

ການເລັ່ງເພີ່ມທະວີພະລັງງານ: ຜົນກະທົບຈາກການພັດທະນາເຂື່ອນ ໄຟຟ້າໃນປະເທດລາວ

ຄວາມເປັນມາຂອງອົງການແມ່ນໍ້ານໍາຊາດ

ອົງການແມ່ນໍ້ານໍາຊາດແມ່ນອົງການຈັດຕັ້ງບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ເຮັດໜ້າທີ່ປົກປັກຮັກສາແມ່ນໍ້າ ປົກ ປ້ອງສິດຜົນ ປະໂຫຍດຂອງຊຸມຊົນທີ່ອາໄສແມ່ນໍ້າ ອົງການແມ່ນໍ້ານໍາຊາດຄັດຄ້ານຕໍ່ການສ້າງ ເຂື່ອນທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ຮູບແບບການພັດທະນາເຂື່ອນດັ່ງກ່າວໄດ້ດໍາເນີນໄປ ແລະ ໃຫ້ການຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມວິທີທາງອອກທີ່ດີກວ່າ ເພື່ອບັນລຸຄວາມ ຕ້ອງການຂອງປະຊາຊົນໃນດ້ານນໍ້າ, ພະ ລັງງານ ແລະ ການປ້ອງກັນອຸທິກະໄພທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມຫາຍະນະ.

ຄໍາຜາລົບ

ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ໄດ້ລວບລວມ ແລະ ຮຽບຮຽງຂຶ້ນໂດຍທ່ານ ຊັນນິ ລອດເລັນ (Shannon Lawrence) ໂດຍ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ປະກອບສ່ວນຈາກທ່ານ ນາງ ອາວິວາ ອິນຮອບ (Aviva Imhof), ທ່ານ ຄາຣລ ມິດເດິນຕັນ (Carl Middleton), ທ່ານ ເດວິດ ບເລັກ (David Blake), ທ່ານ ນົກຂະນິນ (Nok khamin), ທ່ານ ເອີນແນສ ໂຕຄາໂວໂລ (Ernesto Cavallo), ທ່ານ ໂມຣິສ ກໍາເປີໂລ (Maurice campello) ແລະ ທ່ານ ເບີກລີ ໂລວເຣ ອິວານ (Berklee Lowrey Evans) ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອຈາກທ່ານ ໂອຣານ ຢາຟາ (Orawan Yafa), ທ່ານ ກາຕີ ຢັນ (katy Yan) ແລະ ທ່ານ ຈອຍຊີ ຈູ (Joyce Chu) ນອກນັ້ນກໍໄດ້ຮັບຄໍາຄິດເຫັນ ແລະ ຂໍສະເໜີແນະ ທີ່ເປັນປະໂຫຍດຈາກທ່ານ ແອນດຣິດ ບາກເລັດ (Andrew Bartlett) ແລະ ທ່ານ ກະເລັນ ຮັນ (Glenn Hunt) ປະສົບການ ແລະ ຄວາມຮອບຮູ້ເລິກ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບຈາກອົງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ບຸກຄົນອື່ນໆ ຫລາຍທ່ານທີ່ບໍ່ສາມາດລະບຸຊື່ໄດ້ ໃນບົດລາຍ ງານນີ້. ກໍຍັງແມ່ນປັດໃຈທີ່ລ້ຳຄ່າທີ່ສຸດ ຂອບໃຈພິເສດຕໍ່ ທ່ານ ມາກກາສ ຮິນ ແລນເຕີ (Marcus Rhineland) ທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ນໍາໃຊ້ຮູບຂອງທ່ານ.

ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ສາມາດປະກົດຜົນອອກມາໄດ້ ກໍຍ້ອນການສະໜັບສະໜູນເອື້ອເຜື້ອແຜ່ຈາກ ມູນນິທິແມກໄນ (Mcknight Foundation) ແລະ ກອງທຶນຮີຊາຣດ ແລະ ໂຣດາ ໂກແມນ (Richard and Rhoda Goldman Fund) ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ແລະ ເອກະສານປະກອບເພີ່ມເຕີມສາມາດດາວໂຫລດໄດ້ຈາກ internationalrivers.org

ສະຫງວນລິຂະສິດ 2008 ໂດຍອົງການແມ່ນໍ້ານໍາຊາດ.

ISBN: 978-0-9718858-7-5

Shannon Lawrence
Shannon@internationalrivers.org

ຈັດພິມໂດຍອົງການແມ່ນໍ້ານໍາຊາດ
1847 Berkeley Way
Berkeley, CA 94703 USA
Tel:+1 510 848 1155
Fax:+1 510 848 1008
Internationalrivers.org

internationalrivers.org

Design by Design Action Collective
Printing by Wanida Printing, Thailand

Cover photo: Girls playing in the Hinboun River, Laos. Photo: David J.H. Blake

ສາລະບານ

ເນື້ອໃນ

ຄຳຫຍໍ້ ແລະ ຊື່ຫຍໍ້

ບົດສັງລວມ

ຕາຕະລາງ:ສັງລວມຜົນກະທົບ

ແຜນທີ່: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າສຳຄັນທີ່ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ທີ່ໄດ້ສະເໜີກໍ່ສ້າງໃນປະເທດລາວ

ບົດນຳ

ການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກໃນປະເທດລາວ ສະພາບລວມ

ກ່ອງ: ບົດບາດຂອງປະເທດໄທໃນຂະແໜງພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກລາວ

ກ່ອງ:ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ: ການສະໜອງທຶນໃຫ້ແກ່ພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກຂອງລາວ.

ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໃນປະເທດລາວ: ວິທີທາງເລືອກ

ກໍລະນີສຶກສາ 1: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານຳທາ 1

ກໍລະນີສຶກສາ 2: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານຳເທີນ 2

ກໍລະນີສຶກສາ 3: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າເທີນ-ຫີນບູນ ແລະ ໂຄງການຂະຫຍາຍພະລັງງານ ໄຟຟ້າເທີນ - ຫີນບູນ

ແຜນທີ່: ເຂື່ອນໄຟຟ້ານຳຕົກທີ່ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ເຂື່ອນທີ່ສະເໜີກໍ່ສ້າງໃນອ່າງນ້ຳເທີນ

ກໍລະນີສຶກສາ 4: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານຳເທີນ 2

ກໍລະນີສຶກສາ 5: ອ່າງນ້ຳຊື່ນ

ແຜນທີ່: ເຂື່ອນໄຟຟ້ານຳຕົກທີ່ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ເຂື່ອນທີ່ໄດ້ສະເໜີກໍ່ສ້າງໃນອ່າງນ້ຳຊື່ນ.

ກ້ອງ: ນ້ຳຊຸ່ງ ແລະ ນ້ຳເລິກ

ກໍລະນີສຶກສາ 6: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານຳເຊກອງ 4 ແລະ ເຊກອງ 5

ແຜນທີ່: ເຂື່ອນໄຟຟ້ານຳຕົກສຳຄັນທີ່ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ທີ່ໄດ້ສະເໜີກໍ່ສ້າງໃນອ່າງນ້ຳເຊກອງ

ກໍລະນີສຶກສາ 7: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກນ້ຳກອງ 1

ກໍລະນີສຶກສາ 8: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານຳເຊຂະໜານ 1 ແລະ ເຊຂະໜານ 3

ກໍລະນີສຶກສາ 9: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກຫ້ວຍເຫາະ

ກໍລະນີສຶກສາ 10: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກເຊກະຕາມ

ກໍລະນີສຶກສາ 11: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກດອນສະໂຮງ

ແຜນທີ່: ເຂື່ອນໄຟຟ້າດອນສະໂຮງທີ່ໄດ້ສະເໜີກໍ່ສ້າງ

ກ່ອງ: ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ ຜ່ານຊ່ອງແຄບຮູສະໂຮງທີ່ຮູ້ຈັກກັນທົ່ວໄປ

ກ່ອງ: ເຂື່ອນໄຟຟ້າໃນແມ່ນ້ຳຂອງ

ພາກສະຫຼຸບ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະ

ຄຳຫຍໍ້ ແລະ ຊື່ຫຍໍ້

ADB	ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ	NEXI	ລ້ານວັດ) ບໍລິສັດປະກັນການລົງທຶນ ແລະ ການສົ່ງ ອອກບິນປົງ
AFD	ອົງການພັດທະນາຝຣັ່ງ	NGO	ອົງການຈັດຕັ້ງບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ
BOT	ການກໍ່ສ້າງ-ປະຕິບັດການ- ໂອນໃຫ້ (Build-Operate-Transfer)	NNRB	ອ່າງນໍ້າຊື່ນ
CA	ຂໍ້ຕົກລົງການສໍາປະທານ	NPA	ເຂດສະຫງວນແຫ່ງຊາດ
CIA	ການປະເມີນຜົນກະທົບແບບສະສົມ	NTFP	ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ
CNMC	ຄະນະກຳມະການແມ່ນໍ້າຂອງແຫ່ງຊາດ ກຳປູເຈຍ	NTPC	ບໍລິສັດໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ 2
COD	ວັນປະຕິບັດການຄ້າ	OECD	ອົງການຈັດຕັ້ງເພື່ອການຮ່ວມມືດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ການພັດທະນາ
CSG	ເຄືອຂ່າຍພະລັງງານຈີນຕອນໃຕ້	PDA	ສັນຍາໂຄງການພັດທະນາ
EdL	ບໍລິສັດໄຟຟ້າລາວ	PoE	ຄະນະຜູ້ຊີ້ຮູ້ວຽກ
EdF	ບໍລິສັດໄຟຟ້າຝຣັ່ງ	PPA	ສັນຍາຈັດຊື້ພະລັງງານ
EGAT	ອົງການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າແຫ່ງ ປະເທດໄທ	PSIA	ຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການປະເມີນ ຜົນກະທົບສັງຄົມ
EGCO	ບໍລິສັດຜະລິດໄຟຟ້າແຫ່ງປະເທດໄທ	RAP	ແຜນດຳເນີນງານດ້ານການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ
EIA	ການປະເມີນຜົນກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມ	REMDP	ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ແຜນພັດທະນາ ຊຸມເຜົາສ່ວນໜ້ອຍ
EMMP	ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ແຜນການ ຕິດຕາມກວດກາ	RMR	ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການຄົ້ນຄວ້າ ແຜນດຳເນີນງານດ້ານສັງຄົມ
GDP	ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ	SAP	ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ
GEF	ກອງທຶນສິ່ງແວດລ້ອມໂລກ	SIA	ບໍລິສັດວິສາວະກຳພູຫີນມະໄລ
GOL	ລັດຖະບານລາວ	SMEC	ອົງການວິທະຍາສາດເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ
GoL	ລັດຖະບານລາວ	STEA	ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້າເທີນ-ຫີນບູນ
GTZ	ອົງການພັດທະນາສອງຝ່າຍແຫ່ງປະເທດ ເຢຍລະມັນ	THPC	ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ
GXED	ສະຖາບັນອອກແບບ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າອຸດສາຫະກຳ ພະລັງງານໄຟຟ້າກວາງຊີ	UNDP	ສະມາຄົມອະນຸລັກສັດປ່າ
ha	ເຮັກຕາ	WCS	ກອງທຶນໂລກເພື່ອອະນຸລັກທຳມະຊາດ
IEE	ການກວດກາສິ່ງແວດລ້ອມໄລຍະຕົ້ນ	WWF	ອົງການຊັບພະຍາກອນນໍ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ
IFC	ບໍລິສັດການເງິນສາກົນ	WREA	
JBIC	ທະນາຄານແຫ່ງປະເທດຍີ່ປຸ່ນເພື່ອການຮ່ວມມື ສາກົນ		
Kg	ກິໂລກຣາມ		
Km	ກິໂລແມັດ		
KV	ກິໂລໂວນ		
LHSE	ວິສາຫະກິດຫຸ້ນສ່ວນຂອງລັດ		
LNMC	ຄະນະກຳມະການແມ່ນໍ້າຂອງແຫ່ງຊາດລາວ		
m	ແມັດ		
m3/s	ບໍລິມາດແມັດຕໍ່ວິນາທີ		
MDB	ທະນາຄານຮ່ວມພັດທະນາຫລາຍຝ່າຍ		
MFCB	ບໍລິສັດຍົກໃຫຍ່ອັນດັບໜຶ່ງເບີກຣາດ		
MIGA	ອົງການຄ້າປະກັນການລົງທຶນຫລາຍຝ່າຍ		
MoU	ບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈ		
MRC	ຄະນະກຳມະການແມ່ນໍ້າຂອງ		
MW	ເມກາວັດ-(ຫົວໜ່ວຍວັດແທກໄຟຟ້າເທົ່າກັບໜຶ່ງ		

ຈຳນວນ ໂດລາທີ່ນຳມາສະເໜີແມ່ນສະກຸນເງິນ ໂດລາສະຫະລັດ

ບົດສັງລວມ

ປະເທດລາວເປັນປະເທດນ້ອຍ ທີ່ກຳລັງມີການປ່ຽນແປງໄປຢ່າງຫລວງຫລາຍ ໃນຂະນະທີ່ລາວ ພະຍາຍາມສ້າງຕົນເອງໃຫ້ກາຍເປັນ “ແຫຼ່ງພະລັງງານໄຟຟ້າຂອງພາກພື້ນອາຊີອາຄະເນ” ນັ້ນ, ວຽກງານອຸດສາຫະກຳພະລັງງານໄຟຟ້າຂອງລາວ ກຳລັງເປັນທີ່ຂຶ້ນຊື່ລືຊາ ການເພີ່ມທະວີຄວາມຕ້ອງການ ດ້ານພະລັງງານໄຟຟ້າຈາກປະເທດເພື່ອນບ້ານໃກ້ຄຽງຄື: ປະເທດໄທ ແລະ ປະເທດຫວຽດນາມ ແລະ ບັນດານັກລົງທຶນໃໝ່ຈາກ ປະເທດໄທ, ຈີນ, ລັດເຊຍ, ຫວຽດນາມ ແລະ ມາເລເຊຍ ກຳລັງ ກະຕຸ້ນໃຫ້ແກ່ການຂະຫຍາຍຕົວໃນດ້ານນີ້. ໃນປະຈຸບັນ, ມີເຂື່ອນນ້ຳຕົກຂະໜາດໃຫຍ່ 6 ແຫ່ງ ກຳລັງ ຢູ່ໃນໄລຍະການວາງແຜນກໍ່ສ້າງ ນອກຈາກນັ້ນ ລາວກໍ່ຍັງໄດ້ສະເໜີກໍ່ສ້າງເຂື່ອນອີກ 6 ແຫ່ງ ໃນແຜນນ້ຳຂອງ.

ພະລັງງານໄຟຟ້າສ່ວນຫລາຍ ທີ່ຜະລິດຈາກໂຄງການເຫລົ່ານີ້ຈະ ໄດ້ຖືກສົ່ງອອກຂາຍໄປຍັງປະເທດໄທ ແລະ ຫວຽດນາມລວມທັງປະ ເທດກຳປູເຈຍ ແລະ ປະເທດຈີນອີກດ້ວຍ. ຖ້າການເຈລະຈາສັນຍາຊື້ຂາຍ ກັບຜູ້ຊື້ພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກຂອງ ລາວຫາກບັນລຸຜົນ ລັດຖະບານ ລາວກໍ່ຈະມີລາຍຮັບອັນມະຫາສານໃນຫລາຍທົດສະວັດຕໍ່ໜ້າ ແຕ່ໃນ ປະເທດໜຶ່ງທີ່ລັດຖະບານ ມີຄວາມສາມາດຕ່ຳ ໃນການກວດກາຜົນກະທົບ ຈາກໂຄງ ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ, ມີສິດເສລີພາບຈຳກັດ, ມີຄວາມໂປ່ງໃສ່ ໜ້ອຍ ແລະ ມີການສໍ້ລາດບັງຫລວງຫລາຍ, ບັນຫາ “ ຄວາມມາກມາຍ ” ຂອງໂຄງການພະລັງງານນ້ຳໃໝ່ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງຄືແນວນີ້ ກໍ່ ໃຫ້ເກີດມີຄວາມກັງວົນທີ່ສຸດ ຊາວບ້ານນັບເປັນຈຳນວນຫລາຍ ແສນ ຄົນມັກ ຈະສູນເສຍທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ຊັບພະຍາກອນອື່ນໆເມື່ອ ເຂື່ອນໃຫຍ່ເຫລົ່ານີ້ ຖືກກໍ່ສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ປະເທດລາວ ກໍ່ບໍ່ຄ່ອຍມີ ປະຫວັດອັນດີ ໃນການຄຸ້ມຄອງຜົນກະທົບທາງ ດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງ ແວດລ້ອມ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກເຂື່ອນຂະໜາດໃຫຍ່.

ໂຄງການຜະລິດໄຟຟ້າຂະໜາດໃຫຍ່ຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ກຳລັງດຳເນີນ ຢູ່ ເຊັ່ນ ເຂື່ອນຫ້ວຍເຫາະ ແລະ ເຂື່ອນເທີນ - ເທີນບູນ ໄດ້ເພີ່ມຄວາມ ທຸກຍາກໃຫ້ແກ່ຄົນລາວຫລາຍສິບພັນຄົນ ຊາວບ້ານທີ່ຖືກຍົກ ຍ້າຍ ຍັງ ບໍ່ທັນມີລາຍຮັບພື້ນຜູ້ຄົນສູ່ລະດັບໃນເນື້ອກ່ອນ ຊາວບ້ານຜູ້ອື່ນໆກໍ່ໄດ້ສູນ ເສຍການປະມົງ, ທົ່ງນາ ແລະ ສວນຢູ່ແຄມນ້ຳທີ່ສຳຄັນຂອງຕົນໄປ ແຕ່ກໍ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍ ຫຼື ການທົດແທນ ຢ່າງພຽງພໍ.

ເຂື່ອນໄຟຟ້າທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດໃນປະເທດລາວ ນ້ຳເທີນ 2 ໃກ້ຈະສິ້ນສຸດ ໄລຍະການກໍ່ສ້າງແລ້ວ ໂຄງການນີ້ ຄວນຈະຊ່ວຍຍົກມາດຕະຖານທາງ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ເພື່ອຈະປະຍຸກນຳໃຊ້ໃນຂະແໜງ ການຜະລິດໄຟຟ້າທັງໝົດຂອງລາວ ແຕ່ເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 2 ໄດ້ປະ ສົບບັນຫາ ກ່ຽວກັບການ ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ການຊົດເຊີຍຂອງ ໂຄງການ ເພື່ອແກ້ໄຂຜົນກະທົບຕໍ່ຊາວບ້ານທີ່ອາໄສ ຢູ່ໃນເຂດໃຕ້ ເຂື່ອນ ກໍ່ຍັງມີຂໍ້ຂ້າງຕົກບົກຜ່ອງ ຍິ່ງໄປກ່ວານັ້ນ ໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ ໄຟຟ້າໃໝ່ ທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸມັດ ນັບຕັ້ງແຕ່ເຂື່ອນນ້ຳ ເທີນ 2 ມາຊື້ໃຫ້ ເຫັນ ເຖິງຄວາມເສຍຫາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມຫຼາຍຂຶ້ນ ບໍ່ປະກົດເຫັນເລີຍວ່າ ນ້ຳເທີນ 2 ໄດ້ເຮັດໃຫ້ມີການ ປັບປຸງອອກແບບ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ໂຄງການເຂື່ອນ ໄຟຟ້າລາວ ເພື່ອເອົາໃຈໃສ່ແກ້ ໄຂບັນຫາຜົນກະທົບຕໍ່ຊຸມຊົນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ເຖິງແມ່ນວ່າກົດໝາຍລະບຽບການ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງລາວ ກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ໄດ້ຂຽນໄວ້ໃນ ເອກະສານຢ່າງດີກໍ່ຕາມ ແຕ່ບໍ່ ລິສັດທີ່ກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໃນລາວ ກໍ່ບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດຕາມລະບຽບການເຫລົ່ານີ້ ເລີຍ ບໍ່ປະກົດເຫັນເລີຍວ່າ ລັດຖະບານລາວໄດ້ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ

ນະໂຍບາຍທີ່ຕົນເອງໄດ້ວາງ ອອກ.

ກໍລະນີສຶກສາ 11 ກ່ຽວກັບໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ/ ທີ່ໄດ້ປະ ກອບຢູ່ໃນບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ໄດ້ ເວົ້າເຖິງເລື່ອງ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ເນື່ອງຈາກຂໍ້ບົກຜ່ອງໃນ ການວາງແຜນ, ການຊົດເຊີຍບໍ່ພຽງພໍແລະ ມາດຕະການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ການບໍ່ປະຕິບັດ ຄຳໝັ້ນ ສັນຍາ ກັບຊາວບ້ານຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ (ເບິ່ງຕາຕະ ລາວຢູ່ໜ້າ 7-9)

ນັກພັດທະນາເຂື່ອນໄຟຟ້າ, ບໍລິສັດທີ່ປຶກສາ ແລະ ບັນດາບໍລິສັດຮັບ ເໝົາກໍ່ສ້າງ ກຳລັງໄດ້ປະໂຫຍດ ຈາກການຂາດຊັບພະຍາກອນ, ຄວາມ ອາດສາມາດ ແລະ ອຳນາດຂອງຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (ຊຸນສ) ຊຸນສແມ່ນ ຫ້ອງການທີ່ຈະໃຫ້ການຮັບຮອງວ່າ ເຂື່ອນທີ່ກໍ່ສ້າງໃນປະເທດລາວຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍ ບາຍທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ເຖິງຢ່າງ ໃດກໍ່ຕາມ, ຫ້ອງການ, ຊຸນສ ບໍ່ໄດ້ອະນຸມັດແຜນການທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດ ລ້ອມ ສຳລັບເຂື່ອນເຫລົ່ານີ້ ກໍ່ເລີ່ມລົງມືກໍ່ສ້າງ ແລະ ບໍ່ມີ ການຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຜູ້ສ້າງເຂື່ອນຕອບສະໜອງ ທຶນຢ່າງພຽງພໍ ເພື່ອແກ້ ໄຂບັນຫາຜົນກະທົບດ້ານລົບຂອງໂຄງການ ພວກເຂົາຕໍ່ປະຊາຊົນລາວ ເນື່ອງ ຈາກ ຫ້ອງການ ຊຸນສ ຂາດງົບປະມານ ຫລື ພະລັງງານ ເພື່ອ ຕິດຕາມກວດກາເຂື່ອນ ໃນໄລຍະທີ່ກຳ ລັງກໍ່ສ້າງ ຫລື ປະຕິບັດວຽກ ບໍ່ ລິສັດກໍ່ສ້າງເຂື່ອນຫລາຍບໍລິສັດສາມາດຫຼຸດຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂອງພວກເຂົາ ລົງ ດ້ວຍການລະເມີດກົດລະບຽບຂອງລາວ ແລະ ບໍ່ປະຕິບັດຕາມຄຳ ໝັ້ນສັນຍາທີ່ໃຫ້ໄວ້ກັບຊຸມຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບສູດທ້າຍ ຍ້ອນຫ້ອງການ ຊຸນສ ບໍ່ມີອຳນາດຈະປະຕິເສດຈາກໂຄງການເຂື່ອນ ບາງແຫ່ງ ທີ່ຈະ ສ້າງຜົນເສຍຫາຍຫຼາຍທີ່ສຸດ ກໍ່ຍັງຖືກສ້າງຂຶ້ນຢູ່.

ຍິ່ງໄປກ່ວານັ້ນ ກໍ່ບໍ່ມີຂະບວນການວາງແຜນຍຸດທະສາດທີ່ເປັນ ຕົວຈິງ ຫຼື ທິດທາງການຄຸ້ມຄອງອ່າງນ້ຳ ເພື່ອຊີ້ນຳລັດຖະບານລາວ ໃນການຄັດເລືອກ ແລະ ອະນຸມັດໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ ເຖິງແມ່ນວ່າ ການສຶກສາທີ່ໄດ້ດຳເນີນໃນໄລຍະປີທີ່ຜ່ານມາ ໄດ້ຊ່ວຍຈັດບຸລິມະສິດໂຄງ ການຕາມລາຄາ, ຜົນທີ່ໄດ້ຮັບ ແລະ ຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ, ຄຳແນະນຳທີ່ອອກຈາກການສຶກສານີ້ ບໍ່ຖືກນຳ ໄປປະຕິບັດ ປະກົດວ່າ ບໍລິສັດອັນໃດກໍ່ໄດ້ທີ່ຢາກສ້າງເຂື່ອນຢູ່ປະເທດລາວ ກໍ່ຈະ ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດ ຄວາມບໍ່ມີລະບົບລະບຽບ ກ່ຽວກັບການສ້າງ ເຂື່ອນນີ້ ເຮັດໃຫ້ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ຜົນກະທົບທາງລົບຂອງ ການພັດທະ ນາພະລັງງານນ້ຳເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ສຳລັບລັດຖະບານ ແລະ ປະຊາຊົນລາວ.

ຍ້ອນວ່າບັນດາເຂື່ອນໄຟຟ້າຂະໜາດໃຫຍ່ຂອງປະເທດລາວສ່ວນ ຫລາຍສິ່ງໄຟຟ້າອອກຂາຍໄປຍັງຕ່າງປະເທດ, ຜົນປະໂຫຍດຕົ້ນຕໍ

ແມ່ນ້ຳຂອງເຂດນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ: ພາບໂດຍ Shannon Lawrence

ແມ່ນລາຍຮັບທີ່ໄດ້ຈາກພາສີ, ຄ່າທຳນຽມ, ເງິນປັນຜົນ ແລະ ລາຍຮັບອື່ນໆທີ່ຈ່າຍໃຫ້ລັດຖະບານລາວ, ປະເທດລາວ ເປັນປະເທດໜຶ່ງໃນປະເທດທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ ໃນພູມິ ພາກເອເຊຍ ແລະ ລາຍຮັບເຫຼົ່ານີ້ ຄວນນຳໄປຊື້ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໃນປະເທດ ອັນນີ້ແມ່ນຄຳໝັ້ນສັນຍາສຳລັບລາຍຮັບທີ່ຈະໄດ້ຮັບ ເມື່ອເຂື່ອນນ້ຳເທີນ 2 ເລີ່ມດຳເນີນວຽກໃນທ້າຍປີ 2009 ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ລຳພັງແຕ່ເຮົາຢາກດຽວກໍຈະບໍ່ພຽງພໍ ເພື່ອຈະຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ໃນປະເທດລາວ ຖ້າຫາກວ່າລັດຖະບານ ແລະ ຜູ້ລົງທຶນຈະສືບຕໍ່ສະໜັບສະໜູນນະໂຍບາຍ ແລະ ກິດຈະກຳ ທີ່ຈະສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ກິດຈະກຳເຫຼົ່ານີ້ລວມທັງການລົບລ້າງການເຮັດໄຮ່ແບບເລື່ອນລອຍ. ການຍົກຍ້າຍບ້ານຈັດສັນ ແລະ ການສຳປະທານແຫລ່ງນ້ຳ, ບໍ່ແຮ່ ແລະ ສວນປູກຝັງທີ່ມີຂຶ້ນໃນທ່ວງທ່າອັນໄວ ຊຶ່ງກຳລັງທຳລາຍຄວາມໝັ້ນຄົງ ດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂອກາດການສ້າງລາຍຮັບ ໃຫ້ ແກ່ຊາວຊົນນະບົດ.

ມີທາງເລືອກໃນການພັດທະນາ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກຫລາຍ ທາງສຳລັບປະເທດລາວ ຊຶ່ງໃນນັ້ນທາງເລືອກຈຳນວນໜຶ່ງກຳລັງ ໄດ້ຮັບການສຶກສາ ແລະ ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໂດຍອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດຖະບານລາວ ພາຍໃຕ້ການຮ່ວມມືກັບຜູ້ໃຫ້ລົງທຶນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ວິທີທາງເລືອກເຫຼົ່ານີ້ ຈະຊ່ວຍປັບປຸງຄວາມສາມາດຂອງຊາວໄຮ່, ຊາວນາ ໃຫ້ປັບຕົວເຂົ້າໃນການ ປ່ຽນແປງ, ຊ່ວຍປົກປ້ອງຮັກສາຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂອງພວກເຂົາ ແລະ ຊ່ວຍໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ສວຍໂອກາດ ໃນການສ້າງລາຍຮັບໃໝ່ຍຸດ

ທະສາດທີ່ເກີດຈາກລຸ່ມຂຶ້ນເທິງເຊັ່ນ ການພັດທະນາຕະຫລາດຜະລິດຕະພັນກະສິກຳທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ການຮັບປະກັນກຳມະສິດທີ່ດິນຂອງຊຸມຊົນ, ສົມທົບກັບ ຍຸດທະສາດຈາກເທິງລົງລຸ່ມ ເພື່ອປັບປຸງຄວາມໂປ່ງໃສຂອງລັດຖະບານ ແລະ ການເກັບລາຍຮັບ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນດ້ານການຄຸ້ມຄອງ ຄວນຈະກຳນົດເປັນບຸລິມະສິດ ແລະ ນຳໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃຫ້ ກວ້າງຂວາງຂຶ້ນ.

ເຖິງແມ່ນລັດຖະບານລາວໄດ້ປະກາດວ່າ ພະລັງງານໄຟຟ້າເປັນບຸລິມະສິດແຫ່ງຊາດກໍຕາມ ແຕ່ປະເທດລາວຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໜ້ອຍ ໃນໄລຍະຍາວຈາກໂຄງການເຫຼົ່ານີ້ ຖ້າບໍ່ຜິຈາລະນາຖີ່ຖ້ວນວ່າ ໂຄງການນີ້ຄວນຈະເຮັດເມື່ອໃດ, ດ້ວຍວິທີການແນວໃດແດ່ ຫຼື ໂຄງການເຫຼົ່ານີ້ ຄວນຈະດຳເນີນການກໍ່ສ້າງເລີຍໂລດ ການຮີບຮ້ອນຝ້າວຝັ່ງ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການພະລັງງານຂອງເພື່ອນບ້ານ ຫຼື ການຊອກຜົນກຳໄລຂອງນັກລົງທຶນ ມັກຈະເຮັດໃຫ້ປະເທດລາວໄດ້ຮັບຜົນເສຍຫາຍຫລາຍກວ່າຜົນດີທິດທາງເລືອກທີ່ມີຄວາມຮອບຄອບດີ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ລັດຖະບານລາວນຳໃຊ້ລາຍຮັບ ຈາກເຂື່ອນໄຟຟ້າທີ່ຈະກໍ່ສ້າງໃນຕໍ່ໜ້າ ເພື່ອປັບປຸງຂີດຄວາມສາມາດທາງດ້ານກົດລະບຽບ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການເຈ ລະຈາ ໃຫ້ບັນລຸຂັ້ນຕົວກັບຜູ້ຊື້ພະລັງງານໄຟຟ້າ ໂດຍບໍ່ເສຍປຽບ ເຂື່ອນໄຟຟ້າຂະໜາດໃຫຍ່ທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ, ລະບຽບການ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງປະເທດລາວ ຫລື ມີແນວໂນ້ມຈະເຮັດໃຫ້ ເກີດຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມນັ້ນ ກໍ່ບໍ່ຄວນກໍ່ສ້າງເລີຍ.

- **ຂໍ້ແນະນຳລວມຕໍ່ຂະແໜງການພະລັງງານໄຟຟ້າຂອງປະເທດລາວ** ມີດັ່ງນີ້: ປະເມີນທາງເລືອກການພັດທະນາ ທີ່ດີກວ່າສຳລັບ ປະເທດລາວ ລັດຖະບານລາວ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ ຄວນປະເມີນທຸກທາງ ເລືອກເລືອກຜ່ອນຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ປະ ເທດລາວ ໂດຍຜ່ານຂະບວນການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງກວ້າງຂວາງ ແລະ ປະເມີນມູນຄ່າ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ຈະໄດ້ຮັບ.
- **ບໍ່ຜ້າວຜັງເຮັດໂຄງການສ້າງເຂື່ອນໃໝ່ ລັດຖະບານລາວ ບໍ່ຄວນ ຈະຜ້າວຜັງ** ໃນການພັດທະນາໂຄງການໄຟຟ້າພະລັງງານນ້ຳແຕ່ງ ໃໝ່ ແລະ ຜິຈາລະນາຢຸດເຊົາ ການໃຫ້ອະນຸຍາດສຳປະທານ ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໃໝ່ຈົນກວ່າຈະມີການປະເມີນຢ່າງລະ ອຽດຖີຖ້ວນ ແລະ ການວາງແຜນພັດທະນາອ່າງນ້ຳ ເພື່ອກຳນົດ ບຸລິມະສິດ ໂຄງການພັດທະນາໄຟຟ້າພະລັງງານນ້ຳ
- **ເຮັດໃຫ້ຕົ້ນທຶນຕ່ຳລົງ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດສູງຂຶ້ນ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ ແລະ ລັດຖະບານຄວນຈະເຮັດວຽກຮ່ວມກັນ ເພື່ອເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດ, ສິດອຳນາດ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ຂອງຫ້ອງການ ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງລາວ ຄວນຈະເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ຂອງ ລັດຖະບານລາວ ໃນການຕໍ່ລອງໃຫ້ບັນລຸຂໍ້ຕົກລົງນຳຜູ້ຊື້ໄຟ ຟ້າ ໂດຍບໍ່ເສຍປຽບ.**
- **ບັບປຸງການປະເມີນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມໃຫ້ດີຂຶ້ນ** ລັດ ຖະບານລາວ ແລະ ນັກພັດ ທະນາເຂື່ອນ ຄວນຈະເຜີຍແຜ່ບົດສຶກສາ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ ແລະ ຮ່າງບົດປະເມີນດ້ານສິ່ງແວດ ລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ເປັນພາສາລາວ ແລະ ພາສາອັງກິດ ໂດຍຜ່ານຫລາຍເວທີ ລວມທັງ ທາງອິນເຕີເນັດ ຄວນຈັດໃຫ້ມີການປຶກສາຫາລືລະອຽດ ກວ້າງຂວາງ ເພື່ອກຳນົດໃຫ້ເຫັນຊ່ອງຫວ່າງ ແລະ ດ້ານອ່ອນຢູ່ໃນ

- ບົດສຶກສາເຫລົ່ານີ້.
- **ສະໜັບສະໜູນຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊາວບ້ານໃນຊົນນະບົດ:** ລັດຖະບານລາວ ຄວນປະຕິເສດ ແຜນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ທີ່ບໍ່ມີ ເອກະສານລະບຸລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບຜູ້ທີ່ດິນທີ່ມີທ່າແຮງທາງ ດ້ານການປູກຝັງ ແລະ ຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆທີ່ຢູ່ໃນເຂດຍົກຍ້າຍ ຈັດສັນ ທີ່ໄດ້ນຳສະເໜີລັດຖະບານ ບໍ່ຄວນດຳເນີນໂຄງການກໍ່ສ້າງ ເຂື່ອນ ທີ່ບົດປະເມີນບໍ່ມີຂໍ້ມູນຜືນຖານ ແລະ ບໍ່ມີການປະເມີນຜົນຕໍ່ ການປະມົງ ທັງຢູ່ບໍລິເວນ ໜ້າເຂື່ອນ ແລະ ກ້ອງເຂື່ອນຄວນຊົດ ເຊີຍຄວາມ ເສຍຫາຍດ້ານການປະມົງໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະ ທົບທັງໝົດ ຈົນສິ້ນສຸດອາຍຸໂຄງການ ຄວນໃຫ້ ມີໃບຍັງຢືນຢັນຜູ້ກມັດ ຫຼື ກົມໄກ ອື່ນໆ ທີ່ສາມາດບັງຄັບໃຊ້ໂດຍທາງກົດໝາຍໄດ້, ເພື່ອ ຮັບປະກັນວ່ານັກພັດທະນາເຂື່ອນສະໜອງທຶນພຽງພໍເພື່ອແກ້ໄຂຜົນ ກະທົບ ຈາກໂຄງການຂອງເຂົາເຈົ້າ.
- **ແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ໂດຍກົງໃຫ້ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບລັດ ຖະບານລາວ** ຄວນສ້າງ ກົມໄກທີ່ຊັດເຈນ, ສາມາດບັງຄັບໃຊ້ໄດ້, ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ ນັ້ນ ໄດ້ຮັບການແບ່ງປັນລາຍຮັບຂອງໂຄງການ ຫລືຜົນປະໂຫຍດ ອື່ນໆ ຕະຫລອດອາຍຸໂຄງການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດຈາກໂຄງການ ຕ້ອງເປັນສ່ວນເພີ່ມເຕີມໃຫ້ແກ່ ການຊົດເຊີຍການ ສູນເສຍຂອງປະ ຊາຊົນ.
- **ປົກປັກຮັກສາຊັບພະຍາກອນສຳຄັນ** ເພື່ອຄຳນຶງເຖິງຄຸນຄ່າອັນມະ ຫາສານ ທີ່ມີຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ສັງຄົມເສດຖະກິດ ແລະ ວັດທະນາທຳ ແລ້ວ, ແມ່ນ້ຳຈຳນວນໜຶ່ງເຊັ່ນ ແມ່ນ້ຳຂອງ - ບໍ່ຄວນ ຈະກໍ່ສ້າງ ເຂື່ອນໃສ່ເລີຍ.

ເດັກນ້ອຍຂີ່ເຮືອໃນນ້ຳຫຼືນບູນໃກ້ກັບບ້ານຄອງປາດ: ພາບໂດຍ Da

ບົດສັງລວມຜົນກະທົບ

ສໍາລັບເລື່ອນທີ່ເປັນຈຸດເດັ່ນໃນກໍລະນີສຶກສາການເລັ່ງເພີ່ມທະວີພະລັງງານ

ໂຄງການ	ນັກຜັດທະນາ + ລັດຖະບານລາວ	ຕະຫລາດ	ສະຖານະພາບ	ການປະເມີນຜົນກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ຮັບການເຜີຍແຜ່	ປະເດັນທີ່ເປັນບັນຫາສໍາຄັນ
ຕອນສະໂຮງ 240-360 ເມກາວັດ (ໜ້າ 80)	ບໍລິສັດ ເມກາເຜີສທ (Mega First)	ປະເທດໄທ	ໄດ້ນໍາສະເໜີແລ້ວ, ໄດ້ເຊັນສັນຍາໂຄງການຜັດທະນາແລ້ວ	ບໍ່ມີ	<ul style="list-style-type: none"> ເຊື່ອນທຳອິດທີ່ຖືກສະເໜີສ້າງໃນແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມຕົ້ນທາງເຄືອນຍ້າຍຂອງປ່າໃນເຂດຄອນພະເພັງ ມີຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງຕໍ່ການປະມົງຂອງລາວ, ກໍາປູເຈຍ ແລະ ພາກພື້ນ ເປັນໄພອັນຂູ່ປະຊາກອນຂອງໂຣນານນໍ້າຈືດ(ປ່າຂ່າ) ໃນປະເທດລາວ. ເຮັດໃຫ້ຄຸນຄ່າການທ່ອງທ່ຽວຂອງເຂດຄອນພະເພັງ ແລະ ສະຖານະພາບທ່າແຮງເຂດດິນບໍລິເວນນໍາ - ເຂດຮາມຊາໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ. ຊາວບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບບໍ່ໄດ້ຮັບແຈ້ງໃຫ້ຊາບລະອຽດ; ບໍ່ມີການປຶກສາຫາລືກັນໃນປະເທດກໍາປູເຈຍ
ຫ້ວຍເຫາະ 150 ເມກາວັດ (ໜ້າ 73)	ບໍລິສັດພະລັງງານອູເອດ - ຕຣັກເຕີ ເບນເອັມຊີແອວ(Suez Energy-Tractebel MCL)	ປະເທດໄທ	ປະຕິບັດການ ປີ 1999	ບໍ່ມີ	<ul style="list-style-type: none"> ໄດ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນປະຊາຊົນປະມານ 2500 ຄົນ ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ ໄປຢູ່ເຂດບໍ່ມີທີ່ດິນທຸກຖານຜະລິດກະສິກຳພຽງພໍ ແລະ ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ສາຍນໍ້າອື່ນໆຢູ່ເຂດລຸ່ມນໍ້າ; ຍັງບໍ່ທັນໃຫ້ການຊົດເຊີຍພຽງພໍແກ່ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.
ນໍ້າກອງ 150 ເມກາວັດ (ໜ້າ 63)	ບໍລິສັດນໍ້າມັນ Region Oil	ຫວຽດນາມ ຫລື ໄທ	ໄດ້ນໍາສະເໜີແລ້ວ; ໄດ້ເຊັນສັນຍາໂຄງການຜັດທະນາແລ້ວ	ບໍ່ມີ	<ul style="list-style-type: none"> ຊາວບ້ານໄດ້ຖືກບັງຄັບໃຫ້ຍ້າຍໜີ້ຈາກເຂດໂຄງການແລ້ວ ສິ່ງຜົນກະທົບແກ່ຊາວເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍໃສ່ຢູ່ເຂດລຸ່ມນໍ້າປະມານ 1.612 ຄົນ; ບໍ່ໄດ້ສະເໜີຄ່າຊົດເຊີຍ/ບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນງົບປະມານ ເພື່ອຊົດເຊີຍ ຊາວບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບບໍ່ໄດ້ຮັບແຈ້ງໃຫ້ຊາບລະອຽດ
ນໍ້າເລິກ 60 ເມກາວັດ (ໜ້າ 50)	ບໍລິສັດໄຟຟ້າລາວ (EdL)	ລາວ	ປະຕິບັດການ; ປີ 1999	ມີ	<ul style="list-style-type: none"> ປະຊາຊົນຫລາຍກວ່າ 9,500 ຄົນ ໃນເຂດລຸ່ມນໍ້າໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໂດຍສູນເສຍການ ປະມົງ ແລະ ຊາດນໍາສະອາດ; ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍພຽງພໍ ກໍສ້າງໃນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດພູເຂົາຄວາຍ
ນໍ້າຮື່ມ 2 615 ເມກາວັດ (ໜ້າ 47)	ບໍລິສັດການຊ່າງ ຮາດຊະບຸລີ, ບຸງກອກ ເອັກຊູແປຣັດເວ, ທີມ ບໍລິສັດກໍສ້າງ ແລະ ວິສະວະກໍາ TP ຈໍາກັດ, ກຸ່ມບໍລິສັດຊຸລາປັກ	ປະເທດໄທ	ກໍສ້າງ; ວັນປະຕິບັດການຄໍາ; ປີ 2013	ບໍ່ມີ	<ul style="list-style-type: none"> ຍົກຍ້າຍຈັດສັນປະຊາຊົນຈໍານວນ 6.000 ຄົນ ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ; ຍັງມີບັນຫາບໍ່ຕົກແຕກເລື່ອງທີ່ດິນ ແລະ ຂໍສະເໜີກຽວກັບການດໍາລົງຊີວິດ; ຂາດແຜນດໍາເນີນການຍົກຍ້າຍ ຈັດສັນ ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການປະມົງໃນອ່າງນໍ້າຮື່ມ 1, ກະທົບຕໍ່ແຫລ່ງອາຫານ ແລະ ລາຍຮັບ ຂອງປະຊາຊົນຫລາຍກວ່າ 9,000 ຄົນ. ໄດ້ສ້າງສາຍສົ່ງ ໄຟຟ້າຜ່ານເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດພູເຂົາຄວາຍ-
ນໍ້າຮື່ມ 3 440 ເມກາວັດ (ໜ້າ 47)	ບໍລິສັດພະລັງງານ GMS, ຮາດຊະບຸລີ, ມາຣູເບີນີ	ໄທ	ໄດ້ນໍາສະເໜີແລ້ວ ກໍາລັງເຮັດລະຈາໃນເລື່ອງ ຂໍໃຫ້ລົງສໍາປະທານ/ສັນຍາຈັດຊື້ພະລັງງານ	ບໍ່ມີ	<ul style="list-style-type: none"> ຍົກຍ້າຍຈັດສັນປະຊາຊົນ 523 ຄົນ ຢູ່ພາຍໃນເຂດດິນບ້ານຂອງເຂົາເຈົ້າ ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ປະຊາຊົນຢ່າງໜ້ອຍ 2,455 ຄົນ ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດລຸ່ມ ນໍ້າ ແລະ ປະຊາຊົນຈໍານວນໜຶ່ງຢູ່ເຂດເໜືອນໍ້າ ມີການກໍສ້າງກ່ອນການປະເມີນຜົນກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດ
ນໍ້າຮື່ມ 5 120 ເມກາວັດ (ໜ້າ 47)	ຊີໂນຮາຍໂດຣ (Sinohydro)	ລາວ	ກໍສ້າງ; ວັນປະຕິບັດການຄໍາ ປີ 2011	ມີ	<ul style="list-style-type: none"> ກະທົບຕໍ່ດິນນາຂອງ 49 ຄົວເຮືອນ; ຂໍສະເໜີກ່ຽວກັບການດໍາລົງຊີວິດຍັງມີບັນຫາ ບໍ່ຕົກແຕກຢູ່ ການປະເມີນຜົນກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມ/ແຜນດູ່ງໍາເນີນງານ ດ້ານສັງຄົມ ຕີລາຄາຜົນ ກະທົບຕໍ່ຕໍາເກີນໄປ; ຂາດຂໍ້ມູນຜົນຖານ ຫລື ຂາດການປະເມີນຜົນກະທົບເຂດລຸ່ມນໍ້າ ມີການກໍສ້າງກ່ອນມີການປະເມີນຜົນກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດ

ນ້ຳຊອງ (ໜ້າ 50)	ບໍລິສັດໄຟຟ້າລາວ (EdL)	ລາວ	ສຳເລັດແລ້ວ; 1996	ບໍ່ມີ	<ul style="list-style-type: none"> ປະມານ 1,000ຄອບຄົວ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການສູນເສຍກຽມ ປະມົງ, ຜົນກະທົບ ຈາກໄພນ້ຳຖ້ວມ/ດິນເຊາະເຈື່ອນ, ຂາດນ້ຳ ສະອາດ; ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍພຽງພໍ
ນ້ຳທາ 1 168 ເມກາວັດ (ໜ້າ 25)	ຕາໜ່າງພະລັງງານຈີນພາກໃຕ້ (China Southern Power Grid)	ໄທ/ລາວ	ໄດ້ນຳສະເໜີແລ້ວ ກຳ ລັງເຈລະຈາເລື່ອງຂໍ້ຕົກ ລົງສຳປະທານ/ ສັນຍາ ຈັດຊື້ພະລັງງານ	ບໍ່ມີ	<ul style="list-style-type: none"> ຍົກຍ້າຍຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ ຈຳນວນ 8,000 ຄອບຄົວ; ມີບັນຫາເລື່ອງທີ່ດິນ ແລະ ຂໍສະເໜີກ່ຽວກັບການທຳນາທາງກຸ່ມ ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ປະຊາຊົນຫລາຍກວ່າ 4,600 ຄົນ ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳ; ປະຊາຊົນບໍ່ຊາບຈຳນວນຢູ່ເຂດເໜືອນ້ຳໄດ້ຮັບ ຜົນກະທົບມີການກໍ່ ສ້າງເສັ້ນທາງກ່ອນການປະເມີນຜົນກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ໄດ້ ຮັບອະນຸມັດ ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ເຂດປ່າສະຫງວນແຂວງບໍ່ແກວ ແລະ ແຂວງຫລວງນ້ຳທາ
ນ້ຳເທີນ 1 523 ເມກາວັດ (ໜ້າ 29)	ການຍດາ, ເອກໂກ (Gamuda, ບໍລິສັດຜະລິດໄຟຟ້າແຫ່ງປະເທດໄທ- EGCO)	ໄທ	-ໄດ້ນຳສະເໜີແລ້ວກຳ ລັງເຈລະຈາ ຂໍ້ຕົກລົງສຳປະທານ/ ສັນຍາຈັດຊື້ພະລັງງານ	ບໍ່ມີ	<ul style="list-style-type: none"> ຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນຈຳນວນ 3,700 ຄົນ ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຊົນເຜົ່າ ສ່ວນໜ້ອຍສົ່ງຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງຕໍ່ການປະມົງ, ສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ປະຊາຊົນຢູ່ ເຂດເໜືອນ້ຳ ແລະ ລຸ່ມນ້ຳຢ່າງໜ້ອຍ 32,000 ຄົນ ແຍກເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດປາກກະດິງອອກເປັນສອງສ່ວນ ມີການກໍ່ສ້າງເສັ້ນທາງກ່ອນການປະເມີນຜົນກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸມັດມີບັນຫາກ່ຽວກັບຄວາມຄົງຕົວຢູ່ໂຕທາງເສດຖະກິດ
ນ້ຳເທີນ 2 1,070 ເມກາວັດ (ໜ້າ 41)	ບໍລິສັດໄຟຟ້າຝຣັ່ງ, ບໍລິສັດຜະລິດໄຟຟ້າແຫ່ງ ປະເທດໄທ, ອິຕານໄທ (Electricité de France, EGCO, Ital-Thai)	ໄທ/ລາວ	ກໍ່ສ້າງ; ວັນປະຕິບັດ ການຄ່າ ປີ2009	ມີ	<ul style="list-style-type: none"> ແຜນການແກ້ໄຂບັນຫາຜົນກະທົບໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳ ທີ່ມີຕໍ່ປະຊາຊົນ 120,000 ຄົນ ຖືກຊັກຊ້າ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນພຽງພໍ ແຜນການດຳລົງຊີວິດສ່ວນໜຶ່ງສຳລັບຜູ້ຍົກຍ້າຍ ຈຳນວນ 6,200 ຄົນ ແລະ ຊາວບ້ານຜູ້ອື່ນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຍັງເປັນບັນຫາວ່າ ຈະສາ ມາດດຳລົງຄົງຢູ່ຕົວໄດ້ຫລືບໍ່ ການຈ່າຍເງິນຄ່າຊົດເຊີຍໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນຫລາຍກວ່າ 10,000 ຄົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການກໍ່ສ້າງໃຊ້ເວລາຫລາຍກວ່າໜຶ່ງປີ ພາຍ ຫລັງທີ່ດິນ ແລະ ຊັບສິນຂອງເຂົາເຈົ້າໄດ້ຖືກຊົດໄປ ; ປະກົດວ່າບໍ່ມີເນື້ອທີ່ດິນພຽງພໍທີ່ຈະຖອບສະໜອງໃຫ້ໄດ້ເຖິງ 200 ຄົວເຮືອນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບດ້ວຍການເອົາດິນແທນດິນ.
ເຊກອງ 4 600 ເມກາວັດ (ໜ້າ 55)	ບໍລິສັດນ້ຳມັນເຊື້ອໄຟ (Region Oil)	ຫວຽດນາມ ຫລື ໄທ	- ໄດ້ນຳສະເໜີແລ້ວ	ບໍ່ມີ	<ul style="list-style-type: none"> ຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນຫລາຍກວ່າ 5,000 ຄົນ ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ; ມີບັນຫາບໍ່ຕົກແຕກດ້ານຂໍສະເໜີກ່ຽວກັບການດຳລົງຊີວິດ; ຊາວບ້ານຫລາຍຄົນໄດ້ຍ້າຍອອກຈາກເຂດອ່າງເກັບນ້ຳແລ້ວ. ເຮັດໃຫ້ເກີດການເສຍຫາຍແກ່ການປະມົງຢ່າງເບື້ອງລາວຄິດເປັນມູນຄ່າປະມານ \$6.25ລ້ານໂດລາຕໍ່ປີ, ເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ປະຊາຊົນໃນລາວຫລາຍກວ່າ 190,000 ຄົນ ແລະ ປະຊາຊົນໃນກຳປູເຈຍ ໂດຍບໍ່ຊາບຈຳນວນ; ບໍ່ມີການສະເໜີໃຫ້ຄ່າຊົດເຊີຍ ຊາວບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບບໍ່ໄດ້ຮັບແຈ້ງໃຫ້ຊາບລະອຽດ; ໃນປະເທດກຳປູເຈຍບໍ່ມີການປະເມີນຜົນກະທົບເລີຍ.
ເຊກອງ 5 400 ເມກາວັດ (ໜ້າ 55)	ບໍລິສັດນ້ຳມັນເຊື້ອໄຟ Region Oil	ຫວຽດນາມ ຫລື ໄທ	- ໄດ້ນຳສະເໜີແລ້ວ	ບໍ່ມີ	<ul style="list-style-type: none"> ຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນ ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ ໂດຍບໍ່ຊາບຈຳນວນ, ຊາວບ້ານຫລາຍຄົນໄດ້ຍ້າຍໜ້ອອກຈາກເຂດອ່າງເກັບນ້ຳໄປແລ້ວ. ເຮັດໃຫ້ສູນເສຍການປະມົງຮ້າຍແຮງຂຶ້ນຕື່ມ ແລະ ມີບັນຫາຄຸນນະ ພາບນ້ຳເກີດຈາກເຂື່ອນເຊກອງ 4 ແຍກເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດອອກເປັນສອງສ່ວນ
ການຂະຫຍາຍ ເທີນ - ຫີນບູນ 280 ເມກາວັດ (ໜ້າ 35)	ພະລັງງານ GMS, ສະຕາດກຣັດ(Stat Kraft)	ໄທ/ລາວ	-ໄດ້ນຳສະເໜີແລ້ວ; ເຊັນຂໍ້ຕົກລົງສຳປະ ທານ/ ສັນຍາຈັດຊື້ພະ ລັງງານ	ມີ	<ul style="list-style-type: none"> ຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນຈຳນວນ 4,360 ຄົນ ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ; ມີບັນຫາກ່ຽວກັບເນື້ອທີ່ດິນ ແລະ ຂໍສະເໜີກ່ຽວກັບການດຳລົງຊີວິດ ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ປະຊາຊົນຈຳນວນ 48,411 ຄົນ ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳ, ໃນເຂດທີ່ດິນໂຄງການ ແລະ ໃນບ້ານທີ່ຮັບເອົາຜູ້ຍົກຍ້າຍ(In host villages) ເຮັດໃຫ້ສະພາບນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ດິນເຊາະເຈື່ອນ ໃນອ່າງເກັບນ້ຳໄຮ ແລະ ຫີນບູນຮ້າຍແຮງຂຶ້ນ.
ເທີນ - ຫີນບູນ 210 ເມກາວັດ (ໜ້າ 35)	ພະລັງງານ GMS, ສະຕາດກຣັດ(Stat Kraft)	ປະເທດໄທ	ປະຕິບັດການ; ປີ 1998	ມີ	<ul style="list-style-type: none"> ຊາວບ້ານປະມານ 30,000 ຄົນ ໄດ້ສູນເສຍການປະມົງ, ນາເຂົ້າ, ຮົວສວນຕ່າງໆ ແລະ ນ້ຳດື່ມ ຍ້ອນໂຄງການ; ບໍ່ໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍພຽງພໍ
ເຊອະໜານ 1 322 ເມກາວັດ (ໜ້າ 67)	ການລົງທຶນ ແລະ ການພັດທະນາຮ່ວມຫຸ້ນ ສ່ວນໄຟຟ້າ ຫວຽດນາມ - ລາວ (Vietnam-Laos Joint Stock Electricity Investment and Development)	ປະເທດ ຫວຽດ ນາມ	-ໄດ້ນຳສະເໜີແລ້ວ; ເຊັນສັນຍາໂຄງການ ພັດທະນາແລ້ວ	ບໍ່ມີ	<ul style="list-style-type: none"> ຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍປະມານ 800ຄົນ; ປະຊາຊົນຜູ້ອື່ນໆຫລາຍຄົນກໍຖືກຍົກຍ້າຍໄປຈາກເຂດອ່າງເກັບນ້ຳ ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ປະຊາຊົນເຖິງ 10,000 ຄົນ ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳຍ້ອນການປ່ຽນແປງຄຸນນະພາບນ້ຳ, ສູນເສຍການປະມົງ ແລະ ການເຊາະເຈື່ອນ ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດດົງອຳພັນ

ເຊື່ອໝັ້ນ 3 250 ເມກາວັດ (ໜ້າ 67)	ການລົງທຶນ ແລະ ການພັດທະນາຮ່ວມຮຸ້ນ ສ່ວນໄຟຟ້າ ຫວຽດນາມ - ລາວ (Vietnam-Laos Joint Stock Electricity Investment and Development)	ຫວຽດນາມ /ລາວ	ການປຶກສາຫາລື: ວັນ ປະຕິບັດການຄ້າ ປີ 2010	ບໍ່ມີ	<ul style="list-style-type: none"> ຢ່າງໜ້ອຍສຸດມີ 7 ບ້ານ ຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ ທີ່ຢູ່ໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳ ແລະ 40 ບ້ານ ຢູ່ເຂດເໜືອນ້ຳ ອາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເກີດໄຟນ້ຳຖ້ວມໜຶ່ງບ້ານ ການປະເມີນຜົນກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມບໍ່ໜ້າສຳເລັດ ກ່ອນມີການກໍ່ສ້າງ ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ປ່າສະຫງວນດົງອຳພັນ
ເຊື່ອໝັ້ນ 61 ເມກາວັດ (ໜ້າ 76)	ບໍລິສັດການໄຊ	ປະເທດລາວ	- ໄດ້ນຳສະເໜີແລ້ວ; ເຊັ່ນສັນຍາໂຄງການ ພັດທະນາແລ້ວ	ບໍ່ມີ	<ul style="list-style-type: none"> ຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນຈຳນວນ 235 ຄົນ ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ ມີບັນຫາເລື່ອງເນື້ອທີ່ດິນ ແລະ ຂໍສະເໜີກຽວກັບການດຳລົງຊີວິດ. ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ປະຊາຊົນບໍ່ຊາບຈຳນວນ ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳ. ບໍ່ມີການສະເໜີໃຫ້ຄາຊັດເຊີຍ/ບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນງົບເປັນຄ່າຊັດເຊີຍ ການປະເມີນຜົນກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມຖືລາຄາຜົນກະທົບ ແລະ ຈຳນວນປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຕໍ່າເກີນໄປ; ຊາວບ້ານບໍ່ໄດ້ຮັບແຈ້ງໃຫ້ຊາບລະອຽດ.
ເຊື່ອໝັ້ນ - ເຊນກ້ ນ້ອຍ 390 ເມກາ ວັດ (ໜ້າ 73)	ວິສະວະກຳ ແລະ ການກໍ່ສ້າງ SK, ພະລັງ ງານແວັສເຕີນເກົາຫລີ, ຮາດຊະບຸລີ (SK Engineering & Construc- tion, Korea Western Power, Ratchaburi)	ປະເທດໄທ	- ໄດ້ນຳສະເໜີແລ້ວ; ເຊັ່ນສັນຍາໂຄງການ ພັດທະນາແລ້ວ	ບໍ່ມີ	<ul style="list-style-type: none"> ຈະໄດ້ສ້າງຂຶ້ນໃນທີ່ດິນຂອງບ້ານເກົ່າຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈາກຜົນກະທົບໂຄງການໜ້ອຍເຫຼາະ ຊຶ່ງຄາດວ່າຈະເປັນປ່າສະຫງວນທຳມະຊາດ; ເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະສ້າງຂຶ້ນຜ່ອນກັນກັບໂຄງການບໍ່ແຮງອາລຍມິນຽມຂະໜາດໃຫຍ່ ຍົກຍ້າຍຢ່າງໜ້ອຍສຸດ 4 ບ້ານ ແລະ ສົ່ງຜົນກະທົບໃຫ້ແກ່ 8 ບ້ານອື່ນອີກເປັນຢ່າງໜ້ອຍ ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳເຊປຽນ

CA - ສັນຍາການໃຫ້ສຳປະທານ

COD - ວັນກຳນົດການປະຕິບັດດ້ານການຄ້າ

EIA - ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ

PDA - ສັນຍາກ່ຽວກັບການພັດທະນາໂຄງການ

PPA - ສັນຍາຊື້ຂາຍພະລັງງານ

SAP - ແຜນດຳເນີນງານດ້ານສັງຄົມ

SIA - ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ

ເຂື່ອນໄຟຟ້າທີ່ມີ ແລະ ສະເໜີກໍ່ສ້າງໃໝ່ໃນປະເທດລາວ

ບົດນຳ

ອົງການແມ່ນ້ຳນາງຊາດ ແມ່ນອົງການບໍ່ອັນກັບລັດຖະບານ (NGO) ເຮັດໜ້າທີ່ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິຂອງຊຸມຊົນທີ່ອາໄສແມ່ນ້ຳ ໂຄງການອົງການແມ່ນ້ຳນາງຊາດປະຈຳພາກພື້ນອາຊີອາຄະເນ ໄດ້ເຮັດວຽກງານຮ່ວມກັບຄູ່ຮ່ວມມືຂອງຕົນ ໃນເຂດແມ່ນ້ຳຂອງ ເປັນເວລາຫລາຍກວ່ານຶ່ງທົດສະວັດມາ ແລ້ວ ໂດຍທ້າທາຍຕໍ່ສູ້ກັບໂຄງການທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນສົ່ງເສີມການຊົດເຊີຍທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບໃຫ້ແກ່ ຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ເຂື່ອນ ອົງການແມ່ນ້ຳນາງຊາດ ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບນັກຄົ້ນຄວ້າປະຈຳທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍໄດ້ໄປ ຍ້ຽນຢາມພື້ນທີ່ໂຄງການ ກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໃນປະເທດລາວເປັນປົກກະຕິ ໄດ້ສ້າງຂໍ້ມູນລາຍລະອຽດກ່ຽວ ກັບໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າ ທີ່ສະເໜີກໍ່ສ້າງໃໝ່ ແລະ ໂຄງການທີ່ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດມາດຖານຕະຖານເຂັ້ມງວດ ເພື່ອປົກປ້ອງສິດທິຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ແຕ່ລ່ວງຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ປະຊາຊົນລາວສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນຊາວນາຫາລ້ຽງຊີບແຕ່ກັນກິນ ໂດຍອາໄສການຜະລິດເຂົ້າ ອົງໃສ່ນ້ຳ ຝົນ, ການລ່າສັດ, ການປະມັງ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ເພື່ອລ້ຽງຄອບຄົວຂອງພວກເຂົາ ອົງການແມ່ນ້ຳນາງຊາດ ມີຄວາມຫວັງໃຍການອາໄສແມ່ນ້ຳ ເພື່ອການດຳລົງຊີວິດໃນທຸກດ້ານຂອງປະຊາຊົນລາວ - ໃນນັ້ນລວມທັງນ້ຳຈືດ, ປາ, ຊົນລະປະທານແລະ ການເຜາະປູກ, ການຂົນສົ່ງ ແລະ ການພັກຜ່ອນຢ່ອນກາຍ - ເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາໄດ້ຮັບຜົນກະທົບກະເທືອນສູງຕໍ່ການປ່ຽນແປງໃນລະບົບນິເວດຂອງແມ່ນ້ຳ ທີ່ມີຜົນສະທ້ອນມາຈາກເຂື່ອນໃຫຍ່ ໂຄງການພະລັງງານນ້ຳທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນໄດ້ສ້າງ ແລະ ປະຮ່ວງຮອຍ ຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການ ຊົດເຊີຍ ແລະ ຜົນກະທົບທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການປົວແປງໄວ້ຢ່າງຫລວງຫລາຍພາຍມາກ, ການ

ວາງແຜນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ທີ່ບໍ່ສອດຄ່ອງ ບວກກັບການຂາດຂີດຄວາມສາມາດ ແລະ ຄວາມຈົງໃຈ ໃນເບື້ອງ ຂອງລັດຖະ ບານລາວ ແລະ ນັກພັດທະນາ ເຂື່ອນນັ້ນ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ເຂື່ອນເຮັດໃຫ້ຄວາມທຸກຍາກ ຂອງຊາວບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບມີຄວາມຮ້າຍແຮງຂຶ້ນ ໃນປະເທດນຶ່ງທີ່ບໍ່ຍອມ ໃຫ້ມີການຕໍາໜິຕິຊົມລັດຖະບານ, ສິດ ເສລີພາບທາງດ້ານຂ່າວສານຖືກຕັດຮອນ, ອົງການພາກປະຊາສັງຄົມເອກະລາດຖືກຈຳກັດ ແລະ ມີ ການສໍ້ລາດບັງຫລວງຫລາຍ, ຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກເຂື່ອນທີ່ມີ ຂໍ້ມູນກໍ່ຍັງມີໜ້ອຍ ອົງການແມ່ນ້ຳນາງຊາດໄດ້ພະຍາຍາມເຊື່ອມຕໍ່ຊ່ອງຫວ່າງອັນນີ້ ດ້ວຍການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ທີ່ເປັນກາງ ຊຶ່ງໄດ້ມາ ຈາກຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໂດຍກົງ.

ຊາວບ້ານໃຊ້ນ້ຳມູນ ແລະ ນ້ຳຫິນບູນ - ກະດິງ ເພື່ອອາບ, ຊັກຜ້າ ແລະ ຕື່ນ ໂດຍ: David JH Blake

ເຄື່ອງມືຫາປາທ້ອງຖິ່ນໃນຊາວກຽມກິກະຊຸມ ຢູ່ເຂດນ້ຳຕົກຄອນພະເພັງ: ພາບໂດຍ Carl Middleton

ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ສະເໜີໃຫ້ເຫັນສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆ ທີ່ການພັດທະນາພະລັງງານນ້ຳໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ ມາໃຫ້ແກ່ການດຳລົງຊີວິດໃນຊຸດນະບົດ ແລະ ລະບົບນິເວດທີ່ບອບບາງ ແລະ ຍົກໃຫ້ເຫັນລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບສະເພາະ ທີ່ເກີດມາຈາກໂຄງການສ້າງເຂື່ອນ ຂອງລາວ ບົດລາຍງານນີ້ ຍັງແນະນຳທາງເລືອກຕ່າງໆ ແລະ ໃຫ້ຂໍ້ມູນ ສະເໜີແນະ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເຂົ້າໃນການພັດທະນາພະລັງງານນ້ຳໃນເວລາແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ. ບົດລາຍງານໄດ້ຜິຈາລະນາຍົກໃຫ້ເຫັນປະເດັນຄຳຖາມຕ່າງໆເຊັ່ນ:

- ຄວາມຂຶ້ນຊື່ລືຊາກ່ຽວກັບນ້ຳຂອງລາວ ມີຄວາມໝາຍຫຍັງແດ່ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນລາວ ແລະ ຊຸມຊົນ ໃນເຂດຊົນນະບົດທີ່ເຜີ້ງພາອາໃສແມ່ນ້ຳ ຊຶ່ງ ເປັນຜູ້ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການພັດທະນາເຫລົ່ານີ້ ຫລາຍກວ່າໝູ່?
- ມີລະບຽບກົດໝາຍຫຍັງແດ່ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າສິດທິຂອງຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບ ຜົນກະທົບຈາກເຂື່ອນ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາໄດ້ຮັບການເຄົາລົບນັບຖື ແລະ ປົກປ້ອງລະບຽບກົດໝາຍເຫລົ່ານີ້ກຳລັງໄດ້ຮັບການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄືແນວໃດ?
- ມີລະບຽບການຫຍັງແດ່ ເພື່ອຮັບປະກັນການພັດທະນາຍຸດທະສາດຊັບພະຍາກອນນ້ຳຂອງປະເທດລາວ ແລະ ມີຜົນປະໂຫຍດຫຍັງແດ່ທີ່ຕ້ອງດຳເນີນການເພື່ອປ້ອງກັນຄວາມຫລົ້ມຈົມຂອງຊຸມຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດ ຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.
- ໂຄງການດອນສະໂຮງຈະປົກກັນຊ່ອງນ້ຳ ຊຶ່ງແມ່ນເສັ້ນທາງຂອງຝູງປາທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍໄປມາໃນຕະ ຫຼອດປີ ຢູ່ເຂດຄອນພະເພັງ ບັນນີ້ຈະເປັນໄພຕໍ່ການເຄື່ອນຍ້າຍໄປມາ, ການຢູ່ກິນ ແລະ ການໄປມາຂອງປານາງາຊະນິດພັນ ຊຶ່ງໃນນັ້ນກໍ່ລວມທັງການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາເສດຖະກິດສຳຄັນລະຫວ່າງ ລາວ ແລະ ກຳປູເຈຍໂດຍ ການ

ທຳລາຍການປະມົງ ແລະ ວິຖີການດຳລົງຊີວິດທີ່ອາໃສ ການປະມົງເປັນຜືນຖານຂອງທ້ອງຖິ່ນແລະທົ່ວຂົງເຂດແມ່ນ້ຳຂອງມີຄວາມຈຳເປັນຫຍັງແດ່ ທີ່ຕ້ອງດຳເນີນການ ເພື່ອປ້ອງກັນຄວາມຫລົ້ມຈົມຂອງຊຸມຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດ, ຄວາມເສຍຫາຍ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ໃນວົງກວ້າງ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ຈາກເຂື່ອນໃຫຍ່?

- ມີທາງເລືອກໃນການສ້າງລາຍຮັບແນວໃດແດ່ ທີ່ປະຊາຊົນລາວຈະໄດ້ ຮັບຈາກເຂື່ອນໃຫຍ່ ?

ບົດລາຍງານໄດ້ລົງເລິກກໍລະນີສຶກສາ ໂຄງການພະລັງງານນ້ຳໃຫຍ່ 11 ແຫ່ງ ທີ່ຜະລິດຫລື ຈະຜະລິດໄຟຟ້າ ເພື່ອສົ່ງອອກຂາຍໄປຕ່າງປະເທດເປັນຕົ້ນຕໍ ບົດກໍລະນີສຶກສາເຫລົ່ານີ້ ໄດ້ຮັບການຄັດເລືອກມາ ເພື່ອສະເໜີໃຫ້ເຫັນພາບລວມຂອງໂຄງການ ແຕ່ລະໄລຍະຂອງການພັດທະນາຊຶ່ງໃນນັ້ນ ກໍ່ນັບທັງເຂື່ອນທີ່ໄດ້ດຳເນີນການຜະລິດໄຟຟ້າລາວມາແລ້ວ, ເຂື່ອນທີ່ກຳລັງຢູ່ໃນໄລຍະການກໍ່ສ້າງ ແລະ ກຳລັງສະເໜີເພື່ອກໍ່ສ້າງໂຄງການ ທີ່ມີຂະໜາດແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ເຂື່ອນທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນເຂດຕ່າງໆ ທົ່ວປະເທດລາວ (ຕັ້ງຢູ່ຕາມພູມສັນຖານຂອງ ປະເທດລາວ ຕັ້ງແຕ່ເໜືອເຖິງໃຕ້) ບົດກໍລະນີສຶກສາ ເຫລົ່ານີ້ ຕົ້ນຕໍແມ່ນອີງໃສ່ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າໂດຍກົງ ບວກກັບການທົບທວນຂໍ້ມູນໂຄງການທີ່ມີຢູ່, ບົດຂ່າວໜັງສືພິມ ແລະ ການສຶກສາອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຈາກອົງການຈັດຕັ້ງບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ (NGOs) ແລະ ສະຖາບັນການສຶກສາຕ່າງໆ. ສ່ວນໃຫຍ່ກໍລະນີສຶກສາໄດ້ເນັ້ນໃສ່ຜົນກະທົບຂອງ ເຂື່ອນທີ່ມີຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສະໜອງຂໍ້ມູນໂດຍຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບນິກັດພັດທະນາໂຄງການ, ຜູ້ໃຫ້ທຶນ, ສະຖານະພາບ ແລະ ການອອກແບບໂຄງການແຕ່ລະໂຄງການ.

ກໍລະນີສຶກສາໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນບາງບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນເປັນປະຈຳ

ໃນຂະບວນການພັດທະນາເຂື່ອນຂອງ ລາວ ເຊັ່ນວ່າ: ການປະເມີນ ດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ຂາດຄຸນນະພາບ, ການຂາດຄວາມ ໂປ່ງໃສ ແລະ ຄວາມລົ້ມເຫລວ ໃນການປຶກສາຫາລື ລະອຽດ ກັບຜູ້ ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມທຸກຝ່າຍ ລວມທັງຝ່າຍຕ່າງໆທີ່ຢູ່ໃນປະເທດໄກຄຽງ. ຂັ້ນຕອນຕໍ່ໜ້າ ເຮັດໃຫ້ຜົນກະທົບສຳຄັນທີ່ໂຄງການ ເຫລົ່ານີ້ ມີນິມາເລື້ອຍໆ, ກຳລັງມີ ແລະ ຈະມີຕໍ່ກັບຊຸມຊົນ ທີ່ກຳລັງຈະໄດ້ຮັບ ຜົນກະທົບມີຄວາມໜັກໜ່ວງ ຍິ່ງຂຶ້ນຕື່ມ. ໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ສຳຄັນຄື ການຂາດ ຜົນທີ່ກະສິກຳເໝາະສົມ ແລະ ຂາດໂອກາດເງື່ອນໄຂ ໃນການສ້າງ ລາຍຮັບ ໃນເຂດຈັດສັນທີ່ຢູ່ອາໃສໃໝ່ ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນຊົນເຜົ່າ ສ່ວນໜ້ອຍ ແລະ ຜົນກະທົບສຳຄັນ ໃນເຂດ ໃຕ້ເຂື່ອນ - ຈາກການສູນ ເສຍການປະມົງ ອັນເນື່ອງມາຈາກອຸທິກກະໄພ ແລະ ການເຊາະເຈື່ອນ - ຊຶ່ງເກືອບວ່າ ສິ່ງເຫລົ່ານີ້ເປັນສິ່ງທີ່ ຖືກມອງຂ້າມຄຸນ ຄ່າຄວາມສຳຄັນໄປ ໂດຍບໍ່ມີການ ຊົດເຊີຍ ຫລື ບໍ່ເອົາ ຫົວຊານຳເລີຍ.

ບົດລາຍງານຍັງໄດ້ລວມເອົາບົດຄວາມທົ່ວໄປ ກ່ຽວກັບຂະແໜງ ພະລັງງານນໍ້າລາວ ແລະ ຍຸດທະສາດ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມ ທຸກຍາກໃນ ປະເທດລາວ ແລະ ກ່ອງບັນຈຸບົດສັງລວມຫຍໍ້ຫລາຍກ່ອງ ທີ່ຜູ້ຈາລະນາ ບັນຫາຕ່າງໆເຊັ່ນວ່າ: ບົດບາດຂອງປະເທດໄທ ແລະ ທະນາຄານພັດ ທະນາອາຊີ ໃນຂະແໜງພະລັງ ງານນໍ້າປະເທດລາວ ແລະ ແຜນສ້າງ ເຂື່ອນກັນແມ່ນໍ້າຂອງຕອນໃຕ້

ການພັດທະນາພະລັງງານໃນປະເທດລາວ: ສະພາບລວມ

ສະເໜີໂດຍ: Aviva Imhof, Shannon Lawrence ແລະ Carl Middleton

ການສ້າງໃຫ້ເກີດກາຍເປັນ “ແຫຼ່ງພະລັງງານໄຟຟ້າຂອງພາກພື້ນອາຊີອາຄະເນ” ໂດຍການຂຸດຄົ້ນ ທ່າແຮງທາງດ້ານພະລັງງານນໍ້າຂອງຕົນ ແມ່ນຄວາມໄຝ່ຝັນມາແຕ່ດົນນານຂອງລັດຖະບານລາວ ແລະ ຜູ້ສະໜັບສະໜູນແມ່ນໍ້າລຳເຊື້ອຂອງປະເທດ ປະກອບສ່ວນດ້ານປະລິມານນໍ້າໃຫ້ແກ່ ແມ່ນໍ້າຂອງປະມານ 35% ແລະ ມີທ່າແຮງໃນການຜະລິດໄຟຟ້າພະລັງງານນໍ້າ ທີ່ສາມາດຂຸດຄົ້ນໄດ້ເຖິງ 18,000 ເມກາວັດ ໂດຍ ປະມານຄວາມຕ້ອງ ການພະລັງງານໄຟຟ້າ ເພື່ອຊົມໃຊ້ຢູ່ພາຍໃນປະເທດໃນລະດັບປານກາງ ເຮັດໃຫ້ປະເທດລາວເປັນຜູ້ສະເໜີອັນດັບໜຶ່ງ ເພື່ອສົ່ງອອກພະລັງງານໄປຍັງປະເທດເພື່ອນບ້ານໃກ້ຄຽງ ການສົ່ງອອກພະລັງງານເຫຼົ່ານີ້ ສາມາດສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ຫລາຍລ້ານໂດລາ ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ແຜນການເຫຼົ່ານີ້ກໍຖືກຂັດຂວາງ ບໍ່ໃຫ້ສາມາດບັນລຸຜົນໄດ້ຕະຫລອດມາ: ຈາກບັນຫາສັງຄົມ ແລະ ຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງທາງດ້ານການເມືອງ ໃນຊຸມປີ 1970 ແລະ 1980 ແລະ ຈາກກິດການທາງດ້ານການເງິນຂອງອາຊີໃນຊຸມປີ 1990.

ດຽວນີ້ ບັນດາບໍລິສັດ ແລະ ເງິນທຶນຈາກປະເທດໄທ ຢູ່ໃນຖານະທີ່ໄດ້ ປຽບຊຸມແຜນພະລັງງານນໍ້າລາວ (ກະລຸນາເບິ່ງກ່ອງຢູ່ໜ້າທີ XX) ແຕ່ວ່າບັນດາບໍລິສັດຈາກ ປະເທດຫວຽດນາມ ແລະ ຈີນ ກໍຍັງຖື ວ່າບໍ່ຫລົບສ່ວຍ, ບໍລິສັດຂອງຈີນໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມຢູ່ໃນສາມໂຄງການ ພະລັງງານນໍ້າ ຊຶ່ງດຽວນີ້ ກຳລັງຢູ່ ໃນໄລຍະກໍ່ສ້າງຢູ່ຄື: ໂຄງ ການເຊເສັດ 2, ນໍ້າງື່ມ 5 ແລະ ນໍ້າລືກ 12 ແລະ ໄດ້ເຊັນ ບົດ ບັນທຶກ ຄວາມເຂົ້າໃຈ ເພື່ອປະເມີນຢ່າງໜ້ອຍສູດ 10 ກວ່າໂຄງ ການບໍລິສັດພະລັງງານນໍ້າຊີໂນ (Sinohydro) ເປັນບໍລິສັດອອກ ໜ້າອອກຕາຜັກດັບອັນນີ້ ໂດຍມີບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈ 5 ສະບັບ ຊຶ່ງໃນນັ້ນລວມທັງ ໂຄງການພະລັງງານນໍ້າ 1,100 ເມກາວັດ, ທີ່ຈະ ທຳການກໍ່ສ້າງລຽງກັນຕາມລຳດັບ ໃນແມ່ນໍ້າອູ, ໂຄງການນໍ້າງື່ມ 5 (ກະລຸນາ ເບິ່ງກ່ອງລະນີສຶກສາທີ 5) ແລະ ເຂື່ອນປາກລາຍ ຊຶ່ງເປັນ ໂຄງການມີການໂຕ້ຖຽງກັນຫລາຍທີ່ສຸດ ທີ່ໄດ້ສະເໜີກໍ່ສ້າງໃນແມ່ນໍ້າ ຂອງ.

ບໍລິສັດຫຸ້ນສ່ວນລົງທຶນຜະລິດໄຟຟ້າ ແລະ ການພັດທະນາ ຫວຽດ - ລາວ (Vietnam Laos Joint Stock Electricity Invest- men and Development Company) ໄດ້ເລີ່ມລົງທຶນກໍ່ສ້າງ ໂຄງການ ເຂື່ອນເຊຂະໜານ 3 ທີ່ມີພະລັງງານ 250 ເມກາວັດ, ຢູ່ພາກໃຕ້ຂອງປະເທດລາວໃນປີ 2006 ພ້ອມທັງມີແຜນການສົ່ງໄຟຟ້າ ໄປຍັງປະເທດຫວຽດນາມ (ກະລຸນາເບິ່ງກ່ອງລະນີສຶກສາ 8) ທຶນສ່ວນ ໃຫຍ່ທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນໂຄງການນີ້ ແມ່ນສະຖານບັນການເງິນຫວຽດນາມ ເປັນຜູ້ສະໜອງໃຫ້ ໃນປັດຈຸບັນນີ້ ທາງບໍລິສັດກຳລັງດຳເນີນການສຶກສາ ໂຄງການພະລັງງານນໍ້າອີກ 4 ໂຄງການ ໃນເຂດອ່າງນໍ້າເຊກອງ ແລະ ເຊຂະໜານ.

ບັນດາບໍລິສັດໄຟຟ້າພະລັງງານນໍ້າໃໝ່ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ການສະໜັບ ສະໜູນ ພວກເຂົາໄດ້ເຂົ້າມາແຜນທີ່ ບໍລິສັດປະເທດຕາເວັນຕົກ ແລະ ທະນາຄານພັດທະນາຮ່ວມຫລາຍຝ່າຍຢ່າງໄວວາ (MDBs) ຊຶ່ງໃນ ເນື້ອກ່ອນບໍລິສັດເຫຼົ່ານີ້ ມີອິດທິພົນຢູ່ເໜືອຂະແໜງພະລັງງານຂອງປະ ເທດລາວ. ໃນຂະນະທີ່ທະນາຄານອາຊີ (ADB) ຈະຜຶກລະນາໃຫ້ທຶນແກ່ ໂຄງການພະລັງງານນໍ້າໃໝ່ສອງແຫ່ງ ໃນປະເທດລາວຄື: ໂຄງ ການນໍ້າງື່ມ 3 ແລະ ນໍ້າງຽບ 1 ເມື່ອບໍ່ດົນນີ້ ການສະໜັບສະໜູນສ່ວນ ໃຫຍ່ຂອງທະນາຄານ ພັດທະນາອາຊີ ທີ່ຈະມີຂຶ້ນນັ້ນແມ່ນການສະ ໜັບສະໜູນໂຄງລ່າງພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ ການສົ່ງພະລັງງານ ເຂື່ອນກຳ

ເນີດໄຟຟ້າໃໝ່ຂອງໂຄງການພະລັງງານນໍ້າ (ກະລຸນາເບິ່ງກ່ອງທີ XX) ສຳລັບກຸ່ມທະນາ ຄານໂລກນັ້ນ ມີພຽງແຕ່ໜ່ວຍງານປະກັນການລົງທຶນ ຫລາຍຝ່າຍ (MIGA) ເທົ່ານັ້ນ ທີ່ກຳລັງຜິຈາລະນາ ການສະໜັບສະໜູນ ໂຄງການພະລັງງານນໍ້າຢ່າງຂະໜັນຂັນແຂງ ພ້ອມກັບຫ້ວຍຄຳປະກັນໃຫ້ ແກ່ໂຄງການນໍ້າງື່ມ 5 ຂອງບໍລິສັດພະລັງງານນໍ້າຊີໂນ ທີ່ຍັງບໍ່ໝັ້ນໄດ້ ຕັດສິນແນວໃດເທື່ອ (Sinohydro) ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ທະນາຄານ ໂລກຈະສະໜອງເງິນທຶນໃຫ້ແກ່ ການສຶກສາຄວາມ ເປັນໄປໄດ້ ສຳລັບ ໂຄງການຫ້ວຍລຳພັນໃຫຍ່ ທີ່ໄດ້ສະເໜີຢູ່ໃນພາກໃຕ້ຂອງປະເທດ ລາວ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງສຳລັບການສົ່ງພະລັງງານລະຫວ່າງປະເທດ ລາວ, ກຳປູເຈຍ ແລະ ໄທ.

ທະນາຄານໂລກ ແລະ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ໄດ້ໃຫ້ຄຳໝັ້ນສັນ ຍາໄວ້ວ່າ ໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 ຈະເປັນໂຄງການບຸກເບີກເສັ້ນທາງໃຫ້ ແກ່ບັນດາໂຄງການພະລັງງານນໍ້າ ແບບຍືນຍົງທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມໃນປະເທດລາວ ໃນເວລາທີ່ໂຄງການນໍ້າ ເທີນ 2 ໄດ້ ຊ່ວຍພາທາງໃຫ້ແກ່ກະແສ ຟອງໃໝ່ແຫ່ງການພັດທະນາພະລັງງານ ນໍ້າ ແລະ ບັນດາໂຄງການໃໝ່ຫລ້າສຸດນັ້ນ ເກືອບວ່າບໍ່ມີ ໂຄງການ ໃດ ພໍທີ່ຈະສາມາດຜິຈາລະນາວ່າເປັນໂຄງການແບບຍືນຍົງ ໄດ້ຕາມ ຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ ໂຄງການໃຫຍ່ບາງແຫ່ງທີ່ສ້າງຂຶ້ນ ນຳຫລັງ ໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 ເບິ່ງຄືກັບວ່າ ມີທ່າກ້າວຖອຍຫລັງ ຫລາຍໃນ ທາງປະຕິບັດດ້ານ ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ນອກຈາກນັ້ນ, ນໍ້າ ເທີນ 2 ກໍ່ແມ່ນເຂື່ອນ ພຽງແຫ່ງດຽວຂອງລາວ ທີ່ມີຢູ່ ຫລືທີ່ໄດ້ ວາງແຜນສະເໜີໃຫ້ຈັດສັນລາຍຮັບ ໄປຊ່ວຍສົ່ງເສີມລາຍ ໄດ້ຂອງ ລັດຖະບານລາວ ເພື່ອນຳໄປປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ໃນການ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກ ຍາກ.

ຂາດການວາງແຜນຍຸດທະສາດຂອງຂະແໜງການ

ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ລົງນາມໃນບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈ ເພື່ອພັດທະ ນາໃຫຍ່ຈຳນວນ 55 ແຫ່ງ 3 ໃໝ່ ໃນນັ້ນ 6 ແຫ່ງ ແມ່ນກຳລັງຢູ່ໃນ ໄລຍະການດຳເນີນງານ, ຢ່າງໜ້ອຍອີກ 6 ໂຄງການແມ່ນກຳລັງ ຢູ່ໃນ ໄລຍະການກໍ່ສ້າງເປັນທາງການ, ແລະ ຂໍ້ຕົກລົງວ່າດ້ວຍ ການພັດ ທະນາໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນອື່ນອີກ ຈຳນວນ 12 ແຫ່ງ ກໍ່ໄດ້ຮັບການ ຜິຈາລະນາເຫັນດີໃນຂັ້ນສຸດທ້າຍແລ້ວ. ຈັງຫວະການກ້າວໄປດ້ວຍ ຄວາມໄວຂອງການພັດທະນາພະລັງງານນໍ້າ ແລະ ການຂາດການ

ບົດບາດສໍາຄັນຂອງປະເທດໄທໃນຂະແໜງພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຂອງປະເທດລາວ

ການພະເຊີນກັບບັນຫາລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟ ທີ່ຖີບຕົວຂຶ້ນສູງ ຄວາມຕ້ອງການເພື່ອເຮັດໃຫ້ການປະສົມ ປະສານດ້ານພະລັງງານຂອງຕົນ ມີຄວາມຫລາກຫລາຍຂຶ້ນ ແລະ ການຕໍ່ຕ້ານການກໍ່ສ້າງໂຄງການພະລັງ ງານໃໝ່ພາຍໃນປະເທດ, ປະໂຫຍດການໃຊ້ໄຟຟ້າຢູ່ໃນປະເທດໄທ, ອົງການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າ ແຫ່ງປະເທດໄທ ໄດ້ສ້າງເງື່ອນໄຂເອື້ອອໍານວຍໃຫ້ແກ່ການນໍາເຂົ້າພະລັງງານໄຟຟ້າເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ຈາກບັນດາປະເທດຕ່າງໆເຊັ່ນ: ປະເທດລາວ ໃນເວລາດຽວກັນນັ້ນ, ອົງການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າແຫ່ງປະເທດ ໄທ ກໍ່ກໍາລັງສົ່ງອອກຄ່າໃຊ້ຈ່າຍດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງການຜະລິດພະລັງງານຂອງຕົນໄປຍັງປະເທດ ເພື່ອນບ້ານທີ່ທຸກຍາກກວ່າ ຊຶ່ງເປັນບ່ອນທີ່ກໍາລັງມີການກົດໝຶບຢ່າງກ້ວາງຂວາງເພື່ອບໍ່ໃຫ້ ມີການຄັດ ຄ້ານຕໍ່ໂຄງການເຫລົ່ານີ້.

ແຜນພັດທະນາພະລັງງານປະຈຳປີ 2007 ຂອງປະເທດໄທ ໄດ້ລວມເອົາການນໍາເຂົ້າພະລັງງານໄຟຟ້າ ຈາກປະເທດລາວໃນລະຫວ່າງປີ 2008 ແລະ 2015 ຈຳນວນ 4,000 ເມກາວັດ ແລະ ຈຳນວນທີ່ຈະນໍາ ເຂົ້າເພີ່ມຕື່ມອີກ 8,700 ເມກາວັດພາຍໃນປີ 2021 ຈາກປະເທດເພື່ອນບ້ານໃກ້ຄຽງທີ່ບໍ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ ບໍລິສັດພະລັງງານ ແລະ ກໍ່ສ້າງຂອງປະເທດໄທ ໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກລັດຖະບານໄທ, ບັນດາສະຖາບັນການເງິນ ແລະ ຜູ້ລົງທຶນ ກໍາລັງພັດທະນາໂຄງການພະລັງງານຂ້າມຊາຍແດນໃໝ່ຫລາຍ ໂຄງການ ເພື່ອຈະປ້ອນໃຫ້ແກ່ເຄືອຂ່າຍໄຟຟ້າຂອງປະເທດໄທ.

ນັບຕັ້ງແຕ່ປະເທດໄທໄດ້ນໍາເຂົ້າພະລັງງານຈາກປະເທດລາວໃນຊຸມປີ 1970 ເປັນຕົ້ນມາ, ນັກລົງທຶນ ແລະ ນັກພັດທະ ນາໄທ ໄດ້ເຂົ້າໄປສູ່ຕະຫລາດພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ຂອງລາວໃນຊຸມປີ 1990 ບໍລິ ສັດພະລັງງານ GSM ຊຶ່ງແມ່ນບໍລິສັດສາຂາຂອງບໍລິສັດ M.D.X., ຖືຫຸ້ນ 20% ໃນໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກເທີນ - ຫີນບູນ ແລະ ບໍລິສັດ MCL ຖືຫຸ້ນ 20% ໃນເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຫ້ວຍເຫາະ ສອງໂຄງການນີ້ ດໍາ

ເນີນງານໄດ້ເກືອບນຶ່ງທົດສະວັດແລ້ວ ແລະ ສິ່ງ ຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງຕໍ່ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ທໍາການແກ້ໄຂ ຈົນເຖິງເທົ້າທຸກວັນນີ້ (ກະລຸນາເບິ່ງກໍລະນີສຶກສາ3 ແລະ 9)

ເຖິງແມ່ນວ່າ ຜົນໂຫຍດຂອງປະເທດໄທຈາກພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຂອງລາວ ໄດ້ຂາດຫາຍໄປໃນຊ່ວງໄລຍະເກີດວິກິດການດ້ານ ການເງິນຂອງອາຊີກໍ່ຕາມ ແຕ່ໃນເວລາສະພາບເສດຖະກິດໄດ້ຮັບການຟື້ນຕົວຄືນ ສູ່ສະພາວະປົກກະຕິປະເທດໄທກໍ່ໄດ້ເຂົ້າມາມີບົດບາດໃນທຸລະກິດເຂື່ອນໄຟຟ້າຂອງລາວ ບໍລິສັດຜະລິດ ພະລັງງານ ໄຟຟ້າ (EGCO) ຊຶ່ງມີຜູ້ຜະລິດພະລັງງານເອກະລາດຕົ້ນຕໍຂອງ ປະ ເທດໄທ ໄດ້ຮວມກໍາລັງ ເຂົ້າກັບບໍລິສັດອິຕານໄທພັດທະນາ (ItalThai Development Plc) ທີ່ເປັນບໍລິສັດກໍ່ສ້າງໃຫຍ່ທີ່ສຸດຂອງປະເທດໄທ ເພື່ອມາພັດທະນາໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ 2 ຮ່ວມກັບບໍລິສັດໄຟຟ້າຝຣັ່ງ ແລະ ລັດຖະບານລາວ ໂດຍສົມທົບກັບທະນາຄານໂລກ, ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, ຜູ້ໃຫ້ທຶນຈາກສາ ກົນອື່ນໆ, ນັກຊ່ຽວຊານການເງິນໄທເປັນຜູ້ສະໜັບສະໜູນການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ, ທະນາຄານພານິດ ໄທເຈັດ ແຫ່ງ ແລະ ອົງການຕົວແທນສິນເຊື້ອການສົ່ງອອກແຫ່ງ ປະເທດໄທ ທະນາຄານຂາອອກ - ຂາເຂົ້າ ແຫ່ງ ປະເທດໄທ ໄດ້ສະໜອງເງິນກູ້ຢືມໃຫ້ແກ່ໂຄງການ.

ການກໍ່ສ້າງໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ 2 ທີ່ມີກໍາລັງ ການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າເຖິງ 615 ເມກາວັດ ທີ່ໄດ້ຂຸດ ເຈາະຜື່ນດິນ ໃນປີ 2006 ໄດ້ສະແດງບອກຊຶດໝາຍ ການ ປ່ຽນແປງສໍາຄັນ ຂອງຂະແໜງ ພະລັງງານນໍ້າຂອງລາວ (ກະລຸນາເບິ່ງກໍລະນີສຶກສາທີ5) ກົງກັນຂ້າມກັບໂຄງການ ໃນໄລຍະຕົ້ນ ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວແມ່ນໄດ້ຮັບທຶນຈາກສະຖາບັນ ການເງິນສາກົນ, ແຕ່ໂຄງການນໍ້າຕົກ 2 ໄດ້ທຶນຕົ້ນຕໍມາຈາກທະ ນາຄານໄທພານິດ ແລະ ທະນາຄານຂາອອກ - ຂາເຂົ້າແຫ່ງ ປະເທດໄທ ຜູ້ຖືຫຸ້ນຂອງກໍ່ນໍາບໍລິສັດພັດທະ ນາໂຄງການນໍ້າຕົກ 2 ຕົ້ນຕໍແມ່ນບັນດາບໍລິສັດກໍ່ສ້າງໂຄງການ ພ້ອມດ້ວຍບໍລິສັດຣາດຊະບູຣີ (Ratchaburi) ອານາດ

ວາງແຜນລວມຂອງຂະ ແໜງການ ທີ່ເຫັນໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງຄືແນວນີ້ ເປັນສາເຫດພາໃຫ້ເກີດມີຄວາມວິຕົກກັງວົນ.

ໃນປີ 2004 ກ່ອນການອະນຸມັດການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນນໍ້າເທີນ 2 ທະນາຄານໂລກ ໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະ ໜູນບໍລິສັດມົວແຊນ ຈໍາກັດ ແລະ ບໍລິສັດສາກົນລາເມເຍີ (Maunsell Limited and Lahmeyes International) ເພື່ອພັດທະນາແຜນການພັດທະນາລະບົບພະລັງງານນໍ້າ ໃຫ້ແກ່ປະເທດລາວ4 ການ ສຶກສາໄດ້ ກໍານົດບັນຊີຄັດເລືອກ ແລະ ຈັດລະດັບໂຄງການພະລັງງານນໍ້າທີ່ໄດ້ສະເໜີ ບົນຜືນຖານ ການປະຕິບັດດ້ານເສດຖະກິດຂອງໂຄງການ, ສ່ວນນຶ່ງກໍ່ໄດ້ຜິຈາລະນາຕາມມູນຄ່າສະເລ່ຍຄາດຄະເນ ການຜະລິດພະລັງງານຂອງໂຄງການ ແລະ

ຜົນກະທົບຂອງໂຄງການຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ໜ້າເສຍດາຍທີ່ການຈັດລໍາດັບນີ້ ແລະ ຄໍາແນະນໍາຢູ່ໃນບົດລາຍງານໂດຍທົ່ວໄປ ແມ່ນບໍ່ຖືກນໍາໄປ ປະຕິບັດໃນກິດຈະການໂຄງການພະລັງງານນໍ້າໃໝ່ເລີຍ ການປະເມີນຜົນນະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ມີລັກສະນະຍຸດທະສາດກໍ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ການວາງແຜນອ່າງນໍ້າແບບຄົບວົງຈອນກໍ່ບໍ່ ປະກົດມີຂຶ້ນ ຊຶ່ງໃນທີ່ສຸດກໍ່ປະກົດຜົນໃຫ້ເຫັນຢູ່ບ່ອນວ່າ ມີ ເຂື່ອນອີກຫລາຍແຫ່ງກໍາລັງດໍາເນີນການກໍ່ ສ້າງຢູ່ (ເພື່ອຊ່ວຍບັນຈຸນໍ້າ ໃສ່ອ່າງເກັບນໍ້າໃຫ້ແກ່ເຂື່ອນແຫ່ງໃໝ່ທີ່ກໍາລັງສ້າງຢູ່ຕອນເໜືອແມ່ນໍ້າ) ແລະ ສິ່ງຜົນກະທົບອັນໃຫຍ່ຫລວງຕໍ່ທີ່ດິນ, ແມ່ນໍ້າເຊ, ການປະມົງ ແລະ ປະຊາຊົນທີ່ເຜິ້ງພາອາໃສ

ຊຶ່ງ ແມ່ນຜູ້ຜະລິດພະລັງງານເອກະລາດທີ່ສຳຄັນຂອງໄທ. ແນວໂນ້ມອັນນີ້ຂອງນັກກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ ໃນລະດັບພາກພື້ນທີ່ໄດ້ ຮັບ ການສະໜັບສະໜູນຈາກນັກລົງທຶນໃນ ລະດັບພາກພື້ນ ຄືຈະ ດຳເນີນຕໍ່ໄປໃນປະເທດລາວ. ໃນຂະນະນີ້ ບໍລິສັດພະລັງງານ ແລະ ກໍ່ສ້າງໄທ ໂດຍການຮ່ວມມືກັບບັນດາບໍລິສັດຈາກປະເທດມາເລ ຊຊຍ, ຢີ່ປຸ່ນ ແລະ ເກົາຫລີ ກຳລັງດຳເນີນການສຶກສາວິໄຈ ໂຄງການ ກໍ່ສ້າງພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກໃໝ່ໃນປະເທດລາວ ຢ່າງໜ້ອຍ 15 ແຫ່ງ ຊຶ່ງໃນນັ້ນ ລວມທັງໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ ສອງ ແຫ່ງໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ຊຶ່ງເປັນໂຄງການທີ່ມີການຖືກຖຽງກັນ ຫລາຍທີ່ສຸດ ທະນາຄານພານິດ ແລະ ທະນາຄານຂາອອກ-ຂາເຂົ້າ ແຫ່ງປະເທດໄທ ໄດ້ສະແດງເຈດ ຈຳນົງຂອງຕົນ ໃນການໃຫ້ການ ສະໜັບສະໜູນແກ່ການກໍ່ສ້າງເຫລົ່ານີ້.

ແຕ່ບໍ່ເປັນຈິ່ງບຸນ, ບັນດາບໍລິສັດພະລັງງານ ແລະ ທະນາ ຄານພານິດ ແຫ່ງປະເທດໄທ ຍັງບໍ່ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ມາດຖານ ປະຕິບັດສາກົນເທື່ອ ຄວາມຈິງແລ້ວ ຍັງບໍ່ມີທະນາຄານພາ ນິດແຫ່ງປະເທດໄທ ຈັກ ແຫ່ງ ນຳເອົາມາດຖານດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ຮູ້ ກັນທົ່ວໄປວ່າ “ຫລັກການແຫ່ງເສັ້ນສູນສູດ “ (Equator Principles2) ມາປະຕິບັດ ເຖິງແມ່ນວ່າ ບໍລິສັດ ພະລັງງານຂອງປະເທດໄທຫລາຍບໍລິສັດ ໄດ້ພັດທະນານະໂຍບາຍ ຕ່າງໆ ວ່າດ້ວຍໜ້າ ທີ່ຮັບຜິດຊອບລວມທາງສັງຄົມຂຶ້ນມາກໍ່ ຕາມ ແຕ່ການຕີຄວາມໝາຍຕໍ່ນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບການປະຕິບັດ ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດ ລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມຍັງຕ່ຳ ເຮັດໃຫ້ຂອບ ເຂດການຄຸ້ມຄອງຂຸມຊຸມ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບນັ້ນມີຈຳກັດ.

ຈາກຜົນຂອງການຫັນໄປສູ່ກຳມະສິດເອກະຊົນສ່ວນນຶ່ງ ທີ່ໄດ້ປະຕິ ບັດ ໃນທ້າຍຊຸມປີ 90 ອົງການຜະລິດ ພະລັງງານໄຟຟ້າແຫ່ງປະ ເທດໄທ (EGAT) ຍັງຄົງເປັນຜູ້ຖືຫຸ້ນໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ໃນບັນດາຜູ້ຜະ ລິດພະລັງງານເອກະລາດຂອງປະເທດໄທ ຫລາຍບໍລິສັດ ຊຶ່ງ ອົງການນີ້ຖືຫຸ້ນ 45% ໃນຮາດຊະບູຣີ ແລະ 25% ໃນບໍລິສັດ ຜະລິດໄຟຟ້າແຫ່ງປະເທດໄທ(EGCO) ໂດຍທີ່ທັງສອງບໍລິ ສັດນີ້ ແມ່ນຈັດຢູ່ໃນບັນຊີຕະຫລາດ ຫລັກຊັບຂອງປະເທດໄທ3 ຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານຜົນປະໂຫຍດ ຂອງອົງການຜະລິດພະລັງງານ ໄຟຟ້າແຫ່ງ ປະເທດໄທ (EGAT) ຄືກັບວ່າຈະເປັນການດຶງ ເອົາຜົນກຳໄລຈາກຜົນປະໂຫຍດທົ່ວໄປ ໃຫ້ແກ່ບັນດາບໍລິສັດ ຮ່ວມມືຂອງຕົນ ແລະ ພາໃຫ້ກຸ່ມພາກປະຊາສັງຄົມຂອງໄທເກີດ ມີຂໍ້ສົງໄສ ໃນແຜນພັດທະນາພະລັງງານຂອງອົງການຜະລິດພະ ລັງງານໄຟຟ້າແຫ່ງປະເທດໄທ(EGAT) ໃນໄລຍະ 13 ປີຜ່ານມາ, ການຄາດຄະເນຄວາມ ຕ້ອງການພະລັງງານ ຂອງແຫລ່ງລູກຄ້າ ປະຈຳຂອງອົງການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າ ແຫ່ງປະເທດໄທ (EGAT) ມີສູງເກີນກວ່າຄວາມຕ້ອງການຈິງ, ບາງທີ່ກໍ່ເກີນ

ກວ່າຄວາມຕ້ອງການຈິງເຖິງ 48% ລະບົບໂຄງສ້າງ ເສີມຕາມຮູບ ການຕີລາຄາລະບົບຕົ້ນທຶນ ບວກຜົນກຳໄລໃນປັດປັດຈຸບັນຂອງອົງ ການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າແຫ່ງປະເທດໄທ (EGAT) ໄດ້ກຳ ນົດບຸລິມະສິດໂຮງງານພະລັງງານຂະ ໜາດໃຫຍ່ແຫ່ງໃໝ່ເຂົ້າຢູ່ ໃນແຜນງານປະສິດທິພາບພະລັງງານ ແລະ ການກະຈາຍເຕັກ ໂນໂລຊີ ທີ່ສາ ມາດທົດແທນໄດ້ ອັນນີ້ໄດ້ ຊ່ວຍກະຕຸກຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີ ການລົງທຶນເຂົ້າໃນໂຮງງານພະລັງ ໃໝ່ ຫລາຍເກີນ ຄວາມຈຳເປັນ ຊຶ່ງໃນທີ່ສຸດ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍອັນນີ້ຈະຕົກໄປຢູ່ໃນຄວາມ ຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ຊົມໃຊ້ໄຟຟ້າ ຂອງປະເທດໄທ4

ການສ້າງຄວາມປະນີປະນອມໃນບັນຫາເຫລົ່ານີ້ ຈົນກວ່າກົດບັດໃໝ່ ກ່ຽວກັບພະລັງງານໄດ້ຮັບການອະນຸມັດ ໃນເດືອນທັນວາ 2007 ເຮັດ ໃຫ້ອົງການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າແຫ່ງປະເທດໄທ (EGAT) ບັບຕົວ ເອງໄດ້ດີ ແລະ ມີສິດຜູກຂາດການກະຈາຍ ພະລັງງານໃນປະເທດໄທ ຊຶ່ງຖືເປັນບົດບາດອັນໂດດເດັ່ນ ໃນການ ຜະລິດພະລັງງານ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບເໝືອສິ່ງອື່ນໃດໜຶ່ງ ຕໍ່ການກະກຽມແຜນພັດທະນາພະລັງງານຂອງປະເທດໄທ, ແຕ່ ໃນນັ້ນ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ສ່ວນລວມພັດມີໜ້ອຍ ກຸ່ມອົງການ ພາກປະຊາສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ເສດຖະກິດນຳ ອີກດ້ວຍ. ບໍ່ວ່າອົງການເອກະລາດທີ່ໄດ້ຮັບອຳນາດ ພຽງພໍ ເພື່ອ ມອບໝາຍໃຫ້ເປັນຜູ້ກຳນົດລະບຽບການຈະມີຄວາມພໍໃຈ ແລະ ໄດ້ຮັບອຳນາດພຽງພໍ ເພື່ອປັບປຸງຂະບວນການວາງແຜນພະລັງ ງານຂອງປະເທດໄທ ຫລື ບໍ່ກໍ່ຕາມ ແຕ່ກໍ່ຍັງບໍ່ເຫັນວ່າມີຫຍັງປ່ຽນ ແປງ.

ໝາຍເຫດ

- 1 EGAT ແຜນພັດທະນາພະລັງງານຂອງປະເທດໄທ 2007 - 2021: ສະບັບປັບປຸງຄັ້ງທີ1, ຈັດພິມໂດຍ ພະແນກລະບົບວາງແຜນ (ມັງກອນ 2008)
- 2 See <http://www.equatorprinciples.com/index.shtml>
- 3 Greacen C, S ແລະ Greacen, C “ ການປະຕິຮູບ ພະລັງງານໄຟຟ້າແຫ່ງປະເທດໄທ: ການຫັນ ເອົາຜົນປະໂຫຍດໄປ ສູ່ກຳມະສິດເອກະຊົນ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ຕົ້ນທຶນ ແລະ ຄວາມສ່ຽງ ແທດເໝາະກັບ ສະພາບສັງຄົມ “ວາລະສານການຍົກຍ້າຍຂອງອາ ຊີ ແລະ ປາຊີຟິກ 13 (1) (2004),ໜ້າທີ 517542 (Asian and Pacific Migration Journal 13 (1) (2004) ,pp 517542)
- 4 Greacen C ແລະ Footner J “ການກະຈາຍພະລັງງານ ຂອງໄທ ເພື່ອກ້າວໄປສູ່ລະບົບພະລັງງານ ຍືນຍົງ, ອົງການສັນຕິ ພາບສື່ຂຽວແຫ່ງອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ (ເດືອນພະຈິກ 2006) Decen- tralizing Thai power: Towards a Sustainable Energy Southeast Asia, (Nov 2006)

ສິ່ງເຫລົ່ານີ້.

ປະກົດວ່ານັກພັດທະນາຜູ້ໃດ ກໍ່ໄດ້ທີ່ມີຄວາມສົນໃຈຈະໄດ້ຮັບການ ສຳປະທານພະລັງງານນຳໂລດ ໂດຍ ອີງໃສ່ວ່າໃຜມາກ່ອນຈະໄດ້ຮັບກ່ອນ ໂດຍບໍ່ມີຄວາມກ້ວງວິນຫຍັງຫລວງຫລາຍ ຕໍ່ຂະບວນການວາງແຜນ ອ່າງນຳ ຫລື ເລື່ອງຊື່ສຽງຂອງບໍລິສັດທີ່ເຂົ້າຮ່ວມ ຍິ່ງໄປ ກວ່ານັ້ນ, ກໍ່ຍັງບໍ່ມີຄວາມຊັດເຈນວ່າ ທາງລັດຖະບານລາວ ໄດ້ທົບ ທວນບົດ

ສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ ຂອງແຕ່ລະໂຄງການຢ່າງລະອຽດຮັດກຸ່ມ ຫລື ວ່າ ລັດຖະບານລາວມີລະດັບມາດຖານທີ່ລົງ ຄວາມເຫັນໄດ້ວ່າ ຄ່າໃຊ້ ຈ່າຍທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງເຂື່ອນນັ້ນ ຈະມີສູງເກີນກວ່າຈະສາມາດດຳເນີນການ ກໍ່ສ້າງຕໍ່ໄປໄດ້ຫລື ບໍ່ ການຂາດການວາງແຜນອັນນີ້ ຄົງເປັນໄປບໍ່ໄດ້ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ຜະ ລິດພະລັງງານໄຟຟ້າໄດ້ຫລາຍທີ່ສຸດ ຫລື ເຮັດໃຫ້ ການສ້າງລາຍ

ຮັບແກ້ລັດຖະບານລາວ ຫລື ນັກພັດທະນາເຂື່ອນ ແລະ ນັກລົງທຶນ ໄດ້ຫລາຍທີ່ສຸດ.

ການຮັບຮ້ອນຝ້າວຝັ່ງເຊັ່ນບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈ ກັບບັນດາປະເທດເພື່ອນບ້ານໃກ້ຄຽງ ເພື່ອການສົ່ງ ອອກພະລັງງານ ຫລື ເພື່ອພັດທະນາຈຳນວນໂຄງການພະລັງງານນໍ້າໃໝ່ ບໍ່ໜ້າຈະເປັນ ຜົນປະໂຫຍດ ດີທີ່ສຸດໃຫ້ແກ່ປະເທດລາວ. ທ່າແຮງທາງດ້ານພະລັງງານນໍ້າຂອງປະເທດ ແລະ ຕະຫລາດສົ່ງອອກ ຍັງຄົງມີຢູ່ການໃຫ້ເວລາໃນການວາງແຜນຍຸດທະສາດ ຂະແໜງການ, ການທົບທວນໂຄງການ ແລະ ການເສີມສ້າງຂົງຄວາມສາມາດ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າເຂື່ອນທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນມານັ້ນ ນຳເອົາຜົນປະໂຫຍດສູງ ສຸດ ມາສູ່ປະຊາຊົນລາວ ແລະ ເພື່ອຫລີກເວັ້ນຄວາມຜິດພາດ ຊຶ່ງຕ້ອງຊົດເຊີຍດ້ວຍລາຄາແພງ.

ໂດຍເລີ່ມຕົ້ນຈາກນ້ອຍໄປຫາໃຫຍ່, ລັດຖະບານລາວສາມາດ ຫຼຸດເຫຼືອຮອນເຂົ້າໃສ່ຂະບວນການວາງ ແຜນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ມີຄວາມຮັດກຸມແໜ້ນໜ້າດີ ຊຶ່ງຈະຊ່ວຍຫລີກເວັ້ນຫລາຍບັນຫາ ດັ່ງ ທີ່ລະບຸລາຍລະອຽດໄວ້ຢູ່ໃນກໍລະນີສຶກສາຂອງບົດລາຍງານສະບັບນີ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການພັດທະນາພະລັງງານນໍ້າ ທີ່ບໍ່ຍືນຍົງຈະມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທາງດ້ານເສດຖະກິດ ພ້ອມດ້ວຍຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມນຳອີກເຊັ່ນ: ຕົວຢ່າງ ການຫາປາທຳມະຊາດ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າກັບລວມຍອດ ຜະລິດຕະພັນພາຍໃນຂອງປະເທດລາວ (GDP) 5 ໄດ້ເຖິງ 6-8% ການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດໄດ້ສ້າງລາຍຮັບສຳຄັນໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານລາວ ແລະ ມີທ່າແຮງເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫລວງຫລາຍ ໃນອານາຄົດຕໍ່ໜ້າ ການພັດທະນາພະລັງງານນໍ້າ ແບບນິກາເຊີນ ໂດຍບໍ່ສົນເຫດຜົນສົນຜົນຄືແນວນີ້ເປັນການບັນທອນຄວາມເຊື່ອຖືຕໍ່ພາລະບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງສອງຂະແໜງການນີ້.

ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການຕ່າງໆ: ເຂັ້ມງວດ ແຕ່ຢູ່ໃນເຈ້ຍ, ແຕ່ອ່ອນ ແອໃນພາກປະຕິບັດ

ໃນສະພາບການກ່ອນທີ່ໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 ຈະໄດ້ຮັບການອະນຸມັດ, ທະນາຄານໂລກ, ທະນາຄານ ພັດທະນາອາຊີ ແລະ ບັນດາຜູ້ໃຫ້ທຶນອື່ນໆ ໄດ້ເຮັດວຽກກັບລັດຖະບານລາວ ເພື່ອສ້າງກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂຶ້ນມາ ເພື່ອເປັນທິດຊີ້ນຳໃຫ້ແກ່ການພັດທະນາພະລັງ ງານນໍ້າໃນປະເທດ. ໃນຄະນະທີ່ກົດໝາຍບາງສະບັບເຮັດຂຶ້ນ ກ່ອນໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 ເຊັ່ນ ກົດ ໝາຍວ່າດ້ວຍການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ (1999), ກົດໝາຍອື່ນໆ ລວມທັງດຳລັດວ່າດ້ວຍການຊົດເຊີຍ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຂອງໂຄງການພັດທະນາ ແລະ ນະໂຍບາຍ ແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍ ຄວາມຍືນຍົງທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງຂະແໜງການພະລັງງານນໍ້າ (ນະໂຍບາຍວ່າດ້ວຍພະລັງງານນໍ້າແຫ່ງຊາດ) ໄດ້ຖືກຮັບຮອງເອົາໃນປີ 2005 ແລະ ມີຈຸດມຸ່ງໝາຍເພື່ອລວບ ລວມເອົາບາງມາດຖານຂອງໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 ເຂົ້າກັນ, ເພື່ອຮັບປະກັນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃຫ້ ເປັນເອກະພາບ ໃນທົ່ວທຸກຂະແໜງການ. ກົດໝາຍ, ລະບຽບ ແລະ ນະໂຍບາຍເຫລົ່ານີ້ ຫລາຍສະ ບັບປະກອບດ້ວຍຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆ, ເພື່ອຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມ, ການປຶກສາຫາລື, ການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ການຊົດເຊີຍ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ພ້ອມດ້ວຍການປົວແປງການດຳ ລົງຊີວິດ ຂອງຊຸມຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໃຫ້ຄົນສູ່ສະພາບປົກກະຕິດີຄືເກົ່າ ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ໃນທາງປະຕິບັດ ແລ້ວບັນດາຂໍ້ກຳນົດເຫລົ່ານີ້ ແມ່ນບໍ່ຄ່ອຍໄດ້ນຳເອົາໄປປະຕິບັດ

ຫລື ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປັນໄປໃນລັກ ສະນະສະເພາະການ ອີງຕາມສະພາບເປັນກໍລະນີໄປ ອີງຕາມເຈດຈຳນົງ, ຄວາມຊຳນານງານ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ຂອງທີ່ປຶກສາທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ນັກພັດທະນາເຂື່ອນ.

ຄວາມລົ້ມເຫລວໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິ່ງເຫລົ່ານີ້ ເຫັນໄດ້ຈະແຈ້ງ ທີ່ສຸດໃນລະຫວ່າງການພັດທະນາ ແລະ ການທົບທວນການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (EIAs) ແລະ ແຜນດຳເນີນງານດ້ານການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ (RAPs) ສຳລັບໂຄງການພະລັງງານນໍ້າທີ່ບໍ່ໄດ້ເປີດເຜີຍຕໍ່ສາທາລະນະຊົນ ທົ່ວໄປຄືດັ່ງທີ່ເປັນມາ ແລະ ນັກຈະມີບັນຫາທາງດ້ານຄຸນນະພາບຢູ່ເລື້ອຍໆ. ບັນຫານີ້ເປັນສິ່ງທີ່ຮັບ ຮູ້ກັນໃນບັນດາທີ່ປຶກສາຜູ້ທີ່ໄດ້ກະກຽມການປະເມີນຜົນກະທົບແບບສະສົມໃຫ້ແກ່ໂຄງການ ພະລັງງານ ໄຟຟ້ານຳຄື 3 ໃນ ປີ 2008 ບົດລາຍງານຂອງພວກເຂົາລະບຸວ່າ: ສິ່ງທີ່ໜ້າເປັນຫວ່ງສອງດ້ານ ເລື່ອງນີ້ກໍຄື: ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງມູນວນຊົນໃນດ້ານການຕັດສິນໃຈ ແລະ ຄວາມໂປ່ງໃສໃນການຄຸ້ມ ຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ. ຢູ່ໃນເອກະສານກົດໝາຍຫລາຍສະບັບໄດ້ລະບຸໄວ້ຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າ ການເປີດເຜີຍ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບໂຄງການຕໍ່ມວນຊົນ ແມ່ນໜ້າທີ່ສຳຄັນຂອງທຸກໂຄງການທີ່ຈະຕ້ອງປະຕິບັດ, ແຕ່ໃນພາກປະຕິບັດແລ້ວບັນຫານີ້ຍັງເຮັດບໍ່ທັນໄດ້ຄື ສຳລັບການມີສ່ວນຮ່ວມກໍຄືກັນ ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ເປັນໄປແບບບໍ່ສະໜ້າສະເໝີ, ຂາດຄຸນນະພາບ ແລະ ເຮັດກັນຢູ່ໃນວົງແຄບໆ ຄຸນນະພາບ ຂອງເອກະສານການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ພວກເຮົາໄດ້ສຶກສາທົບທວນ ໃນຖານະທີ່ແມ່ນ ພາກສ່ວນນຶ່ງຂອງວຽກງານສຶກສາອັນນີ້ເຫັນວ່າ ມີການປ່ຽນແປງຢູ່ເລື້ອຍໆ, ຕົວຢ່າງສິ່ງທີ່ຕີຫລາຍອັນ ກໍໄດ້ປົນເປກປັກຕົວຢ່າງບໍ່ດີ ຕົວຢ່າງ ເມື່ອໂຄງການພະລັງງານນໍ້າທີ່ມີເຂື່ອນໃຫຍ່, ແມ່ນ້ຳເກີດບົກແຫ້ງ ໃນຂອບເຂດຍາວຢຽດ ແລະ ອື່ນໆ ກໍຍັງບອກວ່າເປັນສິ່ງທີ່ອະນຸໂລມກັນໄດ້ “ ບໍ່ມີຜົນກະທົບຫຍັງ ຫລວງຫລາຍ ”⁶

ຢູ່ໃນນະໂຍບາຍພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກແຫ່ງຊາດ, ລັດຖະບານລາວຮັບຮູ້ “ ສິດຂອງປະຊາຊົນຜູ້ໄດ້ ຮັບຜົນກະທົບທັງໝົດ ຈາກໂຄງການຕໍ່ທາງເລືອກໃນການດຳລົງຊີວິດແບບຍືນຍົງ ແລະ ການບໍລິການ ຢ່າງໜ້ອຍ ສຸດກໍແມ່ນໃນລະດັບທີ່ເຄີຍມີມາກ່ອນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ”⁷ ລັດຖະບານລາວ ໃຫ້ຄຳໝັ້ນສັນຍາ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ທຸກໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກທີ່ມີຢູ່ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບນະໂຍບາຍ, ໂດຍເລີ່ມຕົ້ນການພັດທະນາ “ ແຜນຄາດຄະເນມູນຄ່າ ແລະ ກຳນົດເວລາ ” ພາຍໃນທ້າຍປີ 2007 ເຖິງ ຢ່າງໃດກໍຕາມ ປະຊາຊົນຫລາຍສິບພັນຄົນຍັງຄົງປະສົບຜົນກະ ທົບໃນດ້ານລົບ ຈາກໂຄງການເຂື່ອນທີ່ມີໃນປະເທດລາວຢູ່ຕໍ່ໄປ ແລະ ນັກພັດທະນາເຂື່ອນ ແລະ ລັດຖະບານລາວ ກໍໄດ້ປະສົບຄວາມລົ້ມ ເຫລວຢ່າງໃຫຍ່ຫລວງ ໃນການຮັບປະກັນເຮັດໃຫ້ການດຳລົງຊີວິດຂອງຊາວບ້ານ ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຢ່າງໜ້ອຍທີ່ສຸດ ກໍຄືໄດ້ຮັບການຜິ່ນຜົນສູ່ສະພາບເດີມດັ່ງແຕ່ກ່ອນ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນໃນກໍລະນີສຶກສາຂອງບົດລາຍງານສະບັບນີ້, ຫລັກຖານຂອງການພັດທະນາແຜນການ ແລະ ກຳນົດເວລາດັ່ງກ່າວຂອງບັນດາໂຄງການຕ່າງໆເຊັ່ນ: ໂຄງການເທີນ - ຫີນບູນ (ກະລຸນາ ເບິ່ງກໍລະນີສຶກສາ 3) ຫລື ໂຄງການຫວຍເຫາະ (ກະລຸນາ ເບິ່ງກໍລະນີສຶກສາ 9) ແມ່ນບໍ່ປະ ກົດມີໃຫ້ເຫັນເລີຍ.

ອີງຕາມຄຸ້ມຄອງລະບຽບການສິ່ງແວດລ້ອມຂອງລັດຖະບານລາວ ກໍຄືຕ້ອງການຊັບພະຍາກອນນໍ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (WREA) ຂາດສິດອຳນາດ, ຂາດຜະນັກງານ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ເພື່ອທົບທວນ ກວດກາຢ່າງລະອຽດຖີ່ຖ້ວນ ບັນດາໂຄງການພະລັງງານນໍ້າ

ທະນະຄານພັດທະນາອາຊີ: ການໃຫ້ເງິນທຶນແກ່ພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກລາວ

ເຖິງແມ່ນວ່າ ສະພາບພະລັງງານນໍ້າຂອງລາວໃນປັດຈຸບັນ ມີຄວາມໂດດເດັ່ນ ແລະ ຕົງດູດຄວາມສົນໃຈ ຂອງບັນດານັກລົງທຶນ ແລະ ນັກພັດທະນາທັງຫລາຍຢູ່ໃນເຂດພາກພື້ນກໍ່ຕາມ ແຕ່ວ່າທະນາຄານຮ່ວມ ພັດທະນາຫລາຍຝ່າຍ ກໍ່ຍັງຕົນມາໃຫ້ຄວາມສົນໃຈ ໃນດ້ານນີ້ຄືກັນ ໂດຍສະເພາະ ທະນາຄານພັດທະນາ ອາຊີ ຍັງ ສືບຕໍ່ເປັນຜູ້ມີບົດບາດສໍາຄັນໃນຂະແໜງພະລັງງານຂອງ ລາວ ໂດຍໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອດ້ານ ວິຊາການ, ການກູ້ຢືມ ແລະ ການ ຄໍາປະກັນແກ່ໂຄງການເຂື່ອນ ແລະ ການກໍ່ສ້າງລະບົບສາຍ ສົ່ງພະລັງງານ ຫລາຍແຫ່ງໃນປະເທດລາວ. ເຖິງວ່າການດໍາ ເນີນງານ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຫລັງຈາກທະນາຄານ ພັດ ທະນາອາຊີ ມີແນວໂນ້ນສອດຄ່ອງກັບນະໂຍບາຍສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງສະຖາບັນ ແລະ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຫລຸດ ຜ່ອນຄວາມຍາກກໍ່ຕາມ ແຕ່ກໍ່ຍັງບໍ່ປະກົດມີຫລັກຖານສະແດງ ໃຫ້ ເຫັນວ່າ ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງທະນາຄານພັດທະນາອາຊີນັ້ນ ໄດ້ ຊ່ວຍຍົກລະດັບພະລັງງານນໍ້າຂອງລາວໃຫ້ສູງ ຂຶ້ນແຕ່ຢ່າງໃດ.

ໃນຊ່ວງໄລຍະ 15 ປີ ທີ່ຜ່ານມາ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນຢ່າງຫລວງຫລາຍ ແກ່ຂະແໜງພະລັງ ງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກໃນປະເທດລາວ, ໂດຍໃຫ້ການສະ ໜັບສະໜູນ ໂຄງການ ເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າຂອງ, ນໍ້າເລິກ ແລະ ເທີນ - ຫີນບູນ ດັ່ງທີ່ໄດ້ບັນທຶກລາຍລະອຽດໄວ້ ໃນບົດລາຍ ງານ ສະບັບ ນີ້ຈະເຫັນໄດ້ວ່າ ໃນນັ້ນ ຍັງມີຫລາຍ ບັນຫາຄົງຄ້າງບໍ່ໄດ້ຮັບການແ ກ້ໄຂທີ່ດີຂຶ້ນຈາກເຂື່ອນເຫລົ່ານີ້ ຊຶ່ງທາງທະນາຄານພັດທະນາອາ ຊີໃຫ້ທຶນສະໜັບສະໜູນ ແລະ ມີສິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນພຽງໜ້ອຍດຽວ ວ່າ ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີໃນໂຄງການ ເຫລົ່ານີ້ ໄດ້ຊ່ວຍປັບປຸງການອອກແບບ ແລະ ຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ຜົນກະ ທົບດ້ານລົບຂອງເຂື່ອນ ທີ່ມີສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບ ຜົນກະທົບຫລຸດ ໜ້ອຍລົງ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຄໍາໝັ້ນ ສັນຍາຂອງ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ທີ່ໃຫ້ໄວ້ກັບຜູ້ໃຫ້ທຶນ ແລະ ນັກລົງ ທຶນວ່າ ໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ 2 ຈະຊ່ວຍປັບປຸງ ການປະຕິບັດ ທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງ ແວດລ້ອມ ຂອງຂະ ແໜງພະລັງງານ ໄຟຟ້ານໍ້າຕົກໃນປະເທດລາວໃຫ້ດີຂຶ້ນນັ້ນ ກໍ່ຍັງບໍ່ປະກົດຜົນເປັນ ຈິ່ງ.

ໃນບໍ່ຊ້ານີ້ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີກໍ່ຜິຈາລະນາໃຫ້ທຶນແກ່ໂຄງ ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າເງິນ 3 ແລະ ນໍ້າງຽບ 1 ພ້ອມທັງ ຊ່ວຍເຫລືອດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ເງິນກູ້ຢືມແກ່ ໂຄງການກໍ່ສ້າງ ສະຖານີໄຟຟ້າຍ່ອຍ ແລະ ລະບົບສາຍສົ່ງໄຟຟ້າຫລາຍແຫ່ງເຊັ່ນ ວ່າ: ລະບົບສາຍສົ່ງນາບົງ - ອຸດອນອາດຊະທານີ ຈາກພາກ ເໜືອຂອງປະເທດລາວໄປຍັງປະເທດໄທ ແລະ ລະບົບສາຍ ສົ່ງໄຟຟ້າບ້ານໂຊກປະໄລ່ (SokPleiku) ຈາກພາກໃຕ້ຂອງປະ

ເທດລາວໄປຍັງປະເທດຫວຽດນາມເປັນຕົ້ນ. ການໃຫ້ທຶນຂອງ ທະນາຄານພັດທະນາ ອາຊີ ແກ່ລະບົບສາຍສົ່ງໄຟຟ້າຕິດຕໍ່ກັນຈະ ເປັນການອໍານວຍເງື່ອນໄຂຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ ການພັດທະ ນາໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຫລາຍແຫ່ງໃນປະເທດ ລາວເຊັ່ນວ່າ: ໂຄງການໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ 1 ເຊກະໝານ 1 ແລະ ເຊກະໝານ 3 ຊຶ່ງເປັນໂຄງການບໍ່ປະຕິບັດຕາມມາດຖານລະບຽບ ການຂອງປະເທດ ຫລື ນະໂຍບາຍຄຸ້ມຄອງຂອງທະນາຄານພັດທະ ນາອາຊີ ຢູ່ໃນແຜນຍຸດທະສາດ ສໍາລັບປະເທດລາວ ຂອງທະ ນາຄານພັດທະນາອາຊີ ແຕ່ປີ 2007 ຫາປີ 2011 ທະນາຄານ ພັດທະນາອາຊີໄດ້ໃຫ້ຄໍາໝັ້ນສັນຍາວ່າ ຈະ “ ສືບຕໍ່ປະສົມປະສານ ເອົາການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ເຂົ້າໃນທຸກໆການດໍາເນີນງານ ຂອງຕົນ ໂດຍການນໍາເອົານະໂຍບາຍປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດ ລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມຂອງຕົນມາປະຕິບັດ ແລະ ໂດຍຜ່ານການປຶກ ສາຫາລືທາງດ້ານນະໂຍບາຍ, ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີຈະ ຊຸກຍູ້ລັດຖະບານ ໃຫ້ນໍາເອົາມາດຖານຄ້າຍຄືກັນ ມາປະຕິບັດໃນ ທຸກໆໂຄງການໃຫຍ່ ທີ່ມີຈຸດສຸມໃສ່ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ “ເຖິງ ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ປະກົດວ່າ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ຈະບໍ່ຜູກມັດ ໂຄງການພະລັງງານ ໄຟຟ້ານໍ້າຕົກເຂົ້າກັບໂຄງການກໍ່ສ້າງ ສະບົບສາຍສົ່ງໄຟຟ້າທີ່ໄດ້ສະເໜີໄປ ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງຕໍ່ນະໂຍ ບາຍຂອງທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ແຕ່ຢ່າງໃດເລີຍ.

ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ຄວນຈະສະເໜີໃຫ້ທຸກໂຄງການຮ່ວມກັນ ດ້ານພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ທີ່ນໍາໃຊ້ເງິນທຶນທະນາຄານພັດ ທະນາອາຊີ ເຂົ້າໃນໂຄງການກໍ່ສ້າງສາຍສົ່ງໄຟຟ້າ ຫລື ສະຖານ ມີໄຟຟ້າ ຍ່ອຍປະຕິ ບັດຕາມມາດຖານຂອງຕົນ. ນອກເໜືອໄປ ກວ່ານັ້ນ, ກ່ອນທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ຈະໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອ ເພີ່ມເຕີມໃດໆ ໃຫ້ແກ່ຂະແໜງພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກລາວ ກໍ່ ຄວນໃຫ້ມີການແກ້ໄຂ ບັນຫາຕ່າງໆທີ່ຍັງຄົງຄ້າງກັບໂຄງການ ທີ່ມີຢູ່ ຊຶ່ງໄດ້ຮັບທຶນຊ່ວຍເຫລືອຈາກທະນາຄານພັດທະນາອາຊີໃຫ້ ເສັດສິ້ນໄປສາກອນ. ປະການສຸດທ້າຍ, ທະນາຄານພັດທະນາ ອາຊີ ຄວນຈະສະເໜີໃຫ້ລັດຖະບານລາວ ພິສູດໃຫ້ເຫັນຜົນງານ ຄວາມຄົບໝ້າທີ່ເປັນຮູບປະທໍາ ໃນດ້ານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍ ບາຍ ແຫ່ງຊາດ ວ່າດ້ວຍພະລັງງານໄຟຟ້າ ກ່ອນທະນາຄານພັດ ທະນາອາຊີ ຈະໃຫ້ທຶນສະໜັບສະໜູນແກ່ ໂຄງການເຂື່ອນ ແລະ ໂຄງການສາຍສົ່ງໄຟຟ້າໄຟຟ້າແຫ່ງໃໝ່ ຄວາມລົ້ມເຫລວໃນການ ດໍາເນີນການ ຕໍ່ບັນຫາເຫລົ່ານີ້ ເປັນການສົ່ງສັນຍານຳເຕືອນ ລັດຖະ ບານລາວ ແລະ ນັກພັດທະນາເຂື່ອນເອກະຊົນວ່າ ທະນາຄານພັດ ທະນາອາຊີ ຈະໃຫ້ເງິນທຶນສະໜັບສະໜູນແກ່ຂະແໜງພະລັງ ງານໄຟຟ້າ ໂດຍບໍ່ຫວ່ວງວ່າ ມາດຖານຂອງມັນຈະສອດຄ່ອງ ຫລື ມີການຮັກສາຄ່າໝັ້ນສັນຍາທີ່ໃຫ້ໄວ້ກັບປະຊາຊົນ ຜູ້ໄດ້ຮັບ ຜົນກະ ທົບຈາກໂຄງການ ຫລືບໍ່ກໍ່ຕາມ.

ຫລາຍໂຄງການ ທີ່ໄດ້ສະເໜີກໍ່ສ້າງ ແລະ ຂາດການຕິດຕາມກວດກາໃນລະຫວ່າງການກໍ່ສ້າງ ແລະ ການດຳເນີນງານຂອງໂຄງການ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ໂຄງການເຫລົ່ານັ້ນ ປະຕິບັດສອດຄ່ອງຕາມກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບ ການຂອງ ລາວ8 ໃນໄລຍະການທົບທວນໂຄງການ, ການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງເຂື່ອນ ໄດ້ຮັບການລົງ ຄວາມເຫັນ ໃນຂັ້ນສຸດທ້າຍຢ່າງສົມບູນ ແລະ ງົບປະມານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ກໍ່ມັກຈະໄດ້ຮັບການຕົກລົງເຫັນດີກ່ອນ ທີ່ຕ້ອງການ ຊັບພະຍາກອນນໍ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເຂົ້າຮ່ວມ ນໍາການຕັດສິນໃຈວ່າ ຈະດຳເນີນການກັບໂຄງການຫລືບໍ່ນັ້ນປະກົດວ່າ ເປັນການຕັດສິນໃຈຂອງ ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ໂດຍສະເພາະເທົ່ານັ້ນ. ສຸດທ້າຍ, ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນນໍ້າແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ກໍ່ບໍ່ໄດ້ລົງຢູ່ຮຸນຢາມໂຄງການ ໃນລະຫວ່າງມີການ ກໍ່ສ້າງ ແລະ ໄລຍະຫລັງການກໍ່ສ້າງ ເພື່ອກວດກາວ່າ ກໍ່ສ້າງໂຄງ ການນັ້ນເປັນໄປຖືກຕາມລະ ບຽບການ ຫລືບໍ່ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ແກ່ສິດອຳນາດຂອງຫ້ອງຊັບພະຍາກອນນໍ້າ ແລະ ສິ່ງ ແວດລ້ອມ ໃນຂະບວນການທົບທວນໂຄງການ, ການຮັບປະກັນການຄວບຄຸມດູແລ ແລະ ການຕິດ ຕາມກວດກາຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ - ບວກກັບຄວາມຕ້ອງການ ໃນການຕໍ່ອາຍຸໜັງສືອະນຸຍາດ ດ້ານສິ່ງແວດ ລ້ອມໃນຊ່ວງໄລຍະ ການດຳເນີນງານຂອງໂຄງການ ຈະຊ່ວຍປັບປຸງຄວາມຮັບຜິດ ຊອບຂອງນັກພັດທະ ນາເຂື່ອນ. ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຂອງໂຄງ ການດຳເນີນງານຂອງພວກເຂົາ ຕໍ່ອາຍຸໜັງສືອະນຸຍາດດ້ານສິ່ງແວດ ລ້ອມ ໃນຊ່ວງໄລຍະການດຳເນີນງານຂອງໂຄງການ ຈະຊ່ວຍປັບປຸງ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງນັກ ພັດທະນາເຂື່ອນ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຂອງ ໂຄງການຂອງພວກເຂົາ ທີ່ມີຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມ ສອດຄ່ອງໃນດ້ານການດຳເນີນງານຂອງພວກເຂົາຕໍ່ກົດໝາຍລາວໃຫ້ ດີຂຶ້ນ.

ສະຫລຸບ

ການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍໂຕດ້ານພະລັງງານນໍ້າຂອງປະເທດລາວ ໃນປັດຈຸບັນ ຈະສືບຕໍ່ສ້າງຜົນກະທົບ ຮ້າຍແຮງຕໍ່ຊາວບ້ານ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຢູ່ຕໍ່ໄປ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ວ່າ ລັດຖະບານລາວ ຈະໃຊ້ຄວາມພະ ຍາຍາມຢ່າງຈິງຈັງ ໃນການປັບປຸງຂະບວນການວາງແຜນ, ເຮັດໃຫ້ຈັງຫວະການພັດທະນາໃໝ່ຄ່ອຍ ເປັນຄ່ອຍໄປ, ເສີມສ້າງຄວາມ ຂີດຄວາມສາມາດຂອງຕົນໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ ເພື່ອທົບທວນ ແລະ ຕິດຕາມ ກວດກາໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ແລະ ຄຳປະກັນວ່າ ລາຍຮັບທີ່ໄດ້ຈາກເຂື່ອນນໍາເອົາຜົນ ປະໂຫຍດມາໃຫ້ຊຸມຊົນ ທີ່ໄດ້ ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ປະເທດຊາດເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫລວງຫລາຍ ເພື່ອປັບປຸງ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບັນດາໂຄງການເຫລົ່ານີ້ໃຫ້ດີຂຶ້ນ ໃນນັ້ນ ຈຳເປັນຕ້ອງມີການດຳເນີນການ ຫລາຍຢ່າງ - ໃນນັ້ນລວມທັງ ໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 ທັງນີ້ກໍ່ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ຄຳໝັ້ນສັນຍາ ທີ່ມີໄວ້ໃນ ເອກະສານນັ້ນ ໄດ້ຮັບການຜັນຂະຫຍາຍ ໄປສູ່ການປະຕິບັດ ຕົວຈິງຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນ ກໍ່ລະນີສຶກສາ ໃນບົດ ລາຍງານສະບັບ ນີ້ສູດໃຫ້ເຫັນວ່າ ໄລຍະຮອບວຽນຫລ້າສຸດຂອງ ການພັດທະນາ ພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກໄດ້ປະສົບຄວາມລົ້ມເຫລວໃນ ການປະຕິ ບັດຕາມມາດຖານຂອງໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 ຄືແນວໃດ ຫລື ແມ່ນ ແຕ່ການປະຕິບັດໃຫ້ສອດຄ່ອງຕາມກົດໝາຍ, ລະບຽບການ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງລາວ ກໍ່ຍັງບໍ່ສາມາດເຮັດໄດ້ ເຖິງແມ່ນວ່າການ ຈັດຕັ້ງສ່ວນໜຶ່ງຂອງລັດຖະບານລາວ ອາດຮູ້ເຫັນວ່າ ຂະບວນ ການ

ນໍ້າເທີນ 2 ເປັນຂະບວນການທີ່ໃຊ້ເວລາຫລາຍ ແລະ ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແຜງເກີນໄປ, ແຕ່ຄວາມພະຍາຍາມຫາຫນຶ່ງທາງບັດປ່າຍການມີສ່ວນ ຮ່ວມຢ່າງພຽງພໍ, ການເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນ, ການຊຸກເຊີຍ, ການຍົກ ຍ້າຍ ຈັດສັນ ແລະ ລະບຽບການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງລາຍຮັບ ສຳລັບບັນດາ ໂຄງການພະລັງງານນໍ້າ ຍັງມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍແຜງຫລາຍຂຶ້ນໃນໄລຍະ ຍາວ.

ໝາຍເຫດ

- 1 ຄຳນອນ ພອນແກ້ວ, ເອກະສານລະດັບແຫ່ງຊາດ: ຂະແໜງພະ ລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ, ສປປ ລາວ, ກະກຽມເພື່ອສະເໜີຕໍ່ກອງປະຊຸມ ກ່ຽວກັບພະລັງງານ ໄຟຟ້ານໍ້າຕົກທີ່ປະເທດຫວຽດນາມ (16 ຫາ 19 ກໍລະກົດ 1996).
- 2 ໄຊປະເສີດ ພິມສຸພາ “ ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ທັດສະນະ ຕໍ່ການພັດທະ ນາພະລັງງານ ໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ” ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ, ກົມສົ່ງເສີມ ແລະ ພັດທະນາພະລັງງານ (ພຶດສະພາ 2008).
- 3 ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າລັດຖະບານລາວ ມີຫລາຍກວ່າ 10 ເມກາວັດ, ຕາມ ບັນຊີລາຍການໃນ ໂຄງການພະລັງງານໃນ ສປປ ລາວ ຄະນະກຳມະການພະລັງງານ ແຫ່ງຊາດ, <http://www.poweringprogress.org/updates/news/press/2008/Electric%20Plants%20Plants%20in%20Laos%20as%20July%2008.pdf> (7 ກໍລະກົດ 2008).
- 4 ມົງແຊນ ແລະ ເລເມເຊີສາກົນ (Maunsell and Laymeyer International) “ ແຜນພັດທະນາພະລັງງານສຳລັບ ສປປ ລາວ ” ບົດລາຍງານສະບັບສົມບູນ - ເຕັ້ລມ ກ: ບົດລາຍງານສະບັບເກັບ (ສິງຫາ 2004) ໜ້າ 224.
- 5 “ ເຂື່ອນດອນສະໂຮງ, ນໍ້າຕົກຄອນພະເພັງ, ພາກໃຕ້ ສປປ ລາວ ” (TERRA) (ຕຸລາ2007) ສາມາດເບິ່ງໄດ້ທີ່: <http://www.terraper.org/articles/Don%20Sahong%20TERRA%20Oct07.pdf>
- 6 ທີ່ປຶກສາVattenfall Consultants AB, Raboll Natura AB,ແລະ ລະບົບດິນ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ: ການກະກຽມ ການປະເມີນຜົນກະທົບແບບທະວີຄູນ ສຳລັບໂຄງການ ພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຮື້ມ 3 ບົດລາຍງານທີ່ປຶກສາດ້ານເຕັກນິກ, ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ກຸມ ພາ 2008) ໜ້າ44.
- 7 ນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດ ສປປ ລາວ ວ່າດ້ວຍຄວາມຍືນຍົງທາງ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມຂອງຂະແໜງພະລັງງານລາວ Lao ສາມາດເບິ່ງໄດ້ທີ່: <http://www.poweringproess.org/energysector/pdf/files/NationalpolicyonSustainableDevelopment.pdf>
- 8 ທີ່ປຶກສາ Vattenfall Consultants AB, Ramboll Ntura AB,ແລະ ລະບົບດິນ,ໜ້າທີ 7475.

ການຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໃນປະເທດລາວ: ເສັ້ນທາງເລືອກ

ບົດສະເໜີໂດຍ Ernesto Cavallo* ໂດຍການປະກອບສ່ວນຈາກ Shannon Lawrence ແລະ Aviva Imho

າກທັດສະນະຂອງຊາວບ້ານຕໍ່ການປະເມີນ ຈະເຫັນໄດ້ແຈ້ງວ່າ ຄວາມທຸກຍາກໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນ “ ຄວາມທຸກຍາກເກີດຂຶ້ນໃໝ່ “ ຊຶ່ງແມ່ນສະພາບຊຸ່ມຊື່ນແຕ່ໃດມາ ຄວາມທຸກຍາກແມ່ນຜົນມາຈາກເຫດ ການພາວະວິໄສຈາກພາຍນອກທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບຊາວບ້ານ ຊຶ່ງຢູ່ນອກເໜືອວິໄສທີ່ຊາວບ້ານຈະສາມາດຄວບ ຄຸມໄດ້, ໂດຍສະເພາະສະພາບດິນໄຟຜ້າອາກາດ, ເສີກສົງຄາມ, ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ພະຍາດລະບາດຂອງສັດລ້ຽງ ແລະ ແຜນງານພັດທະນາຕ່າງໆທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບໍ່ໄດ້ດີ. ຍ້ອນສະພາບການນອກເໜືອ ຊຶ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບເຫດ ແລະ ຜົນ, ດັ່ງນັ້ນຄວາມທຸກຍາກ ຈຶ່ງມີຄວາມກ່ຽວພັນກັບໄພວິບັດ, ເຄາະຮ້າຍຊະ ຕາກກໍາ, ຜົນກຳ ແລະ ອື່ນໆ ດ້ວຍເຫດນັ້ນ ຜົນຮັບຂອງນັ້ນຈຶ່ງມີທັງທາງກາຍະພາບ ແລະ ທາງຈິດໃຈ ໄປພ້ອມໆກັນ ທັງສອງຢ່າງ(ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ຂອງຄະນະກຳມະການແຜນການແຫ່ງລັດ ສປປ ລາວ ແລະ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, ການປະເມີນຄວາມທຸກຍາກແບບນິສ່ວນຮ່ວມ ສປປ ລາວ 2001)

ບົດນຳ

ແຜນຍຸດທະສາດຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ທີ່ລັດຖະບານລາວໄດ້ສ້າງຂຶ້ນດ້ວຍການຊ່ວຍເຫລືອຈາກຜູ້ໃຫ້ ທຶນສອງຝ່າຍ ແລະ ຫລາຍຝ່າຍແມ່ນ ແນ່ໃສ່ຫັນປ່ຽນເສດຖະກິດແບບປະເພນີແຕ່ກຸ້ມກິນຂອງຊົນນະບົດ ໄປສູ່ລະບົບເສດຖະກິດໃໝ່ທີ່ທັນສະໄໝ, ການຕະຫລາດ ແລະ ທຸລະກິດ ກະສິກຳ 1 ລັດຖະບານລາວ ມີເປົ້າໝາຍແນ່ໃສ່ລົບລ້າງການກະສິກຳ ແບບເລື່ອນລອຍ ຫລື ກະສິກຳແບບເຄື່ອນຍ້າຍ ທີ່ດັດແປງແກ້ໄຂການ ເຂົ້າເຖິງດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ຂອງຊຸມຊົນ ດ້ວຍການຈັດສັນດິນແລະ ການຍົກຍ້າຍ ບ້ານຈາກເຂດເນີນສູງ ໄປຢູ່ເຂດທີ່ຖີ່ຜຽງ ໃນເວລາທີ່ລັດຖະບານ ກຳລັງເອົາໃຈໃສ່ສົ່ງເສີມ ໂອກາດການສ້າງລາຍຮັບດ້ວຍ ຄວາມກະຕືລືລົ້ນເຊັ່ນ: ການຜະລິດພືດເສດຖະກິດດ້ວຍການເຮັດສັນຍາ ກ່ຽວກັບກິດ ຈະກຳປູກຝັງ.

ຜົນກະທົບຈາກນະໂຍບາຍເຫລົ່ານີ້ ມີຄວາມຮ້າຍແຮງຂຶ້ນຍ້ອນ ການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້າ, ບໍ່ແຮ່ ແລະ ສວນປູກໄມ້ທີ່ກຳລັງຄືບໜ້າ ຢ່າງໄວວາ ເຮັດໃຫ້ພື້ນທີ່ຖີ່ຜຽງອຸດົມສົມບູນທີ່ມີຢູ່ ເພື່ອຄຳຈູນການ ດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນຫລຸດໜ້ອຍຖອຍລົງ ແລະ ທັງເຮັດໃຫ້ຊັບ ພະຍາກອນຢູ່ລຽບຕາມແຜນນ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າ ທີ່ມີປະຊາຊົນ ເພິ່ງພາອາໄສອຸດົມສົມບູນ. ໃນບາງເຂດພື້ນທີ່, ຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະ ທົບຈາກໂຄງການສຳປະທານ ໄດ້ຮັບຄວາມທຸກທໍລະມານຈາກຜົນກະທົບ ຂອງການລົບລ້າງການກະສິກຳ ເຄື່ອນທີ່ ຫລື ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນມາ ແລ້ວ ແລະ ຈົນເຖິງດຽວນີ້ ກໍ່ຍັງພາກັນດື່ມນົມຕໍ່ສູ້ ເພື່ອຜືນຜູກການຄ້າປະ ກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ແຫລ່ງລາຍຮັບຂອງພວກເຂົາຢູ່ຕໍ່ໄປ.

ການນຳເອົາການປ່ຽນແປງເຫລົ່ານີ້ມາບັງຄັບໃຫ້ຊຸມຊົນເຂດຊົນ ນະບົດ ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມໃນຊ່ວງ ໄລຍະເວລາສັ້ນໆຄືແນວນີ້ ເປັນການໂຍນເອົາບັນຫາເກີນຂີດຄວາມສາມາດຂອງຄົວເຮືອນທຸກ ຍາກ ທີ່ຈະຮັບຜິດ ການປ່ຽນແປງແບບກະທັນຫັນຝ້າວຜັ່ງນີ້ ສາມາດ ເຮັດໃຫ້ລະບົບການ ດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ ໃນເຂດ ທ້ອງຖີ່ນີ້ຜົນ ເສຍຫາຍຢ່າງໃຫ່ຍ ຫລວງໄດ້ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຊຸມຊົນເຜົ່າສ່ວນ ໜ້ອຍອາໄສຢູ່ໃນເຂດ ເນີນສູງ ຊຶ່ງເປັນເຂດທີ່ມີຄວາມທຸກຍາກຫລາຍ 2

ບົດບາດນີ້ໄດ້ສັງລວມໃຫ້ເຫັນໂດຍຫຍໍ້ກ່ຽວກັບເນື້ອໃນນະໂຍບາຍ ສະເພາະດ້ານ ຂອງລັດຖະບານລາວ ແລະ ຜູ້ສະໜັບສະໜູນທຶນ ແລະ ການລິເລີ່ມຕ່າງໆ ທີ່ອາດຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດບັນຫາຫລາຍຂຶ້ນ ແຜນທີ່ຈະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນເຂດຊົນນະບົດໃນປະເທດ

ລາວ. ຈາກນັ້ນ ກໍ່ໄດ້ໃຫ້ຂໍສະເໜີແນະ ຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບທາງເລືອກ ເພື່ອປັບປຸງຄວາມປອດໄພ, ຄວາມສາມາດຜືນຜູ້ສະພາບການປົກກະ ຕິໄດ້ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງຂອງວິຖີດຳລົງຊີວິດໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດໂດຍລວມຂອງລາວ.

ຜົນກະທົບເນື່ອງຈາກນະໂຍບາຍຂອງ ລັດຖະບານ ແລະ ການປະຕິບັດ ຂອງຜູ້ໃຫ້ທຶນ ໃນປະເທດລາວ

ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນແບບບໍ່ສະໝັກໃຈ

ເຖິງແມ່ນວ່າ ບັນຫາການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຂອງປະ ຊາຊົນໄດ້ປະກົດມີຂຶ້ນ ເປັນເຫດການ ສຳຄັນຂອງປະຫວັດສາດລາວ ໃນສະໄໝກ່ອນ ແລະ ຫລັງສົງຄາມກໍ່ຕາມ, ແຕ່ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ພາຍໃນ ແລະ ແບບບໍ່ສະໝັກໃຈ ໃນລະຫວ່າງ 10 - 15 ປີ ຜ່ານມາ ມີຈຳນວນຕົວເລກເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ເພື່ອຈຸດປະສົງ ແນ່ໃສ່ລົບລ້າງການປູກ ຝັງແບບເລື່ອນລອຍ ແລະ ການຜະລິດຜົນ ແນ່ໃສ່ເພື່ອປັບປຸງການ ເຂົ້າເຖິງຕະຫລາດ ແລະ ການບໍລິການຂອງລັດ ໃຫ້ແກ່ຊົນເຜົ່າສ່ວນ ໜ້ອຍໃນເຂດພູດອຍຫ່າງໄກສອກຫລີກ ດ້ວຍວິທີການຍົກຍ້າຍເຂົາ ເຈົ້າໄປຢູ່ໃນ “ ເຂດຈຸດສຸມ “ ຫລື ລວມບ້ານເຂົ້າກັນ ແລະ ເພື່ອອ່ານວຍ ຄວາມສະດວກ ໃຫ້ແກ່ການລວມເອົາຊຸມຊົນສ່ວນໜ້ອຍເຂົ້າກັນເປັນກ້ອນ ເປັນ “ກຸ່ມສັງຄົມອັນດຽວ ກັນ” ໂດຍທີ່ລັດຖະບານລາວໃຫ້ຄວາມໝາຍວ່າ ຜົນລະເນື່ອງລາວລຸ່ມ3

ການສຳຫລວດປະເມີນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ ທີ່ສະຫະພັນປະເທດເອີລົບ/ທະນາຄານ ໂລກ ຫາກໍ່ປະຕິບັດຜ່ານ ໄປໃນໜ່ວຍນີ້ໄດ້ພົບວ່າ ການຍົກຍ້າຍຜົນລະເນື່ອງເຂດເນີນສູງ ໄປຢູ່ ເຂດທີ່ຖີ່ຜຽງ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ເກີດມີການສູນເສຍ ຊັບພະຍາກອນ ທີ່ດິນ, ປ່າໄມ້ ແລະ ສັດລ້ຽງ (ເກີດຈະພະຍາດລະບາດ) ແລະ ມີອັດ ຕາການເຈັບເປັນສູງຂຶ້ນໃນກຸ່ມຊາວບ້ານທີ່ຍົກຍ້າຍ. ການຍົກ ຍ້າຍນີ້ໄດ້ ເພີ່ມຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງໃຫ້ ແກ່ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງມາ ກ່ອນ ແລ້ວ ແຜນທີ່ວ່າຈະເປັນປັດໃຈຊ່ວຍໃຫ້ພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມຂອງພວກ ເຂົາມີການປ່ຽນແປງຕື່ມ ໃນໄລຍະທົດສະ

ວັດທີ່ຜ່ານມາ, ປະຊາຊົນເຜົ່າສ່ວນ ໜ້ອຍທີ່ ຂາດຄວາມໝັ້ນຄົງຫລາຍສິບພັນຄົນໄດ້ ຮັບ ຄວາມທຸກທໍລະນາ ແລະ ສູນເສຍຊີວິດ ໄປຍ້ອນຜົນກະທົບ ທີ່ເກີດຈາກການຍົກຍ້າຍ ຈັດສັນ ແລະ ໃນນັ້ນ ກໍ່ມີປະຊາຊົນຫລາຍ ຄົນອີກທີ່ຄາດວ່າ ຈະໄດ້ຮັບຄວາມທຸກຍາກ ຢູ່ຕໍ່ໄປໃນອະນາຄົດ 5.

ໃນບາງກໍລະນີ, ຫລາຍຊຸມຊົນເຊັ່ນ: ຊຸມຊົນເຜົ່າ ບຣາວທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດເຂື່ອນ ນ້ຳກອງ 1 (ກະລຸນາເບິ່ງກໍລະນີສຶກສາ 7) ຊຶ່ງໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກແຜນການຍົກ ຍ້າຍຈັດສັນເຫລົ່ານີ້ຂອງລັດຖະບານ ກໍລັງ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເພີ່ມຂຶ້ນສອງເທົ່າຈາກການ ພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ. ໃນເຂດ ອື່ນໆອີກ ເຊັ່ນ ໃນເຂດເຂື່ອນເຊຂະໜາມ 2 ແລະ ເຊກອງ 4 ໃນເຂດໂຄງ ການພະລັງ ງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ 5 ແຫ່ງ, ຊາວບ້ານໄດ້ຖືກ ຍົກຍ້າຍ ຊຶ່ງຖືວ່າແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງຂອງການ ລິເລີ່ມຂອງລັດຖະບານ ແລະ ຍັງເປັນ ການ ທະລຸແລວທາງໄວ້ເພື່ອການພັດທະນາເຂື່ອນ ໃນອະນາຄົດ (ກະລຸນາເລິ່ງ ກໍລະນີສຶກ ສາ 6 ແລະ 8).

ການລົບລ້າງການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ ແລະ ການສົ່ງເສີມການປູກພືດເສດຖະກິດ

ລັດຖະບານລາວໄດ້ໃຫ້ທັດສະນະວ່າ ການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ ຫລື ການກະສິກໍາບໍ່ຄົງທີ່ (ການເຮັດໄຮ່ ໝູນວຽນ) ແມ່ນລະບົບກະສິກໍາ ຫລ້າຫລັງ ແລະ ເປັນການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທີ່ດິນເນີນ ສູງ 6 ແບບບໍ່ມີ ປະສິດທິຜົນ ແລະ ເກີດການສູນເສຍຄຸນນະພາບ. ນະໂຍບາຍ ຂອງລັດຖະບານລາວຫັນປ່ຽນເອົາການ ເຮັດໄຮ່ມາເປັນການເຮັດ ນາປີຢູ່ເຂດທີ່ງ່າຍຮຽງ ແລະ ເອົາການຜະລິດພືດເສດຖະກິດ ຫລື ການຜະ ລິດສວນໄມ້ ມາແທນ ເຖິງວ່າ, ການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍຍັງ ມີສິບ ຕໍ່ປະຕິບັດກັນຢູ່ທົ່ວປະເທດລາວ ໂດຍສະເພາະຢ່າງຍິ່ງກໍ່ແມ່ນ ໃນເຂດເມືອງທຸກຍາກທີ່ສຸດກໍ່ຕາມ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການຈຳກັດການ ເຮັດໄຮ່ເລື່ອນ ລອຍດ້ວຍວິທີການຈັດສັນທີ່ດິນ ເປັນສາເຫດໃຫ້ມີການ ຂາດອາຫານຢ່າງຮ້າຍແຮງເກີດຂຶ້ນ ຢູ່ໃນຫລາຍເຂດຂອງປະເທດ 7 ໃນຫລາຍ ກໍລະນີ, ຜົນກະທົບຈາກການລົບລ້າງການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນ ລອຍ ມີຄວາມໜັກ ໜ່ວງຮ້າຍແຮງເພີ່ມຂຶ້ນ ຍ້ອນຂາດການເຝິກອົບຮົມ, ສິນເຊື່ອ ແລະ ຕະຫລາດຜະລິດຕະພັນພືດເສດ ຖະກິດ ແລະ ເປັນການ ບັນທອນໂອກາດທຳມາຫາກິນຂອງຊາວບ້ານເພີ່ມຂຶ້ນ.

ການສຳຫລວດປະເມີນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ ທີ່ປະ ຕິບັດໂດຍສະຫະພັນເອີຣົບ/ທະນາ ຄານໂລກສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ໃນຂະ ນະທີ່ການຜະລິດພືດເສດຖະກິດຄ້າເຊັ່ນ: ການປູກຕົ້ນຢາງພາລາ ຢູ່ແຂວງຫລວງນໍ້າທາ, ການປູກສາລີຢູ່ແຂວງຫົວພັນ ຫລື ການປູກກາ ເຝຢູ່ແຂວງເຊກອງ ອາດຈະສ້າງ ໂອກາດເງື່ອນໄຂໃຫ້ແກ່ຊາວນາ ຊາວສວນຈຳນວນໜຶ່ງ ແຕ່ໃນຂະໜາດດຽວກັນນັ້ນ ມັນກໍ່ນຳເອົາ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນມາສູ່ຊາວນາຊາວສວນອື່ນໆ, ການປູກພືດເສດຖະກິດສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວ ຈະ ສ້າງປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ຊາວນາ

ເດັກນ້ອຍເກັບຜັກທຳມະຊາດ ທີ່ເກີດສະລັບຕໍ່ເຜືອງໃນທົ່ງນາຍາມແລ້ວ. ແມ່ນອນວ່າ ຫຼັງຈາກ ການສ້າງເຂື່ອນ ນ້ຳທາ 1 ສຳເລັດແລ້ວ ຈະບໍ່ສາມາດຫາຜັກທຳມະຊາດຄືແນວນີ້ໄດ້ຕໍ່ໄປອີກແລ້ວ: ພາບໂດຍ Carl Middleton

ທີ່ມີຖານະດີ ແລະ ມີການພົວພັນໄດ້ດີ ທີ່ສາມາດມີເງື່ອນໄຂໃນການລົງ ຫຼິນທີ່ຈຳເປັນ ແລະ ສາມາດນຳໃຊ້ການພົວພັນການຕະຫລາດໃຫ້ເກີດ ປະໂຫຍດໄດ້. ສ່ວນຊາວນາຊາວ ສວນ ທີ່ທຸກຍາກກໍ່ຈະເປັນໜຶ່ງເປັນ ສິນໃນການຜະລິດພືດເສດຖະກິດເພື່ອປ້ອນຕະຫລາດ ຊຶ່ງສິນຄ້າມີລາ ຄາຕົກຕ່ຳເທົ່ານັ້ນ ຫລື ບໍ່ມີຜູ້ຊື້ຜິນຜະລິດຂອງພວກເຂົາເລີຍ 8 ຖ້າການປູກພືດເສດຖະກິດຂະນິດດຽວໄດ້ ຮັບການສົ່ງເສີມຄືດັ່ງ ກໍລະນີ ທີ່ມີການລິເລີ່ມການຍົກຍ້າຍຈັດສັນບ້ານ ແລະ ການລວມບ້ານເຂົ້າກັນ ໃນ ຫລາຍແຫ່ງເວລານັ້ນ ການດຳລົງຊີວິດຂອງຊາວບ້ານ ກໍ່ຈະໜັ້ນ ໄປອີງໃສ່ສິນຄ້າຂະນິດດຽວ ທີ່ໃຫ້ຜົນຕອບ ແທນບໍ່ແມ່ນອນໃນອະນາຄົດ.

ການຂາດຜົນທີ່ທົ່ວພຽງທີ່ເໝາະສົມແກ່ການເຮັດນາຢູ່ໃນປະເທດ ລາວໝາຍເຖິງຂໍ້ຈຳກັດໃນການເຮັດໄຮ່ ໃນເຂດເນີນສູງ ສາມາດເຮັດໃຫ້ ປະຊາຊົນມີທາງເລືອກໜ້ອຍ ເພື່ອຜະລິດອາຫານໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວຂອງ ພວກເຂົາ. ການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ ກໍ່ຍິ່ງເປັນການ ຈຳກັດຜົນທີ່ທຳມາ ໃນເຂດທົ່ວພຽງຢູ່ ອ້ອມແອ້ມໂຄງການນ້ຳທາ 1, ນ້ຳເທີນ 2 ແລະ ເຊຂະໜາມ ຕົວຢ່າງໃຫ້ເບິ່ງ (ກໍລະນີສຶກສາ 1, 4 ແລະ 10) ບັນຫານີ້ ມີແຕ່ຈະເພີ່ມຄວາມກົດດັນຕໍ່ຊັບພະຍາກອນໃນເຂດ ເນີນ ສູງ ເພາະວ່າຊາວບ້ານຈະພາກັນ ຫລັງໄຫລໄປຫາເຂດຜື່ນທີ່ເນີນສູງ ເພື່ອປູກເຂົ້າຖ້າວ່າເນື້ອທີ່ທົ່ວພຽງບໍ່ມີ.

ຫລຸດຜ່ອນການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ

ນັບແຕ່ປີ 1996 ເປັນຕົ້ນມາ ລັດຖະບານລາວໄດ້ດຳເນີນໂຄງການແບ່ງ ດິນແບ່ງປ່າ ໂດຍແນໃສ່ຫັນປ່ຽນ ລະບຽບການຈັດສັນຄຸ້ມຄອງດິນໃໝ່ ເຮັດໃຫ້ຄວາມສາພັນດ້ານຊັບສິນມີຄວາມໝັ້ນຄົງ ແລະ ເປັນທາງການ ເພື່ອເພີ່ມປະສິດທິພາບການຜະລິດ(ໂດຍຊາວນາ ແລະ ນັກລົງທຶນ) ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ແກ່ການເກັບພາສີ (ຈາກຊາວນາຊາວສວນ ແລະ ນັກລົງທຶນ) ໃນເຂດຊົນນະບົດ ໃນປີ 2004 ຄາດຄະເນວ່າ 50% ຂອງຈຳນວນ ບ້ານທັງໝົດໃນທົ່ວປະເທດ ໄດ້ຈັດເຂົ້າຢູ່ໃນຂະບວນການ 9 ແບ່ງດິນ ແບ່ງປ່າ ບາງເທື່ອກໍ່ໄດ້ສູນເສຍທີ່ດິນກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້

ທີ່ພວກເຂົາເຄີຍມີນະເນື້ອກ່ອນ. ການມີສ່ວນ ຮ່ວມຂອງຊາວບ້ານໃນ ຂະບວນການນີ້ມີຈຳກັດ ແລະ ການຈັດສັນມັກຈະດຳເນີນໄປໃນໄລຍະ ບໍ່ພໍເທົ່າໃດນີ້ ພ້ອມທັງມີການຕິດຕາມໜ້ອຍ ໂດຍບໍ່ມີການກວດກາແຕ່ ຢ່າງໃດເລີຍ10 ການແບ່ງດິນແບ່ງປາ ຍັງໄດ້ ນຳມາໃຊ້ເປັນເຄື່ອງມືສຳ ຄັນ ເພື່ອ “ສ້າງຄວາມໝັ້ນຄົງໃຫ້ແກ່ເຂດເນີນສູງ ໂດຍຈຳກັດຮອບວຽນ ການເຮັດໄຮ່ລົງເປັນສາມປີ, ກິດກັນບໍ່ໃຫ້ດິນຜືນຄືນສູ່ຄວາມສົມ ບູນໄດ້ອີກຕື່ມ ເຮັດໃຫ້ທາດອາຫານຂອງພືດ ສູນເສຍໄປ, ໃນທີ່ສຸດ ຜົນຜະລິດຈະຫລຸດລົງ ແລະ ຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ກໍຈະເພີ່ມ ຂຶ້ນ.

ທີ່ດິນຂອງຊາວບ້ານ ແລະ ໂອກາດການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາ ກອນ ກໍໄດ້ຮັບການຂົ່ມຂູ່ເພີ່ມຂຶ້ນເຊັ່ນດຽວກັນຈາກການອະນຸຍາດ ໃຫ້ສຳປະທານດິນ ເພື່ອຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າ,ກິດຈະການບໍ່ ແຮ່, ກິດຈະການປ່າ ໄມ້ ແລະ ສ່ວນປູກໄມ້ ການລົງທຶນເຂົ້າໃນກິດຈະການ ບໍ່ແຮ່, ພະລັງງານໄຟຟ້າ ແລະ ສວນປູກໄມ້ໃນໄລຍະຫາປີຫລັງໄດ້ ຂະຫຍາຍໂຕຢ່າງຫລວງຫລາຍຢູ່ໃນລາວ ໂດຍມີຫຸ້ນສ່ວນໃຫຍ່ຂອງ ການລົງທຶນ ໂດຍກົງ ຈາກຕ່າງປະ ເທດໃນປະເທດລາວ12.

ພະລັງງານໄຟຟ້ານຳເຕີກ

ໃນໄລຍະໜຶ່ງຜ່ານມານີ້, ຂະແໜງພະລັງງານນຳໃນປະເທດລາວ ໄດ້ ບັນລຸການດຳເນີນໂຄງການເຂື່ອນ ໃຫຍ່ຢ່າງໜ້ອຍທີ່ສຸດ 5 ແຕ່ງທີ່ ກຳລັງຢູ່ໃນໄລຍະກໍ່ສ້າງ ແລະ ເກືອບຈະຮອດຈຳນວນ 15 ແຕ່ງທີ່ຢູ່ໃນ ໄລຍະການວາງແຜນທີ່ກຳລັງຄືບໜ້າໄປເປັນຢ່າງດີ. ໂຄງການເຂື່ອນ ເຫລົ່ານີ້ ຕົ້ນຕໍແມ່ນໃສ່ຜະລິດພະລັງ ງານໄຟຟ້າເພື່ອສົ່ງອອກ ແລະ ຜົນ ກຳໄລທີ່ປະເທດລາວຈະໄດ້ຮັບສ່ວນໃຫຍ່ ຈະຢູ່ໃນຮູບແບບລາຍຮັບ ຈາກການ ຂາຍພະລັງງານໄຟຟ້າ ເພື່ອນອບໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານສ່ວນກາງ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ບັນທຶກລາຍລະອຽດ ໄວ້ໃຫ້ເຫັນຢູ່ໃນບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ວ່າ ເຂື່ອນໃຫຍ່ສິ່ງຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດ ໃນເຂດ ຊົນນະບົດ ຍ້ອນມີການບົກຍ້າຍຈັດສັນ, ການສູນເສຍການປະມົງ ແລະ ບັນຫາຄຸນນະພາບນ້ຳ ທີ່ມັກຈະມີຕາມມາຈາກໂຄງການພະລັງງານ ໄຟ ຟ້ານຳເຕີກ, ການບໍ່ມີຄວາມສາມາດຂອງລັດຖະບານ ແລະ ນັກພັດທະ ນາໃນການທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ຜົນກະທົບເຫລົ່ານີ້ຫລຸດຜ່ອນລົງ ຢ່າງມີປະສິດທິ ຜົນໄດ້ ທັງບໍ່ສາມາດຊົດເຊີຍ ສິ່ງທີ່ຊຸມຊົນໄດ້ສູນເສຍໄປນັ້ນ ເຮັດໃຫ້ເກີດ ຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ໃນເຂດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະ ທົບຈາກ ເຂື່ອນມີຄວາມໜັກໜ່ວງຫລາຍຂຶ້ນ.

ກິດຈະການບໍ່ແຮ່

ການສຳປະທານບໍ່ແຮ່ ເປັນການຍຶດເອົາຊັບພະຍາກອນທີ່ດິນ, ປ່າໄມ້ ແລະ ນ້ຳ ໄປຈາກຊາວບ້ານ ເພື່ອ ສວຍໃຊ້ໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດແກ່ສ່ວນຕົວ ຊຶ່ງ ເປັນການເຮັດໃຫ້ຖານຊັບພະຍາກອນຂອງຊາວບ້ານ ຫລຸດໜ້ອຍຖອຍ ລົງ. ໃນຫລາຍປີໜຶ່ງຜ່ານມານີ້, ບໍ່ຄຳ ແລະ ທອງແດງສຳຄັນບາງແຕ່ງ ໃນປະເທດລາວ ໄດ້ເລີ່ມລົງມືຜະລິດແລ້ວ ແລະ ຍັງມີອີກຫລາຍແຕ່ງ ກໍ່ແມ່ນນອນຢູ່ໃນແຜນການລົງມືການຜະລິດແລ້ວ ຊຶ່ງໃນນັ້ນ ລວມທັງ ໂຄງການຫລອນແຮ່ອາລຸຍມີ ນຽນ ຢູ່ເຂດພູຜຽງບໍລິເວນ ປີ 2006 ໃນປະເທດລາວ13 ມີການສຳປະທານບໍ່ແຮ່ທັງໝົດ 121 ແຕ່ງອັດ ຕາການສິ່ງອອກທອງ ແລະ ຄຳ ກວມເອົາເກືອບ 60% ຂອງອັດຕາສິ່ງອອກທັງໝົດ ໃນປີ 2007 ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກປີ 2004 ເຖິງ 10% ສະເພາະແຕ່ໃນເຂດເໜືອຂອງແຂວງວຽງຈັນເທົ່ານັ້ນ

ຄື ໃນເຂດອ່າງ ນ້ຳຈື່ນ - ຊຶ່ງເປັນເຂດທີ່ລັດຖະບານລາວ ວາງແຜນ ກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້ານຳເຕີກ ທີ່ກວມເອົາເນື້ອທີ່ທັງໝົດ 6,000 ກມ2 ໃນຊ່ວງໄລຍະ 13 ປີຕໍ່ໜ້າ (ຫລື ກວມເອົາ 35% ຂອງເນື້ອທີ່ທັງໝົດ) ຂອງເຂດສຳປະ ທານບໍ່ແຮ່ ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດໃນປີ 2006 ຊຶ່ງ ໃນນັ້ນເນື້ອທີ່ຫລາຍກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງແມ່ນນອນ ຢູ່ໃນການ ຄອບຄອງ ຂອງບໍລິສັດບໍ່ຄຳ/ທອງແດງພູເບ້ຍຈຳກັດຂອງອັດສະຕຣາລີ. ການສຳ ປະທານບໍ່ແຮ່ແລະຜົນທີ່ຂອງອ່າງເກັບນ້ຳພະລັງງານໄຟຟ້ານຳເຕີກໃນອະນາ ຄົດສ່ວນນຶ່ງກໍ່ແມ່ນທັບຊ້ອນກັບຜົນທີ່ອ່າງນ້ຳຈື່ນ ຊຶ່ງກໍ່ໃຫ້ເກີດບັນ ຫາຄຸກຄາມຕໍ່ຄຸນນະພາບນ້ຳ ແລະ ທີ່ດິນຂອງຊາວບ້ານ (ກະລຸນາ ເບິ່ງກໍລະນີສຶກສາ 5)

ການຕັດໄມ້ທ່ອນ ແລະ ການເຮັດສວນປູກໄມ້

ໃນຂະນະທີ່ລັດຖະບານລາວເວົ້າວ່າ ຕົນເອງວາງແຜນຜິ່ນທະວີຜື້ນ ປ່າໄມ້ໃນປະເທດລາວ ຈາກ 40% ຂຶ້ນເປັນ 70% ພາຍໃນປີ 2020 ແຕ່ການຕັດໄມ້ທ່ອນໃນປ່າທ່າມະຊາດ ທີ່ຍັງມີເຫລືອຢູ່ ໂດຍບໍລິສັດ ຂອງທະຫານລາວ ແລະ ທະຫານຫວຽດນາມເປັນເຈົ້າຂອງນັ້ນ ຍັງ ຄົງດຳເນີນຢູ່ຕໍ່ໄປຢ່າງບໍ່ລົດລະ 16 ການ ຕັດໄມ້ທ່ອນມັກຈະເຊື່ອມ ໂຍງກັບການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້າຢູ່ສະເໝີ: ບັນຫານີ້ເກີດຂຶ້ນ ໂດຍສະເພາະຢູ່ໃນເຂດອ່າງນ້ຳທີ່ໄດ້ສະເໜີກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ ແລະ ເນື້ອບັນຫາການຕັດໄມ້ທ່ອນ ຫາກເກີດຂຶ້ນໃນເຂດ ແຫລ່ງນ້ຳ ນັ້ນກໍ່ເປັນ ໄພຄຸກຄາມຕໍ່ການຢູ່ລອດຂອງໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານຳເຕີກທີ່ມີຢູ່ ແລະ ທີ່ໄດ້ສະເໜີກໍ່ສ້າງ.

ການຜິ່ນທະວີຜື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ມີຈຸດປະສົງມາຈາກການ ເຮັດສວນ ຂະໜາດໃຫຍ່ ເພື່ອປູກຊະນິດພັນໄມ້ໃຫຍ່ ໄວແລະ ຕົ້ນໄມ້ອຸດສາຫະກຳການ ແຜ່ຂະຫຍາຍການຕັດໄມ້ທ່ອນ ແລະ ສວນປູກໄມ້ຖືວ່າ ເປັນການປຸ້ນລະ ດົມເຄື່ອງປ່າຂອງດົງໄປຈາກຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ຊຶ່ງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງນີ້ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນລາຍຮັບ ຊົນນະບົດຂອງພວກເຂົາເຖິງ 40%17 ອຳນາດການປົກຄອງແຂວງ ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ສຳປະທານເນື້ອທີ່ ດິນ ໃນຂອບເຂດກວ້າງຂວາງໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດຂອງຈີນ, ຍີ່ປຸ່ນ, ອິນເດຍ, ຫວຽດ ນາມ ແລະ ໄທ ເປັນຕົ້ນຕໍ ເພື່ອເຮັດ ສວນປູກໄມ້ອຸດສາຫະກຳເຊັ່ນ: ຕົ້ນຢາງພາລາ (ຢາງກະຕັ້ງກະຕັ້ວ) ໄມ້ວິກ, ໄມ້ກະຖິນນາລົງ ເພື່ອ ຜະລິດເຈ້ຍ ແລະ ຕົ້ນໝາກເຍົາ, ຕົ້ນອ້ອຍ, ຕົ້ນນ້ຳມັນປາມ ແລະ ມັນຕົ້ນ ເພື່ອຕອບສະໜອງ ຄວາມຕ້ອງການພະລັງງານຊີວະພາບ18 ຂອງສາກົນທີ່ກຳລັງເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍໂຕ. ຄາດວ່າທີ່ດິນຫລາຍ ກວ່ານຶ່ງລ້ານເຮັກຕາ(ຫລື ປະມານ 4% ຂອງເນື້ອທີ່ດິນ ຂອງປະ ເທດລາວ) ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ສຳປະທານ ເຮັດເປັນສວນ ປູກໄມ້ 19 ການສຶກສາວິໄຈ 20 ທີ່ຫາກໍ່ຜ່ານໄປໜຶ່ງນີ້ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ແຈ້ງວ່າ ການເຮັດສວນປູກໄມ້ ໄດ້ທຳໃຫ້ປະຊາຊົນສູນເສຍການເຂົ້າ ເຖິງສ່ວນໃດສ່ວນນຶ່ງ ຫລື ຊັບພະຍາກອນທັງໝົດ ທີ່ ຮັບໃຊ້ການ ດຳລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາ ໃນນັ້ນ ກໍ່ລວມທັງເຂດເນື້ອທີ່ ເຮັດໄຮ່ໃນ ເຂດ ເນີນສູງ, ປ່າໄມ້ຊຸມຊົນ, ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ຜົນ ແລະ ວັດຖຸກໍ່ ສ້າງຕ່າງໆ ພ້ອມທັງສະພາບແວດລ້ອມທາງດ້ານແນວຄິດຈິດໃຈຂອງ ພວກເຂົານຳອີກດ້ວຍ.

ຊາວບ້ານນັບມື້ນັບໄດ້ຮັບຜົນກະທົບເພີ່ມຂຶ້ນໃນທຸກດ້ານ. ຕົວຢ່າງ ການດຳລົງຊີວິດຂອງຊຸມຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ ຕາມແຄມນ້ຳຫຼືນບູນຕອນໃຕ້ ໄດ້ຮັບ ຄວາມເສຍຫາຍຢ່າງຮ້າຍແຮງຈາກໄພນ້ຳຖ້ວນ ແລະ ການເຊາະ ເຊື່ອນ ທີ່ເກີດຈາກໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານຳເຕີກ-ຫຼືນບູນ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ຊຸມຊົນເຫລົ່ານີ້ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ ຫັນໄປອາໄສການເຮັດໄຮ່ຢູ່

ຊາວບ້ານຕຶກກະດູງຫາປາຢູ່ແຄມນ້ຳຫີນບູນໃກ້ກັບບ້ານທົ່ງລົມ: ພາບໂດຍ David J.H. Blake

ໃນເຂດເນີນສູງ ເພື່ອຫາລ້ຽງຄອບຄົວຂອງພວກເຂົາ. ແຕ່ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ພື້ນທີ່ດິນໃນເຂດເນີນສູງທີ່ມີຢູ່ເພື່ອຮັບໃຊ້ການປູກຝັງກຳລັງຖືກນຳໃຊ້ ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫລວງຫລາຍເຂົ້າ ໃນການເຮັດສວນປູກໄມ້ອຸດສາຫະກຳ ທີ່ບໍລິສັດຜະລິດເຈ້ຍໂອຈີເປັນເຈັ້ນຂອງ (Oji Pulp and Paper) (ກະລຸນາເບິ່ງກໍລະນີສຶກສາທີ 3)

ຜົນສະທ້ອນຈາກນະໂຍບາຍເຫລົ່ານີ້

ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ການຢຶດເອົາຊັບສິນທີ່ດິນສ່ວນບຸກຄົນມາໃຊ້ສ່ວນລວມ ທີ່ເປັນຜົນມາຈາກນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ທຶນຕາມທີ່ໂດກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນພາໃຫ້ເກີດການທຳລາຍມາໆ ເຜືອດຄອງປະເພນີ ວັດທະນາທຳ ແລະ ລະບອບຄວາມເຊື່ອຖືທີ່ເຄີຍມີມາແຕ່ກ່ອນ, ການສູນເສຍເອກະລັກ ຂອງຊຸມຊົນ, ເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມຊັບສົນ ແລະ ຄວາມ ບໍ່ໝັ້ນຄົງ ດ້ານສະບຽງອາ ຫານ ແລະ ລາຍຮັບການ ສູນເສຍການ ດຳລົງຊີວິດແບບປະເພນີຮີດຄອງເດີມ ເປັນການສູນເສຍທີ່ປະກອບດ້ວຍຫລາຍດ້ານຍິ່ງກວ່າ ຜົນກະທົບທາງດ້ານເສດຖະກິດ ພຽງຢ່າງດຽວ; ມັນລວມໄປເຖິງຄວາມອ່ອນເພຍເປ້ຍລ່ອຍຂອງຄອບຄົວ ແລະ ໂຄງສ້າງແຮງງານ ແລະ ການປົກຄອງທີ່ປືນອ້ອມການດຳລົງຊີວິດ. ນອກນັ້ນ ມັນກໍ່ຍັງສົ່ງຜົນໃຫ້ ເຫັນຢູ່ໃນການບັນທອນທຳລາຍເຄົ້າໂຄງວັດທະນາທຳ ແລະ ຈິດໃຈທີ່ກຳນົດຮາກຖານແນວຄິດຈິດຕະສາດ ທີ່ປະຊາຊົນໄດ້ປະຕິບັດກັນມາເປັນກິດຈະວັດປະຈຳວັນຂອງຕົນເທື່ອລະໜ້ອຍ.

ໃນເນື້ອເຫດການເຫລົ່ານີ້ ເປັນບັນຫາ ກະທົບກະເທືອນໃຫ້ແກ່ຊີວິດຈິດໃຈຂອງ ພົນລະເມືອງຊົນເຜົ່າສ່ວນ ໜ້ອຍໃນ ເຂດເນີນສູງຫລາຍກວ່າຊາວນາລາວທີ່ຢູ່ໃນເຂດທົ່ງຮຽງ. ຜູ້ມີໂອກາດ ເງື່ອນໄຂຫລາຍກວ່າ ເພື່ອບັບປຽບວິທີການດຳລົງຊີວິດແບບປະເພນີຂອງຕົນ ເຂົ້າກັບສະພາບ ຄວາມຕ້ອງການຂອງເສດຖະກິດຕະຫລາດທີ່ທັນສະໄໝນັ້ນ 21

ມັນໄດ້ສົ່ງຜົນກະ ທົບທາງດ້ານລົບ ໃນລະດັບໃດນຶ່ງຕໍ່ກຸ່ມ ຄົນລາວທີ່ເປັນຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ.

ເສັ້ນທາງເລືອກຕ່າງໆ

ຄວາມຢູ່ດີກິນດີຂອງມວນມະນຸດຂຶ້ນຢູ່ກັບການເຂົ້າເຖິງວິຖີການດຳລົງຊີວິດທີ່ຍືນຍົງ ຊຶ່ງໃນນັ້ນ ມີການຄ້ຳປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການສ້າງລາຍຮັບໃນປະເທດລາວກໍ່ຄືໃນຫລາຍປະເທດອື່ນໆ ໃນໂລກ ທີ່ກຳລັງພັດທະນາ, ການດຳລົງຊີວິດໃນເຂດຊົນນະບົດແບບຍືນຍົງມີຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການໃຫ້ມີການຜະລິດກະສິກຳແບບຍືນຍົງ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນລວມ ທີ່ທຸກຄົນມີຄືກັນເຊັ່ນ: ທີ່ດິນ ປ່າໄມ້ ແລະ ຫ້ວຍນ້ຳລຳເຊເປັນຕົ້ນອີງໃສ່ສະພາບການສະເພາະຂອງຊຸມຊົນເຂດຊົນນະບົດ ສ່ວນຫລາຍ ໃນບັນດາເມືອງທຸກຍາກທີ່ສຸດຂອງປະເທດລາວ, ປັດໃຈສຳຄັນທີ່ສຸດກໍ່ຄື ການຄ້ຳປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ ເພາະສະນັ້ນ ການຮັກສາການຄ້ຳປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານຂອງທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີຢູ່ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອຊຸມຊົນ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ມາແຫ່ງ ການຄ້ຳປະກັນ ດ້ານສະບຽງອາຫານໃນທ້ອງຖິ່ນທີ່ບໍ່ທັນມີ ຈະຕ້ອງເປັນໜ້າທີ່ໃຈກາງຂອງ ວຽກງານ ສະໜັບສະໜູນແກ່ຄົນທຸກຍາກໃນເຂດຊົນນະບົດ ຄວາມສາມາດໃນການ ພື້ນຄືນສູ່ສະພາບປົກກະຕິຂອງຊຸມຊົນ ກໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນຈະຕ້ອງເສີມສ້າງໃຫ້ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນ ໂດຍ ຜ່ານອົງການຈັດຕັ້ງຂັ້ນຮາກ ຖານໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ການຕອບສະໜອງການບໍລິການຂັ້ນຜື້ນຖານ ທີ່ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ຄວາມປາຖະໜາຂອງທ້ອງຖິ່ນ.

ຢູ່ໃນສະພາບສິ່ງແວດລ້ອມດັ່ງກ່າວນີ້, ແນວຄວາມຄິດຂອງການດຳລົງຊີວິດແບບຍືນຍົງປະກອບດ້ວຍ ປັດ ໃຈຕ່າງໆຄື ໗) ຄວາມຍືນຍົງທາງດ້ານລະບົບນິເວດ(ແລະຂ) ຄວາມຍືນຍົງດ້ານການເງິນທີ່ປາສະຈາກການເຜິ້ງພາອາໄສການຊ່ວຍເຫລືອຈາກພາຍນອກ ຄ) ສິດໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ (ທີ່ດິນ,ປ່າໄມ້, ຫ້ວຍນ້ຳ ລຳເຊ) ງ) ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ແທດເໝາະອີງຕາມລະບົບຄວາມຮູ້ທີ່ມີຢູ່ ແລະ ຈ) ອິດສະຫລະພາບໃນການສະແດງອອກ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ

ເພື່ອໃຫ້ມີເງື່ອນໄຂ ໃນການສະ ແດງອອກຄວາມຕ້ອງການຂອງສ່ວນລວມ ແລະ ຄວາມປາດຖະໜາໃຫ້ມີການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນຊຸມຊົນຢ່າງຍຸດຕິທຳ ແລະ ສະເໝີພາບ.

ການທີ່ຊຸມຊົນມີໂອກາດເຂົ້າເຖິງການດຳລົງຊີວິດແບບຍືນຍົງ, ການຈັດຕັ້ງເຄື່ອນໄຫວຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ໄດ້ຮັບການບໍລິການຈຳເປັນຜື້ນຖານ ຈະຊ່ວຍຫລຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງຂອງຊຸມຊົນຈາກການປ່ຽນ ແປງ ແລະ ຈາກປັດໃຈພາຍນອກ ຈາກສະຖານະການຄືແນວນັ້ນ, ຊາວບ້ານຈະໄດ້ຮັບການເຊິດຊູ່ໃຫ້ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງຕໍ່ຂຶ້ນ. ເພື່ອຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງ ແລະ ສ້າງຜົນປະໂຫຍດຈາກໂອກາດເງື່ອນ ໄຂໃໝ່ທີ່ເອື້ອອຳນວຍ ຕໍ່ໄປນີ້ແມ່ນຂໍ້ສະເໜີເພື່ອເປັນທິດທາງໃຫ້ແກ່ ລັດຖະບານລາວ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ ເພື່ອໃຫ້ການສົ່ງເສີມ ແລະ ຊຸກຍູ້ການດຳລົງ

**ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ແລະໂຄງການບໍ່ແຮ່ທີ່
ນໍາໃຊ້ທຶນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ(ເຂັ້ມທຶນ) ສາມາດຕອບສະໜອງ
ວຽກເຮັດງານທຳໃຫ້ແກ່ຄົນລາວໄດ້ໃນຈຳນວນຈຳກັດ
ແລະ ກໍ່ບໍ່ແມ່ນວິທີທາງເລືອກທີ່ດີທີ່ສຸດ ເພື່ອສົ່ງເສີມການ
ເຕີບໂຕ ຫຼື ການປັບປຸງການ ພັດທະນາມະນຸດແຕ່ປະການໃດ**

ຊີວິດແບບຍືນຍົງໃນປະເທດລາວ ແມ່ນອນວ່າ, ໂຄງການຕ່າງໆຮ່ວມມື
ກັບລັດຖະບານລາວ ອາດໄດ້ທຳການສຶກສາວິໄຈ ແລະ ທົດລອງນຳໃຊ້
ທິດທາງເຫລົ່ານີ້ມາແລ້ວຈຳນວນນຶ່ງ.

**ການພິຈາລະນາໂອກາດເງື່ອນໄຂການຜະລິດພືດເສດຖະ
ກິດຂະໜາດ ນ້ອຍຂອງຊາດນຊາວສວນ**

ເພື່ອເປັນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ
ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃຫ້ມີໜ້ອຍທີ່ສຸດ ຄວນພິ ຈາລະນາເອົາການຜະລິດພືດ
ເສດຖະກິດ ຂອງລະບົບການດຳລົງຊີວິດແບບຫລາກຫລາຍຂອງຊາວ
ໄຮ່ຊາວສວນຂະໜາດນ້ອຍ ມາເປັນອົງປະກອບພຽງອັນດຽວ ໂອກາດ
ເງື່ອນໄຂເພື່ອການຜະລິດເປັນສິນຄ້າຢູ່ໃນ ສະພາບພື້ນທີ່ພູມິປະເທດ
ແລະ ລະບົບນິເວດ ທີ່ມີຄວາມຫລາກຫລາຍຂອງເຂດເນີນສູງ ທີ່ຄວາມ
ເໝາະສົມສຳລັບຜະລິດຕະພັນເຊັ່ນ: ເຄື່ອງປາຂອງດົງ ແລະ ຜະລິດ
ຕະພັນກະສິກຳປ່າໄມ້, ຜະລິດຕະພັນ ກະສິກຳປອດສານເຄມີ, ຫັດ
ຖະກຳ ແລະ ສັດລ້ຽງເປັນຕົ້ນ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອ ການ
ພັດທະນາ ຮັບຮູ້ ຢູ່ໃນບົດລາຍງານຂອງຕົນ ກ່ຽວກັບການພັດທະ
ນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດແຫ່ງຊາດວ່າ “ ການເຕີບໂຕຢ່າງສະໝໍ່າສະ
ເໝີຂອງວຽກງານກະສິກຳ ມີຜົນໂດຍກົງຕໍ່ລາຍຮັບຂອງຄອບຄົວ
ຊາວຊົນນະບົດ ແລະ ມີຜົນໂດຍ ທາງອ້ອມຕໍ່ເສດຖະກິດ ສ່ວນທີ່ເຫລືອ “
ບົດລາຍງານໄດ້ ຍືບຍົກເອົາການສົ່ງ ອອກແບບຍືນຍົງດ້ານເຄື່ອງປາ
ຂອງດົງກາເຟອາຣາປິກາ, ເຂົ້າມະລິປອດສານເຄມີ ແລະຜົນຜະລິດ
ທີ່ບໍ່ທັນ ໄດ້ປຸງແຕ່ງຂຶ້ນມາສະເໝີ ເປັນຕົວຢ່າງຂອງພືດຈຳນວນນຶ່ງ
ທີ່ສາມາດ ຊ່ວຍປະກອບປັບປຸງລາຍໄດ້ ຂອງປະຊາຊົນເຂດຊົນນະບົດ
ໃນປະເທດ ລາວ 22 ໄດ້ເປັນຢ່າງດີ.

ສິ່ງສຳຄັນ ລັດຖະບານລາວ ຄວນຮັບປະກັນຕອບສະໜອງການບໍລິ
ການທາງດ້ານການຈັດຕັ້ງ ແລະ ສະຖາບັນ - ເຊັ່ນວ່າ ການສົ່ງເສີມ/
ການຄົ້ນຄວ້າ, ລະບົບສິນເຊື່ອ, ການຂົນສົ່ງ ແລະ ການຕະຫລາດເປັນ
ຕົ້ນ - ໃຫ້ແກ່ ຊາດບ້ານທີ່ດຳເນີນການຜະລິດພືດຊະນິດໃໝ່ ທີ່ນຳໃຊ້ເຕັກ
ນິກການປູກຝັງໃໝ່ ທີ່ບໍ່ທັນຄຸ້ນເຄີຍມາກ່ອນ ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ສິ່ງທີ່ດີ
ກໍ່ຄື ປະເທດລາວ ຄວນສຶກສາເອົາຕົວຢ່າງຂອງປະເທດ ເພື່ອນບ້ານ
ໃກ້ເຮືອນຄຽງ ແລະ ສ້າງແຜນການໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫລືອ
ແກ່ຊາວສວນ ໃນເວລາທີ່ລາຄາຜົນຜະລິດຕົກຕໍ່າ.

ກຸ່ມຊາວນາຊາວສວນ ທີ່ເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນທຳການຜະລິດຂະ
ໜາດນ້ອຍ ໂດຍແມ່ນພວກເຂົາເຈົ້າຈັດຕັ້ງ ກັນເອງຫລືຈັດຕັ້ງຂຶ້ນ ໂດຍຮັບ
ການຊຸກຍູ້ສະໜັບສະໜູນຈາກລັດຖະບານ ຄວນຈະໄດ້ຮັບການພັດທະ
ນາສົ່ງເສີມ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການຜະລິດ, ການເກັບກ່ຽວ, ການປຸງແຕ່ງ ແລະ
ການຕະຫລາດ ສຳລັບພືດ ຜົນຊະນິດໃໝ່ ໃຫ້ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ ບັນດາ
ສະມາຄົມຊາວນາຊາວສວນເອກະລາດເຫລົ່ານີ້ສາມາດຊ່ວຍເຜີຍແຜ່
ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ; ແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິຂອງ ເຂົາເຈົ້າໄດ້.

ກົນໄກທາງດ້ານລະບຽບກົດໝາຍຂອງປະເທດ
ລາວໃນປັດຈຸບັນນີ້ ຍັງມີບໍ່ພຽງພໍ ແລະ ບັນດາຂໍ້ຕົກລົງ
ໃນ ສັນຍາຕ່າງໆກ່ຽວກັບການປູຝັງປົກກະຕິນັກຈະບໍ່ຄົບ
ຖ້ວນສົມບູນ (ຂາດລາຍລະອຽດເງື່ອນໄຂສະເພາະທີ່ຈຳ
ເປັນທາງດ້ານຄຸນຄ່າຂອງດິນ, ໂຄຕາ (ຈຳນວນອະນຸມັດ
ທາງການຫລືລາຄາ) ບໍ່ສາມາດບັງຄັບໃຊ້ໄດ້ຕາມກົດໝາຍ
ຂອງລາວ ແລະ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ນັກຈະເປັນການເອົາລັດ
ເອົາປຽບຊາວນາຊາວສວນຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ ການ
ສ້າງ ຄວາມເຂັ້ມແຂງການປົກປ້ອງທາງດ້ານກົດ
ໝາຍ. ໃຫ້ແກ່ຊາວນາ ຊາວສວນລາວ ຈະປັນການຊ່ວຍຮັບປະກັນ
ໃຫ້ພວກເຂົາໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການຜະລິດພືດເສດຖະກິດແທນ
ທີ່ວ່າ ຈະປະໂຫຍດໃຫ້ພວກເຂົາເປັນໜີ້ເປັນສິນ. ພະນັກງານ ສົ່ງເສີມກະສິ
ກຳ ຄວນໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອແກ່ຊາວນາ ຊາວສວນ ໃນການເຈລະຈາ
ເຮັດສັນຍາໃຫ້ມີຄວາມຍຸຕິທຳ ແທນທີ່ຈະເຮັດໜ້າທີ່ເປັນຕົວແທນ
ໃຫ້ແກ່ພໍ່ຄ້າແມ່ຄ້າ ຫລື ນັກລົງທຶນ ລັດຖະບານລາວ ຄວນສ້າງ ມະ
ໂຍບາຍວ່າດ້ວຍການລົງທຶນໃຫ້ຊັດເຈນ ແລະ ປັບປຸງການກວດ
ກາຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງສັນຍາ ແລະ ການສຳປະທານຕ່າງໆ ເພື່ອ
ເພີ່ມທ່າແຮງຜົນຮັບທາງດ້ານເສດຖະກິດໃຫ້ໄດ້ຫລາຍທີ່ສຸດ ແລະ
ສ້າງໂອກາດເງື່ອນໄຂອັນດີໃຫ້ ແກ່ຊາວນາຊາວສວນ.

ການຫຼຸດຜ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນແບບບໍ່ສະໝໍ່າກິຈ

ການໃຊ້ວິທີການບັງຄັບໃນການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຫລັກຖານ ທີ່ມີເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງ
ຫລວງຫລາຍໄດ້ຜິສູດໃຫ້ເຫັນ ວ່າ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນໂດຍບໍ່ສະໝໍ່າກິຈ
ດັ່ງຕົວຢ່າງ ທີ່ເກີດມາຈາກການພັດທະນາເຂດຈຸດສູນ ແລະ ໂຄງ
ການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກນັ້ນ ກຳລັງສົ່ງຜົນກະທົບທົ່ວໄປ ໃນດ້ານ
ລົບຢ່າງຮຸນແຮງຕໍ່ລະບົບສັງ ຄົມ, ການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ວັດທະນາທຳ
ຂອງຊຸມຊົນຫລາຍແຫ່ງ23 ເພື່ອຫລີກເວັ້ນບໍ່ໃຫ້ຕົນເອງຖືກຕົງ ເຂົ້າ
ໄປມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນການສະໜັບສະໜູນ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນແບບບໍ່
ສະໝໍ່າກິຈນັ້ນ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ ມີຄວາມຈຳເປັນຈະຕ້ອງເອົາໃຈ
ໃສ່ຜິເສດທາງດ້ານວັດທະນາທຳ ແລະ ແນວຄິດຈິດໃຈຊົນຊາດ ຊົນເຜົ່າ
ໃນວຽກງານພັດທະນາຊົນນະບົດຂອງຕົນ ທີ່ດຳເນີນຢູ່ໃນປະເທດລາວ
ອັນມີແມ່ນລວມທັງຄວາມ ພະຍາຍາມສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈຢ່າງເລິກ
ເຊິ່ງ ກ່ຽວກັບວິທີການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ຈາກແນວຄິດ
ຈິດໃຈຂອງພວກເຂົາ ເພື່ອຮັບຮູ້ສິດເສລີພາບພື້ນຖານຂອງພວກເຂົາ
ໃນການຍົກຍ້າຍ ແລະ ການພັກອາໄສ ແລະ ການມີສິດທິໄດ້ຮັບພື້ນທີ່
ທຳການຜະລິດ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ບໍ່ ຂຶ້ນກັບລັດຖະ
ບານ (NGOs) ອົງການໃດທີ່ບໍ່ທັນໄດ້ວາງ “ ລະບຽບຫລັກການປະຕິບັດ
“ ເພື່ອນຳໃຊ້ໃນ ເວລາຜະເຊີນກັບບັນຫາ ກ່ຽວກັບການສະໜັບສະໜູນ
ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນແບບບໍ່ສະໝໍ່າກິຈ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນກໍ່ຄວນເຮັດ ໄວ້.

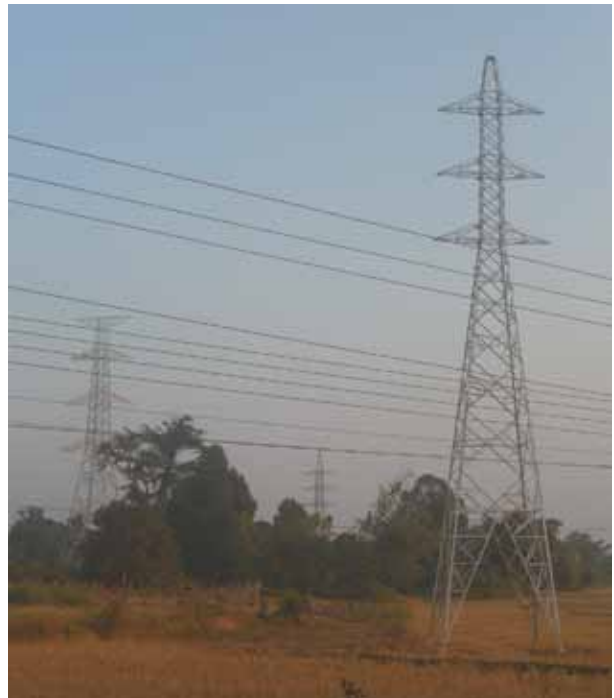
ສິ່ງຈຳເປັນອັນຮີບດ່ວນອັນນຶ່ງທີ່ຄວນຈັດໃຫ້ມີຂຶ້ນໃນຕໍ່ໜ້າ
ກໍ່ຄືການສຶກ ສາວິໄຈກ່ຽວກັບມູນຄ່າ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຈາກ ການສົ່ງ
ເສີມວຽກງານພັດທະນາໃນເຂດເນີນສູງໂດຍທຽບກັບການຍ້າຍຈັດສັນ
ຊຸມຊົນຈາກເຂດເນີນສູງໄປຢູ່ເຂດທົ່ງພຽງ ແລະ ຕາມແຄມທາງນອກ
ນັ້ນ ກໍ່ຍັງມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງ ສຶກສາຢ່າງເລິກເຊິ່ງກ່ຽວກັບ
ຜົນປະໂຫຍດຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຂອງຊາດ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຈາກໂຄງການ
ພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ, ບໍ່ແຮ່ ແລະ ສວນປູກໄມ້ ໂດຍທຽບກັບ
ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ/ຕົ້ນທຶນ ລວມທັງການຍົກ ຍ້າຍຈັດສັນບ້ານ ໃນເຂດທົ່ງພຽງ
ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ນາເຂົ້າ, ປ່າໄມ້ ແລະ ການປະມົງທີ່ມີຄ່າ ຫາກເຫັນ

ວ່າມີຊ່ອງທາງໃນການເຈລະຈາກັບອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ອົງການຈັດຕັ້ງຜູ້ໃຫ້ທຶນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດ ຖະບານ (INGOs) ກໍ່ຄວນສວຍໃຊ້ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຊຸມຊົນກ່ຽວກັບບັນຫາຕ່າງໆເຫລົ່ານີ້ ຕົວຢ່າງ ການເຈລະຈາເຫລົ່ານີ້ ສາມາດຊ່ວຍປ້ອງກັນການຍົກຍ້າຍ ຈັດສັນ ດ້ວຍການຕອບສະໜອງຜືນຖານໂຄງລ່າງ ຫລື ການກຳນົດເຂດທີ່ຕັ້ງ ຊຶ່ງເປັນທາງເລືອກໃຫ້ແກ່ ເຂດສຳປະທານ.

ການປົກປ້ອງທີ່ດິນຊາວນາສວນບຸກຄົນ ແລະ ທີ່ດິນຊຸມຊົນ

ຊັບພະຍາກອນຊຸມຊົນໃນບ້ານ ສ່ວນຫລາຍເຊັ່ນ:ປ່າໄມ້ ທີ່ດິນປ່າເລົ່າ ແລະ ຫ້ວຍນ້ຳລຳເຊ ແມ່ນຊັບສິນ ບັດລວມໝູ່, ສວນນາເຂົ້າ ແລະ ທີ່ດິນປູກສ້າງທີ່ຢູ່ອາໄສ ແມ່ນຊັບສິນບັດຂອງສ່ວນບຸກຄົນ ຜືນໂຮ່ໝູນ ວຽນ ຮັກສາໄວ້ແຕ່ງສະຖານະພາບໃດນຶ່ງທາງສັງຄົມ ຫລື ພາວະດ້ານອື່ນ ອົງຕາມປະເພນີວັດທະນະ ທຳທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ທີ່ດິນທີ່ມີຢູ່ ໃນເຂດທີ່ການ ດຳລົງຊີວິດຍັງສືບຕໍ່ອົງໃສ່ການເຮັດໄຮ່ນັ້ນ ຊາວບ້ານຄວນ ຈະໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມໃຫ້ກຳນົດ “ ເຂດນຳໃຊ້ໃນການຜະລິດກະສິກຳ “ ຢູ່ພາຍໃນຂອບເຂດດິນບ້ານຂອງພວກເຂົາ ຊຶ່ງເປັນບ່ອນທີ່ຄວນອະນຸຍາດໃຫ້ຄອບຄົວຈຳນວນນຶ່ງ ທຳການຜະລິດກະສິກຳເຄື່ອນທີ່ ໃນເຂດຜືນທີ່ກວ້າງຂວາງພຽງພໍ ເພື່ອຮັກສາໄລຍະເວລາໝູນວຽນ ທີ່ປັບສະພາບໄປຕາມລັກສະນະຂອງທ້ອງຖິ່ນ ຢ່າງໜ້ອຍສຸດກໍ່ແມ່ນ 7 ຫາ 10 ປີ ເພື່ອຫລີກເວັ້ນບໍ່ໃຫ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດເສື່ອມ ຄຸນນະ ພາບລົງ.

ກ່ອນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂະບວນການວາງແຜນນຳໃຊ້ ແລະ ຈັດສັນທີ່ດິນຄວນດຳເນີນການປະເມີນພົນລະເນືອງ ແລະ ປະລິມານໃນການ

ຫຼັກເສົາສາຍສົ່ງ ໄຟຟ້າແຮງສູງນຳໃຫ້ນັ້ນ 2

ຜະລິດ ຂອງດິນກ່ອນ ແລະ ໃນເວລາດຽວກັນນັ້ນ ກໍ່ຈຳເປັນຈັດເຂດນິເວດກະສິກຳຮ່ວມກັບຊາວບ້ານ ເພື່ອກຳນົດທ່າແຮງການນຳໃຊ້ດິນ “ຖ້າຫາກວ່າມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໃຫ້ຊາວ ໄຮ່ຊາວນາຢຸດເຊົາການເຮັດໄຮ່. ກໍ່ຄວນຈະກຳນົດວິທີການ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາມາດຄ່ອຍໆຫັນປ່ຽນໄປສູ່ອາຊີບອື່ນ ແລະ ທາງເລືອກຫລາຍດ້ານໃນການສ້າງລາຍຮັບ.

ຍ້ອນຄວາມຕ້ອງການທີ່ດິນຈາກຊຸມຊົນຊາວນາຊາວສວນ ແລະ ບໍລິສັດ ເອກະຊົນມີຫລາຍຂຶ້ນ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ ສິດທິຂອງຊຸມຊົນໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງປ່າໄມ້ ແລະ ຫ້ວຍນ້ຳລຳເຊ ມີຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງ ທີ່ສຸດ ສິ່ງຈຳເປັນທີ່ຄວນໃຫ້ນີ້ກໍ່ຄື ວິທີທາງຕ່າງໆທີ່ເປັນຜືນຖານໃຫ້ແກ່ “ ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ “ ໃນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ທີ່ຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບສິດທິຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນຕໍ່ຊັບພະຍາກອນຂອງພວກເຂົາ ບໍ່ຄວນນຳ ເອົາຊັບພະຍາກອນເຫລົ່ານີ້ໜີໄປຈາກຊຸມຊົນ ໂດຍມີແຕ່ໃຫ້ຄ່າຊົດເຊີຍພຽງຢ່າງດຽວເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ບໍ່ມີລະ ບຽບການເຈລະຈາ ເພື່ອໃຫ້ເປັນທີ່ພໍໃຈຂອງຊຸມຊົນ ການໃຫ້ຄວາມຮູ້ທາງດ້ານກົດໝາຍກ່ຽວກັບ “ ສິດທິ ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ “ ຊຸມຊົນນັ້ນ ມີທາງເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະຊ່ວຍເພີ່ມລາຍຮັບ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງໃຫ້ແກ່ ຊຸມຊົນ. ສິ່ງຈຳເປັນອັນຮີບດ່ວນອັນນຶ່ງ ທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່ເພື່ອເຮັດໃຫ້ສິດຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນຂອງ ຊຸມຊົນໄດ້ ຖືກຮັບຮູ້ ແລະ ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງໃຫ້ດີຂຶ້ນກໍ່ຄືການຜິຈາລະນາຮູບແບບກຳນະສິດທີ່ດິນ ຂອງຊຸມຊົນ ເໝືອນດັ່ງທີ່ປະເທດອື່ນໆປະຕິບັດກັນມາເປັນປົກກະຕິ.

ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກ ແລະ ບໍ່ແຮ່ທີ່ນຳໃຊ້ທຶນຮອນຢ່າງ ມະຫາສານໄດ້ສະໜອງວຽກເຮັດ ວານທຳໃນຈຳນວນຈຳກັດພຽງແຕ່ ໜ້ອຍດຽວ 26 ແລະ ໂຄງການເຫລົ່ານີ້ກໍ່ບໍ່ແມ່ນພາຫານະທີ່ດີທີ່ສຸດຂອງການຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍໂຕໃນທົ່ວ ທຸກດ້ານ ຫລື ການປັບປຸງການພັດທະນາມະນຸດບົດລາຍງານກ່ຽວກັບ ການພັດທະນາມະນຸດຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດໄດ້ລະບຸວ່າການສົ່ງອອກແຮ່ທາດ ຕ່າງໆ, ໂມທອນ ແລະ ໄຟຟ້າມີ “ ທ່າແຮງຕ່ຳສຳລັບການພັດທະນາມະນຸດ “ ຍ້ອນວ່າຂະແໜງການເຫລົ່ານີ້ ເປັນຂະແໜງທີ່ການນຳໃຊ້ທຶນຮອນ ຢ່າງມະຫາສານ, ໃຊ້ແຮງງານໜ້ອຍສຸດ ແລະ ອາດຈະທຳລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ, ການດຳລົງຊີວິດຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ການສົ່ງອອກອື່ນໆ “27 ຍ້ອນວ່າການສຳປະທານບໍ່ແຮ່ ແລະ ພະລັງງານໄຟຟ້າເປັນບັນຫາສຳຄັນ ເຮັດໃຫ້ຜືນທີ່ດິນປູກຝັງຫລຸດໜ້ອຍລົງ - ສາຍເຫດສຳຄັນຂອງຄວາມທຸກຍາກ, ອົງຕາມການປະເມີນ28 ຄວາມທຸກຍາກ ໃນປີ 2007 - ພາວະຖ້ວງຄຸນ (ການແລກປ່ຽນແບບປະນີປະນອນຕໍ່ກັນ) ທີ່ໂຄງການເຫລົ່ານີ້ເຂົ້າຮ່ວມ ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຄວນຈະທຳການກວດສອບໃຫ້ລະ ອຽດຖີຖ້ວນຫລາຍຂຶ້ນ.

ການຂະຫຍາຍຂະແໜງການກະສິກຳ ມີຄວາມສຳຄັນຫລາຍຕໍ່ການຍົກ ລະດັບມາດຖານຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ສ້າງໂອກາດວຽກເຮັດງານທຳ ຊຶ່ງຖືວ່າເປັນສິ່ງທີ່ຄວນເຮັດຫລາຍກວ່າ ບົດລາຍງານການພັດທະນາມະນຸດຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອການພັດທະນາຍັງໄດ້ສ້າງ ບັນຊີການສົ່ງອອກເສື້ອຜ້າ, ຜະລິດຕະພັນ ໄມ້, ອາຫານສຳເລັດຮູບ, ເຄື່ອງຫັດຖະກຳ, ການທ່ອງທ່ຽວສາກົນ ແລະ ແຮງງານໄປຍັງປະເທດໄທ ຄືກັບພາຫານະຊ່ວຍປະກອບສ່ວນ ໂດຍກົງຕໍ່ການພັດທະນາມະນຸດຫລາຍຂຶ້ນ ບັນດາຂະແໜງການ ເຫລົ່ານີ້ອີງໃສ່ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານໜ້ອຍ ຫລື ການກະຈາຍລາຍຮັບຄືນໃໝ່ຈາກການສົ່ງ ອອກ ສະນັ້ນ ການສ້າງໂອກາດການມີວຽກເຮັດງານທຳໃຫ້ຫລາຍຂຶ້ນ ເພີ່ມລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວຊຸມນະບົດ ແລະ

ແມ່ຍິງ ມີທາງເປັນໄປໄດ້ຫລາຍ ກວ່າ ໃນການຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ເພາະຊຸມຊົນເຂດຊົນນະ ບົດຈະ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໂດຍກົງເລີຍ 29 ນອກຈາກນັ້ນ, ອີງໃສ່ຂີດຄວາມສາມາດທີ່ມີຈຳກັດຂອງລັດຖະບານລາວ ເພື່ອບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງສັງຄົມ30 ແລະ ຄວາມອ່ອນແອໃນລະບົບ31 ການຄຸ້ມ ຄອງການໃຊ້ຈ່າຍຂອງລັດ, ເຫັນໄດ້ແຈ້ງວ່າ ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນຈະເປັນຜູ້ ແບກຫາບພາລະຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໂຄງ ການ ພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ແລະ ບໍ່ແຮ່ ພ້ອມກັບມີຄວາມຫວັງລຶບລີ້ຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກ ໂຄງການ ເຫລົ່ານີ້, ຂີດຄວາມສາມາດຂອງລັດຖະບານກໍ່ແມ່ນບັນຫາໜຶ່ງ, ແລະ ຄວາມໝາຍໝັ້ນຕັ້ງໃຈ ຂອງລັດຖະບານລາວ ເປັນອີກບັນຫາໜຶ່ງ ເຖິງ ຈະມີການປະກອບສ່ວນຢ່າງມະຫາສານຈາກຜູ້ໃຫ້ທຶນກໍ່ ຕາມ. ແຕ່ປະເທດລາວ ກໍ່ຍັງໃຊ້ທຶນຮອນເຂົ້າໃນວຽກງານສາທາລະນະສຸກ ແລະ ການສຶກສາໜ້ອຍກວ່າ ບັນດາປະເທດອື່ນໆທີ່ມີລາຍຮັບຕໍ່າ 32 ທັງທະນາຄານໂລກ ແລະ ກອງທຶນສາກົນ ໄດ້ກຳນົດບັນດາສິ່ງທ້າ ທາຍ ຕ່າງໆຂອງການຄຸ້ມຄອງເສດຖະ ກິດ ທີ່ອີງໃສ່ລາຍຮັບຈາກຊັບພະ ຍາກອນທຳມະຊາດເປັນຕົ້ນຕໍ. ສຳລັບປະເທດລາວແລ້ວ ການປ່ຽນແປງ ຂອງລາຄາຄາສິນຄ້າ, ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ສາຍນໍ້າລຳທານ, ແລະ ຄວາມ ກົດດັນສູງທາງດ້ານເງິນເຜີ້ແລະ ອັດຕາແລກປ່ຽນ ຈະເຮັດໃຫ້ຂະແໜງຊັບພະຍາກອນ ໄດ້ຮັບການສາບ ແຊ່ງຫລາຍກວ່າຄ່າຍ້ອງຍໍສັນລະເສີນ.33 ການພົວພັນທີ່ບໍ່ມີທາກຜົນ ລະຫວ່າງບັນດາຂະແໜງຊັບ ພະຍາກອນຕ່າງໆ ແລະ ຂະແໜງການອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ແມ່ນຂະແໜງການເສດຖະກິດ ອາດເຮັດໃຫ້ການເຕີບໂຕໃນວຽກ ງານສຳຄັນດ້ານອື່ນໆ ຕົກຕໍ່າລົງໄປໄດ້ ເຊັ່ນວ່າ ວຽກງານກະສິກຳ ແລະ ການຜະລິດໃນໂຮງ ຈັກໂຮງງານ ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ດ້ານຄວາມ ເປັນທຳທີ່ລັດຖະບານໄດ້ຮັບ ກ່ຽວກັບໂຄງການພະລັງງານ ໄຟຟ້ານໍ້າ ຕົກ ຊຶ່ງມີແນວໂນ້ນຈະໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫລືອດ້ານການເງິນ ໃນຮູບແບບ ການກູ້ຢືມນັ້ນ ຍິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ປະເທດ ແບກຫາບພາລະໜີ້ສິນໜັກ ໜ່ວງຂຶ້ນອີກ 34 . ການຂະຫຍາຍຜືນຖານພາສີໃຫ້ກວ້າງ ຂວາງ ແລະ ການບັບປຸງ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານລາຍຮັບ ໃນລະດັບຊາດ ມີທ່າແຮງສູງ ທີ່ຈະນຳມາຊົດ ເຊີຍໃຫ້ແກ່ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ແລະ ບໍ່ແຮ່ ທີ່ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ

ສະຫລຸບ

ໃນຍຸກສະໄໝສະຕະວັດທີ 21 ນີ້, ຊາວນາທຳການຜະລິດຜຽວແຕ່ຜູ້ລ້ຽງ ຕົນເອງ ໂດຍທົ່ວໄປ ໃນອາຊີຕາ ເວັນອອກສຽງໃຕ້, ໂດຍສະເພາະຊາວນາ ຢູ່ປະເທດລາວ ແມ່ນຢູ່ໃນຖານະເປັນຜູ້ຄຸມຫາ ງເຮືອຂອງການ ຫັນປ່ຽນທາງສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດໃນລະດັບໃຫຍ່ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ລັກສະນະພູມິປະເທດທາງກາຍະພາກ ແລະ ທາງສັງຄົມ ວັດທະນະທຳ ມີການປ່ຽນແປງໄປຫລາຍ ດັ່ງທີ່ບໍ່ເຄີຍມີມາກ່ອນ ຜົນສະທ້ອນຂອງ ການເປີດກວ້າງຕົນເອງຂອງປະເທດລາວ ຕໍ່ ແຮງຜັກດັນແຫ່ງຍຸກສະໄໝໂລກາຜິວ ການລວມເຂົ້າເປັນອັນ ນຶ່ງອັນດຽວ ແລະ ການຮ່ວມມືຂອງ ພູມິພາກແຫ່ງ ສິ່ງຈຳເປັນ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບຮູ້ ລັດຖະບານ ແລະ ບັນດາຜູ້ໃຫ້ທຶນກໍ່ຄືກັນ ຄວນ ຈະເອົາໃຈໃສ່ລະມັດລະວັງຕໍ່ຄວາມຄິດເຫັນ ແລະ ວິທີການ ທີ່ຕົນເອງຍຶດຖື ກ່ອນໜ້ານີ້ ຕົວຢ່າງ “ ຄວາມທຸກຍາກ” ມັນແມ່ນ ລັກສະນະນະໂນພາບ ທີ່ລັດຖະບານແຫ່ງຊາດ ແລະ ອົງການ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ ນຳມາໃຊ້ ເພື່ອອະທິບາຍກຸ່ມສັງຄົມສະເພາະວ່າ ເປັນກຸ່ມ “ທຸກ

ຍາກ” ດ້ວຍຫລາຍເຫດຜົນ ແລະ ຢູ່ໃນສະພາບການທີ່ມີຄວາມແຕກ ຕ່າງກັນ ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈ ເຖິງສາເຫດຂອງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງ “ແຜນງານການຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ” ຫລາຍແຜນ ງານໄດ້ດີຂຶ້ນ ສິ່ງສຳຄັນກໍ່ຄືໃຫ້ປະຊາຊົນເອງ ເປັນຜູ້ສະແດງຄວາມຄິດ ຄວາມເຫັນຂອງເຂົາເຈົ້າອອກມາ.

ເພື່ອດຳເນີນການຕໍ່ການປ່ຽນແປງໃນທາງທີ່ຈະເກີດປະໂຫຍດ ແກ່ຄົນ ທຸກຍາກນັ້ນ ຈະຕ້ອງດຳເນີນເອົາ ຄວາມຕ້ອງການດ້ານຊີວິດ ການເປັນ ຢູ່ຂອງຊຸມຊົນ ມາພິຈາລະນາເປັນຈຸດເລີ່ມຕົ້ນ ໃນກໍລະນີຂອງ ປະເທດລາວ, ຜູ້ໃຫ້ທຶນຄວນປະຕິເສດການຈັດສັນຄວບຄຸມຕ່າງໆທາງ ສັງຄົມ ໃນລະດັບຊາດ ທີ່ອີງໃສ່ແຜນ ການລົບລ້າງ ແລະ ເຮັດໄຮ່ຄົງທີ່, ການຈັດສັນ ແລະ ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ການຍົກຍ້າຍບ້ານ ແລະ ສິ່ງລີ້ໃຈ ຈາກໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ, ບໍ່ແຮ່ ແລະ ສວນປູກໄມ້ຂະໜາດໃຫຍ່ ບັນດານະໂຍບາຍເຫລົ່ານີ້ ສ້າງໃຫ້ເກີດ ຄວາມສັບສົນ ແລະ ການປ່ຽນແປງຕໍ່ລະບົບການດຳລົງຊີວິດ ອັນ ຫລາກຫລາຍຂອງຄົວເຮືອນ ແລະ ນຳມາຊຶ້ງຄວາມສັບສົນອັນທະຫານ, ຄວາມບໍ່ແມ່ນອນ ແລະ ເພີ່ມຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາ ຫານ ໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນຫລາຍແຫ່ງ ທາງເລືອກໃນການທຳມາຫາກິນ ທີ່ໄດ້ສະເໜີໃຫ້ປ່ຽນແປງໄປນັ້ນ ສ່ວນຫລາຍແມ່ນບໍ່ມີຄວາມຈະແຈ້ງຊັດ ເຈນ ແລະ ສຸດທ້າຍ ກໍ່ບໍ່ມີປະສິດທິຜົນ ຍ້ອນຂາດເຂີນທີ່ດິນ, ຂາດການ ເຂົ້າເຖິງສິນເຊື້ອ, ຕະຫລາດ ແລະ ການເຝິກອົບຮົມໄລຍະຍາວ.

ລັດຖະບານລາວ ມີໂອກາດຄວບຄຸມໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າ ນໍ້າຕົກ, ບໍ່ແຮ່ ແລະ ສວນປູກໄມ້ວ່າຈະໃຫ້ດຳເນີນໄປໃນຮູບການໃດ ແລະ ໃນເວລາໃດໄດ້. ບໍ່ເຫັນມີຄວາມຈຳເປັນໃດໆເລີຍ ທີ່ລັດຖະ ບານລາວ ຈະຮິບຮ້ອນຝ້າວຝັ່ງ ພັດທະນາເຂື່ອນໃຫ້ໄດ້ຫລາຍທີ່ສຸດເທົ່າທີ່ຈະຫລາຍ ໄດ້ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ເວລາອັນສັ້ນໆ ໃນເມື່ອວ່າຄວາມຕ້ອງຊັບພະຍາກອນ ເຫລົ່ານີ້ ຍັງຄົງມີຢູ່ຫລວງຫລາຍພາຍມາກ ຄວາມຈິງແລ້ວ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ຈຳນວນຫລວງຫລາຍທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຈະຫລຸດລົງ ຫລື ຜົນປະໂຫຍດຈະເພີ່ມຂຶ້ນ ຖ້າຫາກວ່າ ລັດຖະບານລາວ ດຳເນີນກ່ຽ ວກັບການພັດທະນາເຫລົ່ານີ້ ຢ່າງລະ ມັດລະວັງ ແລະ ຄ່ອຍເປັນຄ່ອຍໄປ ລາຍຮັບຈາກການລົງທຶນໃນເບື້ອງຕົ້ນສາມາດທີ່ຈະນຳໄປໃຊ້ ເພື່ອ ເສີນສ້າງຂີດຄວາມສາມາດ ໃນການຈັດວາງລະບຽບຫລັກການດ້ານ ການລົງທຶນ ໃນອະນາຄົດ ທັງນີ້ກໍ່ເພື່ອ ປົກປັກຮັກສາຊັບພະຍາກອນ ແລະ ວິຖີການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ເພື່ອສະໜອງການບໍລິການ ແລະ ການ ຊົດເຊີຍຄວາມກົດດັນຈາກບັນດາປະເທດ ເພື່ອນບ້ານໃກ້ຄຽງ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ ຫລື ນັກລົງທຶນ ເພື່ອໃຫ້ດຳເນີນ ການຂຸດຄົ້ນຊັບພະຍາກອນຂອງລາວ ໃນລັກ ສະນະອັນຮບຮ້ອນຝ້າວຝັ່ງນັ້ນ, ຄວນຈະໄດ້ຮັບການຢັບ ຢັ້ງໄວ້.

ມີວິທີທາງເລືອກຫລາຍດ້ານ ທີ່ຊ່ວຍຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມການດຳເນີນ ຊີວິດແບບຍືນຍົງ, ການສ້າງລາຍຮັບເພື່ອ ຊ່ວຍ ເຫລືອຄົນທຸກຍາກ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງລັດຖະບານ ແນວຄວາມຄິດລິເລີ່ມຫລວງຫລາຍ ເຫລົ່ານີ້ ແມ່ນໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມມາແລ້ວ ຈາກຜູ້ໃຫ້ທຶນແລະ ໜ່ວຍ ງານການຈັດຕັ້ງຂອງລັດຖະບານລາວຈຳນວນໜຶ່ງຕົວຢ່າງມີຜູ້ໃຫ້ທຶນ ບາງຄົນກຳລັງຂຽນເນື້ອໃນຈຳນວນນຶ່ງ ເພື່ອກຳນົດເຂົ້າໃນຂໍ້ຕົກລົງ ກ່ຽວກັບໂຄງການ ທີ່ລວມເອົາການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອແກ່ການຍົກຍ້າຍ ຈັດສັນແບບບໍ່ສະໝັກໃຈຜູ້ອື່ນໆ ອີກຈຳນວນໜຶ່ງກໍ່ກຳລັງຄົ້ນຄວ້າເພື່ອ ຊ່ວຍປັບປຸງລະບົບການຄຸ້ມຄອງລາຍຈ່າຍຂອງລັດ, ອອກໃບກຳນະ ສິດທີ່ດິນຊຸມຊົນ ແລະ ຕັ້ງສະມາຄົມຊາວນາ ແລະ ຕະຫລາດຈັດສັນເຂດສະ ເພາະຜະລິດຕະພັນ ສິ່ງ ເຫລົ່ານີ້ແມ່ນໂອກາດທີ່ສູ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ຄວາມຫວັງທີ່ຈຳເປັນຈະໄດ້ຮັບການພັດທະນາ, ການຈັດບຸລິມະສິດ

ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍໃຫ້ ກວ້າງຂຶ້ນໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ. ດ້ວຍການສະໜັບສະໜູນ ຊ່ວຍເຫຼືອຢ່າງກວ້າງ ຂວາງຂອງລັດຖະບານ ແລະ ປະຊາຊົນຜູ້ໃຫ້ທຶນ ທັງຫລາຍ.

ໝາຍເຫດ

1 ເບິ່ງຕົວຢ່າງ: ແຜນຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມ ທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ (NGPES) ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ (ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ປະເທດລາວ 2003) ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະໄໝທີ 6 ສຳລັບປີ 2006 ຫາປີ 2010 (NSEDP) ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຄະນະກຳມະການແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ(ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ,ສປປ ລາວ ຕຸລາ 2006)

2 ການປະເມີນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຜົນກະທົບດ້ານສັງຄົມຜົນກະທົບ ທີ່ຍາກລາຍຈ່າຍຂອງລັດ ຕໍ່ກຸ່ມຊົນ ເຜົ່າ ແລະ ແມ່ຍິງ ບົດລາຍ ງານສະບັບສົມບູນ, ສະຫະພັນແຫ່ງປະເທດເອີຣົບ ແລະ ທະນາຄານໂລກ (ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ປະເທດລາວ ເດືອນມີນາ 2007)

3 Baird, I. G., ແລະ Shoemaker, B “ປະສົບການໜ້າທີ່ເປັນໜ່ວງ - Unsettling Experiences ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນພາຍໃນ ແລະ ອົງການຊ່ວຍເຫຼືອສາກົນໃນລາວ “ການພັດທະນາ ແລະ ການປ່ຽນ ແປງ” 38:7(2007) ໜ້າ 865888.

4 ການປະເມີນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຜົນກະທົບດ້ານສັງຄົມ: ຜົນກະທົບ ຂອງລາຍ ຈ່າຍຂອງລັດຕໍ່ກຸ່ມຊົນ ເຜົ່າ ແລະ ແມ່ຍິງ 2007

5 Baird ແລະ Shoemaker, 2007

6 ແຜນງານພັດທະນາຊຸມນະບົດ 1998 - 2002, ແຜນຍຸດທະສາດເຂດ ຈຸດສູນ: ສັງລວມຫຍໍ້ວິທີທາງ ການສະໜັບສະໜູນແຜນງານ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການດ້ານການລົງທຶນ, ກອງປະຊຸມໂຕະມົນຕີຕາມຜົນ ສະໄໝທີ6, ລັດຖະບານລາວ; (ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ລາວ 13 ພຶດສະພາ 1998); ແລະ ແຜນງານ ພັດທະນາຊຸມນະບົດແຫ່ງຊາດ 1996 - 2000, ລັດຖະບານລາວ (ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ລາວ 1996)

7 ເບິ່ງຕົວຢ່າງ, Ducourtieux, O, Laffort, J R ແລະ Sacklokhham, S “ນະໂຍບາຍທີ່ດິນ ແລະ ການປູກຝັງໃນລາວ “ການພັດທະນາ ແລະ ການປ່ຽນແປງ 36:3 (2005), pp. 49526, 2005 ການ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການເຮັດ ໂອ້ຄົງທີ່ຢູ່ໃນເຂດເນີນສູງຂອງ ສປປ ລາວ ການນຳໃຊ້ເຕັກໂນ ໂລຊີ ແລະ ວິທີປັບປຸງ ການດຳລົງຊີວິດໃນເຂດເນີນສູງ ເຫລັ້ມທີ 2 ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ (NAFRI) (ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ລາວ2005) ແລະ ການປະເມີນຄວາມທຸກຍາກ ກແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ສປປ ລາວ ຄະນະ ກຳມະການແຫ່ງລັດ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ແລະ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ນະຄອນຫລວງ ວຽງຈັນ, ລາວ 2001) .

8 ທີ່ເນື່ອງຊຽງຄໍ້ ແຂວງຫົວພັນ, ຊຸມຊົນຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ທີ່ຖືກຍົບຍັງ ຄັບໃຫ້ປູກ ສາລີໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດອາຫານ ຫວຽດນາມປະສົບກັບບັນຫາການ ກົດລາຄາສາລີທີ່ເກີນທາງ (ທີ່ໜ້າສວນ) ຈາກພໍ່ຄ້າລາວ ຜູ້ທີ່ຈັດຕັ້ງການ ຜູ້ຂາດໂດຍການສົ່ງຮ່ວມຄິດກັບອຳນາດ ການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ເຜື່ອປົກປ້ອງເອົາພໍ່ຄ້າຫວຽດນາມ (ຜູ້ທີ່ໃຫ້ລາຄາສູງກວ່າຫລາຍ) ໃຫ້ຜ່ານເຂົ້າມາປະເທດ.

9 ການສຶກສາວິໄຈກ່ຽວກັບການຈັດສັນທີ່ດິນໃຫ້ແກ່ຄົວເຮືອນສ່ວນບຸກຄົນໃນເຂດ ຊົນນະບົດຂອງ ສປປ ລາວ, ອົງການ GTZ (ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ລາວ 2004), ໜ້າ1

10 Ducourtieux ແລະ al., 2005, Alton, C ແລະ ຫຸມພັນ ລັດຕະນະວົງ, ການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ໃນບ້ານຂອງ ຊາວກະຕູ້, ທີ່ແຂວງເຊກອງ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ (NAFRI) (ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ , ລາວ 2005)

11 Thomas, D E, ການທົບທວນນະໂຍບາຍ ແລະ ການປະຕິບັດ ນະໂຍບາຍ ໃນເຂດເນີນສູງຂອງ ສປປ ລາວ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ (NAFRI) (ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ລາວ 2005) .

12 ການຕິດຕາມກວດກາເສດຖະກິດ ປະຈຳ ສປປ ລາວ ຂອງທະນາຄານ ໂລກ (ເມສາ 2008), ໜ້າ 2122.

13 Hanssen, C.H., “ການສຳປະທານທີ່ດິນ, ການພັດທະນາ ເພື່ອປະຊາຊົນ ? “ ເອກະສານສະເໜີ ຂອງກອງປະຊຸມສາກົນ ກ່ຽວກັບ ການຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ປ່າໄມ້ ສິດທິໃນການຄອບຄອງ, ຕະຫລາດ ແລະ ການປະຕິຮູບນະໂຍບາຍ (ບາງກອກ, ປະເທດໄທ 37 ກັນຍາ 2007)

14 ທັດສະນະມຸມມອງຂອງທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ 2008 ທະນາ ຄານພັດທະນາອາຊີ (ກຸງມະນີລາ ຜະຈົກ 2007).ໜ້າ206.

15 ແຜນພັດທະນາສັງຄົມເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ (2006-2010), ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ, ຄະນະກຳມະ ການແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ (ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ລາວ 2006)

16 ເສັ້ນຊາຍແດນ: ໂຮງງານອຸດສາຫະກຳເຄື່ອງເຜີຍເຊີ ແລະ ການຄ້າໄມ້ເຖື່ອນ ຂອງຫວຽດນາມ ໃນຂົງເຂດແມ່ນ້ຳຂອງກຳລັງເປັນທີ່ຂຶ້ນຊື່ສື່ຊາ, ອົງການສືບ ສວນສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ເຕເລິປາກ (Environmental Investigation Agency and Telepak) (ມີນາ 2008).

17 Rigg, J.D. ປ່າໄມ້ ແລະ ການຫັນປ່ຽນໄປສູ່ການຕະຫລາດ, ວິຖີການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ຄົນທຸກຍາກ ໃນ ສປປ ລາວ “ ການເສື່ອມຄຸນ ນະພາບຂອງດິນ ແລະ ການພັດທະນາ 17(2006), ໜ້າ. 123133.

18 ອ້າງອີງຕາມ Hanssen (2007, ໜ້າ 3) ໃນປັດຈຸບັນນີ້ ເນື້ອທີ່ ປູກພືດເຜື່ອ ຜະລິດກຳມັນຊີວະພາບ ມີ ທັງໝົດປະມານ 50.000 ເຮັກຕາພ້ອມດ້ວຍແຜນຂະຫຍາຍ ເນື້ອທີ່ປູກພືດນີ້ ໂດຍລວມເອົາທີ່ດິນເປົ່າ ຫວ່າງ/ທີ່ດິນເຮື້ອເຖິງ 2 ລ້ານເຮັກຕາພາຍໃນປີ 2020

19 Hanssen, 2007

20 ເບິ່ງເປັນຕົວຢ່າງ Barney, K; ຜະລັງງານ, ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ ທຸກຍາກລົງ: ສວນປູກ ໄມ້ຜະລັງງານໄຟຜ້ານ້ຳເກີກ, ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານນິເວດ ແລະ ການຫັນປ່ຽນຊຸມຊົນ ໃນເມືອງ ຫີນບູນ, ສປປ ລາວ (2006); Hunt, G ການເຊື່ອມສານລະດັບພາກພື້ນ ການລົງທຶນໃສ່ສວນປູກໄມ້ ແລະ ການ ໂອນກຳມະສິດ ທີ່ດິນໃນເຂດອ່າງນ້ຳເທີນ ແລະ ຫີນບູນ ເອກະສານສະເໜີໃນກອງປະຊຸມ AMRC/ AusAid Greater Mekong Conference (ກັນຍາ 2007), ໜ້າ 2627; ແລະ Schumann,G et al ການສຶກສາວິໄຈກ່ຽວກັບ ການເຊົ່າ ແລະ ສຳປະທານທີ່ດິນຂອງລັດ ໃນ ສປປ ລາວ: ການສຶກສາວິໄຈນະໂຍບາຍທີ່ດິນເລກທີ 4 ໃນ LLTP II, GTZ ແລະ ໂຄງການລາວ-ເຢຍລະມັນ ກ່ຽວກັບການພັດທະນານະໂຍບາຍທີ່ດິນ (ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ລາວ 2006)

21 Cornford, J, “ ໂລກາຜິວດີ ແລະ ການປ່ຽນແປງຢູ່ພາກ ໃຕ້ຂອງລາວ “ເນັ້ນໃສ່ Global South Occasional Paper 1, CUSRI (ບາງກອກ, ປະເທດໄທ 2006)

22 ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາມະນຸດ: ການຄ້າສາກົນ ແລະ ການພັດທະນາມະນຸດ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ- UNDP (2006), ໜ້າ74

23 ນອກຈາກເອກະສານອ້າງອີງ ທີ່ໄດ້ລະບຸລາຍການມາກ່ອນນັ້ນແລ້ວ ຍັງໄດ້ບັນ ຫຶກເປັນເອກະສານໄວ້ ໃນ ບົດຕ່າງໆດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: Daviau, S, ການສຶກສາວິໄຈຕິດຕາມ ຜົນກ່ຽວກັບການຍົກຍ້າຍຊຸມຊົນເຜົ່າ ຂະນູ ແລະ ຣະແມດຢູ່ເມືອງນາແລ, ແຂວງຫລວງ ນ້ຳທາ, ສປປ ລາວ ບົດລາຍງານໂຄງການລາວ-ເຢຍລະ ມັນ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາ ຊົນນະບົດຮອບດ້ານ ໃນເຂດພູດອຍພາກເໜືອຂອງ ສປປ ລາວ ໃນນາມອົງ ການ GTZ (ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ,ລາວ 2006) Romagny,L. ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ: ທາງເລືອກນຶ່ງ ຂອງການພັດທະນາເຂດເນີນສູງ? ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ -NAFRI (2005), Evrard O ແລະ Goudineau, Y, “ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຕາມແຜນການ, ການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ ໂດຍບໍ່ຄາດຄິດ ແລະ ການກະທົບກະເໜືອທາງ ດ້ານວັດທະນະທຳໃນລາວ “ ການພັດທະນາ ແລະ ການ ປ່ຽນແປງ 35:5 (2004) ໜ້າທີ 937 – 962 ແລະ Vandergeest, P “ ດິນ

ສຳລັບຊາວນາຊາວສວນບາງຄົນ: ການຍົກຍ້າຍ ໂດຍເອົາການພັດທະນາເປັນສິ່ງຈູງໃຈ“ ວາລະສານສາກົນດ້ານສັງຄົມສາດ 55:1(2003) ໜ້າ 4756.

24 ການປະເມີນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ: ຜົນກະທົບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂອງລັດຕໍ່ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ແລະ ແນ່ຍິງ, 2007.

25 Martin Stuart, ນັກວິຊາການທີ່ມີຊື່ສຽງກ່ຽວກັບເລື່ອງເມືອງລາວ, ຢູ່ໃນບົດຄວາມທີ່ຈັດພິມ ໂດຍວາລະສານ Asian Studies Review (ມີນາ 2006, ເຫຼັ້ມທີ 30, ໜ້າທີ 5975) ໄດ້ສຶກສາເບິ່ງວັດທະນະ ທຳຂອງການສໍ້ລາດບັງຫລວງ ທີ່ແຜ່ລະບາດ ນັບຕັ້ງແຕ່ມີການສະຖາປະນາ ປະເທດ ໃນປີ 1975ເປັນຕົ້ນມາ ຊຶ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນການສໍ້ລາດບັງຫລວງສາມາດຄືບໜ້າຂະຫຍາຍໂຕໄປໄດ້ຄືແນວໃດ ຢູ່ພາຍໃຕ້ອຳນາດຜະເດັດການ, ລະບອບການເມືອງພັດຮຸວ ແລະ ການກິດກັນອິດສະຫລະພາບໃນການສະແດງ ອອກ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ.

26 2007211 ແຜນຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດ ສຳລັບ ສປປ ລາວ, ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (2006), ໜ້າທີ 16; ທັດສະນະມຸມອງ ຂອງທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ 2008, ໜ້າທີ 208.

27 ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບການພັດທະນາມະນຸດ: ການຄ້າສາ ກົນ ແລະ ການພັດທະນາມະນຸດ, ໜ້າທີ 89.

28 ທັດສະນະມຸມອງຂອງທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ 2008, ໜ້າທີ 208

29 ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບການພັດທະນາມະນຸດ: ການຄ້າສາ ກົນ ແລະ ການພັດທະນາມະນຸດ, ໜ້າທີ 45.

30 20072011 ແຜນຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດ ສຳລັບ ສປປ ລາວ, ໜ້າທີ 34

31 ການທົບທວນການໃຊ້ຈ່າຍຂອງລັດ ສປປ ລາວ ແລະ ການປະ ເມີນຄວາມໄວ້ວາງໃຈ, ທະນາຄານ ໂລກ, ກອງທຶນສາກົນ, ທະນາຄານ ພັດທະນາອາຊີ ແລະ ສະຫະພັນເອີຣົບ (ພຶດສະພາ 2007).

32 ການທົບທວນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂອງລັດ ສປປ ລາວ ແລະ ການປະເມີນ ຄວາມໄວ້ວາງໃຈ, ໜ້າ 25

33 ການຕິດຕາມກວດກາເສດຖະກິດ ສປປ ລາວ ຂອງທະນາຄານໂລກ 2008 ແລະ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ : ສະບັບເລືອກເຟັ້ນມາ ແລະ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍກ່ຽວກັບ ສະຖິຕິ , ກອງທຶນສາກົນ (ກຸງວໍຊິງຕັນ ດີຊີ ຜະຈົກ 2007).

34 ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ: ສະບັບເລືອກເຟັ້ນ ແລະ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍກ່ຽວ ກັບ, 2007

ເຜື້ອເປັນການປົກປ້ອງຜູ້ຂຽນ, Ernesto Cavallo ແມ່ນຊື່ນາມ ປາກກາ

ກໍລະນີສຶກສາ 1: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າທາ

ສະເໜີໂດຍ: David J.H. Blake

ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າທາ 1 ໃນເຂດພູດອຍ ດ້ານທິດຕາເວັນຕົກສ່ຽງເໜືອຂອງປະເທດລາວ ເປັນໂຄງການທີ່ໄດ້ນໍາສະເໜີໃຫ້ມີການກໍ່ສ້າງເທື່ອທຳອິດໃນຕົ້ນປີ 1990 ແຕ່ໂຄງການນີ້ຫາກໍໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໂດຍບໍລິສັດຕາໜ່າງພະລັງງານຈີນຕອນໃຕ້ (Chinese company China Southern Power Grid CSG) ໃນເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້. ການສຶກສາທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມໃນລັກສະນະຮີບຮ້ອນ, ພ້າວພັງຂອງໂຄງການໄດ້ປະຕິບັດສໍາເລັດແລ້ວ ແລະ ວຽກງານການກໍ່ສ້າງໄດ້ເລີ່ມລົງມືໄປແລ້ວ ແຕ່ກໍຍັງມີບັນຫາກ່ຽວກັບຄວາມບໍ່ແມ່ນອນທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ຕະຫຼາດພະລັງງານຂອງໂຄງການຢູ່. ສິ່ງສໍາຄັນທີ່ສຸດກໍຄື ບັນຫາກ່ຽວກັບການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນເປັນຈໍານວນ ຫລາຍພັນຄົນ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງໂຄງການທີ່ມີຕໍ່ຊຸມຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດລຸ່ມນໍ້າທາ ແລະ ແມ່ນໍ້າຂອງ. ນັກຄົ້ນຄວ້າຜູ້ໜຶ່ງໄດ້ເປັນຢ້ຽມຢາມຊຸມຊົນໃນເຂດນໍ້າຖ້ວມທາງຕອນເໜືອຂອງອ່າວເກັບນໍ້າ ແລະ ໄດ້ມີໂອກາດໂອ້ລົມກັບປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນແຂວງຫຼວງນໍ້າທາ ໃນລະຫວ່າງເດືອນ ກຸມພາ 2008 ຜ່ານມານີ້.

ບັນຫາສໍາຄັນທີ່ໜ້າເປັນທ່ວງ

- ໂຄງການນໍ້າທາ 1 ມີຄວາມຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນເກືອບ ທັງໝົດ 8,000 ຄົນ ຈາກ 1,379 ຄົວເຮືອນ ໃນ 34ບ້ານ ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຊົນເຜົ່າ ສ່ວນໜ້ອຍ. ຜູ້ທີ່ພົບປະເທດໃນທ້ອງຖິ່ນນັ້ນກໍບໍ່ສາມາດ ທີ່ຈະນໍາມາເປັນທ່ວງນາໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ໄດ້ ແລະ ທາງເລືອກສໍາຄັນສໍາລັບການດໍາລົງຊີວິດຂອງ ເຂົາເຈົ້າກໍແມ່ນໜີບໍ່ພົ້ນຈາກການປູກຢາງພາລາ ແລະ ການເຮັດໄຮ່ດ້ວຍການສັບສ່າວ ຖາກຖາງຜື່ນທີ່ປ່າໄມ້ໃນຂອບເຂດກວ້າງຂວາງເທົ່ານັ້ນ. ການຄ້າປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານໃນຂັ້ນຜື່ນຖານຂອງຊາວບ້ານກໍຈະຕົກຢູ່ໃນສະພາບອັນຕະລາຍ ແລະ ມີທ່າວ່າພວກເຂົາຈະປະສົບກັບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍຂຶ້ນໃນການຕັ້ງຖິ່ນຖານຢູ່ບ້ານໃໝ່.
- ຈາກການລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ການກໍ່ສ້າງເສັ້ນທາງເຂົ້າໄປຫາໂຄງການນໍ້າທາ 1 ໄດ້ເລີ່ມລົງມືໄປກ່ອນການປະຕິບັດຂັ້ນຕອນການສຶກສາ ແລະ ການລາຍງານກ່ຽວກັບຜົນ ກະທົບຂອງເຂື່ອນທີ່ຈະມີຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມໃຫ້ສອດຄ່ອງຕາມກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບ

- ການຂອງລາວ.
- ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມຂອງໂຄງການນໍ້າທາ 1 ໄດ້ປະເມີນລະດັບ ແລະ ຂະໜາດຂອງຜົນກະທົບທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຈາກໂຄງການໃຫຍ່ຄື ແນວນີ້ຕໍ່າເກີນໄປ. ຜົນຂອງການປະເມີນ ແລະ ຂໍສະຫລຸບໃນເອກະສານໂຄງການ ນັ້ນມີຂໍ້ບົກຜ່ອງ ແລະ ເປັນການປິດເປື້ອນຄວາມເປັນຈິງ. ໃນກອງປະຊຸມປຶກສາຫາ ລືຢູ່ຂັ້ນ ທ້ອງຖິ່ນ ໂຄງການໄດ້ນໍາສະເໜີເຫດຜົນຂອງໂຄງການໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າ ຮ່ວມຊາບ ແລະ ໄດ້ຍືນຍັນໂດຍໜັກແໜ້ນວ່າ "ໂຄງການນີ້ຜົນປະໂຫຍດຊັດເຈນດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ"¹ ແລະ ໄດ້ອ້າງວ່າຜົນກະທົບທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຈາກໂຄງການນັ້ນມີເລັກນ້ອຍ ແລະ ສາມາດຫລຸດຜ່ອນລົງໄດ້.

ຄວາມເປັນມາ ແລະ ລາຍລະອຽດ

ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າທາ 1 ກໍາລັງໄດ້ຮັບການພັດທະນາຂຶ້ນມາ ໂດຍບໍລິສັດລັດວິ ສາຫະກິດຂອງຈີນ(CSG) ທີ່ຫາກໍຈັດຕັ້ງຂຶ້ນມາໃນປີ 2002 ນີ້ເອງ ແລະ ບໍລິສັດກໍຖືກຈັດຕັ້ງຢູ່ໃນອັນດັບທີ266 ໃນບັນຊີບໍລິສັດຝູງຈຸນກະໂລບບານ² ທີ່ມີບໍລິສັດທັງໝົດ 500ແຫ່ງ (Fortune Global 500list²). ສ່ວນບໍລິສັດລັດວິສາຫະກິດຈີນນັ້ນ(CSG) ແມ່ນຜູ້ຖືຫຸ້ນສໍາ ຄັນຂອງໂຄງການ. ສໍາລັບລັດຖະບານລາວນັ້ນຄາດວ່າຈະຖືຫຸ້ນຫຼືນຢູ່ລະຫວ່າງ 15-25% ແລະ ບໍລິສັດທີ່ດໍາເນີນໂຄງການນີ້ຈະໃຊ້ເວລາດໍາເນີນໂຄງການຢູ່ 30ປີ ບົນຜື່ນຖານ³ ການກໍ່ສ້າງ-ດໍາເນີນງານ-ໂອນໃຫ້(BOT)ການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງໂຄງການ, ການອອກແບບ ແລະ ການພັດທະນາໂຄງການແມ່ນສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການອອກແບບອຸດ ສາຫະກໍາໄຟຟ້າກວາງຊີ(GXED) ເຊິ່ງແມ່ນບໍລິສັດລັດວິສາຫະກິດຂອງຈີນທີ່ມີປະຫວັດການ ເຂົ້າຮ່ວມໃນພະລັງງານນໍ້າ⁴ ມາເປັນເວລາຍາວນານເປັນຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

ບ້ານເຜົ່າກິນນຸ ຕັ້ງຢູ່ແຄມຝັ່ງນໍ້າທາ ໃນແຂວງຫຼວງນໍ້າທາ

ໃນເດືອນມັງກອນ ປີ 2008, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ອອກແບບອຸດສາຫະກຳພະລັງງານໄຟຟ້າກວາງຊີ (ບໍລິສັດລັດວິສາຫະກິດຂອງ ຈີນ-GXED) ໄດ້ທຳການປຶກສາຫາລືໃນຂັ້ນຕ້ອງ ຖິ່ນຊື່ນຢູ່ແຂວງຫລວງນ້ຳທາ ແລະ ຢູ່ເມືອງຫ້ວຍຊາຍ ແຂວງບໍ່ແກ້ວ ບ່ອນລະໜຶ່ງຄັ້ງ ຊຶ່ງໃນນັ້ນມີພາກສ່ວນຊາວບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈຳນວນໜ້ອຍດຽວ (ມີແຕ່ຊຸມຊົນທີ່ຈະໄດ້ຍົກຍ້າຍ) ແລະ ພະນັກງານລັດເທົ່ານັ້ນທີ່ໄດ້ຖືກເຊື່ອຊົນໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມ. ບາງອົງການພັດທະນາສາກົນທີ່ ເຮັດວຽກງານໃນເຂດພື້ນທີ່ເຫລົ່ານັ້ນ ກໍ່ຖືກກິດກັນບໍ່ໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືເຫລົ່ານີ້. ບົດສັງລວມການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ/ຜົນກະທົບດ້ານສັງຄົມ ແລະ ແຜນການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນ (RAP) ທີ່ທາງສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ອອກແບບພະລັງງານໄຟຟ້າກວາງຊີ(GXED) ໄດ້ນຳສະເໜີນັ້ນ ໄດ້ສະແດງ ໃຫ້ເຫັນຂັບດີເບືອນ ຄວາມຈິງຢ່າງຮ້າຍແຮງຂອງໂຄງການທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ໃນເວລາດຽວ ກັນນັ້ນກໍ່ເນີນເສີຍ, ຫັນເຫດຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງຄົນອື່ນ ຫລື ບັດປາຍບັນຫາທີ່ເປັນຜົນກະທົບ ຮ້າຍແຮງທີ່ສຸດຫລາຍຢ່າງ ທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຈາກໂຄງການນີ້. ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນໄດ້ຖືກຊັກຮູ້ໃຫ້ ເຊື່ອວ່າ ໂຄງການນີ້ຈະບໍ່ມີຜົນກະທົບ ດ້ານລົບທີ່ ຮ້າຍແຮງ ແຕ່ບອກວ່າໂຄງການຈະນຳເອົາຜົນປະໂຫຍດຫລວງຫລາຍມາສູ່ປະຊາຊົນ ຖ້າຫາກໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

ບັນຫາກ່ຽວກັບການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນ

ບ້ານທີ່ຖືກໄພຂົ່ມຂູ່ຈາກການຍົກຍ້າຍຈັດສັນມີຢູ່ 34 ແຫ່ງ, ໃນນັ້ນລວມມີ 10ບ້ານ ຂຶ້ນກັບ ເມືອງຜາອຸດົມ ແຂວງບໍ່ແກ້ວ ແລະ 24 ບ້ານ ຂຶ້ນກັບເມືອງນາແລ ແຂວງຫລວງນ້ຳທາ. ໃນໄລຍະຫລາຍປີຜ່ານມານີ້ ບ້ານຫລາຍແຫ່ງໃນຈຳນວນນີ້ ຕ່າງໆໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ຊ່ວຍຫລືອຈາກອົງການຈັດຕັ້ງພາຍນອກ. ຊຶ່ງໃນນັ້ນມີອົງການ ຈີທີແຊັດ (GTZ), ອົງການອັກ ຊິວກິວເຕີເລີແຝັງ (Action Contre le Faim) ທະນາຄານໂລກ(World Bank), ທະນາຄານ ພັດທະນາອາຊີ (ADB), ສະຫະພັນເອີລົບ(European Commission) ແລະ ອົງການຄອນ ເຊີນ(Concern). ອົງການຈີທີແຊັດ(GTZ) ມີໂຄງການໃຫຍ່ທີ່ເສດຖະກິດດຳເນີນຢູ່ໃນເມືອງນາແລ ໃນໄລຍະທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມານັ້ນ, ພວກເຂົາໄດ້ລົງທຶນໂດຍກົງ ແລະ ທາງອ້ອມເຂົ້າໃສ່ໂຄງການຊ່ວຍເຫລືອໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດໃຫ້ແກ່ບ້ານທີ່ຈະຖືກໄພນ້ຳຖ້ວມ. ກິດຈະກຳໂຄງການ ຊ່ວຍເຫລືອນີ້ ປະກອບດ້ວຍການກໍ່ສ້າງເສັ້ນທາງ, ໂຮງຮຽນ, ສູນການ ຮັກສາສຸຂະພາບ, ລະບົບນ້ຳສະອາດ ແລະ ນ້ຳສ້າງ ພ້ອມດ້ວຍການຊ່ວຍສ້າງອົງການຈັດຕັ້ງຂັ້ນຕ້ອງຖິ່ນຈຳນວນຫລວງຫລາຍ ເປັນຕົ້ນວ່າ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກທາງດ້ານການເງິນ ຈຸລະພາກ. ຫລາຍບ້ານ ໃນເຂດຮ່ອມພູໄດ້ຮັບເອົາບ້ານຈັດສັນໃໝ່ທີ່ໄດ້ຍົກຍ້າຍມາຈາກເຂດ ເນີນສູງໃນເມືອງກ່ອນ ຊຶ່ງເປັນໄລຍະທີ່ລັດຖະບານລາວໄດ້ສະເໜີຂໍການຊ່ວຍເຫລືອຈາກສາກົນເພື່ອມາຊ່ວຍອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການກະກຽມ ໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານຂອງການ ຍົກຍ້າຍຈັດສັນຂອງພວກເຂົາ ເພາະສະນັ້ນ ເປັນອັນວ່າຂໍສົງໄສຂອງຜູ້ໃຫ້ທຶນຕ່າງປະເທດ ແລະ ຊຸມຊົນພັດທະນາກ່ຽວກັບການເຄື່ອນຍ້າຍຊາວບ້ານທີ່ໄດ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໃນຫວ່າງໝຶ່ງ ມານີ້ ພ້ອມດ້ວຍບ້ານທີ່ໄດ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນມາແຕ່ດົນແລ້ວໃນເຂດຮ່ອມພູແຄມນ້ຳ ນັ້ນສາມາດ ເຂົ້າໃຈໄດ້ເລີຍວ່າບໍ່ມີອະນາຄົດທີ່ແນ່ນອນ.

ທີ່ຕັ້ງແຜ່ນອນຂອງເຂດຍົກຍ້າຍຈັດສັນຍັງບໍ່ມີຄວາມຊັດເຈນເທື່ອ,

ລັກສະນະພູມິປະເທດຂອງ ພື້ນທີ່ນັ້ນແມ່ນທາງເລືອກທີ່ແທ້ຈິງຢ່າງດຽວເທົ່ານັ້ນ ສຳລັບການຍົກຍ້າຍຈັດສັນບ້ານສ່ວນໃຫຍ່ ກໍ່ຄືການຍົກຍ້າຍເຂົ້າໄປຢູ່ໃນເຂດພູດອຍຊົນນະບົດເໜືອອ່າງເກັບນ້ຳຂຶ້ນໄປ ຊຶ່ງເປັນເຂດເຈ້ຍພູສູງຊັນ ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກແກ່ການດຳລົງຊີວິດຫລາຍກວ່າຢູ່ໃນເຂດທົ່ງພຽງທີ່ອຸດົມສົມບູນ. ຂໍ້ມູນຢູ່ໃນບົດລາຍງານສະເໜີໃຫ້ຮູ້ວ່າ ມີທາງເລືອກຢູ່ສອງທາງທີ່ກຳລັງພິຈາລະນາກັນຢູ່ໃນ ເວລານີ້. ທາງເລືອກທີ່ໜຶ່ງຄືເຄື່ອນຍ້າຍບ້ານໄປຢູ່ເຂດພື້ນທີ່ງູມີລະດັບສູງກວ່າ ຢູ່ໃກ້ໆກັບ ບ້ານປະຈຸບັນຂອງເຂົາເຈົ້າ ຫລື ຍ້າຍໄປຢູ່ຕາມແລວແຄມຜ່າງຂອງອ່າງເກັບນ້ຳ⁹ ທາງເລືອກທີ່ ສອງຄື ຍົກຍ້າຍຈັດສັນພວກເຂົາໄປຢູ່ໃນເຂດນອກດິນບ້ານເດີນຂອງພວກເຂົາ ທາງຕອນ ເໜືອສັນປັນນ້ຳ ທັງຍົກຍ້າຍຈັດສັນໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄປຢູ່ໃນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳຮ່າ (NPA)⁹ ລຽບຕາມແຄມທາງຕັດຜ່ານພູ ລະຫວ່າງອ່າງນ້ຳທາ ແລະ ເມືອງຮຸນ ແຂວງອຸດົມໄຊກໍ່ເປັນໄດ້, ຫລືວ່າ ຍົກຍ້າຍໄປຕັ້ງຢູ່ຕາມແລວທາງໃໝ່ຕັດເຂົ້າຫາເຂື່ອນ ໃນເມືອງຜາອຸດົມ ແຂວງບໍ່ແກ້ວ

ເຂື່ອນເປັນບັນຫາທີ່ຈະບັງຄັບໃຫ້ປະຊາຊົນປັບປຸງນິເວດເອງເຂົ້າສູ່ສະພາບທີ່ຕັ້ງບ້ານໃໝ່ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດ ໂດຍບໍ່ຄຳນຶງເຖິງເຮືອນຊາຍບ້ານຊ່ອງ ແລະ ສະພາບຂອງເຂົາເຈົ້າໃນເມືອງກ່ອນ. ບ້ານ 34 ແຫ່ງ ຈະໄດ້ສັບຊ້ອນເຂົ້າກັນເປັນ 25ບ້ານໃໝ່, ຊາວບ້ານຜູ້ທີ່ຖືກບັງຄັບໃຫ້ຍົກຍ້າຍ ຄອບຄົວໜຶ່ງຈະໄດ້ຮັບເນື້ອທີ່ດິນຜູ້ລະ 0.02ເຮັກຕາ ບວກກັບເນື້ອທີ່ດິນອີກ 400 ແມັດມົນທົນ ເພື່ອເປັນບ່ອນປູກສ້າງທີ່ຢູ່ອາໃສ ໂດຍຖືເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງບັ້ວງຄ່າຊົດເຊີຍ ຕາມລະບຽບການທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້. ເປັນອັນຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າ ຮູບການຊົດເຊີຍແນວນີ້ຈະໄດ້ຮັບຄ່າຊົດເຊີຍຕ່ຳກວ່າທີ່ຄາດເອົາໄວ້ຈາກການສູນເສຍທີ່ແທ້ຈິງ¹⁰ ລະບົບທາງເລືອກສຳຄັນຂອງການດຳລົງຊີວິດ ທີ່ໄດ້ນຳສະເໜີຢູ່ໃນແຜນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນນັ້ນ(RAP) ແມ່ນການຈັດສັນພື້ນທີ່ເນີນສູງຈຳນວນ 4

ແມ່ຍິງເຜົ່າກຶມນູ ກຳລັງກັບຈາກການໄປຫາປາໃນນ້ຳທາ. ໃນເວລາຫາປານັ້ນ ລາວໄດ້ຈັບປາ, ແມງໄມ້ ແລະ ກຸ້ງ ຊຶ່ງໃນອະນາຄົດບ່ອນສິ່ງທີ່ມີຊີວິດທຳມະຊາດເຫຼົ່ານີ້ ສ່ວນ ຫຼາຍຈະສູນສິ້ນໄປ.

ເຮັກຕາ ໃຫ້ແຕ່ລະຄອບຄົວ ຊຶ່ງເນື້ອທີ່ນັ້ນຄາດວ່າ ແຕ່ລະຄອບຄົວຈະ ໄດ້ນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການປູກເຂົ້າ ຈໍານວນ 3 ເຮັກຕາ ແລະ ປູກຢາງພາລາຈໍານວນ 1 ເຮັກຕາ. ປະ ສົບການໃນຊ່ວງໄລຍະ 3 ປີຜ່ານມາ ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຊາວບ້ານຕ້ອງການປູກເຂົ້າປະສົມ ປະສານກັບແຖວຕົ້ນເບ້ຍຢາງພາລາຫລາຍກວ່າ ຊຶ່ງ ກໍ່ໝາຍຄວາມວ່າ ກວ່າຕົ້ນຢາງພາລາຈະເຕີບໃຫຍ່ ແຜ່ກິ່ງໃບປົກຄຸມຜືນທີ່ ພວກເຂົາຈະມີເວລາປູກ ແລະ ເກັບກ່ຽວເຂົ້າໄປໄດ້ອີກສອງສາມປີ.

ຄາດວ່າເນື້ອທີ່ດິນ 55 ກິໂລແມັດມົນທົນ ຈະ ຖືກນໍາຖ້ວມຂັ້ງ, ປະມານ 29 ກິໂລແມັດມົນທົນ ຈະ ຖືກຈັບຈອງເປັນຂອງເອກະຊົນ ແລະ ເນື້ອທີ່ສ່ວນ ໃຫຍ່ເຫລົ່ານີ້ ຈະເປັນໄຮ່ເຂົ້າໃນເຂດເນີນສູງ, ສວນ ໄມ້ສັກ ແລະ ສວນຢາງພາລາ. ໃນຫລາຍບ້ານຍັງ ມີເນື້ອທີ່ທົ່ວນາປູກເຂົ້າແຄບໆ ແຕ່ວ່າການນໍາໃຊ້ທີ່ ດິນປະເພດນີ້ບໍ່ໄດ້ລວມເຂົ້າໃນບັນຊີປະເພດດິນທີ່ຈະ ຖືກນໍາຖ້ວມ¹¹ ການມອງຂ້າມຄວາມສໍາຄັນດ້ານເສດຖະກິດຂອງຊັບສິນ ທີ່ມີຄຸນຄ່າ ແລະ ແຫລ່ງການທໍາມາຫາກິນທີ່ມີຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງນັ້ນ ຖື ວ່າເປັນຂໍ້ບົກຜ່ອງທີ່ຮ້າຍແຮງ.

ປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ລຽບຕາມຮ່ອມນໍ້າທາ ຢູ່ທັງເຂດລຸ່ມນໍ້າ ແລະ ເຂດເໜືອນໍ້າ ສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວແມ່ນສະມາຊິກຂອງຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ ຊຶ່ງໃນນັ້ນມີ ຊົນເຜົ່າລື້, ຂະນູ, ລະແມດ ແລະ ເຜົ່າລາວລຸ່ມ. ສັງເກດ ເຫັນວ່າຄວາມເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ຜົນກະທົບ ໂດຍສະເພາະທາງດ້ານສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ວັດທະນະທໍາ ທີ່ກຸ່ມຊົນເຜົ່າເຫລົ່ານີ້ຈະໄດ້ຮັບນັ້ນມີ ໜ້ອຍ.

ນໍ້າທາປຽບເໝືອນສາຍເລືອດແຫ່ງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ ໂດຍສະ ເພາະແມ່ນຊາວບ້ານເຜົ່າ ລາວ ແລະ ເຜົ່າລື້ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃກ້ຄຽງກັບແມ່ ນໍ້າດັ່ງກ່າວເປັນເວລາຫລາຍສັດຕະວັດມາແລ້ວ. ຊຸມຊົນເຫລົ່ານີ້ອາໄສ ແມ່ນໍ້າສາຍນີ້ເປັນແຫລ່ງຫາປາ, ນໍ້າອາບ, ນໍ້າໃຊ້ໃນຄົວເຮືອນ, ໃຊ້ ດື່ມ ແລະ ໃຊ້ຊົນລະປະທານ ສໍາລັບການປູກຝັດຝັກໃນລະດູແລ້ງຢູ່ຕາມ ແຄມແມ່ນໍ້າ, ພວກເຂົາເຈົ້າເຫລົ່ານີ້ ໄດ້ອາໄສແມ່ນໍ້າສາຍນີ້ເປັນແຫ ລ່ງຄົມນະນາຄົມຂົນສົ່ງລະຫວ່າງບ້ານຕໍ່ບ້ານໃນການທໍາມາຫາຂາຍ ເຂົ້າ, ຜົນຜະລິດກະສິກໍາ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ຊຶ່ງເປັນປະເພນີຕັ້ງ ແຕ່ເດີມມາ. ເຖິງວ່າໃນໄລຍະຫລາຍປີຜ່ານມາ ການຂົນສົ່ງທາງນໍ້າໄດ້ ຕົກຕໍ່າລົງຍ້ອນມີການກໍ່ ສ້າງເສັ້ນທາງຫລາຍຂຶ້ນກໍ່ຕາມ, ແຕ່ການເປັນ ເຈົ້າຂອງເຮືອ ແລະ ເຄື່ອງຈັກກໍ່ຍັງຖືເປັນສິ່ງທີ່ມີກຽດສູງສົ່ງ. ຫລາຍ ປີຜ່ານມານີ້ ເຫັນວ່າໂອກາດການສ້າງລາຍຮັບຈາກການຂົນສົ່ງນັກ ທ່ອງທ່ຽວລະຫວ່າງແຂວງຫລວງນໍ້າທາ ແລະ ເມືອງປາກທາ ມີເພີ່ມ ຂຶ້ນຫລາຍ ຊຶ່ງສອດຄ່ອງກັບຄວາມພະຍາຍາມຂອງອົງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ໜ່ວຍງານຕ່າງໆຂັ້ນແຂວງ ໃນການຍົກຖານະຊື່ສຽງຂອງເຂດ ໃຫ້ກາຍເປັນແຫລ່ງທ່ອງທ່ຽວທໍາມະຊາດ, ບໍ່ໜ້າຈະເປັນໄປໄດ້ເລີຍວ່າ ການ ທ່ອງທ່ຽວທີ່ເຕັມໄປດ້ວຍຄວາມລະຫຼິກໃຈ ໃນການລ່ວງເຮືອຕາມ ແມ່ນໍ້າທໍາມະຊາດ ທີ່ເຕັມໄປດ້ວຍແກ້ງຈະຍັງຈະເລີນວອກງາມອີກຕໍ່ໄປ ໄດ້ ຫລັງຈາກເຂື່ອນໄດ້ສ້າງຂຶ້ນແລ້ວ.

ຜົນກະທົບຕໍ່ເຂດລຸ່ມນໍ້າ ແລະ ເຂດເໜືອນໍ້າ

ປະຊາຊົນຫລາຍກວ່າ 4,600 ຄົນ ໃນ 16 ບ້ານຢູ່ເຂດລຸ່ມນໍ້າຈະໄດ້ ຮັບຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງຂອງກະແສນໍ້າ, ຄຸນນະພາບນໍ້າ,

“ຊາວບ້ານທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດອ້ອມແອ້ມແຫ່ງນີ້ຮູ້ຕັ້ງແຕ່ເລື່ອງທາ ປາເທົ່ານັ້ນ. ໃນເຂດນີ້ພວກເຮົາສາມາດຫາປາໄດ້ ຕະຫຼອດປີ, ແຕ່ເວລາຫາປາໄດ້ດີແມ່ນເດືອນມິຖຸນາ ແລະ ກໍລະກົດ ເພາະເປັນ ເວລາທີ່ປາໃຫຍ່ຂຶ້ນມາຈາກນໍ້າຂອງ. ໃນຊ່ວງເວລານັ້ນພວກເຮົາ ສາມາດຫາປາເຄິງ, ປາແດງ, ປາເຕົ້າ ແລະ ປາເພັ້ຍ ໄດ້. ຂ້ອຍ ເຊື່ອແນ່ນອນວ່າຖ້າເພີ່ມສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ, ແມ່ນໍ້າ ຕອນລຸ່ມນີ້ ກໍ່ຈະບໍ່ມີເຫຼົ່ານີ້ອີກຕໍ່ໄປ ແລ້ວ”

-ຄວາມຄິດເຫັນຈາກຄົນທາປາທີ່ຖືກສໍາພາດໃນບ້ານອ່າວ ຢູ່ເມືອງນາແລ ແຂວງຫຼວງນໍ້າທາ ຊຶ່ງຢູ່ນໍ້າຕອນເໜືອຂອງເຂດ ຜົນກະທົບຈາກການຍິ່ງຂຶ້ນ ຂອງນໍ້າຕໍ່ເຂດອ້ອມແອ້ມ.

ການຕົກຕະກອນ, ການພັດພາເອົາສານອາຫານໄປ, ການຕົກຕໍ່າຂອງ ການປະມົງ ແລະ ຊັບພະຍາກອນນໍ້າອື່ນໆ ທີ່ຈະກະທົບຕໍ່ການດໍາລົງຊີວິດ ຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ. ນັກພັດທະນາໄດ້ກໍານົດການປ່ຽນແປງນໍ້າລົງສູ່ເຂດກ້ອງ ເຂື່ອນໃນລະດັບຕໍ່າສຸດ 20 ແມັດກ້ອນ/ວິນາທີ ໃນລະຫວ່າງການກໍ່ສ້າງ ແຕ່ວ່າຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງໃນຂັ້ນຜືນຖານທີ່ມີຕໍ່ລະບົບການ ໄຫລຂອງກະແສນໍ້າທໍາມະຊາດນັ້ນ ບໍ່ໄດ້ຖືກນໍາມາພິຈາລະນາເລີຍ¹² ຄາດວ່າສະຖານນີພະລັງງານໄຟຟ້າຈະໃຊ້ເວລາປະຕິບັດງານ 16 ຊົ່ວ ໂມງຕໍ່ມື້ ພ້ອມກັບມີການປ່ຽນແປງລະດັບຂຶ້ນລົງຂອງນໍ້າ ທີ່ຄາດວ່າຈະ ຮັບປະກັນຄວາມປອດໄພໄດ້ ແລະ ຜົນສະທ້ອນຈາກການເຊາະໄຫລຈະ ມີຢູ່ເຂດລຸ່ມນໍ້າໄກສຸດຄື ຢູ່ຈຸດທີ່ປ່ອງໃສ່ແມ່ນໍ້າຂອງ, ສະເລ່ຍການໄຫລ ຂອງນໍ້າໃນລະດູແລ້ງຈະມີສູງກວ່າ ແລະ ການໄຫລໃນລະດູຝົນຈະມີຕໍ່າ ກວ່າໃນປະຈຸບັນຫລາຍ. ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ/ການ ປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ ໄດ້ຕີລາຄາຜົນກະທົບຕໍ່ເຂດລຸ່ມນໍ້າຕໍ່າເກີນໄປ ແລະ ຜົນກໍ່ຄືມາຕາຕະການປະຕິບັດການຊົດເຊີຍແກ້ຊາວບ້ານໃນເຂດລຸ່ມ ນໍ້າ(ເຂດກ້ອງເຂື່ອນ) ມີບໍ່ພຽງພໍ.

ເຖິງວ່າຊາວບ້ານທີ່ອາໄສຢູ່ຕອນເໜືອຂອງອ່າວເກັບນໍ້າ ຈະ ປະສົບບັນຫາການສູນເສຍອາຫານ ແລະ ລາຍຮັບທີ່ເກີດຈາກການ ກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ ຈະປົດກັ້ນເສັ້ນທາງເດີນຂອງປາກໍ່ຕາມ ແຕ່ພວກເຂົາກໍ່ ຈະບໍ່ໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍຈາກໂຄງການ, ບໍ່ຕ່າງໄປຈາກໂຄງການເຂື່ອນ ຂະໜາດໃຫຍ່ແຫ່ງອື່ນໃນປະເທດລາວ, ເອກະສານການປະເມີນຜົນ ກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ/ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ ປະກອບດ້ວຍຂໍ້ ສົມມຸດຕິຖານທີ່ບໍ່ມີຄວາມຈິງ ໂດຍອ້າງວ່າອ່າວເກັບນໍ້າຈະກາຍເປັນ ແຫລ່ງການປະມົງທີ່ອຸດົມສົມບູນສໍາລັບຊາວບ້ານ ເພື່ອເປັນບ່ອນທໍາມາ ຫາກິນ¹³ ແມ່ນໍ້າຈະຖືກປ່ຽນສະພາບກາຍເປັນທະເລສາບຊຶ່ງມີສິ່ງແວດ ລ້ອມທີ່ບໍ່ໝັ້ນຄົງ ແລະ ມີລະດັບນໍ້າຂຶ້ນໆລົງໆບໍ່ປົກກະຕິ, ບໍ່ມີພຽງເຂດນີ້ ເທົ່ານັ້ນທີ່ມີນໍ້າຕື້ນ ເປັນບ່ອນໃຫ້ຝູງປາຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ດີ ນອກຈາກ ນັ້ນ ໃນຊ່ວງໄລຍະປີຕໍ່ໜ້າຖືກຕີຈາກເວລາມີການກັກເກັບນໍ້າ, ນໍ້າໜ້າ ເຂື່ອນຈະມີບັນຫາດ້ານຄຸນນະພາບນໍ້າ.

ບັນຫາອື່ນໆທີ່ໜ້າເປັນຫ່ວງ

ປະເດັນຄ່າຖາມສໍາຄັນຍັງຄົງມີຢູ່ຫລວງຫລາຍພາຍມາກ ກ່ຽວກັບຜົນ ກະທົບຂອງໂຄງການຕໍ່ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ແລະ ສັດປ່າ, ເຖິງວ່າຜືນ

ທີ່ປ່າໄມ້ຈຳນວນໜ້ອຍໜຶ່ງຈະຖືກນຳຈາກອ່າງເກັບນ້ຳຖ້ວມຂັງ(ຄາດວ່າ ປະມານ 12.69 ກິໂລແມັດມົນທົນ) ກໍ່ຕາມ ແຕ່ວ່າສ່ວນໜຶ່ງຂອງເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຂອງແຂວງບໍ່ແກ້ວ ແລະ ປ່າສະຫງວນນ້ຳຮ່າ ທັງສອງແຫ່ງນີ້ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໂດຍກົງ ແລະ ໂດຍທາງອ້ອມຈາກໂຄງການນ້ຳທາ 1 ໂດຍຈະສູນເສຍຊັບ ພະຍາກອນພະຍາກອນນ້ຳ, ມີການລ່າສັດຫລາຍຊັ້ນ, ການທຳມາຫາກິນດ້ວຍການຕັດໄມ້ທ່ອນ ແລະ ການເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງເພີ່ມຂຶ້ນ, ການສູນເສຍປ່າໄມ້ ເພື່ອສ້າງເສັ້ນທາງ, ສາຍສົ່ງພະລັງງານໄຟຟ້າ ແລະ ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະມີການຍົກຍ້າຍຈັດສັນບ້ານເຂົ້າໄປຕັ້ງຢູ່ໃນເຂດປ່າສະຫງວນນ້ຳຮ່າ. ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ບໍ່ສາມາດຊີ້ໃຫ້ເຫັນຄຸນຄ່າຂອງຊີວະນາໆພັນທີ່ມີຢູ່ໃນເຂດອ່າງນ້ຳທາ ແລະ ໄພຂົ່ມ້າຈາກໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າຂະໜາດໃຫຍ່ຢູ່ໃນເຂດອ່າງນ້ຳທາໄດ້ຢ່າງພຽງພໍ.

ອີງຕາມບົດລາຍງານ¹⁴ ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ/ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງ ຄົມ, ປະກົດວ່ານັກພັດທະນາເຂື່ອນໄດ້ຂຶ້ນແຜນງົບປະມານເກືອບເຖິງ 2.5 ລ້ານໂດລາໄວ້ ເພື່ອ "ແຜນການ ກວດກາ ແລະ ການຄົ້ນຄວ້າສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ" ແຕ່ວ່າຕົວເລກທີ່ ລະບຸໄວ້ໃນເນື້ອໃນຂອງບົດຊ້ຳພັດກົງກັນຂ້າມກັນ ແລະ ບໍ່ຈະແຈ້ງ. ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ໄດ້ວາງ ແຜນເອົາໄວ້ແມ່ນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສຳລັບສິ່ງເທົ່ານັ້ນ ໄປຈົນຮອດວັນສິ້ນສຸດໂຄງການ ແລະ ຫລັງຈາກນັ້ນແມ່ນບໍ່ມີແຜນ ຫລື ງົບປະມານຂຶ້ນໄວ້ ເພື່ອເປັນຄ່າຊົດເຊີຍ ແລະ ຄ່າຫລຸດຜ່ອນຜົນ ກະທົບທີ່ມີ ແລະ ທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຕໍ່ໄປອີກຫລາຍປີໃນອະນາຄົດ. ງົບປະມານທີ່ໄດ້ວາງແຜນໄວ້ ເພື່ອແຜນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນທັງໝົດມີ 31ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ຊຶ່ງໃນນັ້ນ ຈຳນວນ 21.3 ລ້ານໂດລາ ແມ່ນຈັດໄວ້ເພື່ອເປັນຄ່າຊົດເຊີຍ.

ພາກສະຫລຸບ ແລະ ຂໍສະເໜີແນະ

ກຳລັງມີການໂຄສະນາອວດອ້າງໃຫ້ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ຢູ່ແຂວງບໍ່ແກ້ວ ແລະ ແຂວງຫລວງ ນ້ຳທາວ່າ ໂຄງການນ້ຳທາ 1 ແມ່ນການພັດທະນາທີ່ມີຄຸນຄ່າຢ່າງຍິ່ງໃນແງ່ເສດຖະກິດ, ສັງ ຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ບົດລາຍງານການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ/ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ ໄດ້ສະຫລຸບລົງຄວາມເຫັນວ່າ: "ເວົ້າລວມແລ້ວ, ສະຖານນີພະລັງງານໄຟ ຟ້ານ້ຳຕົກຈະນຳຜົນປະໂຫຍດຢ່າງໃຫຍ່ຫລວງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມມາໃຫ້. ນອກຈາກນັ້ນບັນຫານ້ຳຖ້ວມທີ່ເກີດຈາກອ່າງເກັບນ້ຳ ບໍ່ສາມາດກັບຄືນມາເປັນເໝືອນເດີມໄດ້ອີກ ບັນຫາຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມກໍ່ບໍ່ສາມາດທີ່ຈະຫລຸດຜ່ອນ ແລະ ປ້ອງກັນດ້ວຍ ການປະຕິບັດມາຕະການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ"¹⁵ ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດ ລ້ອມ/ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ມີຈຳກັດ ກ່ຽວກັບ ຜົນສະທ້ອນຈາກການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນຈຳນວນ 8,000ຄົນ ໄປຢູ່ໃນເຂດພື້ນ ທີ່ດິນທີ່ມີຄຸນນະພາບຕ່ຳ ແລະ ມີໂອກາດເງື່ອນໄຂໜ້ອຍໃນການຟື້ນຟູການດຳລົງຊີວິດ ຂອງ ຕົນເອງ ໃຫ້ກັບສູ່ສະພາບເດີມໄດ້. ສ່ວນວ່າຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ນັ້ນ ພັດຖືກປະ ເມີນຕ່ຳເກີນໄປ ຫລື ບໍ່ໄດ້ມີການລະບຸຫຍັງເລີຍ. ທາງເລືອກໃນການທຳມາຫາກິນທີ່ອາໃສແມ່ນ ນ້ຳເປັນຕົ້ນຕໍ (ຕົວຢ່າງ ການຫາປາ, ການຄ້າຂາຍທາງນ້ຳ, ການຂົນສົ່ງ, ການເກັບກ່ຽວຜົນ ຜະລິດເຂດດິນທາງ) ແລະ ປ່າໄມ້ເຂດທົ່ງພຽງ ແລະ ຊັບພະຍາກອນດິນ ແມ່ນຊັບພະຍາກອນອັນລ້ຳຄ່າ ທີ່ບໍ່ສາມາດຫາສິ່ງອື່ນ ໃດມາທົດແທນໄດ້ ແລະ

ເກືອບເວົ້າໄດ້ວ່າເປັນໄປບໍ່ໄດ້ ທີ່ຈະນຳມາ ຊົດເຊີຍແກ່ສິ່ງເຫລົ່ານີ້ ໂດຍປາສະຈາກກ້ອນເງິນຈຳນວນມະຫາສານ.

ຂໍສະເໜີແນະ

- ລັດຖະບານຄວນໃຫ້ຢຸດເຊົາວຽກງານກໍ່ສ້າງເສັ້ນທາງເຂົ້າໄປຫາໂຄງການນ້ຳທາ 1 ແລະ ແຜນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການນີ້ທັງໝົດທີ່ທັນໃດ ຈົນກວ່າໂຄງການຈະ ປະຕິບັດໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດ ວ່າດ້ວຍພະລັງງານນ້ຳ ແລະ ຜິສູດ ໃຫ້ເຫັນເປັນຈິງເຖິງການປະຕິບັດກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການອື່ນໆ.
- ລັດຖະບານຄວນໃຫ້ມີການສຶກສາລະອຽດຢ່າງເປັນເອກະລາດ ກ່ຽວກັບຄວາມເປັນໄດ້ ທີ່ແທ້ຈິງທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ເສດຖະກິດຂອງໂຄງການນ້ຳທາ 1 ໃຫ້ມີການສຶກສາແບບມີສ່ວນຮ່ວມກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ເດີມເປັນການໂດຍສະຖາບັນທີ່ໜ້າເຊື່ອຖື-ໂດຍມອບໝາຍໃຫ້ນັກພັດທະນາເປັນຜູ້ຮັບຜາລະໃນການ ໃຊ້ຈ່າຍ - ເພື່ອແຈ້ງໃຫ້ຊາບ ແລະ ຖືເປັນບ່ອນອີງໃຫ້ແກ່ການຕັດສິນໃຈໃນອະນາຄົດກ່ຽວກັບໂຄງການນ້ຳທາ 1.
- ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ແຜນ ການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນຂອງໂຄງການນ້ຳທາ 1 ບໍ່ຄວນຈະໄດ້ຮັບການອະນຸມັດ ຈົນກວ່າໂຄງການຈະສາມາດຜິສູດໃຫ້ເຫັນເປັນຈິງໄດ້ວ່າ ເຂດພື້ນທີ່ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໃໝ່ທີ່ໄດ້ສະເໜີໄປນັ້ນ ມີທີ່ດິນທຳການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ມີໂອກາດເງື່ອນໄຂອື່ນໆພຽງພໍໃນການທຳມາຫາກິນ ລວມທັງການຊົດເຊີຍພຽງພໍໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳ ແລະ ເຂດເໜືອນ້ຳ.

ໝາຍເຫດ

¹ ຂໍສະຫລຸບສຳຄັນຂອງບົດສະເໜີຜ່ານພາວເວີພອຍສະບັບສົມບູນເປັນພາສາລາວ ກ່ຽວກັບບົດສັງລວມຜົນຂອງການປະເມີນຜົນຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ/ປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມໂດຍສະເພາະສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ອອກແບບອຸດສາຫະກຳພະລັງງານໄຟຟ້າກວາງຊີ(GXED) ທີ່ໄດ້ນຳສະເໜີຕໍ່ຜູ້ນຳອຸມຸນຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ພະນັກງານລັດໃນແຂວງບໍ່ແກ້ວ ແລະ ແຂວງຫລວງນ້ຳທາ.

² ແຜນທີ່ໂລກ, NA Media Service, <http://finance.mapssoft-theworld.com/compa ny/c/china-southern-power-grid.html> (ເຂົ້າຫາຂໍ້ມູນໃນວັນທີ 14 ກໍລະກົດ 2008).

³ "ວຽກງານກ່ຽວກັບເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳທາ 1 ຈະເລີ່ມລົງມືແລ້ວ" ໝັງສືຜິມ Vientiane Times, ສະບັບວັນທີ 14 ມັງກອນ 2008

⁴ ບົດແນະນຳ ໂດຍຫຍໍ້, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ອອກແບບອຸດສາຫະກຳພະລັງງານໄຟຟ້າກວາງຊີ(GXED), <http://www.gxed.com/en/intro.asp>(ເຂົ້າຫາຂໍ້ມູນໃນວັນທີ 14 ກໍລະກົດ 2008).

⁵ ເສັ້ນທາງແຫ່ງຊາດເລກທີ 3 ຕັດຜ່ານພາກເໜືອຂອງລາວຈາກເມືອງຫ້ວຍຊາຍຕາມຊາຍ ແດນລາວ-ໄທ ໄປຫາເມືອງສິງ ຢູ່ເຂດຊາຍແດນລາວ-ຈີນ ແລະ ເປັນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງເຂດ ເຊື່ອມຕໍ່ເສດຖະກິດເຂດເໜືອ-ໃຕ້ ຂອງ ADB-GMS ທີ່ເຊື່ອມໂຍງແຂວງຍູນນານເຂົ້າກັບປະ ເທດໄທ.

ກໍລະນີສຶກສາ 2: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ 1

ນໍາສະເໜີໂດຍ: David J.H. Blake

ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ1 ແມ່ນໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າໃຫຍ່ໂຄງການໜຶ່ງທີ່ໄດ້ ວາງແຜນ ເພື່ອສະໜອງພະລັງງານໄຟຟ້າໃຫ້ ແກ່ປະເທດໄທໃນປີ 2015 ເຖິງວ່າໂຄງການນີ້ ຈະມີປະເດັນບັນຫາຕ່າງໆກ່ຽວກັບຄວາມຍືນຍົງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ບັນຫາຜົນກະທົບ ອັນໃຫຍ່ຫລວງຫລາຍຢ່າງກໍ່ຕາມ, ກຸ່ມບໍລິສັດມາເລເຊຍ ແລະ ໄທ ທີ່ພັດທະນາໂຄງການໄດ້ ຖືກມອບໝາຍໃຫ້ດໍາເນີນການສຶກສາຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງ ແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ, ແຕ່ວ່າການກໍ່ ສ້າງຢູ່ໃນເຂດທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນໄດ້ຖືກລົງມືກ່ອນ ທີ່ເອກະສານການສຶກສາກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງ ແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດຈາກລັດຖະບານລາວ. ນັກຄົ້ນຄວ້າໄດ້ມີໂອກາດ ລົງໄປຢ້ຽມຢາມເຂດລຸ່ມນໍ້າຂອງໂຄງການໃນເດືອນກຸມພາ 2008 ແລະ ໄດ້ສໍາພາດຜູ້ທີ່ມີ ສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ຊຶ່ງຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການນໍ້າເທີນ1

ບັນຫາສໍາຄັນທີ່ໜ້າເປັນທ່ວງ

- ໂຄງການນໍ້າເທີນ1 ຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ປະຊາຊົນຢ່າງໜ້ອຍທີ່ ສຸດກໍ່ແມ່ນ 32,000 (ສາມສິບສອງພັນ)ຄົນ ໃນນັ້ນ ມີທັງຜູ້ທີ່ຢູ່ໃນ ເຂດລຸ່ມນໍ້າ ແລະ ເຂດເໜືອນໍ້າ. ເຂື່ອນ ຈະມີຜົນກະທົບຢ່າງຮ້າຍ ແຮງຕໍ່ການປະມົງ ແລະ ປະຊາຊົນນັບພັນໆຄົນທີ່ດໍາລົງຊີວິດ ໂດຍ ອາໄສການຜະລິດກະສິກໍາຢູ່ເຂດລຸ່ມນໍ້າເມືອງປາກກະດິງ ປະຊາ ຊົນເຫລົ່ານັ້ນ ຫລາຍຄົນໄດ້ຮັບຄວາມເຈັບປວດມາ ແລ້ວຈາກການ ສູນເສຍທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍ ຍ້ອນໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າ ນໍ້າເທີນ-ຫີນບູນ ຢູ່ເຂດເໜືອ ນໍ້າ. ໂຄງການນໍ້າ ເທີນ 1 ຈະ ບົບ ບັງຄັບໃຫ້ຊາວບ້ານຈໍານວນຫລາຍກວ່າ 3,700 ຄົນ ຍົກຍ້າຍ ໜີຈາກ ເຂດອ່າງເກັບນໍ້າທີ່ໄດ້ ນໍາສະເໜີໄປໃຫ້ໄປ ຢູ່ບ່ອນອື່ນ ຊຶ່ງຊາວບ້ານເຫລົ່ານີ້ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ. ແຜນການ ຍົກຍ້າຍຈັດສັນຢູ່ກັບແຜນຍຸດທະສາດທີ່ບໍ່ໄດ້ ຜ່ານການຜິສູດ ແລະ ການລົງທຶນກໍ່ພໍ້ຮຽວພໍ້ເພື່ອທໍາການຜືນ ຜູ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງຊາວບ້ານ.
- ໂຄງການນໍ້າເທີນ1 ສ່ວນໃຫຍ່ຈະຕັ້ງຢູ່ພາຍໃນເຂດປ່າສະຫງວນແ ຫ່ງຊາດນໍ້າກະດິງ ຊຶ່ງແມ່ນເຂດອະນຸລັກທີ່ມີຄວາມສໍາຄັນທາງດ້ານ ຊີວະນາໆພັນລະດັບໂລກ ແລະ ເປັນ ທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງຊະນິດພັນສັດ ແລະ ພືດພັນທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນຈໍານວນຫລວງຫລາຍ. ອ່າງເກັບນໍ້າຈະ ເຮັດໃຫ້ມີໂອກາດການເຂົ້າເຖິງເຂດປ່າສະຫງວນເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຈະທໍາລາຍຖິ່ນຢູ່ອາໄສຂອງສັດ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້. ນອກ ຈາກນັ້ນ ກໍ່ຈະເຮັດໃຫ້ ການດໍາລົງຊີວິດຂອງຊຸມຊົນໃນເຂດອ້ອມ ແອ້ມ ທີ່ອາໄສການດໍາລົງຊີວິດ ແລະ ລາຍຮັບຈາກປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດສ່ຽງຕໍ່ການເສຍຫາຍ.
- ໂຄງການນໍ້າເທີນ 1 ຈະເປັນໂຄງການທີ່ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ຢ່າງ ໃຫຍ່ຫລວງຕໍ່ຝູງປ່າ ທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍໄປຕາມລະດູການ ລະຫວ່າງແມ່ ນໍ້າຂອງ, ນໍ້າກະດິງ ແລະ ນໍ້ານວນ ເພື່ອຂຶ້ນມາວາງໄຂ່ ແລະ ກິນອາຫານ. ເສັ້ນທາງເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປ່າເຫລົ່ານີ້ ຈະຖືກປິດກັ້ນ ໂດຍເຂື່ອນ ແລະ ອ່າງເກັບນໍ້າ. ບໍ່ໜ້າເປັນໄປໄດ້ທີ່ອ່າງເກັບນໍ້າ ແຫ່ງນີ້ ຈະຖືກ ພັດທະນາມາເປັນໜອງປ່າທີ່ສໍາຄັນໃນອະນາຄົດ ແລະ ອ່າງແຫ່ງນີ້ຈະຖືກຈັດຢູ່ໃນປະ ເພດອ່າງເກັບນໍ້າທີ່ມີຄຸນະພາ ບນໍ້າເສຍໃນຊຸມປີຕໍ່ໆ ຍ້ອນວ່າມີຕົ້ນໄມ້ພືດພັນເນົາເປືອຍ.
- ຍັງຄົງມີຄໍາຖາມຢ່າງຫລວງຫລາຍກ່ຽວກັບການຄົງຕົວຢູ່ໄດ້ທາງ ດ້ານເສດຖະກິດຂອງ ໂຄງການນໍ້າເທີນ1 ແລະ ການປະຕິບັດຂອງ ໂຄງການທີ່ສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການຂອງລາວ.

ກິດຈະການກໍ່ສ້າງໄດ້ເລີ່ມລົງມືໃນທ້າຍປີ 2007 ກ່ອນການປະ ເມີນຜົນກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ຮັບອະນຸມັດຈາກລັດຖະບານລາວ ແລະ ກ່ອນຈະມີ ສັນຍາຈັດຊື້ພະລັງງານ (PPA) ຫລື ກ່ອນທີ່ສັນ ຍາສໍາປະທານ (CA) ໄດ້ເຊັນກັນ. ກ່ອນໜ້ານີ້ແຜນການພັດທະ ນາລະບົບພະລັງງານ ໄດ້ກັ່ນກອງຂັດຈ້ອນເອົາໂຄງການ ນໍ້າເທີນ1 ອອກ ເພາະພິຈາລະນາເຫັນວ່າ ມັນແມ່ນໂຄງການທີ່ບໍ່ມີຄວາມຄົງ ຕົວຢູ່ໄດ້ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ.

ຄວາມເປັນມາ ແລະ ລາຍລະອຽດ

ເຂື່ອນນໍ້າເທີນ 1 ແມ່ນໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າ ທີ່ສາມາດຜະລິດ ພະລັງງານໄດ້ເຖິງ 523 ເມກາວັດ ທີ່ໄດ້ສະເໜີໃຫ້ທໍາການກໍ່ສ້າງຂຶ້ນ ໃນເຂດນໍ້າເທີນ-ກະດິງຕອນລຸ່ມ¹ ໃນແຂວງບໍລິຄໍາ ໄຊ ທາງທິດຕາເວັນ ອອກຂອງນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ ທີ່ຕັ້ງຂອງເຂື່ອນຢູ່ເຂດເໜືອນໍ້າປະ ມານ 33 ກິໂລແມັດ ຫ່າງຈາກຈຸດທີ່ໄປປ່ອງໃສ່ແມ່ນໍ້າຂອງ ເປັນບ່ອນ ທີ່ແມ່ນໍ້າໄຫລອອກມາ ຈາກສາຍຮ່ອມພູເປັນແນວຍາວ ຜ່ານເຂດປ່າສະ ຫງວນແຫ່ງຊາດນໍ້າກະດິງ. ເຂື່ອນທີ່ມີຄວາມ ສູງເຖິງ 180 ແມັດ ຈະກໍ່ ໃຫ້ເກີດນີ້ອ່າງເກັບນໍ້າທີ່ມີເນື້ອທີ່ກວ້າງ 81 ກິໂລແມັດມົນທົນ.

ໂຄງການນໍ້າເທີນ 1 ແຕ່ກ່ອນແມ່ນຄະນະກຳມາທິການແມ່ນໍ້າ ຂອງເປັນຜູ້ກຳນົດຂຶ້ນໃນປີ 1985 ຢູ່ໃນການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ ຂອງ “ການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນຂອງ ອ່າງນໍ້າ ເທີນ” ຂອງຄະນະກຳມາທິການເອງ ໂດຍມີໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ ເທີນ-ຫີນບູນ ແລະ ນໍ້າເທີນ 1 ລວມຢູ່ນຳ. ພາຍຫລັງມີການປ່ຽນແປງ ຕ່າງໆເກີດຂຶ້ນກ່ຽວກັບການຖືຄອງ ແລະ ການເລື່ອນການນຳການຈັດ ຕັ້ງປະຕິບັດ, ໂຄງການນໍ້າເທີນ 1 ກໍ່ໄດ້ຮັບການຜືນຄືນຊັບຂຶ້ນ ມາໃໝ່ ໂດຍບໍລິສັດກາມຸຍດາ ເບີຣາດ ຂອງມາເລເຊຍ² ຊຶ່ງໃນເວລາຕໍ່ມາບໍລິສັດ ດັ່ງກ່າວກໍ່ ໄດ້ກາຍມາເປັນຜູ້ຖືຫຸ້ນສໍາຄັນຂອງໂຄງການນີ້ ໃນປີ 2004 ໂດຍຖືຫຸ້ນ 45%, ຄູ່ຫຸ້ນສ່ວນອື່ນ ຫົວສອງແມ່ນບໍລິສັດ EGCO,³ ຖືຫຸ້ນ 35% ແລະ ລັດວິສາຫະກິດຫຸ້ນສ່ວນຂອງລັດຖະບານ ລາວ(LHSE) ຖືຫຸ້ນ 20%.

ໂຄງການນໍ້າເທີນ1 ໄດ້ສ້າງຮອຍດ່າງ ທີ່ເປັນມົນທົນໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດ ກາມຸຍດາ (Gamuda), ຊຶ່ງ ແມ່ນບໍລິສັດກໍ່ສ້າງຍັກໃຫຍ່ໃນປະເທດ ມາ ເລເຊຍ ທີ່ມີປະສົບການໜ້ອຍໃນການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ ລະດັບສາກົນ, ໃນການເອົາຕົນເອງເຂົ້າຮ່ວມເປັນເທື່ອທໍາອິດ ໃນການບຸກລຸກບຸ້ນສະດົມ ຢູ່ໃນເຂດອະນຸພາກຜືນແມ່ນໍ້າຂອງ.

ປະກົດວ່າບໍລິສັດກາມຸຍດາ (Gamuda) ເຄີຍໄດ້ສ້າງໂຄງ ການເຂື່ອນໂຄງການອື່ນພຽງແຕ່ແຫ່ງ ດຽວເທົ່ານັ້ນ - ໂຄງການ

“ນັບຕັ້ງແຕ່ພວກເຂົາເລີ່ມໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນຄື ນັບແຕ່ ເຂົາເຈົ້າລະເບີດທິນ ແລະ ກໍ່ສ້າງເສັ້ນທາງເປັນຕົ້ນມາ ຜູ້ງາ ນາຊະນິດ ກໍ່ແຕກພ່າຍຫາຍສາບສູນໄປໝົດ. ຕັ້ງແຕ່ກ່ອນ ມີປາຫຼວງຫຼາຍ, ແຕ່ດຽວນີ້ບໍ່ມີປາເຫຼືອໃຫ້ເຫັນອີກແລ້ວ ດຽວນີ້ ຫຼາຍຄົນກໍ່ທໍາການລ່າສັດ ແລະ ສັດເກີດຄວາມຢ້ານກົວຫຼາຍກວ່າແຕ່ກ່ອນ. ນອກນັ້ນ ປາໃນນ້ຳກໍ່ມີຈໍານວນຫຼຸດໜ້ອຍ ຖອຍລົງ”

ຄົນໜຶ່ງ ອາຍຸ 19 ປີ ມາແຕ່ບ້ານໂພນສີ ທີ່ອາໄສຢູ່ແຄມແມ່ນໍ້າເທີນ-ກະດິ່ງ ຕັ້ງແຕ່ນ້ອຍ.

ກໍ່ສ້າງ ເຂື່ອນຊື່ງໄກເຊີລັງກໍ (Sungai Selangor Dam) ທີ່ມີການວິພາກວິຈານຖົງຖຽງກັນຫລາຍທີ່ສຸດຢູ່ໃນປະເທດມາເລເຊຍ⁴ - ຕາມການເລົ່າລືກັນວ່າບໍລິສັດ ດັ່ງກ່າວໄດ້ປະສົບບັນຫາຄວາມຫຍຸ້ງຍາກສໍາຄັນທາງດ້ານວິສະວະກໍາ ພາຍຫລັງທີ່ເຂື່ອນໄດ້ ສ້າງສໍາເລັດແລ້ວບໍ່ດົນ ແລະ ຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ກັບໄປສ້ອມແປງຄືນຍ້ອນບັນຫາດ້ານຄວາມ ປອດໄພ.

ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໂດຍປະມານຂອງໂຄງການມີເຖິງ 800 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ໃນເມື່ອຜູ້ໃຫ້ການ ສະໜັບສະໜູນດ້ານການເງິນແກ່ໂຄງການນໍ້າເທີນ 1 ບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການຍືນຍັນ ຊຶ່ງໂດຍທົ່ວໄປ ແລ້ວມັນເປັນການສົມມຸດຕິຖານເອົາວ່າ ນັກພັດທະນາກໍາລັງຊອກຫາແຫລ່ງກູ້ຢືມເງິນຈາກທະ ນາຄານລັດ ແລະ ເອກະຊົນໃນປະເທດມາເລເຊຍ ແລະ ປະເທດໄທຢູ່ໃນນັ້ນ, ລວມທັງທະ ນາຄານຂາອອກ-ຂາເຂົ້າແຫ່ງປະເທດໄທນໍາອີກເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຍັງມີຂໍ້ສົງໄສຫລາຍຢ່າງ ກ່ຽວກັບການຄົງຕົວຢູ່ໄດ້ທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງໂຄງການ. ແຜນພັດທະນາລະບົບພະລັງງານ ປີ 2004 ທີ່ສ້າງຂຶ້ນໂດຍບໍລິສັດມົງແຊນ (Maunsell) ແລະ ບໍລິສັດລາມາເຢີ ອິນເຕີ ເນເຊີນແຜນ (Lahmeyer International) ໄດ້ສຶກສາຄວາມຄົງຕົວຢູ່ໄດ້ດ້ານການເງິນຂອງໂຄງການພະລັງງານນໍ້າ ທີ່ໄດ້ສະເໜີໃຫ້ກໍ່ສ້າງຈໍານວນ 33ແຫ່ງ⁵ ໂຄງການນໍ້າເທີນ1 (ນໍາໃຊ້ ຂົນຄວາມສາມາດໃນການຜະລິດແບບສົມມຸດຕິຖານ 400 ເມກາວັດ) ແມ່ນໄດ້ຄິດໄລ່ວ່າຈະມີ ມູນຄ່າ 5.68ເຊັນ/ກິໂລວັດໂມງ (5.68 cents/kwh) ຊຶ່ງສູງກວ່າສິ່ງທີ່ໄດ້ຝຶຈາລະນາວ່າຈະຄົງຕົວຢູ່ໄດ້ ໂດຍປາດສະຈາກປັດໃຈຈາກການສູນເສຍໃນການຜະລິດພະລັງງານທີ່ອາດຈະມີຜົນ ມາຈາກການພັດທະນາເຂດນໍ້າເໜືອ⁶ ຂອງໂຄງການຂະຫຍາຍເທີນ-ຫີນບູນ.

ນັກພັດທະນາໂຄງການນໍ້າເທີນ1 ໄດ້ຮັບການອອກໜ້າໃຫ້ດໍາເນີນການສຶກສາວິໃຈຫລາຍ ຢ່າງທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ນັບແຕ່ໄດ້ລົງນາມໃນຂໍ້ຕົກລົງພັດທະນາໂຄງການ (PDA) ໃນເດືອນພະຈິກ 2004 ເປັນຕົ້ນມາ. ໂດຍອີງຕາມການສະເໜີຂ່າວ⁷ ຂອງບໍລິສັດກາມູດາ (Gamuda), ເຖິງວ່າວຽກການກໍ່ສ້າງໄດ້ເລີ່ມລົງມືໃນເດືອນພະຈິກ ປີ 2006 ມາແລ້ວກໍ່ຕາມ ແຕ່ການສັງລວມຂັ້ນສຸດທ້າຍຂອງຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການສໍາປະທານ (CA) ກໍ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ປະກາດອອກມາເທື່ອ, ສະຖານະພາບເອກະສານກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ - ທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ນໍາອອກເຜີຍແຜ່ນັ້ນຍັງບໍ່ທັນຈະແຈ້ງແຕ່ປະການໃດ. ເປັນທີ່ກ່າວຂ້າມກັນວ່າ ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (EIA), ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ (SIA), ແຜນການ

ກວດກາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ(EMMP) ແລະ ແຜນການດໍາເນີນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ(RAP) ຈະໄດ້ມີການສັງລວມໃຫ້ສໍາເລັດເປັນຂັ້ນສຸດທ້າຍແລ້ວ. ແຕ່ຕາມຂ່າວບອກວ່າອົງການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນໍ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງລັດຖະບານລາວ (WREA) ໄດ້ສະເໜີເອົາຂໍ້ມູນລະອຽດຕື່ມຈາກນັກພັດທະນາ⁸.

ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ບົດລາຍງານຂອງມາເລເຊຍສະບັບເດືອນມີນາ 2008 ກ່າວວ່າໂຄງການນໍ້າເທີນ1 “ໃນປະຈຸບັນນີ້ ກໍາລັງມີການຝຶຈາລະນາທົບ

ທວນ ກ່ຽວກັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງຂອງການປະຕິບັດໂຄງການ ຊຶ່ງສາມາດປະກົດຜົນໃນການເພີ່ມຂຶ້ນ 20% ໃນອັດຕາພາສີ⁹ ໃນເດືອນກໍລະກົດ 2008 ບົດລາຍງານໄດ້ຢືນຢັນວ່າ ລັດຖະບານລາວ ແລະ ບັນດານັກພັດທະນາໂຄງການນໍ້າເທີນ1 ໄດ້ທໍາການທາບທາມອົງການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າແຫ່ງປະເທດໄທ (EGAT) ເພື່ອຂໍເພີ່ມອັດຕາການຊື້ຂຶ້ນອີກ ຈາກທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນໄວ້ຄື: 6ເຊັນ/ກິໂລວັດໂມງ ມາເປັນ 8ເຊັນ/ກິໂລວັດໂມງ ຍ້ອນມູນຄ່າການກໍ່ສ້າງສູງຂຶ້ນ ຍ້ອນວ່າລາຄານໍ້າມັນຖີບໂຕຂຶ້ນ, ກໍານົດວັນເວລາການດໍາເນີນງານໂຄງການທີ່ໄດ້ວາງແຜນໄວ້ຖືກເລື່ອນໄປໃສ່ປີ 2014¹⁰

ບັນຫາ ແລະ ການວິເຄາະໂຄງການ

ໂຄງການນໍ້າເທີນ1 ຈະໄດ້ຮັບການກໍ່ສ້າງຂຶ້ນໃນຕອນລຸ່ມສຸດຂອງອ່າງແມ່ນໍ້າ ຊຶ່ງໃນນັ້ນຈະມີ ສອງໂຄງການທີ່ມີອ່າງນໍ້າໄຫລເຊື່ອມຕໍ່ໃສ່ກັນຄື: ໂຄງການເທີນ-ຫີນບູນ ແລະ ນໍ້າເທີນ 2 ທີ່ຕັ້ງຢູ່ເຂດເໜືອນໍ້າ. ໂຄງການເຫລົ່ານີ້ເຮັດໃຫ້ກະແສການໄຫລຂອງນໍ້າ ທີ່ມີໃນເຂດລຸ່ມນໍ້າ ເພື່ອຜະລິດພະລັງງານຫລຸດລົງ. ດ້ວຍເຫດນີ້ຈຶ່ງຖືວ່າເປັນການບັນທອນທ່າແຮງການຜະລິດ ພະລັງງານຂອງໂຄງການນໍ້າເທີນ 1 ເມື່ອໂຄງການນໍ້າເທີນ2 ໄດ້ຮັບການກໍ່ສ້າງສໍາເລັດລົງໃນປີ 2009(ເບິ່ງກໍລະນີສຶກສາ4), ເປັນທີ່ຄາດກັນວ່າ ສະເລ່ຍການໄຫລຂອງກະແສນໍ້າໃນເດືອນສິງຫາ ຢູ່ນໍ້າເທີນ-ກະດິ່ງ ແລະ ຢູ່ໃຕ້ທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນນໍ້າເທີນ 2 ຈະຫລຸດລົງເຖິງ 87%¹¹ ຖ້າຫາກວ່າໂຄງການເທີນ-ຫີນບູນໄດ້ຮັບການກໍ່ສ້າງຂຶ້ນ(ເບິ່ງກໍລະນີສຶກສາ3)¹² ໂຄງການນີ້ຈະເຮັດໃຫ້ນໍ້າຈໍານວນຫລວງຫລາຍປ່ຽນທິດທາງໄຫລອອກຈາກນໍ້າເທີນ-ກະດິ່ງ ລົງໄປສູ່ ອ່າງໄຮ-ຫີນບູນ ຊຶ່ງຈະເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ຄວາມຄົງຕົວຢູ່ໄດ້ຂອງໂຄງການນໍ້າເທີນ 1. ຊຸມຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ໃຕ້ເຂດລຸ່ມນໍ້າກໍ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງຮ້າຍແຮງທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນຊ່ວງໄລຍະການກໍ່ສ້າງນໍ້າເທີນ 2, ໂຄງການຂະຫຍາຍເທີນ-ຫີນບູນ ແລະ ໂຄງການນໍ້າເທີນ1 ຜົນເສຍຫາຍເຫລົ່ານີ້ຍັງຈະຮ້າຍແຮງຂຶ້ນ ເມື່ອໂຄງການແຕ່ລະແຫ່ງໄດ້ດໍາເນີນການຜະລິດ.

ຜົນກະທົບຕໍ່ການປະມົງ

ອີງຕາມແຜນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຂອງໂຄງການນໍ້າເທີນ 1 “ໝົດທຸກກຸ່ມທີ່ຈະໄດ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນທໍາມາຫາກິນ ໂດຍອາໄສການຫາປາໃນແມ່ນໍ້າລໍາເຊຢູ່ໃນເຂດພື້ນທີ່ຂອງໂຄງການ. ປາແມ່ນແຫລ່ງອາຫານລໍ່ລໍຽງ

ບໍາລຸງຮ່າງກາຍ (ທີ່ມີລາຄາຖືກ) ສໍາຄັນທີ່ສຸດ ແລະ ສໍາລັບການຍົກ ຍ້າຍຈັດສັນທີ່ບໍ່ດີຢູ່ຫລາຍແຫ່ງ ປາ ຖືເປັນແຫລ່ງອາຫານລໍ່ລຽວບໍາລຸງ ຮ່າງກາຍປະຈຳວັນຢ່າງດຽວເທົ່າ ນັ້ນ ທີ່ມີຢູ່ເກືອບຕະຫລອດປີ¹³ ແຜນ ດໍາເນີນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ(RAP) ໂຄງການນໍ້າເທີນ1 ໄດ້ຜະຍາກອນ ລ່ວງໜ້າໄວ້ວ່າ ໃນອະນາຄົດການ ຈັບປາໃນເຂດລຸ່ມນໍ້າຕອນໃຕ້ຈະຫລຸດ ລົງຢູ່ໃນລະດັບ 80% ຫາ 90%¹⁴

ຍ້ອນສະພາບການປ່ຽນແປງໃນກະແສການໄຫລຂອງນໍ້າ, ຄຸນນະພາ ບນໍ້າ, ລະດັບການຕົກຕະກອນໃນນໍ້າ, ທີ່ຢູ່ອາໃສທໍາມະຊາດຂອງສັດ ແລະ ພືດ ແລະ ການປົດກັນເສັ້ນທາງເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ. ເນື່ອງຈາກ ປະຈຸບັນນີ້ ປະຊາຊົນຈຳນວນ 9,361 ຄົນ ທີ່ອາໃສຢູ່ໃນ 10 ບ້ານ ໃນ ເຂດໃຕ້ເຂື່ອນ ແລະ ປະຊາຊົນອີກຈຳນວນຫລາຍກວ່າ 23,000 ຄົນ ທີ່ອາໃສຢູ່ເໜືອເຂື່ອນ ອາໃສການບໍລິໂພກປາເປັນຕົ້ນຕໍ. ສະນັ້ນ, ການ ປ່ຽນແປງອັນນີ້ຈະມີຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງຕໍ່ການຄ້າປະກັນດ້ານສະບຽວ ອາຫານໃນຊ່ວງເວ ລາສັ້ນໆ ຊຶ່ງໃນນັ້ນຜູ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບກະເທືອ ນຽນແຮງທີ່ສຸດກໍ່ແມ່ນປະຊາຊົນຜູ້ທຸກຍາກທີ່ສຸດນັ້ນເອງ.

ໃນບາງບ້ານ ການປະມົງຍັງແມ່ນປັດໃຈທີ່ສະໜອງແຫລ່ງລາຍ ຮັບທີ່ສໍາຄັນໃຫ້ແກ່ເຂົາເຈົ້າ. ຕົວຢ່າງ¹⁵ ບ້ານໂພນງາມ ລາຍຮັບຈາກ ການຫາປາມີສູງເຖິງ 27% ຂອງລາຍຮັບທີ່ເປັນເງິນ ສົດທັງໝົດ. ໜອງເລິກຫລາຍແຫ່ງ ທີ່ເປັນຖິ່ນອາໃສໃນລະດູແລ້ງຂອງພັນປາບາງ ຊະນິດທີ່ຫາຍາກ, ໃກ້ຈະສູນພັນ ແລະ ປາທີ່ເປັນສິນຄ້າຈະໄດ້ຮັບຄວາມ ເສຍຫາຍຫລາຍ ຖ້າວ່າໂຄງການນໍ້າເທີນ 1 ໄດ້ຮັບການກໍ່ສ້າງຂຶ້ນ. ເປັນຕາຢາກຫວັງວ່າ ເຂື່ອນໂຄງການນໍ້າເທີນ1 ຈະສ້າງຂຶ້ນຢູ່ເທິງວັງ ປາສະຫງວນ ທີ່ອໍານາດການປົກຄອງເມືອງປາກກະດິງ ເປັນຜູ້ຈັດຕັ້ງ ຂຶ້ນມາໃນເມື່ອທີ່ 35 ເຮັກຕາ. ກອງທຶນອະນຸລັກໂລກ ປະຈຳ ສປປລາວ (WWF Laos) ໄດ້ປະສານສົມທົບກັບຫລາຍບ້ານ ໃນເມືອງປາກ

“ເຖິງພວກເຮົາຮູ້ວ່າຈະມີຜົນກະທົບຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຈາກການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ ກໍ່ຕາມ, ແຕ່ພວກເຮົາກໍ່ບໍ່ກ້າປາກເວົ້າຕ້ານການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ. ສິ່ງໃດກໍ່ຕາມທີ່ລັດ ຖະບານໄດ້ອະນຸມັດໄປແລ້ວ ມັນເປັນບໍ່ໄດ້ທີ່ຈະຕ້ານເພາະການຕໍາສິ່ງທີ່ລັດຖະ ບານໄດ້ ອະນຸມັດໄປແລ້ວ ກໍ່ເທົ່າກັບວ່າຕ້ານເຈົ້າຊີວິດ”

- ຄໍາຕອບຂອງຊາຍໄວໜຸ່ມໃນບ້ານ ໂພນສີ, ເມືອງປາກກະດິງ ເວລາຖາມ ວ່າ ມີການຕ້ານໂຄງການສ້າງເຂື່ອນນໍ້າເທີນ1 ຈາກຊາວບ້ານຫຼືບໍ່.

ກະດິງ ແລະ ເມືອງວຽງທອງ ທີ່ຢູ່ໃກ້ຄຽງກັນ ເພື່ອປະຕິບັດການຄຸ້ມຄອງ ການປະມົງແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (ComFish¹⁶) ການກໍ່ສ້າງ ແລະ ການ ດໍາເນີນງານຂອງເຂື່ອນຈະມີຜົນກະທົບກະເທືອນຕໍ່ໂຄງການນີ້ ແລະ ອີກ ສາມໂຄງການທີ່ຢູ່ລຸ່ມນໍ້າ ທີ່ຊຸມຊົນກໍາ ລັງກໍ່ສ້າງຂຶ້ນໃນໄລຍະໜຶ່ງຜ່ານ ມານີ້ ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຂອງອໍານາດການປົກຄອງເມືອງປາກ ກະດິງ ແລະ ກອງທຶນອະນຸລັກທໍາມະຊາດໂລກ(ComFish¹⁷).

ໃນເດືອນກໍລະກົດ 2007 ແລ້ວນີ້, ກອງທຶນອະນຸລັກທໍາມະ ຊາດໂລກ(WWF) ໄດ້ຍື່ນຈິດ ໝາຍທາງການໄປຍັງຫ້ອງການ ຊັບພະຍາກອນນໍ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງລັດຖະບານລາວ ໂດຍ ໄດ້ສະແດງຄວາມເປັນຫວ່ງເປັນໃຍ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນ ຈາກໂຄງການນໍ້າເທີນ1 ຕໍ່ຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງການປະມົງ ພ້ອມກັບ ຄວາມລົ້ມແລ້ວຂອງແຜນການກວດກາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ (EMMP) ໃນການກໍານົດຄວາມສ່ຽງ ແລະ ການສ້າງແຜນການກວດ ກາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການປະມົງ.

ໃນນັ້ນ, ບໍ່ປະກົດສິ່ງບໍ່ງົບອາດໃດເລີຍວ່າ ທາງບໍລິສັດຜະລັງງານ ໄຟຟ້າແຫ່ງປະເທດໄທໄດ້ສ້າງແຜນການກວດກາການປະມົງ ເພື່ອປະ ເມີນສະພາບການຜື່ນຖານກ່ອນການເລີ່ມຕົ້ນປະຕິບັດກິດຈະກຳການ ກໍ່ສ້າງ.

ບັນຫາກ່ຽວກັບຄຸນນະພາບນໍ້າ

ການປ່ຽນແປງຂັ້ນຕົ້ນຂອງຄຸນນະພາບນໍ້າທີ່ຈະ ເກີດຂຶ້ນກັບນໍ້າເທີນ-ກະດິງ ໃນຊ່ວງໄລຍະທີ່ມີ ການກໍ່ສ້າງ ແລະ ການດໍາເນີນງານຂອງເຂື່ອນ ຊຶ່ງຈະເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ນິເວດວິທະຍາທາງນໍ້າ ແລະ ຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງຄົນ ທັງສອງຢ່າງ. ເປັນໄປ ໄດ້ທີ່ອ່າງເກັບນໍ້າຈະຂາດອົກຊີ ຫລື ສູນເສຍອົກ ຊີ ໃນຊ່ວງໄລຍະຍາວໃນເຂດນໍ້າເລິກຂອງອ່າງ ຊຶ່ງບັນຫານີ້ສ່ວນໜຶ່ງມາຈາກການຖ້ວມຂັງ ແລະ ການເນົ່າເປື້ອຍຂອງພືດພັນຕົ້ນໄມ້ແຜ່ນໜາ ໃນ ເນື້ອທີ່ 4,400 ເຮັກຕາ. ການຖ້ວມຂັງ ແລະ ການ ເນົ່າເປື້ອຍຂອງພືດພັນ, ຕົ້ນໄມ້ ຍັງຈະເຮັດໃຫ້ ເກີດມີ ມາດ/ເກືອກຳ ມະຖັນ (sulphur), ອາຍ ແກ້ສອາໂມເນຍ (Ammonia) ແລະ ແກ້ສເມ ເທນ(Methane gases) ຊຶ່ງທັງໝົດເຫລົ່ານີ້ ຈະລອຍຕົວຢູ່ໃນຜືນນໍ້າ (Water column) ແລະ ບັນຍາກາດ.

ໄບໍລິສັດຜະລິດຜະລັງງານໄຟຟ້າແຫ່ງປະເທດ

ເຂດກໍ່ສ້າງເຂື່ອນນໍ້າເທີນ 1 ໃນເຂດປາສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນໍ້າກະດິງ, ທັນວາ 2008

ໄທ (EGCO) ໄດ້ສະເໜີແຜນອະນາໄມພືດພັນຕົ້ນຕໍໃນຂອບເຂດຈຳກັດ ເທົ່ານັ້ນ ໂດຍອີງໃສ່ການຈູດເຜົາຊີວະມວນສານ(Biomass) ທີ່ມີການ ຖາກຖາງແລ້ວເທົ່ານັ້ນ. ການຈູດເຜົາຊີວະມວນສານ(Biomass) ຈະ ເປັນການປ່ອຍມົນລະພິດທາງອາກາດ, ທາງດິນ ແລະ ຝຸ່ນຂີ້ເຖົ່າຈະກໍ່ໃຫ້ ເກີດເຊື້ອຈຸລິນຊີ(Bacteria) ເພີ່ມຕື່ມ ແລະ ເທົາ/ໄຄ ເກີດຂຶ້ນໃນອ່າງ ເກັບນ້ຳ¹⁸

ອີງຕາມແຜນການກວດກາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ (EMMP) ເຫັນວ່າປະລິມານນ້ຳຮັບເຂົ້າເຄື່ອງຈັກ ເພື່ອຜະລິດ ຜະລັດງ່າມນັ້ນ ເອົາມາຈາກຊັ້ນເລິກຂອງອ່າງເກັບນ້ຳ ສະນັ້ນ, ຈິ່ງຈະ ປ່ອຍນ້ຳທີ່ຖືກແຍກອອກຊີລົງໄປສູ່ແມ່ນ້ຳເຂດລຸ່ມນ້ຳ ຊຶ່ງເຫດການອັນນີ້ ອາດເປັນໄປຕະ ຫລອດທັງປີໄດ້. ແຜນກວດກາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດ ລ້ອມ (EMMP) ໄດ້ໃຫ້ຂໍສະໜີແນະນຳກ່ຽວກັບມາດຕະການຫລຸດຜ່ອນຜົນ ກະທົບຫລາຍຢ່າງ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ຄຸນນະ ພາບນ້ຳ, ເຊັ່ນ ວ່າ: ການລວມເອົາປະລິມານນ້ຳປ່ຽນແປງໄດ້ ຫລື ໂຄງສ້າງທີ່ມີອາ ກາດຖ່າຍເທາະດວກ ແຕ່ກໍ່ຢ່າລືມວ່າ “ແຜນອອກແບບໂຄງການນ້ຳ ເທີນ 1 ໃນປະຈຸບັນບໍ່ໄດ້ລວມເອົາມາດຕະການເຊັ່ນນັ້ນ”¹⁹ ຄວາມລົ້ມ ເຫລົ້ວຂອງບໍລິສັດກຸມຸຍດາ (Gamuda), ບໍລິສັດຜະລິດຜະ ລັດງ່າມ ແຫ່ງປະເທດໄທ (EGCO) ໃນການບໍລິການຕິດຕັ້ງໂຄງສ້າງ ທີ່ມີອາກາດຖ່າຍເທາະດວກນັ້ນ ໝາຍຄວາມວ່າຜົນກະທົບອັນນີ້ຢ່າງ ດຽວກໍ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ຝຸ່ງປ່າ ແລະ ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດໃນນ້ຳ ແຕ່ເຂື່ອນລົງໄປ ຈົນຮອດສູດປ່ອງແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ເຂດຖັດໄປ ຫລຸດໜ້ອຍຖອຍລົງ ຊຶ່ງ ຜົນກະທົບນີ້ຈະປະກົດເຫັນໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນທີ່ສຸດໃນລະດູແລ້ວ.

ນອກນັ້ນແລ້ວ ຍັງຈະມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ມົນລະພິດທີ່ຮ້າຍແຮງເກີດຂຶ້ນ ໃນໄລຍະການກໍ່ສ້າງ ຊຶ່ງເປັນຜົນເກີດຈາກເຫດການຕ່າງໆເຊັ່ນ: “ອຸບັດ ຕິເຫດ, ຄວາມປະມາດເລີ່ມເລີ້ໃນການຈັດການ, ການກຳຈັດ ແລະ ນ້ຳ ວັດຖຸເຊື້ອໄຟ, ນ້ຳມັນ ແລະ ທາດເຄມີອື່ນໆ ທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນຂະບວນ ການກໍ່ສ້າງ, ມົນລະພິດທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນຈາກສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ເປັນທາດ

ແຂງ ແລະ ທາດແຫລວ, ການລະບາຍນ້ຳເສຍຈາກຄ້າຍກໍ່ສ້າງ ແລະ ກິດຈະການກໍ່ສ້າງ”²⁰ ຄວາມຈິງແລ້ວຜູ້ຂຽນເອງໄດ້ໄປພົບເຫັນກະຖັງ ນ້ຳມັນທີ່ປະຖິ້ມໄວ້ໃນເຮືອກາບທີ່ເຮັດດ້ວຍໄມ້ ສາມາດແຕກເພໄດ້ງ່າຍ ຢູ່ແຄມນ້ຳ ໃນເວລາທີ່ເດີນທາງໄປເຂດທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນໃນເທືອກ່ອນ.

ດິນເຊາະເຊື້ອທີ່ເກີດຈາກຂອບພູປົກຄຸມໄປດ້ວຍປ່າໄມ້ ທີ່ຖືກຖາງ ຈົນແປນ ເພື່ອໃຊ້ເປັນເສັ້ນ ທາງໃນລະຫວ່າງການກໍ່ສ້າງ ແລະ ຈາກ ການຜະລິດຜະລັດງ່າມແບບບໍ່ສະໜໍາສະເໝີ ແລະ ການລະບາຍນ້ຳໃນ ເວລາດຳເນີນການຜະລິດ ຈະພາໃຫ້ລະດັບການຕົກຕະກອນໃນເຂດລຸ່ມ ນ້ຳ/ເຂດໃຕ້ເຂື່ອນເພີ່ມສູງຂຶ້ນ. ນ້ຳທີ່ໃຊ້ດື່ມ ແລະ ໃຊ້ປະຈຳຄົວເຮືອນ ຈະມີຄຸນນະພາບຫລຸດລົງ ແລະ ຊາວບ້ານກໍ່ບໍ່ສາມາດອາໄສແມ່ນ້ຳລຳ ເຊ ມາເປັນແຫລ່ງນ້ຳຕົ້ນຕໍຂອງພວກເຂົາໄດ້ອີກຕໍ່ໄປ. ໂຄງການຄຸ້ມ ຄອງການປະມົງແບບມີສ່ວນຮ່ວມຂອງກອງທຶນອະນຸລັກທຳມະຊາດ ໂລກ (WWF ComFish) ກໍ່ຍັງໄດ້ສະແດງຄວາມເປັນຫ່ວງເປັນໃຍ ຫລາຍຕໍ່ໄພອັນຕະລາຍ ຂອງການສະສົມສິ່ງທີ່ມີຊີວິດຢູ່ໃນວົງຈອນຕ່ອງ ໂສ້ອາຫານຈາກນ້ຳໃນອະນາຄົດ ອັນເນື່ອງມາຈາກການດຳເນີນງານ ຂອງບໍ່ຄຳທີ່ຫລ້າຫລັງໃນເຂດອ່າງນ້ຳຕອນເໜືອ. ຄວາມສ່ຽງອັນນີ້ບໍ່ປະ ກົດລະບຸອອກມາໃຫ້ເຫັນຢູ່ໃນແຜນການກວດກາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດ ລ້ອມ ວ່າຈະໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂຄືແນວໃດ.

ບັນຫາການປ່ຽນແປງດ້ານອຸທິກກະສາດ

ສະພາບອຸທິກກະສາດຂອງແມ່ນ້ຳຈະຖືກປ່ຽນແປງໄປ ໂດຍບໍ່ສາມາດ ເອົາກັບຄືນມາໄດ້ດ້ວຍການກັກເກັບນ້ຳໄວ້ ແລະ ການປ່ອຍນ້ຳເປັນ ໄລຍະໆ ໂດຍບໍ່ຕໍ່ເນື່ອງຈາກສະຖານີຜະລິດຜະ ລັດງ່າມ ຊຶ່ງຈະມີໄລຍະ ເດີນເຄື່ອງຈັກປົກກະຕິ 16 ຊົ່ວໂມງຕໍ່ມື້ ແລະ ໄດ້ຮັບການຄວບຄຸມຕາມ ຄວາມຕ້ອງການໄຟຟ້າຂອງໄທ²¹ ລະບົບການທ່າງານຂອງເຄື່ອງຈັກ ຄືແນວນີ້ ສາມາດພາໃຫ້ລະດັບນ້ຳຂຶ້ນສູງຢ່າງກະທັນຫັນ ແລະ ເປັນ ອັນຕະລາຍຢ່າງຍິ່ງໃນເຂດໃຕ້ເຂື່ອນລົງໄປຫາຈຸດທີ່ໄປປ່ອງໃສ່ແມ່

ແກ້ງອີ່ຕາດ ຢູ່ເຂດນ້ຳຕອນເໜືອ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ເຂື່ອນໄຟຟ້າ. ໃນຕໍ່ໜ້າເຂດນີ້ຈະກາຍເປັນເຂດອ່າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ ນ້ຳເທີນ 1: ພາບໂດຍ David J.H.Blake

ນ້ຳຂອງ ທີ່ມີຄວາມຍາວເຖິງ 33ກິໂລແມັດ. ຄາດວ່າຈະມີປະລິມານ ການປ່ອຍນ້ຳຂຶ້ນໆລົງບໍ່ສະໝໍ່າສະເໝີ ໃນບໍລິມາດສູງເຖິງ 370 ແມັດ ກ້ອນ/ວິນາທີ. ໂດຍລວມແລ້ວ, ສະເລ່ຍລະດັບການໄຫລຂອງນ້ຳໃນ ລະດູແລ້ງ ຕາມສາຍນ້ຳເທີນ-ກະດິງ ເຂດໃຕ້ເຂື່ອນນ້ຳເທີນ1 ຈະມີສູງ ຫລາຍ ແລະ ສະເລ່ຍການໄຫລຂອງນ້ຳໃນລະດູຝົນກໍ່ຈະຫລຸດລົງຄູ່ຄຽງ ກັນໄປ. ການປ່ຽນແປງເຫລົ່ານີ້ຈະມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ຄວາມປອດໄພ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງພົນລະເມືອງ ອາໄສຢູ່ໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳ ຜູ້ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບ ການກະກຽມດີ ເພື່ອປັບໂຕເຂົ້າກັບລະບົບໃໝ່ການໄຫລຂອງນ້ຳ. ສ່ວນ ແມ່ນ້ຳຂອງເອງກໍ່ຈະປະສົບກັບອຸທິກກະສາດທີ່ເກີດການປ່ຽນແປງຈາກ ໂຄງການນ້ຳເທີນ1. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ກໍ່ຈະມີລະດັບການໄຫລຂອງນ້ຳໃນ ລະດູແລ້ງເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ການໄຫລຂອງນ້ຳໃນລະດູຝົນຫລຸດລົງຢ່າງເຫັນ ໄດ້ແຈ້ງ ຊຶ່ງຈະສົ່ງຜົນຕໍ່ໄປຈົນເຖິງຈຸດທີ່ປ່ອຍໃສ່ ເຊບັງໄຟ ແລະ ບາງທີ່ກ່ອນໄກໄປກວ່ານັ້ນກໍ່ເປັນໄດ້.

ໃນເວລາດຽວກັນນັ້ນ, ເຂດເໜືອເຂື່ອນ ຊຶ່ງມີນ້ຳໄຫລຜ່ານຮ່ອນພູ ໃນປະຈຸບັນ ພ້ອມດ້ວຍວັງນ້ຳເລິກ, ບ່ອນຕົ້ນເຂີນ, ຫາດຊາຍ ແລະ ແກ້ວ ໂງ່ນຫີນທັງໝົດນີ້ຈະໄດ້ດັດປ່ຽນສະພາບກາຍມາເປັນອ່າງເກັບນ້ຳ ເຮັດ ໃຫ້ຄວາມຫລາກຫລາຍ ດ້ານຖິ່ນຢູ່ອາໄສທາງທ່າມະຊາດ ຂອງສັດ ແລະ ພືດ ຕະຫລອດຊີວະນາໆພັນ ຊຶ່ງມີບໍ່ຫລາຍຢູ່ແລ້ວຫລຸດໜ້ອຍຖອຍລົງ. ບັນຫານີ້ຈະມີຜົນກະທົບແກ່ມວນມະນຸດ, ສັດ ແລະ ພືດພັນທ່າມະຊາດ ທີ່ ໄດ້ປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບລະບົບນິເວດຕາມແຄມແມ່ນ້ຳທີ່ປ່ຽນແປງ ໄປ.

ບັນຫາການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ

ແຜນການດຳເນີນການຍົກຍ້າຍຂອງ ໂຄງການຈັດສັນນ້ຳເທີນ1 (RAP) ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຕົວເລກຂອງປະຊາຊົນຈຳນວນຫລາຍກວ່າ 3.200 ຄົນ (ຕົວເລກໃນປີ 2005) ຈາກຄົວເຮືອນຈຳນວນ 548ຫລັງ ໃນ 16 ບ້ານ ຈະໄດ້ຍົກຍ້າຍອອກຈາກຝັ່ນທີ່ນ້ຳຖ້ວມຂັງ ຂອງເມືອງ ວຽງທອງ. ໂຄງການນ້ຳເທີນ1 ຍັງຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຊາວບ້ານທີ່ອາ ໄສຢູ່ໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳ/ ຫລື ເຂດເລາະລຽບຕາມແລວທາງສາຍສົ່ງໄຟ ຝ້າ ຈຳນວນຫລາຍກວ່າ 10.000 ຄົນ. ລວມທັງໝົດແລ້ວ, ແຜນດຳ ເນີນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນໄດ້ຄາດຄະເນເອົາໄວ້ວ່າ ປະຊາຊົນຈຳນວນ 14.500 ຄົນ ໃນ 2,590 ຄົວເຮືອນ ຈາກ 103 ບ້ານ ຈະໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບບໍ່ດີຈາກໂຄງການນ້ຳເທີນ1²² ບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບເຫລົ່ານັ້ນ ປະກອບໄປດ້ວຍຫລາຍຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ ຊຶ່ງໃນນັ້ນ, ກໍ່ລວມ ທັງກຸ່ມໄຕ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດເມີນສູງ (ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ: ເຜົ່າໄຕເມີຍ, ເຜົ່າໄຕກາງ), ຝອງ, ມັງ ແລະ ເຜົ່າຂະນຸ ພ້ອມດ້ວຍເຜົ່າ ລາວ-ໄຕ ເຂດທົ່ວພຽງ ສ່ວນ ໃຫຍ່ທີ່ຕັ້ງພູມລຳເນົາຢູ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳເທີນ-ກະດິງ ແລະ ບ້ານແຄມນ້ຳອີກ ຈຳນວນໜຶ່ງ.

ບໍ່ຕ່າງຫຍັງກັບແຜນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນອື່ນໆ ແຜນດຳເນີນການ ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໂຄງການນ້ຳທາ 1 (RAP) ເຜີຍໃຫ້ເຫັນການເບິ່ງໂລກ ໃນແງ່ດີແບບສົນເຫດສົນຜົນທີ່ເວົ້າວ່າ ຜົນກະທົບທີ່ຮ້າຍແຮງທີ່ເກີດ ຈາກເຂື່ອນຈະສາມາດບັນເທົາລົງໄດ້ ແລະ ໃຫ້ການຊົດເຊີຍທີ່ພຽງພໍ ດ້ວຍການນຳໃຊ້ແຜນຍຸດທະສາດການພັດທະນາແບບທ່າມະດາທີ່ເຄີຍ ປະຕິບັດກັນມາ. ວິທີການຝຶນຝູງການດຳລົງຊີວິດທີ່ນຳສະເໜີຢູ່ໃນແຜນດຳ ເນີນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ (RAP) ມີປະຫວັດການ ບັນທຶກການປະຕິບັດ ທີ່ມີລັກສະນະປະປົນຄົນເລກັນ ແລະ ຖືກນຳມາມີຄວາມສຳເລັດຢູ່ໃນທຸກ ລະດັບທີ່ສຸດ ຕາມທີ່ໄດ້ປະຕິບັດກັນມາຢູ່ໃນເຮືອນທຸກຍາກ. ຕົວຢ່າງ ໄດ້ ມີການສົມມຸດຕິຖານເອົາໄວ້ວ່າ ຈຳນວນ 635 ຫລັງຄາເຮືອນ²³ ຈະໄດ້

ຍົກຍ້າຍໄປຕັ້ງຮ່ວມຢູ່ນ້ຳບ້ານທີ່ມີຢູ່ກ່ອນແລ້ວພຽງແຕ່ 4 ແຫ່ງເທົ່ານັ້ນ ໃນເມືອງວຽງທອງ ແລະ ຈະມີເນື້ອທີ່ຊົນລະປະທານ, ທົ່ງຫຍ້າລ້ຽງສັດ ແລະ ຊັບພະຍາກອນພຽງພໍ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນກິດຈະກຳໃນການດຳລົງ ຊີວິດຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ ແລະ ຊາວບ້ານທີ່ຮັບເອົາເຂົາເຈົ້າມາຢູ່ນຳ.

ເຖິງວ່າລະບົບຊົນລະປະທານຈະຕັ້ງຢູ່ໃນຫ້ວຍນ້ຳນ້ອຍໆ ທີ່ມີສາຍ ນ້ຳໄຫລບໍ່ສະໝໍ່າສະເໝີກໍ່ ຕາມ ແຕ່ກໍ່ຄາດວ່າ ຮູບແບບການດຳລົງຊີ ວິດນັ້ນຈະມີນ້ຳພຽງພໍ ເພື່ອຮັບໃຊ້ຊົນລະປະທານເນື້ອທີ່ນຳ 1 ເຮັກຕາຕໍ່ ຄອບຄົວໄດ້. ນອກຈາກນັ້ນກໍ່ຍັງຄາດວ່າ ຊາວບ້ານຈະສາມາດຈັດ ຫາເຄື່ອງມືທຳການຜະລິດກະສິກຳທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອບັນລຸຜົນຜະລິດ ຕາມປະລິມານທີ່ຕ້ອງການ. ແຕ່ວ່າ ຈາກປະສົບການຂອງແຜນການ ຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຂອງໂຄງການເທີນ - ຫີນບູນແລ້ວ ບໍ່ເປັນແນວນັ້ນເລີຍ (ເບິ່ງກໍລະນີສຶກສາ 3).

ບໍ່ຕ່າງໄປຈາກໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກແຫ່ງອື່ນໆໃນ ພາກພື້ນ, ໂຄງການນ້ຳເທີນ 1 ກໍ່ເປັນອີກໂຄງການໜຶ່ງທີ່ລົ້ມເຫລັວ ໃນ ການຮວບຮວມປະຫວັດຄົວເຮືອນຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະ ທົບເປັນແຕ່ລະຄົວ ເຮືອນໄປ. ເນື້ອໃນຂອງແຜນດຳເນີນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນເອງກໍ່ຍອມຮັບ ວ່າ “ແຜນການຍັງມີຂໍ້ມູນບໍ່ພຽງພໍກ່ຽວກັບການຫາປາ ເພື່ອບໍລິໂພ ກ ແລະ ເພື່ອຂາຍ” ເພື່ອຈະປະ ເມີນຜົນກະທົບທີ່ຈະມີຕໍ່ພົນລະເມືອງ ໃນເຂດເໜືອນ້ຳ... ຄອບຄົວທັງໝົດທຳການຫາປາ. ເພາະສະນັ້ນ, ອະນາຄົດຂອງພວກເຂົາສ່ວນໜຶ່ງກໍ່ຂຶ້ນກັບຄຳຕອບຕໍ່ຄຳຖາມເຫລົ່ານີ້²⁴ ແຜນດຳເນີນການຍົກຍ້າຍການຈັດສັນ (RAP) ໄດ້ຕັ້ງຂໍ້ສົມມຸດຕິຖານ ເອົາວ່າ: ຄົວເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈະສາມາດທຳການກະສິກຳ ເພື່ອ ທົດແທນສານອາຫານ ແລະ ລາຍຮັບຈາກການຫາປາທີ່ໄດ້ສູນເສຍໄປ, ແຕ່ວ່າແຜນການດັ່ງກ່າວໄດ້ສະແດງອອກໃຫ້ເຫັນຄວາມບໍ່ເຂົ້າໃຈເລິກ ເຊິ່ງຕໍ່ບັນດາສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆທີ່ເປັນຈິງ ລວມທັງຄຳປະກັນວ່າ ພົນລະ ເມືອງເກືອບໝົດທຸກຄົນທີ່ອາໄສການປະມົງຈະສາມາດປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງຢ່າງໃຫຍ່ຫລວງນັ້ນ.²⁵

ສວນຜັກຊາວບ້ານຢູ່ແຄມນ້ຳກະດິງ: ພາບໂດຍ David J.H.Blake

ລຸ່ມນ້ຳ ທີ່ເປັນບ່ອນປ່ອງໃສ່ນ້ຳຕົ້ນບູນໃນລະດູຝົນຫລຸດລົງເຖິງ 8% ນັ້ນ ບັນຫານີ້ຈະມີອິດທິພົນຢ່າງໃຫຍ່ຫລວງຕໍ່ລະດັບນ້ຳຖ້ວມໃນອ່າງເກັບ ນ້ຳສົ່ງຄວາມຕອນໃຕ້ໃນປະເທດໄທ³² ທີ່ມີການປະ ມັງອັນລ້ຳຄ່າ ແລະ ອຸດົມສົມບູນ ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຂຶ້ນກັບລະດັບແມ່ນ້ຳຂອງ, ກະແສການ ໄຫລຂອງນ້ຳ ແລະ ລະບົບເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຕາມລະດູການ³³ ລະດັບ ກະແສການໄຫລຂອງນ້ຳໃນລະດູຝົນຫລຸດລົງຜຽດແຕ່ໜ້ອຍດຽວ ກໍ່ຈະ ເຮັດໃຫ້ລະດັບແມ່ນ້ຳໃນເຂດທີ່ວຽງຫລຸດລົງ. ຜົນທີ່ຕາມມາກໍ່ຄື ບັນຫາ ນີ້ຈະເຮັດໃຫ້ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງການປະມັງ ແລະ ລະບົບນິເວດທາງ ນ້ຳ ຊຶ່ງແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງທີ່ມີຄຸນຄ່າຫລາຍການກະສິກໍາໃນເຂດທີ່ວຽງໃນ ລະດູຝົນ³⁴ ຫລຸດໜ້ອຍລົງ. ກ່ອນຈະທໍາການຕັດສິນໃຈໃດໜຶ່ງໄປນັ້ນ ຄວນຈະສຶກສາຜົນກະທົບຂ້າມເຂດຊາຍແດນຂອງໂຄງການນ້ຳເທີນ 1 ໃຫ້ຮອບຄອບຖີ່ຖ້ວນສາກ່ອນ. ໃນປະຈຸບັນນີ້ ເຖິງວ່າຈະບໍ່ໄດ້ມີຈຳນວນ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຕໍ່ການຫາປາຫລຸດລົງ, ການສູນເສຍສວນແຄມທ່າ ແລະ ຜົນຜະລິດກະສິກໍາຫລຸດລົງ ຍ້ອນການສູນເສຍຈາກການເກີດຕະ ກອນ ແລະ ທາດສານອາຫານທີ່ສົ່ງມາຈາກໂຄງການນ້ຳເທີນ 1 ກໍ່ຕາມ ແຕ່ຜົນລະເມືອງທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດລຸ່ມແມ່ນ້ຳ ຂອງເຊັ່ນ: ແມ່ນ້ຳສົ່ງຄວາມ ພັດບໍ່ໄດ້ນໍາມາພິຈາລະນາເປັນ “ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ” ຢູ່ໃນແຜນດໍາເນີນ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ແຜນການກວດກາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ຫລື ແຜນ ການປະເມີນຜົນກະທົບສະສົມ.

ສະຫລຸບສັງລວມ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະ

ໂຄງການນ້ຳເທີນ 1 ແມ່ນໂຄງການໜຶ່ງໃນຈຳນວນຫລາຍໆໂຄງການ ກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳ ຕົກທີ່ເກີດຈາກການປະດິດຄິດຜົນເອົາແບບບໍ່ ຖືກຕ້ອງ ທີ່ກໍ່ລ້າງຈະນໍາມາພິຈາລະນາຮັບຮອງເອົາຢູ່ໃນລາວ ໃນປະຈຸ ບັນນີ້ ຜົນກະທົບຕໍ່ການປະມັງ, ການດໍາລົງຊີວິດທີ່ອາໄສການປະມັງ ແລະ ແຫລ່ງຊີວະນາໆພັນທີ່ສໍາຄັນ ຈະມີຄວາມຮ້າຍແຮງທີ່ສູດ. ລັກສະ ນະຮີບຮ້ອນ ແລະ ພ້າວຜັງທີ່ຄາດຄວາມໂປ່ງໃສ ທີ່ໂຄງການນີ້ໄດ້ວາງ ແຜນໄປ ແລະ ໄດ້ປະຕິບັດມາຮອດດຽວນີ້ - ດ້ວຍການປິດລັບເອກະສານ ສໍາຄັນ ແລະ ບົດວິເຄາະເສດຖະກິດ ແລະ ການຕັດສິນໃຈທີ່ເປັນໜ້າສົ່ງ ໃສ່ຫລາຍຢ່າງ - ເປັນສິ່ງບົ່ງບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າໂຄງການນ້ຳເທີນ 1 ຈະເປັນ ໂຄງການທີ່ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍແພງທີ່ສຸດສໍາລັບພວກຊາວບ້ານຄົນລາວ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ຂໍ້ສະເໜີແນະ

- ໃນເມື່ອວ່າຄວາມຄົງຕົວຢູ່ໄດ້ທາງເສດຖະກິດຂອງໂຄງການນ້ຳ ເທີນ 1 ຍັງເປັນບັນຫາທີ່ໜ້າສົ່ງໃສຢູ່ ຜົນກະທົບອັນໃຫຍ່ຫລວງທີ່ບໍ່ ສາມາດປ່ຽນແປງຄືນໄດ້ ທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນກັບການປະມັງ ແລະ ຊີວະ ນາໆພັນແລ້ວ ກໍ່ຄວນຈະພິຈາລະນາແຜນການກໍ່ສ້າງໂຄງ ການນ້ຳ ເທີນ 1 ຄືນໃໝ່ ແລະ ຄວນຊອກຫາທາງເລືອກອື່ນທີ່ດີກວ່າ.
- ຄວນໃຫ້ຢຸດເຊົາວຽກງານຂອງໂຄງການນ້ຳເທີນ 1 ໂດຍໝັ້ນທີ່ໝັ້ນ ໃດ ຈົນກວ່າຈະມີການຈັດຕັ້ງການສອບຖາມເຈາະຈົ້ນເປີດກວ້າງ ແບບມວນຊຸມ ຢ່າງເປັນເອກະລາດ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດ ລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມຂອງໂຄງການນີ້. ຕໍ່ຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທຸກຄົນລວມ ທັງຜູ້ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດເໜືອນ້ຳ ແລະ ເຂດລຸ່ມນ້ຳເລາະລຽບ ຕາມ ແມ່ນ້ຳຂອງໃນປະເທດລາວ ແລະ ປະເທດໄທ. ຖ້າວ່າໂຄງການຈະ ດໍາເນີນຕໍ່ໄປ ກໍ່ຈະຕ້ອງເຮັດໃຫ້ທຸກຝ່າຍຮັບຮູ້ຢ່າງຄົບຖ້ວນ ເຖິງຜົນ ກະທົບທີ່ພວກເຂົາອາດຈະໄດ້ຮັບ ແລະ ເປີດໂອກາດໃຫ້ທຸກຝ່າຍດໍາ

ເນີນການເຈລະຈາກັບນັກພັດທະນາໂຄງການ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຄ່າຊົດ ເຊີຍສໍາລັບຜົນເສຍຫາຍຢ່າງເປັນທໍາ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບສັນຍາ ສາກົນວ່າດ້ວຍຄວາມຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນຕໍ່ແມ່ນ້ຳ ໃນນັ້ນ ລວມທັງ ຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບແມ່ນ້ຳໃນປີ 1995 ຂອງຄະນະກຳມາທິການແມ່ ນ້ຳຂອງ(MRC)

ໝາຍເຫດ

¹ ສໍາລັບຈຸດປະສົງຂອງບົດລາຍງານສະບັບນີ້, ຜູ້ຂຽນໄດ້ນຳເອົາ ນ້ຳເທີນ-ນ້ຳກະດິງ ມາ ອ້າງອີງ ເພື່ອຊ່ວຍກໍານົດໃຫ້ເຫັນທີ່ຕັ້ງທາງດ້ານພູມສັນຖານຂອງແມ່ນ້ຳສາຍນີ້ ແລະ ແນວຄິດໃຈໃນເປັນໜຶ່ງດຽວ ແລະ ແມ່ນ້ຳສາຍດຽວກັນທີ່ຢູ່ເຂດເໜືອນ້ຳຈາກເຂື່ອນ ເທີນ-ຫົນບູນຂຶ້ນໄປແມ່ນໄດ້ນຳມາອ້າງເປັນນ້ຳເທີນ ແຕ່ວ່າສາຍນ້ຳຕອນລຸ່ມຂອງນ້ຳເທີນ ໂດຍທົ່ວໄປແມ່ນໄດ້ນຳມາອ້າງເປັນນ້ຳກະດິງ.

² ບໍລິສັດກາມູຍດາ(Gamuda) ໄດ້ໂຄສະນາຢູ່ໃນເວບໄຊຂອງບໍລິສັດວ່າ ຕົນເອງ ແມ່ນ “ກຸ່ມບໍລິສັດນໍາໜ້າທາງດ້ານໂຄງລ່າງຜືນຖານແຫ່ງປະເທດມາເລເຊຍ” ແລະ ກ່ຽວກັບການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນນັ້ນບໍລິສັດໄດ້ເວົ້າວ່າ “ບັນທຶກປະຫວັດການເຮັດວຽກຂອງ ບໍລິສັດໃນດ້ານນີ້ຖືວ່າດີເລີດ” ເຖິງວ່າບໍລິສັດນີ້ໄດ້ສ້າງເຂື່ອນພຽງແຕ່ແຫ່ງດຽວເທົ່ານັ້ນ ທີ່ມີການລາຍງານບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າ ໃນການສ້າງເຂື່ອນແຫ່ງດຽວເທົ່ານັ້ນ ກໍ່ມີບັນຫາຢ່າງ ຫລວງຫລາຍແລ້ວ. ສາມາດເບິ່ງໄດ້: http://www.gamuda.com.my/GAMUDA05/projects_dam.htm (ເຂົ້າຫາຂໍ້ມູນໃນວັນທີ 14 ກໍລະກົດ 2008) ແລະ <http://www.magicriver.net/bulletin.htm> (ເຂົ້າຫາຂໍ້ ມູນໃນວັນທີ 14 ກໍລະກົດ 2008).

³ ໂດຍອີງຕາມບົດຄວາມຕໍ່ໄປນີ້: “ ການຊື້ຂາຍພະລັງງານຂອງບໍລິສັດຜະລິດພະລັງງານ ໄຟ ຟ້າແຫ່ງປະເທດໄທ ກັບ ບໍລິສັດມາເລເຊຍ” (“Thailand’s EGCO in Hydro Deal with Malaysians”, Bangkok Post, 17 Oct 2005) ອົງການ ຜະລິດພະລັງງານແຫ່ງປະເທດໄທ (EGAT) ຖືຫຸ້ນ 25.41% ໃນບໍລິສັດຜະລິດພະລັງງານ ແຫ່ງປະເທດໄທ (http://www.newsmokong.org/thailand_egco_in_hydro_deal_with_malaysians)

⁴ ເຂື່ອນຊັງກາຍ ເຊີລັງກໍ(Sungai Selangor) ໄດ້ສ້າງສໍາເລັດກ່ອນກໍານົດໃນເດືອນ ເມສາ 2003 ເຖິງວ່າຈະມີການຄັດຄ້ານຢ່າງແຮງຈາກອົງກອນພາກປະຊາສັງຄົມ ແລະ ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນຜູ້ທີ່ມີຄວາມວິຕົກກັງວົນກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຈາກເຂື່ອນ ແລະ ຂໍ້ບົກຜ່ອງຂອງພະນັກງານລັດຖະບານຕໍ່ການບັງຄັບໃຊ້ແນວທາງ ແລະ ລະບຽບການປົກ ປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ.

⁵ ບໍລິສັດມົງແຊນ ແລະ ເລນາຍເຢີສາກົນ(Mausell and Laymeyer International), “ແຜນພັດທະນາພະລັງງານສໍາລັບ ສປປ ລາວ - Power System Development Plan for Lao PDR” ບົດລາຍງານສະບັບສົມບູນ - ໜາທີ ໗: ບົດລາຍງານສະບັບຕົ້ນຕໍ(ສິງຫາ 2004), ໜ້າທີ 224.

⁶ ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນ(Ibid..) ໜ້າທີ 113.

⁷ ການເຊັນບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບອັດຕາພາສີ ກັບອົງການຜະລິດພະລັງງານ ໄຟຟ້າແຫ່ງປະເທດໄທ ສໍາລັບໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 1 (‘ໂຄງການນ້ຳ ເທີນ 1’), ບໍລິສັດກາມູຍດາແບັກຮາດ(Gamuda Berhad) http://www.bursamalaysia.com/wesite/bm/listed_companies/company_announcements/announcement/historical.jsp (18 Dec 2006)

⁸ “ທ່ານຮອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີຢ້ຽມຢາມເຂດທີ່ຕັ້ງໂຄງການນ້ຳເທີນ” *ໜັງສືພິມວຽກ ຈົນທາຍ* ສະບັບວັນທີ 16 ມັງກອນ 2008.

⁹ “ບໍລິສັດກາມູຍດາ: ບໍ່ມີການຊືກຊ້າໃນການດໍາເນີນການ ເພື່ອເຮັດໂຄງການໄວ ຂຶ້ນ” ວາລະສານ ສະຕາອອນລາຍ ສະບັບວັນທີ 22 ມີນາ 2008 (The Star Online, 22 March 2008). <http://biz.thestar.com.my/news/story.asp?file=/2008/3/22/business/20724400&sec=business>).

¹⁰ “ລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟສູງຂຶ້ນເຮັດໃຫ້ມູນຄ່າການສົ່ງອອກພະລັງງານເພີ່ມສູງຂຶ້ນ” *ພັດສິ ຜົນວຽງຈັນທາຍ* ສະບັບ ວັນທີ 30 ກໍລະກົດ 2008.

¹¹ ບໍລະສັດ ນໍ້າພະແລນ ແລະ ເອໂກລາວ, ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ1 (Norplan & Ecolao, Nam Theun 1 HPP): ການປະເມີນຜົນກະທົບສະສົມ(CIA), ບົດລາຍງານສະບັບສົມບູນ, ບໍລິສັດກາມຍດາ ແລະ ບໍລິສັດຜະລິດໄຟຟ້າແຫ່ງປະເທດໄທ(GamudaBhd and EGCO) (ກັນຍາ 2007), ເອກະສານທີ່ບໍ່ໄດ້ຈັດຝັມ.

¹² ສໍາລັບບົດລາຍງານທີ່ດຶກຂອງໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ-ຫົນບູນ, ກະລຸນາເບິ່ງ: http://www.mekong.es.usyd.edu.au/publications/briefs/mekong_brief3.pdf(July 2006).

¹³ ນໍ້າພະແລນ ແລະ ເອໂກລາວ(Norplan & Ecolao.) ໜ້າທີ14.

¹⁴ ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນ(Ibid..) ໜ້າທີ23

¹⁵ ຕາຕະລາງ28.9, ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນ(Ibid..) ຮ່າງ“ແຜນດໍາເນີນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນສະບັບສົມບູນຜາກ 4” ໜ້າທີ11

¹⁶ ລາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມຂອງບົດລາຍງານສະບັບນີ້ສາມາດຊອກເບິ່ງໄດ້ທີ່: http://www.panda.org/aboutwwf/where_we_work/project/projects/index.cfm?ProjectID=LAO035 (ເຂົ້າຫາໃນວັນທີ 14 ກໍລະກົດ 2008).

¹⁷ ການຕິດຕໍ່ພົວພັນສ່ວນບຸກຄົນກັບທ່ານ Roger Mollot, ຫົວໜ້າທີ່ປຶກສາຝ່າຍເຕັກນິກ ຂອງໂຄງການປະມົວຊຸມຊົນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ComFish Project, ວັນທີ 12 ເມສາ 2008

¹⁸ ການຕິດຕໍ່ພົວພັນສ່ວນບຸກຄົນ, Dr. Guy Lanza ຫາ Aviva Imhof, ອົງການນໍ້ານໍ້າງຽດ International Rivers, ວັນທີ 14 ກຸມພາ 2008.

¹⁹ ນໍ້າພະແລນ (Norplan) ແລະ ເອໂກລາວ (Ecolao), ໜ້າທີ 82

²⁰ ນໍ້າພະແລນ (Norplan) ແລະ ເອໂກລາວ (Ecolao), 2007

²¹ ໃນປະຈຸບັນ ການຄາດການກ່ຽວກັບການດໍາເນີນການຜະລິດພະລັງງານແມ່ນ 10.5-13.5 ຊົ່ວໂມງຕໍ່ວັນ, ຫົກວັນຕໍ່ອາທິດ, ດັ່ງນັ້ນ, ຈະເຮັດໃຫ້ກະແສການໄຫລຂອງນໍ້າປະຈຳວັນມີການປ່ຽນແປງຢ່າງຫລວງຫລາຍ. ເພື່ອເປັນການສົນທຽບ, ທ່ານສາມາດເບິ່ງໄດ້ທີ່ ເທີນ-ຫົນບູນ ຊຶ່ງມີຕາຕະລາງການກໍານົດການປະຕິບັດການທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ ຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງອົງການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າແຫ່ງປະເທດໄທ(EGAT) ແລະ ເປັນທີ່ຮູ້ກັນດີວ່າຈະຢຶດ ແລະ ເປີດ ໃນເວລາທີ່ບໍ່ສາມາດຄາດການລ່ວງໜ້າໄດ້ ຊຶ່ງຜາທີ່ເກີດສະພາບການທີ່ເປັນອັນຕະລາຍໃນເຂດລຸ່ມນໍ້າ ເຮັດໃຫ້ເກີດມີການຕາຍດີກນໍ້າ ຫລື ຈີນນໍ້າຕາຍຂອງເດັກນ້ອຍ ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່ ໂດຍບໍ່ຮູ້ໂຕ ຈາກນັ້ນຂັ້ນກະທັນຫັນ: ສໍາລັບລາຍລະອຽດເບິ່ງໄດ້: <http://www.internationalrivers.org/en/node/2311> (ວັນທີ 23 ພະຈິກ 2007).

²² ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຄິດວ່າຕົວເລກເຫລົ່ານີ້ແມ່ນຕົວເລກຂອງຝ່າຍຢຶດຖືເດີນ. ອີງຕາມແຫລ່ງຂ່າວພາຍໃນບ້ານໜຶ່ງຢູ່ໃນເຂດນ້ຳມວນ/ນ້ຳມຸມ ຊຶ່ງເບື້ອງຕົ້ນຄິດວ່າຈະໄດ້ມີການຍົກ ຍ້າຍຈັດສັນພຽງແຕ່ 4ຄົວເຮືອນ ທີ່ຈະຖືກນໍ້າຖ້ວມເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຈຳນວນຄົວເຮືອນເຫລົ່ານີ້ ພັດບໍ່ໄດ້ເອົາລວມເຂົ້າຢູ່ໃນແຜນດໍາເນີນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ຕາມການສະເໜີຂອງບໍລິສັດກາມຍ ດາ(Gamuda) ທັງນີ້ກໍ່ຍ້ອນຄວາມຜິດພາດຂອງການສໍາຫລວດ. ຖ້າຫາກວ່າມີມວນຄວາມຈຶງ ສະພາບການອັນນີ້ບໍ່ພຽງແຕ່ຈຳກັດໃຫ້ເກີດມີປະເດັດຄ່າຖາມສະເພາະດໍາເລີດຕະມານລົງຂອງນໍ້າ ພັດທະນາເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ວ່າຜູ້ທີ່ຂອບເຂດນໍ້າຖ້ວມຕົວຈິງ ອາດຈະມີຄວາມຮ້າຍແຮງຫລາຍຍິ່ງກວ່າທີ່ໄດ້ຮັບໃນເວລານີ້ກໍ່ເປັນໄດ້.

²³ ອັນນີ້ ແມ່ນການຄາດຄະເນພື້ນລະເມືອງປີ 2010.

²⁴ ບໍລິສັດນໍ້າພະແລນ ແລະ ເອໂກລາວ, “ຜາກທີ 41.1 ແຜນການຝັ່ນຝູ ແລະ ບັບປຸງການ

ດໍາລົງຊີວິດ” ໜ້າທີ 31

²⁵ ສໍາລັບລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບວ່າ ເປັນຫຍັງການພັດທະນາການລ້ຽງສັດຕາມປະຫວັດສາດ ຈຶ່ງໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມໃນເລື່ອງການຫາປາ, ກະລຸນາເບິ່ງ: Bush S., “ຈິ່ງເອົາປາໃຫ້ຄົນ” ການເຮັດໃຫ້ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນນໍ້າທີ່ມີຊີວິດຢູ່ ເຂົ້າກັບສະພາບນໍ້າໃນອ່າງແມ່ນໍ້າ ຂອງຕອນລຸ່ມ” ເອກະສານອ້າງອີງເລກທີ 8 *ສູນຊັບພະຍາກອນແມ່ນໍ້າຂອງ, ມະຫາວິທະຍາໄລຊູດີນີ (ເດືອນສິງຫາ 2003)* ສ່ວນບົດວິຈານສະເພາະເລື່ອງ “ປາເຜື້ອປາ” ມັນເປັນພຽງມະໂນພາບທໍາມະດາສາມັນ ໃນກຸ່ມຜູ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນໃນເລື່ອງພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກໃນເຂດພາກພື້ນ ແລະ ດຽວນີ້ກໍ່ນຳມາປະຕິບັດກັນຢູ່ໃນໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ2, ເບິ່ງ Blake D.J.H., “ບົດທົບທວນຂອງຄວາມຄົບຖ້ວນພຽງພໍຂອງມາດຕະການຂອງການຊຶດເຊີຍໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ເລາະລຽບຕາມເຊບັ້ງໄຟ, ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ 2, ສ ປປ ລາວ” ບົດລາຍງານກະກຽມໃຫ້ແກ່ເອື້ອຂ່າຍແມ່ນໍ້ານໍ້າງຽດ, Berkeley ຄາລິຟໍເນຍ (2005).

²⁶ ຕາຕະລາງ ES8, ນໍ້າພະແລນ ແລະ ເອໂກລາວ “ບົດລາຍງານ” ໜ້າທີ xix (Norplan & Ecolao,“Executive Summary,” xix)

²⁷ “ເຂດອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດນໍ້າກະດິງ” ການທ່ອງທ່ຽວທ່າມະຊາດໃນລາວ (Nam kading NBCA,” Ecatourism Laos,) http://www.ecotourismlaos.com/directory/protected_areas/namkading.ntm (ເຂົ້າຫາຂໍ້ມູນໃນວັນທີ 14 ກໍລະກົດ 2008).

²⁸ ການຕິດຕໍ່ພົວພັນສ່ວນບຸກຄົນ, ຂໍ້ມູນຈາກທາງອິເມລ໌ຈາກ Mike Hedemark, WCS ຫາ Shannon Lawrence, ອົງການແມ່ນໍ້ານໍ້າງຽດ, ວັນທີ 17 ມີນາ 2008.

²⁹ ການຕິດຕໍ່ພົວພັນສ່ວນບຸກຄົນ, ຂໍ້ມູນຈາກທາງອິເມລ໌ຈາກ Mike Hedemark, WCS ຫາ Shannon Lawrence, ອົງການແມ່ນໍ້ານໍ້າງຽດ, ວັນທີ 17 ມີນາ 2008.

³⁰ ສໍາລັບລາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມໃຫ້ເບິ່ງ: http://www.trekkingcentrallaos.com/html/el_elephants.html (ເຂົ້າຫາຂໍ້ມູນໃນວັນທີ 14 ກໍລະກົດ 2008)

³¹ ບໍລິສັດນໍ້າພະແລນ ແລະ ເອໂກລາວ, “ບົດລາຍງານ” ໜ້າທີXXII? (Norplan & Ecolao, “Executive Summary,” p.xxii.)

³² ອ່າງແມ່ນໍ້າສົງຄາມຕອນລຸ່ມ ແມ່ນໍ້າເຂດພື້ນທີ່ໂຄງການທີ່ລອງເອີ້ນວ່າ ໂຄງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນໍ້າໃຊ້ຊີວະນາໆພັນແບບຍືນຍົງເຂດດິນທາມຢູ່ອ່າງແມ່ນໍ້າຕອນລຸ່ມ MWBP ທີ່ໄດ້ທຶນສະໜັບສະໜູນຈາກກອງທຶນສິ່ງແວດລ້ອມໂລກ/ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອການພັດທະນາ/ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນໍ້າຂອງ/ອົງການອະນຸລັກທ່າມະຊາດໂລກ(GEF/UNDP-MRC-IUCN), ຄວາມສໍາຄັນ ແລະ ຄຸນຄ່າສູງສົ່ງໃນລະດັບພາກພື້ນຂອງລະບົບນິເວດຂອງເຂດດິນບໍລິເວນນໍ້າແຫ່ງນີ້ ແລະ ໄດ້ຖືກບັນທຶກໄວ້ເປັນເອກະສານເປັນຢ່າງດີ ຊຶ່ງສາມາດຖອດຖອນລາຍລະອຽດໄດ້ຈາກເວບໄຊ: <http://www.mekongwetlands.org/Demonstration/Thailand/description.htm> (Accesses 14 July 2008)

³³ Blake D.J.H., “ດິນແດນບໍລິເວນນໍ້າສົງຄາມ - ລະບົບນິເວດທີ່ແຄນນໍ້າທີ່ສໍາຄັນຂອງອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ,” ເອກະສານສະເໜີໃນກອງປະຊຸມສຳມະນາແລກປ່ຽນຄວາມຄິດເຫັນກ່ຽວກັບແມ່ນໍ້ານໍ້າງຽດ (ທີ່ ກຸງ Brisbane, ປະເທດອົດສະຕາລີ: ວັນທີ 4-7 ກັນຍາ 2006) ມີໃນ: <http://www.riversymposium.com/index.php?element=06BLAKEDavid>.

³⁴ Blake D. ແລະ Pitakthepsombut R., “ການວິເຄາະສະພາບການ: ອ່າງແມ່ນໍ້າສົງຄາມຕອນລຸ່ມ, ປະເທດໄທ” ໂຄງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນໍ້າໃຊ້ຊີວະນາໆພັນແບບຍືນຍົງເຂດດິນທາມຢູ່ອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ MWBP (ບາງກອກ, ປະເທດໄທ: 2006), ໜ້າ121.

ກໍລະນີສຶກສາ 3: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ - ທິນບູນ ແລະ ໂຄງການຂະຫຍາຍພະລັງ ງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ - ທິນບູນ

ສະເໜີໂດຍ: Aviva Imhof

ໂຄງການນໍ້າເທີນ - ທິນບູນ ແມ່ນໂຄງການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນສ່ວນລັດ - ເອກະຊົນ ທີ່ສໍາຄັນແຫ່ງທໍາອິດຂອງລາວ. ການກໍ່ສ້າງໂຄງການໄດ້ສໍາເລັດລົງໃນປີ 1998 ໂດຍໄດ້ຮັບທຶນສະໜັບສະໜູນຈາກທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, ກອງທຶນພັດທະນານອກດິກ (NDF) ແລະ ເຈົ້າຂອງສະຖາບັນການເງິນອື່ນໆ ແລະ ໄດ້ຮັບການຍ້ອງຍໍຊົມເຊີຍວ່າເປັນໂຄງການປະສົບຜົນສໍາເລັດເປັນຢ່າງດີ. ໃນຂະນະທີ່ໂຄງການນໍ້າເທີນ - ທິນບູນ ສ້າງລາຍຮັບມະຫາສານໃຫ້ນັກລົງທຶນເອກະຊົນ ແລະ ລັດຖະບານລາວນັ້ນ ໃນດ້ານໜຶ່ງມັນຊຳພັດໄດ້ແກ່ດຶງເອົາປະຊາຊົນລາວຈຳນວນປະມານ 30,000 ຄົນ ລົງໄປສູ່ເຂດເລີກແຫ່ງຄວາມທຸກຍາກ ໂດຍເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນເຫຼົ່ານີ້ຕ້ອງຂາດໂອກາດໃນການເປັນເຈົ້າ ຫລື ການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ທີ່ພວກເຂົາເພິ່ງພາອາໄສການດໍາລົງຊີວິດຂອງຕົນມາຕະຫລອດ. ບໍ່ພຽງເທົ່ານັ້ນ, ແຜນທີ່ວ່າບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ - ທິນບູນ ຈະຊ່ວຍແກ້ໄຂບັນຫາຄວາມທຸກຍາກເຫຼົ່ານີ້ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ ແຕ່ຊັບພະຍາກອນທີ່ຍັງເຮັດໃຫ້ບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ ມີຄວາມຮ້າຍແຮງຫລາຍຂຶ້ນດ້ວຍການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນເພີ່ມຂຶ້ນອີກຢູ່ເຂດເໜືອນໍ້າ.

ບັນຫາສໍາຄັນທີ່ໜ້າເປັນຫວັງ

- ໂຄງການພະລັງໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ - ທິນບູນ ເປັນໂຄງການທີ່ມີຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງຕໍ່ຊີວິດ ແລະ ການທໍາມາຫາກິນຂອງປະຊາຊົນ ຈຳນວນປະມານ 30,000 ຄົນ ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດລຸ່ມນໍ້າ ແລະ ເຂດເໜືອນໍ້າ ຍ້ອນການສູນເສຍການປະມົງ, ທົ່ງໄຮ່ທົ່ງນາ, ຮົ່ວສວນ ແລະ ນໍ້າຕົ້ນຂອງຕົນໄປ ຈາກຜົນຮ້າຍຂອງໂຄງການ.
- ໂຄງການນີ້ໄດ້ເຮັດໃຫ້ມີດິນເຊາະເຊື້ອນ ແລະ ນໍ້າຖ້ວມໃນອ່າງນໍ້າໄຮ ແລະ ນໍ້າທິນບູນ. ຊາວບ້ານຈຳນວນຫລວງຫລາຍຕ້ອງໄດ້ຢຸດເຊົາ ແລະ ປະລະການເຮັດໄຮໃນລະດູຝົນ ຍ້ອນໄພນໍ້າຖ້ວມ ເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າບໍ່ສາມາດສືບຕໍ່ທໍາການຜະລິດຂອງຕົນໄດ້. ນໍ້າຖ້ວມຍັງເຮັດໃຫ້ສິ່ງສັກ ກະປົກເປັນພິດ, ສັດລ້ຽງລົມຕາຍ ແລະ ສ້າງຄວາມລໍາບາກອື່ນໆຫລາຍດ້ານໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດລຸ່ມນໍ້າ. ຕາມການລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ການປ່ຽນແປງຂັ້ນລົງບໍ່ປົກກະຕິຂອງນໍ້າ ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນຫລາຍຄົນເສຍຊີວິດຍ້ອນ.
- ການເລີ່ມປະຕິບັດແຜນການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຂອງໂຄງການ ນໍ້າເທີນ - ທິນບູນ ມີຄວາມຊັກຊ້າເກີນໄປ ແລະ ໂຄງການໄດ້ດໍາເນີນການແກ້ໄຂຜົນກະທົບເຫຼົ່ານີ້ພຽງແຕ່ໜ້ອຍດຽວ. ນັບຕັ້ງແຕ່ໂຄງການໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນປະຕິບັດງານມາ ກໍ່ເປັນເວລາຫລາຍກວ່າທີ່ສະວັດແລ້ວ ແຕ່ແຜນການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນກໍ່ຍັງບໍ່ສາມາດຜັນຟູການດໍາລົງຊີວິດຂອງ ຊາວບ້ານໃຫ້ດີຂຶ້ນໄດ້ເລີຍ.
- ດຽວນີ້ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ (THPC) ກໍາລັງວາງແຜນຂະຫຍາຍໂຄງການໂດຍຈະຕ້ອງໄດ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນປະຊາຊົນອອກ

ຈາກພື້ນທີ່ກໍ່ສ້າງໂຄງການ ຈຳນວນ 4,360 ຄົນ ເພື່ອໄປອາໄສຢູ່ຮ່ວມນໍ້າບ້ານອື່ນໆ ແລະ ຍັງຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ປະຊາຊົນຢູ່ເຂດລຸ່ມນໍ້າອີກ ເຖິງ 48,441 ຄົນ. ແຜນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນໂຄງການຂະຫຍາຍເທີນ - ທິນບູນ ແລະ ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ໄດ້ສະເໜີມາດຕະການ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງຜົນກະທົບໂຄງການ ແລະ ໃຫ້ການຊົດເຊີຍຢ່າງພຽງພໍໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບນັ້ນ ເຫັນວ່າບໍ່ມີຄວາມຖືກ ຕ້ອງຄົບຖ້ວນ.

ຄວາມເປັນມາ ແລະ ລາຍລະອຽດ

ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າເທີນ - ທິນບູນ ທີ່ນີ້ກໍາລັງຜະລິດພະລັງງານໄດ້ເຖິງ 210 ເມກາວັດ ເປັນໂຄງການທີ່ມີອ່າງເກັບນໍ້າ ເພື່ອຜັນນໍ້າຈາກນໍ້າເທີນ - ກະດິງ ລົງໄປສູ່ອ່າງນໍ້າໄຮ ແລະ ທິນບູນ. ພະລັງງານ

ເຂື່ອນໄຟຟ້າເທີນ - ທິນບູນ

ໄຟຟ້າຈາກໂຄງການນີ້ຈຳນວນ 50% ຈະສົ່ງອອກໄປສູ່ປະເທດໄທ. ໂຄງການນ້ຳເທີນ - ຫີນບູນ ເປັນໂຄງການທີ່ມີລັດຖະບານລາວ, ບໍລິສັດລັດວິສາຫະກິດສະຕາກຣັດປະເທດນອກແວ ແລະ ບໍລິສັດພະລັງງານ GMS ແຕ່ງປະເທດໄທເປັນເຈົ້າຂອງ ໂດຍທີ່ຝ່າຍຕ່າງໆດັ່ງທີ່ກ່າວມານີ້ໄດ້ລວມ ຕົວກັນຂຶ້ນມາເປັນບໍລິສັດຮ່ວມພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ (THPC). ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ໄດ້ສະໜອງທຶນກູຢືນ ເພື່ອເປັນຫຸ້ນທຶນໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານລາວ ຈຳນວນ 60 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ແລະ ກອງທຶນພັດທະນານອກດິກ ໄດ້ປະກອບຫຸ້ນຈຳນວນ 7.3 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ເຂົ້າໃນການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນທີ່ມີມູນຄ່າເຖິງ 260 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ກຸ່ມທະນາຄານພານິດກົງຊອກຊຸມ ແລະ ຫ້ອງການຕົວແທນສິນເຊື້ອ ເພື່ອການສົ່ງອອກຂອງລັດສະແກນດິເນເວຍ ຍັງໄດ້ປະກອບທຶນຂອງຕົນເຂົ້າໃນການກໍ່ສ້າງໂຄງການນີ້.

ໃນເວລາທຳອິດທີ່ໄດ້ສະເໜີໂຄງການເທີນ - ຫີນບູນ, ກຸ່ມອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆໃນປະເທດໄທ, ນອກແວ ແລະ ປະເທດອື່ນໆ ຕ່າງໆກໍ່ໄດ້ໃຫ້ຄຳເຕືອນໄວ້ວ່າ ໂຄງການນີ້ຈະມີຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງຕໍ່ຊຸມຊົນ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ບໍ່ໄດ້ມີການເອົາຫົວໃສ່ໃຈຊາຕໍ່ຄຳເຕືອນເຫລົ່ານີ້ເລີຍ. ມາຮອດປີ 1997, ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ADB) ກໍ່ໄດ້ປະກາດໃຫ້ຮູ້ວ່າໂຄງການນີ້ “ເປັນໂຄງການແຫ່ງໄຊຊະນະ” ທີ່ມາວິວັດເຕັ້ນໃຫ້ມີການຕໍາລາຍຮ້າຍໜ້ອຍ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ 1 ແຕ່ວ່າຫລັງຈາກໂຄງການໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນທຳວຽກໄປບໍ່ນານເທົ່າໃດ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານກໍ່ໄດ້ຄົ້ນພົບກັບເລື່ອງລາວທີ່ກົງກັນຂ້າມກັບສິ່ງທີ່ໂຄງການໄດ້ປະກາດເອົາໄວ້. ມີປະຊາຊົນຈຳນວນ ປະມານ 25,000 ຄົນ ຈາກ 57 ບ້ານ ໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳ ແລະ ເຂດເໜືອນ້ຳປະສົບບັນຫາການຈັບປາໄດ້ໜ້ອຍລົງເຖິງ 30-90%, ຄວາມເສຍຫາຍເກີດຂຶ້ນແກ່ສວນຜັກ ແລະ ແຫລ່ງນ້ຳໃນລະດູແລ້ງ, ການສູນເສຍເຄື່ອງມືຫາປາ ແລະ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຂົນສົ່ງເຜີນຂຶ້ນ 2 ມາຮອດເວລານີ້ ເຫັນວ່າປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການນີ້ຈຳນວນເຜີນຂຶ້ນເຖິງ 30,000 ຄົນ ໃນຈຳນວນ 66 ບ້ານເປັນຢ່າງຕໍ່າ ທີ່ຕັ້ງເລາະລຽບຕາມແຄມນ້ຳໄຮ, ນ້ຳຫີນບູນ ແລະ ນ້ຳເທີນ - ກະດິງ 3

ຫລັງຈາກທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມກົດດັນຈາກອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານມາໄດ້ຫລາຍປີ, ມາຮອດປີ 2000 ບໍລິສັດຮ່ວມໂຄງການນ້ຳເທີນ ກໍ່ໄດ້ຍອມຮັບຜົນກະທົບທີ່ເກີດຈາກໂຄງການ ແລະ ໄດ້ໃຫ້ຄຳໝັ້ນສັນຍາວ່າຈະຈ່າຍເງິນຈຳນວນ 4.5 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ເຂົ້າໃນໂຄງການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ໃຫ້ການຊົດເຊີຍແກ່ຄຳເສຍຫາຍສາມາດບັນລຸຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານໂຄງລ່າງພື້ນຖານໄດ້ຈຳນວນໜຶ່ງແກ່ຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໃນດ້ານໜຶ່ງໂຄງການດັ່ງກ່າວຊື່ໄດ້ມີຄວາມລົ້ມເຫລວໃນການຝຶກຝຸກການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຈາກໂຄງການ. ຕົວຢ່າງໃນປີ 2004, ການທົບທວນໂຄງການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ການຊົດເຊີຍໃຫ້ແກ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ໄດ້ດຳເນີນໄປຢ່າງເປັນເອກະລາດ ໄດ້ສະແດງຄວາມເປັນຫວັງໃຫ້ເຫັນບັນຫາກ່ຽວກັບຄວາມຍືນຍົງໃນໄລຍະຍາວຂອງໂຄງການ ແລະ ໄດ້ລະບຸຂໍ້ສະເໜີແນະນຳຢ່າງ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ກໍ່ແມ່ນກ່ຽວກັບບັນຫາຕ່າງໆທີ່ທາງບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ4 ບໍ່ໄດ້ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ.

ເຖິງວ່າໂຄງການເທີນ - ຫີນບູນ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຊາວບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທຸກໆກລົງຕື່ມກໍ່ຕາມ ແຕ່ໂຄງການກໍ່ສາມາດສ້າງກຳໄລອັນ

“ຍອມແລ້ວ! ບໍ່ມີຫຍັງເຫຼືອ” “ຂ້ອຍຍອມພ່າຍແພ້! ບໍ່ມີປາເຫຼືອໄວ້ໃຫ້ກິນຕໍ່ໄປແລ້ວ”

-ຄົນທາປາທີ່ອາໄສຢູ່ໃກ້ກັບຈຸດຄົບກັນຂອງແມ່ນ້ຳສອງສາຍຄື: ນ້ຳໄຮ ແລະ ນ້ຳກະດິງ?

ໃຫຍ່ຫລວງ ໂດຍບໍ່ຄາດຝັນໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືຫຸ້ນຂອງໂຄງການ. ການມີເຂດທີ່ຕັ້ງຢູ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳຂອງໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 2 (ເບິ່ງກໍລະນີສຶກສາ 4), ຄວາມລ່າຊ້າຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການນ້ຳເທີນ 2 ໄດ້ເຮັດໃຫ້ໂຄງການເທີນ - ຫີນບູນ ໄດ້ຮັບເງິນລາຍໄດ້ເຜີມ ພູນຂຶ້ນ. ອີງຕາມແຫລ່ງຂ່າວໜັງສືພິມວຽງຈັນທາຍ (Vientiane Times), ໃນໄລຍະການດຳເນີນງານມາໄດ້ກວ່າ 10 ປີ ນັ້ນ, ບໍລິສັດຮ່ວມຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນສາມາດສ້າງຜົນກຳໄລໄດ້ທັງໝົດປະມານ 570 ລ້ານໂດລາ 5

ເພື່ອເປັນການທົດແທນໃຫ້ແກ່ກະແສການໄຫລຂອງນ້ຳທີ່ຫລຸດລົງອັນເນື່ອງມາຈາກໂຄງການນ້ຳເທີນ 2 ແລະ ເພື່ອເຜີນຜົນກຳໄລໃຫ້ໄດ້ສູງຂຶ້ນນັ້ນ ບໍລິສັດຮ່ວມຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ ໄດ້ວາງແຜນສ້າງເຂື່ອນແຫ່ງໃໝ່ທີ່ມີຄວາມສູງເຖິງ 65 ແມັດ ຢູ່ນ້ຳຍວນ(Nam Gnouang River) ຊຶ່ງເປັນສາຂາຂອງນ້ຳເທີນ - ກະດິງ ເພື່ອເກັບຮັກສານ້ຳໃນອ່າງເກັບນ້ຳ ໄວ້ປ່ອຍໃນລະດູແລ້ງ. ໂຄງການໃໝ່ - ຕາມທີ່ຮູ້ກັນວ່າ ໂຄງການຂະຫຍາຍເທີນ - ຫີນບູນ ຈະໄດ້ຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນຈຳນວນ 4,360 ຄົນ ອອກຈາກພື້ນທີ່ໂຄງການ ແລະ ມີແລວປ່ຽນນ້ຳຄູ່ຂະໜານກັນໄປສູ່ນ້ຳໄຮ ແລະ ນ້ຳຫີນບູນ ຊຶ່ງຈະພາໃຫ້ເກີດມີໄພນ້ຳຖ້ວມ, ດິນເຊາະເຈື້ອນ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຫລາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ.

ເປັນທີ່ຄາດກັນວ່າໂຄງການຂະຫຍາຍເທີນ - ຫີນບູນຈະເລີ່ມ ຕົ້ນກໍ່ສ້າງໃນປີ 2008 ແລະ ຈະສຳເລັດລົງໃນປີ 2011. ສຳລັບໂຄງການທີ່ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງເຖິງ 485 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດນັ້ນ ຕາມຂ່າວໃຫ້ຮູ້ວ່າ ທາງບໍລິສັດຮ່ວມພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ ກຳລັງຊອກຫາທຶນຈາກທະນາຄານຂອງໄທ ແລະ ທະນາຄານພານິດສາກົນ ຊຶ່ງໃນນັ້ນກໍ່ລວມທັງທະນາຄານການລົງທຶນ AZN (AZN Investment Bank), ທະນາຄານຢູເອຟເຈມິດອູບີຊີໂຕກຽວ (Tokyo-Mitsubishi UFJ), ທະນາຄານ ກາລີອອນ (Calyon), ທະນາຄານຟອດຕິສ (Fortis), ທະນາຄານໄອເອັນຈີ (ING Bank) ແລະ ທະນາຄານເຄບີຊີ (KBC Bank) 6 ໂດຍທີ່ທະນາຄານທັງໝົດໄດ້ນຳເອົາມາດຖານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມສາກົນມາປະຕິບັດ ຕາມທີ່ຮູ້ຈັກກັນວ່າຫລັກການແຫ່ງເສັ້ນສູນສູດ (Equator Principles).

ບັນຫາ ແລະ ການວິເຄາະໂຄງການ
ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າເທີນ - ຫີນບູນ
ໂຄງການເທີນ - ຫີນບູນສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ປະຊາຊົນຈຳນວນປະມານ 30,000 ຄົນ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນ 66 ບ້ານເປັນຢ່າງໜ້ອຍ ທີ່ຢູ່ລຽບຕາມແຄມນ້ຳໄຮ, ນ້ຳຫີນບູນ ແລະ ນ້ຳເທີນ - ກະດິງ. ຜົນກະທົບນັ້ນມີການສູນເສຍການປະມົງຈຳນວນຫລວງຫລາຍ ໂດຍສະເພາະກໍ່ແມ່ນຢູ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳລຽບຕາມແຄມນ້ຳໄຮ ແລະ ນ້ຳຫີນບູນ ໃນເຂດວັງເລິກເປັນແຫລ່ງນ້ຳໄຫລ, ນ້ຳຖ້ວມເຜີນຂຶ້ນ ຊຶ່ງພາໃຫ້ເກີດການຢຸດເຊົາການເຮັດນາປີ, ບໍ່ສາມາດທີ່ຈະທຳການປູກຝັງໄດ້ຢູ່ສວນແຄມນ້ຳໃນຍາມແລ້ງ

ແລະ ການສູນເສຍນ້ຳໃຊ້ໃນບ້ານເຮືອນ, ຜົນກະທົບເຫລົ່ານີ້ໄດ້ຖືກ
ບັນທຶກເປັນເອກະສານໄວ້ຢູ່ໃນບົດລາຍງານ ແລະ ເອ ກະສານການລົງ
ຢ້ຽມຢາມເຂດພື້ນທີ່ຫລາຍສະບັບ ແຕ່ປີ 1998 ເປັນຕົ້ນມາ.

ໃນປີ 2007 ອົງການຈັດຕັ້ງບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານຂອງປະເທດ
ນອກແວ (Norwegian NGO FIVAS) ໄດ້ມອບໝາຍໜ້າທີ່ໃຫ້
ແກ່ນັກຄົ້ນຄວ້າສອງຄົນ ດຳເນີນການສຳຫລວດພື້ນທີ່ໃນຊຸມຊົນຕົວຢ່າງ
ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢູ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳລຽບຕາມສາຍນ້ຳໄຮ ແລະ ນ້ຳຫີນບູນ,
ທີ່ມີງານຄົ້ນຄວ້າໄດ້ສຳພາດປະຊາ ຊົນຫລາຍຄົນໃນ 5 ບ້ານ ໂດຍໃຊ້
ເວລາຫລາຍກວ່າ 10 ວັນ. ບົດລາຍງານຂອງພວກເຂົາທີ່ມີຊື່ວ່າ: ”
ແມ່ນ້ຳຖືກເສຍຫາຍ, ຊີວິດຖືກທຳລາຍ” ໄດ້ບັນທຶກຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງ
ເພີ່ມ ຂຶ້ນຍ້ອນໂຄງການເທີນ - ຫີນບູນ ນັບຕັ້ງແຕ່ປີ 1998 ເປັນຕົ້ນມາ.

ຜົນກະທົບຢູ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳ

ການຂຶ້ນໆລົງໆບໍ່ປົກກະຕິຂອງລະດັບນ້ຳ ແລະ ກະແສການໄຫລແຮງ
ຂອງນ້ຳ ເຮັດໃຫ້ເກີດມີການເຊາະເຈື່ອນຕາມແຄມນ້ຳໄຮ ແລະ ນ້ຳຫີນ
ບູນ ຊຶ່ງພາໃຫ້ເກີດຜົນເສຍຫາຍແກ່ດິນກະສິກຳທີ່ອຸດົມສົມ ບູນ, ຮົ່ວສວນ
ແຄມນ້ຳ ແລະ ພືດພັນນາໆປະການ, ບໍລິສັດທີ່ປຶກສາດ້ານການສຳຫລວດ
ແລະ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ (RMR) ທີ່ໄດ້ເຮັດສັນຍາ ເພື່ອປະເມີນ
ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໃຫ້ແກ່ໂຄງການຂະຫຍາຍເທີນ - ຫີນບູນໄດ້
ປະເມີນວ່າ ມາຮອດປີ 2005 ໂຄງການເທີນ - ຫີນບູນໄດ້ເຊາະ ຕາ
ຝັ່ງສາຍນ້ຳໄຮ ກວ່າໆອອກປະມານ 45ແມັດ ແລະ ເຮັດໃຫ້ເກີດການ
ສູນເສຍເນື້ອທີ່ດິນປະມານ 68ເຮັກຕາ 9 ບໍລິສັດທີ່ປຶກສາໄດ້ປະເມີນ
ຄຸນຄ່າການສູນເສຍຂອງດິນທີ່ສູນເສຍໄປຄິດເປັນມູນຄ່າຢູ່ລະຫວ່າງ
100,000 ໂດລາ ຫາ 136,000 ໂດລາສະຫະລັດ, ແຕ່ຊາວບ້ານກໍ່
ບໍ່ໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍ ສຳລັບການ ສູນເສຍທີ່ດິນເຫລົ່ານີ້ຈາກໂຄງການ
ເລີຍ.

ບັນຫາໄພນ້ຳຖ້ວມນັບມື້ນັບທະວີຄວາມຮ້າຍແຮງຍິ່ງຂຶ້ນ ຍ້ອນ
ການປ່ອຍນ້ຳອອກຈາກເຂື່ອນ ແລະ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຝຸ່ນຕະກອນ,
ຊາວບ້ານປະສົບບັນຫາສູນເສຍເຂົ້ານາປີທີ່ເກີດຂຶ້ນເປັນປະຈຳ ຊຶ່ງນຳ
ໄປສູ່ການຢຸດເຊົາການເຮັດນາປີໃນຂອບເຂດພື້ນທີ່ກວ້າງຂວາງ. ບໍລິສັດ
ທີ່ປຶກສາດ້ານການສຳຫລວດ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ (RMR)
ໄດ້ປະເມີນໃຫ້ເຫັນວ່າ ເນື້ອທີ່ນາຢ່າງໜ້ອຍສູດ 820 ເຮັກຕາ ຕ້ອງໄດ້
ຖືກປະລະ ແລະ ຢຸດເຊົາການຜະລິດ ເນື່ອງມາຈາກບັນຫາໄພນ້ຳຖ້ວມ
ແລະ ການຕົກຕະກອນເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ແຕ່ຊາວບ້ານກໍ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຊົດເຊີຍຄ່າ
ເສຍຫາຍໃດໆທັງສິ້ນ 10 ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຕໍ່ນາເຂົ້າໄດ້ເຮັດ
ໃຫ້ ຊາວບ້ານຕອງຫັ້ນໄປເຝິງການປູກເຂົ້າໄຮໃນເຂດເນີນສູງແທນ.
ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໂຄງການສວນປູກໄມ້ວິກຂະໜາດໃຫຍ່ ຊຶ່ງແມ່ນ
ບໍລິສັດໂອຈີຂອງຍີ່ປຸ່ນເປັນເຈົ້າຂອງກຳລັງເຂົ້າບຽດຍຶດເອົາພື້ນທີ່ປ່າ
ໄມ້ໃນເຂດເນີນສູງຂອງຊາວບ້ານ ຊຶ່ງບັນຫານີ້ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຊາວບ້ານບໍ່
ສາມາດທີ່ຈະປູກເຂົ້າໃນເຂດເນີນສູງ ແລະ ຫາເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ
ໃນເຂດພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ຂອງເຂົາເຈົ້າ, ຜົນທີ່ຕາມກໍ່ຄື ຊາວບ້ານຈຳນວນ
ຫລາຍຄົວເຮືອນປະສົບບັນຫາຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ.11

ບັນຫາໄພນ້ຳຖ້ວມເພີ່ມຂຶ້ນ ຍັງເຮັດໃຫ້ນ້ຳເປີະເປື້ອນມີເຊື້ອ
ພະຍາດ ແລະ ໂລກຜິວໜັງ, ຂາດນ້ຳກິນ, ສັດລ້ຽງຈີນນ້ຳຕາຍ, ເກີດ
ພະຍາດລະບາດ, ການສູນເສຍຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ໝາກ, ຊະນິດຕົ້ນໄມ້ ແລະ ພືດ
ພັນປະເພດອື່ນໆ, ການຂາດອາຫານໃນຊ່ວງໄລຍະສັ້ນ ແລະ ການສູນ
ເສຍລາຍໄດ້, ພ້ອມທັງເກີດຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຂົ້າເຖິງ ແລະ
ການເຄື່ອນຍ້າຍໄປນາໃຫ້ແກ່ຫລາຍຄອບຄົວ. ລະດັບນ້ຳຂຶ້ນໆລົງໆ

“ພວກເຂົາບໍ່ສົນໃຈເຮົາເລີຍ”

ບ້ານຜາຮັງຕັ້ງຢູ່ລຽບຕາມສາຍນ້ຳຫີນບູນ.
ຕາມການໃຫ້ສຳພາດ ຂອງຊາວບ້ານໃນປີ
2006 ໃຫ້ຮູ້ວ່າຕັ້ງແຕ່ກ່ອນການສ້າງເຂື່ອນໄຟ
ຟ້າ ນ້ຳໃນເຂດນັ້ນມີປາເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ
ເຫຼືອຢູ່ເຫຼືອກິນ ຈົນໄດ້ຂາຍໃນຕະຫຼາດແຕ່ດຽວ
ນີ້ໃນນ້ຳແຫ່ງນັ້ນມີປາເຫຼືອນ້ອຍ ເຕັມທີ່ໂດຍສະ
ເພາະໃນຍາມແລ້ງຍິ່ງມີແຕ່ປາ ນ້ອຍໆເທົ່ານັ້ນ,
ນັບ ແຕ່ສ້າງເຂື່ອນເປັນຕົ້ນມານ້ຳກໍ່ເລິກ ແລະ
ໄຫຼໄວຊຶ່ງໃນຍາມແລ້ງແຕ່ກ່ອນເຄີຍເປັນນ້ຳຕົ້ນ
ແລະ ການຫາປາກໍ່ສະດວກ. ແຕ່ກ່ອນມີວັງນ້ຳ
ເລິກເປັນ ບ່ອນອາໄສຂອງປາໃນ ຍາມແລ້ງ,
ແຕ່ມາດຽວນີ້ນ້ຳທີ່ເຄີຍເລິກໃນ ເມື່ອກ່ອນກໍ່ຕົ້ນ
ເຂົ້ນໄປໝົດຍ້ອນການທັບຖົມຂອງຝຸ່ນຕະກອນ
ທີ່ເກີດຈາກເຂື່ອນ. ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້າ
ເທີນ - ຫີນບູນໄດ້ສ້າງໜອງປາຕິດກັບແມ່ນ້ຳ
ໃຫ້ຊາວບ້ານ ເພື່ອເປັນແຫຼ່ງຫາປາ ແຕ່ກໍ່ມີປາ
ບໍ່ພຽງພໍກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງໝົດ ທຸກຄົນ.
ຫຼາຍຄອບຄົວໄດ້ສູນເສຍເຂົ້ານາປີຂອງ ຕົນໄປ
ຍ້ອນນ້ຳ ຖ້ວມຂັງ ທີ່ເກີດຈາກເຂື່ອນ. ແຕ່ກ່ອນ
ເຖິງວ່າຈະມີນ້ຳຖ້ວມກໍ່ຕາມ ແຕ່ກໍ່ແຫ້ງໄວ,ແຕ່
ວ່ານ້ຳຖ້ວມທີ່ເກີດຈາກເຂື່ອນນີ້ແມ່ນຈະກິນເວ
ລາດົນເຖິງ 15 ຫາ 30 ວັນ ແຕ່ສຳລັບກ່ອນທີ່ຈະ
ມີການສ້າງ ເຂື່ອນນັ້ນຈະມີນ້ຳຖ້ວມຂັງພຽງ ແຕ່
2 ຫາ 3 ຄັ້ງຕໍ່ປີເທົ່ານັ້ນ. ແຕ່ ຫຼັງຈາກທີ່ມີເຂື່ອນ
ແລ້ວນ້ຳກໍ່ຖ້ວມເລື້ອຍໆ ເຖິງ 5 ຫາ 6 ຄັ້ງຕໍ່ປີ
ແລະ ແຕລະເທື່ອກ່ອນນາຍົກແຫ້ງ. ສິ່ງທີ່ຊາວ
ບ້ານກັງວົນຫຼາຍກໍ່ ແມ່ນການເຊາະເຈື່ອນຕາມ
ແຄມນ້ຳຫີນບູນ ທີ່ເກີດຈາກການຂຶ້ນລົງ ປ່ຽນ
ແປງຢູ່ສະເໝີຂອງລະດັບນ້ຳ ແລະ ລະດັບນ້ຳ
ກໍ່ສູງຕະຫຼອດປີ. ຊາວບ້ານເວົ້າວ່າ: ພວກ ເຂົາ
ບໍ່ສາມາດປູກຜັກຕາມແຄມນ້ຳໄດ້ອີກຕໍ່ໄປອີກ
ແລ້ວ. ສອງປີກ່ອນ, ຊາວບ້ານປູກຕົ້ນໝາກ
ມ່ວງ, ໝາກລຳໃຍ ແລະ ໝາກກຽງຕາມແຄມ
ນ້ຳ. ຕາມແຜນການສ່ວນໜຶ່ງຂອງໂຄງການ
ສວນໝາກໄມ້ຂອງບໍລິສັດເທີນ - ຫີນບູນ.
ຊາວບ້ານເວົ້າວ່າ: ໝາກມ່ວງມີລົດສົ້ມ ແລະ ກໍ່
ນ້ອຍໂພດ.

ສະພາບການເຊາະເຈື່ອນຕາມແຄມນ້ຳຫີນບູນ: ພາບໂດຍ ວິນຍາ ສີສະໝຸດ

ບໍ່ປົກກະຕິໃນແມ່ນ້ຳໄຮສອງສາມປີຜ່ານມານັ້ນ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນ ຈຳນວນໜຶ່ງເສຍຊີວິດຍ້ອນ ໃນນັ້ນລວມມີເດັກນ້ອຍຢູ່ນຳ, ບາງເທື່ອ ຊາວບ້ານກໍ່ສູນເສຍເຮືອ ຫລື ເຄື່ອງມືຫາປາຈຳນວນຫລວງ ຫລາຍ ຍ້ອນມີການປ່ອຍນ້ຳກະທັນຫັນຈາກເຂື່ອນ. ຜົນເສຍຫາຍທັງໝົດມີ ຊາວບ້ານຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍຈາກໂຄງການແຕ່ປະການໃດ.

ນັກຄົ້ນຄວ້າໄດ້ພົບເຫັນວ່າຈຳນວນປາ ແລະ ແຕລ່ວຊັບຜະຍາກອນ ນ້ຳໃນແມ່ນ້ຳໄຮ ແລະ ນ້ຳຫີນບູນ ຍັງສືບຕໍ່ຫລຸດໜ້ອຍຖອຍລົງ. ໂຄງການຍັງບໍ່ໄດ້ຈ່າຍຄ່າຊົດເຊີຍແກ່ຜົນເສຍຫາຍທີ່ມີຕໍ່ຜົນຜະລິດປາ ເນື່ອງມາຈາກຜົນກະທົບຂອງໂຄງການ. ໝອງປານ້ອຍຂອງຊຸມຊົນ ຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນມາໃນບ້ານ ກໍ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ປະເມີນຜົນກະທົບ ໃຫ້ເຫັນໄດ້ ເພື່ອຈະໃຫ້ການທົດແທນແກ່ການສູນເສຍທາງດ້ານອາຫານ ທີ່ເປັນທາດບຳລຸງ ແລະ ການສູນເສຍລາຍໄດ້ຂອງຊາວບ້ານ.

ຊາວບ້ານທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳຕອນໃຕ້ບ່ອນຕັ້ງເຂື່ອນ ລຽບ ຕາມສາຍນ້ຳເທີນ - ກະດິງ ທີ່ມີນ້ຳໜ້ອຍກວ່າແຕ່ກ່ອນ ກໍ່ໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບຈາກການຫລຸດລົງຂອງຈຳນວນປາ ແລະ ບັນຫານ້ຳໃຊ້ເຂົ້າໃນ ການຜະລິດໃນລະດູແລ້ງຂອງເຂົາເຈົ້າ. ບ້ານຈຳນວນ 10 ແຫ່ງ ຕັ້ງ ຢູ່ໃນເຂດນີ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ໄດ້ຮັບຄ່າຊົດເຊີຍພຽງແຕ່ໜ້ອຍ ດຽວຈາກບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ. ການທົບທວນຢ່າງເປັນ ເອກະລາດກ່ຽວກັບແຜນງານຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ໃຫ້ການຊົດເຊີຍ ຂອງບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ ທີ່ໄດ້ດຳເນີນໃນປີ 2004 ໄດ້ໃຫ້ ຂໍສະຫລຸບວ່າ ບ້ານເຫລົ່ານີ້ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຫຍັງເລີຍຈາກແຜນ ງານດັ່ງກ່າວ ແລະ ໄດ້ສະເໜີໃຫ້ບໍລິສັດກຳນົດເອົາກິດຈະກຳຫລຸດຜ່ອນ ຜົນກະທົບ ແລະ ໃຫ້ເອົາການຊົດເຊີຍເຂົ້າໃນແຜນງານ ເພື່ອຂະຫຍາຍ ການປະຕິບັດອອກໄປສູ່ບ້ານອື່ນໆໃນເຂດນ້ຳກະດິງອີກ. ເຖິງຢ່າງໃດ ກໍ່ຕາມ, ຂໍສະເໜີເຫລົ່ານີ້ກໍ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່ຈາກບໍລິສັດເລີຍ. ການລົງຢ້ຽມຢາມໃນເຂດຜື່ນທີ່ໃນປີ 2006 ໄດ້ຢືນຢັນໃຫ້ເຫັນວ່າ ການ ຊ່ວຍເຫລືອຢ່າງດຽວທີ່ບ້ານຕ່າງໆໃນເຂດນ້ຳກະດິງໄດ້ຮັບຈາກບໍລິ ຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ ກໍ່ມີແຕ່ການຊົດເຊີຍໃຫ້ແກ່ຜົນຜະລິດເຂົ້າທີ່

ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໄພນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງໃຫຍ່ ໃນປີ 2000 ພຽງແຕ່ຈຳນວນໜ້ອຍດຽວເທົ່ານັ້ນ.

ແຜນງານຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ການຊົດ ເຊີຍທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນມາ ເພື່ອແກ້ໄຂຜົນກະທົບຈາກ ໂຄງ ການນຳເທີນນັ້ນ ປະສົບຜົນສຳເລັດພຽງແຕ່ ໜ້ອຍດຽວ ພາຍຫລັງທີ່ໂຄງການໄດ້ຮັບການຈັດ ຕັ້ງປະຕິ ບັດມາໃນຊ່ວງໄລຍະ 6 ປີ, ແຜນງານ ດັ່ງກ່າວ ໄດ້ເນັ້ນໃສ່ສິ່ງເສີມການປູກເຂົ້ານາ ແຊງ ໃນລະດູແລ້ງຕາມຮ່ອມພູນ້ຳຫີນບູນ, ການ ເຮັດສວນຜັກທົດແທນ, ໂຄງການລ້ຽງສັດ ແລະ ໂຄງການສົ່ງເສີມສຸຂະ ພາບເປັນຕົ້ນຕໍ. ໂຄງການ ສົ່ງເສີມສຸຂະພາບໄດ້ຊ່ວຍສ້າງວິດຖ່າຍ ແລະ ສະໜອງນຸ່ງກັນຍູງ ແລະ ວັດສະດຸອື່ນໆ. ບໍລິສັດ ຍັງໄດ້ຊ່ວຍຂຸດນ້ຳສ້າງ ເພື່ອເປັນການທົດແທນ ນ້ຳດື່ມທີ່ສູນເສຍໄປໃນລະດູແລ້ງຍ້ອນໂຄງການ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຄວາມພະຍາຍາມທີ່ຈະຜື້ນ ຝູງການດຳລົງຊີວິດທີ່ສູນເສຍໄປນັ້ນແມ່ນບໍ່ປະສົບ ຜົນສຳເລັດເລີຍ. ທາງບໍລິສັດໄຟຟ້າໄດ້ຍອມຮັບ ດ້ວຍຕົນເອງວ່າ ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຫລາຍຢ່າງ ໃນການຮັບປະກັນ ເຮັດໃຫ້ໂຄງການຜະລິດເຂົ້ານາ

ແຊງໃນລະດູແລ້ງໄດ້ຮັບໜາກຜົນດີ ທັງນີ້ກໍ່ເນື່ອງຈາກວ່າ ການສູບນ້ຳ ເຂົ້າໃສ່ນາແຊງ ແລະ ປັດໃຈຮັບໃຊ້ການຜະລິດເຂົ້ານາແຊງເຊັ່ນວ່າ ປູຍ, 12 ຫລື ຝຸ່ນມີລາຄາແພງຫລາຍ ຊາວບ້ານໄດ້ລາຍງານໃຫ້ຊາບ ວ່າ ໃນໄລຍະຊ່ວງ 5 ປີ ນັບແຕ່ ເລີ່ມປະຕິບັດໂຄງການຫລຸດຜ່ອນຜົນ ກະທົບ ແລະ ໃຫ້ການຊົດເຊີຍເປັນຕົ້ນມາ ຜົນຜະລິດຂອງຊາວ ບ້ານໄດ້ ຫລຸດໜ້ອຍຖອຍລົງ ແລະ ໃນເວລາດຽວກັນນັ້ນ ໜີ້ສິນຂອງຊາວບ້ານ ທີ່ມີຕໍ່ກອງທຶນປະຢັດ ແລະ ສິນເຊື່ອບ້ານກໍ່ມີເພີ່ມສູງຂຶ້ນ. 13 ແຜນການ ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໂຄງການຂະຫຍາຍເທີນ - ຫີນບູນ ຍອມຮັບວ່າ ໃນ ຈຳນວນປະມານ 5.000 ຄອບຄົວ ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳນັ້ນ ມີພຽງແຕ່ 872 ຄອບຄົວເທົ່ານັ້ນ ຍັງຄົງເຂົ້າຮ່ວມໃນແຜນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນໃນ ປີ 2007. ໂຄງການສວນຜັກລະດູແລ້ງຂອງບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້າ ນ້ຳເທີນ ກໍ່ປະສົບບັນຫາຫຍຸ້ງຍາກເໝືອນກັນ ຍ້ອນການຂາດຕະຫລາດ ຜົນຜະລິດ, ຄວາມຕ້ອງການແຮງງານເພີ່ມເຕີມຂອງຊາວບ້ານ, ເຄື່ອງ ຈັກດູດນ້ຳເປ່ເຟ, ບັນຫາຮົ່ວຮາວ, ພະຍາດເຟັ້ນລະປູກ ແລະ ການສູນ ເສຍຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ໝາກຈາກໄພນ້ຳຖ້ວມ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ກໍ່ບໍ່ເຫັນມີຄວາມ ພະຍາຍາມໃດເກີດຂຶ້ນ ເພື່ອທີ່ຈະໃຫ້ຄ່າຊົດເຊີຍ ຫລື ການທົດແທນການ ສູນເສຍທາດບຳລຸງອາຫານຈາກປາ.

ພຽງແຕ່ໃນຊ່ວງໄລຍະເວລາ 10 ປີ ຂອງການດຳເນີນງານ ໂຄງການ, ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນໄດ້ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກເພີ່ມຂຶ້ນຫລາຍກວ່າແຕ່ ກ່ອນທີ່ຈະມີການກໍ່ສ້າງໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ - ຫີນບູນ.

ໂຄງການຂະຫຍາຍເທີນ - ຫີນບູນ

ຈຳນວນ 4,360 ຄົນ ອອກຈາກເຂດຜື່ນທີ່ກໍ່ສ້າງໂຄງການ ຊຶ່ງສ່ວນ ໃຫຍ່ກໍ່ແມ່ນຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ ເພື່ອໄປຮ່ວມກັບບ້ານອື່ນ ແລະ ຈະສົ່ງ ຜົນສະທ້ອນບໍ່ດີແກ່ປະຊາຊົນຈຳນວນ 48,441 ຄົນ ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດລຸ່ມ ນ້ຳ. ໂຄງການນີ້ປະກອບດ້ວຍເຂື່ອນເກັບນ້ຳ ຕັ້ງຢູ່ນ້ຳຍວນ ແລະ ການ ເພີ່ມກຳລັງການຜະລິດຂຶ້ນສອງເທົ່າຕົວໃນໂຮງງານຜະລິດໄຟຟ້ານ້ຳ ເທີນ - ຫີນບູນ ອັນເປັນຜົນມາຈາກການເພີ່ມບໍລິມາດນ້ຳຂຶ້ນສອງເທົ່າ

ເຂື່ອນໄຟຟ້າທີ່ມີໃນປະຈຸບັນ ແລະ ເຂື່ອນທີ່ຢູ່ໃນແຜນການກໍ່ສ້າງ ໃນອ່າງນໍ້າເທີນ

ຕົວ ຜົນນໍ້າລົງໄປສູ່ນໍ້າໄຮ ແລະ ເທີນຫີນບູນ. ດິນເຊາະເຊື່ອນທີ່ມີເພີ່ມ ເຕີມ, ການຕົກຕະກອນ ແລະ ໄຟນໍ້າຖ້ວມຮ້າຍແຮງກວ່າເກົ່າຈາກການ ກະແສການໄຫລຂອງນໍ້າເພີ່ມຂຶ້ນໃນນໍ້າໄຮ ແລະ ນໍ້າຫີນບູນ ສາມາດ ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍຮ້າຍແຮງໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດລຸ່ມ ນໍ້າ ແລະ ຈະເຮັດໃຫ້ມີການຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນໃນພື້ນທີ່ຫລາຍແຫ່ງ.

ບັນຫາການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ

ບັນຫາພື້ນຖານຢູ່ໃນເຂດສະເໝີໃຫ້ມີການສ້າງອ່າງເກັບນໍ້າ ກໍ່ແມ່ນ ການຂາດເຂີນທີ່ດິນເໝາະສົມ ແລະ ພຽງພໍໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານທີ່ຈະ

ຍົກຍ້າຍ, ບ້ານທີ່ຢູ່ໃນເຂດອ່າງເກັບນໍ້າຈະໄດ້ຍົກຍ້າຍເຂົ້າໄປຢູ່ຮ່ວມ ກັບສາມຊຸມຊົນ ຊຶ່ງເປັນເຂດທີ່ມີດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນຂາດເຂີນມາ ຢູ່ກ່ອນແລ້ວ ເຊັ່ນວ່າ: ຜະລິດຕະພັນປ່າໄມ້ ແລະ ປ່າເປັນຕົ້ນ. ຜົນຂອງ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງພົນລະເມືອງເຖິງສິເຫ່າຕົວໃນບ້ານເຈົ້າ ພາບ(ບ້ານ ຮັບເອົາຜູ້ຍົກຍ້າຍເຂົ້າມາຢູ່ນໍ້າ) ຈະພາໃຫ້ເກີດມີການຍາດແຍ່ງຊ່ວງ ຊຶ່ງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດກັນຢ່າງຮຸນແຮງ. ສິດທິຂອງຜູ້ເຂົ້າມາ ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ຈະໄດ້ຮັບມີ “ທີ່ດິນທົດແທນການຍົກ ຍ້າຍຢ່າງໜ້ອຍ ສຸດກໍ່ແມ່ນມີຂະໜາດເນື້ອທີ່ເທົ່າກັນ ມີຄຸນຄ່າຄວາມອຸດົມສົມບູນເທົ່າ ກັນຢູ່ໃນເຂດທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ສໍາລັບປະຊາຊົນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ

ໂຄງການ” ແຕ່ກໍ່ບໍ່ທັນຈະແຈ້ງວ່າດິນເຫລົ່ານີ້ຈະໄດ້ມາຈາກໃສ.14

ບັນຫາທີ່ສອງກໍ່ຄືມາດຕະການຝຶນຝູງານດຳລົງຊີວິດ ທີ່ໂຄງການໄດ້ສະເໜີນັ້ນບໍ່ມີຄວາມຈະແຈ້ງຄົບຖ້ວນ, ຂາດການພິສູດ ແລະ ບໍ່ມີທຶນພຽງພໍ. ແຜນການດຳເນີນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຂອງໂຄງການຂະຫຍາຍເທີນ - ຫີນບູນ (RAP) ໄດ້ສະເໜີການປະຕິບັດກິດຈະກຳຕາມກອບມາດຕະຖານຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທີ່ໄດ້ປະຕິບັດກັນມາໃນໂຄງການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າຢູ່ໃນລາວ: ການເພາະລ້ຽງສັດນ້ຳເພື່ອທົດແທນໃຫ້ແກ່ການປະມົງ; ການຜະລິດເຂົ້ານາແຊບປ່ຽນແປງການຜະລິດເຂົ້ານາປີ; ການເຮັດສວນປູກພືດຜັກ ແລະ ໝາກໄມ້ເພື່ອທົດແທນໃຫ້ແກ່ການຜະລິດກະສິກຳຕາມແຄມນ້ຳ; ການລົງທຶນເຂົ້າໃສ່ການຄຸ້ມຄອງສັດລ້ຽງ ຊຶ່ງສ່ວນຫລາຍແລ້ວແມ່ນຂາດຄວາມຊຸ້ດເຈນແມ່ນອນ ແລະ ປະສົບຜົນສຳເລັດໜ້ອຍ, “ການປະກອບອາຊີບດ້ານອື່ນອອກຈາກການຜະລິດກະສິກຳ” ແລະ “ງານອຸດສາຫະກຳແບບຄອບຄົວຂະໜາດນ້ອຍ” ເຖິງວ່າບໍລິສັດຈະມີຊື່ສຽງໂດ່ງດັງໃນດ້ານການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ມີທີ່ຢືກ ສາທີ່ມີຊື່ສຽງດ້ານການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມກໍ່ດີ ແຕ່ວ່າມາດຕະການເຫລົ່ານີ້ກໍ່ບໍ່ເຄີຍວ່າຈະໄດ້ຮັບການປັບປຸງແກ້ໄຂໃຫ້ດີຂຶ້ນແຕ່ຢ່າງໃດ - ປ່ອຍໃຫ້ມັນເພີ່ມຂຶ້ນເອງເທາະ - ລະດັບລາຍຮັບຂອງຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໃນລາວ.

ແຜນດຳເນີນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ (RAP) ຂອງໂຄງການໄດ້ສະໜອງຄຳຊົດເຊີຍໂດຍກົງໃຫ້ສະເພາະແຕ່ການສູນເສຍຊັບສິນຄົງທີ່ເທົ່ານັ້ນ ເຊັ່ນ ທີ່ດິນ, ຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ໝາກ ແລະ ທີ່ພັກອາໄສຂອງປະຊາຊົນ. ໃນແຜນບໍ່ມີຂໍ້ຜູກກັດໃນການໃຫ້ຄຳຊົດເຊີຍດ້ວຍວິທີເອົາດິນແທນດິນ, ຍ້ອນແນວນັ້ນ ໃນບັນທຳປະຊາຊົນຫລາຍຄົນກໍ່ຈະໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍດ້ວຍເງິນສົດເທົ່ານັ້ນ ແທນທີ່ວ່າຈະໄດ້ຮັບການທົດແທນດ້ວຍດິນແທນດິນທີ່ມີຄຸນຄ່າເທົ່າທຽມກັນ. ແຜນການດັ່ງກ່າວບໍ່ສາມາດໃຫ້ເຫັນປະລິມານຂອງຄວາມເສຍຫາຍທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຈາກການສູນເສຍຊັບພະຍາກອນ ຊຶ່ງເປັນຊັບສິນລວມ ພ້ອມທັງບໍ່ສາມາດກຳນົດລະດັບການຊົດເຊີຍ ທີ່ສາມາດຮັບໄດ້ໂດຍອີງໃສ່ສິ່ງທີ່ສູນເສຍໄປ. ແຕ່ແຜນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຂອງໂຄງການຊຸ້ດສະເໝີໃຫ້ເອົາໂຄງການຝຶນຝູງານດຳລົງຊີວິດ ມາທົດແທນໃຫ້ແກ່ຊັບພະຍາກອນທີ່ສູນເສຍໄປ.

ບັນຫາຂອງວິທີການນີ້ກໍ່ຄື ມາດຕະການທີ່ໄດ້ນຳສະເໜີຢູ່ໃນແຜນການນັ້ນ ແມ່ນເຄີຍໄດ້ນຳມາທົດລອງປະຕິບັດແລ້ວຢູ່ໃນບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການເທີນ - ຫີນບູນ ໃນປັດຈຸບັນ ແຕ່ກໍ່ບໍ່ປະສົບຜົນສຳເລັດດີ, ແຜນການດຳເນີນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຂອງໂຄງການ (RAP) ບໍ່ສາມາດຖອດຖອນເອົາບົດຮຽນ, ຜົນສຳເລັດ ແລະ ຂໍ້ຄົງຄ້າງຂອງແຜນງານຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ການຊົດເຊີຍຂອງໂຄງການທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ຫລື ປະສົບການຈາກໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 2 ທີ່ຢູ່ໃກ້ຄຽງມາຜົນຂະຫຍາຍໄດ້ (ເບິ່ງກໍລະນີສຶກສາ 4). ເຖິງຈະເປັນແນວນັ້ນກໍ່ຕາມ, ໂຄງການຂະຫຍາຍເທີນ - ຫີນບູນ ກໍ່ຍັງຈະຕ້ອງປະຕິບັດໃນສິ່ງຜິດພາດ ທີ່ເຄີຍເຮັດມາໃນເມື່ອກ່ອນແລ້ວໃຫ້ຊ້ຳຮ້ອຍເກົ່າ.

ຜົນກະທົບຢູ່ເຂດລ່ວມນ້ຳ

ໂຄງການຂະຫຍາຍເທີນ - ຫີນບູນຈະເຮັດໃຫ້ມີໄພນ້ຳຖ້ວມເກີດຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ແລະ ມີໄລຍະເວລາຍາວຫລາຍກວ່າເກົ່າ ຊຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ເກີດການເຊາະເຈື່ອນຕາມຕະຜ່ວງນ້ຳຫລາຍຂຶ້ນ ແລະ ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍແກ່ການປະມົງຢູ່ໃນນ້ຳຫີນບູນຢ່າງໃຫຍ່ຫລວງ. ມີພຽງຊະນິດພັນສັດ ແລະ ພືດບາງຢ່າງເທົ່ານັ້ນທີ່ສາມາດປັບຕົວໃຫ້ເຂົ້າກັບສະພາບນ້ຳຂຸ່ນ

ເປື້ອນໄດ້.15

ຜົນກະທົບເຫລົ່ານີ້ ບາງດ້ານກໍ່ສາມາດຫລຸດຜ່ອນລົງໄດ້ ໂດຍວິທີການຂະຫຍາຍຜືນທີ່ຮອງຮັບນ້ຳສູກເສີນ (Surge Pond) ໃນເສັ້ນທາງນ້ຳໄຫລຢູ່ກ້ອງໂຮງງານຜະລິດໄຟຟ້າ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດຮອງຮັບກະແສການໄຫລເພີ່ມຂອງນ້ຳໄດ້. ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຍັງໄດ້ອ້າງວ່າ ອ່າງທີ່ມີໃນປະຈຸບັນນີ້ສາມາດ “ຮອງຮັບ” ກະແສການໄຫລຂອງນ້ຳໄດ້ສອງເທົ່າຕົວ ໂດຍບໍ່ຈຳເປັນຈະຕ້ອງປ່ຽນແປງແກ້ໄຂຫຍັງຫລວງຫລາຍ. ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ, ທາງນ້ຳໄຫລຢູ່ກ້ອງເຂື່ອນໄຟຟ້າ ແລະ ອ່າງຮອງຮັບນ້ຳສູກເສີນ(Surge Pond) ທີ່ມີໜ້ອຍຢູ່ແລ້ວ ເພື່ອທີ່ຈະຮອງຮັບຕໍ່ການໄຫລຂອງນ້ຳ ແລະ ບໍລິມານນ້ຳທີ່ມີຢູ່ (Further live volume) ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍໄປຍ້ອນການຕົກຕະກອນ. ການປະຕິເສດທີ່ຈະປັບປຸງແກ້ໄຂ ເພື່ອເພີ່ມບໍລິມານອ່າງເກັບນ້ຳ ເພື່ອຊ່ວຍຫລຸດຜ່ອນການປ່ຽນແປງນ້ຳຂຶ້ນລົງໃນເຂດໃຕ້ເຂື່ອນນັ້ນ ປະກົດວ່າເປັນວິທີການຕັດຮອນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂອງບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນໃຫ້ໜ້ອຍລົງເທົ່ານັ້ນ.

ບັນຫາໄພນ້ຳຖ້ວມທີ່ເພີ່ມທະວີຂຶ້ນ ໃນເຂດຜືນທີ່ເລາະລຽບຕາມສາຍນ້ຳໄຫລ ແລະ ນ້ຳຫີນບູນຈະເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນຫລາຍຄົນທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດດັ່ງກ່າວບໍ່ສາມາດມີຊີວິດຢູ່ທົນທານຢູ່ຕໍ່ໄປໄດ້. ໃນເມື່ອມີບັນຫາໄພນ້ຳຖ້ວມເພີ່ມຂຶ້ນຄືແນວນັ້ນ, ແຜນດຳເນີນການຍົກຍ້າຍການຈັດສັນກໍ່ຍອມຮັບວ່າບ້ານ ຫລື ຄົວເຮືອນຈຳນວນໜຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະໄດ້ “ຍົກຍ້າຍ” ອີງຕາມແຜນການນັ້ນ, ການຍົກຍ້າຍບ້ານ ຫລື ຄົວເຮືອນຈະຕ້ອງເປັນໄປດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ, ບໍ່ພຽງແຕ່ເທົ່ານັ້ນ, ແຜນການຍັງໄດ້ລະບຸວ່າ “ໃນກໍລະນີທີ່(ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ)” ບໍ່ປາຖະໜາຈະຍົກຍ້າຍ ພວກເຂົາເຫລົ່ານັ້ນກໍ່ອາດສາມາດສືບຕໍ່ຢູ່ໃນຜືນທີ່ປັດຈຸບັນຂອງພວກເຂົາໄດ້ ແຕ່ວ່າພວກເຂົາຈະບໍ່ມີເງື່ອນໄຂຈະໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍໃນອະນາຄົດ ຍ້ອນຄວາມເສຍຫາຍຈາກໄພນ້ຳຖ້ວມ ຫລື ບໍ່ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫລືອໃນການປັບປຸງໂຄງລ່າງຜືນຖານໃດເລີຍ”16 ອັນນີ້ແມ່ນຖ້ອຍຖະແຫລງຜິດເສດ ແລະ ແຜນການໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ການຍົກຍ້າຍນັ້ນແມ່ນອນວ່າບໍ່ແມ່ນມາຈາກຄວາມສະໝັກໃຈຂອງປະຊາຊົນ ແຕ່ແມ່ນອນແລ້ວວ່າ ຖ້າຊາວບ້ານບໍ່ “ເລືອກ”ທີ່ຈະຍົກຍ້າຍພວກເຂົາຈະບໍ່ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫລືອໃດໆຕໍ່ຜົນເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກໄພນ້ຳຖ້ວມທີ່ຮ້າຍແຮງ ເນື່ອງມາຈາກໂຄງການຂະຫຍາຍເທີນ - ຫີນບູນ.

ອີງຕາມແຜນການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນຂອງໂຄງການ 17 ການຜະລິດເຂົ້ານາປີ ໃນເນື້ອທີ່ປະມານ 1,000 ຫາ 2,000 ເຮັກຕາ ໃນເຂດຜືນທີ່ອ້ອມແອ້ມແມ່ນ້ຳທີ່ໄດ້ສ້າງເຂື່ອນໃສ່ ຈຳເປັນຕ້ອງ “ໄດ້ຢຸດເຊົາ ຫລື ຈະໄດ້ຢຸດເຊົາ” ເປັນອັນຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າ ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ ບໍ່ຮູ້ໄດ້ແນ່ນອນວ່າ ຈະມີເນື້ອທີ່ນາເຂົ້າຫລາຍປານໃດ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການຂະຫຍາຍເທີນ - ຫີນບູນ. ໃນເຂດຮ່ອນພູທີ່ສາຍນ້ຳຫີນບູນໄຫລຜ່ານນັ້ນ ບໍ່ມີຜືນທີ່ດິນທ່ານ່າ ເພື່ອຈະນຳມາທົດແທນນາເຂົ້າທີ່ໄດ້ສູນເສຍໄປຈາກໄພນ້ຳຖ້ວມອີກແລ້ວ. ຍ້ອນແນວນັ້ນ ຊາວບ້ານຈຳເປັນຈະຕ້ອງຖືກບັງຄັບໃຫ້ຍົກຍ້າຍ ເພື່ອໄປອາໄສເຮັດນາແຊງໃນລະດູແລ້ວ ຫລື ອາໄສການປູກຝັງໃນເຂດເນີນສູງອື່ນໆ. ບໍ່ພຽງແຕ່ເທົ່ານັ້ນ ທີ່ດິນປູກຝັງໃນເຂດເນີນສູງ ທີ່ມີຢູ່ຕາມຝັ່ງນ້ຳຫີນບູນ ກໍ່ຖືກບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້າ ຈັບຈອງເອົາໄປນັບມື້ນັ້ນຫລາຍຂຶ້ນ ເພື່ອເຮັດສວນປູກໄມ້ອຸດສາຫະກຳຂະໜາດໃຫຍ່.18

ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງໂຄງການຂະຫຍາຍເທີນ - ຫີນບູນ ໄດ້ປະເມີນຄວາມສ່ຽງຕໍ່າເກີນໄປ ກ່ຽວກັບສູນເສຍຄຸນ

ນະພາບນ້ຳທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຕາມມາໃນໄລຍະການກໍ່ສ້າງ ແລະ ການດຳເນີນງານຂອງອ່າງເກັບນ້ຳໂຄງການ ໂດຍສະເພາະກໍ່ແມ່ນໃນປີຕໍ່ໜ້າ ທີ່ມີການເນົ່າເປື້ອນຂອງຊີວະມວນສານໃນອ່າງເກັບນ້ຳ. ການປ່ອຍນ້ຳທີ່ມີອົກຊີເຈນລະດັບຕໍ່າ ສາມາດເຮັດໃຫ້ປາຢູ່ໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳ ຂອງໂຄງການ(ໃຕ້ເຂື່ອນ) ໃນນ້ຳເທີນ - ກະດິງ, ນ້ຳໄຮ ແລະ ນ້ຳຫີນບູນຕາຍໄດ້.

ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ(THPC) ບໍ່ໄດ້ວາງແຜນທຳຄວາມສະອາດຊີວະມວນສານ ທີ່ມີຢູ່ເທິງໜ້າດິນໃນອ່າງເກັບນ້ຳອອກໃຫ້ໝົດໄປກ່ອນຈະເກີດນ້ຳຖ້ວນຂັ້ງ, ຊຶ່ງຈະພາໃຫ້ເກີດມົນລະພິດທາງອາກາດ, ເຮັດໃຫ້ມີການປ່ອຍສານພິດເຄມີບາຫລອດ(Toxic mercury) ແລະ ເຮັດໃຫ້ສານອາຫານທີ່ມີຄຸນຄ່າ ທີ່ຕິດເກາະຢູ່ກັບຊີວະມວນສານນັ້ນໝົດໄປໄວ້ຂຶ້ນ. ສານອາຫານທີ່ມີຄຸນຄ່າເຫລົ່ານີ້ຈະຖືກລວມຕົວຢູ່ໃນຝຸ່ນເຖົ້າ ແລະ ຈະຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ເທົາ/ໄຄ ແລະ ຈຸນລິນຊີ(ແບກທິເລຍ) ໃນອ່າງເກັບນ້ຳຂະ ຫຍາຍຕົວໄວ້ຂຶ້ນຢ່າງວ່ອງໄວ ຊຶ່ງໃນທີ່ສຸດກໍ່ເຮັດໃຫ້ເກີດບັນຫາຕໍ່ຄຸນນະພາບນ້ຳແບບຊັດຊ້ອນເກາະກ່າຍກັນລວມທັງເຮັດໃຫ້ອົກຊີລະລາຍໃນນ້ຳຫລຸດໜ້ອຍລົງຢ່າງຫລວງຫລາຍ, ເຮັດໃຫ້ປາຕາຍ ແລະ ຫົວເປັນການປ່ອຍສານພິດເຄມີຈາກຕະກອນໃນອ່າງເກັບນ້ຳ¹⁹ ເພື່ອຫລີກລ່ຽງຜົນກະທົບທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຕໍ່ຄຸນນະພາບນ້ຳອັນເນື່ອງມາຈາກການເຜົາຈາດຈຶ່ງຄວນກຳຈັດ ແລະ ຍ້າຍເອົາຊີວະມວນສານນັ້ນອອກໄປບໍ່ມີໄວ້ຢູ່ຈຸດໃດຈຸດໜຶ່ງ ເພື່ອໃຊ້ໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດໃນເຂດຜື່ນທີ່ນັ້ນ.²⁰

ສະຫລຸບລວມ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະ

ສະພາບບັນຫາຄົງຄ້າງບໍ່ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂຂອງໂຄງການເທີນ - ຫີນບູນ ແລະ ບັນຫາຊາວບ້ານ ຫລາຍສິບພັນຄົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ ບໍ່ໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍຕໍ່ສິ່ງທີ່ສູນເສຍໄປນັ້ນ ເປັນສິ່ງທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການຂາດຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ໜ້າທີ່ ແລະ ຍັງຊ້າເຕີມຜົນກະທົບເຫລົ່ານີ້ ດ້ວຍການກໍ່ສ້າງໂຄງການຂະຫຍາຍເທີນ - ຫີນບູນຂຶ້ນມາອີກ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ກະແສການໄຫລຂອງນ້ຳລົງໄປສູ່ນ້ຳໄຮ ແລະ ນ້ຳຫີນບູນເພີ່ມສູງຂຶ້ນ. ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານຂອງຄົວເຮືອນຫລາຍພັນຫລັງ ທີ່ໄດ້ຮັບອັນຕະລາຍຈາກການປ່ອຍນ້ຳໃນປັດຈຸບັນຂອງໂຄງການເທີນ - ຫີນບູນນັ້ນ ເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະກາຍເປັນບັນຫາໃຫຍ່ໂຕ ແລະ ພາໃຫ້ປະຊາຊົນຕ້ອງອົບເອົາບັນຫາລົບໜີຈາກຊຸມຊົນໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.

ຂໍ້ສະເໜີແນະ

- ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ ຄວນຢຸດເຊົາແຜນການຂະຫຍາຍໂຄງການຂອງຕົນຈົນກວ່າບໍລິສັດເອງຈະຊຳລະສະສາງຄ່າຊົດເຊີຍຕໍ່ຜົນເສຍຫາຍ ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນທຸກຄົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການເທີນ - ຫີນບູນໃຫ້ສຳເລັດ ແລະ ເປັນທີ່ພໍໃຈຂອງເຂົາເຈົ້າ.
- ໂຄງການຂະຫຍາຍເທີນ - ຫີນບູນ ຄວນຈະດຳເນີນການສະເພາະຄື: 1) ປະຕິບັດມາດຕະການແກ້ໄຂຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ມີຢູ່ໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳຢ່າງຄົບຖ້ວນໃຫ້ປະສົບຜົນສຳເລັດໂດຍດີ; 2) ແຜນດຳເນີນການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນຂອງໂຄງ ການ ຄວນປ່ຽນແທນດ້ວຍແຜນງານທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ເພື່ອການຊົດເຊີຍແກ່ຊາວບ້ານ ແລະ ຜື່ນຝູງການດຳລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາ; ແລະ 3) ປັບປຸງການປະເມີນຜົນຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ(EIA)

ແລະ ກຽມແຜນກວດກາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ(EMMP) ຄືນໃໝ່ທີ່ໃຫ້ການຮັບຮູ້ເຖິງຂະໜາດ ແລະ ລະດັບຂອງບັນຫາທີ່ໂຄງການສະເໜີປະຕິບັດຕໍ່ຊຸມຊົນອາໄສຢູ່ໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳ ແລະ ສະເໜີໃຫ້ປະຕິບັດມາດຕະການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບເຫລົ່ານີ້.

ໝາຍເຫດ

¹ Gill, I., “ການຊຳລະໜີ້ສິນທີ່ມີຕໍ່ຄວາມສ່ຽງຂອງເທີນ - ຫີນບູນ-Theun-Hinboun gamble pays off: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ ເຜືອເພີ່ມລາຍຮັບລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ(GDP) ຂອງລາວໃຫ້ໄດ້ 7ເປີເຊັນ. “ບົດທົບທວນຂອງທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ-ADB Review” (ພະຈິກ/ທັນວາ 1997), ໜ້າ 8.

² Shoemaker, B., ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກກ່ຽວກັບເທີນ - ຫີນບູນ-Trouble on the Theun-Hinboun ອົງການແມ່ນ້ຳນາງຊາດ-International Rivers Network(Berkeley, California: April 1998).

³ Norplan, “ພາກທີ 3” ຮ່າງແຜນດຳເນີນການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນຂອງໂຄງການຂະ ຫຍາຍເທີນ - ຫີນບູນ ສະບັບສົມບູນ(ສິງຫາ 2007) ໜ້າທີ 16-18-Theun-Hinboun Expansion Project Draft Final Resettlement Action Plan (August 2007), pp.16-18

⁴ Blake D., Carson B. and Tubtim N., ພະແນກປະເມີນການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ, ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້າເທີນ - ຫີນບູນຈຳກັດ-31 ມີນາ 2004 (Review of the Environment Management Division, Theun-Hinboun Power Company Ltd.(31 March 2004)

⁵ “ລາວໄດ້ຮັບຜົນກຳໄລຈາກພະລັງງານໄຟຟ້າເທີນ - ຫີນບູນ”, ໜັງສືຜິມວຽງຈັນທາຍ, ສະບັບວັນທີ 2 ເມສາ 2008“(Lao Profits from Theun Hinboun hydro-power” Vientiane Times, 2 April 2008)

⁶ “ລາວໝັ້ນໃຈວ່າຈະໄດ້ໂຄງການທີ່ໃຫ້ທຶນຈາກຕ່າງປະເທດຈຳນວນຫລວງຫລາຍໃນເວລາຜ່ອນໆກັນ” ການທົບທວນການເງິນສາກົນແຫ່ງອາຊີ, ວັນທີ 2 ກຸມພາ 2008 (Lao Promises a deluge of offshore project financings, International Financing Reveiw Asia, 2 February 2008)

⁷ ເບິ່ງຕົວຢ່າງ, ບັນຫາກ່ຽວກັບເທີນ - ຫີນບູນ - ບົດລາຍງານພາກສະໜາກ່ຽວກັບຜົນສະທ້ອນດ້ານເສດຖະກິດ - ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າເທີນ - ຫີນບູນໃນລາວ, 1998 ແລະ Warren T., ການສຶກສາກ່ຽວກັບການຕິດຕາມກວດກາເພື່ອປະເມີນຜົນກະທົບສະເພາະເຂດທີ່ເກີດຈາກລະບົບນ້ຳໃນນ້ຳເທີນ - ຫີນບູນ ທີ່ມີຕໍ່ການປະມົງ ແລະ ຈຳນວນປາ, ການກຽມໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້າເທີນ - ຫີນບູນ(ມິຖຸນາ 1999) (A field report on the socio-economic and environmental effects of the Nam Theun-Hinboun Power Project in Laos, 1998 and Warren T., A monitoring study to assess the localized impacts created by the Nam Theun-Hinboun Hydro-scheme on Fisheries and Fish population, prepared for the Theun-Hinboun Power Company (June 1999).

⁸ ແມ່ນ້ຳເສຍຫາຍ, ຊີວິດຖືກທຳລາຍ: ຜົນກະທົບຂອງໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າເທີນ - ຫີນບູນ ຕໍ່ຊຸມຊົນໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳ ສ ປປ ລາວ, FIVAS (Oslo, Norway 2007) ໜ້າທີ 35 (Ruined Rivers, Damaged Lives: The Impact of the Theun-Hinboun Hydropower Project on Downstream Communities in Lao PDR, FIVAS (Oslo, Norway: 2007) 35pp.)

⁹ ແຜນດຳເນີນດ້ານສັງຄົມ ແລະ ຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມຂອງໂຄງການຂະຫຍາຍເທີນ - ຫີນບູນ, ສະບັບຮ່າງ, ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າຊັບພະຍາກອນ(20 ພະຈິກ 2006) ໜ້າທີ 224(Theun-Hinboun expansion Project Social Action and Environmental Management Plans, Draft, Resource Management and Research (20 Nov 2006) pp.224.

¹⁰ ຈາກແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນທີ່ສະເໜີມາກ່ອນ, ໜ້າທີ 2-147(Ibid,pp.2-147).

¹¹ Barney, K., ຜະລັງງານ, ຜົນສໍາເລັດ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ມີຄວາມທຸກຍາກລົງ: ສວນປູກໄມ້, ຜະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເກີດ, ການປ່ຽນແປງດ້ານລະບົບນິເວດ ແລະ ການປ່ຽນແປງສະພາບຊຸມຊົນໃນເມືອງຫີນບູນ, ສ ປປ ລາວ, ບົດລາຍງານພາກສະໜາມ, ສູນການຄົ້ນຄວ້າຂອງກ່ຽວກັບອາຊີ(ນິທຸນາ 2007), ໜ້າທີ 139 (*Impoverishment: Plantation, Hydropower, Ecological Change and Community Transformation in Hinboun District, Lao PDR, AField Report, York for Asian Research (June 2007), 139 pp.*

¹² ປະເດັນນີ້ໄດ້ບັນທຶກໄວ້ໃນພາກທີ 3 ຂອງແຜນການດໍາເນີນການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນ ທີ່ໄດ້ລະບຸວ່າ ສໍາລັບການກະສິກໍາທີ່ໄດ້ນໍາໃຊ້ຊຸມລະປະທານ “ ສາມາດມີຜົນກໍາໄລສ່ວນເພີ່ມ” ແຕ່ ໂດຍລວມແລ້ວບ້ານສ່ວນໃຫຍ່ສູນເສຍເງິນຈາກການຜະລິດກະສິກໍາແບບນີ້. (*This is noted in part 3 of the RAP which states that for irrigated agriculture “marginal benefit was obtainble overall but many villages lose money on this activity”*

¹³ ແມ່ນໍ້າເສຍຫາຍ, ຊີວິດຖືກທໍາລາຍ, ໜ້າທີ 47 (*Ruined Rivers, Damaged Lives*), p.47

¹⁴ ແຜນດໍາເນີນການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນຂອງນໍ້າຜະແລນ, ພາກທີ 2 ໜ້າທີ 8 (Norplan RAP Part 2, p.8)

¹⁵ ເລື່ອງສັງລວມໄວ້ໃນແຜນດໍາເນີນການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນຂອງນໍ້າຜະແລນ, ພາກທີ2 ໜ້າທີ 7-9 (These are outline in Norplan RAP, Part2,

pp.7-9.)

¹⁶ ແຜນດໍາເນີນການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນຂອງນໍ້າຜະແລນ, ພາກທີ3 ໜ້າທີ36 (Norplan RAP, Part3,p.36.)

¹⁷ ແຜນດໍາເນີນການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດປະຊາຊົນ, ພາກທີ3 ໜ້າທີ37 (Norplan RAP, Part3 ,p.37.)

¹⁸ ຜະລັງງານ, ຜົນຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມທຸກຍາກຫລາຍຂຶ້ນຕື່ມ (*Power, Progress and Impoverishment,2007*)

¹⁹ ຕິດຕໍ່ພົວພັນສ່ວນຕົວ, email ຈາກ Dr.Guy Lanza ຫາທ່ານ Aviva Imhof, ອົງການແມ່ນໍ້າກຳມາຊາດ, ວັນທີ 11 ກັນຍາ 2006 (International Rivers, 11 Sept 2006 . Personal communication, email from Dr.Guy Lanza to Aviva Imhof, International Rivers, 11 sept 2006.)

²⁰ ຕິດຕໍ່ພົວພັນສ່ວນຕົວ, email ຈາກ Dr.Guy Lanza ຫາທ່ານ Aviva Imhof, ອົງການແມ່ນໍ້າກຳມາຊາດ, ວັນທີ 14 ກຸມພາ 2008 (Personal communication, email from Dr.Guy Lanza to Aviva Imhof, International Rivers, 14 Feb 2008.)

ກໍລະນີສຶກສາ 4: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ 2

ສະເໜີໂດຍ: Shannon Lawrence

ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ 2 ແມ່ນໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າຂະໜາດໃຫຍ່ທີ່ສຸດໃນລາວ. ໂຄງການນີ້ໄດ້ຮັບທຶນກໍ່ສ້າງຈາກຜູ້ສະໜັບສະໜູນ ໃຫ້ເປັນເຄື່ອງມືເພື່ອຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ເພື່ອຜູ້ສູດໃຫ້ເຫັນວິທີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ເຕີບໃຫຍ່ໃນຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ແຜນທີ່ວ່າຈະກາຍເປັນ “ໂຄງການຕົວແບບ” ແຕ່ໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 ຊຳພັດກາຍເປັນໂຄງການກໍ່ສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານໜຶ່ງທີ່ມີຄວາມໄວສອງເທົ່າຕົວ. ຊຶ່ງໃນນັ້ນ, ມັນເຮັດໃຫ້ແຜນດຳເນີນງານດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ມີຄວາມລ້ຳຊ້າບໍ່ທັນການ ໃນຂະນະທີ່ວຽກກໍ່ສ້າງຊຳພັດເດີນໄປຕາມກຳ ນົດການ. ຄວາມບໍ່ສາມາດຮັບປະກັນການປະຕິບັດຄຳໝັ້ນສັນຍາທີ່ເນື່ອງມືໄວ້ກັບປະຊາຊົນ ໃຫ້ບັນລຸຜົນໄດ້ຕາມກຳນົດເວລານັ້ນ ມັນໄດ້ເຮັດໃຫ້ເກີດມີຄວາມສົງໄສຂຶ້ນມາກ່ຽວກັບວ່າ ຄຳໝັ້ນສັນຍາຂອງໂຄງການທີ່ເຄີຍໄດ້ໃຫ້ໄວ້ກັບຊາວບ້ານ ຈະນຳໃຊ້ລາຍຮັບຈາກໂຄງການນໍ້າເທີນໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດແກ່ປະຊາຊົນຜູ້ທຸກຍາກນັ້ນ ຈະສາມາດປະຕິບັດບັນລຸຜົນໄດ້ຫລືບໍ່.

ສິ່ງສຳຄັນທີ່ໜ້າເປັນຫວ່າງ

- ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ 2 ຈະເຮັດໃຫ້ກະແສການໄຫລຂອງນໍ້າເຊບັງໄຟ ມີລະດັບເພີ່ມສູງຂຶ້ນຫລາຍທີ່ສຸດ ແລະ ຈະເຮັດໃຫ້ເກີດການສູນເສຍການປະນົວ, ເກີດໄພນໍ້າຖ້ວມເພີ່ມສູງຂຶ້ນ, ບັນຫາຄຸນນະພາບນໍ້າເສຍ, ດິນເຊາະເຊື່ອນ ແລະ ການສູນເສຍຜົນລະປູກຕາມແຄມແມ່ນໍ້າ ຂອງປະຊາຊົນຫລາຍກວ່າ 120,000 ຄົນ.1 ມາດ ຕະການຊົດເຊີຍຄ່າຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ງົບປະມານທີ່ໂຄງການໄດ້ສະເໜີ ໃນແຜນການນັ້ນບໍ່ມີພຽງພໍ ເພື່ອທີ່ຈະນຳໄປດຳເນີນການແກ້ໄຂຜົນກະທົບອັນໃຫຍ່ຫລວງ ແລະ ຮ້າຍແຮງເຫລົ່ານີ້ໄດ້.
- ການປະຕິບັດແຜນງານພື້ນຖານດຳລົງຊີວິດຂອງຊາວບ້ານຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ ຫລາຍກວ່າ 6,200 ຄົນ ທີ່ໄດ້ຍົກຍ້າຍໄປຢູ່ໃນເຂດພູພຽງນາກາຍ ພ້ອມດ້ວຍຊາວບ້ານທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດ ລຸ່ມນໍ້າເປັນໄປຢ່າງເຊື່ອຊຳບໍ່ທັນຕາມກຳນົດເວລາ. ໃນບາງກໍລະນີ, ວິທີການພື້ນຖານດຳລົງຊີວິດຊຳພັດກຳລັງທຳການທົດລອງ ແລະ ກຳລັງຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນການທົບທວນກັນຢູ່. ລາຍຮັບຂອງຊາວບ້ານໃນທຸກ ດ້ານ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 ກໍ່ຫຼຸດໜ້ອຍລົງ ຊຶ່ງຢ່າງໜ້ອຍທີ່ສຸດກໍ່ແມ່ນໃນໄລຍະຕໍ່ໜ້າ ຄືພັນທີ່ອ່າງເກັບນໍ້າຂຶ້ນຖ້ວນ ແລະ ເລີ່ມຕົ້ນຜົນນໍ້າໄປສູ່ອ່າງນໍ້າເຊບັງໄຟ.
- ປະຊາຊົນຫລາຍກວ່າ 10,000 ຄົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການກໍ່ສ້າງຄອງນໍ້າໄຫລເຂດລຸ່ມນໍ້າ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານອື່ນໆຂອງໂຄງການ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍກ່ອນໂຄງການຍຶດເອົາທີ່ດິນ ແລະ ຊັບສິນອື່ນໆຂອງເຂົາເຈົ້າໄປ ຊຶ່ງຖືວ່າເປັນການຝາຜົນຕໍ່ນະໂຍບາຍຂອງທະນາຄານໂລກ ແລະ ຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການສຳປະທານ (CA) ບໍ່ເປັນອັນຈະແຈ້ງວ່າໂຄງການຈະມີທີ່ດິນພຽງພໍເພື່ອຕອບສະໜອງໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນຈຳນວນເກືອບເຖິງ 200 ຄົວເຮືອນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງຮ້າຍແຮງຈາກໂຄງການ ດ້ວຍວິທີການເອົາ ດິນແຜນດິນ.
- ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ 2 (THPC) ບໍ່ສາມາດສະສາງເກັບກູ້ຕົ້ນ ໄມ້ພືດພັນອອກຈາກເຂດອ່າງເກັບນໍ້າຂອງ ໂຄງການກ່ອນນໍ້າຈະຂຶ້ນມາຖ້ວນ ຊຶ່ງເຫັນໄດ້ຈາກນໍ້າໃນເຂດພູພຽງນາກາຍ ແລະ ເຂດລຸ່ມນໍ້າມີຄຸນນະພາບບໍ່ດີ ພ້ອມກັບເກີດມີການປ່ອຍທາດອາຍຶດເຮືອນແກ້ວຫລາຍຂຶ້ນ ຈາກອ່າງເກັບນໍ້າທີ່ມີຄວາມກວ້າງ 450 ກລມ 2 .

ຄວາມເປັນມາ ແລະ ລາຍລະອຽດໂຄງການ

ໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 ແມ່ນໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນທີ່ໃຊ້ທຶນກໍ່ສ້າງເຖິງ 1.4 ຕື້ໂດລາສະຫະລັດ ຊຶ່ງປະຈຸບັນນີ້ກຳລັງຢູ່ໃນໄລຍະການກໍ່ສ້າງ ຢູ່ໃນແຂວງຄຳມ່ວນພາກກາງຂອງລາວ. ເນື່ອໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນແຫ່ງນີ້ເລີ່ມຕົ້ນຜະລິດພະລັງງານໃນປີ 2009, ໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 ຈະສົ່ງອອກພະລັງງານໄຟຟ້າສ່ວນໃຫຍ່ໃນຈຳນວນພະລັງງານທັງໝົດທີ່ໂຄງການສາມາດຜະລິດໄດ້ຄື: 1,070 ເມກາວັດ ໄປປະເທດໄທ. ໃນເວລາໂຄງການນໍ້າເທີນ2 ໄດ້ຮັບການຄຳປະກັນດ້ານການເງິນໃນປີ 2005, ເຂື່ອນດັ່ງກ່າວແມ່ນນອນຢູ່ໃນເປົ້າໝາຍການກໍ່ສ້າງຂອງລັດຖະບານລາວ ແລະ ທະນາຄານໂລກມາໄດ້ເກືອບສອງທົດສະວັດກ່ອນແລ້ວ.2 ໃນຊ່ວງເວລານັ້ນ, ໂຄງການນໍ້າເທີນ2 ໄດ້ຮັບການວິ ພາກວິຈານຢ່າງຮຸນແຮງ ຈາກກຸ່ມການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສິດທິມະນຸດສາກົນ. ອົງ ການຈັດຕັ້ງບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນບັນຫາທີ່ໜ້າເປັນຫວ່າງຫລາຍຢ່າງ - ໂດຍສະເພາະກໍ່ແມ່ນບັນຫາກ່ຽວກັບການຄົງຕົວຢູ່ໄດ້ຂອງການພື້ນຖານໂຄງການຕ່າງໆ - ຊຶ່ງມາຮອດດຽວນີ້ ກໍ່ໄດ້ຜູ້ສູດໃຫ້ເຫັນແລ້ວວ່າ ເປັນຄວາມຈິງຕາມທີ່ໄດ້ກ່າວອ້າງໄວ້.

ໂຄງການນໍ້າເທີນ2 ກຳລັງໄດ້ຮັບການພັດທະນາໂດຍ ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ ຊຶ່ງແມ່ນກຸ່ມບໍລິສັດທີ່ມີບໍລິສັດໄຟຟ້າຝຣັ່ງສາກົນ ເປັນຫົວໜ້ານຳພາ. ຜູ້ຖືຫຸ້ນອື່ນໆຂອງໂຄງການມີ ບໍລິສັດພະລັງ ງານໄຟຟ້າແຫ່ງປະເທດໄທ (EGCO) ຖືຫຸ້ນ 25%, ບໍລິສັດອິແຕນໄທພັດທະນາ ຖືຫຸ້ນ 15%, ແລະ ລັດຖະບານລາວ ຖືຫຸ້ນ 25%. ໃນເດືອນມີນາ ແລະ ເມສາ 2005 ທີ່ຜ່ານມາ. ຄະນະອຳນວຍການທະນາຄານໂລກ ແລະ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ໄດ້ອະນຸມັດເງິນກູ້ຢືນ ແລະ ການຄຳປະກັນໃຫ້ແກ່ໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 ທັງໝົດຈຳນວນ 270 ລ້ານ ແລະ 107 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ຕາມລຳດັບ. ສະ ຫະລັດອາເມລິການແມ່ນຖືຫຸ້ນຜູ້ຮຽວຂອງທະນາຄານພັດທະນາຮ່ວມ (MDB) ທີ່ບໍ່ໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບ ສະໜູນ ໂດຍອ້າງວ່າໂຄງການນີ້ມີບັນຫາກ່ຽວກັບຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ, ສະພາບແວດລ້ອມທາງດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກໃນລາວ ແລະ ຂາດມາດຕະການທີ່ສາມາດເປັນບ່ອນອີງໄດ້.3

ຍ້ອນການຮອງຮັບຂອງທະນາຄານໂລກ ແລະ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, ຜູ້ໃຫ້ທຶນກູ້ຢືນອື່ນໆ ເຊັ່ນວ່າ ທະນາຄານການລົງທຶນຂອງປະເທດເອີຣົບ, ທະນາຄານການລົງທຶນຂອງອກດິກ, ອົງການຕົວແທນຂອງປະເທດສະວິດເສີແລນ, ນອກແວ, ຝຣັ່ງ ແລະ ອົງການຕົວແທນ

“ຢູ່ບ້ານເກົ່າພວກເຮົາສາມາດຊອກຫາອາຫານໄດ້ງ່າຍ ພວກເຮົາຢູ່ໃກ້ກັບ ແມ່ນ້ຳ, ຫວາຍ ແລະ ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າກໍ່ມີຫຼາຍ.ແຕ່ດຽວນີ້, ພວກເຮົາ ຕ້ອງໄດ້ຂີ່ລົດຈັກໂກເຖິງ 3 ຫາ 5 ກິໂລ ແມັດ ເພື່ອໄປຊອກຫາອາຫານໃນປ່າ. ນາຂອງພວກເຮົາກໍ່ໂກຈາກບ່ອນຢູ່ໃໝ່ປະມານ 1.5ກິໂລ ແມັດ”

-ສຽງຄໍາຄວນຈາກຊາຍໄວໜຸ່ມບ້ານໃໝ່ສິບເຮັຍ

ສິນເຊື້ອ ເພື່ອການສົ່ງອອກຂອງໄທ, ອົງການຕົວແທນການພັດທະນາ ຝຣັ່ງ (AFD), ທະນາຄານເອກະຊົນຫລາຍແຫ່ງ - ໄດ້ສັນ ຍາວ່າຈະ ໃຫ້ເງິນທຶນແກ່ໂຄງການ. ການກໍ່ສ້າງໂຄງການໄດ້ເລີ່ມລົງມືປະຕິບັດ ໜຶ່ງປີ ໄວກ່ອນກຳນົດຄື ໃນປີ 2004.

ໂຄງການນ້ຳເທີນ 2 ເປັນໂຄງການຜັນນ້ຳຈາກອ່າງເທີນ 2 ໃຫ້ ປ່ຽນທິດທາງໄຫລໄປສູ່ອ່າງນ້ຳໜຶ່ງອີກ (Transbasin Diversion) ຊຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ນ້ຳໃນສາຂາຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ ສອງແຫ່ງມີການປ່ຽນ ແປງໄປຢ່າງວ່ອງໄວ. ເຂື່ອນທີ່ມີຄວາມສູງ 39 ແມັດ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງນ້ຳ ເທີນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ເປັນອ່າງເກັບນ້ຳ ໃນຜືນທີ່ 450 ກິໂລແມັດມົນທົນ ໃນ ເຂດພູພຽງນາກາຍ ທີ່ມີປະຊາຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍຈຳນວນ 6,200 ຄົນ ຕັ້ງຖິ່ນຖານຢູ່ທີ່ນັ້ນເປັນສ່ວນໃຫຍ່. ບ່ອນຢູ່ອາໄສທຳມະຊາດຂອງຊ່າງ ປາເອເຊຍທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນ ແລະ ສັດປ່າອື່ນໆ ກຳລັງຖືກນຳຈາກອ່າງເກັບ ນ້ຳໂຄງການນ້ຳເທີນ 2 ຖ້ວນຂັງ. ເຂດລຸ່ມນ້ຳຈາກກ້ອງເຂື່ອນລົງໄປ ຈະໄດ້ຮັບນ້ຳທີ່ປ່ອຍລົງຈາກເຂື່ອນໃນບໍລິມາດ ພຽງແຕ່ 2 ແມັດກ້ອນ ຕໍ່ວິນາທີ ຊຶ່ງບໍ່ພຽງພໍທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ການປະມົງທີ່ເປັນແຫລ່ງອາຫານ ແລະ ລາຍຮັບສຳຄັນຂອງບ້ານປະມານ 40 ແຫ່ງບໍ່ສາມາດຄົງຕົວຢູ່ຕໍ່ ໄປໄດ້.

ນ້ຳຈະປ່ຽນເສັ້ນທາງໄຫລຜ່ານໜ້າຜາສູງຊັນເຖິງ 350 ແມັດລົງ ໄປສູ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳທີ່ມີຄວາມຍາວ 27 ກິໂລແມັດ. ຍ້ອນວ່າການກໍ່ສ້າງ ໃກ້ຈະສຳເລັດລົງແລ້ວ, ເບິ່ງຄືວ່າໂຄງການນ້ຳເທີນ 2 ຈະເປັນໄປຕາມ ກຳ ນົດ ແລະ ຈະເລີ່ມຜະລິດຜະລິດຜະລິດໃນເດືອນທັນວາ ປີ 2009 ທີ່ຈະ ມາເຖິງນີ້.

ຈາກວົງເງິນຈຳນວນ 250 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ (ຄ່າສູດທີ່ ໃນປະຈຸບັນ) ທີ່ໂຄງການນ້ຳເທີນ 2 ຈະສະ ໜອງເປັນລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ ລັດຖະບານລາວ ໃນຊ່ວງເວລາສຳປະທານຫລາຍກວ່າ 25 ປີນັ້ນ ທະນາຄານໂລກ ແລະ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ໃຫ້ການຍືນຍັນວ່າ ໂຄງການນ້ຳເທີນ 2 ຈະຊ່ວຍຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໃນລາວລົງໄດ້. ຍ້ອນສະພາບຄວາມບໍ່ເຂັ້ມແຂງຂອງລະບົບການຄຸ້ມຄອງລາຍ ຈ່າຍ ຂອງລັດຖະບານລາວນັ້ນ ທາງທະນາຄານໂລກໄດ້ສະເໜີໃຫ້ປະຕິບັດ ກອບການຄຸ້ມຄອງລາຍຮັບ ເພື່ອນຳເອົາລາຍຮັບຈາກໂຄງການນ້ຳເທີນ 2 ໄປເປັນລາຍຈ່າຍຂອງການຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ. ເຖິງຢ່າງໃດ ກໍ່ຕາມ, ລາຍຮັບກໍ່ຍັງຄົງຕ້ອງນຳໄປຜ່ານກົນການຄັງຂອງລາວຢູ່ຄື. ການຈັດສັນ, ກວດກາ, ແລະ ການລາຍງານກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ລາຍ ຮັບຈາກໂຄງການນ້ຳເທີນ 2 ຂຶ້ນກັບການເງິນຂອງລາວ ແລະ ອົງການ ກວດສອບບັນຊີທີ່ເປັນເອກະລາດ ເພື່ອກວດສອບບັນຊີລາຍຮັບຈາກໂຄງ ການນ້ຳເທີນ 2 ແຕ່ຢ່າງໃດ.

ບັນຫາ ແລະ ການວິເຄາະ ໂຄງການ

ພາຍຫລັງການກໍ່ສ້າງ ໂຄງການນ້ຳ ເທີນ 2 ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນໄປບໍ່ພໍເທົ່າໃດ ກໍ່ ສາມາດເຫັນໄດ້ແຈ້ງໂລດວ່າ ແຜນ ງານທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດ ລ້ອມ - ມັກຈະເປັນບັນຫາທ້າທາຍ ແລະ ໃຊ້ເວລາຫລາຍກວ່າ ເວລາຂອງ ການປະຕິບັດວຽກງານວິສະວະກຳ

- ມີຄວາມຫລ້າຊ້າເກີນກວ່າກຳນົດ. ການປະຕິບັດເວລາທີ່ກຳນົດໃນ ສັນຍາບໍ່ທ່ວງທັນ, ມີການລະເມີດຕ່ຳນະໂຍບາຍຂອງທະນາຄານໂລກ ແລະ ຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການສຳປະທານ ໂດຍປາສະຈາກການປັບໄໝ ລົງໂທດ ບໍລິສັດຜະລິດຜະລິດຜະລິດໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ ຫລື ລັດຖະບານລາວ.

ບັນຫາການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນ

ໃນເບື້ອງຕົ້ນ ບ້ານທັງໝົດ 17 ແຫ່ງ ຢູ່ໃນເຂດພູພຽງນາກາຍຈະຕ້ອງ ໄດ້ຍົກຍ້າຍອອກຈາກເຂດຜືນທີ່ ໂຄງການພາຍໃນລະດູແລ້ວຂອງປີ 2006 – 2007. ແຕ່ວ່າ ການກຳນົດດັ່ງກ່າວບໍ່ສາມາດປະຕິບັດໄດ້ ຍ້ອນການຊັກຊ້າຂອງການກໍ່ສ້າງເຮືອນຢູ່ຖາວອນ.4 ແຕ່ການຍົກຍ້າຍ ບ້ານເທື່ອທຳອິດໄດ້ມີຂຶ້ນໃນກາງປີ 2006. ບ້ານທີ່ໄດ້ຖືກຍົກຍ້າຍໃນ ເທື່ອທຳອິດ ແລະ ຈຳນວນບ້ານຫລາຍແຫ່ງທີ່ໄດ້ຍົກຍ້າຍຕາມມາ ໄດ້ ຍ້າຍເຂົ້າໄປຢູ່ເຮືອນຊົ່ວຄາວໃນເຂດທີ່ຕັ້ງບ້ານໃໝ່ຂອງພວກເຂົາ. ເປັນທີ່ຄາດກັນວ່າ ຊາວບ້ານຈະພັກອາໄສຢູ່ໃນເຮືອນພັກຊົ່ວຄາວເຫລົ່າ ນີ້ບໍ່ພຽງພໍເທົ່າໃດເດືອນເທົ່ານັ້ນ ແລະ ຄວາມຈິງແລ້ວ ຊາວບ້ານໄດ້ຮັບ ການແນະນຳໃຫ້ປູກເຮືອນຂອງພວກເຂົາເອົາເອງ. ໃນທີ່ສຸດ, ຊາວບ້າ ນຫລາຍຄົນຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ເວລາອາໄສຢູ່ໃນເຮືອນພັກຊົ່ວຄາວນັ້ນ ຈົນວ່າ ສອງລະດູຜົນຜ່ານໄປກໍ່ຍັງຄືເກົ່າ ບໍ່ມີຫຍັງປ່ຽນແປງ. ຈົນກັບມາຮອດ ເດືອນກຸມພາ 2008 ໃນເວລາຄະນະຜູ້ຊ່ຽວຊານ (PoE) ຈາກໜຶ່ງໃນ ຈຳນວນໜ່ວຍງານກວດກາພາຍນອກຫລາຍໜ່ວຍຂອງໂຄງການນ້ຳ ເທີນ 2 ໄດ້ໃຫ້ຄຳເຕືອນວ່າ ການ ບັນຈຸນ້ຳເຂົ້າອ່າງເກັບນ້ຳ ຈຳເປັນ ຕ້ອງໃຫ້ເລື່ອນກຳນົດການອອກໄປຈົນກວ່າ ການກໍ່ສ້າງເຮືອນຢູ່ຈະມີ ຄວາມສືບໜ້າໄປໄດ້ໄວຂຶ້ນ. ຈົນມາຮອດເດືອນ ມິຖຸນາ 2008, ການ ກໍ່ສ້າງເຮືອນເກືອບທັງໝົດ 1,272 ຫລັງ ຈຶ່ງໄດ້ສຳເລັດລົງ.5

ຊາວບ້ານທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດທີ່ຕັ້ງຈັດສັນຖິ່ນຖານໃໝ່ ມີຊີວິດ ຢູ່ລອດໄດ້ ໂດຍອາໄສເຂົ້າ ແລະ ທາດອາ ຫານບຳລຸງ ທີ່ທາງບໍລິສັດໄດ້ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອເປັນຕົ້ນຕໍ ແລະ ລາຍຮັບທີ່ໄດ້ຈາກການສັບຊ້າວຜືນ ທີ່ດິນ ແລະ ການເຮັດວຽກງານອື່ນໆ 6 ໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດ ຈາກການຫາປາ ແລະ ການເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງຈຳນວນໜຶ່ງ.

ຊາວບ້ານຫລາຍຄົນໄດ້ເວົ້າວ່າ ພວກເຂົາຕີໃຈກັບເຮືອນໃໝ່, ນ້ຳ ປະປາ ແລະ ການສົ່ງເສີມວຽກງານອະນາໄມ, ໄຟຟ້າ ແລະ ຖະໜົນ ຫົນທາງທີ່ຕັດເຂົ້າໄປຫາບ້ານໃໝ່ຂອງພວກເຂົາ. ສຸຂະພາບຂອງ ຊາວບ້ານໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ ຍ້ອນພວກເຂົາເຈົ້າມີໂອກາດ ເງື່ອນໄຂເຂົ້າເຖິງສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ່າງໆທາງດ້ານການ ເປັນຢູ່ ໂດຍສະເພາະຢ່າງຍິ່ງແມ່ນ ນ້ຳສະອາດ ແລະ ຫລັກອະນາໄມທີ່ ດີ ຊຶ່ງສາມາດເຮັດໃຫ້ຄະນະຜູ້ຊ່ຽວຊານກວດກາຈາກພາຍນອກ ແລະ ຜູ້ກວດກາອື່ນໆ ເຫັນໄດ້ຢ່າງທັນຕາ. ລາຍຮັບທີ່ຊາວບ້ານໄດ້ມາຈາກ ການເຮັດວຽກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໂຄງການ ໄດ້ຊ່ວຍຍົກລະດັບມາດຖານ

ການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າໃຫ້ສູງຂຶ້ນຕື່ມ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ສິ່ງທ້າທາຍສໍາຄັນທີ່ສຸດສໍາລັບໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 ກໍ່ຍັງຄົງແມ່ນ ການພັດທະນາ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານຜືນຝູງການດໍາລົງຊີວິດໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດພູຜຽງນາກາຍໃຫ້ເກີດຄວາມຍິນຍົງ, ຊາວບ້ານຜູ້ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ຈະໄດ້ຍົກຍ້າຍໄປຢູ່ໃນເຂດຜືນທີ່ຈະກາຍເປັນແຄມຝັ່ງຂອງອ່າງເກັບນໍ້າໃນຕໍ່ໜ້າ ອີງຕາມຄວາມຮຽກຮ້ອງຂອງພວກເຂົາ ທັງນີ້ກໍ່ເພື່ອໃຫ້ພວກເຂົາສາມາດດໍາລົງຊີວິດຢູ່ໄດ້ ໂດຍອາໄສການທຳມາຫາກິນໃນທີ່ດິນບ່ອນເກົ່າຂອງພວກເຂົາ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ດິນໃນເຂດພູຜຽງນາກາຍມີຄຸນນະພາບບໍ່ດີ. ໃນນັ້ນ, ສອງສາມສ່ວນຂອງດິນທີ່ຊາວບ້ານເຄີຍນໍາໃຊ້ໃນເມື່ອກ່ອນ ເພື່ອທຳການຜະລິດເປັນທົ່ງຫຍ້າສໍາລັບສັດລ້ຽງ ແລະ ເຄີຍເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງນັ້ນ ຈະຖືກນໍາຈາກອ່າງເກັບນໍ້າໃຫຍ່ຂອງໂຄງການຂຶ້ນຖ້ວມຂັງ, ຝູງຄວາຍ ແລະ ຝູງວົງໃນເຂດພູຜຽງນາກາຍຈະບໍ່ສາມາດຢູ່ຕໍ່ໄປໄດ້ ແລະ ຝູງສັດທັງໝົດທີ່ມີຢູ່ຈະຕ້ອງຫລຸດຈຳນວນລົງປະມານເຄິ່ງໜຶ່ງ.⁷

ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ (THPC) ໄດ້ໃຫ້ຄຳໝັ້ນສັນຍາວ່າ ຈະຊ່ວຍຍົກລະດັບລາຍໄດ້ຂອງຊາວບ້ານຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ໃຫ້ເທົ່າກັບລະດັບຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດພາຍໃນ 5 ປີ. ຕໍ່ກັບບັນຫານີ້, ຊາວບ້ານຜູ້ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຕອບສະໜອງເງື່ອນໄຂດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ຈາກບໍລິສັດ 1) ສວນ ຄົວປະຈຳເຮືອນ, 2) ຜືນທີ່ດິນ 0.66ເຮັກຕາ(ທີ່ຈະມີນໍ້າຊົນລະປະທານໃນທ້າຍປີ 2009) ເພື່ອປູກເຂົ້າ, ປູກຫຍ້າໃຊ້ເປັນອາຫານສັດ ແລະ ພືດຜັກຕ່າງໆ, 3) ເຂດສະຫງວນໃນອ່າງເກັບນໍ້າເພື່ອຮັກສາເປັນຜືນທີ່ທຳການປູກເຂົ້າ ແລະ ໃຊ້ເປັນທົ່ງຫຍ້າລ້ຽງສັດ, 4)

ເຂດປ່າໄມ້ຊຸມຊົນ ເພື່ອເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແລະ ການຂຸດຄົ້ນໄມ້ແບບຍິນຍົງ(ບາງຜືນທີ່ກໍ່ອາດນໍາໃຊ້ເປັນທົ່ງລ້ຽງສັດ ແລະ ທົ່ງຫຍ້າອາຫານສັດ), ແລະ 5) ເຮືອຫາປາໃນອ່າງເກັບນໍ້າ ຊຶ່ງເປັນເຂດໜຶ່ງທີ່ຊາວບ້ານໄດ້ຮັບສິດທິຜິເສດ ເພື່ອນໍາໃຊ້ເປັນບ່ອນທຳມາຫາກິນ ໃນໄລຍະ 10 ປີ.

ອີງການຈັດຕັ້ງສາກົນບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນຂໍ້ບົກຜ່ອງຫລາຍດ້ານ ທີ່ມີຢູ່ໃນແຜນການຜືນຝູງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງໂຄງການ ນັບຕັ້ງແຕ່ກ່ອນອະນຸມັດໂຄງການ ແລະ ບັນຫາເຫລົ່ານີ້ກໍ່ບໍ່ເຄີຍນຳມາແກ້ໄຂເລີຍ. ຄາດວ່າຊາວບ້ານຈະໄດ້ທຳການປູກພືດເສດຖະກິດຢູ່ໃນທີ່ດິນທີ່ມີຄຸນນະພາບຕໍ່າ ເພື່ອນໍາໄປຂາຍໃນຕະຫລາດໃດແຫ່ງນັ້ນກໍ່ຍັງບໍ່ໜ້າໄດ້ແນ່ນອນເທື່ອ. ໃນເບື້ອງຕົ້ນໄດ້ຮັບປາກຈາກໂຄງການໄວ້ວ່າ ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບຜືນທີ່ປ່າຜະລິດຈຳນວນ 10,000 ເຮັກຕາ, ແຕ່ວ່າ ເມື່ອທີ່ນັ້ນ ໄດ້ຫລຸດໜ້ອຍລົງຢ່າງຕໍ່າກໍ່ແມ່ນ 40% ແລະ ເມື່ອທີ່ນັ້ນຍັງຖືກໄພຂົ່ມຂູ່ຈາກການລັກລອບຕັດໄມ້ເຖືອນຢູ່ຕໍ່ໄປ. ບາງບ້ານກໍ່ຈະພົບພໍ້ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການທີ່ຈະເຂົ້າໄປເຖິງຜືນທີ່ປ່າໄມ້ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງທີ່ສໍາຄັນ ເຊັ່ນວ່າ ໄມ້ໃຜ່ ກໍ່ຈະຖືກນໍາຈາກອ່າງເກັບນໍ້າຂຶ້ນມາຖ້ວມໝົດ. ໂຄງການໄດ້ໃຫ້ສັນຍາກັບຊາວບ້ານວ່າ ຈະມີປາຈຳນວນຫລວງຫລາຍຢູ່ໃນອ່າງເກັບນໍ້າ ເພື່ອເປັນແຫລ່ງທຳມາຫາກິນ, ແຕ່ເບິ່ງແລ້ວໃນໄລຍະຕົ້ນນີ້ເຫັນວ່າ ນໍ້າໃນອ່າງເກັບນໍ້າຈະມີຄຸນນະພາບບໍ່ດີ. ສະນັ້ນ, ມັນຈະເປັນໄພເຮັດໃຫ້ການພັດທະນາດ້ານການປະມົງບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນດີ. ໃນຂະນະທີ່ຈຳນວນຄວາຍຍັງບໍ່ໜ້າມີຕົວເລກຈະແຈ້ງແນ່ນອນນັ້ນ ກໍ່ເຫັນແລ້ວວ່າຄວາຍມີຈຳນວນເຖິງ 2,000 ໂຕ ອາດຈະຖືກຂາຍອອກ ຊຶ່ງບັນຫານີ້ຈະເຮັດໃຫ້ຕາໜ່າງຄວາມປອດໄພທີ່ສໍາຄັນຂອງ

ປະຕູລະບາຍນໍ້າຈາກເຂື່ອນ ກຳລັງຢູ່ໃນໄລຍະກໍ່ສ້າງເຂື່ອນນໍ້າເທີນ 2: ພາບໂດຍ Marcus Rhineland

ຊາວບ້ານມີຄວາມອ່ອນແອລົງ.

ໃນຕົ້ນປີ 2007, ຄະນະຜູ້ຊ່ຽວຊານອົງການກວດກາພາຍນອກຂອງໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 ໄດ້ເຕືອນວ່າ “ຍ້ອນແຫດຜົນຫລາຍຢ່າງ, ແຜນງານຜືນຝຸກການດໍາລົງຊີວິດດ້ານປ່າໄມ້ ແລະ ກະສິກໍາບໍ່ໜ້າຈະສາ ມາດບັນລຸຜົນເປົ້າໝາຍທີ່ວາງ ແຜນໄວ້ໃນເບື້ອງຕົ້ນໄດ້ ກ່ອນຈະມີການກໍານົດເປັນອ່າງໄວ້8 ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງໃຫ້ຢຸດເຊົາກິດຈະກຳໂຄງການ” ບົດລາຍງານສະບັບຜ່ານໄປໃໝ່ຂອງຄະນະຜູ້ຊ່ຽວຊານໜ່ວຍກວດກາພາຍນອກຂອງໂຄງການຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ຫລັງຈາກການລົມນະລົງໃຫ້ກໍາລັງໃຈໃນເບື້ອງຕົ້ນຈາກວຽກງານຂອງໂຄງການ ແລະ ຈາກການສະໜັບສະໜູນອື່ນໆ ຈະເຫັນໄດ້ວ່າ ມາດຕຸນຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ມີລະດັບຫລຸດຕໍ່າລົງ ຫນ້າທີ່ທີ່ມີນ້ຳຖ້ວມຈາກອ່າງເກັບນ້ຳ 9 ສຸດທ້າຍ, ຂ່າວລ່າສຸດຂອງທະນາຄານໂລກ - ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ໃນເດືອນກໍລະກົດ 2008, ໄດ້ໃຫ້ຂໍສັງເກດວ່າ ເຖິງຈະມີ “ຄວາມຄືບໜ້າດ້ານການສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫລືອ” ໃນການດໍາເນີນແຜນງານດໍາລົງຊີວິດດ້ານຕ່າງໆຕາມ ແຕ່ກໍຍັງມີບັນຫາສິ່ງທ້າທາຍສໍາຄັນຫລາຍຢ່າງຄົງຄ້າງຢູ່ 10

ຊາວບ້ານໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ

ປະຊາຊົນຫລາຍກວ່າ 10,000 ຄົນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການກໍ່ສ້າງສາຍສົ່ງໄຟຟ້າ, ເສັ້ນທາງ ແລະ ສິ່ງກໍ່ສ້າງອື່ນໆຈາກໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 ໂດຍໄດ້ສູນເສຍທີ່ດິນ, ຊັບສິນຕ່າງໆ ແລະ ໂອກາດໃນການຊົມໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ. ຄົວເຮືອນຫລາຍຫລັງໃນເມືອງຍົມມະລາດທີ່ຢູ່ໃກ້ກັບສະຖານີພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ2, ຝ່າຍນໍ້າລົ້ມ ແລະ ຄອງນໍ້າເຂດໃຕ້ເຂື່ອນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງຮ້າຍແຮງທີ່ສຸດ.

ຄອງນໍ້າໃຕ້ເຂື່ອນທີ່ມີຄວາມຍາວເຖິງ 27 ກິໂລແມັດ ແລະ ຄວາມກວ້າງປະມານ 100ແມັດ ໄດ້ສ້າງຕັດຜ່ານນາເຂົ້າ ແລະ ທີ່ດິນຂອງບ້ານ. ຄອງນໍ້າໃຕ້ເຂື່ອນຍັງຕັ້ງທາງເຂົ້າໄປຫາປ່າໄມ້, ສວນຂອງຊາວບ້ານ ແລະ ນາເຂົ້າກໍຢູ່ຝາກເບື້ອງໜຶ່ງອີກ. ຊາວບ້ານໃນເຂດພື້ນທີ່ນັ້ນ ໄດ້ສູນເສຍທີ່ດິນນາ, ເຮືອນ, ຮົ່ວສວນ, ຕົ້ນໄມ້ກິນໝາກ, ການປະມົງ, ນໍ້າຊົມລະປະທານ ແລະ ຊັບສິນຕ່າງໆໃນລະດັບແຕກຕ່າງກັນ.

ອີງຕາມສັນຍາວ່າດ້ວຍການສໍາປະທານ, ຊາວບ້ານຜູ້ທີ່ສູນເສຍຊັບສິນໜ້ອຍກວ່າ 10% ມີສິດໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍດ້ວຍເງິນສົດ ແລະ ຜູ້ທີ່ສູນເສຍຊັບສິນຫລາຍກວ່າ 10% ມີສິດໄດ້ຮັບການທົດແທນຄືນດ້ວຍທີ່ດິນ, ການຈ່າຍຄ່າຊົດເຊີຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຄ່າເສຍຫາຍກໍໄດ້ເລີ່ມໃນກາງປີ 2006 ຊຶ່ງກາຍເວລາໄປຫລາຍກວ່າໜຶ່ງປີ ຫລັງຈາກກິດຈະການກໍ່ສ້າງໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ດິນ ແລະ ຊັບສິນຂອງຊາວບ້ານມາກ່ອນແລ້ວ. ການຈ່າຍຄ່າຊົດເຊີຍສ່ວນໃຫຍ່ໄດ້ເຮັດມາຈົນເຖິງເດືອນມັງກອນ 2008 ຈຶ່ງຈະໄດ້ປະຕິບັດ12 ການເອົາດິນ ແລະ ຊັບສິນຂອງຊາວບ້ານກ່ອນການຈ່າຍຄ່າຊົດເຊີຍເປັນການລະເມີດສັນຍາວ່າດ້ວຍການສໍາປະທານ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງທະນາຄານໂລກກ່ຽວກັບການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ.

“ຖ້າພວກເຮົາເວົ້າຫຍັງຜິດຕ້ານພວກເຂົາ, ພວກເຂົາຈະໃຊ້ອໍານາດບົບພວກເຮົາໃນເວລາຕໍ່ໄປ. ແຕ່ລະເທື່ອ ທີ່ທາງບໍລິສັດໄດ້ລົງມາພວກເຂົາບັງຄັບໃຫ້ພວກເຮົາເວົ້າວ່າ: ຊາວບ້ານໄດ້ຮັບການ ຊົດເຊີຍຈາກຜົນກະທົບຈາກບໍລິສັດແລ້ວ. ໂຄງການຍັງບອກພວກເຮົາ ຖ້າວ່າມີຄົນມາຖາມກ່ຽວ ກັບການຊົດເຊີຍເງິນກໍໃຫ້ບອກວ່າໄດ້ຮັບແລ້ວ”

-ຊາວບ້ານຜູ້ໜຶ່ງໃນບ້ານສ້າງແກ້ວ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນຊ່ອງນໍ້າຕອນລຸ່ມ

ນອກນັ້ນກໍຍັງມີບັນຫາກ່ຽວກັບການປະເມີນສິດທິທີ່ຈະໄດ້ຮັບ ແລະ ການໃຫ້ການຊົດເຊີຍ; ມີໜັງສືຄໍາຮ້ອງທຸກເກືອບ 400 ສະບັບ ໄດ້ຍື່ນໄປຫາຄະນະກຳມະທິການໄກເກຍການຮ້ອງທຸກຂອງເມືອງ.13 ຍັງບໍ່ຈະແຈ້ງຢູ່ວ່າ ສະພາບການຂອງຄົວເຮືອນຈຳນວນ 200 ຄົວເຮືອນ 14 ຜູ້ທີ່ມີສິດໄດ້ຮັບການທົດແທນຄືນ ດ້ວຍດິນນັ້ນໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂໄປແລ້ວຫລືບໍ່. ໃນທ້າຍປີ 2007, ມີພຽງແຕ່ຈຳນວນ 6ຄົວເຮືອນເທົ່ານັ້ນ ໄດ້ຮັບການທົດແທນດິນດ້ວຍດິນ ແລະ ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນໂຄງການໄດ້ເວົ້າວ່າ ໃນພື້ນທີ່15 ຍົກຍ້າຍຈັດສັນນັ້ນຂາດແຄນນໍ້າເຮັດນາ.

ໃນທ້າຍປີ 2007 ແລະ 2008, ຊາວບ້ານໄດ້ບອກໃຫ້ອົງການແມ່ນໍ້ານາໆຊາດ ແລະ ຄະນະຜູ້ຊ່ຽວຊານຂອງອົງການກວດກາພາຍນອກຂອງໂຄງການນໍ້າເທີນ2 ຮູ້ວ່າ ດິນທີ່ຈະນໍາມາທົດແທນໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານໃນເຂດນັ້ນແມ່ນມີແມ່ນອນ ຈາກການສືບສວນຫາລາຍພະລັງເຜີ້ມເຕີມ ໂດຍຄະນະຜູ້ຊ່ຽວຊານຂອງອົງການກວດກາພາຍນອກຂອງໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 ແລ້ວ ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ 2 ໄດ້ໃຫ້ສັນຍາຈະເຮັດວຽກຮ່ວມກັບຊາວບ້ານ ເພື່ອກຳນົດ ແລະ ຈັດຊື້ທີ່ດິນທົດແທນໃຫ້ພຽງພໍ. ໃນຂະນະທີ່ມີການສະເໜີວ່າ “ຄວາມຄືບໜ້າສໍາຄັນກ່ຽວກັບບັນຫາໃຫ້ການຊົດເຊີຍດ້ວຍດິນແທນດິນ” ຄວນປະຕິບັດໃຫ້ສໍາເລັດໃນທ້າຍປີ 2008 ນັ້ນ ຄະນະຜູ້ຊ່ຽວຊານຂອງຜູ້ກວດກາພາຍນອກຂອງໂຄງ ການນໍ້າເທີນ 2 ຍັງໄດ້ໃຫ້ຂໍສັງເກດອີກວ່າ ມີຫລາຍກໍລະນີ ທີ່ຂໍເກີດລົງສໍາປະທານ ເພື່ອຜືນຝຸກລາຍຮັບຂອງຊາວບ້ານພາຍໃນ 18 ເດືອນນັ້ນ ບໍ່ໄດ້ຮັບການປະຕິບັດຕາມຄວາມຮຽກຮ້ອງທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ເລີຍ.16

ການກໍາຈັດຊີວະມວນສານ

ບັນຫາໄພຂົ່ມຂູ່ໃຫຍ່ອັນໜຶ່ງ ທີ່ຊາວບ້ານໃນເຂດລຸ່ມນໍ້າ ເມື່ອເວລາໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 ເລີ່ມທໍາການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າ ກໍຄືບັນຫາຄຸນນະພາບນໍ້າ ທີ່ຈະໄຫລຈາກອ່າງເກັບນໍ້າຜ່ານສະຖານີພະລັງ ງານໄຟຟ້າລົງໄປສູ່ຄອງເຂດນໍ້າໃຕ້ເຂື່ອນ ແລ້ວໄຫລຕໍ່ລົງໄປຫາເຂດບັງໄຟກ່ອນຈະໄຫລລົງໄປສູ່ແມ່ນໍ້າຂອງ. ປະສົບການຈາກອ່າງເກັບນໍ້າໃນເຂດຮ້ອນ ລວມທັງອ່າງເກັບນໍ້າຈຳນວນໜຶ່ງໃນລາວ ແລະ ໄທ ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນວ່າ ກ່ອນນໍ້າຈະຂຶ້ນຖ້ວມອ່າງເກັບນໍ້ານັ້ນ ຄວນຈະກໍາຈັດ ຫລື ທໍາຄວາມສະອາດຊີວະມວນສານ ທີ່ມີນໍ້າໃຫ້ໝົດໄປກ່ອນ ທັງນີ້ກໍເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ຕົ້ນໄມ້ ແລະ ຝິດພັນຕ່າງໆທີ່ເນົ່າເບື້ອຍນັ້ນ ເຮັດໃຫ້ນໍ້າ 17 ທີ່ເກັບໄວ້ໃນອ່າງເກີດຄວາມເປີເປື້ອນ ແລະ ເປັນມົນລະພິດ. ການທີ່ບໍ່ສາມາດປະຕິບັດໄດ້ຄືແນວນັ້ນ ຈະເຮັດໃຫ້ມີຄວາມສ່ຽງຫລາຍຕໍ່ແຜນງານຜືນຝຸກການດໍາລົງຊີວິດທີ່ໂຄງການໄດ້ສະເໜີໄປ ທັງສໍາລັບຊາວບ້ານໃນເຂດ

“ບໍລິສັດ ສະໜອງລູກກົບໃຫ້ພວກເຮົາຈຳນວນ 1,000 ແລະ ໄດ້ສ້າງເຂດ ລ້ຽງກົບ ແລະ ສະໜອງອາຫານກົບໃຫ້ແກ່ພວກເຮົາ, ກົບຕາຍຈົນໝົດ. ປົກກະຊົນນີ້, ທາງບໍລິສັດທົດລອງເອົາກົບໃຫຍ່ ໃຫ້ແກ່ພວກເຮົາ. ພວກເຂົາ ບໍ່ມີລູກກົບເລີຍ, ທາງບໍລິສັດໄດ້ສະໜອງເມັດພັນໝາກນັດ ແລະ ໝາກ ມ່ວງ ແລະ ຜັກຈຳນວນໜຶ່ງໃຫ້ແກ່ຂ້ອຍ. ຍ້ອນຂາດນ້ຳຈິ່ງເຮັດໃຫ້ພືດຕ່າງໆ ຕາຍເກືອບໝົດ. ຂ້ອຍຢາກໃຫ້ບໍລິສັດສະໜອງຊົນລະປະທານໃຫ້ໃນເຂດ ນັ້ນ. ຂ້ອຍຢາກໄດ້ເງິນໄປຊື້ທີ່ດິນເຮັດນາ. ບໍລິສັດບອກຂ້ອຍວ່າເດືອນໜ້າ ແລະ ກໍ່ເດືອນໜ້າຢູ່ເລີຍໆ ໂດຍບໍ່ຮູ້ຈັກເທື່ອ”.

-ຍິງຜູ້ໜຶ່ງໃນບ້ານສ້າງແກ້ວ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃຕ້ຄອງນ້ຳຕອນລຸ່ມ

ພຽງນາກາຍ ທີ່ໄດ້ຖືກຍົກຍ້າຍໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ແລະ ຊາວ ບ້ານທີ່ ອາໄສຢູ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳ.

ສັນຍາການສຳປະທານ, ທະນາຄານໂລກ, ທະນາຄານພັດທະນາ ອາຊີ ແລະ ຜູ້ຊ່ວຍຊານຕ່າງໆໄດ້ໃຫ້ຄຳສະເໜີແນະນຳ ໃຫ້ກຳຈັດຊີວະ ມວນສານທີ່ຈົມຢູ່ໃຕ້ຜືນນ້ຳ 18 ຕະຫລອດໄປອອກຈາກອ່າງເກັບນ້ຳໃນ ຂອບເຂດເນື້ອທີ່ 80 ຕາລາງກິໂລແມັດ ໃຫ້ຫລາຍເທົ່າທີ່ຈະຫລາຍໄດ້. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຈົນມາຮອດເດືອນທັນວາ 2007 - ຫົກເດືອນ ກ່ອນຈະເຖິງກຳນົດການຢັ້ງຢື່ງ ອີງຕາມກົດໝາຍບໍ່ໃຫ້ດຳເນີນການໃດໆ ຕໍ່ອ່າງເກັບນ້ຳ - ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ ແລະ ລັດຖະບານ ລາວ ໄດ້ຕົກລົງກັນກ່ຽວກັບແຜນດຳເນີນການກຳຈັດຊີວະມວນສານ ທີ່ ທາງບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້າຈະເປັນຜູ້ໃຫ້ທຶນ. ຈາກຜົນຂອງການ ຕົກລົງກັນຄືດັ່ງກ່າວ, ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນໄດ້ທຳຄວາມ ສະອາດ ແລະ ຈູດເຜົາຕົ້ນໄມ້ ແລະ ພືດພັນໃນເຂດທີ່ຈະມີນ້ຳຖ້ວມຂັ້ນ 19 ຕະຫລອດໄປໃນເນື້ອທີ່ພຽງແຕ່ 18 ກິໂລແມັດມົນທົນເທົ່ານັ້ນ. ເຖິງ ວ່າການທຳຄວາມສະອາດຊີວະມວນສານນັ້ນ ຈະເປັນການກະທຳທີ່ໜ້າ ຊົມຊື່ນກໍ່ຈິງ ແຕ່ການກຳຈັດຊີວະມວນສານທີ່ທາງບໍລິສັດ ແມ່ນມີແຕ່ຢູ່ ໃນຂອບເຂດທີ່ແຄບໂພດ ແລະ ຊັກຊ້າເກີນກວ່າທີ່ຈະສາມາດປ້ອງກັນ ບັນຫາຄຸນນະພາບນ້ຳໄດ້.20

ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນຍອມຮັບວ່າ ແຜນການສອງປີ ເຜືອບັນຈຸ ແລະ ລ້າງກວາດເນື້ອທີ່ອ່າງເກັບນ້ຳຈະມີຜົນກະທົບຕໍ່ຄຸນນະ ພາບນ້ຳຫລາຍກວ່າວິທີການກຳຈັດຕົ້ນໄມ້ ແລະ ພືດອອກຈາກອ່າງ ແບບເລືອກເອົາ 21 ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການຂາດເຄື່ອງມືຄວບຄຸມ ທິດທາງໄຫລຂອງນ້ຳໃນລະດັບຕໍ່າສຸດຂອງອ່າງເກັບນ້ຳ - ໃນເຂດທີ່ ຄາດວ່າຈະມີບັນຫາຫລາຍທີ່ສຸດຕໍ່ຄຸນນະພາບນ້ຳ - ນັ້ນກໍ່ໝາຍຄວາມ ວ່າ ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະມີນ້ຳຂາດອີກຊື່ເຫລືອຄ້າງຢູ່ໃນອ່າງເກັບ ນ້ຳຂອງເຂື່ອນ. ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນເວົ້າວ່າ ທາງບໍລິສັດ ຈະສືບຕໍ່ກວດກາລະດັບຄຸນນະພາບນ້ຳຕະຫລອດ 25 ປີ ຂອງໄລຍະ ເວລາການສຳປະທານ ພ້ອມດ້ວຍການກວດກາການປ່ອຍທາດອາຍຶດ ເຮືອນແກ້ວອອກ ຈາກອ່າງເກັບນ້ຳ.22 ຍັງບໍ່ທັນຈະແຈ້ງວ່າ ການ ກວດການນັ້ນຈະດຳເນີນໄປແນວໃດ ແລະ ຜົນຂອງການກວດການນັ້ນຈະ ເປີດເຜີຍ ຫລື ແນວໃດ ແລະ ກໍ່ບໍ່ຊາບວ່າມາດຕະການຫລຸດຜ່ອນຜົນ ໃດທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ຊຶ່ງທາງບໍລິສັດຈະນຳມາປະຕິບັດ ຖ້າຫາກພິສູດເຫັນ ວ່າຄຸນນະພາບນ້ຳບໍ່ດີ.

ຜົນກະທົບໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳ

ໂຄງການນ້ຳເທີນ 2 ຈະສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ປະຊາຊົນຫລາຍກວ່າ 120,000 ຄົນ 23 ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດອ່າງນ້ຳເຊບັ້ງໄຟ. ຊາວບ້ານເຊບັ້ງໄຟສາມາດຄາດ ການ ເອົາໄວ້ໂລດວ່າ ພວກເຂົາຈະປະ ສົບໃຜ ນ້ຳຖ້ວມຮ້າຍແຮງ ແລະ ຈະເກີດຢູ່ເປັນ ປະຈຳ, ບັນຫາຄວາມເສຍຫາຍດ້ານ ການປະມົງ ແລະ ນ້ຳຖ້ວມຂັ້ນຮ້ອນ ແຄມນ້ຳຂອງຊາວບ້ານ, ບ້ານຈຳ ນວນ ປະມານ 40 ແຫ່ງ ທີ່ຫາປາໃນນ້ຳເທີນ ຈະປະສົບບັນຫາການຫລຸດໜ້ອຍລົງ ຂອງຈຳນວນປາ ແລະ ຊີ້ບໍ່ພະຍາກອນ ນ້ຳ ຍ້ອນກະແສການໄຫລຂອງນ້ຳຈາກ ເຂດທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນລົງ ໄປສູ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳ

ຫລຸດລົງ.

ໃນຄວາມພະຍາຍາມຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຈາກ ໂຄງການນ້ຳ ເທີນ 2 ແລະ ການຊຸກຍູ້ແກ່ຊາວບ້ານໃນເຂດເຊບັ້ງໄຟນັ້ນ. ບໍລິສັດ ພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນໄດ້ສ້າງແຜນງານຝຶນຝູກການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ຊີ້ບໍ່ສິນສຳລັບປະຊາຊົນໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳຂຶ້ນມາ (ແຜນງານເຂດລຸ່ມນ້ຳ). ແຜນງານດັ່ງກ່າວນີ້ຈະໄດ້ນຳໄປປະຕິບັດໃນບ້ານນຳມວນ 220 ແຫ່ງ ໃນນັ້ນກໍ່ລວມທັງບ້ານ 90 ແຫ່ງ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ແຄມແຜ່ນນ້ຳ. ໃນການລະເມີນນະ ໂຍບາຍກ່ຽວກັບການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ ແລະ ນະ ໂຍບາຍກ່ຽວກັບການເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນຂ່າວສານຂອງທະນາຄານໂລກ ແລະ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີນັ້ນ ເຖິງວ່າ ໂຄງການຈະໄດ້ເຜີຍແຜ່ຂໍ້ ມູນກ່ຽວກັບແຜນງານນີ້ໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຊາບກໍ່ຕາມ ແຕ່ກໍ່ຍັງວ່າ ແຜນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານເຂດລຸ່ມນ້ຳນີ້ ກໍ່ຍັງບໍ່ ເປັນທີ່ເປີດເຜີຍຕໍ່ມວນຊົນທົ່ວໄປ ໃນຂະນະທີ່ຂຽນບົດລາຍງານນັ້ນຢູ່.

ແຜນງານເຂດລຸ່ມນ້ຳໄດ້ເລັ່ງໃສ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກອງທຶນສິນເຊື້ອ ຈຸນລະພາກ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນໂຄງ ການກະສິກຳ, ການເຜາະລ້ຽງສັດ ນ້ຳ ແລະ ການລ້ຽງສັດ. ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ ຍັງໃຫ້

ທິວທັດທີ່ເບິ່ງເຫັນໄດ້ຈາກຂົວທ່າລາງຂອງອ່າງນ້ຳເທີນ 2, ກໍລະກົດ 2008

ຜູ້ຍິງຫາປາຢູ່ເຊບັງໄຟ.

ການສະໜັບສະໜູນວຽກງານປັບປຸງນ້ຳ ແລະ ອະນາໄມ. ໃນບາງບ້ານ ກໍ່ໄດ້ຊ່ວຍສະໜັບສະໜູນປົວແປງປະຕູນ້ຳ ຫລື ການປ້ອງກັນນ້ຳຖ້ວມໃນ ບໍລິເວນດິນຕ່ຳ. ໃນກາງປີ 2008, ໂຄງການໄດ້ເລີ່ມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນ 20% ຂອງຈຳນວນບ້ານທັງໝົດໃນເຂດອ່າງນ້ຳເຊບັງໄຟ ທີ່ມີໂອກາດ ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໃນເວລາໂຄງການນ້ຳເທີນ 2 ເລີ່ມຕົ້ນຜະລິດ 24 ພະລັງງານໄຟຟ້າ.

ທະນາຄານໂລກ, ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ແລະ ຄະນະຜູ້ ຊ່ຽວຊານອົງການກວດກາພາຍນອກຂອງໂຄງການນ້ຳເທີນ ເຫັນຄືກັນ ວ່າ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານເຂດລຸ່ມນ້ຳ ມີຄວາມຫລ້າຊ້າກວ່າ ກຳ ນົດການ ຊຶ່ງກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມສ່ຽງຕໍ່ຊາວບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ບົດລາຍງານສະບັບປະຈຳເດືອນກຸມພາ 2008 ຂອງຄະນະຜູ້ຊ່ຽວຊານ ການກວດກາພາຍນອກຂອງໂຄງການນ້ຳເທີນ ໄດ້ລະບຸວ່າ ການກຳນົດ ຮ່າງແຜນງານການສ້າງຊ້າພັດໄດ້ກ້າວກະໂດດໄປຢ່າງວ່ອງໄວ. ຜົນ ປະກົດວ່າ ຜົນກະທົບຫລາຍຢ່າງທີ່ຕິດພັນຢູ່ພາຍໃຕ້ໂຮງງານໄຟຟ້າຈະ ເກີດຂຶ້ນກ່ອນມີມາດຕະການແກ້ໄຂ ຫລື ມາດຕະການຊີວິດເຊີຍ.25 ຄະນະ ຜູ້ຊ່ຽວຊານການກວດກາພາຍນອກຂອງໂຄງການນ້ຳເທີນ (PoE) ຍັງ ຊີ້ໃຫ້ເຫັນຊ່ອງວ່າງໃນການໃຫ້ເງິນທຶນສຳລັບແຜນງານເຂດລຸ່ມນ້ຳ ໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໃຫ້ຂໍ້ສັງເກດວ່າ ຈົບປະມານຈຳນວນ 16ລ້ານໂດລາ ສະຫະລັດ “ບໍ່ຄິດວ່າຈະເປັນຫີນພຽງພໍ ເພື່ອປະຕິບັດວຽກງານຢ່າງໜ້ອຍ ສຸດກໍ່ແມ່ນການຟື້ນຟູການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ທີ່ນຶກເຫັນພາບໄດ້ນັ້ນໃຫ້ສຳເລັດຜົນໄດ້” ຕາມຄວາມຕ້ອງການທີ່ກຳນົດ ໄວ້ໃນສັນຍາການສຳປະທານ.26 ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນບໍ່ ໄດ້ໃຫ້ທຶນເພີ່ມເຕີມແຕ່ຢ່າງໃດ, ແຕ່ປະກົດວ່າໃນເດືອນມິຖຸນາ 2008 ທາງທະນາຄານໂລກໄດ້ອະນຸມັດໂຄງ ການພັດທະນາແຂວງຄຳມ່ວນ ໃນວົງເງິນຈົບປະມານ 9ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ຊຶ່ງຈົບປະມານນີ້ຈະໄດ້ ນຳໄປສະໜັບສະໜູນວຽກງານຊົນລະປະທານຢູ່ລຽບຕາມຄອງເຂດລຸ່ມ ນ້ຳໂຄງການນ້ຳເທີນ 2 ແລະ ຕອນລຸ່ມນ້ຳເຊບັງໄຟ. ຄະນະຜູ້ຊ່ຽວຊານ ການກວດກາພາຍນອກຂອງໂຄງການນ້ຳເທີນ (PoE) ໄດ້ເຜົາຕົ້ນໃຫ້ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ADB) ແລະ ອົງການຕາງໜ້າປະເທດ ຝຣັ່ງເພື່ອການພັດທະນາ (AFD) ຕອບສະໜອງຊັບພະຍາກອນເພີ່ມ

ເຕີມ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການຄຸ້ມຄອງ27 ຊົນລະປະທານ ແລະ ປ້ອງ ກັນໄພນ້ຳຖ້ວມ.

ຊາວບ້ານເຊບັງໄຟທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການຈະໄດ້ຮັບ ເງິນຈົບປະມານສອງລ້ານກີບຕໍ່ຄົວເຮືອນ (ປະມານ 200 ໂດລາ ສະຫະລັດ) ຈາກບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ (THPC) ໂດຍ ຜ່ານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກອງທຶນປະຢັດບ້ານ. ຊາວບ້ານສາມາດກູ້ຢືມ ເງິນຈາກກອງທຶນເຫລົ່ານີ້ໄດ້ ເພື່ອນຳໄປປະຕິບັດກິດຈະກຳຕ່າງໆທີ່ ຮັບໃຊ້ການດຳລົງຊີວິດ ນັບແຕ່ກິດຈະກຳໜອງປາໄປຫາການລ້ຽງໝູ ແລະ ການປູກໝາກເລັ່ນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຊາວບ້ານໄດ້ລາຍງານ ໃຫ້ອົງການແມ່ນຳໆຊາດຊາບວ່າ ພວກເຂົາຈະຕ້ອງໄດ້ຈ່າຍເງິນກູ້ ຢືມນັ້ນຄືນໃຫ້ແກ່ກອງທຶນປະຢັດຂອງບ້ານ ພ້ອມດ້ວຍດອກເບ້ຍປະຈຳ ເດືອນ ນັບແຕ່ 1 ຫາ 3% ຂອງເງິນກູ້ຢືມນັ້ນ. ບໍ່ວ່າກິດຈະກຳທີ່ຮັບໃຊ້ ການດຳລົງຊີວິດຂອງຊາວ ບ້ານທີ່ໄດ້ກູ້ເງິນໄປປະຕິບັດນັ້ນ ຈະປະສົບ ຜົນສຳເລັດ ຫລື ລົ້ມເຫລວກໍ່ຕາມ. ຊາວບ້ານທີ່ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນໄປປະຕິບັດ ກິດຈະກຳເຫລົ່ານີ້ ຫາກບໍ່ປະສົບຜົນສຳເລັດ ກໍ່ຈະຖືກປັງຄັບໃຫ້ຂາຍ ຄວາຍ ແລະ ຊັບສິນອື່ນໆຂອງຕົນ ເພື່ອນຳໄປຈ່າຍທົດແທນເງິນທີ່ໄດ້ກູ້ ຢືມຈາກກອງທຶນປະຢັດຂອງບ້ານ. ຊາວບ້ານບາງຄົນກໍ່ໄດ້ລາຍງານວ່າ ພວກເຂົາໄດ້ຢຸດເຊົາການເຂົ້າຮ່ວມໃນກອງທຶນນັ້ນແລ້ວ ຫລື ບໍ່ຢືມເງິນ ຈາກກອງທຶນປະຢັດຂອງບ້ານ ເພື່ອໄປປະຕິບັດກິດຈະກຳການດຳລົງ ຊີວິດຕໍ່ໄປອີກແລ້ວ. ການອາໃສຕໍ່ລະ ບົບສິນເຊື້ອລະພາກມາເປັນບ່ອນ ອີງໃນການໃຫ້ຄ່າຊົດເຊີຍ ມັນກໍ່ໃຫ້ເກີດມິວົງຈອນທີ່ສິ້ນຂຶ້ນມາ ຖ້າຫາກ ວ່າກິດຈະກຳຮັບໃຊ້ການດຳລົງຊີວິດບໍ່ປະສົບຜົນສຳເລັດ ຫລື ຖ້າວ່າ ເວື່ອນໄຂການຈ່າຍເງິນຄືນ ມີຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການສູງເກີນໄປ.

ໄພນ້ຳຖ້ວມເປັນບັນຫາສຳຄັນທີ່ກະທົບຕໍ່ຊາວບ້ານເຊບັງໄຟ ຊຶ່ງ ໃນນັ້ນ, ຜົນຂອງມັນໄດ້ເຮັດໃຫ້ຊາວ ບ້ານບາງຄົນຕ້ອງໄດ້ສູນເສຍ ຜົນລະປູກເຂົ້າ ແລະ ຊັບສິນອື່ນໆ ໄປໃນທຸກໆສອງຫາສາມປີ. ເປັນທີ່ ຄາດກັນວ່າ ນ້ຳເທີນ 2 ຈະເຮັດໃຫ້ຄວາມຖີ່ ແລະ ຊ່ວງໄລຍະເວລານ້ຳ ຖ້ວມໃນເຂດເຊບັງໄຟເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີຄຳສັນຍາໄວ້ວ່າ ຈະຢຸດຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າໃນເວລາແມ່ນ້ຳຂອງຂຶ້ນສູງເຕັມຜູ້ໃນ ເມືອງມະຫາໄຊກໍ່ຕາມ. ໃນເຂດໃກ້ຄຽງກັບໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າ ເທີນ - ຫີນບູນ(ເບື້ອງກໍລະນີ 3), ການສຳຫລວດໃນໄລຍະໜຶ່ງນີ້ໄດ້ສະ ແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ໄພນ້ຳຖ້ວມຕາມແຜນນ້ຳຫີນບູນໃນໄລຍະທົດສະວັດທີ່ ຜ່ານມານັ້ນ ມີຄວາມຮ້າຍແຮງເພີ່ມຂຶ້ນ ຊຶ່ງມັນໄດ້ເຮັດໃຫ້ຊາວບ້ານ ຕ້ອງຢຸດເຊົາ ແລະ ປະຖິ້ມນາເຂົ້າຂອງພວກເຂົາໃນຂອບເຂດອັນກວ້າງ ໃຫຍ່ 28 ເຖິງວ່າໂຄງການນ້ຳເທີນ 2 ແລະ ເທີນ - ຫີນບູນ ມີຄວາມ ແຕກຕ່າງກັນໃນຮູບແບບທາງດ້ານເຕັກນິກກໍ່ຕາມ ແຕ່ກໍ່ມີບົດຮຽນ ສຳຄັນຫລາຍຢ່າງທີ່ຖອດຖອນໄດ້ຈາກປະສົບການຂອງໂຄງການເທີນ - ຫີນບູນ. ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ (NTPC) ຄວນຫ້າງຫາ ກະກຽມຮັບມືກັບເຫດການຮ້າຍແຮງທີ່ສາມາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ໃນຕໍ່ໜ້າ ໃນ ເຂດພື້ນທີ່ເລາະລຽບຕາມແລວນ້ຳເຊບັງໄຟ. ທີ່ບໍ່ສາມາດຜະລິດເຂົ້າໃນ ລະດູຕໍ່ໄປໄດ້ອີກ ຍ້ອນໄພນ້ຳຖ້ວມປະຈຳປີມີໄລຍະເວລາຍາວນານ.

ບ້ານທີ່ມີແນວໂນ້ມວ່າຈະປະສົບໄພນ້ຳຖ້ວມ ສ່ວນໃຫຍ່ທີ່ທາງ ອົງການແມ່ນຳໆຊາດໄດ້ລົງໄປຢ້ຽມ ຢາມໃນເດືອນທັນວາ 2007 ນັ້ນ ຕ່າງກໍ່ໄດ້ເວົ້າວ່າ ພວກເຂົາໄດ້ຮ້ອງຂໍໃຫ້ມີກິດຈະກຳປ້ອງກັນໄພ ນ້ຳຖ້ວມ (ເຊັ່ນວ່າ ຄູກັນນ້ຳ, ການປ້ອງກັນເຂດພື້ນທີ່ຕ່ຳແຄບ ຫລື ການປົວແປງປະຕູນ້ຳ) ຈາກບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ ແຕ່ທາງ ບໍລິສັດກໍ່ບອກວ່າບໍ່ມີເງິນທຶນທີ່ຈະໄປເຮັດ... ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຕົກ ມາຮອດເດືອນກໍລະກົດ 2008, ທາງໂຄງການໄດ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອ

ຊາວບ້ານປົວແປງປະຖູນກໍາ 15 ແຫ່ງ ແລະ ກໍ່ສ້າງປະຖູນກໍາເພີ່ມອີກ 4 ແຫ່ງ ກໍ່ກຳລັງຢູ່ໃນຂັ້ນຝຶຈາລະນາ.29 ໃນຂະນະທີ່ມີການຕອບສະໜອງ 30 ຕໍ່ຂໍສະເໜີຂອງຄະນະຜູ້ຊ່ຽວຊານການກວດກາພາຍນອກຂອງບໍລິສັດສັດຜະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ ເພື່ອໃຫ້ຈັດສັນຊັບພະຍາກອນເພີ່ມເຂົ້າໃນວຽກງານປ້ອງກັນໄພນໍ້າຖ້ວມກ່ອນເລີ່ມຕົ້ນຜະລິດຜະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນທັງໝົດທີ່ມີຢູ່ເບື້ອງຄືວ່າ ຍັງຈະບໍ່ພຽງພໍທີ່ຈະນຳໄປໃຊ້ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຈາກໄພນໍ້າຖ້ວມທີ່ເກີດຈາກໂຄງການນໍ້າເທີນ 2.

ພາກສະຫຼຸບ ແລະ ຂໍສະເໜີແນະ

ໂຄງການຜະລັງໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ 2 ເປັນໂຄງການທີ່ປະຕິບັດໄດ້ດີກວ່າຫລາຍໂຄງການ ຍ້ອນມີຕິດຕາມກວດກາຢ່າງເປັນເອກະລາດ, ການລາຍງານໂຄງການໃນໄລຍະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການດ້ານການຄຸ້ມຄອງລາຍຮັບ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໂຄງການນີ້ກໍ່ຍັງມີຂໍ້ບົກສ່ຽງຄົງຢູ່ໃນຫລາຍໆດ້ານ ຊື່ນຕົວຢ່າງ ຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆຂອງສັນຍາການສໍາປະທານ, ນະໂຍບາຍຂອງທະນາ ຄານໂລກ ແລະ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, ໂດຍສະເພາະຂໍ້ກຳນົດ ແລະ ນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບການຍົກຍ້າຍ ແລະ ການເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບຖືກລະເມີດຢູ່. ເຖິງວ່າຈະມີການປະຕິບັດການກວດ ກາຫລາຍໆເທື່ອກໍ່ຕາມ ແຕ່ທະນາຄານຮ່ວມພັດທະນາອາຊີ (MDB) ກໍ່ຍັງບໍ່ໄດ້ຖືກປະຕິບັດຈຸດຍືນຂອງຕົນເຂັ້ມແຂງພຽງພໍ - ໃນນັ້ນລວມທັງການຍົບຍັງການປ່ອຍເງິນກູ້ ແລະ ເງິນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ - ເພື່ອກວດແກ້ບັນຫາຂອງໂຄງການນໍ້າເທີນ ແລະ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຜົນກະທົບບໍ່ດີຕໍ່ປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼຸດໜ້ອຍລົງ. ຍັງເຫລືອເວລາຕໍ່ກວ່າ 18 ເດືອນ ກ່ອນຈະເລີ່ມຕົ້ນຜະລິດຜະລັງງານໄຟຟ້າ ແລະ ສ້າງລາຍຮັບ ຊຶ່ງໃນນັ້ນ ອັດຕາສ່ວນເງິນກູ້ຕໍ່ທຶນລວມຂອງທະນາຄານໂລກ, ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ກູ້ຢືມອື່ນໆໃນໂຄງການກໍ່ຈະຕົກຕໍ່ຢ່າງຫລວງຫລາຍ. ສະນັ້ນ, ທະນາຄານຮ່ວມພັດທະນາ, ລັດຖະບານລາວ ແລະ ບໍລິສັດຜະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ ກໍ່ຕ້ອງນຳໃຊ້ເວລາທີ່ເຫລືອຢູ່ ກ່ອນ ການຜະລິດຜະລັງງານໄຟຟ້າຈະເລີ່ມຕົ້ນ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າແຜນງານດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈະໄດ້ຮັບຄວາມເອົາໃຈໃສ່ກ່ອນໝູ່.

ຂໍສະເໜີແນະ

- ຄວນປັບປຸງລະບົບສິນເຊື້ອ ແລະ ການຝາກປະຢັດຂອງແຜນງານເຂດລຸ່ມນໍ້າ ເພື່ອຮັບປະກັນໄດ້ວ່າ ຊາວບ້ານຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຄວາມສ່ຽງຈາກໂຄງການທົດລອງແຜນງານຝື່ນຝູງານດຳລົງຊີວິດ.
- ບໍລິສັດຜະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ ຄວນໃຫ້ຄຳໝັ້ນສັນຍາຕໍ່ການພັດທະນາ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການຊຸດເຊີຍໄລຍະກາງໄປກ່ອນ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາຜົນກະທົບຈາກໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 ທີ່ມີຕໍ່ຊາວບ້ານໃນເຂດລຸ່ມນໍ້າ. ຈົນກວ່າວ່າແຜນງານຝື່ນຝູງານດຳລົງຊີວິດຂອງຊາວ ບ້ານຈະປະກົດເປັນຜົນສຳເລັດ ແລະ ຄົງຕົວໃຫ້ເຫັນ. ຄວນເພີ່ມງົບປະມານໃສ່ແຜນງານເຂດລຸ່ມນໍ້າໃຫ້ພຽງພໍຕາມການຝຶຈາລະນາຂອງຄະນະຜູ້ຊ່ຽວຊານກວດກາພາຍນອກ (PoE)
- ບໍລິສັດຜະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ (NTPC) ຄວນເອົາໃຈໃສ່ເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນຈາກ ແຜນງານກວດ ກາຕິດຕາມຄຸນນະພາບນໍ້າ, ການປະມົງ ແລະ ການປ່ອຍທາດອາຍຝິດເຮືອນແກ້ວເປັນປົກກະຕິ ໂດຍຜ່ານເວບໄຊຂອງບໍລິສັດເອງ.
- ບໍລິສັດຜະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ (NTPC) ແລະ ລັດຖະບານລາວ

(GoL) ຄວນຮີບຮ້ອນທົດແທນທີ່ດິນໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານທຸກຄົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງຈາກການກໍ່ສ້າງໂຄງການ ແລະ ທັງຮັບປະກັນໃຫ້ຊາວບ້ານໄດ້ຮັບຄ່າຊົດເຊີຍຄົບຖ້ວນແກ່ການຜະລິດໃນປີທີ່ພວກເຂົາໄດ້ສູນເສຍໄປ ຍ້ອນຜົນກະທົບຂອງໂຄງການ. ນອກນັ້ນກໍ່ຄວນໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນການສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານ ຈົນກວ່າແຜນງານຝື່ນຝູງານດຳລົງຊີວິດຈະສາມາດປັບປຸງລາຍຮັບຂອງຊາວບ້ານໃຫ້ກັບຄືນສູ່ລະດັບເດີມກ່ອນມີໂຄງການນໍ້າເທີນ 2.

- ບໍລິສັດຜະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ (NTPC) ແລະ ລັດຖະບານລາວ ຄວນໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ຊາວບ້ານທີ່ໄດ້ຍົດຍ້າຍຈັດສັນໃນເຂດພູພຽງນາກາຍ ຈົນກວ່າພວກເຂົາຈະສາມາດກຸ້ມຕົນເອງໄດ້.

ໝາຍເຫດ

- 1 Shoemaker, S., Baird, I., and Baird, M., ປະຊາຊົນ ແລະ ແມ່ນໍ້າຂອງພວກເຂົາ: ການສຳຫລວດການດຳລົງຊີວິດທີ່ອາໄສແມ່ນໍ້າເປັນຜືນຖານ ໃນເຂດອ່າງນໍ້າເຊບັງໄຟ ຢູ່ພາກກາງຂອງ ສ ປປ ລາວ, ສ ປປ ລາວ/ກອງທຶນຊ່ວຍເຫຼືອການາດສຳລັບການລິເລີ່ມຂອງທ້ອງຖິ່ນ (ນະຄອນຫລວງ ວຽງຈັນ, ລາວ: 15 ພະຈິກ 2001), ໜ້າທີ xi. ບໍລິສັດຜະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ 2 ຍືນຍັນວ່າ ມີປະຊາຊົນຈຳນວນພຽງແຕ່ 75,000ຄົນ ໃນເຂດເຊບັງໄຟຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການນໍ້າເທີນ 2.
- 2 ໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 - ສ ປປ ລາວ, “ການສະເໜີຜູ້ໃຫ້ທຶນໃນກອງປະຊຸມໂຕະມິນ, ກໍລະກົດ 2002”
- 3 ຄຳຖະແຫລງທາງການ ຈາກກົມຊັບສິນຂອງສະຫະລັດອາເມລິກາ ໃນການວົດບໍ່ມີຄຳເຫັນກ່ຽວກັບບໍລິສັດຜະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ 2, ວັນທີ 1 ເມສາ 2005 (Official remarks from US Treasury Department on abstention on Nam Theun 2 Hydropower Project, 1 April 2005).
- 4 ບົດລາຍງານການເຖີນທາງໄປໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 ແລະ ວາລະສານໂຄງການ, ເຄືອຂ່າຍອົງການແມ່ນໍ້ານໍ້າຊາດ (Berkeley, ສັນຍາສຳປະທານ: ກຸມພາ 2008) ໜ້າທີ 16.
- 5 ຕິດຕໍ່ພົວພັນສ່ວນຕົວ, William Rex ແລະ Nanda Ggsparini, ຈາກທະນາຄານໂລກ ຫາ ທ່ານ Shanon Lawrence, ອົງການແມ່ນໍ້ານໍ້າຊາດ ໃນລະຫວ່າງກອງປະຊຸມຢູ່ວຽງຈັນ 17 ມິຖຸນາ 2008.
- 6 ອີງຕາມບໍລິສັດຜະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ, ໃນປີທຳອິດຫລັງຈາກມີການຍົກຍ້າຍຈັດສັນປະຊາຊົນ ເຫັນວ່າ ຄົວເຮືອນສ່ວນໃຫຍ່ສາມາດສ້າງລາຍຮັບໄດ້ເຖິງ 762ໂດລາສະຫະລັດ ຈາກການຊື້ບໍ່ຊ່າວເນື້ອທີ່, ການເຮັດຮັບສວນ, ການນຳໃຊ້ພູ ແລະ ການອອກແຮງງານໃນກິດຈະກຳອື່ນໆ ສົມທົບກັບການຫ້າງຫາກະກຽມສະຖານທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່. ບໍລິສັດຜະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນເວົ້າວ່າ ບາງເທື່ອກໍ່ມີການຊື້ຊໍາພຽງເລັກນ້ອຍ ແຕ່ທາງບໍລິສັດກໍ່ໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ໄວເທົ່າທີ່ຈະໄວໄດ້.
- 7 ແຜນງານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ສະເພາະການບັນຈຸນໍ້າເຂົ້າອ່າງເກັບນໍ້າ, ບໍລິສັດຜະລັງ ຜະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ (ມັງກອນ 2008, ເຜີຍແຜ່ ເດືອນເມສາ 2008), ໜ້າທີ 29 (Specific E&S Action Plans for Reservoir Impoundment, NTPC (Feb 2008, disclosed April 2008), p 29.
- 8 ໂຄງການອະເນກປະສົງນໍ້າເທີນ 2 ສ ປປ ລາວ, ການລາຍງານຄັ້ງທີສິບເອັດ, ຄະນະຊ່ຽວຊານສາ ກົນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ(ກຸມພາ 2007), ໜ້າທີ9 (Lao PDR Nam Theun 2 Multipurpose Project, Eleventh Report,International Environment and Social Panel of Expert(PoE) (Feb 2007), p.9.
- 9 ໂຄງການອະເນກປະສົງນໍ້າເທີນ 2 ສ ປປ ລາວ, ການລາຍງານຄັ້ງທີສິບສາມ (ເພື່ອອ່ານກັບບົດອ້າງອີງຂອງບົດລາຍງານຄັ້ງທີສິບສີ່, ຄະນະຊ່ຽວຊານສາກົນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ກຸມພາ - ເມສາ 2008), ໜ້າທີ11 (to be read with reference to Fourteenth Report), International Environment and Social Panel of Expert(PoE) (Feb-April 2008), p.11.
- 10 ວາລະສານກ່ຽວກັບ ສ ປປ ລາວ: ໂຄງການຜະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ, ທະນາຄານ

ໂລກ - ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ກໍລະກົດ 2008) ໜ້າທີ 6 (Update on Lao PDR: Nam Theun 2 Hydroelectric Project, World Bank – ADB (July 2008), P.6.

11 ວາລະສານກ່ຽວກັບ ສ ປປ ລາວ: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 2, ທະນາຄານໂລກ - ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ທັນວາ 2007), ໜ້າທີ 12-13. ອີງຕາມທະນາຄານໂລກ, ຈຳນວນຄົວເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫລາຍ ໄດ້ນຳມາດັດແກ້ລົງເຫລືອປະມານ 200ຄົວເຮືອນ. ເຜາສະນັ້ນ, ຈຳນວນຄົວເຮືອນ 2,200ແຫ່ງ ຄຸນໃຫ້ຂະໜາດສະເລ່ຍຄົນໃນຄົວເຮືອນໃນລາວ (6) ໝາຍຄວາມວ່າ ຄາດຄະເນຈຳນວນຊາວບ້ານ 13,200ຄົນ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກກິດຈະກຳໂຄງການ.

12 ຖືດຕໍ່ຜົວພັນສ່ວນຕົວ, ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 2 ຕອບຄຳຖາມຂອງອົງການແມ່ນຳນາໆຊາດ, ເດືອນມັງກອນ 2008.

13 ວາລະສານກ່ຽວກັບ ສ ປປ ລາວ: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 2, ທະນາຄານໂລກ - ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ກໍລະກົດ 2008) ໜ້າທີ 13 (Update on Lao PDR: Nam Theun 2 Hydroelectric Project, World Bank – ADB (July 2008), P.13.

14 ແຜນດຳເນີນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ 3 - ເມືອງນະຫາໄຊ ແລະ ຍົນນະລາດ, ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ(ຕຸລາ 2007) ເວົ້າວ່າມີ 377ຄົວເຮືອນ. ຕອບຄຳຖາມຂອງບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນຕໍ່ອົງການແມ່ນຳນາໆຊາດໄດ້ລະບຸວ່າ: “ ຈົ່ງເຂົ້າໃຈວ່າໄດ້ມີການດັດແກ້ຄືນໃໝ່ກ່ຽວກັບຈຳນວນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງຈາກໂຄງການຈາກຕົວເລກອັນນີ້ ພາຍຫລັງການທົບທວນການປະເມີນຜົນກະທົບຢ່າງລະອຽດຖີ່ຖ້ວນ, ການອອກແບບຄັງຫລັງສຸດຂອງເຂດກໍ່ສ້າງ ເຊັ່ນດຽວກັນກັບຊັບສິນຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ ຕາມທີ່ໄດ້ລົງບັນທຶກໄວ້ໃນລະຫວ່າງດຳເນີນການສຳຫລວດພື້ນຖານກ່ອນມີການມອບຮັບດິນ” ບັນຫານີ້ໄດ້ຮັບການຍິ້ງຍິ້ນຈາກທະນາຄານໂລກ ໃນເດືອນມິຖຸນາ 2008.

15 ຖືດຕໍ່ຜົວພັນສ່ວນຕົວ, ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 2 ຕອບຄຳຖາມຂອງອົງການແມ່ນຳນາໆຊາດໃນເດືອນມັງກອນ 2008.

16 ໂຄງການອະເນກປະສົງນ້ຳເທີນ 2 ສ ປປ ລາວ, ການລາຍງານຄັ້ງທີສິບສາມ [ເພື່ອອ່ານກັບບົດອ້າງອີງຂອງບົດລາຍງານຄັ້ງທີສິບສີ່, ຄະນະຜູ້ຊຸ້ງຊານສາກົນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ກຸມ ພາ - ເມສາ 2008), ໜ້າທີ 16 (Thirteenth Report [to be raed with reference to the Fourteenth Report], International Environment and Social Panel of Expert (PoE) (Feb- April 2008), P.16.

17 ການທົບທວນດ້ານເຕັກນິກຢ່າງເປັນເອກະລາດ (ອົງການແມ່ນຳນາໆຊາດ ແລະ ການປ້ອງກັນສິ່ງແວດລ້ອມ): David Blake, “ຜົນກະທົບຕໍ່ການປະມັງການເຂດເຊບູງໄຟ” (ມັງກອນ 2005); Guy Lanza, ການທົບທວນການປະເມີນຄຸນນະພາບນ້ຳ(EMMP), ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 2 ທີ່ສະເໜີຕໍ່(ມັງກອນ 2008), ແລະ Eric Theiss, “ ການຄາດຄະເນລ່ວງໜ້າການປະມັງອ້າງເກັບນ້ຳສຳລັບໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ2” (ມັງກອນ 2005) ມີຢູ່ໃນເວບໄຊ: <http://www/internationalrivers.org/en/southeast-asia/laos/nam-theun-2/summary-nam-theun-2-independent-technical-reviews>. (Independent Technical Reviews (International Rivers and Environment Defense): David Blake, “Downstream Fisheries Impact on the Xe Bang Fai Rivers” (Jan 2005); Guy Lanza, “Review of the Water Quality Assessment (EMMP), Proposed Nam Theun 2 Hydroelectric Project.” (Feb 2005), and Eric Theiss, “ Reservoir Fisheries Predictions for the Nam Theun 2 Hydroelectric Project” (Feb 2005). Available at: <http://www.internationalrivers.org/en/southeast-asia/laos/nam-theun-2/summary-nam-theun-2-independent-technical-reviews>.)

18 ວາລະສານກ່ຽວກັບ ສ ປປ ລາວ: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 2, ບົດລາຍງານໄລຍະກາງ ກ່ຽວກັບຄວາມຄືບໜ້າຂອງໂຄງການ, ທະນາຄານໂລກ - ທະນາຄານ

ພັດທະນາອາຊີ(ກຸມພາ 2008), ໜ້າທີ3; ໂຄງການອະເນກປະສົງນ້ຳເທີນ 2 ສປປ ລາວ, ບົດລາຍງານສະບັບທີສິບສາມ[ເພື່ອໃຫ້ອ່ານກັບບົດອ້າງອີງຂອງບົດລາຍງານສະບັບທີສິບສີ່] (ກຸມພາ 2008), ໜ້າທີ18-19, 42.

(Update on Lao PDR: NamTheun 2 Hydroelectric Project, Interim Progress Report, World Bank-ADB (Feb 2008), Lao PDR Nam Theun 2 Multipurpose Project, Thirteenth Report [to be read with reference to the Fourteenth Report], (Feb-April 2008), pp.18-19,42.

19 ວາລະສານກ່ຽວກັບ ສ ປປ ລາວ: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 2, ທະນາຄານໂລກ - ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ກໍລະກົດ 2008), ໜ້າທີ 13. (Update on Lao PDR: NamTheun 2 Hydroelectric Project, World Bank-ADB (July 2008), p. 13.

20 ບົດລາຍງານການເດີນທາງໄປໂຄງການນ້ຳເທີນ 2 ແລະ ວາລະສານໂຄງການ, ອົງການແມ່ນຳນາໆຊາດ(Berkeley, ສັນຍາສຳປະທານ: ກຸມພາ 2008) ໜ້າທີ 11. (Nam Theun 2 Trip Report and Project, Update, International Rivers (Berkeley, CA: Feb 2008), p.11.

22 ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນ - ອີງຕາມບົດທີ່ໄດ້ຍົກສະເໜີຂຶ້ນມາບົດກ່ອນ (Ibid..)

23 ແຜນງານເຂດລຸ່ມນ້ຳຂອງບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ ກວມເອົາປະຊາຊົນຈຳນວນ 75.000 ຄົນ ທີ່ຄາດຄະເນວ່າຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການນ້ຳເທີນ 2 (THPC's Downstream Program covers the 75,000people that it estimate will be affected bun am Theun 2)

24 ວາລະສານກ່ຽວກັບ ສ ປປ ລາວ: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 2, ທະນາຄານໂລກ - ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ກໍລະກົດ 2008), ໜ້າທີ 14. (Update on Lao PDR: NamTheun 2 Hydroelectric Project, World Bank-ADB (July 2008), p. 14.

25 ໂຄງການອະເນກປະສົງນ້ຳເທີນ 2 ສປປ ລາວ, ບົດລາຍງານຄັ້ງທີສິບສາມ, [ເພື່ອອ່ານກັບບົດອ້າງອີງຂອງບົດລາຍງານຄັ້ງທີສິບສີ່ (ກຸມພາ - ເມສາ 2008), ໜ້າທີ 26 (Lao PDR Nam Theun 2 Multipurpose Project, Thirteenth Report, [to be raed with reference to the Fourteenth Report], (Feb-April 2008), p.26.

26 ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນ - ອີງຕາມບົດທີ່ໄດ້ຍົກສະເໜີຂຶ້ນມາບົດກ່ອນ, ໜ້າທີ 35 (Ibid., p. 35)

27 ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນ - ອີງຕາມບົດທີ່ໄດ້ຍົກສະເໜີຂຶ້ນມາບົດກ່ອນ, ໜ້າທີ 42 (Ibid., p. 42)

28 ແມ່ນ້ຳເສຍຫາຍ, ຊີວິດຖືກທຳລາຍ: ຜົນກະທົບຂອງໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 2 ຕໍ່ຊຸມຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳ ໃນ ສປປ ລາວ, FIVAS (Oslo, ນອກແວ: ໂຮງພິມ, 2007) ໜ້າທີ 35. (Ruined Rivers, Damaged Lives: The Impact of the Theun-Hinboun Hydropower Project on Downstream Communities in Lao PDR, FIVAS (Oslo, Norway: Printhouse, 2007) 35 pp.

29 ວາລະສານກ່ຽວກັບ ສປປ ລາວ: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 2, ທະນາຄານໂລກ - ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ກໍລະກົດ 2008), ໜ້າທີ 13. (Update on Lao PDR: NamTheun 2 Hydroelectric Project, World Bank-ADB (July 2008), p. 13.

30 ໂຄງການອະເນກປະສົງນ້ຳເທີນ 2 ສປປ ລາວ, ບົດລາຍງານຄັ້ງທີສິບສາມ, [ເພື່ອອ່ານກັບບົດອ້າງອີງຂອງບົດລາຍງານຄັ້ງທີສິບສີ່ (ກຸມພາ - ເມສາ 2008), ໜ້າທີ 42 (Lao PDR Nam Theun 2 Multipurpose Project, Thirteenth Report, [to be raed with reference to the Fourteenth Report], (Feb-April 2008), p.42

ກໍລະນີສຶກສາ 5: ອ່າງນໍ້າຈື່ມ

ສະເໜີໂດຍ: ທ່ານ Shannon Lawrence ແລະ Maurice Campello*

ອ່າງນໍ້າຈື່ມເປັນອ່າງນໍ້າແຫ່ງທຳອິດໃນລາວ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນສະທ້ອນຈາກພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າ ຕົກ, ການຄວບຄຸມນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ການດຳເນີນກິດຈະການຊົນລະປະທານ ໃນເຂດອ່າງນໍ້າຈື່ມ ທາງລັດຖະບານລາວ ມີແຜນກໍ່ສ້າງພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກທັງໝົດຢູ່ 9 ແຫ່ງ ຊຶ່ງໃນນັ້ນ, ໃນບາງແຫ່ງກໍ່ໄດ້ລົງມືກໍ່ສ້າງໄປແລ້ວ. ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກເຫຼົ່ານີ້ ພ້ອມດ້ວຍໂຄງການພັດທະນາລະບົບຊົນລະປະທານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ຖືເປັນໄພຄຸກຄາມທີ່ສຳຄັນຕໍ່ລະບົບນິເວດໃນແຜ່ນນໍ້າ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນນັບຫລາຍສິບພັນຄົນ. ໂດຍອີງໃສ່ບົດທົບທວນເອກະສານໂຄງການທີ່ມີຢູ່ເປັນຕົ້ນຕໍ ພ້ອມດ້ວຍຂໍ້ມູນຈາກນັກຄົ້ນຄວ້າທີ່ຮູ້ຈັກເຂດພື້ນທີ່ດີເປັນຜູ້ສະໜອງໃຫ້ ກໍລະນີສຶກສາບົດນີ້ ໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນບັນຫາລວມໂດຍຫຍໍ້ຊຶ່ງໃນນັ້ນ, ກໍ່ໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນຈຸດເດັ່ນຂອງເຂື່ອນສາມແຫ່ງທີ່ກຳລັງຢູ່ໃນໄລຍະການກໍ່ສ້າງໃນເຂດອ່າງນໍ້າຈື່ມ ໃນຂະນະນີ້ (NNRB).

ບັນຫາສຳຄັນທີ່ໜ້າເປັນທ່ວງ

- ເຂື່ອນປົດກັນເສັ້ນທາງເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ, ທຳລາຍທີ່ຢູ່ອາໃສແຄມ ນໍ້າຂອງສັດ ແລະ ພືດ, ບັນຫາຄຸນນະພາບນໍ້າເກີດຈາກເຂື່ອນ ຈະສົ່ງຜົນສະທ້ອນຕໍ່ການປະມົງໃນເຂດ ອ່າງນໍ້າຈື່ມ ລວມທັງການປະມົງທີ່ອຸດົມສົມບູນ ໃນອ່າງເກັບນໍ້າຂອງໂຄງການນໍ້າຈື່ມ 1 ທີ່ມີຢູ່ໃນເວລານີ້. ເຂື່ອນທີ່ສະເໜີກໍ່ສ້າງຢູ່ໃນນໍ້າລຶກຈະຕົ້ນເສັ້ນທາງເຄື່ອນຍ້າຍສຳຄັນຂອງປາຈາກນໍ້າຂອງຂຶ້ນ ໄປສູ່ອ່າງນໍ້າຈື່ມຕະຫລອດໄປ.
- ການວາງແຜນກໍ່ສ້າງເຂື່ອນຫລາຍແຫ່ງໃນເຂດອ່າງນໍ້າຈື່ມ ໃນຂະນະນີ້ ມີຄວາມຄືບໜ້າໄປໄກຫລາຍແລ້ວ - ໃນນັ້ນ, ລວມທັງໄລຍະຂັ້ນຕອນຂອງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນກໍ່ໄດ້ກຳນົດເອົາໄວ້ແລ້ວ ກ່ອນການສັງລວມຂັ້ນສຸດທ້າຍ ຂອງການເຜີຍແຜ່ການປະເມີນຜົນກະທົບສະສົມ ແລະ ການສຶກສາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ. ການພັດທະນາ ທີ່ຂາດການປະສານສົມທົບກັນ ແລະ ຄວາມບໍ່ເຂັ້ມແຂງໃນການຄຸ້ມຄອງອ່າງ ຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມສ່ຽງໄພແກ່ຊຸມຊົນໃນເຂດທ້ອງຖິ່ນລວມທັງນັກລົງທຶນເອງນຳ.
- ເຖິງວ່າການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນນໍ້າຈື່ມ 2 ຈະສຳເລັດໄປໄດ້ຫລາຍກວ່າເຄິ່ງທາງແລ້ວກໍ່ຕາມ ແຕ່ໂຄງການນີ້ກໍ່ຍັງບໍ່ໄດ້ເປີດເຜີຍການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຫລື ແຜນດຳເນີນການຍົກຍ້າຍແລະຈັດສັນປະຊາຊົນແຕ່ຢ່າງໃດ. ບັນຫານີ້ຖືເປັນການລະເມີດນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານລາວ, ຂະບວນການຍົກຍ້າຍແລະຈັດສັນຂອງໂຄງ ການນໍ້າຈື່ມ 2 ທີ່ກຳລັງດຳເນີນໄປຢູ່ນັ້ນ ໄດ້ຖືກວິພາກວິຈານກັນໜາຫລາຍ ແລະ ກວ້າງຂວາງ. ຊາວບ້ານກຸ່ມຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ ກຳລັງຖືກເຕົ້າໂຮມເຂົ້າກັນເປັນກຸ່ມ “ເຂດຈຸດສຸມ” ທີ່ຍັງບໍ່ມີທີ່ດິນພຽງພໍເພື່ອສະໜັບສະໜູນການດຳລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ.
- ເຖິງວ່າການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມຂອງໂຄງການນໍ້າຈື່ມ 3 ຍັງບໍ່ທັນປະຕິບັດ ກໍ່ຕາມ ແຕ່ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ ແລະ ການຕັດໄມ້ໃນເຂດອ່າງເກັບນໍ້າກໍ່ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນລົງໄປແລ້ວ ຄຳຖາມສຳຄັນກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຂອງໂຄງການຕໍ່ຄຸນນະພາບນໍ້າ ແລະ ການປະມົງ ພ້ອມດ້ວຍຄຳຖາມກ່ຽວກັບມາດຕະການທີ່ໂຄງການໄດ້ສະເໜີເພື່ອນຳໄປປະຕິບັດຜູ້ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນຈຳນວນ 100,000 ຄົນ ທີ່ຄາດວ່າ ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການນັ້ນ ຍັງມີຢູ່ຢ່າງຫລວງຫລາຍ.
- ຢູ່ເຂດເໜືອນຳຂຶ້ນໄປອີກ, ເຖິງວ່າ ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຈະມີຄຸນນະພາບບໍ່ດີກໍ່ຕາມ ແຕ່ການກໍ່ສ້າງ

ໂຄງການນໍ້າຈື່ມ 5 ກໍ່ໄດ້ລົງມືໄປແລ້ວ ແລະ ກຳລັງດຳເນີນຢູ່ໃນເວລານີ້. ກນປະເມີນເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ອ້າງວ່າ ໂຄງການບໍ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ການປະມົງ ຫລື ຊັບພະຍາກອນນໍ້າແຕ່ປະການໃດ ແລະ ໃນນັ້ນ, ແຜນວາງການຜືນຝຸ່ມການດຳລົງຊີວິດຂອງໂຄງການ ສຳລັບຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບກໍ່ບໍ່ສອດຄ່ອງເປັນຈິງ ແລະ ບໍ່ຈະແຈ້ງ.

ຄວາມເປັນມາ ແລະ ລາຍລະອຽດ

ອ່າງນໍ້າຈື່ມ (NNRB) ກວມເອົາພື້ນທີ່ສ່ວນໃຫຍ່ເຂດພາກເໜືອຕອນກາງຂອງປະເທດລາວ ໂດຍຕັດຜ່ານເຂດການປົກຄອງແຂວງວຽງຈັນ, ກຳແພງນະຄອນ, ແຂວງຊຽງຂວາງ ແລະ ພື້ນທີ່ສ່ວນໜຶ່ງຂອງແຂວງຫລວງພະບາງ ແລະ ບໍລິຄຳໄຊ. ໃນປີ 2006, ລັດຖະບານລາວໄດ້ລົບລ້າງເຂດພິເສດໄຊສົມບູນ ຊຶ່ງເປັນເຂດທີ່ນອນຢູ່ໃນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງອ່າງນໍ້າຈື່ມ. ເມືອງສ່ວນໃຫຍ່ທີ່ຂຶ້ນກັບເຂດດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ຖືກໂອນໄປຂຶ້ນກັບແຂວງວຽງຈັນ.

ອ່າງນໍ້າຈື່ມ (NNRB) ເປັນເຂດພື້ນທີ່ຢູ່ອາໃສຂອງປະຊາຊົນລາວເກືອບ 10% (500,000 ຄົນ) ຂອງຈຳນວນພົນລະເມືອງທັງໝົດທົ່ວປະເທດ ໃນນັ້ນ, ລວມທັງຊຸມຊົນທຸກຍາກທີ່ສຸດ ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນເຂດກາງ ແລະ ເຂດເໜືອຂອງອ່າງ.1 ພົນລະເມືອງປະມານ 40% ອາໄສຢູ່ໃນເຂດອ່າງນໍ້າຈື່ມ ລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ໄລຍະເວລາທີ່ຊາວບ້ານຂາດເຂົ້າກິນໃນໜຶ່ງປີ ມີເຖິງ 4 ເດືອນ ຫລື ຍາວກວ່ານັ້ນ ແລະ ຈຳນວນປະຊາຊົນທີ່ມີຊີວິດຢູ່ຕໍ່າກວ່າເສັ້ນກຳນົດຄວາມທຸກຍາກຫລາຍກວ່າ 65% ຂອງພົນລະເມືອງທີ່ມີຊີວິດຕໍ່າກວ່າເສັ້ນກຳນົດຄວາມທຸກຍາກທັງໝົດໃນປະເທດ. ພົນລະເມືອງທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດອ່າງນໍ້າຈື່ມນີ້ ປະກອບມີຊົນເຜົ່າລາວ - ໄຕ ປະມານ 70%, ນັ້ງ - ອີວນຽນ 18% ແລະ ເຜົ່າກຶມມຸ 2 10%.

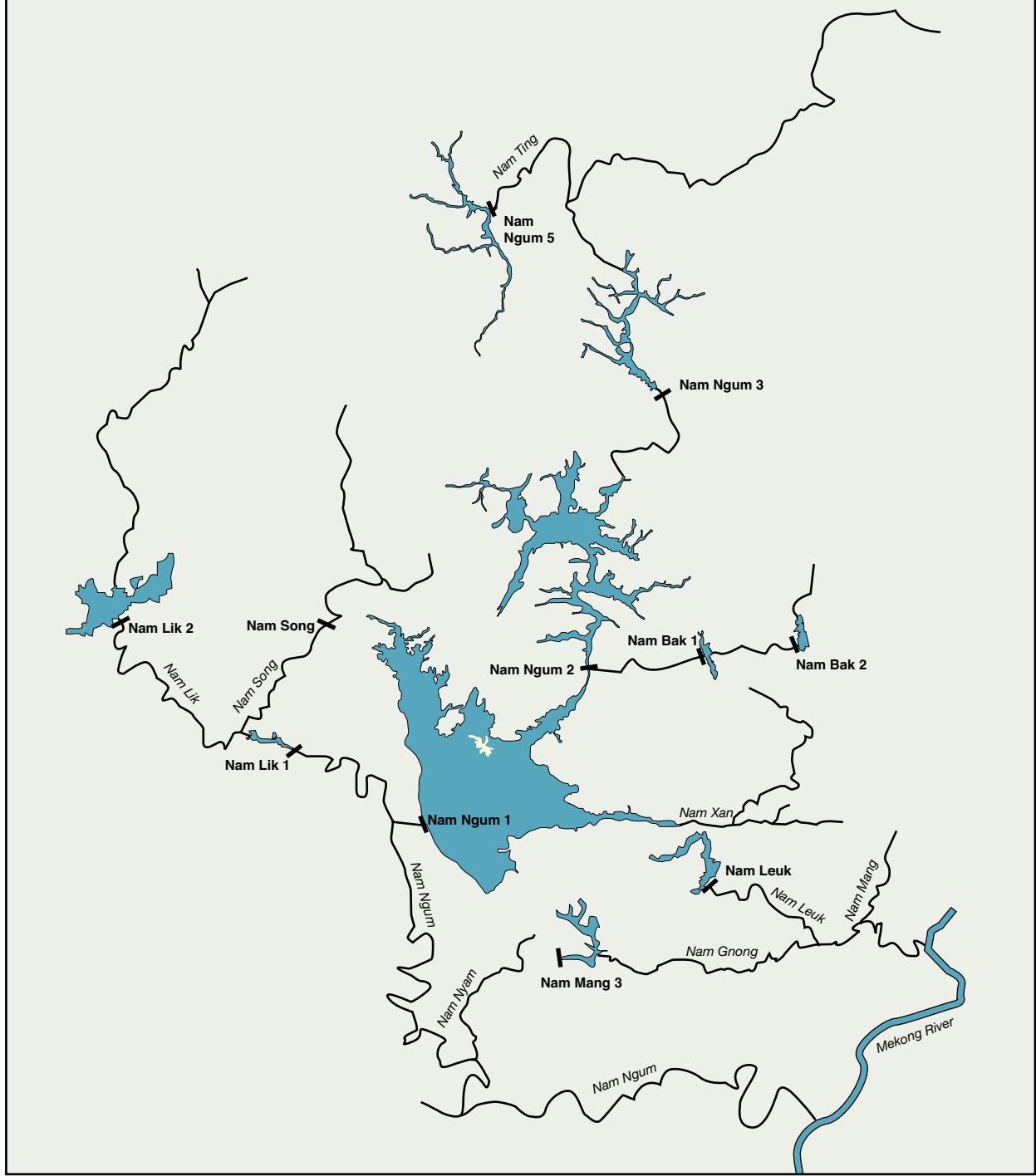
ອ່າງນໍ້າຈື່ມ (NNRB) ຍັງເປັນເຂດທີ່ອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍແຮ່ທາດຕ່າງໆ ໃນນັ້ນ, ມີບໍ່ແຮ່ຕ່າງໆທີ່ໄດ້ຮັບການຂຸດຄົ້ນຢ່າງເປັນທາງການຈຳນວນ 39 ແຫ່ງ ໃນເມື່ອທີ່ທັງໝົດ 6,000 ກິໂລແມັດມົນທົນຂອງເນື້ອທີ່ສຳປະທານທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸມັດໃນປີ 2006. ບໍ່ແຮ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດໃນຈຳນວນນີ້ແມ່ນ ບໍ່ຄຳຜູ້ເບ້ຍ ທີ່ດຳເນີນການຂຸດຄົ້ນ ແລະ ຜະລິດໂດຍບໍລິສັດ ແຜນ ຊັບພະຍາກອນອົດສະຕາລີ (Plan Australia Resources) ໃນທ້າຍປີ 2005.

ຫລາຍປີຜ່ານມາ ພື້ນທີ່ສ່ວນໜຶ່ງຂອງອ່າງນໍ້າຈື່ມ - ເຊັ່ນວ່າ ເຂດພິເສດໄຊສົມບູນ ແລະ ບັນດາເມືອງໃກ້ຄຽງ - ເຄີຍເປັນເຂດສຳນະນາ

ກັກຂັງ ແລະ ມີການລະເມີດສິດທິມະນຸດ ສ່ວນໃຫຍ່ເກີດຈາກຄວາມຂັດ
ແຍ່ງລະຫວ່າງທະຫານລາວ ແລະ ປະຊາຊົນເຜົ່າມັ້ງ 3 ຈົນມາຮອດ
ໄລ ຍະຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ເຂດດັ່ງກ່າວກໍຍັງຂຶ້ນຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄວບຄຸມ
ຫລື ການປົກຄອງຂອງທະຫານ ແລະ ເປັນເຂດຫ້າມນັກທ່ອງທ່ຽວ 4

ຈາກພາຍນອກເດີນທາງເຂົ້າໄປ. ອີງຕາມ ແຫລ່ງຂໍ້ມູນຈາກອົງການ
ສຸຂະພາບບໍ່ມີພິມິແດນ (Medicines Sans Frontiers,) 5 ຊາວ
ເຜົ່າມັ້ງ ອົບພະຍົບຫລາຍຄົນທີ່ອາໄສຢູ່ໃນສູນອົບພະຍົບເມືອງເພັດສະບູ
ນໃນປະເທດໄທ - ສູນກາງແຫ່ງຄວາມຂັດແຍ່ງກັນກ່ຽວກັບການຂົ່ມ

ແຜນຜັງເຂື່ອນໄຟຟ້າທີ່ມີໃນປະຈຸບັນ ແລະ ເຂື່ອນຢູ່ໃນ ແຜນການກໍ່ສ້າງໃນອ້າງນ້ຳງື່ມ

ເທັງທາລຸນ ແລະ ການຂັບອອກຈາກປະເທດໄປປະເທດລາວ 6 - ໄດ້ ຮຽກຮ້ອງເອົາເຂດຫລົບໄພຂອງພວກເຮົາໃຫ້ໄປຢູ່ໃນແຂວງຊຽງຂວາງ, ບໍລິຄໍາໄຊ ແລະ ເຂດພິເສດໄຊສົມບູນ.

ຫລາຍພາກສ່ວນພິຈາລະນາເຫັນວ່າ ອ່າງນໍ້າຈື່ນ (NNRB) ເປັນອ່າງນໍ້າທີ່ມີຄວາມສໍາຄັນທີ່ສຸດໃນລາວ. ອ່າງແຫ່ງນີ້ປະກອບສ່ວນ 10% ເຂົ້າໃນການໄຫລຂອງນໍ້າທັງໝົດພາຍໃນປະເທດ ທີ່ໄຫລລົງສູ່ ແມ່ນໍ້າຂອງ, ສາມາດຫົດນໍ້າເນື້ອທີ່ທໍາການຜະລິດເຂົ້ານາແຊງໄດ້ເຖິງ 34% ຂອງເນື້ອທີ່ນາແຊງທັງໝົດໃນລາວ ແລະ ຊ່ວຍຄັ້ງຈຸນອ່າງເກັບ ນໍ້າໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ແລະ ລະບົບພະລັງ ງານໄຟຟ້າທີ່ເກົ່າແກ່ທີ່ສຸດ (ນໍ້າຈື່ນ 1) ຢູ່ໃນປະເທດລາວ 7 ແຕ່ວ່າຕໍ່ກັບເຂື່ອນນໍ້າຈື່ນ 2 ທີ່ສໍາເລັດການ ກໍ່ສ້າງໄປໄດ້ເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງໄລຍະການພັດທະນາແລ້ວ ແລະ ເຂື່ອນອີກ 9 ແຫ່ງທີ່ໄດ້ເລີ່ມການກໍ່ສ້າງ ຫລື ໄດ້ສະເໜີພັດທະນາຂຶ້ນມາມັນ - ນັບ ທັງໂຄງການບໍ່ແຮ່, ໂຄງການຊຸນິ ລະປະທານ ແລະ ໂຄງການຜັ່ນນໍ້າ - ເຫັນວ່າເຂື່ອນພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຈະມີບົດບາດສໍາ ຄັນໃນການ ເຮັດໃຫ້ສະພາບຂອງອ່າງນໍ້າຈື່ນເກີດການປ່ຽນແປງ(NNRB). ອີງ ຕາມການປະເມີນຜົນກະທົບສະສົມ (CIA) ຂອງເຂດພື້ນທີ່ແລ້ວ, ຄວາມ ສາມາດໃນການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າທີ່ຕິດຕັ້ງ - ໂດຍບໍ່ນັບໂຄງການ ຜັ່ນນໍ້າຈາກອ່າງລະຫວ່າງກັນ - ເຫັນວ່າມັນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ກໍາລັງ ການຜະລິດຈະເພີ່ມຂຶ້ນຈາກປະຈຸບັນຄື 255 ເມກາວັດ ຂຶ້ນເຖິງລະຫວ່າງ 1,500 ຫາ 1,800 ເມກາວັດ ພາຍໃນປີ 2020.9

ນໍ້າຈື່ນ 2

ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຈື່ນ 2 ເປັນໂຄງການທີ່ມີມູນຄ່າການ ກໍ່ສ້າງສູງເຖິງ 832 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ມີຕັ້ງຢູ່ໃນນໍ້າຈື່ນຫ່າງຈາກ ເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າຈື່ນ 1 ໃນປະຈຸບັນ ໄປທາງທິດຕາເວັນອອກສ່ຽງເໜືອ 35 ກິໂລແມັດ. ນໍ້າຈື່ນ 2 ນີ້ປະກອບດ້ວຍເຂື່ອນທີ່ມີຄວາມສູງເຖິງ 181 ແມັດ ແລະ ອ່າງເກັບນໍ້າທີ່ມີເນື້ອທີ່ 122 ກິໂລແມັດມົນທົນ. ເມື່ອເຂື່ອນ ໄຟຟ້ານໍ້າຈື່ນ 2 ເລີ່ມປະຕິບັດການໃນປີ 2013 ມັນຈະສາມາດຜະລິດ ພະລັງງານໄຟຟ້າໄດ້ເຖິງ 615 ເມກາວັດ ເພື່ອສົ່ງອອກໄປຍັງປະເທດ ໄທ.

ໃນປະຈຸບັນນີ້, ໂຄງການກໍາລັງໄດ້ຮັບການພັດທະນາຕາມເງື່ອນ ໄຂ ສ້າງ - ດໍາເນີນການ - ນອບໂອນ (BOT) ໂດຍມີບໍລິສັດຊີເອັດຈາ

ການກະກຽມທີ່ດິນໃນເຂດເມືອງເມືອງ ເພື່ອເປັນຖິ່ນຖານໃໝ່ຂອງປະຊາຊົນ 6,000 ຄົນ ທີ່ຈະໄດ້ຍ້າຍຈາກບ້ານອື່ນມາຢູ່ຍ້ອນຜົນກະທົບຈາກເຂື່ອນ

ການຊ່າງ ພາບລິດແຫ່ງປະເທດໄທຈໍາກັດ - ຖືຫຸ້ນ 28.5% (Thailand's Ch. Karnchang Public Limited), ບໍລິສັດ ພະລັງງານໄຟຟ້າ ລາດຊະບູຣີ - ຖືຫຸ້ນ 25% (Ratchaburi Generating Company) ແລະ ບໍລິສັດບາງບາງກອກເອັກແປຣັສເວ ພິຊີ ແອລ - ຖືຫຸ້ນ 12% (Bangkok Express Way PCL), ສ່ວນລັດຖະບານລາວ - ຖືຫຸ້ນ 25% (GoL), ນັກລົງທຶນໄທ ແລະ ອາ ເມລິກາ ຈໍານວນໜຶ່ງຖືຫຸ້ນຕໍ່ກວ່າ 5%. ໂຄງການໄດ້ຮັບທຶນສ່ວນໃຫຍ່ ມາຈາກທະນາຄານພານິດແຫ່ງປະເທດໄທ ແລະ ຫຸ້ນທຶນລັດຖະບານ ລາວ ໂດຍແມ່ນທະນາຄານຂາອອກ - ຂາເຂົ້າ ແຫ່ງປະເທດໄທເປັນຜູ້ ໃຫ້ທຶນ. ສັນຍາສໍາປະທານໂຄງການ (CA) ໄດ້ເຊັນກັນໃນເດືອນມີນາ 2006 ແລະ ການກໍ່ສ້າງໄດ້ເລີ່ມລົງມືໃນທ້າຍປີນັ້ນເອງ.

ນໍ້າຈື່ນ 3

ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຈື່ນ 3 ຈະມີທີ່ຕັ້ງຢູ່ແລວນໍ້າສໍາຄັນ ຂອງນໍ້າຈື່ນເຊັນດຽວກັນ ໂດຍຫ່າງຈາກເຂື່ອນນໍ້າຈື່ນ 2 ໄປທາງເຂດ ເໜືອນໍ້າປະມານ 35 ກິໂລແມັດ. ເຂື່ອນນໍ້າຈື່ນ 3 ເປັນເຂື່ອນທີ່ມີຄວາມ ສູງເຖິງ 220 ແມັດ ຈະເຮັດໃຫ້ນໍ້າຖ້ວມເນື້ອທີ່ 27.5 ກິໂລແມັດມົນທົນ. ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຈື່ນ 3 ມີມູນຄ່າການກໍ່ສ້າງສູງເຖິງ 780 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ຈະສາມາດຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າໄດ້ເຖິງ 440 ເມກາວັດ ເພື່ອສົ່ງອອກໄປປະເທດໄທ. ໃນເດືອນກໍລະກົດ 2008, ບົດ ລາຍງານຂ່າວໄດ້ຍືນຍັນວ່າ ລັດຖະບານລາວ ແລະ ນັກພັດທະ ນາ ໂຄງການນໍ້າຈື່ນ 3 ໄດ້ຕິດຕໍ່ທາບທາມອົງການຜະລິດພະລັງງານແຫ່ງ ປະເທດໄທ (EGAT) ເພື່ອເຂົ້າເຝິກອັດຕາການຊື້ພະລັງງານ ຈາກ 6 ເຊັນ/ກິໂລວັດໂມງ ຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນໄວ້ກ່ອນນັ້ນ ມາເປັນ 8 ເຊັນ/ກິ ໂລວັດໂມງ ຍ້ອນມູນຄ່າການກໍ່ສ້າງໂຄງການນັ້ນສູງ ຊຶ່ງເກີດຈາກການ ຂຶ້ນລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟ. ການົດວັນດໍາເນີນການຜະລິດພະລັງງານຂອງ ໂຄງການທີ່ໄດ້ວາງໄວ້ໄດ້ເລື່ອນໄປເປັນປີ 2014.

ໂຄງການນໍ້າຈື່ນ 3 ໄດ້ຮັບການພັດທະນາໃຫ້ເປັນໄປຕາມເງື່ອນ ໄຂ ສ້າງ - ດໍາເນີນ - ນອບໂອນ (BOT) ໂດຍມີກຸ່ມບໍລິສັດ ປະກອບ ດ້ວຍບໍລິສັດຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າແຫ່ງປະເທດໄທ (GMS Power of Thailand) ຖືຫຸ້ນ 27.5%, ບໍລິສັດຣາດຊະບູຣີແຫ່ງປະເທດໄທ (Ratchaburi of Thailand) ຖືຫຸ້ນ 25%, ບໍລິສັດມາຣູເບີນີ ຂອງຢີປຸນ (Marubeni Corporation of Japan) ຖືຫຸ້ນ 25% ແລະ ລັດຖະບານ ລາວ (GoL). ສໍາລັບຫຸ້ນທຶນລັດຖະບານໃນ ໂຄງການ ຄາດວ່າຈະແມ່ນທະນາຄານພັດທະນາ ອາຊີເປັນຜູ້ໃຫ້ທຶນທັງໝົດ ຫລື ບໍ່ກໍ່ແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງ.

ບົດລາຍງານຍັງຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ຫ້ອງການຕົວ ແທນການພັດທະນາແຫ່ງປະເທດຝຣັ່ງ (AFD), ບໍລິສັດການເງິນສາກົນຂອງທະນາຄານ ໂລກ (IFC) ແລະ ທະນາຄານຮ່ວມມືສາກົນຂອງຢີປຸນ (JBIC) ອາດຈະເປັນຝ່າຍພິຈາລະນາໃຫ້ທຶນກູ້ ຍືນ ຫລື ໃຫ້ການຄໍາປະກັນໂຄງການ. ນອກນັ້ນກໍ່ ຍັງຄາດວ່າ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີຈະໃຫ້ທຶນ ກໍ່ສ້າງລະບົບສາຍສົ່ງໂຄງການນໍ້າຈື່ນ 3 ແລະ ສະຖານີສໍາຮອງແຈກໄຟຟ້າ ທີ່ຈະນໍາໃຊ້ເພື່ອຈະ ສົ່ງພະລັງງານໄຟຟ້າໄປປະເທດໄທ.

ການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງໂຄງການ

ນ້ຳຊອງ ແລະ ນ້ຳເລິກ: ເຂື່ອນຂະໜາດນ້ອຍແຕ່ມີຜົນກະທົບສູງ

ເຂື່ອນຜົນນ້ຳຊອງ ແລະ ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເລິກ ໄດ້ຮັບທຶນຈາກທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ແລະ ຮັບການກໍ່ສ້າງຂຶ້ນໃນຊຸມປີ 1990. ໂຄງການທັງສອງແຫ່ງນີ້ເປັນໂຄງການທີ່ສ້າງຂຶ້ນມາ ຕົ້ນຕໍກໍ່ເພື່ອອາໄສຜົນນ້ຳເຂົ້າສູ່ອ່າງເກັບນ້ຳຊື່ນທີ່ບໍ່ເຄີຍມີນ້ຳພຽງພໍ ຕາມຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການທີ່ໄດ້ຄາດການເອົາໄວ້ ໂຄງການທັງສອງແຫ່ງນີ້ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ໂຄງການນ້ອຍໆ ຄືແນວນີ້ກໍ່ສາມາດມີຜົນກະທົບຫລວງຫລາຍໄດ້ ໂດຍສະເພາະຕໍ່ຊຸມຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳ. ທັງສອງໂຄງການນີ້ຍັງຍົກໃຫ້ເຫັນຄວາມລົ້ມເຫລວຂອງທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ໃນການຮັບປະກັນວ່າ ປະຊາຊົນຈະໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍພຽງພໍສຳລັບສິ່ງທີ່ພວກເຂົາໄດ້ສູນເສຍໄປຍັ້ນໂຄງການ ທີ່ທາງທະນາຄານໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ.

ພາຍຫລັງສຳເລັດການກໍ່ສ້າງໃນປີ 1996 ມີການຜັນນ້ຳຊອງໄປໃສ່ອ່າງນ້ຳຊື່ນ ໂດຍຜ່ານຮ່ອງຜັນນ້ຳໃຫຍ່ ຫລັງຈາກການສືບສວນ ໂດຍສູນຊັບພະຍາກອນແຜ່ນນ້ຳ ແຫ່ງປະເທດອິດສະຕາລີ ໃນປີ 2000 ໄດ້ເປີດເຜີຍບັນຫາທີ່ມີກ່ຽວກັບນ້ຳ ແລະ ການຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ທີ່ຊາວບ້ານນ້ຳຊອງໄດ້ປະສົບມາຈາກໂຄງການແລ້ວ ທາງທະນາຄານພັດທະນາອາຊີກໍ່ໄດ້ຈ້າງທີ່ປຶກສາ ມາທຳການວິໄຈຕິດຕາມຜົນກະທົບ ແລະ ກຳນົດແຜນດຳເນີນງານໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ. ຈາກການລາຍງານກໍ່ພົບວ່າ ໂຄງການນ້ຳຊອງ “ໄດ້ກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນຮ້າຍແຮງຕໍ່ລະບົບນິເວດນ້ຳ ແລະ ການນຳໃຊ້ນ້ຳຂອງ ຄົນໃນ 13 ບ້ານ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳຂອງຝ່າຍຜັນນ້ຳ”¹ ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງເຫລົ່ານີ້ຄືການປະມົງຂອງຫລາຍກວ່າ 1,000 ຄອບຄົວໄດ້ຫລຸດລົງ, ການສູນເສຍເຮືອ ແລະ ເຄື່ອງມືຫາປາ, ດິນປູກຝັງຖືກນ້ຳຖ້ວມ ຫລື ເຊາະເຊື້ອນ ແລະ ການຂາດເຂີນນ້ຳສະອາດ. ປະຊາຊົນຈຳນວນ 8 ຄົນ ໄດ້ເສຍຊີວິດ ຍ້ອນການປ່ອຍນ້ຳຢ່າງກະທັນຫັນຈາກໂຄງການ. ບົດລາຍງານຍັງໄດ້ພົບອີກວ່າ ເຂື່ອນນ້ຳຊອງຍັງກໍ່ໃຫ້ເກີດນ້ຳຖ້ວມຂັງທີ່ດິນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຊາວບ້ານອື່ນໆ ຈາກ 3ແຫ່ງ ທີ່ອາໄສຢູ່ລຽບຕາມຄອງຜັນນ້ຳ ຕ້ອງໄດ້ປະລະສວນຂອງພວກເຂົາ. ທີ່ປຶກສາທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ໄດ້ປະເມີນຄວາມເສຍຫາຍຂອງຊາວບ້ານທັງໝົດຄິດເປັນມູນຄ່າເຖິງ 2 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ເປັນເວລາຫລາຍປີ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີໄດ້ປະຕິເສດທີ່ຈະເປີດເຜີຍຜົນຂອງການສືບສວນອັນນີ້ອອກສູ່ມວນຊົນ, ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີຍັງປະສົບຄວາມລົ້ມເຫລວ ໃນການຮັບປະກັນວ່າ ລັດຖະບານລາວຈະນຳເອົາຂໍ້ສະເໜີແນະນຳຕ່າງໆໃນບົດລາຍງານຂອງທີ່ປຶກສາໄປປະຕິບັດ ຫລື ສະໜອງທຶນ ເພື່ອເປັນຄ່າຊົດເຊີຍໃຫ້ແກ່ບ້ານທັງໝົດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການນີ້.

ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເລິກ ທີ່ມີຂີດຄວາມສາມາດ

ຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າໄດ້ 60ເມກາວັດ ຢູ່ໃນເຂດໃກ້ຄຽງກັນນັ້ນ ໄດ້ຮັບການກໍ່ສ້າງສຳເລັດລົງໃນປີ 1999 ດ້ວຍທຶນຈາກທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ແລະ ລັດຖະບານຢູ່ປຸນ, ໂຄງການນີ້ ຕັ້ງຢູ່ພາຍໃນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດພູເຂົາຄວາຍ ແລະ ໄດ້ຜັນເອົານ້ຳຈາກນ້ຳເລິກໄປສູ່ນ້ຳຊື່ນ ຫລັງຈາກນັ້ນ ກໍ່ນຳໄປປ້ອນໃຫ້ແກ່ອ່າງເກັບນ້ຳຊື່ນ.

ປະຊາຊົນຫລາຍກວ່າ 9,500ຄົນ ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳຕາມແຄມນ້ຳເລິກ ແລະ ນ້ຳຊື່ນ ກໍ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຈາກການສູນເສຍການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ຜົນກະທົບດ້ານສຸຂະພາບ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກເຂື່ອນນ້ຳເລິກ ໂຄງການນີ້ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຈຳນວນປາຫລຸດລົງ, ເກີດນ້ຳຖ້ວມສວນຜັນແຄມນ້ຳ ແລະ ສົ່ງຜົນສະທ້ອນໃຫ້ແກ່ນ້ຳໃຊ້ໃນລະດູແລ້ວ. ຫລາຍປີຜ່ານມາ ໂດຍປາສະຈາກ ການດຳເນີນການແນວໃດ, ຈົນມາຮອດເດືອນ ມັງກອນ ປີ 20072 ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ແລະ ລັດຖະບານລາວກໍ່ໄດ້ເຫັນດີນຳກັນຕໍ່ແຜນການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບສຳລັບນ້ຳເລິກ ແລະ ນ້ຳຊອງ. ແຜນການໄດ້ຈັດສັນເງິນຈຳນວນ 200,000 ໂດລາ ເພື່ອຈ່າຍຄ່າໜອງປາ, ຍົກສະມັດຕະພາບນ້ຳໃຊ້ໃນຍາມແລ້ວຂອງປະຊາຊົນ. ມາດຕະການປັບປຸງສຸຂະພາບ ແລະ ອະນາໄມ 29 ບ້ານ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ. ອີງຕາມການຄາດຄະເນຈຳນວນປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການຈະເຫັນວ່າ ການຊ່ວຍເຫລືອອັນນີ້ມີມູນຄ່າຕໍ່າກວ່າ 11 ໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ຫົວຄົນ.³

ນັກສຳຫລວດໄດ້ລົງຢ້ຽມຢາມບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໃນເດືອນມີນາ 2008 ເພື່ອກວດກາເບິ່ງຄວາມເໝາະສົມຂອງກິດຈະກຳຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ. ນັກສຳຫລວດໄດ້ພົບເຫັນວ່າ ໃນເວລາທີ່ມີການກໍ່ສ້າງລະບົບນ້ຳປະປາ ແລະ ໜອງປາຕາມທີ່ໄດ້ສັນຍາກັນໄວ້ນັ້ນ ກໍ່ເຫັນວ່າ ຍັງມີບັນຫາຫລາຍຢ່າງຄ້າງຄາຢູ່. ໜອງປາສາທິດນ້ອຍ 1ແຫ່ງ ແລະ ໜອງປາໃຫຍ່ 1ແຫ່ງ ໄດ້ຮັບການກໍ່ສ້າງຂຶ້ນໃນແຕ່ລະບ້ານ ແລະ ບ້ານສ່ວນໃຫຍ່ກໍ່ໄດ້ຮັບການອົບຮົມໃນດ້ານການຄຸ້ມຄອງໜອງປາ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໜອງປາທີ່ໄດ້ສ້າງໃຫ້ຊາວບ້ານ ເພື່ອທົດແທນໜອງປາທີ່ພວກເຂົາໄດ້ສູນເສຍໄປ ຍ້ອນເຂື່ອນນັ້ນເຫັນວ່າ ມີຂະໜາດນ້ອຍໂພດ, ໜອງປາສ່ວນໃຫຍ່ກໍ່ບົກແຫ້ງໝົດ ແລະ ບໍ່ມີບ້ານໃດເລີຍໄດ້ຮັບລູກປາ ຫລື ບໍ່ມີຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບວ່າຊາວບ້ານຈະໄດ້ລູກປາມາລ້ຽງດ້ວຍວິທີໃດ.

ຊາວບ້ານຜູ້ໜຶ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການນ້ຳເລິກເວົ້າວ່າ “ພວກເຮົາບໍ່ພໍໃຈກັບໜອງປາທີ່ໂຄງການຕອບສະໜອງໃຫ້ ເພາະວ່າມັນມີຂະໜາດນ້ອຍເກີນໄປ ແລະ ບໍ່ສາມາດຈະທົດແທນໃຫ້ແກ່ການສູນເສຍທີ່ເກີດຈາກເຂື່ອນໄດ້. ພວກເຂົາໄດ້ສະເໜີຂໍໜອງປາໃຫຍ່ກວ່າ ມີຄວາມທົນທານກວ່າ ແຕ່ໂຄງການກໍ່ບໍ່

ສາມາດຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວບ້ານໄດ້”

ນ້ຳສ້າງ ແລະ ນ້ຳປະປາທີ່ໂຄງການໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ ໃນບາງບ້ານກໍ່ສາມາດຫລຸດຜ່ອນການຂາດເຂີນນ້ຳໃນລະດູແລ້ງໄດ້ ແຕ່ຢູ່ໃນບ້ານອື່ນໆກໍ່ຍັງຂາດເຂີນນ້ຳຄືເກົ່າ. ບໍ່ຊາບວ່າທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ແລະ ລັດຖະບານລາວ ຈະສະໜອງເງິນເພີ່ມເຕີມອີກເພື່ອປັບແປງຜົນເສຍຫາຍຈາກໂຄງການຂອງພວກເຂົາທີ່ຍັງມີຢູ່ຫລືບໍ່. ໃນຂະນະດຽວກັນນັ້ນ, ຊາວບ້ານກໍ່ຍັງສືບຕໍ່ແບກຫາພາລະຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຫລວງຫລາຍຂອງເຂື່ອນນ້ອຍເຫລົ່ານີ້ຢູ່ຕໍ່ໄປ.

ໝາຍເຫດ

- 1 Schouten,R. ແລະ Watson,S., ໂຄງການຜົນນ້ຳຊອງ: -ADB TA 5693 - ຮາງບົດລາຍງານການວິເຄາະຜົນກະທົບໂຄງການ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ, ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, (ກຸງມະນີລາ: ຕຸລາ 2001).
- 2 Suwanmontri,M., “ແຜນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ໂຄງການຜະລິດໄຟຟ້ານ້ຳຊອງ ແລະ ນ້ຳເລີກ”, ການກະກຽມໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດໄຟຟ້າລາວ, (ວຽງຈັນ: ມັງກອນ 2007)
- 3 ອີງຕາມຈຳນວນປະຊາຊົນບ້ານນ້ຳຊອງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການທີ່ບັນຈຸເຂົ້າໃນບົດລາຍງານຂອງທ່ານ Dr. Montri ແລະ ຕົວເລກຄາດຄະເນຂອງອົງການແມ່ນ້ຳຊອງ ຈຳ ນວນປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບມີປະມານ 9,500ຄົນ ຈາກປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກທັງໝົດສອງໂຄງການ 18,101ຄົນ.

ກອງໄມ້ທ່ອນທີ່ຕັດມາຈາກອ່າງນ້ຳຮື່ມໃນເມືອງໂພນໂຮງແຂວງວຽງຈັນ

ໄດ້ດຳເນີນໄປໃນລະຫວ່າງປີ 1994 ແລະ 1996 ໂດຍບໍລິສັດວິສະວະກຳສະໂນວີ ມາວເທນ (SMEC) ແລະ ບໍລິສັດ SEATEC. ສ່ວນແຜນ ການຄຸ້ມຄອງສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງໂຄງການ ແມ່ນໄດ້ສ້າງສຳເລັດໃນປີ 2001 ໂດຍບໍລິສັດຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າ ຊັບພະຍາກອນ (RMR). ໃນປີ 2007, ບໍລິສັດ ນໍເຟແລນ (Norplan) ແລະ ເອໂກລາວ (Ecoloco) ໄດ້ເຊັນສັນຍາ ເພື່ອດຳເນີນການທົບທວນແຜນການໃນເມືອງອ່ອນ ໂດຍສະເພາະກໍ່ແມ່ນການປັບປຸງການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ. ອີງຕາມແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທະນາຄານພັດທະນາອາຊີໃຫ້ຮູ້ວ່າ ເອກະສານເຫລົ່ານີ້ຍັງຢູ່ໃນຂັ້ນກະກຽມ ແລະ ຈະນຳອອກເຜີຍແຜ່ໃນປີ 2009.10 ເຖິງວ່າເອກະສານເຫລົ່ານີ້ຍັງບໍ່ທັນສຳເລັດ ຫລື ບໍ່ທັນໄດ້ຮັບອະນຸມັດກໍ່ຕາມ ແຕ່ການລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ການກໍ່ສ້າງເສັ້ນທາງເຂົ້າຫາເຂດໂຄງການ ແລະ ການເຈາະອຸໂມງສະຖານີພະລັງງານໄຟຟ້າໃນເຂດທີ່ຕັ້ງ 11 ນ້ຳຮື່ມ 3 ໄດ້ດຳເນີນໄປກ່ອນແລ້ວ.

ນ້ຳຮື່ມ 5

ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຮື່ມ 5 ຈະໄດ້ກໍ່ສ້າງຂຶ້ນຢູ່ໃນນ້ຳຕົ້ວ ຊຶ່ງແມ່ນສາຂາຂອງນ້ຳຮື່ມຢູ່ໃນແຂວງຫລວງພະບາງ ແລະ ແຂວງຊຽງຂວາງ. ເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳຮື່ມ 5 ເປັນເຂື່ອນທີ່ມີຄວາມສູງ 104.5ແມັດ ຈະເຮັດໃຫ້ເກີດນ້ຳຖ້ວມເນື້ອທີ່ເກືອບຮອດ 15ກິໂລແມັດມົນທົນ. ໂຄງການນ້ຳຮື່ມ 5 ຈະຕັ້ງຢູ່ເຂດເໜືອນ້ຳຫ່າງຈາກອ່າງນ້ຳຮື່ມ 3 ຂຶ້ນໄປປະມານ 10ກິໂລແມັດ.

ໃນປີ 2008, ບໍລິສັດຊີໂນຮາຍໂດຣ (Sinohydro) ໄດ້ປະກາດວ່າ ທາງບໍລິສັດໄດ້ເຊັນສັນຍາສຳປະທານໂຄງການ (CA) ແລະ ເຊັນສັນຍາຊື້ຂາຍພະລັງງານ (PPA) ໂຄງການກັບລັດຖະບານລາວ. ໂຄງການຈະສະໜອງພະລັງງານໄຟຟ້າ ເພື່ອນຳໃຊ້ພາຍໃນປະເທດຈຳນວນ 120ເມກາວັດ ໂດຍເລີ່ມຕົ້ນໃນປີ 2011. ເຖິງວ່າໂຄງການນີ້ຈະບໍ່ໄດ້ຮັບການສະສາງທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຈາກຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ(WREA) ຈົນມາຮອດເດືອນມິຖຸນາ 2008 ກໍ່ຕາມ ແຕ່ຕາມການລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ການກໍ່ສ້າງ

ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນແລ້ວໃນເດືອນເມສາ 200812 ອົງການຮັບປະກັນການລົງທຶນຫລາຍຝ່າຍຂອງທະນາຄານໂລກ (MIGA) ໄດ້ຜິຈາລະນາເຫັນວ່າ ໂຄງການນ້ຳຮື່ມ 5 ເປັນໂຄງການຄັ້ງປະກັນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງທາງດ້ານການເມືອງ ແລະ ຄາດວ່າທຶນຕົ້ນຕໍສຳລັບໂຄງການທີ່ມີມູນຄ່າ 200ລ້ານໂດລາສະ ຫະລັດນີ້ ຈະໄດ້ມາຈາກທະນາຄານແຫ່ງຊາດຂອງຈີນ.13

ບັນຫາ ແລະ ການວິເຄາະໂຄງການ

ການພັດທະນາໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າ ທີ່ຂາດປະສົບການຫລາຍຝ່າຍໃນເຂດອ່າງນ້ຳຮື່ມໄດ້ສ້າງໄພຄຸກຄາມຕໍ່ການປະມົງ, ທ່າແຮງການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ຄຸນນະພາບນ້ຳໃນເຂດອ່າງນ້ຳ ພ້ອມດ້ວຍການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ວັດທະນະທຳອັນດີງາມຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ ທີ່ຂາດຄວາມໝັ້ນຄົງຫລາຍສິບພັນຄົນ. ອີງຕາມການປະເມີນຜົນກະທົບສະສົມ ທີ່ໄດ້ດຳເນີນໄປໃນຖານະທີ່ເປັນວຽກໜຶ່ງຂອງໂຄງການນ້ຳຮື່ມ 3 ນັ້ນ, “ສຳລັບ[ຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ] ຈຳນວນໜຶ່ງເບິ່ງຄືກັບວ່າໂຄງການເຫລົ່ານີ້ ຈະເປັນການເລັ່ງລັດຂະບວນການເຕົ້າໂຮມ ແລະ ການເຊື່ອມໂຍງວັດທະນະທຳເຂົ້າເປັນອັນໜຶ່ງອັນດຽວກັນຂອງລາວ ທີ່ກຳລັງດຳເນີນຢູ່ໃນເວລານີ້, ສ່ວນຜູ້ອື່ນໆນັ້ນກໍ່ຈະປະເຊີນບັນຫາຄວາມແຕກແຍກ ແລະ ການແບ່ງແຍກໃນສັງຄົມ ຖ້າວ່າບໍ່ກຳນົດ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ14 ແຜນງານພິເສດ ເພື່ອພັດທະນາຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ ແລະ ແຜນງານຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ”

ຜົນທີ່ຕາມມາຈາກການປ່ຽນແປງສິ່ງແວດລ້ອມ ອ່າງນ້ຳຮື່ມໄປສູ່ລະບົບອ່າງເກັບນ້ຳ ກໍ່ຍິ່ງຈະເປັນບັນຫາຮ້າຍແຮງຕໍ່ການປະມົງໃນອ່າງ ແລະ ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ທຳມາຫາກິນ ໂດຍອາໄສການປະມົງ. ໃນເວລາທີ່ປະຊາຊົນຕັ້ງຄວາມຫວັງເອົາໄວ້ວ່າ ການປະມົງໃນອ່າງເກັບນ້ຳຈະໄດ້ຮັບການພັດທະນາໃຫ້ດີຂຶ້ນ ແຕ່ການປະເມີນຜົນກະທົບສະສົມຊ້ຳພັດໄດ້ເຕືອນວ່າ ຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ໄດ້ຈາກການຫາປາຕາມທຳມະຊາດ “ມີຄວາມສະເໝີພາບຫລາຍກວ່າການຫາປາໃນອ່າງເກັບນ້ຳ” ຊາວນາຜູ້ຫາເຊົ້າກິນຄ່າ, ຄົນທຸກຍາກ, ຜູ້ບໍ່ມີດິນ, ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ຫລື ກໍ່ແມ່ນກຸ່ມຄົນຜູ້ທຸກຍາກດ້ອຍໂອກາດ ດຳລົງຊີວິດໂດຍອາໄສຜົນປະໂຫຍດຈາກຊັບພະຍາກອນນ້ຳເປັນຕົ້ນ ຕໍ່ ຈາກບັນຫາທີ່ມີທາງເລືອກໜ້ອຍໃນການດຳລົງຊີວິດ... ປະຊາຊົນຜູ້ດ້ອຍໂອກາດຂາດຄວາມໝັ້ນຄົງ ຈະເປັນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບກະເທືອນຮ້າຍແຮງທີ່ສຸດ ຈາກຜົນກະທົບທີ່ມີຕໍ່ຖິ່ນ ອາໄສທຳມະຊາດຂອງສັດ ແລະ ພືດ ແລະ ການປະມົງຕາມທຳມະຊາດ”15

ສະພາບອຸທິກກະສາດຈະຖືກປ່ຽນແປງໄປ ແລະ ຄຸນນະພາບນ້ຳກໍ່ຈະມີບັນຫາໜັກໜ່ວງຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ. ການປະເມີນຜົນກະທົບສະສົມ(CIA) ໄດ້ເຕືອນວ່າ ຜົນກະທົບສະສົມຂອງການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກທີ່ມີຢ່າງຫລວງຫລາຍຕໍ່ອັດຕາການໄຫລຂອງນ້ຳ, ລະດັບນ້ຳ, ບໍລິມາດຂອງການເກີດຕະກອນ ແລະ ຄຸນນະພາບນ້ຳຍັງສົ່ງຜົນສະທ້ອນຕໍ່ແມ່ນ້ຳຂອງອີກ ດ້ວຍ.16 ບັນຫາເຫລົ່ານີ້ຈະມີຄວາມຮ້າຍແຮງຍິ່ງຂຶ້ນ ຍ້ອນການຜະລິດ ແລະ ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ໃນເຂດພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວ. ການປະເມີນຜົນກະທົບສະສົມໄດ້ສະຫລຸບວ່າ ໂອກາດທີ່ຈະມີອຸບັດຕິເຫດເກີດຂຶ້ນໃນບໍ່ແຮ່ ແລະ ຜົນສະທ້ອນຈາກອຸບັດຕິເຫດນັ້ນ ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ສູງສົມຄວນ. ສະນັ້ນ ຕໍ່ກັບບັນຫານີ້ ຄວນຖືເປັນບັນຫາສຳຄັນຂອງການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມໃນເຂດອ່າງນ້ຳ17 ຢ່າງໜ້ອຍທີ່ສຸດກໍ່ເຄີຍມີອຸປະຕິເຫດສານພິດໄຊຢ່ານາຍເປື້ອຮ້າຍແຮງ ຊຶ່ງແມ່ນວັດຖຸທີ່ມີກາກບອນປະສົມກັບໄນໂຕຣເຈັນ ເກີດຂຶ້ນມາແລ້ວໃນເມືອງອ່ອນຢູ່ທີ່ບໍ່

ຄຳພູເປ້ຍ ໂດຍແມ່ນບໍລິສັດຊັບພະຍາກອນແຜນເປັນເຈົ້າຂອງ(Plan Australia Resources).

ແຜນການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນສອງແຫ່ງໃນນ້ຳລືກ ແມ່ນຕົວຢ່າງ ໜຶ່ງ ຂອງວິທີການພັດທະນາໃນເຂດອ່າງນ້ຳຊື່ນ ທີ່ຂາດການປະສານ ສົມທົບກັບຫລາຍຝ່າຍ. ນ້ຳລືກແມ່ນເສັ້ນທາງເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ ຈາກນ້ຳຂອງຂຶ້ນໄປຫາເຂດອ່າງນ້ຳຊື່ນຕອນລຸ່ມ ແລະ ອ່າງນ້ຳລືກ - ນ້ຳຊອງ ຊຶ່ງນ້ຳສາຍນີ້ເປັນສາຍນ້ຳແຫ່ງດຽວທີ່ມີລັກສະນະບໍ່ປັບປຸງ ໄປຈາກທ່າມະ ຊາດ ເດີນ ທີ່ຍັງຄົງໄວ້ແລວນ້ຳເຊື່ອມຕໍ່ໃນເຂດອ່າງນ້ຳ ຊື່ນ (NNRB). ອົງຕາມການປະເມີນຜົນກະທົບສະສົມແລ້ວ ຈະເຫັນໄດ້ ວ່າມີປະຊາຊົນຫລາຍກວ່າ 30,000 ຄົນ ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໂດຍອາໄສການ ປະມົງໃນນ້ຳລືກເປັນຕົ້ນຕໍ.

ເຖິງວ່າການປະເມີນຜົນກະທົບສະສົມ ໄດ້ສະເໜີແນະໃຫ້ຜູ້ຈາລະ ນາເອົາການປົກປັກຮັກສານ້ຳລືກ “ນາເປັນວຽກງານບູລິມະສິດ” ກໍ່ຕາມ ແຕ່ທີ່ປຶກສາກໍ່ໄດ້ສະແດງຄວາມເສຍໃຈທີ່ເຫັນວ່າ “ໂຄງການນ້ຳລືກ 2 ໄດ້ຮັບການສະສາງໃຫ້ລົງມືກໍ່ສ້າງເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ ໃນທ້າຍໄລຍະ ເວລາການຄົ້ນຄວ້າຂອງພວກເຂົາ ຊຶ່ງບັນຫານີ້ເຮັດໃຫ້ວິທີການທີ່ພວກ ເຂົາໄດ້ສະເໜີເປັນບູລິມະສິດນັ້ນ ບໍ່ສາມາດເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະນຳໄປຈັດ ຕັ້ງປະຕິບັດ18 ໃຫ້ເກີດປະສິດທິຜົນໄດ້” ເຖິງແມ່ນວ່າໂຄງການນ້ຳລືກ 1 ແລະ 2 ຈະມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງ ແວດລ້ອມກໍ່ຕາມ ແຕ່ໂຄງການກໍ່ຈະຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າໄດ້ພຽງ ແຕ່ 160 ເມກາວັດເທົ່ານັ້ນ.

ພາກຕໍ່ໄປນີ້ເປັນພາກສະເໜີກ່ຽວກັບການສຶກສາລະອຽດ ໂຄງກາ ນພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເກີດສາມແຫ່ງໃນເຂດອ່າງນ້ຳຊື່ນ ທີ່ກຳລັງຢູ່ໃນ ໄລຍະການກໍ່ສ້າງ ຫລື ລາຍລະອຽດຂອງກິດຈະ ກຳກ່ອນການກໍ່ສ້າງ ໄດ້ລິເລີ່ມໄປກ່ອນແລ້ວ.

ນ້ຳຊື່ນ 2

ເຖິງວ່າວຽກງານການກໍ່ສ້າງໂຄງການນ້ຳຊື່ນ 2 ໄດ້ສຳເລັດໄປໄດ້ ຫລາຍກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງແລ້ວກໍ່ຕາມ ແຕ່ກໍ່ຍັງບໍ່ເຫັນມີຂໍ້ມູນໃດໆກ່ຽວກັບ ໂຄງການ - ລວມທັງຂໍ້ມູນການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມຂອງໂຄງການ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເປີດເຜີຍໃນວົງກວ້າງ ເຖິງວ່າຈະ ມີຄຳຮຽກຮ້ອງຫລາຍຫລັບຫລາຍຕ່າງ ຈາກອົງການຈັດຕັ້ງບໍ່ຂຶ້ນກັບ ລັດຖະບານ ແລະ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ 19 ເປັນເວລາຫລາຍ ກວ່າສອງປີແລ້ວກໍ່ຕາມ. ບັນຫານີ້ຖືເປັນການລະເມີດລະບຽບການ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ, ເຫັນວ່າມີທາງເປັນໄປໄດ້ທີ່ຊຳເຕີມ ບັນ ຫາທີ່ກຳລັງປະສົບຢູ່ໃນເຂດທີ່ຕັ້ງໂຄງການໃນເວລານີ້.

ບັນຫາການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນ

ໂຄງການນ້ຳຊື່ນ 2 ຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍຢ່າງໃຫຍ່ຫລວງຕໍ່ດິນ ທີ່ອຸດົມສົມບູນ, ໂຄງລ່າງຜືນຖານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ລາຍຮັບ, ການດຳລົງ ຊີວິດ, ຊັບພະຍາກອນຊຸມຊົນ ແລະ ແຫລ່ງ ວັດທະນາທຳອັນດີງາມທີ່ ມີນາ. ປະຊາຊົນເຜົ່າລາວ - ໄຕ, ກຶມມູ ແລະ ເຜົ່າມົ້ງຈຳນວນຫລາຍ ກວ່າ 6,000 ຄົນ ຈາກ 16 ບ້ານ ກຳລັງຖືກຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ເພື່ອ ເປັນການແປງທາງໃຫ້ແກ່ອ່າງເກັບນ້ຳໂຄງການນ້ຳຊື່ນ 2. ມີກະແສ ຂ່າວເລົ່າລືກັນວ່າ ພວກເຂົາຈະໄດ້ຍົກຍ້າຍໝົດຈາກບ້ານເດີນຂອງຕົນ ໃນກາງປີ 2008 ໄປຢູ່ເຂດຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ໃນເມືອງເຜືອງ ແຂວງ ວຽງຈັນ ຫ່າງຈາກບ້ານຢູ່ປະຈຸບັນຂອງພວກເຂົາໄປທາງທິດຕາເວັນ

ເຂດທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນນ້ຳລືກ 1 ທີ່ນອນຢູ່ໃນແຜນການກໍ່ສ້າງ

ຕົກປະມານ 120ກິໂລແມັດ. ຊາວບ້ານຜູ້ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ຈາກບ້ານເຜົ່າ ກຶມມູ ແລະ ບ້ານເຜົ່າລາວ - ໄຕ 14ແຫ່ງ ຈະໄດ້ລວມຕົວກັນຢູ່ໃນສາມ “ເຂດຈຸດສູນ” ທີ່ໃກ້ຄຽງກັບບ່ອນທີ່ມີຊຸມຊົນອາໄສຢູ່ນາກ່ອນແລ້ວ. ສ່ວນ ຊາວເຜົ່າມົ້ງ, ຕາມການລາຍງານໜຶ່ງບອກວ່າ ໄດ້ຍ້າຍໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານ ຢູ່ບ່ອນອື່ນແລ້ວ. ອີງຕາມຂ່າວໃຫ້ຮູ້ວ່າ ຊາວບ້ານບໍ່ສາມາດເຂົ້າໄປມີ ສ່ວນຮ່ວມຮູ້ເຫັນໃນການອອກແບບກໍ່ສ້າງເຮືອນ “ແບບສະໄໝປະເພນີ” ຂອງພວກເຂົາ, ເຂົາເຈົ້າສະແດງຄວາມກັງວົນຕໍ່ການທີ່ພວກເຂົາບໍ່ໄດ້ ມີຄຳເຫັນຫຍັງກ່ຽວກັບບ່ອນທີ່ພວກເຂົາຈະຍົກຍ້າຍໄປຢູ່ ແລະ ບັນຫາ ຄວາມແຕກຕ່າງກັນທາງສາດສະໜາ ແລະ ປະເພນີວັດທະນະທຳ20 ຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ອີງຕາມການຄາດຄະເນຂອງອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ໃຫ້ຮູ້ ວ່າ ເນື້ອທີ່ທຳການຜະລິດທັງໝົດ ສຳລັບຜູ້ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ຈະມີປະມານ 700 ເຮັກຕາ ໃນເຂດເນີນສູງ (ປະມານ 0.7 ເຮັກ ຕາຕໍ່ໜຶ່ງຄົວເຮືອນ) ພະນັກງານທ້ອງຖິ່ນກໍ່ຮູ້ວ່າ ເນື້ອທີ່ທຳການຜະລິດນີ້ບໍ່ພຽງພໍທີ່ຈະເຮັດ ໃຫ້ຄົວເຮືອນ ຈຳນວນ 1,090 ຫລັງຄາ ສາມາດກຸ້ມຕົນເອງໄດ້ ແລະ ມີຄວາມຕ້ອງການດິນທຳການຜະລິດເພີ່ມອີກ 300 ເຮັກຕາ. ເຖິງ ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ແມ່ນແຕ່ເນື້ອທີ່ເຂດເນີນສູງ 1 ເຮັກ ຕາຕໍ່ຄົວເຮືອນ ກໍ່ຍັງບໍ່ພຽງພໍທີ່ຈະຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານໃຫ້ ແກ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້. ຈົນເຖິງເວລານີ້ກໍ່ຍັງບໍ່ທັນເປີດເຜີຍການສຳຫລວດ ກ່ຽວກັບຄວາມເໝາະສົມຂອງດິນ, ການເຂົ້າເຖິງນ້ຳ ແລະ ທ່າແຮງ ດ້ານຊຸມລະປະທານ ໃນເຂດຜືນທີ່ແຕ່ຢ່າງໃດ. ຍັງບໍ່ປະກົດເຫັນມີແຜນ ຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນ ເພື່ອເປັນທິດທາງແນະນຳການຍົກຍ້າຍ ລວມ ທັງການພັດທະນາເຂດທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່, ການຫ້າງຫາກະກຽມໃນ ຊ່ວງການປ່ຽນແປງ, ການຫ້າງຫາເຮືອນຢູ່, ການດຳລົງຊີວິດ, ການ ຄຳປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ, ການບໍລິການດ້ານໂຄງລ່າງຜືນຖານ ຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ການສຶກສາເປັນຕົ້ນ. ຫລາຍຄົນເວົ້າ ວ່າແມ່ນ້ຳນ້ອຍສອງສາຍທີ່ໄຫລຜ່ານເຂດທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ນັ້ນ ເມື່ອ ຮອດຍາມແລ້ວກໍ່ຈະບົກແຫ້ງໝົດ.

ຕາມການລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ໂຄງການນ້ຳຊື່ນ 2 ຈະຈ່າຍຄ່າຊົດ ເຊີຍໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນທີ່ຮັບເອົາປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບເຂົ້າໄປຢູ່ນຳ.

ສຳລັບທີ່ດິນ ແລະ ຜົນຜະລິດທີ່ຊຸມຊົນນັ້ນໄດ້ເສຍໄປໃນໜຶ່ງປີ. ປະກົດວ່າ ການຊົດເຊີຍຈະໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ສະເພາະແຕ່ກໍລະນີເນື້ອທີ່ເນີນສູງບ່ອນໃດ ທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ຢ່າງຖາວອນ ແຕ່ບໍ່ແມ່ນນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການເຮັດໄຮ່. ການ ປະເມີນຜົນກະທົບສະສົມໄດ້ເຕືອນໄວ້ວ່າ ຖ້າຫາກວ່າຂັບກີຜ່ອງໃນການ ຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນ, ຂະບວນການຊົດເຊີຍຂອງໂຄງການ ນ້ຳຮື່ມ 2 ບໍ່ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂໃຫ້ໝັ້ນຕາມເວລາ ລະບົບການດຳລົງ ຊີວິດກໍຈະລົ້ມເຫລວ ແລະ ຈະພາໃຫ້ເກີດຂັດແຍ່ງກັນຂຶ້ນລະຫວ່າງຊຸມ ຊົນຍົກຍ້າຍເຂົ້າມາຢູ່ໃໝ່ ແລະ ຊຸມຊົນທີ່ຮັບເອົາຜູ້ທີ່ຍົກຍ້າຍເຂົ້າມາ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນກໍຈະເຮັດໃຫ້ກຸ່ມຜູ້ຕ້ອຍໂອກາດ21 ຖືກໂດດດ່ຽວຫລາຍ ຂຶ້ນ.

ຜົນກະທົບຕໍ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳ

ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ໂຄງການນ້ຳຮື່ມ 2 ຈະສົ່ງຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງ ຕໍ່ຄຸນນະພາບນ້ຳໃນອ່າງເກັບນ້ຳໂຄງການນ້ຳຮື່ມ 1 ພ້ອມທັງປົດກັ້ນ ເສັ້ນທາງເຄື່ອນຍ້າຍສຳຄັນຂອງປານ້ຳອີກ. ອ່າງເກັບໂຄງການນ້ຳຮື່ມ 2 ຈະເຮັດໜ້າທີ່ເປັນອ່າງຮອງຮັບຝຸ່ນຕະກອນ ນ້ຳທີ່ປ່ອຍລົງເຂດລຸ່ມ ນ້ຳຈະມີຝຸ່ນຕະກອນໜ້ອຍກວ່າ ແລະ ມີລະດັບການລະລາຍອົກຊີໃນນ້ຳ ຕໍ່າ.22 ຜົນກະທົບເຫລົ່ານີ້ເປັນໄພຄຸກຄາມການປະມົງທີ່ອຸດົມສົມບູນຢູ່ ໃນອ່າງເກັບຂອງນ້ຳຮື່ມ 1 ຊຶ່ງເປັນບ່ອນສະໜອງອາຫານ ແລະ ລາຍ ຮັບແກ່ປະຊາຊົນຫລາຍກວ່າ 1,700 ຄົວເຮືອນ ຈາກ 30 ບ້ານ. ແຕ່ ກໍເປັນໜ້າເສຍດາຍ ທີ່ວ່າອ່າງເກັບນ້ຳໂຄງການນ້ຳຮື່ມ 2 ອາດມີທ່າ ແຮງການພັດທະນາດ້ານການປະມົງ 23 ໃນລະດັບປານກາງເທົ່ານັ້ນ.

ສາຍສົ່ງໄຟຟ້າ

ຈາກຂໍ້ມູນຈຳນວນໜຶ່ງໃຫ້ຮູ້ວ່າ ສາຍສົ່ງໄຟຟ້າຂອງໂຄງການນ້ຳຮື່ມ 2 ກຳລັງໄດ້ຮັບການກໍ່ສ້າງຜ່ານເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດພູເຂົາ ຄວາຍ, ສາຍສົ່ງນີ້ຈະມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ເຂດປ່າສະຫງວນເປັນພື້ນທີ່ປະມານ 30ກິໂລແມັດ ໂດຍຖາວອນເປັນແລວທາງແປນທີ່ມີຄວາມກວ້າງປະມານ

50ແມັດ ເຮັດໃຫ້ສວນອຸດທິຍານ24 ແຫ່ງຊາດພູເຂົາຄວາຍຖືກຕັດແຍກ ອອກເປັນສ່ວນໆ.

ນ້ຳຮື່ມ 3

ສະພາບໂຄງການນ້ຳຮື່ມ 3 ກໍ່ບໍ່ຕ່າງໄປຈາກໂຄງການນ້ຳຮື່ມ 2, ການ ເຂົ້າຫາຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບເຂື່ອນນ້ຳຮື່ມນັ້ນ ກໍ່ເຫັນວ່າມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ຫລາຍ. ກອງປະຊຸມ “ ການປຶກສາຫາລືເປີດກວ້າງ” ກ່ຽວກັບໂຄງການ ນີ້ ໄດ້ຈັດຂຶ້ນຢູ່ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ ໃນເດືອນກຸມພາ 2008. ແຕ່ວ່າ ຢູ່ໃນກອງປະຊຸມເປີດກວ້າງ ການປຶກສາຫາລືຄັ້ງນີ້ບໍ່ມີຮ່າງເອກະສານ ກ່ຽວກັບສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແຈກຍາຍໃຫ້ເລີຍ. ສະນັ້ນ, ຂໍ້ມູນ ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ຕົ້ນຕໍຈຶ່ງອີງໃສ່ແຕ່ການສະເໜີແບບຫຍໍ້ໃຫ້ແກ່ກອງປະຊຸມ. ໂດຍອີງຕາມທະນາຄານພັດທະນາອາຊີໃຫ້ຮູ້ວ່າ ໃນກອງປະຊຸມນັ້ນມີ ພຽງແຕ່ເອກະສານການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (EIA) ແລະ ເອກະສານການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ (SIE) ສະບັບທີ່ໄດ້ສັງລວມ ເປັນຂັ້ນສຸດທ້າຍແລ້ວເທົ່ານັ້ນ - ບໍ່ແມ່ນສະບັບຮ່າງເພື່ອຂໍຄຳເຫັນຈາກ ກອງປະຊຸມ - ຊຶ່ງໃນທີ່ສຸດເອກະສານເຫລົ່ານີ້ກໍຈະບໍ່ໄດ້ນຳອອກເຜີຍແຜ່ ແຕ່ຢ່າງໃດ.

ຜົນກະທົບຕໍ່ອ່າງເກັບນ້ຳ

ບ້ານໜຶ່ງ ມີຊື່ວ່າບ້ານຊຽງເດດ ຕັ້ງຢູ່ເຂດເໜືອສຸດຂອງອ່າງເກັບນ້ຳ ຈະໄດ້ຖືກຍົກຍ້າຍ ເພື່ອສ້າງແລວທາງໃຫ້ແກ່ອ່າງເກັບນ້ຳໂຄງການ ນ້ຳຮື່ມ 3, ປະຊາຊົນປະມານ 523 ຄົນ ຈາກ 90 ຄົວເຮືອນ ຈະໄດ້ ໜີອອກຈາກເຂດບ້ານເພາະວ່າ ນາເຂົ້າ, ປ່າໄມ້, ທົ່ງຫຍ້າ ແລະ ການ ປະ ມົງຂອງພວກເຂົາຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ. ອີງຕາມບົດ ສະເໜີຂອງບໍລິສັດນໍຣະແລນ (Norplan), ນ້ຳຖ້ວນນາເຂົ້າຈະເຮັດ ໃຫ້ການຜະລິດເຂົ້ານາປີ “ຂາດຄວາມແນ່ນອນ” ສະນັ້ນຈຶ່ງສະເໜີ25 ໃຫ້ ເຮັດນາແຊວ ໂດຍນຳໃຊ້ຊີນລະປະທານຈາກນ້ຳຈິດ ແລະ ນ້ຳຕື່ງ. ເຖິງ ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຄວາມຍືນຍົງຄົງຕົວຂອງແຜນການເຫລົ່ານີ້ ປະກົດວ່າ ຍັງເປັນບັນຫາຢູ່ ເພາະ ວ່ານ້ຳຕື່ງຈະຖືກປົດຕົ້ນດ້ວຍ ເຂດເໜືອນ້ຳຂອງໂຄງການນ້ຳຮື່ມ 5. ການວາງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ອັນລະອຽດຄົບຖ້ວນ ສຳລັບເຂດນັ້ນປະກົດວ່າ ຍັງບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດເທື່ອ. ຫ້າບ້ານທີ່ຢູ່ອ້ອມແອ້ມອ່າງເກັບນ້ຳ ຍັງຈະໄດ້ຮັບ ຜົນກະທົບດ້ານການປະມົງ, ປ່າໄມ້ ແລະ ທົ່ງຫຍ້າ ລ້ຽງສັດຂອງພວກເຂົາຄືກັນ. ປະກົດວ່າ ປະຊາຊົນ ຈຳນວນ 2,321 ຄົນ ເຫລົ່ານີ້ ຈະໄດ້ຮັບການຊົດ ເຊີຍສຳລັບ ການສູນເສຍຊັບສິນທີ່ອຸດົມສົມບູນ ແລະ ການສູນເສຍການດຳລົງຊີວິດ ຍ້ອນການຍ້າຍດິນ ທຳມາຫາກິນ, ການພັດທະນາການດຳລົງຊີວິດ ຫລື ເງິນສົດ ໂດຍອີງຕາມຄວາມຮ້າຍແຮງຂອງຜົນ ກະທົບ. ການລ້ຽງປາ, ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແລະ ການລ້ຽງສັດ ແມ່ນໂຄງການ 26 ບັບປຸງການ ດຳລົງຊີວິດທີ່ໄດ້ນຳສະເໜີໄປ ແຕ່ກໍຍັງບໍ່ມີຂໍ້ມູນລະ ອຽດ ເພື່ອຝຶຈາລະນາເບິ່ງວ່າ ແຜນງານທີ່ໄດ້ສະ ເໜີນີ້ ຈະມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ແນວໃດ.

ຊາວບ້ານຜູ້ທີ່ຈະໄດ້ຍົກຍ້າຍໄປຢູ່ເມືອງເລືອງ ຍ້ອນໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ ນ້ຳຮື່ມ 2: ພາບໂດຍ ຊຽງໄຊ ແສງຄຳ

ການຕັດໄມ້ໃນເຂດອ່າງເກັບນ້ຳ

ໄມ້ທີ່ມີຄ່າໃນອ່າງເກັບນ້ຳ ໄດ້ຖືກຕັດອອກໝົດແລ້ວ ກ່ອນທີ່ເຂື່ອນ ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດຈາກລັດຖະບານ ຊຶ່ງບັນຫານີ້ເປັນການທຳລາຍ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂອງເຂດພື້ນທີ່ອ່າງ ແລະ ຫົວເປັນການເພີ່ມ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໂຄງການຢ່າງຫລີກລ່ຽງບໍ່ໄດ້ ກ່ອນທີ່ມູນຄ່າການໃຊ້ຈ່າຍ ທາງສັງຄົມ , ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ເສດຖະກິດ ຂອງໂຄງການຈະໄດ້ຮັບ ການປະເມີນລະອຽດຖີ່ຖ້ວນ.

ຕາມການລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ການສຳປະທານຕັດໄມ້ທ່ອນໃນເຂດ ອ່າງເກັບນ້ຳ ແມ່ນບໍລິສັດ LVT ອິນເຕີເນເຊັນແນນ ແຕ່ງປະເທດໄທ ເປັນຜູ້ໄດ້ຮັບ ໂດຍທີ່ເຈົ້າຂອງບໍລິສັດໄດ້ຮັບຮູ້ເລື່ອງການໃຫ້ສິນບິນຊື້ ຈ້າງລັດຖະບານລາວ ແລະ ກອງທັບລາວ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ສັນຍາສຳປະ ທານ ເຫລົ່ານີ້.27

ຜົນກະທົບເຂດລຸ່ມນ້ຳ ແລະ ເຂດເໜືອນ້ຳ

ຕາມການຄາດການລ່ວງໜ້າວ່າ ຄຸນນະພາບນ້ຳໃນອ່າງເກັບນ້ຳຂອງ ໂຄງການ ຈະມີບັນຫາໜັກໜ່ວງ ລວມເຖິງການຂາດອົກຊີເຈນໃນເຂດນ້ຳ ເລິກ, ສະພາບນ້ຳຂາດອາກາດ ແລະ ມີການແຜ່ຂະຫຍາຍຂອງເທົາ/ ໄຄ ຢ່າງຫລວງຫລາຍ. ມີພຽງນ້ຳໜຶ່ງແມັດກ້ອນຕໍ່ວິນາທີ ທີ່ປ່ອຍນ້ຳ ອອກມາເປັນ “ ການໄຫລຂອງນ້ຳທີ່ຮັກສາລະບົບນິເວດວິທະຍາ” ໃນ ເຂດລຸ່ມນ້ຳ, ຄາດວ່າມີຊ່ວງໄລຍະຂາດອົກຊີເຈນຂຶ້ນ ແລະ ພ້ອມດຽວ ກັນນັ້ນ ຢູ່ໃນລະຫວ່າງອ່າງເກັບນ້ຳຊື່ນ 3 ແລະ ອ່າງເກັບນ້ຳຊື່ນ 2 ກໍ່ ຈະມີຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ການປະມົງ/ປາ ຫລຸດໜ້ອຍລົງຢ່າງ ຫລວງຫລາຍ. ຄາດວ່າການຈັບປາໃນເຂດນັ້ນ28 ຂອງ 7 ບ້ານ ຫລື ຊາວບ້ານຈຳນວນ 2,455 ຄົນ ໃນຕໍ່ໜ້າຈະຫລຸດລົງປະມານ 80% ເຖິງວ່າ “ໂຄງການປັບປຸງການດຳລົງຊີວິດ” ຈະສະເໜີເອົາກິດຈະກຳ ການລ້ຽງປາ, ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້, ການປູກເຄື່ອງປາຂອງດົງ ແລະ ການລ້ຽງສັດ ມາເປັນຈຸດເລັ່ງກໍ່ຕາມ ແຕ່ກໍ່ບໍ່ມີຂໍ້ມູນອັນໃດທີ່ຊັບອກໃຫ້ ຮູ້ວ່າ ທາງເລືອກເຫລົ່ານີ້ເປັນແຜນຍຸດທະສາດຜື່ນຝູງການດຳລົງຊີວິດທີ່ ມີຄວາມຍືນຍົງໄດ້. ສຳລັບການຊຸດເຊີຍໂດຍກົງໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານທີ່ສູນ ການປະມົງໄປນັ້ນ ບໍ່ປະກົດເຫັນມີຂໍ້ສະເໜີຢູ່ໃນແຜນເລີຍ.

ບັນຫາສຳຄັນທີ່ໜ້າເປັນຫວ່າງ ອີກອັນໜຶ່ງກ່ຽວກັບໂຄງການນ້ຳຊື່ນ 3 ກໍ່ແມ່ນຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຕໍ່ການປະມົງໃນເຂດເໜືອນ້ຳ ແລະ ຜົນກະທົບຕິດພັນທີ່ຈະມີຕໍ່ບ້ານຈຳນວນຫລາຍເຖິງ 150 ບ້ານ, ໃນປະຈຸ ບັນນີ້, ຍັງບໍ່ທັນມີຖານຂໍ້ມູນເທື່ອ ເພາະສະນັ້ນ, ບໍລິສັດ ນໍເຟແລນ (Norplan) ຈຶ່ງໄດ້ນຳສະເໜີແຜນງານການກວດກາ ເພື່ອປະເມີນຜົນກະທົບ ແລະ ເພື່ອຜິຈາລະນາເບິ່ງວ່າກິດຈະກຳຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ການ ຊຸດເຊີຍອັນໃດແດ່ທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນ 29 ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໃນເນື້ອ ງົບປະມານຮັບໃຊ້ດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ຮັບການຕົກລົງ ກັນກ່ອນທີ່ການກວດກາຈະສຳເລັດລົງ ຈຶ່ງເຫັນວ່າມີຄວາມສ່ຽງແທ້ຈິງ ຊຶ່ງນັກພັດທະນາຈະໜ້າໄປໃຊ້ “ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ” ຂອງຜົນກະທົບຂຶ້ນມາ ອ້າງເປັນຂໍ້ແກ້ຕົວກ່ຽວກັບຄວາມລົ້ມເຫລວຂອງພວກເຂົາ ເພື່ອທີ່ຈະຈັດ ສັນເອົາເງິນທຶນ ໄປເຂົ້າໃນບັງເວີນຫລຸດຜ່ອນ ແລະ ການຊຸດເຊີຍ.

ຜົນກະທົບຈາກການກໍ່ສ້າງໂຄງການ

ໂຄງການນ້ຳຊື່ນ 3 ຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ປະຊາຊົນຈຳນວນ 9,030 ຄົນຕື່ມ ອີກ ໃນນັ້ນ, ຕົ້ນຕໍກໍ່ແມ່ນຜົນກະທົບທີ່ເກີດຈາກການກໍ່ສ້າງ ເຊັ່ນ ການຂະ ຫຍາຍເສັ້ນທາງ ແລະ ການກໍ່ສ້າງລະ ບົບສາຍສົ່ງເປັນຕົ້ນ. ສ່ວນສາຍ

ສົ່ງໄຟຟ້ານັ້ນ ມີທ່າວ່າຈະສ້າງໄປຕາມແລວສາຍນ້ຳຊື່ນ 2 ເນັ່ງໄປຫາ ເຂດປ່າສະຫງວນພູເຂົາຄວາຍ. ການກໍ່ສ້າງສາຍສົ່ງສອງສາຍແບບ ຂະໜານກັນ ໄປດ້ວຍການຖາງເປັນແລວທາງແປນທີ່ກວ້າງ ຈະເພີ່ມ ໂອກາດ ແລະ ເງື່ອນໄຂໃນການເຂົ້າໄປເຖິງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດພູ ເຂົາຄວາຍຫລາຍຂຶ້ນ ແລະ ຈະເຮັດໃຫ້ຖິ່ນຢູ່ອາໃສທຳມະຊາດອັນສວຍ ສົດງົດງາມຂອງສັດປ່າໄດ້ຮັບຜົນເສຍຫາຍ. ບ້ານຈຳນວນຫລວງຫລາຍ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກສາຍສົ່ງໄຟຟ້າແມ່ນບ້ານຊາວເຜົ່ານັ້ງ.

ງົບປະມານ ແລະ ການກວດກາ

ໂຄງການນ້ຳຊື່ນ 3 ຈະສົ່ງຜົນສະທ້ອນບໍ່ດີໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນຈຳນວນ 12,789 ຄົນ ທີ່ອາໃສໃນບ້ານທີ່ເຂົາເຈົ້າຈະໄດ້ຍົກຍ້າຍໄປຢູ່ໃນເຂດ ອ່າງເກັບນ້ຳ, ເຂດລຸ່ມນ້ຳ ແລະ ໃນເຂດທີ່ດິນກໍ່ສ້າງໂຄງການ. ຖ້າວ່າ ລວມທັງຊາວບ້ານໃນເຂດເໜືອນ້ຳ ກໍ່ຈະເຮັດໃຫ້ຈຳນວນປະຊາຊົນທີ່ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການນ້ຳຊື່ນ 3 ອາດເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງປະມານ 100,000 ຄົນ.30 ຈາກຕົວເລກປະຊາຊົນຈຳນວນຫລວງຫລາຍຄື ແນວນີ້ ແລະ ຂອບເຂດຂອງຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ຄາດວ່າຈະມີ ໃນຕໍ່ໜ້ານັ້ນ ຈະເຫັນໄດ້ວ່າງົບປະມານທີ່ໂຄງການໄດ້ນຳສະເໜີ ສຳລັບ ແຜນ ການກວດກາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ (EMMP), ແຜນການ ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ພັດ ທະນາຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ (REMDP) ນັ້ນ ແມ່ນບໍ່ພຽງພໍ.

ຕົວຢ່າງ, ຮ່າງງົບປະມານຂອງແຜນການກວດກາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ສິ່ງແວດລ້ອມ (EMMP) ໄດ້ຂຶ້ນໄວ້ທັງໝົດແມ່ 2,327,057 ໂດລາ ສະຫະລັດ - ປະມານເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງງົບປະມານນີ້ ຈະເກີດເປັນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ຂອງພະນັກງານໜ່ວຍງານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງໂຄງການ. ງົບປະມານ ສຳລັບແຜນການຊຸດເຊີຍທີ່ເປັນໄປໄດ້ ແລະ ກວດກາແມ່ນບໍ່ໄດ້ລວມຢູ່ ນີ້. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງເຫັນວ່າມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງເພີ່ມງົບປະມານຂຶ້ນອີກ ເພື່ອແກ້ບັນຫາຜົນກະທົບຂອງໂຄງການ.

ງົບປະມານແຜນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ພັດທະນາຊົນເຜົ່າ ສ່ວນໜ້ອຍ ສຳລັບ 10 ປີ ມີທັງໝົດ 22,357,334 ໂດລາສະຫະລັດ. ໃນນັ້ນ, ມີພຽງແຕ່ 500,000 ໂດລາສະຫະລັດເທົ່ານັ້ນ ທີ່ໄດ້ຖືກຈັດສັນ ໄວ້ສຳລັບບ້ານໃນເຂດເໜືອນ້ຳ (ສັນນິຖານວ່າ ໜ້າຈະເປັນງົບປະມານ ສຳລັບກວດກາຫລາຍກວ່າ) ໃນເຂດທີ່ມີປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈຳນວນຫລວງຫລາຍອາໄສຢູ່. ງົບປະມານເກືອບເຄິ່ງໜຶ່ງແມ່ນຮັກສາ ໄວ້ ເພື່ອເປັນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສຳລັບພະນັກງານ.31

ນ້ຳຊື່ນ 5

ອີງຕາມບົດຂ່າວ 32 ທີ່ອອກມາໜຶ່ງນີ້, ໂຄງການນ້ຳເທີນ 5 ໄດ້ລົງມື ກໍ່ສ້າງໄປແລ້ວ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ເອກະສານການປະເມີນຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ບໍລິສັດ ດົງໄຊ (Dongsay) ເປັນຜູ້ ສ້າງຂຶ້ນມານັ້ນ ປະກົດວ່າຍັງມີຊ່ອງຫວ່າງຫລວງຫລາຍ ແລະ ໃຫ້ ຄວາມໝັ້ນໃຈໄດ້ໜ້ອຍ ທີ່ບອກວ່າຜົນກະທົບໂຄງການໄດ້ຮັບການປະ ເມີນຢ່າງຄົບຖ້ວນ ຫລືວ່າ ມາດຕະການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບມີພຽງພໍ.

ການປະເມີນທີ່ມີຄຸນນະພາບຕໍ່າ

ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (EIA), ແຜນການກວດກາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ (EMMP) ແລະ ແຜນດຳເນີນງານດ້ານສັງຄົມ (SAP) ທີ່ແຈ້ງອອກຜ່ານທາງເວບໄຊຂອງອົງການຮັບປະກັນການ

ລົງທຶນຮ່ວມຫລາຍຝ່າຍ (MIGA) ນັ້ນໃຫ້ເຫັນວ່າ ບໍ່ສອດຄ່ອງກັບມາດຕະການລະດັບມືອາຊີບໃນຂັ້ນຜື້ນຖານແຕ່ຢ່າງໃດ. ຖ້າວ່າເອກະສານເຫລົ່ານີ້ຫາກຖືກນຳໃຊ້ເປັນຜື້ນຖານໃຫ້ແກ່ແຜນຍຸດທະສາດຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ຊຸດເຊີຍຂອງໂຄງການແລ້ວ ໂຄງການນ້ຳຮື່ມ 5 ມິແນວໂນ້ມຈະມີຜົນກະທົບຫລາຍກວ່າຈຳນວນທີ່ໂຄງການໄດ້ບອກໄວ້.

ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (EIA) ບໍ່ໄດ້ນຳເອົາຖານຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ການປະມົງເຂົ້າມາລວມຢູ່ນຳ. ບົດປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຍັງ ໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ສະຫລຸບທີ່ບໍ່ເປັນໜ້າເຊື່ອຖືໄດ້ເລີຍ - ຂາດຫລັກຖານໃນການຊີ້ແຈງຂໍ້ອ້າງ - ທີ່ວ່າໂຄງການນ້ຳຮື່ມ 5 ຈະບໍ່ມີ “ຜົນກະທົບທີ່ຮ້າຍແຮງໃດໆຕໍ່ຖິ່ນຢູ່ອາໄສທຳມະຊາດຂອງສັດນ້ຳ ແລະ ຜືດ”³³ ເຖິງວ່າການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຈະລະບຸວ່າ ມີສັດ, ຖິ່ນຢູ່ອາໄສຂອງສັດ ຜືດປ່າ ຈຳນວນຫລວງຫລາຍໃນເຂດອ້ອມແອ້ມອາຄານໂຮງໄຟຟ້າ ແຕ່ບົດປະເມີນກໍ່ໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ສະຫລຸບວ່າ - ໂດຍປາສະຈາກຂໍ້ມູນ ເພື່ອຊ່ວຍຢືນຢັນວ່າ ຍ້ອນການກໍ່ສ້າງເຂດທີ່ຕັ້ງໂຄງ ການນີ້ນ້ອຍ ສະນັ້ນ, ມັນຈະລົບກວນສັດ ແລະ ຜືດປ່າໜ້ອຍທີ່ສຸດ”³⁴

ຕາຕະລາງຜົນກະທົບທີ່ສະເໜີຢູ່ໃນບົດປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ປະເມີນຜົນກະທົບທັງໝົດທີ່ອາດມີຕໍ່ສັດ ແລະ ຜືດປ່າຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້, ຖິ່ນຢູ່ອາໄສຂອງສັດ ແລະ ຜືດ ປ່າ, ຖິ່ນຢູ່ອາໄສຂອງສັດນ້ຳ ແລະ ຄຸນນະພາບນ້ຳ ວ່າບໍ່ມີຄວາມສຳຄັນ ໂດຍບໍ່ໄດ້ໃຫ້ອະທິບາຍເຫດຜົນວ່າຂໍ້ສະຫລຸບນີ້ສັງລວມຂຶ້ນມາໄດ້ຄືແນວໃດ. ຕົວຢ່າງ, ຜົນສະທ້ອນຂອງນ້ຳບົກແຕ້ງໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳ (ໃນຄວາມຍາວປະມານ 26 ກິໂລແມັດ) ຈາກການຜັນນ້ຳຕິ່ງໄປສູ່ອາຄານໂຮງຜະລິດໄຟຟ້ານັ້ນ ການປະເມີນຜົນກະທົບກໍ່ບອກວ່າ ບໍ່ມີຄວາມຮ້າຍແຮງຫລາຍຕໍ່ຄຸນນະ ພາບນ້ຳ, ຕໍ່ຄວາມຫລາກຫລາຍຂອງຊະນິດພັນປ່າ ຫລື ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ. ການປະເມີນຜົນກະທົບຍັງໄດ້ອ້າງວ່າ ບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງການນ້ຳ - ເພື່ອຊົມລະປະທານ, ການປະມົງ ຫລື ການນຳໃຊ້ໃນດ້ານອື່ນໆ - ສຳລັບເຂດລຸ່ມນ້ຳ ນັບແຕ່ເຂດທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນລົງໄປຈົນເຖິງເຂດນ້ຳຮື່ມ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈິ່ງໄດ້ສົມມຸດຕິຖານໄວ້ວ່າ ບໍ່ຈຳເປັນຈະພິຈາລະນາໄປເຖິງການໄຫລຂອງນ້ຳ ທີ່ຮັກສາລະບົບເວດວິທະຍາ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການປະເມີນຜົນກະທົບໄດ້ລະບຸວ່າ ໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳສາຍດຽວກັນນີ້ ຈະມີຜົນປະໂຫຍດເພີ່ມຂຶ້ນຍ້ອນປະລິມານປາ ຈາກແຜນການສົ່ງເສີມຊຸມຊົນ ໂດຍປາສະຈາກການໃຫ້ຂໍ້ມູນຫລາຍກວ່ານີ້.³⁵

ແຜນດຳເນີນງານທາງສັງຄົມ (SAP) ຢືນຢັນວ່າ ມີເນື້ອທີ່ພຽງແຕ່ 50 ເຮັກຕາ ສຳລັບ 49 ຄອບ ຄົວເທົ່ານັ້ນ ຈະຖືກນຳຖ້ວມ. ຍ້ອນການມີເນື້ອທີ່ດິນທຳນາຈຳກັດ, ແຜນດຳເນີນງານດ້ານສັງຄົມ (SAP) ຈິ່ງສະເໜີໃຫ້ການຊົດເຊີຍດ້ວຍສັດລ້ຽງງົວຄວາຍ ແລະ “ຮົວເຫລັກໝາໝາກຈັບ”. ນອກນັ້ນ, ແຜນດຳເນີນງານຍັງໄດ້ສະເໜີເອົາ³⁶ ການເຮັດສວນພືດເສດຖະກິດເປັນການຊົດເຊີຍ. ໂຄງການບໍ່ໄດ້ເຮັດການປະເມີນກ່ຽວກັບເນື້ອທີ່ດິນ ທີ່ຈະມາເຮັດສວນພືດເສດ ຖະກິດ ແລະ ທົ່ງຫຍ້າສັດລ້ຽງ, ການເຂົ້າເຖິງຕະຫລາດ ຫລື ປະສົບການຂອງຊາວບ້ານກ່ຽວກັບປະເພດກິດຈະກຳເຫລົ່ານີ້. ຍັງບໍ່ທັນຈະແຈ້ງວ່າ ຫລັງຈາກເວລາ 5 ປີ ທີ່ຊາວບ້ານໄດ້ຮັບເຂົ້າຊ່ວຍເຫລືອຈາກໂຄງການແລ້ວ ບໍ່ຮູ້ວ່າຊາວບ້ານຈະເອົາເຂົ້າກິນມາລ້ຽງຄອບຄົວຂອງເຂົາເຈົ້າດ້ວຍວິທີໃດ.

ແຜນດຳເນີນງານດ້ານສັງຄົມ ແລະ ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຍອມຮັບວ່າ ການຫາປາໄດ້ສະໜອງແຫລ່ງທາດອາຫານບຳລຸງສຳຄັນໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານ. ການຫາປາ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ທົ່ງສອງຢ່າງນີ້ລ້ວນແຕ່ເປັນແຫລ່ງລາຍຮັບສຳຄັນຂອງຊຸມ

ຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນສະທ້ອນຈາກໂຄງການ. ບໍ່ມີການປະເມີນໃຫ້ເຫັນໄດ້ວ່າໂຄງການນ້ຳຮື່ມ 5 ນີ້ຈະສົ່ງຜົນສະທ້ອນໃຫ້ແກ່ກິດຈະກຳເຫລົ່ານີ້ໄດ້ຄືແນວໃດ ແລະ ກໍ່ບໍ່ມີການຈັດສັນງົບປະມານໃຫ້ການຊົດເຊີຍແກ່ຄວາມເສຍຫາຍດ້ານການປະມົງ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ. ແຜນດຳເນີນງານດ້ານສັງຄົມ ພຽງແຕ່ສະເໜີໃຫ້ກົມປະມົງທີ່ຂຶ້ນກັບກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຂອງລັດຖະບານລາວ ເປັນຜູ້ດຳເນີນການກວດກາການສະໜັບສະໜູນດ້ານການເງິນຂອງໂຄງການໄປຈົນຄິດເວລາ 5 ປີ.³⁷

ພາກສະຫລຸບ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະ

ອ່າງນ້ຳຮື່ມເປັນເຂດພິເສດແຫ່ງການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ ທີ່ກຳລັງດຳເນີນການຢູ່ໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດລາວ ໃນຂະນະນີ້. ໂຄງການໃໝ່ຫລາຍໂຄງການກຳລັງໄດ້ຮັບການ ວາງແຜນ ແລະ ກໍ່ສ້າງຂຶ້ນໃນລັກສະນະທີ່ຂາດການປະສານສົມທົບຈາກຫລາຍຝ່າຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ຂາດແບບຢ່າງທີ່ເປັນລະບົບລະບຽບ ແລະ ເປັນການລະເມີດກົດໝາຍ, ລະບຽບການ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງລາວ. ໃນຂະນະທີ່ ດຳເນີນການກະກຽມການປະເມີນຜົນກະທົບສະສົມ ທີ່ພິຈາລະນາເຖິງການພັດທະນາໃນເຂດອ່າງນ້ຳຮື່ມນັ້ນ (NNRB) - ຊຶ່ງແມ່ນບາດກ້າວສຳຄັນເໝາະສົມສຳລັບການຄຸ້ມຄອງອ່າງນ້ຳໃນລາວ - ແຕ່ຢູ່ໃນຂໍ້ສະເໜີແນະນັ້ນຊ້ຳພັດປະກົດໃຫ້ເຫັນວ່າ ຈະມີຜົນກະທົບເລັກນ້ອຍ ຫລື ບໍ່ມີຜົນກະທົບເລີຍ ຖ້າວ່າການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນເຫລົ່ານັ້ນໄດ້ດຳເນີນໄປ. ແຜນການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວຈະມີຄຸນນະພາບ ຕ່ຳ ແລະ ກໍ່ບໍ່ເປີດເຜີຍໃຫ້ຮູ້. ສະນັ້ນ, ຄວາມບໍ່ປອດໄພໃນເຂດອ່າງນ້ຳຮື່ມກໍ່ຍັງເປັນບັນຫາທີ່ໜ້າເປັນຫວ່າງຢູ່ໃນເວລານີ້ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນຈຳນວນຫລາຍຮອຍພັນຄົນ ກໍ່ຍັງຕົກຢູ່ໃນໄພອັນຕະລາຍ. ຕໍ່ໜ້າສະພາບການຄືແນວນີ້, ມັນກໍ່ເປັນໜ້າແປກໃຈທີ່ມີລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ກຸ່ມທະນາຄານພັດທະນາຮ່ວມຈຳນວນຫລວງຫລາຍ (MDBs) - ຊຶ່ງໃນນັ້ນ ລວມທັງທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ADB), ອົງການຄຳປະກັນການລົງທຶນຫລາຍຝ່າຍ (MIGA) ແລະ ບໍລິສັດການເງິນສາກົນ (IFC) ຕ່າງກໍ່ຍັງພິຈາລະນາໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນແກ່ການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ ຢູ່ໃນອ່າງນ້ຳຮື່ມຢູ່.

ຂໍ້ສະເໜີແນະ

- ຄວນຈະໃຫ້ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນນ້ຳຮື່ມ 2 ຍຸດຕິລົງຈົມກວ່າ ຈະມີການເປີດເຜີຍການປະເມີນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ໂດຍເປັນໄປຕາມນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານລາວ ແລະ ຈົມກວ່າບັນຫາກ່ຽວກັບຂະບວນການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນທີ່ຄ້າງຄາຢູ່ - ຈະໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂຈົນເປັນທີ່ພໍໃຈຂອງຊຸມຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບສາກ່ອນ ໂດຍຜ່ານການກວດກາຂອງບຸກຄົນເປັນກາງ.
- ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໂຄງການນ້ຳຮື່ມ 3 ແລະ ນ້ຳຮື່ມ 5 ຄວນຈະຍຸດເຊົາໜີ້ທີ່ໃນໃດ ຈົມກວ່າການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຈະໄດ້ຮັບການທົບທວນແກ້ໄຂໃຫ້ສອດຄ່ອງຕາມລະບຽບການຂອງລາວ ແລະ ມາດຕະຖານສາກົນ. ສະຖາບັນການເງິນບໍ່ຄວນໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນໂຄງການເຫລົ່ານີ້ ຖ້າຫາກວ່າແຜນການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ການຊົດເຊີຍບໍ່ສອດຄ່ອງຕາມນະໂຍບາຍດ້ານການຄຸ້ມຄອງຂອງພວກເຂົາເອງ.
- ຂໍ້ສະເໜີແນະໃນການປະເມີນຜົນກະທົບສະສົມ (CIA) ຄວນຈະໄດ້ຮັບການທົບທວນຢ່າງລະອຽດຖີ່ຖ້ວນຈາກລັດຖະບານລາວ ແລະ

ຜູ້ໃຫ້ທຶນໃນເຂດອ່າງນ້ຳຊື່ນ. ຄວນພະຍາຍາມປະສານສົມທົບການ
ພັດທະນາໃຫ້ສອດຄ່ອງຕາມຂໍສະເໜີເຫລົ່ານີ້.

ໝາຍເຫດ

¹ Vattenfall Consultants AB, Ramboll Natura AB, ແລະ ບໍລິສັດ
ລະບົບດິນ ສປປ ລາວ: ການກະກຽມການປະເມີນຜົນກະທົບສະສົມສຳລັບໂຄງການ
ພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຊື່ນ 3, ບົດລາຍງານດ້ານເຕັກນິກຈາກທີ່ປຶກສາໂຄງການ,
ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ(ກຸມພາ 2008), ໜ້າທີ B-1
(Earth Systems, Lao People's Democratic Republic: Prepar-
ing the Cumulative Impact Assessment for the Nam Ngum
3 Hydropower Project, Technical Assistance Consultant's
Report, Asian Development Bank (Feb 2008), p. B-1.2

² Vattenfall Consultants AB, Ramboll Natura AB, ແລະ ບໍລິສັດ
ລະບົບດິນ, ໜ້າທີ 14. (Vattenfall Consultants AB, Ramboll Natura
AB, and Earth Systems, p.14.)

³ ໃຫ້ເບິ່ງເອກະສານຕົວຢ່າງ:
[http://www.europal.europa.eu/meetdocs/2004_2009/docu-
ment/
fd/mong_ruhi_hamid_020905_en.pdf](http://www.europal.europa.eu/meetdocs/2004_2009/docu-
ment/
fd/mong_ruhi_hamid_020905_en.pdf) (ເຂົ້າຫາຂໍ້ມູນວັນທີ 14 ກໍລະກົດ
2008).
(see for example: [http://europarl.europa.eu/
meedocs/2004_2009/documents /fd/hmong_
ruhi_hamid_020905_/hmong_ruhi_hamid_020905_
en.pdf](http://europarl.europa.eu/
meedocs/2004_2009/documents /fd/hmong_
ruhi_hamid_020905_/hmong_ruhi_hamid_020905_
en.pdf)(Accessed 14 July 2008)

⁴ ປະຈຸບັນນີ້, ໂອກາດການເຂົ້າເຖິງທີ່ມີຈຳກັດນັ້ນ ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້, ມີການລາຍງານ
ວ່າ ຜູ້ຊ່ຽວຊານຕ່າງປະເທດສາມາດໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ເດີນທາງຜ່ານເຂດບໍ່ຄ່າພູເບ້ຍ,
ໄຊສົມບູນ ແລະ ເມືອງລ່ອງແຈ້ງ ໂດຍມີທະຫານຕິດຕາມໄປນຳເປັນບາງໂອກາດເທົ່າ
ນັ້ນ ແຕ່ຈະບໍ່ມີໂອ ກາດຢຸດເຊົາຕາມເສັ້ນທາງ ຫລື ຢຸດພັກຄ້າງຄືນຢູ່ບ້ານ.

⁵ ສະພາບການຂອງຊົນເຜົ່ານັ້ນລາວອົບພະຍົບໃນແຂວງເພັດຊະບູນຂອງປະເທດໄທ,
ອົງການແພດບໍ່ມີພິມແດນ(MSF), [http://www.msf.org/source/con-
tries/asia/thailand/2007/hmong/hmong_briefing_paper.
pdf](http://www.msf.org/source/con-
tries/asia/thailand/2007/hmong/hmong_briefing_paper.
pdf) (ວັນທີ 31 ຕຸລາ 2007)
(The Situation of the Lao Hmong Refugees in Petchsibun
Thailand, Medecins Sans Frontieres(MSF),
[http://www.msf.org/source/contris/asia/thailand/2007/
hmong/hmong_briefing_paper.pdf](http://www.msf.org/source/contris/asia/thailand/2007/
hmong/hmong_briefing_paper.pdf) (31 October 2007).

⁶ “ປະເທດໄທ: ການສັ່ນສູດການກະທຳທີ່ໂຮມະນຸດສະທຳ ແລະ ການເລະເຫດເຜົ່ານັ້ນ
ລາວ” ບົດຂ່າວສື່ດິນເນວ, <http://hrw.org/english/docs/200801/11/thaila19340.htm> (ວັນ
ທີ 11 ກໍລະກົດ 2008).
("Thailand: End Mistreatment and Deportation of Lao
Hmong" Human Rights News. [http://hrw.org/english/
docs/200801/11/thaila19340.htm](http://hrw.org/english/
docs/200801/11/thaila19340.htm) (11 Jul 2008).

⁷ Vattenfall Consultants AB, Ramboll Natura AB, ແລະ ບໍລິສັດ
ລະບົບດິນ, ໜ້າທີ B1. (Vattenfall Consultants AB, Ramboll Natura
AB, and Earth Systems, p.B1.)

⁸ ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນກ່ອນ, ໜ້າທີ 6 (Ibid., p.6)

⁹ ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນກ່ອນ, ໜ້າທີ vi (Ibid., p.vi)

¹⁰ ຕິດຕໍ່ພົວພັນສ່ວນບຸກຄົນ, ຮັບ ອີເມລຈາກ ທ່ານ John Cooney, ທະນາຄານ
ພັດທະນາອາຊີ(ADB) ທີ່ໄດ້ສົ່ງຫາທ່ານ Shannon Lawrence, ອົງການແມ່ນ້ຳ

ນາງຊາດ, ວັນທີ 9 ພຶດສະພາ 2008.

(Personal Communication, email from John Cooney, ADB
to Shannon Lawrence, International Rivers, 9 May 2008)

¹¹ ບົດລາຍງານຈາກຄະນະຜູ້ແທນຢູ່ເຊດ ທີ່ນາເຮັດວຽກຢູ່ໃນລາວ ສົ່ງໃຫ້ກຸ່ມ Tuesday
Group, ພຶດສະພາ 2008 (Report from USAID mission to Laos to
Tuesday Group, May 2008)

¹² “ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຊື່ນ 5 ເລິ່ນຕັ້ນແລ້ວ” ໜັງສືພິມວຽງຈັນທາຍ, ສະບັບ
ວັນທີ 20 ຕມສາ 2008; ຢືນຢັນໂດຍ ບົດສະເໜີຂອງກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່,
ພຶດສະພາ 2008 (“Nam Ngum 5 hydropower Project begins,”
Vientiane Times, 20 April 2008; Confirmed by Ministry of En-
ergy and Mines Presentation, May 2008)

¹³ “ຈີນ, ລາວ ລົງທຶນຮ່ວມກັນໃນໂຄງການສ້າງເຂື່ອນນ້ຳຊື່ນ 5” ສຽງອາເມລິກາ, ວັນທີ
3 ຕມສາ 2007 (“China, Laos Jointly Invest in Nam Ngum 5 Dam
Project,” Voice of America, 3 April 2007.)

¹⁴ Vattenfall Consultants AB, Ramboll Natura AB, ແລະ ບໍລິສັດ
ລະບົບດິນ, ໜ້າທີ 53.

¹⁵ ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນກ່ອນ, ໜ້າທີ xx (Ibid., p.xx.)

¹⁶ ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນກ່ອນ, ໜ້າທີ 46 (Ibid., p.46)

¹⁷ ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນກ່ອນ, ໜ້າທີ viii-ix (Ibid., p.viii-ix)

¹⁸ ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນກ່ອນ, ໜ້າທີ xx (Ibid., p.xx)

¹⁹ ໃຫ້ເບິ່ງຕົວຢ່າງ, ຈົດໝາຍຂອງອົງການແມ່ນ້ຳນາງຊາດ ສົ່ງເຖິງອົງການຊັບພະຍາກ
ອນ ນ້ຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ:

[http://www.internationalrivers.org/files/Letter_to_WEAR_
MEN_Nov07.pdf](http://www.internationalrivers.org/files/Letter_to_WEAR_
MEN_Nov07.pdf) (ວັນທີ 9 ພະຈິກ 2007) ແລະ

[http://www.internationalrivers.org/files/Xaypaseuth_
letter_20Aug_2006.pdf](http://www.internationalrivers.org/files/Xaypaseuth_
letter_20Aug_2006.pdf) (ວັນທີ 11 ກັນຍາ 2006); ແລະ ຄຳຕອບຈາກ
ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ເຖິງອົງການແມ່ນ້ຳນາງຊາດ:

[http://www.internationalrivers.org/files/IRN_NN3_Re-
sponse_17.10.07.pdf](http://www.internationalrivers.org/files/IRN_NN3_Re-
sponse_17.10.07.pdf) (17 Oct 2007)

(See for example: international rivers'Letters to WEAR:
[http://www.internationalrivers.org/files/Letter_to_WEAR_
MEN_Nov07.pdf](http://www.internationalrivers.org/files/Letter_to_WEAR_
MEN_Nov07.pdf) (9 Nov 2007) and

[http://www.internationalrivers.org/files/Xaypaseuth_
letter_20Aug_2006.pdf](http://www.internationalrivers.org/files/Xaypaseuth_
letter_20Aug_2006.pdf) (11 sept 2006) and Reponse from
the ADB to International Rivers:

[http://www.internationalrivers.org/files/IRN_NN3_Re-
sponse_17.10.07.pdf](http://www.internationalrivers.org/files/IRN_NN3_Re-
sponse_17.10.07.pdf) (17 Oct 2007)

²⁰ ສ. ແສງຄຳ., “ສິດທິໃນພື້ນແຜ່ນດິນ” ການກະທຳຝ່າພື້ນ: ການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນ
ປະຊາຊົນຂອງໂຄງການນ້ຳຊື່ນ 2 ທີ່ມີຂໍ້ບົກຜ່ອງທີ່ສຸດໃນການວາງແຜນ.” 2007.
(Sengkham.S., “An'Earthrights' abuse: the poorly Nan Ngum
2 resettlement, “ 2007)

²¹ Vattenfall Consultants AB, Ramboll Natura AB, ແລະ ບໍລິສັດ
ລະບົບດິນ, ໜ້າທີ ix.

²² ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນກ່ອນ, ໜ້າທີ 58 (Ibid., p.58)

²³ ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນກ່ອນ, ໜ້າທີ vii (Ibid., p.vii)

²⁴ ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນກ່ອນ, ໜ້າທີ xxi, 82 (Ibid., p.xxi, 82)

²⁵ ບໍລິສັດນໍເຟສະແລນ, “ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຊື່ນ 3” ບົດສະເໜີພາວເວີພອຍ (Powerpoint) ກ່ຽວກັບການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ແຜນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາສິ່ງແວດລ້ອມ, ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງຄົມ ແລະ ແຜນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ການພັດທະນາຊຸມເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ, ແຜນການຄຸ້ມຄອງສັງຄົມ, ແຜນດຳເນີນງານບົດບາດຍິງ - ຊາຍ ແລະ ບົດລາຍງານການປຶກສາຫາລື, ກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືລວມຊຸມ, ວັນທີ 8 ກຸມພາ 2008.

²⁶ ບົດສະເໜີຂອງບໍລິສັດນໍເຟສະແລນ (Norplan Presentations.)

²⁷ ເສັ້ນຊາຍແດນ: ອຸດສາຫະກຳເຜີນເຮືອຂອງຫວຽດນາມທີ່ກຳລັງຂຶ້ນຊື່ສື່ຊາ ແລະ ການລັກລອບໄມ້ເຖືອນໃນເຂດພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ, ອົງການສອບສວນສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ເຕເລປັກ <http://www.eia-international.org/files/reports/160-1.pdf> (ມີນາ 2008) ໜ້າທີ 16-17.

²⁸ ບົດສະເໜີຂອງບໍລິສັດນໍເຟສະແລນ (Norplan Presentations.)

²⁹ ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນກ່ອນ,

³⁰ ອັດຈາກບົດສະເໜີຂອງບໍລິສັດນໍເຟສະແລນ “ປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນສະທ້ອນຈາກໂຄງການນໍ້າຊື່ນ 3” (2008) ລວມມີ 12.789ຄົນ ບວກກັບຈຳນວນ 15.200ຄົວເຮືອນ ທີ່ອາໄສ

ຢູ່ໃນເຂດອ່າງເກັບນໍ້າທີ່ອາດໄດ້ຮັບຜົນສະທ້ອນຈາກຄວາມເສຍຫາຍໃນການຈັບປາ, ຄູນດ້ວຍ (ຈຳ ນວນສະເລ່ຍຂະໜາດຂອງຄົວເຮືອນລາວໜຶ່ງຫລັງ).

³¹ ບົດສະເໜີຂອງບໍລິສັດນໍເຟສະແລນ (Norplan Presentations.)

³² “ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຊື່ນ 5 ເລີ່ມຕົ້ນລົງມືແລ້ວ,” ໜັງສືຜົນວຽກຈັນທາຍ

³³ ບໍລິສັດ ຊີໂນໄຮໂດຣ ຈຳກັດ ແລະ ບໍລິສັດ ດົງໄຊ ຈຳກັດ, ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຊື່ນ 5: ວາລະສານກ່ຽວກັບການປະເມີນຜົນກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມ, (ກັນຍາ 2007), ໜ້າທີ 5-25.

³⁴ ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຊື່ນ 5 ວາລະສານກ່ຽວກັບການປະເມີນຜົນກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມ, ໜ້າທີ 7-3.

³⁵ ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນກ່ອນ, ໜ້າທີ 5-14.

³⁶ ບໍລິສັດ ຊີໂນໄຮໂດຣ ຈຳກັດ ແລະ ບໍລິສັດ ດົງໄຊ ຈຳກັດ, ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຊື່ນ 5: ວາລະສານກ່ຽວກັບການປະເມີນຜົນກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມ, (ກັນຍາ 2007), ໜ້າທີ 12.

³⁷ ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນກ່ອນ, ໜ້າທີ 17.

ກໍລະນີສຶກສາ 6: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກເຊກອງ 4 ແລະ ເຊກອງ 5

ສະເໜີໂດຍ: ນັກຂະໜົນ*

ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກເຊກອງ 4 ແລະ ເຊກອງ 5 ຈະເປັນໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດທີ່ເຄີຍມີມາຢູ່ໃນລາວ ແລະ ຍັງແມ່ນເຂື່ອນທຳອິດທີ່ສ້າງຂຶ້ນຢູ່ໃນແມ່ນໍ້າເຊກອງ 1 ຊຶ່ງຖືວ່າເປັນອ່າງເກັບນໍ້າທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດຂອງອ່າງຍ່ອຍຢູ່ແມ່ນໍ້າຂອງ. ເຂື່ອນສອງແຫ່ງນີ້ຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ເຂດລຸ່ມນໍ້າ ແລະ ເຂດເໜືອນໍ້າ ໃນນັ້ນ, ລວມທັງນໍ້າເຊຂະໜາມ, ນໍ້າເຊຊູ, ນໍ້າອື່ນໆໃນແຂວງເຊກອງ ແລະ ຢູ່ໃນທິດຕາເວັນອອກສ່ຽງເໜືອຂອງປະເທດກຳປູເຈຍ. ຜົນກະທົບຂອງເຂື່ອນເຫຼົ່ານີ້ ຈະແຜ່ລາມລົງໄປຈົນຮອດແມ່ນໍ້າຂອງໃນປະເທດກຳປູເຈຍ, ລາວ, ໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ. ປະຊາຊົນຈຳນວນຫລາຍຮ້ອຍພັນຄົນທີ່ຈະສູນເສຍການປະມົງ, ແຫລ່ງທີ່ດິນ ແລະ ນໍ້າ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນກະທົບໃສ່ຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍທີ່ຂາດຄວາມໝັ້ນຄົງ. ນັກສຳຫລວດຜູ້ໜຶ່ງທີ່ມີຄວາມສົນໃຈມາມານ ກ່ຽວກັບໂຄງການເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ລາຍງານໃຫ້ຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບສະພາບການໃນຕົ້ນປີ 2008.

ບັນຫາສຳຄັນທີ່ໜ້າເປັນທ່ວງ

- ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງໂຄງການເຊກອງ 4 ໄດ້ຄາດຄະເນສູນເສຍການປະມົງໃນເຂດລຸ່ມນໍ້າປະມານ 6.25 ລ້ານໂດລາຕໍ່ປີ ໃນເຂດອ່າງທີ່ຢູ່ໃນພາກສ່ວນຂອງລາວ ຊຶ່ງຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ປະຊາຊົນຈຳນວນຫລາຍຮ້ອຍພັນຄົນ. ປະກົດວ່າມີການຕີລາຄາຕ່ຳເກີນໄປກ່ຽວກັບການສູນເສຍເຫຼົ່ານີ້ ຍ້ອນວ່າບໍ່ໄດ້ນຳເອົາບັນຫາຜົນກະທົບຕໍ່ຄຸນນະພາບນໍ້າຂຶ້ນມາພິຈາລະນາໃຫ້ຖືກຕ້ອງ. ເຖິງວ່າການປະເມີນຜົນກະທົບຮັບຮູ້ວ່າ ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຈະຖືກປົດກັນຈາກເຂື່ອນເຊກອງ 4 ຢ່າງສິ້ນເຊີງ ແລະ ຈະພາໃຫ້ການປະມົງເຂດລຸ່ມນໍ້າ ແລະ ເໜືອນໍ້າຫລຸດຕ່ຳລົງກໍຕາມ ແຕ່ກໍໜ້າແປກໃຈຢ່າງຍິ່ງ ເປັນດ້ວຍເຫດໃດການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈຶ່ງບໍ່ໄດ້ສະເໜີໃຫ້ມີການຊົດເຊີຍສຳລັບຄວາມເສຍຫາຍດ້ານການປະມົງ.
- ຜົນກະທົບຕໍ່ເຊກອງເຂດລຸ່ມນໍ້າຂອງເຂື່ອນເຊກອງ 4 ແລະ ເຊກອງ 5 ຈະມີຢ່າງຫລວງຫລາຍ ແລະ ຈະພາໃຫ້ຊັບພະຍາກອນນໍ້າຢູ່ໃນປະເທດລາວ ແລະ ໃນເຂດລຸ່ມນໍ້າປະເທດກຳປູເຈຍຫລຸດໜ້ອຍລົງ ແລະ ຍັງຈະແຜ່ລາມໄປໄກຈົນເຖິງເຂດແມ່ນໍ້າຂອງປະເທດກຳປູເຈຍ, ລາວ, ໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການສຳຫລວດ ດ້ານຜົນກະທົບຜ່ານເຂດຊາຍແດນ ແລະ ການປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບເຂື່ອນຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍ. ນອກນັ້ນ, ການສຳຫລວດພາກສະໜາມໃນປະເທດກຳປູເຈຍ ຫລື ແມ່ນແຕ່ການສຳຫລວດຕາມສາຍນໍ້າເຊກອງຕອນລຸ່ມກໍຍັງບໍ່ທັນມີ. ໂຄງການເຊກອງ 4 ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນຫລາຍກວ່າ 5,000ຄົນ ຈາກ 18ບ້ານ ທີ່ອາໄສຢູ່ລຽບຕາມສາຍນໍ້າເຊກອງ ໂດຍບໍ່ມີມາດຕະການຜັນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ເໝາະສົມພຽງພໍສຳລັບປະຊາຊົນ. ໃນສອງໂຄງການນີ້, ປະຊາຊົນໄດ້ຖືກຍົກຍ້າຍອອກຈາກເຂດອ່າງເກັບນໍ້າແລ້ວ ຊຶ່ງສ່ວນໜຶ່ງກໍແມ່ນມາຈາກການຄາດລ່ວງໜ້າວ່າຈະມີການສ້າງເຂື່ອນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ຮັບຄວາມທຸກຍາກຫລາຍຂຶ້ນຕື່ມ.
- ໂຄງການເຊກອງ 5 ຈະເຮັດໃຫ້ນໍ້າຖ້ວມຂັງພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດເຊຊັບ ແລະ ຈະເປີດຊ່ອງທາງການເຂົ້າເຖິງເຂດພື້ນທີ່ປ່າສະຫງວນຫລາຍຂຶ້ນ ຈາກເສັ້ນທາງທີ່ສ້າງເຂົ້າ

ໄປຫາເຂື່ອນ. ພື້ນທີ່ສ່ວນໜຶ່ງຂອງອ່າງເກັບນໍ້າຈະຕັດຜ່າເຂດປ່າສະຫງວນອອກເປັນສອງສ່ວນ ແລະ ຈະເຮັດໃຫ້ມີຜົນກະທົບຕໍ່ດິນສັດປ່າ.

ຄວາມເປັນມາ ແລະ ລາຍລະອຽດ

ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າເຊກອງ 4 ແລະ 5 ເປັນໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ທີ່ໄດ້ວາງແຜນກໍ່ສ້າງໃນອ່າງນໍ້າເຊກອງໃນເວລານີ້ ແລະ ກໍເປັນໂຄງການດຽວ ທີ່ກຳລັງຢູ່ໃນໄລຍະການພິຈາລະນາ ເພື່ອກໍ່ສ້າງໃນແມ່ນໍ້າເຊກອງ. ໂຄງການທັງສອງແຫ່ງນີ້ກຳລັງໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ໂດຍບໍລິສັດນຳມັນປະຈຳພາກພື້ນຂອງລັດເຊຍ (Region Oil Company Russia). ສັນຍາທີ່ໄດ້ດຳເນີນການສຳຫລວດເຂື່ອນ ທັງສອງແຫ່ງນີ້ແມ່ນໄດ້ເຊັນກັນໃນລະຫວ່າງເວລາທີ່ ທ່ານ Alexander Alekseev ສອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ຂອງລັດເຊຍ ທີ່ມາຢ້ຽມຢາມລາວໃນເດືອນເມສາປີ2006. ຕະຫລາດທີ່ຄາດການເອົາໄວ້ສຳລັບຂາຍພະລັງງານໄຟຟ້າຈາກໂຄງການເຊກອງ 4 ແລະ 5 ແມ່ນຫວຽດນາມ ຫລື ໄທ ກໍເປັນໄດ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ອີງຕາມຂໍ້ມູນຈາກບໍລິສັດໄຟຟ້າລາວ ການກໍ່ສ້າງໂຄງການເຊກອງ 4 ແລະ 5 ພ້ອມດ້ວຍໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າເຊກະໜາມ 1 ແລະ ເຂື່ອນເຊປຽນ - ເຊນນ້ອຍ ກໍກຳລັງຢູ່ໃນໄລຍະຢຸດຊະວັກ ເພາະວ່າບໍ່ທັນມີບໍລິສັດໃດຈາກປະເທດໃກ້ຄຽງຂອງລາວສະແດງເຈດຈຳນົງຊື້ພະລັງງານໄຟຟ້າຈາກໂຄງການເຫຼົ່ານີ້.

ເຂື່ອນເຊກອງ 4

ໂຄງການເຂື່ອນເຊກອງ 4 ຈະໄດ້ກໍ່ສ້າງຂຶ້ນໃນເຂດເໜືອນໍ້າເຊກອງ ເລິ່ມຈາກຈຸດແກ້ງຊ້າງໃກ້ໆກັບບ້ານຕະເນີນ ເມືອງລະມາມຂຶ້ນໄປ ໂດຍຫ່າງຈາກຈຸດທີ່ນໍ້າເຊກອງໄປປ່ອງໃສ່ແມ່ນໍ້າຂອງປະມານ 300 ກິໂລແມັດ. ເຂື່ອນໄຟຟ້າທີ່ມີຄວາມສູງເຖິງ 180 ແມັດ ແລະ ອ່າງເກັບນໍ້າແຄບ, ເລິກ ແລະ ຍາວເຖິງ 95 ກິໂລແມັດ ຈະເຮັດໃຫ້ນໍ້າຖ້ວມພື້ນທີ່ປະມານ 170 ກິໂລແມັດມົນທົນ - ໃນນັ້ນ, ລວມທັງຖິ່ນຢູ່ອາໄສຂອງລັດປານຳອີກ. ເຂື່ອນທີ່ມີຂີດຄວາມສາມາດຜະລິດພະລັງງານໄດ້ເຖິງ 600 ເມກາວັດນີ້ ເປັນເຂື່ອນທີ່ມີຂະໜາດໃຫຍ່ກວ່າທີ່ຄາດຄິດເອົາໄວ້

ແຜນຜັງເຂື່ອນໄຟຟ້າທີ່ມີໃນປະຈຸບັນ ແລະ ເຂື່ອນຢູ່ໃນ ແຜນການກໍ່ສ້າງໃນອາງນ້ຳເຊກອງ

ໄມ້ທ່ອນໃນເຂດອ້ອມແອ້ມໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າເຊກອງ 4, ພາບໂດຍ: Marcus

ໃນເມື່ອກ່ອນ.2

ໃນປີ 2003, ລັດຖະບານຫວຽດນາມໄດ້ຖະແຫລງເຈດຈຳນົງຂອງຕົນ ທີ່ຈະໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນດັ່ງກ່າວ 3 ເມື່ອມາຮອດປີ 2006, ໜັງສືພິມວຽງຈັນທາຍ ໄດ້ລາຍງານວ່າ ບໍລິສັດນ້ຳມັນປະຈຳພາກພື້ນຂອງລັດເຊຍ (Region Oil Company of Russia) ໄດ້ເຊັນບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈ ເພື່ອດຳເນີນການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງໂຄງການ 4 ເຊກອງ 4 ໂດຍຈະໃຊ້ເວລາ 18 ເດືອນ. ຕົກມາຮອດເດືອນ ມິຖຸນາ 2007, ບໍລິສັດ ນໍຄອນຊາວທ (Norconsult) ໄດ້ສຳເລັດການສຶກສາສິ່ງແວດລ້ອມໃນເບື້ອງຕົ້ນ (IEE) ຂອງເຂື່ອນໂຄງການເຊກອງ 4. ຫຼັງເດືອນຕໍ່ມາ, ໂຄງການໄດ້ຍື່ນເອກະສານຜົນການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ ແລະ ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງໂຄງການ ໃຫ້ຫ້ອງການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງລັດຖະບານລາວ ເພື່ອອໍອະນຸມັດ 5. ຍັງບໍ່ທັນຈະແຈ້ງວ່າເອກະສານດັ່ງກ່າວນັ້ນໄດ້ຮັບອະນຸມັດແລ້ວ ຫລືບໍ່. ແຕ່ລັດຖະບານລາວກໍ່ໄດ້ເຊັນຕົກລົງກັບບໍລິສັດນ້ຳມັນປະຈຳພາກພື້ນຂອງລັດເຊຍ (Region Oil Company of Russia) ໄປແລ້ວໃນເດືອນ ມິຖຸນາ 2008 ເພື່ອອໍອະນຸຍາດໃຫ້ບໍລິສັດດຳເນີນການພັດທະນາໂຄງການ 6 ເຊກອງ 4, ຂໍ້ຕົກລົງສະບັບນີ້ໄດ້ລະບຸວ່າ ລັດຖະບານລາວບໍ່ມີສິດຖືຫຸ້ນໂຄງການຫລາຍກວ່າ 20% ແລະ ໂຄງການຈະດຳເນີນໄປເປັນເວລາ 30 ປີ ໃນເງື່ອນໄຂ ກໍ່ສ້າງ - ດຳເນີນການ -ມອບໂອນ (BOT) ການກໍ່ສ້າງເສັ້ນທາງເຂົ້າໄປຫາທີ່ຕັ້ງຂອງໂຄງການ ໄດ້ກຳນົດເວລາປະຕິບັດການກໍ່ສ້າງເອົາໄວ້ໃນປີ 2008 ແລະ ການກໍ່ສ້າງສຳຄັນໄດ້ເລີ່ມລົງມືໃນປີ 2009. ຄາດວ່າການກັກເກັບນ້ຳຂອງອ່າງເກັບນ້ຳຂອງໂຄງການ ຈະໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນໃນເວລາ 2 ປີ ຕໍ່ໄປ ແລະ ເປັນທີ່ກ່າວຂານກັນຢ່າງໜ້າສູງວ່າ ການຜະລິດຜະລິດຜະລິດໄຟຟ້າຈະເລີ່ມລົງມືໃນປີ 2014.

ເຂື່ອນເຊກອງ 5

ຂໍ້ມູນລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບໂຄງການເຊກອງ 5 ມີໃຫ້ເຫັນພຽງແຕ່ເລັກ

ນ້ອຍເທົ່ານັ້ນ. ມີການລາຍງານວ່າໂຄງການນີ້ຈະໄດ້ຮັບການກໍ່ສ້າງຂຶ້ນຢູ່ນ້ຳເຊກອງ ໃນເມືອງກະລິນ ເຂດເໜືອນ້ຳຈາກບ້ານດອນຂຶ້ນໄປ ໂດຍມີທີ່ຕັ້ງຈຸດສູນນ້ຳຕົກຕາດກະລາງ ທີ່ມີຄວາມສູງແຕ່ 20 ເຖິງ 30 ແມັດ ເຂື່ອນໄຟຟ້າເຊກອງ 5 ຕັ້ງຢູ່ເຂດຫ່າງໄກສອກຫລີກ ເໜືອນ້ຳຂຶ້ນໄປ ຫ່າງຈາກທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນເຊກອງ 4 ກວ່າ 100 ກິໂລແມັດ.

ໃນເດືອນທັນວາ 2005, ບໍລິສັດນ້ຳມັນປະຈຳພາກພື້ນຂອງລັດເຊຍ (Region Oil Company of Russia) ໄດ້ຮ່ວມລົງນາມໃນບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈກັບລັດຖະບານລາວ ເພື່ອດຳເນີນການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງໂຄງການເຊກອງ 5 ໃນເວລາ 18 ເດືອນ. ຜູ້ຕາງໜ້າບໍລິສັດໄດ້ລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ຖ້າວ່າໂຄງການນີ້ໄດ້ຮັບການກໍ່ສ້າງຂຶ້ນມາ ພະລັງງານໄຟຟ້າຈຳນວນໜຶ່ງຈະໄດ້ຂາຍຢູ່ພາຍໃນປະເທດແຕ່ຄາດວ່າພະລັງງານສ່ວນໃຫຍ່ຈະສົ່ງ

ອອກໄປຫວຽດນາມ. ໜັງສືພິມວຽງຈັນທາຍ ໄດ້ອ້າງຄຳຖະແຫລງຂອງທ່ານ Yuri Andreevich Raikov ເອກອັກຄະລາຊະທູດປະເທດລັດເຊຍ ປະຈຳລາວວ່າ “ໂຄງການເຫລົ່ານີ້ [ໂຄງ ການເຊກອງ 4, 5 ແລະ ນ້ຳກອງ 1] ຈະປະກອບສ່ວນຕໍ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດ” ແລະ ຈະປັບປຸງໂຄງລ່າງພື້ນຖານດ້ານການຂົນສົ່ງ ແລະ ເງື່ອນໄຂຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນລາວ 7 ໃຫ້ດີຂຶ້ນ.

ບໍລິສັດນ້ຳມັນປະຈຳພາກພື້ນຂອງລັດເຊຍ (Region Oil Company of Russia) ໄດ້ສຳເລັດການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງໂຄງການເຊກອງ 5 ແລະ ໄດ້ເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດການຜະລິດຂອງເຂື່ອນຂຶ້ນຈາກ 300 ເມກາວັດ ຕາມທີ່ໄດ້ວາງແຜນໄວ້ໃນເມື່ອກ່ອນ ມາເປັນ 400 ເມກາວັດ, ຍັງບໍ່ຮູ້ແນ່ນອນວ່າການກໍ່ສ້າງໂຄງການນີ້ຈະເລີ່ມລົງມືໃນເວລາໃດ. ການສຶກສາສິ່ງແວດລ້ອມເບື້ອງຕົ້ນ (IEE) ໄດ້ປະຕິບັດສຳເລັດລົງໃນທ້າຍປີ 2007 ແລະ ຄາດວ່າການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (EIA) ໄດ້ປະຕິບັດສຳເລັດລົງແລ້ວໃນລະຫວ່າງການປີ 2008 ນີ້.

ບັນຫາ ແລະ ການວິເຄາະໂຄງການ

ເຂື່ອນເຊກອງ 4

ຊາຍໜຸ່ມຄົນໜຶ່ງໄດ້ຫວຽວເບິ່ງແພໂນໄຟລ່າໜຶ່ງ, ຢູ່ເທິງແຜລ່ານນັ້ນ ສັງເກດເຫັນວ່າ ວັດຖຸລະເບີດແຫລວ ແລະ ປຽກຊຸ່ມຈຳນວນຫລາຍໂຫລ. ຊາວບ້ານຜູ້ໜຶ່ງ ຈາກບ້ານນ້ອຍແຫ່ງໜຶ່ງທີ່ມີຊື່ວ່າ ບ້ານກຽງ (ນີ້) ໃນເຂດຕະເວນນີ້ຕັ້ງຢູ່ໃຕ້ເຂດລຸ່ມນ້ຳ ຫ່າງຈາກທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນເຊກອງ 4 ລົງໄປປະມານບໍ່ເຖິງ 1 ກິໂລແມັດ ໄດ້ອະທິບາຍວ່າ, “ພວກເຮົາໄດ້ເກັບເອົາວັດຖຸລະເບີດເຫລົ່ານີ້ຈາກນ້ຳເຊກອງໃກ້ໆກັບເຂດທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນ” ລາວກ່າວດ້ວຍຄວາມຕົກຕະລືງວ່າ “ພວກເຮົາຢາກເອົາໄປໃຫ້ລັດຖະບານລາວ ແລະ ບໍລິສັດພັດທະນາເຂື່ອນເບິ່ງ ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມລະມັດລະວັງຫລາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າໃນອະນາຄົດ. ອາດມີບາງຄົນນຳເອົາວັດຖຸລະເບີດທີ່ບໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ເຫລົ່ານີ້ໂຢນຖິ້ມລົງນ້ຳ ຈະເກີດຫຍັງຂຶ້ນກັບປາ ແລະ

“ພວກເຮົາບໍ່ແນ່ໃຈກັບຂະຕາກຳບ້ານຂອງພວກເຮົາ. ມີຜູ້ບອກພວກເຮົາວ່າ ພວກເຮົາອາດ ຈະໄດ້ຍ້າຍໜີຈາກບ້ານ ໄປໃນລະຫວ່າງສອງສາມປີໃນເວລາ ທີ່ມີການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ. ບ້ານສອງຄອນທີ່ຢູ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳຖັດຈາກພວກເຮົາໄປກໍ່ ຈະໄດ້ຍົກຍ້າຍຄືກັນ. ພວກເຮົາເສຍໃຈທີ່ຈະໄດ້ຍົກ ຍ້າຍໜີຈາກທີ່ນີ້ ເພາະວ່າ ໂຄງການພັດທະນາໄດ້ຊ່ວຍເຫຼືອພວກເຮົາບຸກຄົນໄມ້ໃຫ້ໝາກຊຸ່ງກຳລັງເລີ່ມ ຈຸ່ໝາກ. ນອກນັ້ນພວກ ເຮົາເຄີຍໃຊ້ຊີວິດຢູ່ກັບແມ່ນ້ຳ. ພວກເຮົາບໍ່ຢາກໜີໄປ ຢູ່ແຫ່ງອື່ນໃດອີກແຕ່ພວກເຮົາກໍ່ພຽງແຕ່ໂດງນໍ້າຂ່າວວ່າ ຖ້າພວກເຂົາຕ້ອງການ ໃຫ້ພວກເຮົາ ຍ້າຍໜີ ພວກເຮົາກໍ່ຈະແຈ້ງໃຫ້ ຊາບ ແລະ ຈະໄດ້ຍ້າຍໜີທັນທີ”

-ຊາວບ້ານຈາກບ້ານຕາເນີນ ເມືອງລະມາມ

ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ໃຊ້ນ້ຳໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳ?” ລາວເວົ້າພ້ອມທັງເບະສົບ ບາງ ເທື່ອວັດຖຸລະເບີດທີ່ບໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ທີ່ມີຢູ່ໃນນ້ຳ ອາດຈະແມ່ນບັນຫາເລັກ ນ້ອຍສຳລັບຊາວບ້ານ ຍ້ອນວ່າເຂດພື້ນທີ່ປະຊາຊົນອາໄສຢູ່ທັງໝົດ ເຫລົ່ານັ້ນ ອີກບໍ່ດົນກໍ່ຈະກາຍເປັນເຂື່ອນໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ທີ່ບໍ່ເຄີຍມີມາກ່ອນຢູ່ ໃນພາກໃຕ້ຂອງປະເທດລາວ.

ບັນຫາການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນ

ອີງຕາມການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ໂຄງການເຊກອງ 4 ມີ ຄວາມຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ລຽບຕາມສາຍ ນ້ຳເຊກອງ 8 ຈຳນວນຫລາຍກວ່າ 5,000 ຄົນ ຈາກ 18 ບ້ານ ເປັນ ຢ່າງໜ້ອຍ. ໃນຈຳນວນປະຊາຊົນທັງໝົດທີ່ຈະໄດ້ຍົກຍ້າຍນັ້ນ 98% ແມ່ນຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ ຊຶ່ງໃນນັ້ນ, ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເຜົ່າກຣຽງ(ນີ້), ອາຣັກ ແລະ ກະຕູ່. ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ຢືນຢັນວ່າ “ອີງຕາມກົດໝາຍຂອງລາວ[ປະຊາຊົນທີ່ຍົກຍ້າຍໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່] ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍຢ່າງຄົບຖ້ວນ ສຳລັບຜົນເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ ກັບເຂົາເຈົ້າ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີຊີວິດການເປັນຢູ່ເທົ່າທຽມ ຫລື ສູງກວ່າ ມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດປົກກະຕິທີ່ເຂົາເຈົ້າເຄີຍມີມາກ່ອນ” ເຖິງ ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຄວາມເປັນຈິງໃນລາວ ກໍ່ຄືປະຊາຊົນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກເຂື່ອນໃຫຍ່ທັງປວງບໍ່ເຄີຍໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍຢ່າງເໝາະສົມສຳລັບ ສິ່ງທີ່ພວກເຂົາໄດ້ສູນເສຍໄປ. ມີການລາຍງານວ່າ ຜູ້ທີ່ຈະໄດ້ຍົກຍ້າຍ ໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ເກີດຄວາມບໍ່ພໍໃຈຕໍ່ສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງການເຄື່ອນ ຍ້າຍ ແລະ ວິທີກວ່າພວກເຂົາຈະເກີດຢູ່ໃນສະພາບດຽວກັນກັບພວກອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ຍົກຍ້າຍໄປກ່ອນແລ້ວ ຄືໄດ້ຮັບຄວາມທຸກຍາກຈາກການທຳລາຍ ຂະບວນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນນີ້.

ຢ່າງໜ້ອຍສຸດ, ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນບາງສ່ວນຕາມການ ຄາດໝາຍໄວ້ລ່ວງໜ້າຂອງໂຄງການເຂື່ອນເຊກອງ 4 ໃນຕົວຈິງກໍ່ ໄດ້ເລີ່ມປະຕິບັດມາແລ້ວໃນສອງສາມປີກ່ອນນັ້ນ. ໃນປີ 2002, ຊົນ ເຜົ່າບ້ານອາລັກ ໃນເຂດປາກຄະຍົມໄດ້ຍົກຍ້າຍໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ຢູ່ ໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳຫ່າງຈາກທີ່ຕັ້ງບ້ານໃນປະຈຸບັນຂອງພວກເຂົາ 30 ກິ ໂລແມັດ. ໃນອະນະທີ່ບ້ານໄດ້ຖືກຍົກຍ້າຍຈາກເຂດທີ່ສະເໝີໃຫ້ມີການ ກໍ່ສ້າງໂຄງການເຊກອງ 4 ນັ້ນ ຊາວບ້ານໄດ້ຮັບການບອກກ່າວວ່າ ພວກເຂົາຈຳເປັນຕ້ອງຍົກຍ້າຍ ເພື່ອຢຸດເຊົາ “ການຖາກຖາງປ່າເຮັດ ໄຮ” ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນປະຊາຊົນໄດ້ຮັບຄວາມລົ້ມເຫລວໃນການຜືນ ຝູງການດຳລົງຊີວິດຂອງຊາວບ້ານ. ກອງທຶນອະນຸ ລັກທຳມະຊາດໂລກ

ປະຈຳ ສປປ ລາວ (WWF) ໄດ້ຍົກ ເອົາຄຳເວົ້າຂອງຜູ້ນຳຊຸມຊົນບ່ອນ ໜຶ່ງທີ່ເວົ້າວ່າ: ຂ້ອຍບໍ່ຢາກວິຈານ ລັດຖະບານ ແຕ່ພວກເຮົາມີບັນຫາ ແທ້, ການຜະລິດເຂົ້າຂອງພວກເຮົາ ຢູ່ບ່ອນນີ້ຕົກຕ່ຳລົງຫລາຍ ພວກເຮົາ ມີທີ່ດິນຫລວງຫລາຍ ແຕ່ນັ້ນບໍ່ເໝາະ ສົມກັບການປູກເຂົ້າ. ຂ້ອຍໄດ້ສະເໜີ ລັດຖະບານ ເພື່ອໃຫ້ຊ່ວຍເຫລືອພວກ ຂ້ອຍໃນດ້ານການລ້ຽງສັດ ແຕ່ພວກ ເຂົາບໍ່ມີທຶນຈັກໜ້ອຍເລີຍ. ດຽວນີ້ ພວກເຮົາມີໂຮງຮຽນແລ້ວ ແລະ ມັນ ກໍ່ເປັນການດີ ແຕ່ທີ່ສຳຄັນກໍ່ຄື ເວລາ ໃດທີ່ພວກເຮົາອິດຫົວຂຶ້ນມາ ແທນ

ທີ່ວ່າເດັກນ້ອຍລູກຫລານຂອງພວກເຮົາຈະໄປໂຮງຮຽນ 9 ແຕ່ພວກ ເຂົາຊຳພັດຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ພາກັນເຂົ້າປ່າເຂົ້າດົງໄປຫາຢູ່ຫາກິນ.

ບໍລິສັດນຳຄອນຊາວ (Norconsult) ໄດ້ຄັດຄ້ານບົດສະເໜີ ຂອງລັດຖະບານ ເພື່ອຍົກຍ້າຍ 18 ບ້ານ ໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານຢູ່ຈຸດດຽວກັນ ແລະ ໄດ້ສະເໜີໃຫ້ຈັດ 18 ບ້ານນັ້ນ ໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານຢູ່ໃນ 5 ຫລື 6 ຈຸດ ຕ່າງກັນຢູ່ໃນເມືອງລະມາມ ແລະ ກະລິນ. ສູນກາງເມືອງກະລິນຈະໄດ້ ຍົກຍ້າຍໄປຕັ້ງຢູ່ໃກ້ໆກັບບ້ານວາກ. ການສຶກສາສິ່ງແວດລ້ອມເບື້ອງ

ຄົນຫາປາຈາກບ້ານເຂດ ໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າເຊກອງ 4, ພາຍໂດຍ: Marcus Rhineland

ຕົ້ນ (IEE) ຂອງບໍລິສັດນໍຄອນຊາວ (Norconsult) ໄດ້ລະບຸວ່າ “ເຂດທີ່ຕັ້ງຈັດສັນທີ່ໄດ້ສະເໜີມານັ້ນ ບໍ່ເໝາະສົມແກ່ການຜະລິດກະສິກໍາ ຖາວອນ ຍ້ອນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຄວາມບໍ່ອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ ເພື່ອນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການເຮັດກະເສດສູນ” ສອງເຂດນີ້ມີຄວາມເໝາະສົມສໍາລັບການປູກຕົ້ນຢາງພາລາ, ຕົ້ນນໍ້າມັນປາມ, ອ້ອຍ ແລະ ຊາ. ອາຊີບສໍາລັບຄອບຄົວຍົກຍ້າຍຈັດສັນໃໝ່ ອາດແມ່ນການເຮັດວຽກຢູ່ໃນສ່ວນປູກເຫລົ່ານີ້ ແລະ ຈາກນັ້ນ, ກໍ່ເຮັດວຽກນໍາໂຮງງານປຸງແຕ່ງໃນທ້ອງຖິ່ນ. ສະນັ້ນ, ບັນຫານີ້ອາດຈະມີຄວາມຕ້ອງການທຶນຈໍານວນຫລວງຫລາຍ ເພື່ອການລົງທຶນ ແລະ ສໍາຫລວດ/ທົດລອງ ໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານທີ່ຍາວນານ ລະຫວ່າງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນໃນເບື້ອງຕົ້ນໄປຫາການສ້າງລະບົບການດໍາລົງຊີວິດ 10 ໃໝ່ທີ່ສາມາດຄົງຕົວຢູ່ໄດ້.

ປະຊາຊົນສ່ວນໃຫຍ່ທີ່ຈະໄດ້ຍົກຍ້າຍ ແມ່ນຊົນເຜົ່າກຽດດັງເດີນທີ່ມີການດໍາລົງຊີວິດຕິດພັນໜຽວແໜ້ນກັບສາຍນໍ້າເຊກອງມາແຕ່ດົນນານ. ແມ່ນອນວ່າພວກເຂົາຈະມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຢ່າງບໍ່ຕ້ອງສົງໃສໃນການປັບຕົນເອງເຂົ້າສູ່ຊີວິດໃໝ່ໃນການເຮັດວຽກຢູ່ໃນສ່ວນ ຊຶ່ງມີຄວາມແຕກຕ່າງໄປຈາກສາຍນໍ້າທີ່ພວກເຂົາເຄີຍເຝິງພາອາໄສໄດ້ຫລາຍເຊັ່ນຄົນ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆທີ່ຈະຕາມມາ.

ບໍລິສັດນໍຄອນຊາວ (Norconsult) ໄດ້ຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງໂຄງການເຊກອງ 4 ຂຶ້ນມາໃນຂັ້ນເມືອງ, ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນສູນກາງ. ໃນລະຫວ່າງກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືນັ້ນ, ບໍລິສັດໄດ້ຮັບລາຍງານວ່າ ບ້ານຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍແຕ່ລະແຫ່ງ ໄດ້ສະເໜີຂໍ້ຄວາຍ 2 ໂຕສໍາລັບທຸກໆຄົວເຮືອນທີ່ຈະໄດ້ຍົກຍ້າຍຍ້ອນເຂື່ອນເຊກອງ 4. ຍ້ອນວ່າ

ແຕ່ລະຄອບຄົວມີຄວາມຈໍາເປັນທີ່ຈະຕ້ອງທໍາຜິດບວງສວງດ້ວຍຄວາຍ 1 ໂຕ ກ່ອນທີ່ຈະຍ້າຍໜີອອກຈາກບ້ານໄປ ແລະ ອີກຄວາຍ 1 ໂຕ ເພື່ອທໍາຜິດບວງ ສວງເຈົ້າຖິ່ນເຈົ້າຖານຢູ່ສະຖານທີ່ແຫ່ງໃໝ່ ເພື່ອເປັນການຂໍຜິວຂໍເຊົາພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ຍ້າຍໄປຮອດໄປເຖິງ. ຖ້າບໍ່ປະຕິບັດຄືແນວນັ້ນ, ຜິສາງນາງຮ້າຍອາດຈະເຮັດໃຫ້ສະມາຊິກໃນຄອບຄົວ ຂອງພວກເຂົາເຈັບໄຂ້ໄດ້ປ່ວຍ ຫລື ບໍ່ກໍ່ຈະປະສົບເຄາະຮ້າຍຕ່າງໆນາໆ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ບໍ່ຄາດຄິດເລີຍວ່າບໍລິສັດພາກພື້ນນໍ້າມັນຂອງລັດເຊຍ (Region Oil Company of Russia) ຈະຕົກລົງຮັບປາກກັບຊາວບ້ານວ່າ ຈະສະໜອງການຊົດເຊີຍໃຫ້ແກ່ຄວາມຕ້ອງການປະເພດນີ້ຂອງຊາວບ້ານ ເຖິງວ່າມັນເປັນເຫດຜົນທີ່ບໍ່ສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍ ແລະ ເປັນຄໍາຮ້ອງຂໍສໍາຄັນເກີດຈາກຈິດໃນຂອງຜູ້ທີ່ມີຄວາມເຊື່ອຖືຜິສາງນາງຮ້າຍ.

ຜົນກະທົບຕໍ່ການປະມົງ

ນໍ້າເຊກອງເປັນສາຍນໍ້າທີ່ຄ້າຈຸນຄວາມຫລາກຫລາຍຂອງສິ່ງທີ່ມີຊີວິດຢູ່ໃນນໍ້າ ໃນນັ້ນກໍ່ແມ່ນລວມທັງປາປະມານ 300 ຫາ 350 ຊະນິດພັນ ຊຶ່ງຖືເປັນສັດສ່ວນສໍາຄັນຂອງຝູງປາທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍໄປມາໃນໄລຍະເສັ້ນທາງຍາວໄກ. ນອກນັ້ນກໍ່ຍັງມີຊະນິດພັນປາທ້ອງຖິ່ນຈໍານວນຫລວງ ຫລາຍຢູ່ໃນສາຍນໍ້າເຊກອງ ຊຶ່ງຫາກໍ່ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກທາງວິທະຍາສາດ ໃນນັ້ນ, ກໍ່ລວມມີປາເໝັນ (Osphronemus exodon) ແລະ ປາໝູນນໍ້າຈິດ (Botia splendid). ໃນສາຍເຊແຫ່ງນີ້ມີປາໃຫຍ່ຫລາຍຊະນິດ ເຊັ່ນ ປາຝາໄລ (String rays) ແລະ ປາສັກ (Luciocyprinus striolatus) ຊຶ່ງເປັນຊະນິດພັນຫາທີ່ເລີ່ມຫາຍາກ ມີນໍ້າໜັກແຕ່ 70

ຄົນຫາປາຈາກບ້ານເຂດໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າເຊກອງ 4, ພາຍໂດຍ: Marcus Rhineland

ກິໂລ ຊື່ນໄປຫາ 100 ກິໂລ ແລະ ຊະນິດປາເຫລົ່ານີ້ ຍັງຈະມີຢູ່ໃນເຂດນ້ຳເຊກອງຕອນເໜືອ. ຊະນິດຜັນປາທັງໝົດເຫລົ່ານີ້ ຈະໄດ້ຮັບໄຟຄຸກຄາມຈາກການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນເຊກອງ 4.

ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ 11 ຂອງໂຄງການເຊກອງ 4 ຄາດວ່າ ຈະມີປະຊາຊົນຈຳນວນ 85,000 ຄົນ ໃນແຂວງເຊກອງ ແລະ 105,000 ຄົນ ໃນແຂວງອັດຕະປື ທີ່ອາໄສການຫາປາໃນສາຍນ້ຳເຊກອງ ເພື່ອບໍລິໂພກແລະ ສ້າງລາຍຮັບ. ການປະເມີນຜົນກະທົບໄດ້ຝຶກຈາລະນາວ່າ ແຕ່ລະປີມີການຫາປາໃນນ້ຳເຊກອງແຂວງອັດຕະປື ແລະ ແຂວງເຊກອງ ມີເກືອບເຖິງ 10,000 ໂຕນ ຊຶ່ງຄິດເປັນລາຄາຕາມທ້ອງຕະຫລາດປະມານ 18.7ລ້ານໂດລາສະ ຫະລັດຕໍ່ປີ.

ການສຶກສາສິ່ງແວດລ້ອມເບື້ອງຕົ້ນ (IEE) ຂອງບໍລິສັດນໍຄອນຊາວ (Norconsult) ໄດ້ລະບຸວ່າໂຄງການເຊກອງ 4 ຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ນ້ຳເຊກອງຈົນສຸດສາຍ ລົງໄປຈົນຮອດຈຸດປ່ອງໃສ່ແມ່ນ້ຳຂອງ. ກະແສການໄຫລຂອງນ້ຳໃນລະດູແລ້ງຢູ່ແຂວງອັດຕະປື ຄາດວ່າຈະມີເຖິງ 84% ສູງກວ່າປະຈຸບັນ ແລະ ໂດຍທົ່ວໄປລະດັບນ້ຳໃນລະດູຝົນຈະຫລຸດລົງ. ຍ້ອນວ່າເຂື່ອນຈະຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າ 8 ຫາ 16 ຊົ່ວໂມງຕໍ່ມື້, ບໍລິສັດນໍຄອນຊາວ (Norconsult) ເວົ້າວ່າ “ກະແສການໄຫລປະຈຳວັນຂອງນ້ຳ ແລະ ລະດັບນ້ຳໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳຈະມີການປ່ຽນແປງຢ່າງຫລວງຫລາຍ” ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ສະເໜີໃຫ້ພະຍາຍາມຮັກສາລະບົບອຸທິກກະສາດເຂດລຸ່ມນ້ຳໂຄງການໄວ້ໃຫ້ຢູ່ຄືເກົ່າ ແລະ ປ່ອຍນ້ຳໃນລະດັບຕໍ່າສຸດ ເພື່ອຮັບ ປະກັນເຮັດໃຫ້ກະແສການໄຫລຂອງນ້ຳຫລຸດລົງ ໜຶ່ງສ່ວນສາມຂອງສະເລ່ຍກະແສການໄຫລຂອງນ້ຳໃນສະພາບກ່ອນມີໂຄງການ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຍັງບໍ່ມີອັນໃດຈະແຈ້ງວ່າ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຈະນຳເອົາຂໍ້ສະເໜີແນະເຫລົ່ານີ້ໄປປະຕິບັດຄືແນວໃດ ໂດຍອີງໃສ່ລະບົບການດຳເນີນງານຂອງເຂື່ອນທີ່ໄດ້ສະເໜີມານັ້ນ. ໂຄງການຍັງຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບຕໍ່ລະບົບອຸທິກກະສາດໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳຢ່າງຮຸນແຮງ ໃນເວລາມີການບັນຈຸນ້ຳເຂົ້າໃສ່ອ່າງເກັບນ້ຳຂອງໂຄງການ - ຊຶ່ງແມ່ນຂະບວນການທີ່ຕ້ອງໃຊ້ເວລາຫລາຍປີ.

ຢູ່ໃນບົດສຶກສາສິ່ງແວດລ້ອມເບື້ອງຕົ້ນ (IEE) ນັ້ນ ບໍລິສັດນໍຄອນຊາວ (Norconsult) ໄດ້ຄາດການເອົາໄວ້ລ່ວງໜ້າວ່າ “ເຂື່ອນເຊກອງ 4 ຈະສ້າງບັນຫາ ແລະ ປົດກັນເສັ້ນທາງເຂື່ອນຍ້າຍຂອງປາໃນໄລຍະທາງຍາວໄກຈາກແມ່ນ້ຳຂອງຂຶ້ນໄປຫນ້າເຊກອງ ແລະ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ຂາດປັດໃຈກະຕຸ້ນທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອໃຫ້ເກີດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ ເຊັ່ນວ່າ ນ້ຳຖ້ວມໃນຕົ້ນລະດູຝົນ” ປາຫລາຍຊະນິດຜັນໃນຈຳນວນນີ້ ເຄື່ອນຍ້າຍເປັນໄລຍະທາງໄກແສນໄກ ຕັ້ງແຕ່ເຂດສາມຫລ່ຽມແມ່ນ້ຳຂອງໃນປະເທດຫວຽດນາມ ແລະ ຕົງເລສາບໃນປະເທດກຳປູເຈຍ ລວມທັງຜັນປາດຸກ ຫລື ປາປະເພດນິວຣັງ (Calfish) ຈຳນວນໜຶ່ງ ແລະ ຊະນິດຜັນປາໂນນ້ອຍ ແລະ ໃຫຍ່ (Small & medium cyprinids 12) ນັບເປັນຫລາຍໆໂລງ.

ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ(EIA) ຂອງໂຄງການເຊກອງ 4 ກໍ່ຄືກັນກັບການສຶກສາສິ່ງແວດລ້ອມເບື້ອງຕົ້ນ(IEE) ຕ່າງກໍ່ໄດ້ຄາດການລ່ວງໜ້າເອົາໄວ້ວ່າ ໂຄງການນີ້ຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການປະມົງ

“ພວກເຮົາບໍ່ເຄີຍໄດ້ງົນກຸ່ງກັບຜົນກະທົບບໍ່ດີຈາກເຂື່ອນຕໍ່ນ້ຳກອງ. ບໍລິສັດມີແຕ່ບອກພວກເຮົາວ່າ: ພວກເຮົາຄວນຈະດີໃຈວ່າໂຄງການພັດທະນາຈະເຂົ້າມາໃນເຂດຂອງພວກເຮົາ. ພວກເຮົາຍັງບໍ່ທັນໄດ້ງົນ ຂ່າວແນວໃດກ່ຽວກັບການຊົດເຊີຍຕໍ່ຜົນເສຍຫາຍຂອງພວກເຮົາທີ່ເກີດມາຈາກເຂື່ອນພວກເຮົາໄປກໍ່ຈະໄດ້ຍົກ ຍ້າຍຄືກັນ”

-ແມ່ຍິງເຜົ່າບຣາວ ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດນ້ຳຕອນລຸ່ມໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນນ້ຳກອງ

ທັງຢູ່ໃນເຂດລຸ່ມເຂື່ອນ ແລະ ເໜືອເຂື່ອນ ຍ້ອນເຂື່ອນປົດກັນເສັ້ນທາງເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ ແລະ ເຮັດໃຫ້ເກີດການປ່ຽນແປງຕໍ່ລະບົບອຸທິກກະສາດເຂດລຸ່ມນ້ຳ ແລະ ການປ່ຽນແປງຄຸນນະພາບຂອງນ້ຳ ຊຶ່ງເກີດຈາກຝຸ່ນຕະກອນ, ນ້ຳໃນອ່າງເກັບນ້ຳຂາດອົກຊີ ແລະ ຜົນສະທ້ອນອື່ນໆ ທີ່ຈະຕາມມາ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໃນເມື່ອການປະເມີນຜົນກະທົບຮັບຮູ້ວ່າບັນຫາຄຸນນະພາບນ້ຳ ໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳຈະລົງຜົນສະທ້ອນບໍ່ດີຕໍ່ປາທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍໄປນາ. ແຕ່ກໍ່ປະກົດວ່າຂອບເຂດຂອງບັນຫາເຫລົ່ານີ້ບໍ່ໄດ້ນຳເອົາໄປຝຶກຈາລະນາກັນຢ່າງລະອຽດທີ່ຖ້ວນເລີຍ. ຕົວຢ່າງ ມີໃຫ້ເຫັນມາແລ້ວ ຈາກເຂື່ອນໃນນ້ຳເຊກອງໃນປະເທດຫວຽດ ນາມທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດບັນຫາຄຸນນະພາບນ້ຳ ຕັ້ງແຕ່ເຂື່ອນລົງໄປຈົນເຖິງຈຸດທີ່ນ້ຳເຊກອງໄປປ່ອງໃສ່ແມ່ນ້ຳຂອງໃນພາກຕາເວັນອອກສ່ຽງເໜືອຂອງປະເທດກຳປູເຈຍ ຊຶ່ງມີໄລຍະທາງຍາວກວ່າໄລ ຍະທາງລະຫວ່າງເຂື່ອນເຊກອງ 4 ໄປຫາແມ່ນ້ຳຂອງອີກຊ້ຳ.

ການປະເມີນຜົນສິ່ງແວດລ້ອມຍັງໄດ້ຄາດການເອົາໄວ້ວ່າ ການປະມົງໃນນ້ຳເຊກອງຕອນລຸ່ມໃນປະເທດກຳປູເຈຍຈະຫລຸດລົງ 10% ຍ້ອນຜົນກະທົບໂດຍກົງຈາກການກໍ່ສ້າງ ແລະ ການດຳເນີນງານຂອງເຂື່ອນເຊກອງ 4 ໃນນັ້ນກໍ່ລວມທັງຜົນກະທົບຕໍ່ຊະນິດປາເຄື່ອນຍ້າຍໄປນາ 15%. ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຍັງມີຄວາມຊັດເຈນໜ້ອຍກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທັງໝົດຈາກການປ່ຽນແປງທີ່ຈະມີຕໍ່ກຳປູເຈຍ ຍ້ອນວ່າຜູ້ຂຽນບໍ່ໄດ້ເກັບກຳເອົາສະຖິຕິຜົນລະເມືອງໃນປະເທດກຳປູເຈຍ ຫລື ທຳການສຳຫລວດພາກສະໜາມຢູ່ທີ່ນັ້ນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ພວກເຮົາໄດ້ສະເໜີແນະໂດຍພາງໆໄວ້ວ່າ ປະລິມານປາທີ່ອາດຈະສູນເສຍໄປນັ້ນ ມີປະມານ 350,000 ກິໂລ (10% ຂອງຈຳນວນປາທັງໝົດທີ່ຫາໄດ້), ຄິດເປັນມູນຄ່າ 661,500 ໂດລາສະ ຫະລັດຕໍ່ປີ.

ເຖິງວ່າ ມີປາຈຳນວນຫລວງຫລາຍ ທີ່ຄາດວ່າຈະສູນເສຍໄປຄືແນວນັ້ນກໍ່ຕາມ ແຕ່ການປະເມີນຜົນກະທົບກໍ່ບໍ່ໄດ້ສະເໜີໃຫ້ມີການຊົດເຊີຍໂດຍກົງ ແກ່ຊາວບ້ານແຕ່ຢ່າງໃດເລີຍ. ພຽງແຕ່ມີການຊື້ແນະຢູ່ໃນການກວດກາເທົ່ານັ້ນ ໂດຍບໍ່ມີການຮັບປະກັນ ຫລື ຈົບປະມານສຳລັບການຊົດເຊີຍຕໍ່ການປະມົງ ນອກຈາກວ່າ ເມື່ອໃດການກວດກາພົບເຫັນການປະມົງຫລຸດລົງເທົ່ານັ້ນ. ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ, ເບິ່ງຄືວ່າການກວດກາບໍ່ໜ້າຈະມີຂຶ້ນຕາມທີ່ໄດ້ສະເໜີແນະໄປ ຍ້ອນວ່າເວລານີ້ ຍັງບໍ່ປະກົດເຫັນມີຄວາມພະຍາຍາມໃດໆເກີດຂຶ້ນເລີຍ ເພື່ອທີ່ຈະເກັບກຳຖານຂໍ້ມູນໃນການກະກຽມໃຫ້ແກ່ວຽກງານນີ້.

ການຄາດການລ່ວງໜ້າກ່ຽວກັບການປະມົງໃນອ່າງເກັບນ້ຳ
ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ນຳໃຊ້ສະຖິຕິການຈັບປາຈາກເຂື່ອນນ້ຳຊຶ່ງ ເພື່ອຄາດຄະເນລ່ວງໜ້າສະເລ່ຍການຫາປາໃນເຂດອ່າງ

ເຮືອນດັ້ງເດີມຂອງເຜົ່າຕະເນີນ ຕັ້ງຢູ່ຫ່າງຈາກເຂດທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນເຊກອງ 4 ປະມານ 1 ກິໂລແມັດ, ພາບໂດຍ: ນົກຂະໜົນ.

ເກັບນໍ້າມາເປັນ 20 ກິໂລ/ຄົນ/ປີ ຫລື ປະມານ 275 ໂຕນ/ປີ ໂດຍຄິດເປັນມູນຄ່າ 520.000 ໂດລາສະຫະລັດ.15 ແຕ່ຜູ້ຂຽນເອງຮູ້ສຶກວ່າ ເປັນການຄາດຄະເນຄວາມແຕກຕ່າງທີ່ສໍາຄັນລະຫວ່າງອ່າງເກັບນໍ້າສອງແຫ່ງນີ້ຕໍ່ເກີນໄປ: ນໍ້າຖິ້ມ 1 ເປັນອ່າງເກັບນໍ້າທີ່ຂ້ອນຂ້າງກວ້າງ ແລະ ຕື້ນ ໃນຂະນະທີ່ອ່າງເກັບນໍ້າເຊກອງນັ້ນອາດຈະເລິກ ແລະ ແຄບ. ປະກົດວ່າການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຈະເບິ່ງຂ້າມຄວາມຈິງທີ່ວ່າ ອ່າງເກັບນໍ້າເຊກອງ 4 ຈະເປັນອ່າງທີ່ມີນໍ້າຂາດອົກຊີ ຍ້ອນຂະໜາດ ແລະ ຄວາມເລິກຂອງອ່າງ ຊຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ທ່າແຮງຂອງອ່າງເກັບນໍ້າ ເພື່ອຄັ່ງຈຸນຊຸມຝູງປາຈຳນວນນະຫາສານນັ້ນຫຼຸດລົງຢ່າງຫລວງຫລາຍ. ຂໍສະເໜີແນະນອງການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມສະສົມ ແລະ ຄຸ້ມຄອງອ່າງເກັບນໍ້າ ກໍ່ຍັງເປັນການຕີລາຄາທ່າແຮງຂອງອ່າງເກັບນໍ້າສໍາລັບການພັດທະນາການປະມົງນໍ້າສູງເກີນໄປ. ຖ້າອີງໃສ່ປະສົບການທີ່ມີມາແລ້ວກໍ່ອ່າງເກັບນໍ້າອື່ນໆ ໃນເຂດພາກພື້ນ. ໃນຄວາມຈິງນັ້ນ, ການຈັບປາໃນເຂດອ່າງເກັບນໍ້າເຊກອງ 4 ແຫ່ງນີ້ ອາດຈະມີໜ້ອຍກວ່າເຄື່ອງໜຶ່ງຂອງຈຳນວນປາ ທີ່ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ຄາດຄະເນລ່ວງໜ້າເອົາໄວ້.

ຜົນກະທົບຕໍ່ຊະນິດພັນສັດທີ່ສໍາຄັນອື່ນໆ
ເຂື່ອນເຊກອງ 4 ຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບທີ່ຮ້າຍແຮງຕໍ່ສັດປ່າ. ຫາດຊາຍຍາມແລ້ວເປັນສາຍຍາວຢຽດໃນນໍ້າເຊກອງ ແມ່ນຖິ່ນອາໄສທໍາມະຊາດສໍາຄັນຂອງຈຳນວນຊະນິດພັນນົກນໍ້າ ເຊັ່ນ ນົກນາງນວນນໍ້າ, ນົກຂາຍາວ, ຈໍາພວກນົກຍາງ, ນົກນາງນວນນໍ້າ (River Tern), ນົກຂາຍາວຈໍາພວກນົກຍາງ (Small Pratincole), ນົກເປັດນໍ້າ(Great thick-knee), ນົກຍາງ (Little-ringed Plover) ແລະ ນົກກະແດບເຕົ້າ (Mekong Wagtail). ການປ່ຽນແປງໃນລະບົບເຂດ

ລຸ່ມນໍ້າເຊກອງ ຍ້ອນການກໍ່ສ້າງໂຄງການເຊກອງ 4 ແລະ ເຂື່ອນອື່ນໆ ໃນເຂດເໜືອນໍ້າຈະເຮັດໃຫ້ເກີດນໍ້າຖ້ວມຊາຍຫາດແຄມນໍ້າ ທີ່ເປັນຖິ່ນຢູ່ ແລະ ເຮືອນຮັງຂອງຝູງນົກນໍ້າ ແລະ ສາມາດມີຜົນກະທົບຕໍ່ຝູງນົກນໍ້າອືກ. ພ້ອມກັນນັ້ນກໍ່ຈະເຮັດໃຫ້ການຕາຍຂອງນົກນ້ອຍໃນລະດູແລ້ງເພີ່ມສູງຂຶ້ນເນື່ອງຈາກວ່າລະດັບນໍ້າສູງຂຶ້ນ. ນອກຈາກນີ້, ສັດນໍ້າຊະນິດອື່ນໆ ເຊັ່ນ ປາຝາ ແລະ ປາຂ່າ - ປາໂລມານນໍ້າຈິດ(Irawaddy Dolphin) ທີ່ລອຍຈາກເຂດທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນເຊກອງ 4 ຂຶ້ນໄປສູ່ເຂດເໜືອນໍ້າ ໃນປະຈຸບັນຈະໄດ້ຮັບຜົນສະທ້ອນບໍ່ດີຈາກໂຄງການ.

ການເສີຍແຜ່ຂໍ້ມູນ ແລະ ການປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບໂຄງການ
ບໍລິສັດນໍ້າມັນປະຈຳພາກພື້ນຂອງລັດເຊຍ (Region Oil Company of Russia) ເປັນບໍລິ ສັດທີ່ມີຄວາມລຶກລັບ, ພວກເຂົາບໍ່ມີລະບົບເວບໄຊ (Website) ແລະ ເປັນການຍາກທີ່ຈະຊອກຫາຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການດໍາເນີນງານຂອງພວກເຂົາ. ເນື່ອງຖືກຖາມຈາກທີ່ປຶກສາການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມຂອງບໍລິສັດນໍ້າມັນປະຈຳພາກພື້ນຂອງລັດເຊຍ, ຜູ້ອໍານວຍການຝ່າຍບໍລິຫານຂອງໂຄງການເຊກອງ ແລະ ນໍ້າກອງກໍ່ໄດ້ບອກວ່າ ຄວາມເປັນມາຂອງບໍລິສັດເປັນ “ສິ່ງລຶກລັບ” ນອກຈາກທີ່ໄດ້ຮັບຮູ້ເຖິງຜົນກະທົບຂ້າມຊາຍແດນຂອງໂຄງການເຊກອງ 4 ແລ້ວ ກໍ່ບໍ່ປະກົດເຫັນມີການສຶກສາສິ່ງແວດລ້ອມເບື້ອງຕົ້ນ (IEE) ຫລື ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (EIA) ປະຕິບັດສໍາເລັດໃນປະເທດກໍາປູເຈຍແຕ່ຢ່າງໃດ. ພາຍຫລັງທີ່ມີການສຶກສາສິ່ງແວດລ້ອມເບື້ອງຕົ້ນໄດ້ປະຕິບັດສໍາເລັດລົງແລ້ວ, ປະກົດວ່າບໍລິ ສັດນໍ້າຄອນຊາວ (Norconsult) ໄດ້ຂໍໃຫ້ຄະນະກໍາມາທິການແມ່ນໍ້າຂອງແຫ່ງຊາດລາວແຈ້ງໃຫ້ຝ່າຍກໍາປູເຈຍຊາບເຖິງຜົນກະທົບບໍ່ດີທີ່ຄິດວ່າຈະເກີດຈາກໂຄງການເຂື່ອນເຊກອງ 4. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ,

ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງແຫ່ງຊາດລາວໄດ້ປະຕິເສດ ແລະ ກ່າວວ່າ ຍັງບໍ່ທັນເຖິງເວລາທີ່ຈະແຈ້ງໃນຝ່າຍກຳປູເຈຍທີ່ເປັນຄູ່ກະນົດຊາບເທື່ອ. ຈົນມາຮອດເດືອນພຶດ ສະພາ 2008, ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງແຫ່ງຊາດກຳປູເຈຍ ໄດ້ເວົ້າວ່າ ພວກເຮົາຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບ “ບົດລາຍງານລະອຽດກ່ຽວກັບແຜນພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກເຊກອງຂອງລາວ” 16 ເຖິງວ່າການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງໂຄງການດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ປະຕິບັດສຳເລັດແລ້ວກໍຕາມ .

ປະກົດວ່າການປະຊຸມປຶກສາຫາລືໃນວຽກງານໂຄງການ ໄດ້ສະເໜີທັດສະນະທີ່ບໍ່ມີຄວາມຈຶ່ງກ່ຽວກັບໂຄງການ ຊຶ່ງບໍ່ຍາມຮັບຮູ້ເຖິງຜົນກະທົບບໍ່ດີຂອງເຂື່ອນເຊກອງ 4 ທີ່ຈະມີຕໍ່ຊັບພະຍາ ກອນ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງຊາວບ້ານ. ພະນັກງານແຂວງເຊກອງຫລາຍຄົນຍັງຄົງມີຄວາມຫວັງເລື່ອນລອຍຢູ່ວ່າ ໂຄງການຈະຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໄດ້ຫລືບໍ່ ໂດຍໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າພວກເຂົາບໍ່ເຄີຍໄດ້ຍິນບັນຫາທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຈາກເຂື່ອນ. ຕົກມາຮອດທ້າຍປີ 2008, ໂດຍອ້າງເຖິງຄຳເວົ້າຂອງທ່ານ ລຽງ ຄຳພູມ ຮອງເຈົ້າແຂວງ ທີ່ເວົ້າວ່າ “ໂຮງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ ບໍ່ພຽງແຕ່ຈະສະໜອງນ້ຳຊົນລະປະທານເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງຈະສະໜອງ ແຫລ່ງການປະມົງໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນໃນໄລຍະຍາວນ່າອີກ. ນອກຈາກນັ້ນ ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງປ່າ ຈະສະໜອງລາຍຮັບເພີ່ມເຕີມໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນຊາວກະລືມ ແລະ ຈະເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາຫລຸດຜົນອອກຈາກເສັ້ນກຳນົດຄວາມທຸກຍາກ. 17 ປະກົດວ່າ ທ່ານ ລຽງ ຄຳພູມ ຮອງເຈົ້າແຂວງຍັງບໍ່ຮູ້ວ່າ ໂຄງການເຊກອງ 4 ບໍ່ໄດ້ເອົາວຽກງານຊົນລະປະທານເຂົ້າຢູ່ໃນແຜນຂອງໂຄງການ ແລະ ກໍ່ບໍ່ຮູ້ເລີຍວ່າໂຄງການນີ້ຈະເຮັດໃຫ້ປະລິມານປ່າໃນແຂວງຂອງເພີ່ມ ຫລຸດລົງຢ່າງຫລວງຫລາຍ ແຜນທີ່ຈະຊ່ວຍເພີ່ມປະລິມານປ່າໃຫ້ຫລາຍຂຶ້ນດັ່ງເພີ່ມເຂົ້າໃນນັ້ນ.

ເຂື່ອນເຊກອງ 5

ຂໍ້ມູນລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບໂຄງການເຊກອງ 5 ມີໃຫ້ເຫັນພຽງແຕ່ເລັກໜ້ອຍເທົ່ານັ້ນ. ໃນປີ 1999, ການສຶກສາວິໄຈໂດຍ Halcrow ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ຖິ່ນຢູ່ອາໄສຂອງສັດປ່າໃນເນື້ອທີ່ 135 ກິໂລແມັດມົນທົນ ຈະຖືກນຳຈາກອ່າງເກັບນ້ຳໂຄງການເຊກອງ 5 ຖ້ວມ ແລະ ບັນຫາໄພນ້ຳຖ້ວມນີ້ຈະເປັນໄພຄຸກຄາມຕໍ່ຊີວະນາໆພັນໃນເຂດດັ່ງກ່າວ. ດຽວນີ້ຄາດວ່າ ອ່າງເກັບນ້ຳໂຄງການເຊກອງ 5 ນີ້ຈະມີຂະໜາດໃຫຍ່ກວ່າທີ່ Halcrow ໄດ້ຄາດຄະເນເອົາໄວ້ກ່ອນ ແລະ ຈະມີຂະໜາດຍາວ ແລະ ແຄບ ຊຶ່ງຈະເປັນຜົນສະທ້ອນຫລວງຫລາຍຕໍ່ສາຍນ້ຳເຊກອງໃນໄລຍະອັນຍາວຢຽດ. ໂດຍອີງຕາມ Halcrow, ໂອກາດເປັນໄປໄດ້ເຖິງ 90% ວ່າຈະຕ້ອງໃຊ້ເວລາຫລາຍກວ່າ 3 ປີ ເພື່ອຈະເອົານ້ຳເຂົ້າອ່າງເກັບນ້ຳເຊກອງ 5 ໃຫ້ສຳເລັດ. 18

ຍ້ອນເຂື່ອນເຊກອງ 4, ເຂື່ອນເຊກອງ 5 ຍັງຈະເຮັດໃຫ້ຜົນກະທົບເຂດລຸ່ມນ້ຳມີຄວາມຮ້າຍແຮງເພີ່ມຂຶ້ນ. ບໍ່ຕ່າງຫຍັງຈາກເຂື່ອນທີ່ສ້າງຂຶ້ນມາກ່ອນໃນນ້ຳເຊກອງ, ເຂື່ອນເຊກອງ 5 ຈະເຮັດໃຫ້ລະບົບນິເວດ ແລະ ການປະມົງຂອງນ້ຳເຊກອງຕອນລຸ່ມ ແລະ ຕອນເໜືອທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຫລວງຫລາຍ. ນ້ຳໃນອ່າງເກັບນ້ຳຈະເກີດການຂາດອົກຊີ. ເພາະສະນັ້ນ, ມັນບໍ່ໜ້າຈະເປັນໄປໄດ້ທີ່ອ່າງເກັບນ້ຳຈະສາມາດຊ່ວຍຄຳຈຸນຜູງປ່າຈຳນວນມະຫາສານໄດ້. ນອກນັ້ນກໍ່ຈະມີຜົນສະທ້ອນບໍ່ດີໂດຍກົງຕໍ່ຄຸນນະພາບນ້ຳໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳໃຕ້ອ່າງເກັບນ້ຳເຊກອງ 4. ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຮ້າຍແຮງທີ່ສຸດເກີດຂຶ້ນໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳ ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງມີລະບຽບການປ່ອຍນ້ຳຈາກເຂື່ອນ ລວມທັງລະບຽບການຕ່າງໆກ່ຽວກັບການປ່ອຍນ້ຳເຂົ້າ

ສູ່ຄອບຄົວແຄບກ້ອງເຂື່ອນໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳ. ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກເຂື່ອນເຊກອງ 5 ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນກຸ່ມຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍທີ່ທຸກຍາກຂາດຄວາມໝັ້ນຄົງເຊັ່ນ ເຜົ່າກະຕູ່. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອແກ່ເຂົາເຈົ້າເປັນຜິເສດ.

ບໍລິສັດ Halcrow ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຂົ້າຫາຂໍ້ມູນປະຊາກອນ ໃນເຂດອ່າງເກັບນ້ຳເຂື່ອນເຊກອງ 5 ພ້ອມກັບຂໍ້ມູນຕົວເລກປະຊາຊົນທີ່ທາງບໍລິສັດມີກໍ່ແຕກຕ່າງກັນ ແຕ່ 789 ຄົນ ໄປເຖິງ 1,728 ຄົນ. ບາງບ້ານຕັ້ງຢູ່ໃນເຂດອ່າງເກັບນ້ຳໃນເມືອງກ່ອນທີ່ໄດ້ຖືກຍົກ ຍ້າຍອອກໄປໃນບໍ່ເທົ່າໃດປີຜ່ານມາ ແລະ ບາງບ້ານທີ່ຍົກຍ້າຍໄປແລ້ວກໍ່ກັບຄືນມາບ້ານເກົ່າຂອງຕົນ. ປະຊາຊົນປະມານໜຶ່ງສ່ວນສາມທີ່ຖືກຂັບໄລ່ອອກໄປຈາກບ້ານໜຶ່ງໃນເຂດອ່າງເກັບນ້ຳເຊກອງ 5 ພາຍໃນປີດຽວກໍ່ເສຍຊີວິດໄປ ໂດຍສະເພາະຍ້ອນພະຍາດໄຂ້ປ່າ 19 ເໝືອນດັ່ງໂຄງການເຊກອງ, ຜູ້ທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານຢູ່ບ່ອນໃໝ່ ຈາກເຂດໂຄງການດັ່ງແຕ່ຊຸມປີ 1990 ເປັນຕົ້ນມາທັງໝົດນັ້ນ ຄວນຈະໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍຄົບຖ້ວນຈາກລັດຖະບານລາວ ແລະ ຜູ້ຜັດທະນາໂຄງການ ໃນເມື່ອວ່າພວກເຂົາໄດ້ຍົກຍ້າຍໄປຢ່າງໜ້ອຍສຸດການຍົກຍ້າຍຂອງເຂົາເຈົ້າກໍ່ແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງທີ່ນອນຢູ່ໃນແຜນການຂອງເຂື່ອນ.

ໃນປີ 1995, ເຂດປ່າສະຫງວນເຊຊັບຖືກຈັດຢູ່ໃນປະເພດທິສາມຕາມເຮືອນໄຂຄວາມສຳຄັນຂອງການອະນຸລັກເຂດປ່າສະຫງວນໃນລາວ. ແຕ່ວ່າເຂື່ອນເຊກອງ 5 ຊຳພັດຖືຄາຄາຄຸນຄ່າຂອງເຂດອະນຸລັກແຫ່ງນີ້ຕໍ່າເກີນໄປ ຍ້ອນໂຄງການໄດ້ເປີດໂອກາດການເຂົ້າເຖິງປ່າສະຫງວນເຊຊັບ ໂດຍຜ່ານເສັ້ນທາງໂຄງການ ແລະ ຕາມມາດ້ວຍກຸ່ມກຳມະກອນກໍ່ສ້າງເປັນຈຳນວນຫລວງຫລາຍ. ເຂດພື້ນທີ່ສ່ວນໜຶ່ງຂອງປ່າສະຫງວນເຊຊັບນີ້ຈະຖືກນຳຖ້ວມ ແລະ ສາຍນ້ຳແຄບຂອງອ່າງເກັບນ້ຳຈະຕັດແຍກປ່າສະຫງວນອອກຈາກກັນເປັນສອງສ່ວນ. ເຂື່ອນເຊກອງ 5 ຍັງຈະບັງຄັບໃຫ້ປະຊາຊົນທີ່ອາໄສໃນເຂດອ່າງເກັບນ້ຳໃກ້ໆກັບສວນທຳມະຊາດ 20 ແຫ່ງນັ້ນອອກໄປໂດຍພາລະການ.

ພາກສະຫລຸບ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະ

ເຂື່ອນເຊກອງ 4 ແລະ ເຊກອງ 5 ຈະພາໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບຫລວງຫລາຍ, ລ້າງຜານວິຖີຊີວິດ ແລະ ຖານຊັບພະຍາກອນຂອງຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳ ແລະ ເຂດເໜືອນ້ຳຂອງເຂື່ອນ. ເຂື່ອນເຫລົ່ານີ້ຈະເຮັດໃຫ້ການປະມົງໃນອ່າງນ້ຳເຊກອງໃນລາວ ແລະ ກຳປູເຈຍຫລຸດລົງເປັນຈຳນວນຫລວງຫລາຍ. ນອກຈາກນັ້ນ, ກໍ່ຍັງສົ່ງຜົນສະ ທ້ອນບໍ່ດີຕໍ່ການປະມົງໃນເຂດອື່ນໆຂອງປະເທດກຳປູເຈຍ ກໍ່ຄື ແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ສາຂາແມ່ນ້ຳຂອງໃນລາວ, ກຳປູເຈຍ, ໄທ ແລະ ຫວຽດນາມນ່າອີກ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຜ່ານມານີ້ ທ່ານຮອງເຈົ້າແຂວງເຊກອງ ແລະ ອັດຕະປື ໄດ້ບອກກັບ ໜັງສືພິມວຽງຈັນທາຍ ວ່າ “ໂດຍລວມແລ້ວ ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກເຫລົ່ານີ້ຈະຊ່ວຍປັບປຸງເງື່ອນໄຂຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຈະປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນແຜນຍຸດທະສາດການຫລຸດຜ່ອນ ຄວາມທຸກຍາກຂອງປະເທດ 21” ການເບິ່ງໂລກໃນແງດິເກີນໄປ ໂດຍຮູ້ບໍ່ເຖິງການຄືແນວນີ້ ມັນ ບົ່ງບອກໃຫ້ເຫັນໂລດວ່າ ບໍລິສັດນັ້ນມັນປະຈຳພາກພື້ນຂອງລັດເຊຍ (Region Oil Company of Russia) ຂາດຄວາມພ້ອມຂະໜາດໃດ, ພະນັກງານລັດ ແລະ ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນຈະດຳເນີນການແນວໃດກ່ຽວກັບບັນຫາຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນ ແລະ ຈະປະເຊີນໜ້າກັບຜົນສະທ້ອນຕາມມາຈາກໂຄງການເຊກອງ 4 ແລະ 5 ເຫລົ່ານີ້.

ຂໍ້ສະເໜີແນະ

ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ໄດ້ຍົກຍ້າຍຈາກເຂດອ່າງເກັບນໍ້າໂຄງການເຊກອງ 4 ແລະ 5 ນັບແຕ່ຕົ້ນຊຸມປີ 1990 ຄວນຈະເປັນຜູ້ທີ່ເໝາະສົມໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍຢ່າງຄົບຖ້ວນຈາກລັດຖະບານລາວ ແລະ ນັກພັດທະນາເຂື່ອນ ຍ້ອນວ່າພວກເຂົາເຫລົ່ານັ້ນຢ່າງໜ້ອຍສຸດກໍ່ໄດ້ຖືກຍົກຍ້າຍອອກໄປກ່ອນທີ່ການພັດທະນາໂຄງການເຫລົ່ານັ້ນຈະໃຫ້ເຂົາອອກໄປ.

ອີງໃສ່ຜົນສະທ້ອນທີ່ເກີດຄວາມເສຍຫາຍຢ່າງຮ້າຍແຮງ ຈາກໂຄງການເຫລົ່ານີ້ທີ່ມີຕໍ່ການປະມົງໃນນໍ້າເຊກອງ ແລະ ສາຂາຂອງມັນນັ້ນ ຈຶ່ງເຫັນສົມຄວນນໍາເອົາແຜນ ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນເຊກອງ 4 ແລະ 5 ມາພິຈາລະນາທົບທວນຄືນໃໝ່ ແລະ ຄວນຊອກຫາຊ່ອງທາງໃໝ່ທີ່ດີກວ່າ.ລັດຖະບານລາວ ແລະ ນັກພັດທະນາເຂື່ອນ ຄວນກໍ່ການປົກສາຫາລືຢ່າງຈິງໃຈກັບ ປະເທດກໍາປູເຈຍ ແລະ ບັນດາປະເທດອື່ນໆ ໃນພາກພື້ນ ກ່ຽວກັບຜົນສະທ້ອນຂ້າມຊາຍແດນຂອງໂຄງການເຊກອງ 4. ຖ້າວ່າເຂື່ອນເຊກອງ 4 ໄດ້ຮັບການສ້າງຂຶ້ນມາ, ຜົນສະທ້ອນບໍ່ດີຈາກໂຄງການກໍ່ຄວນຈະໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ ໃນຂອບເຂດກວ້າງຂວາງເທົ່າທີ່ສາມາດເປັນໄປໄດ້ ດ້ວຍວິທີການເຈລະຈາຫາລືກ່ຽວກັບຍຸດທະສາດການຄ້າມາດຕະຢົດທຶກສາດໃນແຜນນໍ້າ ຫລື ໃນເຂດບໍລິເວນນໍ້າ ເພື່ອຮັກສາລະບົບນິເວດວິທະຍາ ແລະ ປະໂຫຍດຂອງລະບົບ. ຄວນຮັບປະກັນການຊົດເຊີຍຢ່າງຄົບຖ້ວນໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນສະທ້ອນຈາກໂຄງການທັງຢູ່ໃນລາວ ແລະ ປະເທດກໍາປູເຈຍ.

ຄວນໃຫ້ມີຖານຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການປະມົງ ກ່ອນຈະດໍາເນີນກິດຈະການກໍ່ສ້າງໃດໆທັງໝົດ ແລະ ຈາກນັ້ນ ກໍ່ຄວນດໍາເນີນການກວດກາຫລັງການກໍ່ສ້າງສໍາເລັດລົງ ເພື່ອກໍານົດໃຫ້ເຫັນຂະໜາດການຫລຸດລົງຂອງການປະມົງ ແລະ ພິຈາລະນາໃຫ້ການຊົດເຊີຍແກ່ຊາວບ້ານຕາມນັ້ນ. ຜົນຜະລິດຈາກການປະມົງທີ່ຄາດວ່າຈະໄດ້ຮັບຈາກອ່າງເກັບນໍ້າເຊກອງ 4 ຫລາຍເກີນໄປນັ້ນ ຄວນຈະໄດ້ນໍາມາຄິດໄລ່ຄືນໃໝ່ ເພື່ອກໍານົດໃຫ້ເຫັນຢ່າງຖືກຕ້ອງຊັດເຈນ ເຖິງຜົນຄາດຄະເນຂອງການສູນເສຍສຸດທິດ້ານການປະມົງຂອງປະຊາຊົນຜູ້ຕັ້ງຖານໃໝ່.

ໝາຍເຫດ

- 1 Sekong ສາມາດສະກົດຄຳນີ້ໄດ້ອີກວ່າ Xekong.
- 2 Norconsult, ການປະເມີນຜົນສະທ້ອນຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (EIA), ຂອງເຂດອ່າງເກັບນໍ້າເຊກອງ 4 HEP, ບົດສັງລວມຫຍໍ້ກ່ຽວກັບການສຶກສາສິ່ງແວດລ້ອມເບື້ອງຕົ້ນ(ວຽງຈັນ 2007) ໜ້າທີ 17.
- 3 “ຫວຽດນາມຈະຮ່ວມກັບລາວກໍ່ສ້າງໂຮງງານຜະລິດວານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ” ສໍານັກຂ່າວວຽງຈັນ, 20 ມິຖຸນາ 2003.
- 4 “ນັກລົງທຶນລັດເຊຍລົງນາມໃນຂໍ້ຕົກລົງເຊກອງ,” ໜັງສືຜົມວຽງຈັນທາຍ ວັນທີ 13 ມິຖຸນາ 2006.
- 5 “ໂຄງການຜະລິດວານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກກໍ່ລົງຢູ່ໃນຂົນພິຈາລະນາ” ໜັງສືຜົມວຽງຈັນທາຍ ວັນທີ 16 ມິຖຸນາ 2008.
- 6 “ລັດຖະບານລາວເປີດໄຟຂຽວໃຫ້ແກ່ໂຄງການຜະລິດວານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກໃນແຂວງເຊກອງ ແລະ ອັດຕະປື” ສໍານັກຂ່າວສານປະເທດລາວ, 26 ມິຖຸນາ 2008.
- 7 “ລັດເຊຍຈະພັດທະນາຜະລິດວານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກລາວ” ໜັງສືຜົມວຽງຈັນທາຍ ວັນທີ 23 ທັນວາ 2005.
- 8 ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນກ່ອນ (Ibid..)
- 9 ການພັດທະນາທີ່ໄດ້ມາດ້ວຍການໃຊ້ຈ່າຍ (development comes at a

cost): ການອະນຸລັກອ່າງນໍ້າເຊກອງ ໃນ ສປປ ລາວ ຕໍ່ໜ້າສະພາບການປ່ຽນໄປສູ່ການຫັນປ່ຽນສູ່ຄວາມຜັນສະໄໝຢ່າງໄວວາ, ຜົນເອກະສານ (Living Document), DGIS-TMF Programme, WWF(Gland, Switzerland: 2005) ໜ້າທີ 23.

10 Norconsult, ໜ້າທີ 13.

11 Norconsult, ການປະເມີນຜົນສະທ້ອນຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ໂຄງການຜະລິດວານໄຟຟ້າເຊກອງ 4 (2008) ເອກະສານນີ້ບໍ່ໄດ້ເປີດເຜີຍ ແຕ່ຜູ້ຂຽນກໍ່ເຫັນໄດ້ຈາກບົດຄວາມສັ້ນໆທີ່ເອົາມາຈາກປື້ມບົດລາຍງານ.

12 ປາບາງຊະນິດຜິດພິດທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນສະທ້ອນຈາກໂຄງການນີ້ລວມມີ ປາຊວາຍສ໌ (Pangasius Krempfi), ປາບຶກ (Large catfish), ທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍມາຈາກສາມຫລ່ຽມແມ່ນໍ້າຂອງໃນປະເທດຫວຽດນາມ (ເບິ່ງ Z., Baird, I.G., Radtke, R. ແລະ Vander Zander, I., “ການເຄື່ອນຍ້າຍບັນເສີນທາງຍາວໄກ ແລະ ພູມລໍາເນີນທາງທະເລຂອງຝູງປາດູກອາຊີ, ປາຊວາຍສ໌ (Pangasius Krempfi), ວາລະສານຊີວະສາດກ່ຽວກັບປາ 71 (2007), ໜ້າທີ(818-832); ພ້ອມດຽວກັນກັບຊະນິດຜິດພິດອື່ນໆຂອງປາບຶກ: ຊະນິດຜິດພິດປາໄນນ້ອຍນັບເປັນໂຫລງ (Small cyprinids), ໂດຍສະເພາະຊີນິດພັນທີ່ສໍາຄັນທີ່ສຸດຄື: ປາສ້ອຍ (Henicohynchus lobocatus) ແລະ ປາແຕບ (Paralabucca typus), ທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍມາຈາກແມ່ນໍ້າຕົງເລສາບ ແລະ ໝອງໃຫຍ່ປະເທດກໍາປູເຈຍ (ເບິ່ງ Baird, I.G., Flaherty, M.S. ແລະ Phylavanh, B., “ຈັບທະວະຂອງແມ່ນໍ້າ ພາວະດວງຈັນ ແລະ ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງຝູງປາໄນນ້ອຍ (Cyprinidae) ໃນແມ່ນໍ້າຂອງ” ວາລະສານປະຫວັດສາດທຳມະຊາດຂອງສັງຄົມສະຫຍາມ 51:1 (2003), ໜ້າທີ 5-36); ແລະ ປາໄນຂະໜາດກາງເຊັ່ນ Scaphognathops bandanensis ແລະ ປາອະຊີ (Mekonggina erythrospila), ຊຶ່ງເຄື່ອນຍ້າຍຢູ່ລະຫວ່າງນໍ້າເຊກອງ ແລະ ນໍ້າຂອງໃນປະເທດກໍາປູເຈຍ, ລາວ ແລະ ໄທ (ເບິ່ງ Baird, I.G., and Flaherty, M.S., “ ໄກໂປກວ່າ ຊາຍແດນປະເທດ: ປາໄນ/ຕະພຽນ ຂະໜາດກາງ ທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍໄປມາໃນລ່າມນໍ້າຂອງ (Cyprinidae) ແລະ ການປະມົງໃນລາວ ແລະ ກໍາປູເຈຍ” ວິທະຍາສາດການປະມົງອາຊີ 17:3-4 (2004), ໜ້າທີ 279-298.

13 Norconsult, ໜ້າທີ 13.

14 ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນກ່ອນ (Ibid..)

15 ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນກ່ອນ (Ibid..)

16 Nette, A., “ກໍາປູເຈຍ: ຄື້ນຂອງໂຄງການສ້າງເຂື່ອນ - ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີວິທີການໃໝ່ໆ” ອິນເຕີແປສ ບໍລິການ Interpress Service, 9 ມິຖຸນາ 2008.

17 “ເຂື່ອນເຊກອງ 4 ມີຈຸດປະສົງແນໃສ່ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ” ໜັງສືຜົມວຽງຈັນທາຍ, 2 ກຸມພາ 2008.

18 ທ່ານ William Halcrow ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານ, “ການສຶກສາກ່ຽວກັບຜະລິດວານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກໃນອ່າງເຊກອງ, ເຊກອງ ແລະ ນໍ້າເຫີນ” ບົດລາຍງານສະບັບສົມບູນ, ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ມະນີລາ, ຜິລິບປິນ: 1999)

19 Lang, C., “ ລາວ: ແຜນການກໍ່ນໍາບໍລິສັດຫວຽດນາມ ເພື່ອການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ 6 ແຫ່ງໃນລາວ” ວາລະສານ World Rainforest Bulletin, ເລກທີ 74 (2007)

20 Stenmetz, R., Stones, T. ແລະ ChanArd, T., “ການສໍາຫລວດຂອງລະບົບນິເວດຂອງຖິ່ນຢູ່ອາໄສ, ສັດປ່າ ແລະ ປະຊາຊົນໃນເຂດປ່າສະຫງວນຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດເຊກອງ, ແຂວງສາລະວັນ ສປປ ລາວ” ກອງທຶນອະນຸລັກທຳມະຊາດໂລກ - WWF (ບາງກອກ, ປະເທດໄທ: 1999)

21 “ເຂື່ອນເຊກອງ 4 ມີຈຸດປະສົງເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ” ໜັງສືຜົມວຽງຈັນທາຍ

* ເພື່ອປົກປ້ອງຜູ້ຂຽນ, Nok Khamin ແມ່ນນາມປາກກາ

ກໍລະນີສຶກສາ 7: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າກອງ 1

ສະເໜີໂດຍ: ນິກຂະໝັ້ນ

ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າກອງ 1 ແມ່ນໂຄງການສ້າງເຂື່ອນແຫ່ງທຳອິດໃນສາຍນໍ້າກອງ. ໂຄງການ ກໍ່ສ້າງເຂື່ອນແຫ່ງນີ້ ຈະມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ແມ່ນໍ້າດັ່ງກ່າວ ທາງຕອນໃຕ້ລົງໄປຈຸດພົບກັນກັບນໍ້າເຊກອງ ແລະ ຍັງຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ດິໃຫ້ແກ່ນໍ້າເຊກອງໃນເບື້ອງລາວ ແລະ ຈຳປູເຈຍນຳອີກດ້ວຍ. ຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍອາໄສຢູ່ໃກ້ນໍ້າກອງ ຈະໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍດ້ານການປະມົງ, ບັນຫາຄຸນນະພາບນໍ້າ ແລະ ນໍ້າຖ້ວມສວມຜັກແຄມນໍ້າ ເຖິງແມ່ນວ່າຫລາຍພາກສ່ວນຜິຈາລະນາເຫັນວ່າ ໂຄງການນີ້ຈະເປັນໂຄງການມີປະໂຫຍດ ແລະ ມີຜົນກະທົບກໍ່ຕາມ ແຕ່ການສຳຫລວດທີ່ດຳເນີນໄປໃນຕົ້ນປີ 2008 ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນໄດ້ແມ່ນອນວ່າ ໂຄງການນີ້ຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມຢູ່ງຢາກໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານທ້ອງຖິ່ນຢ່າງຫລີກລ່ຽງບໍ່ໄດ້.

ບັນຫາສຳຄັນທີ່ໜ້າເປັນທວ່າງ

- ປະຊາຊົນເຜົ່າບຣາວທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດໂຄງການ ໄດ້ຖືກລັດຖະບານລາວຍົກຍ້າຍໝີນາໄດ້ນານກວ່າ ໜຶ່ງທົດສະວັດແລ້ວ. ບັນຫາສ່ວນໜຶ່ງທີ່ຍ້ອນເຫດຜົນຂອງການປະຕິບັດໂຄງການລົບລ້າງການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ແລະ ການກະກຽມກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າກອງ 1 ການດຳເນີນຊີວິດຂອງປະຊາຊົນທີ່ໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ໃນຄັ້ງນີ້ເປັນໄປດ້ວຍຄວາມລຳບາກ ແລະ ພວກເຂົາຍັງມີ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການປັບຕົນເອງ ເຂົ້າກັບສະພາບທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ແລະການປ່ຽນແປງດ້ານການດຳລົງຊີວິດ ຊາວບ້ານຍັງມີຄວາມກັງວົນ ຢູ່ວ່າພວກເຂົາຈະໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍຢ່າງຄົບຖ້ວນ ຈາກນັກພັດທະນາໂຄງການນໍ້າກອງ ແລະ ເຂົ້າໃຈວ່າການດຳລົງ ຊີວິດຂອງຕົນ ຈະມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກເກີນອີກ.
- ມີປະຊາຊົນເຜົ່າບຣາວຈຳນວນປະມານ 1,612 ຄົນ, ອາໄສຢູ່ໃນເຂດລຸ່ມນໍ້າ ນັບແຕ່ທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນລຽບລົງໄປ ຕາມສາຍນໍ້າກອງ. ມາເຖິງປະຈຸບັນນີ້ ໂຄງການກໍ່ຍັງບໍ່ມີນາດຕະການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ຫລື ແຜນການ ຊົດເຊີຍໃດໆ ເພື່ອສະເໜີແກ້ໄຂຜົນກະທົບໃນເຂດລຸ່ມນໍ້າໂຄງການເຊກອງ 1 ການ ປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງ ແວດລ້ອມໄດ້ສະເໜີແຜນໃຫ້ດຳເນີນການກວດກາ ກ່ຽວກັບການຫາປາແຕ່ຂັ້ນຜືນຖານກ່ຽວກັບການປະມົງ ກໍ່ຍັງບໍ່ໄດ້ເກັບກຳ ກ່ອນທີ່ຈະມີການພັດທະນາໂຄງການ.
- ປະຊາຊົນເຜົ່າບຣາວ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດຜືນທີ່ໂຄງການນໍ້າກອງ 1 ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນພຽງພໍ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ຈາກເຂື່ອນນໍ້າກອງ 1 ພວກເຂົາໄດ້ຮັບການແຈ້ງໃຫ້ຮູ້ພຽງແຕ່ວ່າ ພວກເຂົາຈະໄດ້ຊົມ ໃຊ້ໄຟຟ້າຈາກເຂື່ອນ.
- ຜົນກະທົບຕໍ່ເຂດລຸ່ມນໍ້າ ຈາກໂຄງການເຂື່ອນນໍ້າກອງ 1 ທີ່ຈະມີຕໍ່ນໍ້າເຊກອງ ທາງດ້ານທິດຕາເວັນອອກສ່ຽງເໜືອຂອງປະເທດກຳປູເຈຍນັ້ນ ກໍ່ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການປະເມີນຢ່າງພຽງພໍ ແລະ ກໍ່ບໍ່ໄດ້ມີການສະເໜີ ໃຫ້ການຊົດເຊີຍແກ່ຊຸມຊົນກຳປູເຈຍທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການແຕ່ຢ່າງໃດ. ໃນຂະບວນການວາງແຜນໂຄງການນັ້ນ ລັດຖະບານປະເທດກຳປູເຈຍ ກໍ່ບໍ່ໄດ້ມີສ່ວນຮູ້ເຫັນນຳ ແລະ ຍັງບໍ່ ໄດ້ຮັບແຈ້ງການໃດໆ ຈາກລັດຖະບານລາວກ່ຽວກັບໂຄງການນໍ້າກອງ 1 .

“ພວກເຮົາເຄີຍໄດ້ເງິນແຕ່ວ່າໂຄງການນີ້ດີ ແລະ ພວກເຮົາບໍ່ເຄີຍເຫັນເຂື່ອນຂະໜາດໃຫຍ່ແນວນີ້ມາກອນ. ດັ່ງນັ້ນ ຈິ່ງບໍ່ຮູ້ຄາດຄິດວ່າມີຫຍັງຈະເກີດຂຶ້ນ”

-ຜູ້ຊາຍເຜົ່າບຣາວ ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດນ້ຳຕອນລຸ່ມໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນນໍ້າກອງ

ຄວາມເປັນມາ ແລະ ລາຍລະອຽດໂຄງການ

ເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າກອງ 1 ຈະຖືກກໍ່ສ້າງຂຶ້ນໃນແມ່ນໍ້າກອງ ຢູ່ເມືອງພູວິງ ແຂວງອັດຕະປື ໃກ້ໆກັບຊາຍ ແດນລາວ - ກຳປູເຈຍ. ຕາມການຄາດຫວັງເອົາໄວ້ແຕ່ນານແລ້ວວ່າ ຕະຫລາດສຳຄັນຂອງກະແສໄຟຟ້າຈາກເຂື່ອນນໍ້າກອງ 1 ແມ່ນປະເທດຫວຽດນາມ ແລະ ກຳປູເຈຍ. ສ່ວນປະເທດໄທນັ້ນ ຫາກໄດ້ນຳມາເຝິນ ເຂົ້າໃນບັນຊີຕະຫລາດຜູ້ຊົມໃຊ້ໄຟຟ້າຈາກເຂື່ອນເຊກອງ 1 ໃນຫວ່າງມໍ່ໆມານີ້. ສ່ວນໃນລາວ 1 ນັ້ນ ຄາດວ່າ ຈະມີຜູ້ຊົມໃຊ້ໄຟຟ້າຈາກເຂື່ອນນໍ້າກອງ 1 ພຽງແຕ່ 10% ເທົ່ານັ້ນ.

ໃນປີ 2003, ຄະນະກຳມະການພະລັງງານແຫ່ງຊາດລາວ ໄດ້ລາຍງານວ່າ ໂຄງການນໍ້າກອງ 1 ເປັນໂຄງ ການທີ່ບໍ່ມີຄວາມຄົງຕົວ 2 ຢູ່ໄດ້ນານເທົ່າໃດ ແຕ່ວ່າໂຄງການນີ້ກໍ່ໄດ້ຮັບການຜິຈາລະນາວ່າເປັນໂຄງການ ທີ່ໜ້າສົນໃຈຫລາຍ ເພາະຄາດວ່າຈະ ບໍ່ມີການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນເລີຍ ໃນເດືອນທັນວາປີ 2005 ຜ່ານມານັ້ນ ບໍລິສັດນໍ້າມັນຂອງລັດເຊຍປະຈຳພາກຝື່ນຈຳກັດ (Russian Region Oil Co. Ltd) ໄດ້ຮ່ວມລົງນາມໃນບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈກັບລັດຖະບານລາວ ເພື່ອທຳການສຳຫລວດຄວາມເປັນໄປ ໄດ້ ຂອງເຂື່ອນ 3 ນໍ້າກອງ 1 ແລະ 3 ໂດຍໃຊ້ເວລາ 18 ເດືອນ ຕໍ່ມາໃນເດືອນຕຸລາປີ 2006 ບໍລິສັດ ດັ່ງກ່າວ ກໍ່ໄດ້ລົງນາມໃນບົດບັນທຶກຄວາມ ເຂົ້າໃຈຮ່ວມກັບລັດຖະບານລາວ ເພື່ອດຳເນີນການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ 4 ໄຟຟ້ານໍ້າກອງ 1 ທີ່ມີຂີດຄວາມສາມາດຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າໄດ້ສູງເຖິງ 240 ເມກາວັດ. ໃນເວລານີ້ຍັງ ບໍ່ໄດ້ມີແຜນການສະເພາະເພື່ອພັດທະນາເຂື່ອນນໍ້າກອງ 3 ແຕ່ວ່າບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບການສຳຫລວດໂຄງການນໍ້າກອງ 2 ຊຳພັດໄດ້ເຊັນກັນໄປຮຽບຮ້ອຍແລ້ວກັບນັກລົງທຶນຫວຽດນາມຊື່ວ່າ ກາວິໂກ ໃນເດືອນເມສາ 2008

ທີ່ພັກຂອງກຳມະກອນຢູ່ທີ່ເຂື່ອນນ້ຳກອງ ຮູບຖ່າຍໂດຍ: © Marcus Rhineland

ໃນເດືອນນິຕຸນາ ປີ 2007 ຜ່ານມາ, ບໍລິສັດທີ່ປຶກສາຂອງປະເທດນອກແວຊີຊື່ວ່າ ນໍຄອນຊາວ (Nor consult) ໄດ້ທຳການສຶກສາສິ່ງແວດລ້ອມໃນເບື້ອງຕົ້ນ (IEE) ຂອງໂຄງການນ້ຳກອງ 1 ສຳເລັດລົງ ໂຄງການນີ້ ຈະປະກອບດ້ວຍເຂື່ອນທີ່ມີຄວາມສູງ 80ແມັດ ແລະສາມາດຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າໄດ້ເຖິງ 150 ເມກາວັດ. ຄາດວ່າອ່າງເກັບນ້ຳແຫ່ງນີ້ ຈະເຮັດໃຫ້ເກີດນ້ຳຖ້ວມເນື້ອທີ່ທັງໝົດ 21.8 ກິໂລແມັດມົນທົນ ແລະ ອ່າງຈະມີຄວາມຍາວຈາກຫຼັງເຂື່ອນຂຶ້ນໄປເຖິງ 30 ກິໂລແມັດ ຊຶ່ງຈະກາຍເປັນອ່າງທີ່ມີຄວາມຍາວ, ເລິກປະກອບດ້ວຍຫລາຍລະດັບນ້ຳ ແລະ ມີນ້ຳຂາດອັກຊີ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ປາໃນອ່າງບໍ່ສາມາດມີຊີວິດຢູ່ໄດ້⁶

ໃນປີ 2008 ບໍລິສັດນໍຄອນຊາວ (Nor consult) ໄດ້ສຳເລັດອ່າງຜົນການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ ແລະ ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງໂຄງການ. ຈາກນັ້ນ,ບໍລິສັດນ້ຳມັນຂອງລັດເຊຍປະຈຳ ພາກພື້ນຈຳກັດ (Russian Region Oil Co. Ltd) ກໍ່ໄດ້ນຳສະເໜີເອກະສານເຫລົ່ານີ້ ຕໍ່ລັດຖະບານລາວ ໃນເວລາທີ່ກຳລັງຂຽນບົດລາຍງານຢູ່ນີ້, ນັກລົງທຶນກຳລັງລໍຖ້າ ການອະນຸມັດຈາກລັດຖະບານລາວຢູ່ ເພື່ອ ດຳເນີນການຕາມໄລຍະການກໍ່ສ້າງໃນຂັ້ນຕໍ່ ໄປ. ທາງບໍລິສັດລົງທຶນຄາດວ່າ ຈະໄດ້ເລີ່ມລົງທຶນການກໍ່ສ້າງ ໂຄງການໃນເດືອນພະຈິກ 2008 ນີ້ ແລະ ຄາດວ່າຈະສຳເລັດລົງໃນປີ 2013

ບັນຫາ ແລະ ການວິເຄາະໂຄງການ

ສຳລັບໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນນ້ຳກອງ 1 ນີ້ຄາດວ່າ ຈະບໍ່ມີການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນຫລາຍ ຍ້ອນວ່າ ປະຊາຊົນເຜົ່າບຣາວຜູ້ທີ່ເຄີຍຢູ່ໃນເຂດພື້ນທີ່ນີ້ ໄດ້ຍົກຍ້າຍອອກໄປໝົດແລ້ວ ໃນຊ່ວງທົດສະວັດ ກ່ອນປັດຈຸບັນນີ້, ພວກເຂົາເຈົ້າອາໄສ ຢູ່ເຂດນ້ຳໃກ້ຈຸດກໍ່ສ້າງເຂື່ອນນ້ຳກອງ 1 ຊຶ່ງພວກເຂົາຄາດວ່າຈະໄດ້ ຮັບຜົນສະທ້ອນຈາກບັນຫາຄຸນນະພາບນ້ຳ, ການສູນເສຍດ້ານການປະມົງ ແລະ ນ້ຳຖ້ວມສວນຜັກແຄມນ້ຳ ໃນໄລຍະເວລາມີການກໍ່ສ້າງ ແລະ ການດຳເນີນງານຂອງເຂື່ອນນ້ຳກອງ 1 ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໃນລະ ຫວ່າງທີ່ມີ “ ກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບໂຄງການ ” ຊາວບ້ານເຜົ່າບຣາວກໍ່ຄື ພະນັກງານຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ຍັງບໍ່ທັນມີຜູ້ໃດ ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຜົນກະທົບບໍ່ດີທີ່ຄາດວ່າຈະເກີດຂຶ້ນຈາກເຂື່ອນເລີຍ.

ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ຊາວບ້ານເຜົ່າບຣາວຢູ່ໃນເຂດນີ້ ກໍ່ໄດ້ເຮັດວຽກເປັນກຳມະກອນ ໃຫ້ແກ່ນັກພັດທະນາໂຄງ ການ ຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກກັບໂຄງການໄດ້ຮັບເງິນຄ່າແຮງງານວັນລະ 50,000 ກີບ (6 ໂດລາສະຫະລັດ) ແຕ່ໃນ ນັ້ນກໍ່ມີພຽງຄົນຈຳນວນໜ້ອຍດຽວພໍໃຈ ຕໍ່ຜົນຕອບແທນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກນັກພັດທະນາເຂື່ອນ. ສ່ວນຫລາຍກໍ່ໄດ້ລາອອກຈາກການເຮັດວຽກ ໃນເຂດທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນ ຍ້ອນວ່າວຽກງານໜັກ ແລະ ເຮັດຫລາຍຊົ່ວໂມງ ໃຫ້ໄດ້ຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງໂຄງການ. ອະດີດກຳມະກອນຂອງໂຄງການ ທີ່ເປັນເຜົ່າບຣາວຜູ້ນຶ່ງເວົ້າວ່າ “ພວກເຂົາກຳລັງທຳຄວາມສະອາດ ເຂດທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນ ແລະ ເຈາະຮູໃນຫີນຢູ່ໃນເຂດນັ້ນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ຂ້ອຍບໍ່ຢາກເຮັດວຽກໃຫ້ແກ່

“ພວກເຮົາເຄີຍໄດ້ງົນແຕ່ວ່າໂຄງການນີ້ດີ ແລະ ພວກເຮົາບໍ່ເຄີຍເຫັນເຂື່ອນຂະໜາດໃຫຍ່ແນວນີ້ມາກ່ອນ. ດັ່ງນັ້ນ ຈິ່ງບໍ່ຮູ້ຄາດຄິດວ່າມີຫຍັງຈະເກີດຂຶ້ນ”

-ຜູ້ຊາຍເຜົ່າບຣາວ ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດນ້ຳຕອນລຸ່ມໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນນ້ຳກອງ

ໂຄງການເຂື່ອນຕໍ່ໄປອີກແລ້ວ. ໝັກໂພດ, ພວກເຮົາຕ້ອງໄດ້ລາກແກ່ໂງ່ນຫີນ ໃຫຍ່ໝົດມື້ຈົນກວ່າຈະຮອດຕາເວັນຕົກດິນ, ພວກເຂົາຈ່າຍຄ່າແຮງງານຕໍ່າໂພດ ສຳລັບວຽກທີ່ພວກເຂົາ ຕ້ອງການ, ມີພຽງແຕ່ຜູ້ບໍ່ມີເຂົ້າກິນ ແລະ ພວກທີ່ໂສຕາຍໝົດຫົນທາງເທົ່ານັ້ນ ທີ່ຕັດສິນໃຈເຮັດວຽກ ໃຫ້ ກັບໂຄງການເພື່ອໃຫ້ໄດ້ເງິນໄປຊື້ເຂົ້າກິນ ”

ອີງຕາມຜົນການສຶກສາເບື້ອງຕົ້ນຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ (IEE) ຂອງໂຄງການນ້ຳກອງ 1 ໃຫ້ຮູ້ວ່າຢູ່ໃນເຂດ ລຸ່ມນ້ຳໃຕ້ເຂື່ອນລົງໄປມີບ້ານ 4 ແຫ່ງ ປະກອບດ້ວຍຄົວເຮືອນທັງໝົດ 358 ຫລັງ ຫລື ມີພົນລະເມືອງທັງໝົດ 1,612 ຄົນ. ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນເຫລົ່ານີ້ຕິດພັນຢ່າງໜຽວແໜ້ນກັບສາຍນ້ຳກອງ:

ບ້ານທັງໝົດໃນເຂດພື້ນທີ່ຖືກນ້ຳຈາກອ່າງເກັບນ້ຳກອງ 1 ຖ້ວມ ມັນສາມາດຜືນຝູງການປະມົງ ຂອງຕົນເອງໄດ້ ສ່ວນໃຫຍ່ກໍ່ແມ່ນເພື່ອເປັນອາຫານພໍລຽງຕົນເອງ ແລະ ເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບອາຫານທີ່ມີທາດບຳ ລຸງລ້ຽງຮ່າງກາຍຂອງຕົນຕໍ່ໄປ.

ການປະມົງໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳໃຕ້ ເຂື່ອນ ກ່ອນຈະ ໄຫລລອດນ້ຳເຊກອງ (Sekong) ແລະ ຢູ່ໃນເຂດທີ່ພຽງ ນ້ຳຖ້ວມ ຂອງເຊກອງ (Sekong) ລົງໄປເຖິງເຂດຊາຍແດນກຳປູເຈຍ ແລະ ໄກໄປກວ່ານັ້ນ ເປັນປັດໃຈທີ່ມີ ຄວາມສຳຄັນຢ່າງຍິ່ງຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ການຄ້າ 8.

ການສຶກສາສິ່ງແວດລ້ອມເບື້ອງຕົ້ນ ຍອມຮັບວ່າເຂື່ອນນ້ຳກອງ 1 ຈະປົດກັ້ນເສັ້ນທາງເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ ແລະ ລະບຸໄວ້ວ່າ “ການປ່ອຍນ້ຳທີ່ມີຄຸນນະ ຜາບໍ່ດີ ຈາກອ່າງເກັບນ້ຳຈະມີຜົນສະ ທ້ອນຕໍ່ຜືກສາຊາດ ແລະ ສັດນ້ຳໃນສາຍ ນ້ຳຕອນລຸ່ມເຂື່ອນ. ຊຶ່ງແນ່ນອນວ່າ ບັນຫານີ້ຈະເຮັດໃຫ້ຄວາມຫລາກຫລາຍ ແລະ ປະລິມານ ຂອງຜືກສາຊາດ ແລະ ສັດນ້ຳເຫລົ່ານັ້ນຫລຸດນ້ອຍລົງ 9 ນອກຈາກນັ້ນສ່ວນຜັກຊາວບ້ານຢູ່ລຽບຕາມແຄມນ້ຳເຊກອງເຂດລຸ່ມນ້ຳກໍ່ຈະ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບບໍ່ດີ. ຍ້ອນວ່າການປ່ຽນແປງຂອງລະບົບອຸທິກກະສາດຈະເຮັດໃຫ້ຮີວສວນຢູ່ ແຄມນ້ຳມີຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພນ້ຳຖ້ວມ

ໃນເວລາປ່ອຍນ້ຳໃນປະລິມານຫລວງຫລາຍ ອອກຈາກອ່າງເກັບນ້ຳ”.

ອີງຕາມການຍົກຍ້າຍຈັດສັນບ້ານເຫລົ່ານີ້ ຈາກເຂດເນີນສູງໃນເມື່ອກ່ອນ, ບໍລິສັດທີ່ປຶກສາ ນໍຄອນຊາວ (Norconsult) ໄດ້ເປີດເຜີຍໃຫ້ຮູ້ວ່າ. “ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນບ້ານໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາວ່າ ສຳເລັດດ້ວຍດີ ເຖິງວ່າຈະມີຄວາມຄິດເຫັນບໍ່ລົງລອຍກັນຢູ່ບ່ອນວ່າ ຊາວບ້ານບໍ່ໄດ້ຮັບການອົບຮົມແລະ ບໍ່ໄດ້ຮັບການ ຊ່ວຍເຫລືອ ສືບຕໍ່ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າປັບຕົວເຂົ້າກັບແບບແຜນການດຳລົງຊີວິດ ໂດຍອາໄສການທຳນາເປັນພື້ນຖານກໍ່ຕາມ.” ບໍລິສັດນໍຄອນຊາວ (Norconsult) ຍັງໄດ້ກ່າວຕໍ່ໄປວ່າ “ເບິ່ງຄືວ່າ ປະຊາຊົນຈຳນວນໜຶ່ງກັບຄືນໄປ ເພິ່ງພາອາໄສປ່າທຳມະຊາດ ເພື່ອປ່າຂອງດົງ “ ພວກເຂົາຍອມຮັບວ່າ ຊາວບ້ານຍັງສືບຕໍ່ ຊົມໃຊ້ຊັບພະຍາກອນໃນເຂດໃກ້ຄຽງ ອ່າງເກັບນ້ຳຂອງເຂື່ອນຢູ່ 10

ໃນຄວາມເປັນຈິງ, ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຂອງປະຊາຊົນເຜົ່າບຣາວ ຈາກເຂດເນີນສູງທີ່ຜ່ານມານັ້ນ ບໍ່ເຫັນ ວ່າ ປະສົບຜົນສຳເລັດເລີຍ. ຫລາຍປີຜ່ານມາ ຊາວບ້ານໄດ້ຖືກຍົກຍ້າຍໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານຢູ່ຢ່າງກະແຈກກະຈາຍໃນຫລາຍບ່ອນ ແລະ ບາງກໍ່ລະນີ ກໍ່ໄດ້ຍົກຍ້າຍຫລາຍກວ່າໜຶ່ງຄັ້ງ ເຖິງວ່າໃນເມື່ອກ່ອນ. ພວກເຂົາເຄີຍຜະລິດເຂົ້າໃນເນີນສູງໄດ້ເຫລືອຢູ່ເຫລືອກິນກໍ່ຕາມ ແຕ່ມາດຽວນີ້, ພວກເຂົາສ່ວນຫລາຍຍັງບໍ່ສາມາດ ຜະລິດເຂົ້າໄດ້ພໍກຸ້ມກິນຢູ່ໃນເຂດທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ຂອງພວກຕົນ. ຜົນການສຳຫລວດຂອງບໍລິສັດທີ່ປຶກສາ ນໍຄອນຊາວ (Norconsult) ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນບັນຫາທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນເຫລົ່ານີ້ວ່າ ເປັນເລື່ອງທີ່ກົງກັນຂ້າມກັບຄຳຖະ ແຫລ່ງ ຂອງໂຄງການໃນເມື່ອກ່ອນ. ທີ່ບອກວ່າການຍົກຍ້າຍຈັດສັນປະຊາຊົນ “ປະສົບຜົນສຳເລັດເປັນຢ່າງ ດີ”

ການຜະລິດກະສິກຳໃນປັດຈຸບັນ ປະສົບບັນຫາຂາດນ້ຳ, ດິນທຳການຜະລິດບໍ່ເໝາະສົມ, ຂາດທຶນຮອນ ແລະ ຄວາມສາມາດທາງດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ ຄົວເຮືອນຫລາຍກ່ວາ 50% ໃນສອງບ້ານ

ການສູ້ ຫຼື ທົດລອງຕົວຢ່າງໃນເຂດກໍ່ສ້າງເຂື່ອນນ້ຳກອງ 1, ພາບໂດຍ: Marcus Rhinlander

ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໃໝ່, ມີເຂົ້າກຸ້ມກິນ ແຕ່ວ່າໃນສອງບ້ານນັ້ນ ຍັງ ມີຄົວເຮືອນຈຳນວນຫລວງຫລາຍມີເຂົ້າກຸ້ມກິນບໍ່ຮອດຫົກເດືອນ. ຄົວເຮືອນເຫລົ່ານັ້ນ ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໄດ້ດ້ວຍການຊົມໃຊ້ເຄື່ອງປ່າ ຂອງດົງເຊັ່ນ: ໝໍ້ໄມ້ໄຜ່ ຫລື ຂາຍໝໍ້ໄມ້ ແລະ ຜົນຜະລິດຈາກປ່າ ເພື່ອເອົາເງິນໄປຊື້ກິນ 11

ການກໍ່ສ້າງໂຄງການນ້ຳກອງ 1 ແລະ ຜົນກະທົບຂອງໂຄງການທີ່ມີ ຕໍ່ການປະມົງ ແລະ ເຂດເກັບເຄື່ອງ ປ່າຂອງດົງຊາວບ້ານ ຈະເປັນບັນຫາ ຊຳເຕີມຄວາມເສຍຫາຍຂອງຊາວບ້ານເຫລົ່ານີ້. ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເຈັບ ປວດນາກ່ອນແລ້ວ. ຍ້ອນຄວາມພະຍາຍາມລົບລ້າງການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນ ລອຍ ແບບແອບອ້າງເອົາ ແລະ ຈາກໂຄງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ທີ່ເປັນ ສ່ວນໜຶ່ງນອນຢູ່ໃນແຜນການຂອງນ້ຳກອງ 1.

ຢູ່ໃນບົດປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງບໍລິສັດທີ່ປຶກ ສານຄອນຊຸວ (Nor consult) ທີ່ບໍ່ໄດ້ນຳເອົາ ອອກເປີດເຜີຍ ຕໍ່ນວນຊົນນັ້ນ. ໄດ້ສະເໜີແນະໃຫ້ໂຄງການສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫລືອ ດ້ານການດຳລົງຊີ ວິດຊາວບ້ານໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳນັບແຕ່ກ້ອງເຂື່ອນ ລົງໄປ. ຍ້ອນການປະມົງໃນນ້ຳກອງ ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຢ່າງ ຮ້າຍແຮງ ຈາກເຂື່ອນ, ບົດປະເມີນຜົນກະທົບຍັງໄດ້ສະເໜີບັນຫານຶ່ງອີກຄື: ໃຫ້ ໂຄງການຮັບປະກັນ ການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ ໃນຫ້ວຍນ້ຳທີ່ມີນ້ຳໄຫລ ລົງສູ່ນ້ຳກອງເຂດໃຕ້ເຂື່ອນຕະຫລອດປີນັ້ນ “ ໃຫ້ມີຄວາມ ຍືນຍົງຕໍ່ໄປ ” ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ເປັນການຍາກທີ່ຈະເຂົ້າໃຈໄດ້ວ່າ ບັນຫານີ້ ຈະສາມາດທົດແທນໃຫ້ ແກ່ຜົນຜະລິດຈາກການຫາປາ ທີ່ຊາວບ້ານໄດ້ ສູນເສຍໄປຈາກນ້ຳກອງນັ້ນໄດ້ຄືແນວໃດ ຫລື ຈະສາມາດຄຸ້ມຄອງຫ້ວຍ ນ້ຳລຳເຊເຫລົ່ານີ້ໄດ້ແນວໃດ ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງໄດ້ ທັງທີ່ປະຊາຊົນ ໄດ້ສູນເສຍໂອກາດການ ເຂົ້າເຖິງແຫລ່ງການປະມົງສຳຄັນຂອງ

ພວກເຂົາໄປແລ້ວ ຍັງບໍ່ທັນແຈ້ງວ່າ ເຮັດແນວໃດປະຊາຊົນຜູ້ຕົກ ທູກໄດ້ຍາກມາແລ້ວ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດໂຄງການ ຈະສາມາດບັນລຸຄວາມ ຕ້ອງການດ້ານອາຫານບຳລຸງ ຂອງພວກເຂົາໄດ້ ໃນເມື່ອພວກ ເຂົາບໍ່ສາມາດຫາປາໃນນ້ຳກອງໄດ້.

ຊາວບ້ານທີ່ອາໄສຢູ່ໃກ້ສາຍນ້ຳແຕ່ງນີ້ ຈະບໍ່ມີເງື່ອນໄຂໄດ້ຮັບ ບການຊົດເຊີຍດ້ານປະມົງ ຈົນກວ່າລະດັບ ຂອບເຂດຂອງຜົນກະທົບ ຈາກເຂື່ອນຈະໄດ້ຮັບການຜິຈາລະນາ. ບັນຫານີ້ອາດຈະເປັນໄປໄດ້ ໃນຫລາຍປີຕໍ່ໜ້າ ຫລັງຈາກເຂື່ອນໄດ້ຮັບການສ້າງແລ້ວ ບໍ່ມີ ຫ້ວຍຈະຮັບປະກັນໄດ້ວ່າ ພວກເຂົາຈະໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍ ໂດຍ ກົງຈາກການສູນເສຍການປະມົງໄປ ໃນເມື່ອວ່າ ການເກັບກຳລາຍ ລະອຽດກ່ຽວກັບຖານຂໍ້ມູນ ດ້ານການປະມົງ ບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດກ່ອນການ ກໍ່ສ້າງເຂື່ອນນ້ຳກອງ 1 ມັນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ສູງ ທີ່ມັກພັດທະ ນາໂຄງການ ປະຕິເສດ ຫລື ຄາດຄະເນລະດັບຂອບເຂດຂອງຜົນກະທົບ ດ້ານການປະມົງໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳ ຕໍ່ເກີນໄປ.

ນອກນີ້, ຈາກຜົນກະທົບທີ່ຄາດວ່າ ຈະເກີດຂຶ້ນຕາມສາຍນ້ຳກອງ ແລ້ວ. ເຂື່ອນນ້ຳກອງກໍ່ຈະສົ່ງຜົນກະທົບບໍ່ດີ ໃຫ້ແກ່ນ້ຳເຊກອງ ທັງຢູ່ໃນເບື້ອງລາວ ແລະ ກຳປູເຈຍທີ່ໃກ້ຄຽງນຳອີກ ຕົວຢ່າງວ່າ ລະບົບອຸທິກກະສາດ ໃນແມ່ນ້ຳຈະເກີດການປ່ຽນແປງ ແລະ ຄຸນນະ ພາບນ້ຳ ກໍ່ຈະຫລຸດລົງບັນຫານີ້ ຈະສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ຢ່າງຫລວງ ຫລາຍໃຫ້ແກ່ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ການປະມົງທີ່ສຳຄັນ ເຖິງຢ່າງ ໃດກໍ່ຕາມ, ໂຄງການ ຍັງ ບໍ່ມີແຜນການໃຫ້ການຊົດເຊີຍຕໍ່ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບ ຜົນກະທົບ ທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມສາຍນ້ຳເຊກອງທັງຢູ່ເບື້ອງລາວ ຫລື ເບື້ອງ ກຳປູເຈຍເລີຍ ເຖິງວ່າຈະມີປະຊາຊົນຈຳນວນຫລວງຫລາຍ ເກືອບ 30.000 ຄົນ, ອາໄສຢູ່ໃນອ່າງນ້ຳ ເຊກອງໃນເບື້ອງກຳປູເຈຍ 12

ປະຊາຊົນເຜົ່າບຣາວຜູ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳກອງ 1 ກຳລັງມ່ວນຊື່ນກັບການຕີຄ້ອງ, ພາບໂດຍ: ນົກຂະໜົນ

ກໍ່ຕາມ ແຕ່ທາງຝ່າຍກຳປູເຈຍກໍ່ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການແຈ້ງໃຫ້ຊາບຢ່າງເປັນ ທາງການຈາກຝ່າຍລາວ ກ່ຽວກັບແຜນການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນນ້ຳກອງ 1

ພາກສະຫຼຸບ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະ

ເຂື່ອນນ້ຳກອງ 1 ຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງຕໍ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳຕາມສາຍນ້ຳກອງ ຊຶ່ງໃນນັ້ນລວມທັງການ ສູນເສຍການປະມົງທີ່ສຳຄັນອີກດ້ວຍ. ໂຄງການນີ້ບໍ່ແມ່ນໂຄງການທີ່ບໍ່ມີຜົນກະທົບ ແລະ ມີຜົນປະໂຫຍດຄື ດັ່ງທີ່ຜູ້ໃຫ້ການສະຫັບສະໜູນການກໍ່ສ້າງໄດ້ກ່າວອ້າງໄວ້ແຕ່ຢ່າງໃດເລີຍ 13.

ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນເຜົ່າບຣາວທີ່ເຄີຍອາໄສຢູ່ໃນອ່າງເກັບ ນ້ຳແຫ່ງນີ້ ໄດ້ຖືກຍົກຍາຍອອກຈາກບ້ານເກີດ ເມືອງນອນເຂດພູດອຍຂອງຕົນ ໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານຢູ່ແຫ່ງໃໝ່ເກືອບໄດ້ໜຶ່ງທົດສະວັດມາແລ້ວ. ແຕ່ພວກເຂົາ ເຈົ້າເຫລົ່ານີ້ ກໍ່ຍັງໄດ້ຮັບຄວາມທຸກທໍລະມານ ຈາກການຂາດຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ມາຈົນເທົ່າທຸກວັນນີ້ ຖ້າຫາກວ່າເຂື່ອນນ້ຳກອງ 1 ໄດ້ຮັບການກໍ່ສ້າງຂຶ້ນມາ ມັນຈະເຮັດໃຫ້ຊາວບ້ານເຜົ່າບຣາວ ໄດ້ຮັບຄວາມທຸກຍາກລຳບາກຂຶ້ນຫລາຍກ່ວາເກົ່າ ຍ້ອນວ່າການປະມົງ ແລະ ຊັບພະຍາກອນນ້ຳຂອງ ພວກເຂົາໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຫລາຍຂຶ້ນ. ເຖິງວ່າຊຸມຊົນພວກເຂົາເຫລົ່ານີ້ ອາດຈະໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫລືອຈຳນວນໜຶ່ງກໍ່ຕາມ ແຕ່ລະດັບຂອບເຂດຂອງການຊ່ວຍເຫລືອນັ້ນ ກໍ່ຍັງບໍ່ທັນສາມາດຮູ້ໄດ້ແນ່ນອນເທື່ອຫາກຝ່າຍລາວຈາກປະສົບການຜ່ານມາ ການຊົດເຊີຍແກ່ຜົນກະທົບນັ້ນ ເຫັນວ່າ ບໍ່ໄດ້ໃກ້ຄຽງ ກັບສິ່ງທີ່ໂຄງການຮັບປະກັນເອົາໄວ້ ແລະ ກໍ່ເປັນໄປບໍ່ໄດ້ທີ່ຊາວບ້ານຈະໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍຢ່າງ ຄົບຖ້ວນ ແລະ ພຽງພໍ ເພື່ອທົດແທນສິ່ງທີ່ພວກເຂົາໄດ້ສູນເສຍໄປ.

ຂໍ້ສະເໜີແນະ

- ກ່ອນຈະມີການຕັດສິນໃຈໃດໆລົງໄປກ່ຽວກັບການພັດທະນາເຂື່ອນນ້ຳກອງ1 ນັ້ນ ໂຄງການ ຄວນໃຫ້ການຄຳປະກັນດ້ານການຊົດເຊີຍຂອງຜົນເສຍຫາຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບການປະມົງຂອງປະຊາຊົນທີ່ ອາໄສຢູ່ລຽບ ຕາມສາຍນ້ຳກອງເສຍກ່ອນ.
- ຄວນວາງແຜນໃຫ້ການຊົດເຊີຍແກ່ຜົນເສຍຫາຍຫລາຍ ດ້ານການປະມົງຕາມສາຍນ້ຳເຊກອງ ທັງຢູ່ໃນເບື້ອງລາວ ແລະ ກຳປູເຈຍ ໂດຍ ເລີ່ມຕັ້ງແຕ່ຫົວທີ່ໂລດ ແລະ ຄວນລິເລີ່ມການປຶກສາຫາລືກັບຝ່າຍກຳປູເຈຍທັນທີທີ່ໄດ້ ກ່ຽວກັບການຊົດເຊີຍ ແລະ ມາດຕະການຕ່າງໆ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ ເພື່ອ ຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທີ່ຜິວພັນເຖິງໂຄງການນ້ຳກອງ 1.
- ລັດຖະບານລາວ ຄວນຈະເຮັດວຽກຮ່ວມກັບນັກພັດທະນາໂຄງການ ເພື່ອຮັບປະກັນເຮັດແນວໃດ ໃຫ້ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ໄດ້ຍົກຍ້າຍອອກຈາກບ້ານເດີມຂອງພວກເຂົາ ຕາມການວາງແຜນ ໂດຍໂຄງການນ້ຳກອງ 1 ໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານຢູ່ໃນເຂດທີ່ພຽງໃນເມືອງກ່ອນນັ້ນ. ໄດ້ຮັບການ ຊົດເຊີຍຢ່າງຄົບ ຖ້ວນ ແລະ ພຽງພໍ.

ໝາຍເຫດ:

- 1 ການສຶກສາແຜນຍຸດທະສາດຂະແໜງພະລັງງານ, ຄະນະກຳມະການພະລັງງານແຫ່ງຊາດລາວ, ກະ ຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ຫັດຖະກຳ (ວຽງຈັນລາວ 2003).
- 2 ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນກ່ອນ (Ibid)
- 3 “ ລັດເຊຍຈະຊ່ວຍພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກໃນລາວ ” ໜັງສືຜິມວຽງຈັນທາຍ, ສະບັບລົງວັນທີ 23 ທັນວາ 2005
- 4 “ ສະຖານີພະລັງງານກະໂດດຂັນໄປໜ້າ ” ໜັງສືຜິມວຽງຈັນທາຍ, ສະບັບລົງວັນທີ 24 ຕຸລາ 2006
- 5 “ ບໍລິສັດ Cavico ໄດ້ຮັບໄຟຂຽວ ເພື່ອດຳເນີນການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳກອງ 2 ” ວາລະສານພະລັງ ງານນ້ຳ ວັນທີ 23 ເມສາ 2008
- 6 ບໍລິສັດທີ່ປຶກສານໍ້າຄອນຊາວ. ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (EIA) ຂອງການກັກເກັບນ້ຳໃນ ອ່າງເກັບນ້ຳກອງ 1 HEP ບົດສັງລວມໂດຍຫຍໍ້ກ່ຽວກັບການສຶກສາສິ່ງແວດລ້ອມເບື້ອງຕົ້ນ (ມິຖຸນາ 2007)
- 7 “ ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກກຳລັງລ່ຽວຖ້າອະນຸມັດ ” ໜັງສືວຽງຈັນທາຍ ສະບັບລົງວັນທີ 18 ທັນວາ 2007.
- 8 ບໍລິສັດທີ່ປຶກສານໍ້າຄອນຊາວ ໜ້າທີ 9 (Nor consult .p. 9)
- 9 ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນກ່ອນ (Ibid) ໜ້າທີ 12
- 10 ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນກ່ອນ (Ibid) ໜ້າທີ 9
- 11 ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນກ່ອນ (Ibid) ໜ້າທີ 9
- 12 ການສຶກສາກ່ຽວກັບການດຳລົງຊີວິດ ໂດຍອາໄສນ້ຳເຊກອງເປັນຜືນຖານໃນທິດຕາເວັນອອກສ່ຽງເໜືອ ປະເທດກຳປູເຈຍ. ສະມາຄົມອານຸລັກວັດທະນາທຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (CEPA) (ກຸງພະນົມເປັນ ປະເທດກຳປູເຈຍ 2007) ໜ້າທີ 144.

13 ອີງຕາມ “ ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກກຳລັງລ່ຽວຖ້າອະນຸມັດ ” ໜັງສືຜິມວຽງຈັນທາຍ ສະບັບ ວັນທີ 18 ທັນວາ 2007, ຮອງຫົວໜ້າການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນນະຄອນ ວຽງຈັນ ທ່ານໝູ່ລິນ ສິນບັນດິດ ໄດ້ກ່າວວ່າ “ ອີງຕາມການສຶກສາວິໄຈພວກເຂົາສາມາດເຫັນໄດ້ວ່າ ຜົນ ກະທົບຈະມີໜ້ອຍກວ່າໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກແຫ່ງອື່ນໆ.”

ກໍລະນີສຶກສາ 8: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກເຊກຂະໜານ 1 ແລະ 3

ສະເໜີໂດຍ: ນົກຂະໜົນ

ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າເຊກຂະໜານ 3 ເປັນໂຄງການແຫ່ງທຳອິດ ທີ່ສ້າງຂຶ້ນໃນອ່າງນໍ້າເຊກຂະໜານ ໃນປະຈຸບັນນີ້, ກໍລັງຢູ່ໃນໄລຍະການກໍ່ສ້າງແຕ່ໂຄງການເຊກຂະໜານ 3 ກໍກໍລັງເຮັດໃຫ້ເຂດລຸ່ມນໍ້າ ມີບັນ ຫາທາງດ້ານລະບົບອຸທິກກະສາດ ແລະ ຄຸນນະພາບນໍ້າເກີດຂຶ້ນ ແລະ ຍັງມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ຈະສົ່ງຜົນ ກະທົບຕໍ່ຄຸນນະພາບນໍ້າ ໃນເຂດເໜືອນໍ້າເຊກຂະໜານ ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກເຊກຂະໜານ 1 ກໍຍັງເປັນໂຄງການໃຫຍ່ກວ່າ ແລະ ຈະມີຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງຫລາຍກວ່າ ເຂດລຸ່ມນໍ້າລົງໄປເຖິງນໍ້າເຊກອ່າງ ໃນລາວ ແລະ ໃນພາກຕາເວັນອອກສ່ຽງເໜືອຂອງປະເທດກໍາປູເຈຍ ຕາມຄວາມຈິງແລ້ວ, ມາຮອດດຽວນີ້ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບໂຄງການເຫລົ່ານີ້ ກໍຍັງບໍ່ໄດ້ນຳອອກເປີດເຜີຍຕໍ່ມວນຊົນເລີຍ. ການສຶກສາຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບ ໂຄງການກໍ່ຍັງບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດສຳເລັດ ຫລື ສັງລວມໃຫ້ແລ້ວໃນຂັ້ນສຸດທ້າຍ ບໍ່ມີຂໍ້ມູນພຽງພໍ ແລະ ບໍ່ມີຂໍ້ ສະເໜີໃຫ້ແກ່ການຊົດເຊີຍແກ່ຊາວບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກໂຄງການໃນເຂດລຸ່ມນໍ້າ ນັກສຳຫລວດຜູ້ ທີ່ໄດ້ມາຢ້ຽມຢາມແຂວງອັດຕະປື ແລະ ແຂວງ ຊຸກອ່າງ ໃນຕົ້ນປີ 2008 ເພື່ອສືບຮູ້ສະພາບຄວາມເປັນຈິງ ກ່ຽວກັບໂຄງການໃນປັດຈຸບັນ.

ບັນຫາສຳຄັນທີ່ໜ້າເປັນທ່ວງ

- ຄາດວ່າ ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກເຊກຂະໜານ 1 ແລະ 3 ຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງຕາມສາຍນໍ້າເຊກຂະໜານແລະ ຈະແຜ່ລາມລົງໄປຈົນເຖິງເຂດລຸ່ມນໍ້າເຊກອ່າງ, ສ່ວນຄຸນນະ ພາບນໍ້າ ກໍໄດ້ຮັບ ຜົນສະທ້ອນຈາກເຂື່ອນເຊກຂະໜານ 3 ແລ້ວໂຄງການເຊກຂະໜານ 1 ນັ້ນຈະກໍ່ໃຫ້ ເກີດບັນຫາຮ້າຍແຮງທີ່ສຸດໃນນັ້ນ, ລວມທັງບັນຫາການປ່ຽນແປງສຳຄັນຕໍ່ລະບົບອຸທິກກະສາດ ໃນລຳແມ່ນໍ້າ, ການສູນເສຍການປະມົງແລະ ຄຸນນະພາບນໍ້າຫລຸດລົງ ຊຶ່ງທັງໝົດນີ້ຈະມີຜົນສະ ທ້ອນບໍ່ດີໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນຫລາຍສິບພັນຄົນ.
- ບໍ່ມີຊາວບ້ານຄົນໃດ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງໃນນໍ້າເຊກຂະໜານ ຊຶ່ງເກີດຈາກການກໍ່ ສ້າງເຂື່ອນເຊກຂະໜານ 3 ໄດ້ຮັບການແຈ້ງເຕືອນ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທີ່ຈະມີ ແລະ ເຂົາເຈົ້າ ຖືກປະປ່ອຍ ໃຫ້ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ພວກເຂົາໄດ້ຮັບຈາກໂຄງການນັ້ນເອງ. ເຖິງວ່າການກໍ່ ສ້າງເຂື່ອນເຊກຂະໜານ 3 ກໍລັງຢູ່ໃນໄລຍະຄືບໜ້າກໍຕາມ ແຕ່ຄວາມຈິງເຫັນວ່າ ໂຄງການ ບໍ່ທັນປະຕິບັດມາດຕະການໃດໆເລີຍ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນບັນຫາດິນເຊາະເຈື່ອນ. ການຕົກຕະກອນ ແລະ ບັນຫາ ການປ່ອຍນໍ້າໂຄງການທີ່ຈະມີຕໍ່ເຂດລຸ່ມນໍ້າ.
- ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນເຊກຂະໜານ 3 ໄດ້ເລີ່ມລົງມືປະຕິບັດໄປ ກ່ອນການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ລ້ອມຈະສຳເລັດລົງ. ເຖິງວ່າການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຍັງປະຕິບັດບໍ່ທັນສຳເລັດ ແລະ ບໍ່ທັນໄດ້ຮັບອະນຸມັດຈາກລັດຖະບານກໍຕາມ ແຕ່ການທຳຄວາມສະອາດພື້ນທີ່ ແລະ ການກໍ່ສ້າງເສັ້ນທາງເຂົ້າໄປຫາເຂດທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນກໍໄດ້ລົງມືປະຕິບັດແລ້ວ. ການກະທຳດັ່ງກ່າວນີ້ຖື ເປັນການລະເມີດກົດລະບຽບກົດໝາຍຂອງລາວຢ່າງແທ້ຈິງ. ບໍ່ມີເອກະສານຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບໂຄງການ ຊຶ່ງໃນນັ້ນ, ລວມທັງບົດສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງໂຄງການ ຫລື ເອກະສານປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມເປັນພາສາອັງກິດ ຫລື ພາ ສາລາວ ນຳເຜີຍໃຫ້ມວນຊົນ ຊາບແຕ່ຢ່າງໃດ.
- ປະຊາຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍທີ່ອາໄສຢູ່ໃນອ່າງເກັບນໍ້າເຂື່ອນເຊກຂະໜານ 1 ໃນເມື່ອກ່ອນຫລາຍຄົນໄດ້ ຖືກຍົກຍ້າຍອອກຈາກອ່າງເກັບນໍ້າ ໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານຢູ່ແຫ່ງໃໝ່ ເປັນເວລາຫລາຍກວ່ານຶ່ງທົດ

ສະວັດ ມາແລ້ວ. ການຫ້າງຫາກະກຽມເພື່ອການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນເຊກຂະໜານ 1 ເປັນຕົ້ນເຫດສຳຄັນທີ່ພາໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງໄດ້ຍົກຍ້າຍໜີ. ສະນັ້ນ, ປະຊາຊົນເຫລົ່ານີ້ ກໍຄວນຈະໄດ້ຮັບການພື້ນຜູ້ທາງດ້ານການດຳລົງຊີວິດຢ່າງຄົບຖ້ວນ ໂດຍຈັດເຂົ້າເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງແຜນການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນຂອງໂຄງການ.

ຄວາມເປັນມາ ແລະ ລະບຽບໂຄງການ

ເຂື່ອນເຊກຂະໜານ 3:

ໃນເວລານີ້, ເຂື່ອນເຊກຂະໜານ 3 ກໍລັງຢູ່ໃນໄລຍະການກໍ່ສ້າງແລະ ເປັນເຂື່ອນແຫ່ງທຳອິດ ທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ ໃນແຂວງເຊກອ່າງ ຢູ່ພາກໃຕ້ຂອງປະເທດລາວ. ໂຄງການນີ້ຕັ້ງ ຢູ່ໃກ້ຊາຍແດນຫວຽດນາມ ຢູ່ໃນນໍ້າ ປາວກໍ (Nam Pogo River)

ການໃຊ້ສະຫວີງຫາປາໃນແມ່ນໍ້າເຊກຂະໜານ ຮູບຖ່າຍໂດຍ ນົກຂະໜົນ

ຊຶ່ງແມ່ນສາຂາຂອງເຊຂະໜານອອນຮອບທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນແຕ້ມໄປດ້ວຍປ່າໄມ້ສົນ ແລະ ພູເຂົາໃຫຍ່ ທີ່ຫ່າງຈາກຄວາມສູງລະດັບນ້ຳທະເລ ແລະ ຫ່າງຈາກສູນກາງເມືອງດັກຈິງ ໄປ 2 ກິໂລແມັດ.

ເຂື່ອນເຊຂະໜານ 3 ຈະຜະລິດພັງງານໄຟຟ້າໄດ້ເຖິງ 250 ເມກາວັດ ເພື່ອສົ່ງອອກໄປປະເທດຫວຽດນາມ ເຖິງວ່າ ບໍ່ມີຂໍ້ມູນເຜີຍແຜ່ເປັນທາງການກໍຕາມ ແຕ່ປະກົດວ່າ ເຂື່ອນແຫ່ງນີ້ຈະມີຄວາມ ສູງເຖິງ 100 ແມັດ ແລະ ມີອາງເກັບນ້ຳກວມເອົາເນື້ອທີ່ 5.2 ກິໂລແມັດມົນທົນ ກ່າມກອນກໍ່ສ້າງ ຊາວຫວຽດນາມ ໃນເຂດທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນຍອມຮັບວ່າ ການກະກຽມເຂດທີ່ ຕັ້ງເຂື່ອນໄດ້ລົງມືມາແຕ່ປີ 2003 ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໃນເດືອນ ພະຈິກ ປີ 2005 ຜ່ານມານີ້ ທາງບໍລິສັດໄຟຟ້າລາວໄດ້ລາຍງານໃຫ້ຊາບວ່າ ການເຈລະຈາກ່ຽວສັນຍາສຳ ປະທານ (CA) ໂຄງການນີ້ພວມດຳເນີນຢູ່ ແລະ ການກໍ່ສ້າງໃຫຍ່ຂອງໂຄງການເຊຂະໜານ 3 ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເລີ່ມລົງມືເທື່ອ. ຕໍ່ມາປີກາຍນີ້ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ສຳລັບເຂື່ອນນີ້ ກໍ່ຍັງ ຢູ່ໃນຂັ້ນຝຶຈາລະນາຈາກລັດຖະບານລາວ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນທາງຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ສິ່ງ ແວດລ້ອມຂອງລາວ ກໍ່ໄດ້ອອກໜັງສືແຈ້ງກຳນົດເງື່ອນໄຂເພີ່ມເຕີມໃຫ້ແກ່ໂຄງການ.1

ໃນເດືອນ ທັນວາ ປີ 2005 ອົງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ ແລະ ຜະລັງງານນ້ຳສາກົນ (International Water Power and Dam Construction) ໄດ້ລາຍງານວ່າ ບໍລິສັດຫຸ້ນສ່ວນການພັດທະນາ ແລະ ການລົງທຶນເຂົ້າ ການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າຮ່ວມຫວຽດນາມ - ລາວ (Vietnam-Laos Joint Stock Electricity Investment and Development Company) ໄດ້ລົງທຶນເຂົ້າໃນໂຄງການ2 ນີ້ທັງໝົດ 273ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ, ຕາມການລາຍງານວ່າກຸ່ມບໍລິສັດນີ້ ປະກອບດ້ວຍບໍລິສັດທຸລະກິດຫວຽດນາມ 6 ແຫ່ງ ໃນນັ້ນ ມີ ບໍລິສັດໄຟຟ້າຫວຽດນາມ ແລະ ບໍລິສັດດົງຮຳ ຊຶ່ງຕາມການລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ທັງສອງບໍລິສັດນີ້ ຈະຖື ຫຸ້ນ 60% ໃນບໍລິສັດໃໝ່ ແລະ ລັດຖະບານລາວ ຖືຫຸ້ນ 15% ໃນໂຄງການນີ້ ໃນເດືອນ ມິຖຸນາ 2008 ຜ່ານ ມາ ໄດ້ມີປະກາດແຈ້ງການວ່າ ໜ່ວຍ Austrian engineering group Andritz AG.s VA TECH Hydro unit. ຊຶ່ງແມ່ນກຸ່ມວິສະວະກຳຂອງອິດສະຕຣາລີ ໄດ້ຮັບສັນຍາໃຫ້ສະໜອງອຸປະກອນກົນ ຈັກເອເລັກໂຕຣນິກເປັນມູນຄ່າ 42ລ້ານຢູໂຣ ແກ່ໂຄງການ3 ເຂື່ອນເຊຂະໜານ 3 ເປັນການລົງທຶນໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ຂອງ ຫວຽດນາມເທົ່າທີ່ເຄີຍມີມາໃນຕ່າງປະເທດ ແລະ ກໍ່ເປັນໂຄງການ4 ທີ່ປະຕິບັດຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ວ່າ ສ້າງ - ດຳເນີນການ - ມອບໂອນ (BOT) ໂດຍມີກຳນົດເວລາສຳປະມານ 25 ປີ ບົດລາຍງານໄດ້ອ້າງວ່າ “ ກອງທຶນຊ່ວຍເຫລືອ ດ້ານການພັດທະນາຂອງລັດຖະບານຫວຽດນາມ ແລະ ທະນາຄານພານິດ5 ກຳລັງຕອບສະໜອງເງິນທຶນຈຳນວນ 203 ລ້ານໂດລາ ໃຫ້ແກ່ໂຄງການ ” ໃນເດືອນສິງຫາ ປີ 2007 ໄດ້ມີ ລາຍງານບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າ ທະນາ

“ບໍ່ມີປະຊາຊົນຄົນໃດ ທີ່ອາໄສຢູ່ລຽບຕາມຝັ່ງນ້ຳເຊກະໜານໃນເມືອງສານໄຊ ໄດ້ຮັບແຈ້ງຂ່າວໃຫ້ຮູ້ຢ່າງເປັນ ທາງການກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງໃນນ້ຳເຊກະໜານ ເຖິງແມ່ນວ່າຊາວບ້ານທຸກຄົນສາມາດເຫັນໄດ້ວ່າສະພາບອຸທິກກະສາດ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງນ້ຳໃນແມ່ນ້ຳໄດ້ປ່ຽນແປງໄປ. ພວກເຮົາສັງເກດເຫັນການປ່ຽນແປງມາໄດ້ສອງປີແລ້ວ”

-ພະນັກງານກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງຊານໄຊ ແຂວງອັດຕະປື ຊຶ່ງແມ່ນຜູ້ໜຶ່ງ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດນ້ຳຕອນລຸ່ມໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນເຊຂະໜານ 3

ຄານຫວຽດນາມສອງແຫ່ງ - ທະນາຄານຫວຽດຄອມ ແລະ ທະນາຄານພັດ ທະນາການລົງທຶນຂອງຫວຽດນາມ - ຍັງໄດ້ຕົກລົງປ່ອຍເງິນໃຫ້ແກ່ໂຄງການ ຈຳນວນ 66 ລ້ານໂດລາ ສະຫະລັດ, ພາຍໃນປີ 2008 ຄາດຄະເນມູນຄ່າໂຄງການກໍ່ສ້າງໂຄງການ ເຊຂະໜານ 3 ໄດ້ເພີ່ມ ຂຶ້ນເຖິງ 312ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ,6 ໃນວັນທີ 20 ທັນວາ ປີ 2007 ເຂື່ອນເຊຂະໜານ 3 ໄດ້ຖືກ “ປິດລົງ” ຢ່າງເປັນ ທາງການ ໃນລະຫວ່າງມີຜິດສະຫລອງ ທີ່ມີປະທານປະເທດເຂົ້າຮ່ວມ7 ໃນເບື້ອງຕົ້ນ ມີການວາງແຜນໄວ້ ວ່າ ເຂື່ອນແຫ່ງນີ້ ຈະເລີ່ມດຳເນີນການຜະລິດພາຍປີ 2008 ຫລື ປີ 2009 ນີ້, ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ໃນເດືອນ ກຸມພາ ປີ 2008 ນັ້ນ ກຳນົດວັນສຳເລັດການກໍ່ສ້າງໂຄງການແຫ່ງນີ້ກໍ່ໄດ້ຖືກເລື່ອນໄປໃສ່ ປີ 2010

ເຂື່ອນເຊຂະໜານ 1

ເຂື່ອນເຊຂະໜານ 1 ຍັງຢູ່ໃນໄລຍະການວາງແຜນ ໂດຍເລີ່ມຕົ້ນມາແຕ່ຕົ້ນຊຸມປີ 1990 ແຕ່ວ່າການກໍ່ສ້າງໃຫຍ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເລີ່ມລົງມືປະຕິບັດເທື່ອ ໃນປີ 2004 ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳແຫ່ງຊາດລາວ (LNMC) ໄດ້ຈັດໂຄງການນີ້ຂຶ້ນຢູ່ໃນລາຍການໂຄງການ “ ເລື່ອນກຳນົດ ” ແຕ່ການເຄື່ອນໄຫວ ເນື້ອມັ່ງ ມານີ້ ຢູ່ໃກ້ໆກັບເຂດທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນທີ່ສະໜັກສ້າງໃນແຂວງອັດຕະປື ສະແດງໃຫ້ຮູ້ວ່າ ນັກກໍ່ສ້າງໂຄງການເຊຂະໜານ 3 ຊາວຫວຽດນາມ ຕັ້ງໃຈທີ່ເລີ່ມຕົ້ນການກໍ່ສ້າງໂຄງການເຊຂະໜານ 1 ໃນອີກບໍ່ດົນນີ້.

ເຂື່ອນເຊຂະໜານ 1 ຈະຕັ້ງຢູ່ເຂດເໜືອນ້ຳເຊຂະໜານ ຫ່າງຈາກຈຸດພົບກັນຂອງເຊຂະໜານ ແລະ ເຊກອງ ຂຶ້ນໄປປະມານ 85 ກິໂລແມັດ ແລະ ນ້ຳຈະໄຫລຈາກເຂື່ອນເຊຂະໜານ 3 ລົງໄປສູ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳ ຄາດກັນວ່າ ເຂື່ອນແຫ່ງນີ້ຈະມີຄວາມສູງເຖິງ 184 ແມັດ, ໃນຊຸມປີ 1990 ນັ້ນມີການຝຶຈາລະນາວ່າ ປະເທດໄທ ຈະເປັນຕະຫລາດແຫ່ງສຳຄັນ ສຳລັບພະລັງງານໄຟຟ້າເຊຂະໜານ 1 ແຕ່ໃນເວລາມຸ່ງນີ້ ກໍ່ມີທີ່ວ່າ ປະເທດຫວຽດນາມ ຈະເປັນຜູ້ຮັບຊື້ພະລັງງານໄຟຟ້າຈາກໂຄງການແຫ່ງນີ້ຫລາຍກວ່າ.

ໃນເດືອນສິງຫາ 2007 ຜ່ານມາ, ສຳນັກຂ່າວສານປະເທດຫວຽດນາມ ໄດ້ລາຍງາຍວ່າ ບໍລິສັດຮຸ້ນສ່ວນ ຮ່ວມພັດທະນາ ແລະ ການລົງທຶນ ເຂົ້າໃຈໃນການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າຫວຽດນາມ - ລາວ (Vietnam – Laos Joint Stock Electricity Investment and Development Company) ໄດ້ຮ່ວມລົງນາມໃນບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາເຂື່ອນເຊຂະໜານ 1 ໃນມູນຄ່າກໍ່ສ້າງ ທັງໝົດ 380 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ10

“ດຽວນີ້ແມ່ນ້ຳບໍ່ຄືແຕ່ກ່ອນ. ນ້ຳບໍ່ເຄີຍຂຸ່ນຄືດັ່ງເປັນມາໃນລະດູແລງສອງປີຜ່ານມາ. ລະດັບນ້ຳໃນເວລານີ້ກໍ່ຂຶ້ນໆລົງໆບໍ່ປົກກະຕິ ບໍ່ຄືກັບທີ່ເປັນມາໃນເມື່ອກ່ອນ. ຕາມປົກກະຕິແລ້ວ, ໃນເວລາກ່ອນນ້ຳໃນແມ່ນ້ຳຈະຂຶ້ນສູງໃນຍາມຝົນຕົກແຮງ. ແຕ່ດຽວນີ້, ເຖິງວ່າຈະບໍ່ມີເຜື້ອໜາແຕ້ມທ້ອງຟ້າກໍ່ຕາມ ແຕ່ລະດັບນ້ຳກໍ່ຂຶ້ນສູງ ແລະ ບາງຄັ້ງຫຼັງຝົນຕົກແຮງແລ້ວ ລະດັບນ້ຳພັດທູດລົງຕໍ່າ. ບໍ່ມີຜູ້ໃດມາບອກໃຫ້ພວກເຮົາຮູ້ວ່າເປັນຫຍັງນ້ຳຈຶ່ງຂຶ້ນລົງແບບຜິດປົກກະຕິຄືແນວນີ້. ຂ້ອຍໂດ້ເວົ້າວ່າ: ເພິ່ນກຳລັງສ້າງເຂື່ອນຢູ່ຕອນເໜືອຂອງແມ່ນ້ຳ. ແຕ່ຂ້ອຍກໍ່ບໍ່ແນ່ໃຈວ່າສ້າງຢູ່ຈຸດໃດກັນແທ້”

-ແມ່ຍິງແກ່ຜູ້ໜຶ່ງ ທີ່ຢູ່ໃນບ້ານໂພນໄຊ

ຕາມການລາຍງານຂອງບໍລິສັດຊິງດາ (Song Da Corporation) ຈະເປັນເຈົ້າຂອງຫຸ້ນຂອງບໍລິສັດ 49% ສ່ວນທະນາຄານການລົງທຶນ ແລະ ການພັດທະນາຂອງຫວຽນາມ (Bank for Investment and Development of Vietnam) ແລະ ບໍລິສັດການເງິນ ໂຕຣ ຫວຽນາມ (Petro Vietnam Financial company) ແຕ່ລະຝ່າຍຈະຖືຫຸ້ນ 11% ແລະ ບໍລິສັດແກັສ ແລະ ນ້ຳມັນຂອງຫວຽນາມຈະຖືຫຸ້ນ 10%.

ໃນເດືອນທັນວາ ປີ 2007 ສຳນັກຂ່າວສານ AFP ໄດ້ລາຍງານວ່າ ບັນດາບໍລິສັດຫວຽນາມ ໃນປະເທດລາວ. ຈະພ້ອມກັນເລີ່ມລົງທຶນສ້າງເຂື່ອນເຊຊະໝານ 1 ໃນປີ 2008 ໂດຍມີຂີດຄວາມສາມາດໃນການຜະລິດພະລັງງານໄດ້ 322 ເມກາວັດ ແລະ ມູນຄ່າສະເໜີສຳລັບການ ກໍ່ສ້າງແມ່ນ 400 ລ້ານໂດ ລາສະຫະລັດ. ໃນເດືອນເມສາ 2008 ໂຄງການ ໄດ້ປະກາດວ່າ ລັດຖະ ບານລາວ ໄດ້ອະນຸມັດໃຫ້ດຳເນີນ ການກໍ່ ສ້າງ 12 ເຂື່ອນ ເຊຊະໝານ 1 ແລ້ວ. ອີງ ຕາມຜະນັກງານລັດ ຂັ້ນແຂວງໃຫ້ຮູ້ວ່າ ການກໍ່ສ້າງຈະເລີ່ມຕົ້ນ ໃນທ້າຍປີ 2008 ຫລື ຕົ້ນປີ 2009 ແລະ ຈະສຳເລັດໃນປີ 2013.

ບັນຫາ ແລະ ການວິເຄາະໂຄງການ ເຂື່ອນເຊຊະໝານ 3

ຂໍ້ມູນຜູ້ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຕໍ່ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ຫລື ສິ່ງແວດລ້ອມທັງຢູ່ໃນເຂດລຸ່ມ ແລະ ເໜືອເຂື່ອນຂອງ ໂຄງການເຊຊະໝານ 3 ຍັງບໍ່ໄດ້ເອົາເປີດເຜີຍໃຫ້ແກ່ນວນຊົນຊາບ ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ສຳລັບໂຄງການເຊຊະໝານ 3 ກໍ່ຍັງ ບໍ່ທັນທີ່ເປີດເຜີຍ ແລະ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ມີຜູ້ໃດ ໄດ້ລົງໄປຢ້ຽມ

ຢາມ ແລະ ເກັບກຳຂໍ້ມູນໃນບ້ານເຂດລຸ່ມນ້ຳໃນ ແຂວງອັດຕະປື ຫລື ສະໜອງຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຜົນກະທົບ ຕໍ່ ເຂດລຸ່ມນ້ຳ ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນປະກົດວ່າ ເຂື່ອນໄດ້ເລີ່ມ ລົງທຶນສ້າງໄປແລ້ວ ກ່ອນການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມຈະສຳເລັດລົງ.

ເຂື່ອນເຊຊະໝານ 3 ໄດ້ເຮັດໃຫ້ລະບົບອຸທົກ ກະສາດໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳ ແລະ ຄຸນນະພາບນ້ຳ ນັບຕັ້ງ ແຕ່ກ່ອນ ເຂື່ອນລົງໄປຈົນຮອດຈຸດພົບກັນຂອງນ້ຳ ເຊຊະໝານກັບນ້ຳເຊກອງໃນແຂວງອັດຕະປື ແລະ ໃນເຂດທີ່ໄກ ໄປກວ່ານັ້ນ ມີການປ່ຽນແປງໄປແລ້ວ. ຜູ້ໃດໄປຢ້ຽມຢາມປາກນ້ຳເຊຊະໝານ ໃນລະຫວ່າງ ລະດູແລ້ວ ຂອງປີ 2007 ແລະ 2008 ຈະເຫັນການ ປ່ຽນແປງດັ່ງກ່າວໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນ ໃນເມື່ອກ່ອນ ນ້ຳເຊຊະໝານ ເຄີຍເປັນນ້ຳໃສ່ອາດກວ່ານ້ຳເຊກອງ ຫລາຍ ແຕ່ມາດຽວນີ້ ສະພາບການແບບນັ້ນບໍ່ຄືແຕ່ ກ່ອນຕໍ່ໄປອີກ ແລ້ວ ດ້ວຍເຊຊະໝານເຕັມໄປດ້ວຍຝຸ່ນ ຕະກອນຕົກຄ້າງໃນນ້ຳ ຍ້ອນມີດິນເຊາະເຮືອນທີ່ຮ້າຍ

ແຮງເກີດຂຶ້ນໃນເຂດເໜືອນ້ຳ.

ໃນເມື່ອວ່ານ້ຳເຊຊະໝານໄຫລລົງສູ່ເຊກອງ. ສະນັ້ນ, ລະຫວ່າງ ນ້ຳທັງສອງສາຍນີ້ຈະເຫັນວ່າ ຄວາມແຕກຕ່າງກັນຢ່າງຊັດເຈນ ປະຊາ ຊົນທ້ອງຖິ່ນຈາກບ້ານເຊຊະໝານເໜືອ ໃນແຂວງອັດຕະປື - ຊຶ່ງເປັນ ບ້ານ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ຈຸດພົບກັນກັບເຊຊະໝານ - ຊາບເຖິງການປ່ຽນແປງເຫລົ່ານັ້ນ ໄດ້ດີ ປະຊາຊົນບາງຄົນກໍ່ບໍ່ກ້າທີ່ ຈະປ່ອຍໃຫ້ລູກຫລານຂອງຕົນ ລົງໄປຫລິ້ນໃນແມ່ນ້ຳ. ຍ້ອນພວກເຂົາມີຄວາມຕາລະແດງໃຈຢູ່ເລື້ອຍໆ ຈາກນ້ຳທີ່ມີຄຸນນະພາບບໍ່ດີ. ປະຊາຊົນມີຄວາມເສຍໃຈ ກ່ຽວກັບສິ່ງ ທີ່ກຳລັງເກີດຂຶ້ນກັບພວກເຂົາ ແຕ່ສ່ວນ ຫລາຍບໍ່ກ້າເວົ້າຍອນວ່າ ເຂື່ອນເຊຊະໝານ 3 ແມ່ນເຂື່ອນທີ່ເປັນ “ ໂຄງການຂອງລັດຖະບານ “ ເພາະ ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງບໍ່ມີໃຜກ້າວິພາກວິຈານ ເຖິງຈະມີບັນຫາເກີດຂຶ້ນເຫລົ່ານີ້ກໍ່ຕາມ. ແຕ່ກໍ່ຍັງບໍ່ທັນມີຜູ້ໃດຈາກ ໂຄງການ ຫລື ຈາກພາກລັດຖະບານ ລົງໄປຢ້ຽມຢາມບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການນີ້ ໃນແຂວງອັດ

ລົດບັນທຸກໄມ້ທ່ອນໃກ້ກັບຈຸດກໍ່ສ້າງເຂື່ອນເຊຊະໝານ 1, ພາບໂດຍ: Marcus Rhinlander

ນ້ຳເຊຊະໝານ, ຕອນໃຕ້ຖັດຈາກເຂດກໍ່ສ້າງເຂື່ອນເຊຊະໝານ 3. ຝາບຖ່າຍໃນວັນທີ 9 ເດືອນມີນາ 2004 ໂດຍ: Marcus Rhineland

ຕະປີ ເພື່ອອະທິບາຍໃຫ້ຊາວບ້ານຊາບວ່າ ມີຫຍັງກໍາລັງເກີດຂຶ້ນ ຫລື ເພື່ອເຕືອນກ່ຽວກັບບັນຫາທີ່ອາດຈະ ເກີດຂຶ້ນໄດ້ຈາກການລົງໄປລອຍຫລິ້ນໃນນ້ຳ ຫລື ຕື່ນນ້ຳຈາກນ້ຳເຊຊະໝານ.

ຊາວບ້ານແນ່ນອນຜູ້ໜຶ່ງບ້ານໂພນໄຊໄດ້ຈົມວ່າ ລາວເຄີຍໄປຕັກນ້ຳຈາກເຊຊະໝານທີ່ເຄີຍສະອາດສິດໃສໄວ້ ຕື່ນໃນລະດູແລ້ວ ແຕ່ມາດຮຽວນີ້ນ້ຳເຊຊະໝານ ບໍ່ສະອາດ ສຳລັບນຳມາດື່ມ ລາວຕ້ອງຂຸດນ້ຳສ້າງຕື່ນແຄມນ້ຳ, ຄົນຫາປາຜູ້ໜຶ່ງ ຈາກບ້ານວັດຫລວງໄດ້ເວົ້າວ່າ: ດຽວນີ້ນ້ຳໃນເຊຊະໝານກໍ່ຕື່ນຂຶ້ນກວ່າ ແຕ່ກ່ອນຫລາຍແລະເຮັດໃຫ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການຫາປາ ບັນຫາເຫລົ່ານີ້ປະກົດວ່າ ມັນເກີດມາຈາກຄວາມລົ້ມເຫລວ ຈາກການປ່ອຍນ້ຳບໍ່ຜຽວພໍ ລົງເຂດລຸ່ມນ້ຳໃຕ້ເຂື່ອນ ໃນຊ່ວງເວລາບັນຈຸນ້ຳເຂົ້າໃສ່ອ່າງເກັບນ້ຳຢູ່ຫລັງເຂື່ອນ ເຊຊະໝານ 3 ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຍັງບໍ່ໃຜຮູ້ໄດ້ແນ່ນອນ ຍ້ອນວ່າເຂດລຸ່ມນ້ຳຕາມສາຍນ້ຳເຊຊະໝານໃນ ແຂວງ ອັດຕະປື ບໍ່ໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາໃຫ້ເປັນເຂດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການເຊຊະໝານ 3.

ເມື່ອກ່ອນການປ່ຽນແປງເຫລົ່ານີ້ ໃນເຊຊະໝານໄດ້ກາຍມາເປັນຫລັກຖານອັນຊັດເຈນ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ຊົມໃຊ້ ເຊຊະໝານເປັນປະຈຳວັນ ມັນກໍ່ເກີດມີຄຳຖາມຂຶ້ນມາວ່າ ແມ່ນຫຍັງຈະເກີດຕາມນາໃນອະນາຄົດ ໃນເມື່ອການ ກໍ່ສ້າງເຂື່ອນເຊຊະໝານ 3 ກໍ່ຍັງບໍ່ທັນສຳເລັດເທື່ອ ຕົວຢ່າງ: ບໍ່ທັນຮູ້ໄດ້ແຈ້ງວ່າດິນເຊາະເຮືອນໃນ ເຂດລຸ່ມນ້ຳຈະເກີດຂຶ້ນ ຫລາຍນ້ອຍປານໃດ ໃນຊ່ວງໄລຍະມີການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າຂອງ ໂຄງການ ແລະ ແມ່ນຫຍັງຈະເກີດຂຶ້ນ ຖ້າວ່າມີການປະຕິບັດມາດຕະການໃດໜຶ່ງ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບໂຄງ ການ.

ໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳໃຕ້ເຂື່ອນລົງໄປມີບ້ານປະຊາຊົນຊາວເຜົ່າດັກຢູ່ 7 ແຫ່ງ (Dark Ye) ຊາວບ້ານດັກຢູ່

(Dark Ye) ດຳລົງຊີວິດຢູ່ ໂດຍອາໄສກິດຈະການຫາປາ, ການເກັບຜັກ ແລະ ກິດຈະກຳອື່ນໆ ເປັນ ຕົ້ນຕໍ ອີງຈາກພະນັກງານເມືອງດັກຢູ່ ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ອຳນາດການປົກຄອງຂັ້ນສູນ ກາງທີ່ຮັບຜິດຊອບໂຄງການ ໄດ້ລົງ ໄປພົບປະຊາຊົນ ຈາກດັກຈະຮັບໃຫຍ່ (Dark Charring Nay) ໃກ້ເຂດກ້ອງ ເຂື່ອນໃນປີ 2005 ເພື່ອບອກໃຫ້ ເຂົາ

ເຈົ້າຍ້າຍອອກຈາກບ້ານຂອງຕົນ ຊາວບ້ານຄັດຄ້ານຢ່າງແຮງຕໍ່ຂໍສະເໜີຂອງສູນກາງ ເພາະວ່າ ພວກເຂົາສາມາດທຳມາຫາກິນພຽງພໍ ໃນທີ່ຕັ້ງບ້ານປັດຈຸບັນ ແລະ ກໍ່ມີໂອກາດເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນ ທີ່ດິນ ແລະ ທຳມະຊາດໄດ້. ນອກນັ້ນ, ພວກເຂົາກໍ່ຍັງຕັ້ງຄວາມຫວັງເອົາໄວ້ວ່າຈະມີໄຟຟ້າໃຊ້ ຫລັງຈາກການສ້າງ ເຂື່ອນສຳເລັດລ້ວນແລ້ວ, ຊາວບ້ານຮູ້ ໜ້ອຍດຽວ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບບໍ່ດີຈາກເຂື່ອນມາ ຮອດດຽວນີ້ ບໍ່ຮູ້ວ່າ ບ້ານດັກຈະຮັບໃຫຍ່ (Dark Charring Nay) ໄດ້ຖືກບັງຄັບໃຫ້ຍ້າຍອອກຈາກຖິ່ນເດີນຂອງຕົນໄປແລ້ວຫລືບໍ່ .

ພະນັກງານເມືອງດັກຢູ່ ຍັງລາຍງານໃຫ້ຮູ້ເຜີນເຕີມອີກວ່າ ບ້ານຊົນເຜົ່າຕະລຽງ (Taliang) ແລະ ດັກຢູ່ (Dark Ye) ຫລາຍ

ກວ່າ 40ບ້ານ ຕັ້ງຢູ່ໃນເຂດເໜືອນ້ຳເຂື່ອນເຊຊະໝານ 3 ຂຶ້ນໄປຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບບໍ່ດີ. ເຖິງວ່າສ່ວນໃຫຍ່ຈະບໍ່ຢູ່ໃນເຂດນ້ຳຖ້ວມຈາກເຂື່ອນກໍ່ຕາມ ລັດຖະບານລາວໄດ້ວາງ ແຜນຫລຸດຈຳນວນບ້ານໃນເຂດດັ່ງກ່າວລົງດ້ວຍ “ ການເຕົ້າໂຮມບ້ານ ” ທີ່ຕ້ອງການໃຫ້ມີການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນຈຳນວນຫລວງຫລາຍ ໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານຢູ່ໃນເຂດທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ງ່າຍ ຊຶ່ງຄາດ ວ່າ ຈະເປັນບ່ອນທີ່ຊົນເຜົ່າເຫລົ່ານີ້ຈະໄດ້ໄປອາໄສຢູ່ໂຮມກັນ. ໂຄງການເຂື່ອນກໍາລັງຊື້ແຈງເຫດຜົນເຜີນເຕີມໃຫ້ແກ່ ລັດຖະບານລາວວ່າ ເພື່ອເປັນການລົບລ້າງການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ ແລະ ເປັນການເຕົ້າໂຮມ ບ້ານໃນເຂດນັ້ນ ຊຶ່ງບັນຫາສ່ວນໃຫຍ່ກໍ່ມີລັກສະນະຄືກັນກັບກໍລະນີໂຄງການຫ້ວຍເຫາະ (ເບິ່ງກໍລະນີສືກ ສາ 9)

ຄາດວ່າ ອ່າງເກັບນ້ຳເຊຊະໝານ 3 ຈະເຮັດໃຫ້ນ້ຳຖ້ວມໜຶ່ງບ້ານຄື: ບ້ານຮ້ວນນ້ອຍ (Mang Ha Noi) ທີ່ມີຊາວບ້ານອາໄສຢູ່ຈຳນວນ 172ຄົນ, ໃນ ປີ 1999 ການດຳລົງຊີວິດຂອງຊາວບ້ານແຫ່ງນັ້ນ ມີຄວາມຕິດພັນຢ່າງໜຽວແໜ້ນກັບສາຍນ້ຳ ຊຶ່ງເປັນບ່ອນຫາປາປະຈຳວັນ ເພື່ອສ້າງແຕຫລຽງລາຍຮັບສຳຄັນອັນໜຶ່ງໃຫ້ ແກ່ພວກເຂົາ, ອີງຕາມຜົນການສຶກສາວິໄຈ ໃນປີ 1999 ຈາກອົງການຮານຄຣາວ (Halcrow) ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານໂດຍໄດ້ຮັບທຶນຈາກທະນາຄານອາຊີ ໃຫ້ຮູ້ວ່າ: ປາສ່ວນໃຫຍ່ໃນເຂດນ້ຳເຊຊະໝານຕອນເທິງຈະເປັນຊະນິດພັນປາເຂດເນີນສູງ ທີ່ມີຫລາຍໃນທ້ອງຖິ່ນນັ້ນ ແລະ ກໍ່ຍັງບໍ່ທັນເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນດີ ທາງວິທະຍາສາດ13. ປາເຫລົ່ານີ້ຍັງມີຄວາມສຳຄັນແກ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນ.

ອົງການຮານຄຣາວ (Hal crow) ໄດ້ຂຽນໄວ້ວ່າ: ໂຄງການເຊຊະໝານ 3 ຈະເປັນໄພຂົ່ມ ຂູ່ຕໍ່ປາສະ ຫວວນແຫ່ງຊາດດົງອຳພັນ (Dong Amp ham NPA) ຍ້ອນວ່າເສັ້ນທາງປັບປຸງໃໝ່ ເຂົ້າໄປສູ່ເຂດທີ່ຕັ້ງ ເຂື່ອນ ຈະສ້າງເວື້ອນໄຂຄວາມສະດວກ ໃນ ການເຂົ້າໄປເຖິງເຂດພື້ນທີ່ຖິ່ນທີ່ຜົນກະທົບໄດ້ງ່າຍຢູ່ຊາຍ ແດນ ດ້ານທິດເໜືອຂອງປາສະຫວວນ ແຫ່ງ ຊາດນັ້ນ ສາຍສົ່ງໄຟຟ້າເຊຊະໝານ 3 ກໍ່ຍັງໄດ້ກໍ່ສ້າງຕັດເຂດພື້ນທີ່ ອັນກວ່າງ

ຂວາງຂອງປ່າສະຫງວນ ແລະ ຈະເຮັດໃຫ້ມີໂອກາດເຂົ້າເຖິງເຂດຫ່າງໄກສອກຫລີກເຫລົ່ານີ້ ໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນ.

ເຂື່ອນເຊຂະໝານ 1 (The Xekaman I Dam)

ຄາດວ່າການກໍ່ສ້າງ ແລະ ການປະຕິບັດການຂອງໂຄງການເຊຂະໝານ 1 ຈະເຮັດໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບບໍ່ ດີໃນຫລາຍດ້ານໃນນັ້ນລວມທັງການສູນເສຍການປະມົງ. ບັນຫານ້ຳບໍ່ດີ ແລະ ໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ຊີວະນາໆຜັນ ຍັງ ບໍ່ທັນຈະແຈ້ງວ່າ ບັນຫານີ້ ໄດ້ຖືກນຳ ໄປຝຶກຈາລະນາກັນໝ້ອຍຫລາຍປານໃດ ໃນເມື່ອກ່ອນການປະເມີນ ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມຂອງ ໂຄງການເຊຂະໝານ 1 ນີ້ຍັງ ບໍ່ທັນໄດ້ມີການເປີດເຜີຍເທື່ອ ເຖິງຈະມີການລາຍງານວ່າ ລັດຖະບານລາວຍັງບໍ່ທັນໄດ້ອະນຸມັດເອກະສານເຫລົ່ານີ້ເທື່ອກໍ່ຕາມ ແຕ່ໂຄງການກໍ່ໄດ້ ລົງມືກໍ່ສ້າງເສັ້ນທາງ ແລະ ຫ່າງຫາກະກຽມຜື່ນທີ່ໃກ້ໆກັບເຂດທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນແລ້ວ ການດຳເນີນກິດຈະກຳເຫລົ່ານີ້ເປັນລະເມີດກົດໝາຍຂອງລາວທີ່ວ່າ. ທຸກເອກະສານໂຄງການ ຈະຕ້ອງກະກຽມໃຫ້ສຳເລັດ ກ່ອນ ການເລີ່ມຕົ້ນການກໍ່ສ້າງໂຄງການ.

ບັນຫາການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນ

ການສຶກສາສິ່ງແວດລ້ອມລວມເບື້ອງຕົ້ນ ໃນປີ 1994 ຂອງໂຄງການເຊຂະໝານ 1 ໄດ້ຄາດຄະເນ ເອົາໄວ້ວ່າ ປະຊາຊົນຈຳນວນ 2,000 ຄົນ ຈາກ 400 ຄອບຄົວ ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຍົກຍ້າຍໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ຍ້ອນໂຄງການນີ້ 14 ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຊຸມຊົນຫລາຍແຫ່ງໃນເຂດອ່າງເກັບນ້ຳແຫ່ງນີ້ ໄດ້ ຍົກຍ້າຍອອກໄປກ່ອນແລ້ວຢ່າງເປັນທາງການ ໃນຕົ້ນຊຸມປີ 1990 ໂດຍເປັນໄປຕາມນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານລາວກ່ຽວກັບການລົບລ້າງການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ.

ການສຶກສາວິໄຈຂອງໂຄງການ ທີ່ໄດ້ຮັບທຶນຈາກທະນາຄານພັດທະນາອາຊີນັ້ນ. ອົງການຮານຄຣາວ (Hal crow) ໄດ້ສະແດງຄວາມກັງວົນເປັນຢ່າງຍິ່ງ ທີ່ລັດຖະບານລາວໄດ້ຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນ ອອກໄປ ຈາກເຂດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກເຂື່ອນ ເພື່ອເປັນການເພີ່ມຄວາມສົນໃຈໃນເລື່ອງເຂື່ອນຫລາຍຂຶ້ນ ແລະ ເພື່ອດຶງດູດເອົານັກລົງທຶນ 15 ເພື່ອ ຕອບສະໜອງຕໍ່ບັນຫາດັ່ງກ່າວອົງການຮານຄຣາວ (Hal crow) ໄດ້ໃຫ້ ຂໍສະເໜີແນະນຳ ປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຍົກຍ້າຍໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ຈາກເຂດໂຄງການຫລັງປີ 1993 ທັງ ໝົດຄວນໄດ້ຮັບການຝຶກຈາລະນາການຍົກຍ້າຍຈາກການກະກຽມການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນເຊຂະໝານ 1 ແລະ ດ້ວຍເຫດນັ້ນພວກເຂົາ ຈຶ່ງເປັນຜູ້ເໝາະສົມທີ່ຈະໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍຈາກນັກພັດທະນາເຂື່ອນ 16 ແຕ່ຂໍສະ ເໜີຂອງອົງການຮານຄຣາວ (Hal crow) ທັງໝົດໄດ້ຮັບການປະຕິເສດຍ້ອນວ່າ ໃນປີ 2004 ນັ້ນ ທາງທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ແລະ ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ຄາດຄະເນເອົາໄວ້ວ່າ

ຢູ່ເຂດດຽວຂອງນ້ຳເຊກະໝານ, ຕອນໃຕ້ເຂດທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນເຊກະໝານ 3, ພາບຖ່າຍໃນວັນທີ 24 ມີນາ 2008. ພະນັກງານ ແລະ ຊາວບ້ານທ້ອງຖິ່ນເຊື່ອວ່າ: ການປ່ຽນແປງຂອງຄຸນນະພາບແມ່ນ້ຳແມ່ນເກີດມາຈາກການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ ຈາກຈຸດທີ່ມີການລະເບີດຫີນໃນຮ່ວມພູ ຊຶ່ງພາໃຫ້ຫີນ ແລະ ຝຸ່ນຕົມ ຫຼື ຕະກອນໄຫລວິສູ່ແມ່ນ້ຳ. ເຫັນໄດ້ຊັດເຈນວ່າ: ຄຸນນະພາບນ້ຳໃນແມ່ນ້ຳແມ່ນບໍ່ດີລາມໄປເຖິງເຂດນ້ຳຕອນລຸ່ມ ທີ່ເປັນຈຸດຄົບກັບນ້ຳເຊກອງໃນແຂວງອັດຕະປື, ພາບໂດຍ: Marcus Rhineland

ມີປະຊາຊົນຈຳນວນ ພຽງແຕ່ 800 ຄົນເທົ່ານັ້ນ, ທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ຍົກຍ້າຍເຂື່ອນເຊຂະໝານ 1 ຖ້າວ່າລວມເອົາ ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ຖືກບັງຄັບໃຫ້ຍົກຍ້າຍອອກຈາກເຂດໂຄງການ ນັບແຕ່ປີ 1993 ເປັນຕົ້ນມາເຂົ້ານຳ, ແມ່ນອນວ່າ ຈຳນວນ ປະຊາຊົນ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຍົກຍ້າຍອອກໄປມີສູງກວ່າ 17 ນັ້ນຫລາຍເທົ່າ.

ການຕັດໄມ້ທ່ອນ ແລະ ໄພຄຸກຄາມເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ.

ເປັນທີ່ຄາດກັນວ່າ ອ່າງເກັບນ້ຳເຊກະໝານ 1 ຈະເຮັດໃຫ້ນ້ຳຖ້ວມເນື້ອທີ່ 224 ກິໂລແມັດມົນທົນ ໃນນັ້ນຈະ ກວມເອົາສ່ວນໜຶ່ງຂອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດດົງອ່າພັນ 18 ຊຶ່ງແມ່ນເຂດທີ່ມີຊື່ສຽງໂດ່ງດັງທາງດ້ານສັດປ່າ ສຳຄັນຫລາຍໆຊະນິດ ລວມທັງຊະນິດພັນທີ່ຖືກໄພຂົ່ມຂູ່ ແລະ ຊະນິດພັນຫາຍາກໃນໂລກນຳອີກ ອົງການ

ຮານຄຣາວ (Hal crow) ເວົ້າວ່າ ເຂື່ອນເຊກະໝານ 1 ນີ້ຈະເຮັດໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງຕໍ່ປ່າສະ ຫງວນແຫ່ງຊາດດົງອ່າພັນ ຍ້ອນໄພນ້ຳຖ້ວມຖິ່ນຢູ່ອາໃສທຳມະຊາດຂອງສັດ ແລະ ພືດປ່າໃນພື້ນທີ່ຕ່ຳຍາວຢຽວໄປຕາມຊາຍແດນດ້ານຕາເວັນຕົກສຽງເໜືອຂອງປ່າກໍ່ຄືຫ້ວຍນ້ຳລຳເຊສ າຂານນ້ຳເຊຂະໝານ ທີ່ ໄຫລໄປສູ່ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດນຳອີກ 19

ຄາດວ່າເນື້ອທີ່ເຂື່ອນເຊຂະໝານ 1 ຈະກວມເອົາບໍລິມາດໄມ້ຍືນຕົ້ນທີ່ມີຄ່າສູງເຖິງ 2,200,000 ແມັດກ້ອນ, ສະເພາະແຕ່ເຂດພື້ນທີ່ນ້ຳຖ້ວມຈາກເຂື່ອນຢ່າງດຽວ ກໍ່ຄາດຄະເນວ່າ ຈະມີໄມ້ທ່ອນ 20 ຢູ່ປະມານ 420,000 ແມັດກ້ອນ, ຫລາຍປີຜ່ານມານີ້ປະກົດວ່າມີການຕັດໄມ້ທ່ອນ 21 ເກີດຂຶ້ນຢ່າງຫລວງຫລາຍ ໃນເຂດອ່າງ ເກັບນ້ຳເພື່ອກະກຽມເຂົ້າສູ່ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນເຊຂະໝານ 1 ເຖິງແມ່ນວ່າ

ເອກະສານດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງ ແວດລ້ອມຂອງໂຄງການຍັງບໍ່ໄດ້ ຮັບການອະນຸມັດມາກ່ອນກໍ່ຕາມ.

ຜົນກະທົບຕໍ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳ ແລະ ການປະມົງ

ປະຊາຊົນຫລາຍກວ່າ 10,000 ຄົນ, ອາໄສຢູ່ໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳນັບ ແຕ່ກ້ອງເຂື່ອນເຊກະໝານ 1 ແລະລຽບ ລົງໄປຕາມສາຍນ້ຳເຊຂະ ໝານ, ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບອຸທິກກະສາດ ທີ່ອາດເກີດ ຂຶ້ນຈາກໂຄງການນີ້ ເປັນໄພອັນອູ່ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ເຂດພື້ນທີ່ທີ່ຖ່ຽງຮາບ ເຊກອງ ຊຶ່ງເປັນທີ່ຖ່ຽງຂອງເຂດດິນທາມສຳຄັນທີ່ສຸດແຫ່ງໜຶ່ງ ຂອງປະເທດລາວໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ.

ອ່າງເກັບນ້ຳຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ເລິກທີ່ເກີດຈາກເຂື່ອນຈະເຮັດໃຫ້ ໂຄງການນີ້ບັນຫາເພີ່ມຫລາຍຂຶ້ນຕາມ ການຄາດຄະເນໃນເບື້ອງຕົ້ນວ່າ ການກັກເກັບນ້ຳໃຫ້ເຕັມອ່າງຈະໃຊ້ເວລາເຖິງເຈັດປີ ຊຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ “ ເກີດ ມີຄວາມສາຍເຫຍຢາວນານ21 ໃຫ້ແກ່ລະບົບນິເວດໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳ ແລະ ຈະເຮັດຜົນເສຍຫາຍຕໍ່ການປະມົງ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດ ຂອງຊຸມຊົນ ທີ່ອາໄສການປະມົງ ການຄາດຄະເນ ທີ່ຫາກໍ່ເກີດຂຶ້ນ ຫວ່າງມ່ຽມນ້ຳ ຊື່ ໃຫ້ເຫັນວ່າ ການກັກເກັບນ້ຳໃສ່ອ່າງຈະໃຊ້ເວ ລາພຽງແຕ່ສາມປີເທົ່ານັ້ນ ໃນຊ່ວງໄລຍະເວລາເກັບນ້ຳເຂົ້າໃສ່ ອ່າງເກັບນ້ຳຂອງໂຄງການນີ້ຄາດວ່າ ນ້ຳທີ່ຈະປ່ອຍລົງໄປເຂດລຸ່ມ ນ້ຳນັ້ນ ຈະມີບໍລິມາດໜ້ອຍ.

ການປ່ຽນແປງໃນລະບົບອຸທິກກະສາດ ແລະ ດິນເຊາະເຈື່ອນທີ່ເກີດ ຂຶ້ນນັ້ນ ຈະສົ່ງຜົນກະທົບບໍ່ດີໃຫ້ແກ່ ຮອບວຽນຂອງການເຮັດສວນຜັກຕາ ມລະດູການຢູ່ແຄມນ້ຳ ທີ່ຊາວບ້ານປະຕິບັດກັນມາໄດ້ຫລາຍເຊັ່ນຄົນ ແລ້ວ. ດິນເຊາະເຈື່ອນໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳຍັງຈະສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ ແກ່ ຖິ່ນຢູ່ອາໄສທຳມະຊາດຂອງສັດ ແລະ ພືດ ທີ່ຢູ່ຕາມແຄມເຊຂະໝານ ຊຶ່ງເປັນບ່ອນທີ່ພືດພັນຕ່າງໆ ໄດ້ໃຫ້ການຄ້ຳຈູນການປະມົງທີ່ສຳຄັນ ຊາວບ້ານໄດ້ການປັບປ່ຽນວິທີການສະເພາະ ກ່ຽວກັບການຫາປາ ແລະ ເຄື່ອງມືການຫາປາຕ່າງໆ ເພື່ອນຳ ໃຊ້ຢູ່ໃນເຂດເຫລົ່ານັ້ນ ປະກອບດ້ວຍ ຂາ (bundlebasket traps) ແລະ ສະຫວີງ (Scoop nets) ເພື່ອຈັບ ປານ້ອຍ ແລະ ກຸ້ງ ໃນຍາມແລ້ງ ຄວາມ ເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບພືດແຄມນ້ຳ ແລະ ຜົນກະທົບຕິດພັນອື່ນໆ ກ່ຽວກັບການປະມົງ ແລະ ວິທີການຫາປາຂອງປະຊາຊົນ - ເໝືອນດັ່ງ ທີ່ປະຊາຊົນເຄີຍປະສົບຢູ່ນຳເຊຊານ ຢູ່ທາງທິດຕາເວັນອອກສ່ຽງເໜືອ ຂອງປະເທດກຳປູເຈຍ ເມື່ອງມາຈາກການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນນ້ຳຕິກຕາດ ຢາລີ ໃນປະເທດຫວຽດນາມ22ນາແລ້ວນັ້ນ ຈະເຮັດໃຫ້ການດຳລົງຊີວິດ ຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມ ສາຍນ້ຳເຊຂະໝານຕອນລຸ່ມໄດ້ ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ.

ນອກຈາກຜົນກະທົບບໍ່ດີຕໍ່ການປະມົງໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳແລ້ວ ກໍ່ຈະ ເປັນການປິດກັ້ນບໍ່ໃຫ້ປານາໆຊະນິດພັນ ສາມາດເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນມາ ສູ່ຕອນເໜືອຂອງເຊຂະໝານໄດ້ ປາເຫລົ່ານີ້ລວມທັງຈຳນວນປາຊະ ນິດພັນຄືກັນ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກເຂື່ອນເຊກອງ ຊຶ່ງໃນນັ້ນກໍ່ມີ ປາດຸກຫລາຍຊະນິດພັນ ແລະ ຊະນິດພັນຕະກູນ ປາໄນ 23 ເປັນຈຳ ນວນຫລວງຫລາຍ ໂຄງການເຊກອງ ແລະ ເຊຂະໝານລວມເຂົ້າກັນແລ້ວ ຈະສ້າງຄວາມ ເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ ປາຊະນິດພັນຕ່າງໆ ທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍໄປມາລະຫວ່າງແມ່ນ້ຳເຫລົ່າ ນີ້ ແລະ ນ້ຳຂອງໃນປະ ເທດໄທ, ລາວ, ກຳປູເຈຍ ແລະ ຫວຽດນາມ ໃນເວລາເຂື່ອນເຊຂະໝານ 1 ໄດ້ຮັບການຝຶຈາລະນາ ໃນອັນ ທຳອິດ ໃນ ຕົ້ນຊຸມປີ 1990 ມີປະຊາຊົນຈຳນວນໜ້ອຍດຽວ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນ

ເຂດລຸ່ມນ້ຳຮູ້ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບ ບໍ່ດີທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຈາກໂຄງການນີ້ ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ດຽວນີ້ຊາວບ້ານເຫລົ່ານີ້ ຫລາຍຄົນຮູ້ກ່ຽວກັບ ເຂື່ອນເຊຂະໝານ ເຖິງວ່າພວກເຂົາຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນໃດໆ ກ່ຽວກັບໂຄງ ການນີ້ຢ່າງເປັນທາງການກໍ່ຕາມ.

ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ຄັດຄ້ານການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນນີ້ ແຕ່ພວກເຂົາ ຫລາຍຄົນບໍ່ກຳເວົ້າອອກມາຢ່າງເປີດເຜີຍໄດ້ ປະຊາຊົນໃນເຂດດັ່ງ ກ່າວລາຍງານວ່າ ພວກເຂົາຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ຂຸດສ້າງໃໝ່ຫລາຍບ່ອນ ເມື່ອເວລາ ເລີ່ມຕົ້ນບັນຈຸນ້ຳເຂົ້າໃສ່ອ່າງເກັບນ້ຳ ຍ້ອນພວກເຂົາຍ້ານວ່າ ຈະບໍ່ມີນ້ຳໃນແມ່ນ້ຳພຽງພໍກັບຄວາມຕ້ອງການ ຊົນໃຊ້ໃນບ້ານເຮືອນ ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຊາຍຜູ້ໜຶ່ງຈາກບ້ານສີສາວ (Sisao) ມີຄຳເຫັນວ່າ “ ນ້ຳສ້າງ ອາດຈະມີຄວາມຈຳເປັນສຳລັບໄວ້ດີ ແຕ່ວ່າ ພວກເຮົາບໍ່ສາມາດຫາປາໃນນ້ຳສ້າງໄດ້.”

ພາກສະຫລຸບສັງລວມ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະ

ໂຄງການເຊຂະໝານ 3 ແລະ 1 ຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ເຂດພື້ນທີ່ ກຳລັງ ມີການກໍ່ສ້າງໂຄງການຢູ່ ພ້ອມດ້ວຍ ເຂດລຸ່ມນ້ຳລຽບຕາມສາຍນ້ຳ ເຊຂະໝານ ແລະ ເຊກອງ ການປະມົງໃນແມ່ນ້ຳຂອງໃນລາວ ແລ ກຳປູເຈຍ ຫລື ແມ່ນແຕ່ຢູ່ໄກໄປ ຈົນເຖິງປະເທດຫວຽດນາມ ແລະ ໄທ ກໍ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບບໍ່ດີ ຍ້ອນການສູນເສຍ ຊະນິດພັນປາເຄື່ອນທີ່ ຕາມລະດູການທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍໄປມາລະຫວ່າງນ້ຳເຊຂະໝານ ແລະ ນ້ຳຂອງ, ເຖິງ ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ມາດຕະການຄົບຖ້ວນພຽງພໍ ເພື່ອແກ້ ໄຂຜົນກະທົບ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ການຊົດເຊີຍແກ່ປະຊາ ຊົນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບ ຫລື ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບເຫລົ່ານີ້ ກໍ່ຍັງບໍ່ໄດ້ວາງອອກເທື່ອ ສັງເກດ ເຫັນໄດ້ວ່າ ການວາງ ແຜນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງໂຄງ ການທັງສອງແຫ່ງນີ້, ເປັນການວາງແຜນທີ່ບໍ່ດີທີ່ສຸດ ເທົ່າທີ່ ເຄີຍມີມາ ໃນບັນດາການວາງແຜນຂອງເຂື່ອນໃນລາວ ຊຶ່ງມັນເປັນການວາງແຜນ ທີ່ຂາດຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ທັງເປັນການລະເມີດລະບຽບກົດໝາຍຂອງ ລາວ.

ຖ້າຫາກຝຶຈາລະນາມູນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທັງໝົດຂອງໂຄງການເຊຂະ ໝານ 3 ແລະ 1 ແຜນທີ່ ຈະເອົາຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ໄວນອກ ແລະ ປ່ອຍໃຫ້ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ເປັນຜູ້ຈ່າຍຄ່າເຫລົ່າ ນີ້ເອົາເອງ - ກໍ່ຈະເຫັນໄດ້ໂລດວ່າ ເຂື່ອນເຫລົ່າ ນີ້ບໍ່ໜ້າຈະມີຄວາມຄົງ ຕົວຢູ່ໄດ້ທາງເສດຖະກິດ.

ຂໍ້ສະເໜີແນະ

- ລັດຖະບານລາວ ແລະ ນັກພັດທະນາເຂື່ອນ ຄວນຈະໃຫ້ການຊົດ ເຊີຍຢ່າງ ຄົບຖ້ວນ ແລະ ພຽງພໍ ແກ່ປະຊາຊົນທັງໝົດ ທີ່ໄດ້ຍົກຍ້າຍ ຈາກເຂດອ່າງ ເກັບນ້ຳເຂື່ອນເຊຂະໝານ 1 ພາຍຫລັງປີ 1993 ຍ້ອນວ່າຢ່າງໜ້ອຍທີ່ສຸດ ປະຊາຊົນເຫລົ່ານີ້ກໍ່ໄດ້ຍົກຍ້າຍໄປຕັ້ງ ຖິ່ນ ຖານໃໝ່ ຍ້ອນເຫດຜົນສ່ວນ ໜຶ່ງ ທີ່ນອນຢູ່ໃນ ແຜນຄາດຄະເນ ລ່ວງໜ້າຂອງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ ຈາກສະພາບຜົນກະທົບຢ່າງ ໃຫ້ຫລວງທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ ຈາກເຂື່ອນເຊຂະໝານ 1 ນັ້ນ ຈຶ່ງເຫັນສົມຄວນວ່າ ແຜນການກໍ່ ສ້າງເຂື່ອນນີ້ ຄວນຈະໄດ້ນຳມາ ຝຶຈາລະນາທົບທວນຄືນໃໝ່ ແລະ ຄວນຊອກຫາຊ່ອງທາງໃໝ່.
- ນັກພັດທະນາຫວຽດນາມ ທີ່ຈະກໍ່ສ້າງເຂື່ອນເຊຂະໝານ 1 ແລະ 3 ຄວນຮັບໃຫ້ມີ ການປະເມີນຢ່າງ ເປັນເອກະລາດ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບ ຈາກໂຄງການຕໍ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳ ໂດຍທັນທີ ທັນໃດ ນັກພັດທະນາເຂື່ອນ

ຄວນໃຫ້ຄຳໝັ້ນສັນຍາວ່າ ຈະປະຕິບັດຕາມມາດຕະການ ຫລຸດຜ່ອນ ຜົນກະທົບ ຕາມທີ່ໄດ້ສະເໜີໄປ ແລະ ໃຫ້ການຊົດເຊີຍຜົນເສຍຫາຍ ດ້ານການປະມົງແກ່ຊາວບ້ານ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທົ່ວໝົດ, ໃນນັ້ນ ລວມທັງ ຊາວບ້ານທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມນ້ຳເຊກອງໃນລາວ ແລະ ໃນ ເບື້ອງກຳປູເຈຍນຳອີກດ້ວຍ, ໂຄງການຄວນຈະດຳ ເນີນງານເພື່ອ ເຮັດແນວໃດໃຫ້ຜົນກະທົບຢູ່ ເຂດລຸ່ມນ້ຳຫລຸດລົງໃຫ້ ໄດ້.

- ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງ ຄວນລິເລີ່ມການປຶກສາຫາລືກັນ ຢ່າງຈິງຈັງ ແລະ ດຳເນີນການ ເຈລະຈາລະຫວ່າງປະເທດ ໃນເຂດ ພາກພື້ນທີ່ ເພື່ອຊ່ວຍຫາທາງແກ້ໄຂຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ຈາກໂຄງ ການເຫລົ່ານີ້ ແລະ ຮັບປະກັນເຮັດໃຫ້ຄວາມເສຍຫາຍ ທາງ ດ້ານຊັບພະຍາກອນທຳ ມະຊາດ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະ ຊາຊົນໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍຢ່າງເໝາະສົມ.

ໝາຍເຫດ

- 1 “ ບໍລິສັດຊົງດາຈະກໍ່ສ້າງໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເຕີກໃນລາວ ” ສຳນັກງານ ຂ່າວສານຫວຽດນາມ ວັນທີ 4 ເມສາ 2006.
- 2 “ ຫວຽດນາມຈະລົງທຶນໃນລາວ ” ອົງການພະລັງງານນ້ຳສາກົນ ແລະ ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ ວັນທີ 8 ທັນວາ 2005.
- 3 “ ໜ່ວຍ RPT Andritz’s VA TECH unit ໄດ້ຮັບໄຊຊະນະໃນການດຳເນີນການດ້ານ ພະລັງງານ ຂອງລາວມູນຄ່າເຖິງ 42 ລ້ານຢູໂຣ ” Thomas financial ວັນທີ 3 ມິຖຸນາ 2008 (<http://www.finanznachrichten.de/nachrichten/200806/artikel/10961826.asp>).
- 4 “ ບໍລິສັດຊົງດາ ຈະກໍ່ສ້າງໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳເຕີກໃນລາວ ” ສຳນັກຂ່າວສານ ຫວຽດນາມ.
- 5 “ ຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບເຊື່ອມຊືມ 1 ໄດ້ຮັບການລົງນາມ ” ອົງການພະລັງງານນ້ຳສາກົນ ແລະ ການກໍ່ສ້າງ ເຂື່ອນ ວັນທີ 2 ພະຈິກ 2006.
- 6 “ ມູນຄ່າການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນເຊື່ອມຊືມ 3 ຖືບຕົວສູງຂຶ້ນ ” ໜັງສືພິມວຽງຈັນທາຍ ວັນທີ 14 ສິງຫາ 2008.
- 7 “ ບໍລິສັດເປໂຕຫວຽດນາມກຽມພ້ອມ ເພື່ອກໍ່ສ້າງໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າຫລວງ ພະບາງ ” ສຳນັກ ຂ່າວຫວຽດນາມ ວັນທີ 21 ທັນວາ 2007 (Petro Vietnam arm to build Luang Prabang hydro project, ” Vietnam News Agency, 21 Dec 2007).
- 8 “ ເຂື່ອນເຊກອງມີເປົ້າໝາຍເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ” ໜັງສືພິມວຽງຈັນທາຍ, ວັນທີ 2 ກຸມພາ 2008.
- 9 ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນເຮັດໃຫ້ເພື່ອສ້າງພະລັງງານ: ຜົນກະທົບຂອງການພັດທະນາພະລັງງານ ໄຟຟ້ານ້ຳເຕີກ ໃນລາວ; ເຄືອຂ່າຍອົງການແມ່ນ້ຳນາງຊາດ (Berkeley , California: 1999).
- 10 “ ບັນດາບໍລິສັດຮ່ວມມືກັນ ເພື່ອພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້າໃນລາວ ” ສຳນັກຂ່າວ ສານຫວຽດນາມ,ວັນທີ 6 ສິງຫາ 2007
- 11 ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຍົກມາກ່ອນ (Ibid)
- 12 “ ນັກລົງທຶນຊາວຫວຽດນາມສົນໃຈການລົງທຶນເຂົ້າໃນໂຮງງານຜະລິດຊີມັງ ແລະ ພະລັງງານໄຟຟ້າ ນ້ຳເຕີກ ” ສຳນັກຂ່າວສານປະເທດລາວ , 4 ເມສາ 2008.
- 13 Sir William Halcrow ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານ,“ ການສຶກສາວິໄຈ ກ່ຽວກັບໂຄງ ການພະລັງງານໄຟຟ້າ ໃນ ອ່າງນ້ຳເຕີກເຊກອງ, ເຊຊານ ແລະ ນ້ຳເຕີນ ”

ບົດລາຍງານສະບັບສົມບູນ, ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ມະນີລາ, ຜິລິບປິນ :1999).

14 Gutteridge, Haskins ແລະ Davey Pty, Ltd (GHD) ການສຶກສາ ເບື້ອງຕົ້ນ ກ່ຽວກັບສິ່ງແວດ ລ້ອມຂອງໂຄງການເຊຊະມານ 1 ແລະ ໂຄງການສາຍ ສົ່ງໄຟຟ້າພາກໃຕ້, ສະບັບຮ່າງກ່ຽວກັບໂຄງການ ພະລັງງານນ້ຳ ແລະ ສາຍສົ່ງໄຟຟ້າ ຂອງອົດສະຕຣາລີ, ບໍລິສັດວິສາຫະກິດ Hydroelectric Commission Enterprises corp (ວຽງຈັນ,ລາວ :1994)

15 Halcrow, 1999.

16 ໃນປີ 2004, ຊາວບ້ານດັກກະເລີບ (Dak kleup) ດອນແຄນ (Done khen), ວັງແຄນ (Vang khen), ວັງຫິນດຳ (Vang Hin Dam), ພຽງເຊ (Phiang Se) ແລະ ບ້ານເຕີນຈວຍ (Ton Chouy) ໄດ້ຖືກຍົກ ຍ້າຍຈາກເຂດ ພື້ນທີ່ອ່າງເກັບນ້ຳ ໃນອະນາຄົດຂອງເຂື່ອນ ແລະ ຊາວບ້ານ ຈາກບ້ານ ດັກບູນໃຫຍ່ (Dak Bou Nyai) ປະກອບດ້ວຍ 52 ຄົວເຮືອນ ແລະ ປະຊາຊົນ 300 ຄົນ, ບ້ານ ດັກບູນນ້ອຍ (Dak Bou Noi) ປະກອບດ້ວຍ 13 ຄົວເຮືອນ ແລະ ມີປະຊາຊົນ 87 ຄົນ ແລະ ບ້ານດັກກຸກນ້ອຍ (Dak Kouk Noi) ປະກອບດ້ວຍ 42 ຄົວເຮືອນ ແລະ ມີປະຊາ ຊົນຈຳນວນ 230 ຄົນ, ໄດ້ຮັບແຈ້ງໃຫ້ທະກຽມຍົກຍ້າຍ ແລະ ນັບແຕ່ນັ້ນມາເຖິງວ່າ ພວກເຂົາຈະຄັດຄ້ານແຕ່ກໍ່ ຕ້ອງໄດ້ຍ້າຍອອກຈາກບ້ານຂອງຕົນ ດ້ວຍຄວາມຈຳເປັນໂດຍ ປາດສະຈາກການຕໍ່ອ້າງໃດໆທັງສິ້ນ.

17 ການວິໄຈຜົນກະທົບສະສົມ: ນ້ຳເຕີນ 2 , ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ແລະ ລັດຖະບານ ລາວ (ມະນີ ລາ ແລະ ວຽງຈັນ: 2004).

18 Halcrow, 1999.

19 ແຫລ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຍົກມາກ່ອນ (Ibid).

20 ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນເຮັດໃຫ້ເພື່ອສ້າງພະລັງງານ: ຜົນກະທົບຂອງການພັດທະນາພະລັງ ງານໄຟຟ້ານ້ຳເຕີກ ໃນລາວ, ປີ 1999.

21 Gutteridge, Haskina ແລະ Davey Pte.Ltd,1994,

22 Baird, I.G , Flaherty, M S ແລະ Phylavanh,B. “ ຈັງຫວະ/ລະບົບແມ່ນ້ຳ: ໄລຍະຮອບວຽນ ຂອງດວງຈັນ ແລະ ການເຄື່ອນຍ້າຍໄປມາຂອງຝູງປາໄນນ້ອຍ (Cyprinidae) ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ” ວາລະສານປະຫວັດສາດທຳມະຊາດຂອງອົງກອນສັງຄົມ ສະຫຍາມ 51:1 (2003) ໜ້າທີ 5-36 (Natural History Bulletin of the Siam Society 51: 1(2003),pp5-36)

23 ປາບາງຊະນິດພັນ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນສະທ້ອນຈາກເຂື່ອນ ມີປາ Pangasius krempfi ຊຶ່ງແມ່ນຊະນິດ ປາດຸກໃຫຍ່ ທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍໄປມາຈາກສາມຫລ່ຽມແມ່ນ້ຳຂອງ ໃນປະເທດຫວຽດນາມ (ເບິ່ງ Hogan, Z, Baied, I G, Radtk, R ແລະ Vander, J ການເຄື່ອນຍ້າຍໃນເສັ້ນທາງໄກ ແລະ ສະພາບຖິ່ນອາ ໄສຂອງຝູງປາດຸກອາຊີ ໃນທະເລ , Pangasius krempfi “ວາລະສານຊີວະວິທະຍາກ່ຽວກັບປາ 71 (2007), ໜ້າທີ 818-832) ພ້ອມກັບຊະນິດປາດຸກອື່ນໆ; ຝູງປາໄນນ້ອຍຈຳນວນຫລວງຫລາຍ (small cyprinids) ໂດຍສະເພາະຊະນິດພັນ ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດຄື Henichohyn – chus lobatus ແລະ Paralabucca typus ທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍໄປມາຈາກນ້ຳເຕີກເລ ສາບ ແລະ ທະເລສາບໃຫຍ່ ໃນປະເທດກຳປູເຈຍ (ເບິ່ງ Baird, I G, Flaherty, M S ແລະ Phylavanh ,B “ ຈັງຫວະ/ລະບົບຂອງແມ່ນ້ຳ: ໄລຍະຮອບວຽນຂອງດວງຈັນ ແລະ ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງຝູງປາໄນນ້ອຍ (Cyprinidae).ໃນແມ່ນ້ຳ ຂອງ “ ວາລະສານປະຫວັດສາດທຳມະ ຊາດ ຂອງອົງກອນສັງຄົມສະຫຍາມ 51:1(2003) ໜ້າທີ 5-36 (Natal History Bulletin of the Siam Society 51:1(2003), pp 5-36), ແລະ ຊະນິດປາພັນໄນຂະໜາດກາງເຊັ່ນ: Scaphognathops bandanenoio ແລະ Mekongina erythrospila, ທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍໄປມາລະ ຫວ່າງນ້ຳເຊກອງ ແລະ ແມ່ນ້ຳຂອງ ໃນລາວ ແລະ ປະເທດກຳປູເຈຍ (ເບິ່ງ Baird, I G ແລະ Flaherty, M S “ໄກຈົນກາຍເຂດຊາຍແດນປະ ເທດ: ປາໄນຂອງຂະໜາດກາງ ທີ່ສຳຄັນຍ້າຍໄປມາ (Cyprinidae) ແລະ ການປະມົງໃນລາວ ແລະ ກຳປູເຈຍ “ ວິທະຍາສາດກ່ຽວກັບ ການປະມົງໃນອາຊີ 17:34(2004),ໜ້າທີ 257-276)

ກໍລະນີສຶກສາ 9: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຫ້ວຍເຫາະ

ສະເໜີໂດຍ: ນົກຂະໜົນ

ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຫ້ວຍເຫາະ ແມ່ນເຂື່ອນແຫ່ງທຳອິດໃນລາວ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບການກໍ່ສ້າງຂຶ້ນມາໃນເວັ້ນໄຂ ກໍ່ສ້າງ-ດຳເນີນງານ-ມອບໂອນ (BOT) ປະຊາຊົນສ່ວນໜ້ອຍເຜົ່າເຫີນມີຈຳນວນຫລາຍຄົນໄດ້ຖືກຍົກຍ້າຍໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ຍ້ອນໂຄງການແລະຍັງໄດ້ຮັບຄວາມທຸກທໍລະມານມານາມກວ່າໜຶ່ງທົດສະວັດແລ້ວພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ຖືກຍົກຍ້າຍໄປ. ຜູ້ທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ຢູ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳໃຕ້ເຂື່ອນຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍພຽງພໍ ບໍລິສັດຕະເຣັດເຕີແບນ (Tractebel S A) ແຫ່ງປະເທດເບັນຊິກ ຊື້ຫຸ້ນສ່ວນໃຫຍ່ ໃນໂຄງການຫ້ວຍເຫາະຈາກບໍລິສັດແດວູ (Daewoo) ໃນປີ 2001 ບໍລິສັດຕະເຣັດເຕີແບນ (Tractebel) ໄດ້ປະຕິເສດຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ ໃນຄວາມລົ້ມເຫລວຂອງການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ ໃໝ່ ໂດຍປ່ອຍໃຫ້ເກີດມີຊ່ອງຫວ່າງຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ປ່ອຍໃຫ້ຊາວບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບດ້ານ ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໂດຍປາດສະຈາກການຊ່ວຍເຫລືອໃດໆຫຼັງຈາກນັ້ນ. ນັກສຳຫລວດຜູ້ໜຶ່ງທີ່ໄດ້ໄປກວດກາຜົນກະທົບຈາກເຂື່ອນ ນັບຕັ້ງແຕ່ເລີ່ມການກໍ່ສ້າງໄດ້ກັບຄືນໄປເຂດພື້ນທີ່ໂຄງການໃນຕົ້ນປີ 2008 ເພື່ອສຶກສາເບິ່ງສະພາບການໃນປັດຈຸບັນ.

ບັນຫາສຳຄັນທີ່ໜ້າເປັນຫວ່າງ

- ປະຊາຊົນສ່ວນໜ້ອຍເຜົ່າຍ່າເຫີນ ແລະ ຈູ ທີ່ໄດ້ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ມານາມຫລາຍກວ່າສິບປີແລ້ວ ຍ້ອນໂຄງ ການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຫ້ວຍເຫາະຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການຕອບສະໜອງເນື້ອທີ່ກະສິກຳ ຫລື ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ພຽງພໍ ເພື່ອຄ້ຳຈຸນຊີວິດຂອງຕົນເອງ ແລະ ຄອບຄົວຂອງພວກເຂົາ. ເຖິງວ່າຊາວບ້ານ ທີ່ມາຕັ້ງຖິ່ນ ຖານໃໝ່ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫລືອຈຳນວນໜຶ່ງກໍ່ຕາມ ແຕ່ຄວາມໝັ້ນຄົງ ດ້ານສະບຽງອາຫານ ຂອງພວກເຂົາ ຊຳ ພັດຍັງມີອັດຕາສ່ຽງຢູ່.
- ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນທີ່ອາໄສຢູ່ໃກ້ກັບໂຮງງານໄຟຟ້າ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື ໄດ້ສູນເສຍທີ່ ດິນກະສິກຳ, ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ທຳການປະມົງ ຍ້ອນຜົນກະທົບຈາກເຂື່ອນຫ້ວຍເຫາະ ພວກ ເຂົາ ເຈົ້າຍັງບໍ່ໄດ້ ຮັບການຊົດເຊີຍຢ່າງພຽງພໍ.
- ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຫ້ວຍເຫາະຢູ່ເທິງພູພຽງບໍລິເວນ - ເຂື່ອນເຊປຽນ - ເຊນນ້ຳນ້ອຍ ກໍ່ອາດຈະໄດ້ ຮັບການຜື້ນຄືນໃໝ່ ພ້ອມດ້ວຍບໍ່ແຮ່ອາລູມິນຽມ ແລະ ໂຮງຫລອມອາລູມິນຽມຂະໜາດໃຫຍ່ ໂຄງການເຫລົ່ານີ້ ເປັນໄພຄຸກຄາມ ເຮັດໃຫ້ຜົນລະເມືອງເຜົ່າເຫີນມີ (ຍ່າເຫີນ) ທີ່ຍັງມີເຫລືອຢູ່ ຕ້ອງ ຍົກຍ້າຍອອກຈາກທີ່ດິນຂອງພວກເຂົາ.

ຄວາມເປັນມາ ແລະ ລາຍລະອຽດໂຄງການ

ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຫ້ວຍເຫາະ ຕັ້ງຢູ່ທິດຕາເວັນອອກຂອງພູພຽງບໍລິເວນນ ແຂວງຈຳປາສັກ ແລະ ແຂວງອັດຕະປື . ເປັນເຂື່ອນທີ່ມີຄວາມສູງ 76 ແມັດ ປົດກັ່ນກະແສນ້ຳຫ້ວຍເຫາະ ແລະ ປ່ຽນທິດທາງ ໄຫລຂອງນ້ຳໄປນ້ຳເຊກອງ ໂດຍຜ່ານຊ່ອງທາງນ້ຳທີ່ສ້າງດ້ວຍຊີມັງມີຄວາມຍາວ 980 ແມັດ ຫ້ວຍເຫາະ ແມ່ນໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າ ທີ່ສ້າງຂຶ້ນໃນເວັ້ນໄຂ ກໍ່ສ້າງ-ດຳເນີນ-ມອບໂອນ (BOT) ທີ່ບໍລິສັດ ເອກະຊົນເປັນຜູ້ລົງທຶນກໍ່ສ້າງຮ່ວມກັນ ເປັນຄັ້ງທຳອິດໃນລາວ.

ບໍລິສັດວິສາຫະກິດແດວູຈຳກັດ ແຫ່ງປະເທດເກົາຫລີ ເປັນຜູ້ລົງທຶນສ່ວນໃຫຍ່ ເຂົ້າໃນການກໍ່ສ້າງ ແລະ ຮັບຜິດຊອບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆ ໃນການດຳເນີນງານເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ 150 ເມກາວັດ ຊຶ່ງມີ

ເນື້ອທີ່ອ່າງເກັບ ນ້ຳກວມເຖິງ 3,237.5 ກິໂລແມັດມົນທົນ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຄາດຄະເນ ເຂົ້າໂຄງການທັງໝົດມີ 220-250 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ.

ເຖິງວ່າບໍລິສັດເກົາຫລີ ແລະ ໄທ ມີປະສົບການໜ້ອຍ ໃນດ້ານການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນຂະໜາດໃຫຍ່ກໍ່ຕາມ ແຕ່ ໂຄງການຫ້ວຍເຫາະກໍ່ໄດ້ຮັບການພັດທະນາຢ່າງວ່ອງໄວ ອີງຕາມຜູ້ສັ່ງເກດການຂອງຝ່າຍລັດຖະບານ ຈາກກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ຫັດຖະກຳເກົ່າ ບອກວ່າ “ ມັນມີກິນເໝັນ, ພວກເຮົາບໍ່ເຄີຍເຫັນວ່າ ມີການ ສຶກສາວິໄຈທຽບແຕ່ສຳລັບໂຄງການນີ້ ຂ້າພະເຈົ້າບໍ່ຄິດວ່າຈະມີການສຶກສາວິໄຈເລີຍ ”1 ເຂື່ອນໃຫຍ່ ແລະ ອຸໂມງຊ່ອງນ້ຳ ໄດ້ຮັບການກໍ່ສ້າງສຳເລັດໃນເດືອນເມສາ ປີ 1997 ແລະ ໂຄງການໄດ້ເລີ່ມຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າໃນທ້າຍປີ 1998.

ໃນທ້າຍຊຸມປີ 1990 ບໍລິສັດແດວູໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງໜັກຈາກວິກິດການດ້ານການເງິນ ທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນ ອາຊີຜົນສຸດທ້າຍ ໃນປີ 2001 ບໍລິສັດແດວູ (Daewoo) ແລະ ບໍລິສັດຄູ່ຮ່ວມມື (Loxley) ໄດ້ຂາຍຫຸ້ນ ຂອງ ຕົນ ໃນບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້າຫ້ວຍເຫາະ 80% ໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດຕະເຣັດເຕີແບນ ແຫ່ງປະເທດເບັນຊິກ ທີ່ມີສາຂາຢູ່ຫລາຍປະເທດ (Belgiumbased multinational Tractebel S A) 2 ແລະ ບໍລິສັດ M C L (Tractebel's thaiunit) ທີ່ເປັນບໍລິສັດໄທຄູ່ຂາຂອງຕົນ ໃນມູນຄ່າ 140 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ3 ສ່ວນລັດຖະ ບານລາວກໍ່ຍັງຖືຫຸ້ນໂຄງການຢູ່ 20%.

ບັນຫາ ແລະ ການວິເຄາະໂຄງການ

ຄຳວິພາກວິຈານຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ນອກປະເທດລາວ ໄດ້ບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າ ເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຫ້ວຍເຫາະ ໄດ້ຮັບການພັດທະນາຂຶ້ນດ້ວຍຄວາມໂປ່ງໃສໜ້ອຍ ແລະ ເຮັດໃຫ້ລັດຖະບານລາວ ເສຍປຽບຫລາຍດ້ານ ໃນຂໍ້ຕົກລົງ ຊຶ່ງອີງຕາມການລາຍງານແມ່ນເນື້ອງມາຈາກຂາດຕົວບົດກົດໝາຍ ອ້າງອີງພຽງພໍ ໃນລະຫວ່າງການເຈລະຈາ ໂຄງການຈ່າຍຄ່າພາສີ ຫລື ຄ່າທຳນຽມໜ້ອຍໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານລາວ ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ ບໍລິສັດວິສາຫະກິດໄຟຟ້າລາວ (EDL) ຈະບໍ່ໄດ້ຮັບເງິນປັນຜົນຈາກໂຄງການຈົນກວ່າ ຈະຮອດປີ 2010

ປະຊາຊົນເຜົ່າເຫີນນີ/ຍາເຫີນ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດບ້ານຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ຜູ້ທີ່ເດີນທາງກັບຄືນໄປບ້ານເກົ່າຂອງເລື້ອຍໆ.

ເຖິງວ່າບໍລິສັດເອງ ຈະຕ້ອງໄດ້ຊຳລະ ດອກເບ້ຍຈາກຜົນກຳໄລປະຈຳປີ 1.8 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ນັບແຕ່ປີ 2000 ເປັນຕົ້ນມາ ເພື່ອທົດແທນຫຸ້ນທຶນກູ້ຢືນຈຳນວນ 10 ລ້ານໂດລາ ໃນຂໍ້ຕົກລົງສຳປະທານ (CA) ບໍ່ໄດ້ ລະບຸເຖິງຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນ ເພື່ອໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ຫລື ຜົນກະທົບ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຜົນກໍຄືບໍລິສັດແດວູ (Daewoo) ຈ່າຍບາດດຽວໃນຈຳນວນເງິນ 230,000 ໂດລາສະຫະລັດ ແລະ ປ່ອຍໃຫ້ລັດຖະບານລາວຮັບຜິດຊອບ ບັນຫາການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນເອົາເອງ⁴

ບັນຫາການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນ

ມີບ້ານໜຶ່ງຈະຕ້ອງໄດ້ຍ້າຍອອກຈາກເຂດອ່າງນ້ຳ ແລະ ອີກບ້ານໜຶ່ງທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳກໍໄດ້ສະເໜີໃຫ້ ຍົກຍ້າຍອອກໄປຈາກເຂດທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນ ນອກຈາກນີ້ລັດຖະບານລາວຍັງໄດ້ຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນຈຳນວນ 2,500 ຄົນ, ອອກຈາກ 11 ບ້ານໃນເຂດແຫລ່ງຫ້ວຍເຫາະ ແລະ ເຊປຽນ-ເຊນ້ານ້ອຍ ປະຊາຊົນສ່ວນໃຫຍ່ ໄດ້ຖືກ ສົ່ງໄປເຂດທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ແຫ່ງໜຶ່ງ ຢູ່ໃກ້ບ້ານຫ້ວຍກອງໃນເມືອງ ປາກຊ່ອງ.

ຊາວບ້ານທີ່ຍົກຍ້າຍ ສ່ວນຫລາຍມາຈາກກຸ່ມຊົນເຜົ່ານ້ອຍ ປາກພາສາມອນ-ຂະແມຄື ເຜົ່າເຫີນນີ (ຍາເຫີນ) ອັດຕາສ່ວນໃຫຍ່ຂອງເຜົ່າເຫີນນີ(ຍາເຫີນ) ໃນຈຳນວນ 5,552 ຄົນ, ທີ່ມີຢູ່ໃນລາວໄດ້ຖືກຍົກຍ້າຍໃນປີ 1995 ນັ້ນ ແມ່ນພາກສ່ວນໜຶ່ງອນຢູ່ໃນແຜນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຂອງໂຄງການ ຊຶ່ງບັນຫານີ້ຖືເປັນການຂົ່ມຂູ່ ຕໍ່ການດຳລົງຄົງຕົວຢູ່ທາງດ້ານວັດທະນາທຳຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າເຫີນນີ (ຍາເຫີນ) ທັງໝົດ 5 ບັນຫາ ທີ່ເປັນ ຜືນຖານຂອງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຖິ່ນຖານໃໝ່ ຂອງໂຄງການຫ້ວຍເຫາະກໍຄື ການຂາດທີ່ດິນກະສິກຳ ຊາວບ້ານຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ບໍ່ໄດ້ຮັບການຕອບສະໜອງທີ່ດິນກະສິກຳ ພຽງພໍ ຫລື ຂາດໂອກາດການເຂົ້າເຖິງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ-ເຊັ່ນ: ປ່າໄມ້ ແລະ ຫ້ວຍນ້ຳລຳເຊ ພື້ນເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ລຳສັດ ແລະ ຫາປາ ເພື່ອຊ່ວຍປົວແປງການດຳລົງຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າຄືນໃໝ່ ມີພຽງແຕ່ 20% ຂອງເງິນທີ່ຈັດສັນ ໃນເບື້ອງຕົ້ນໄວ້

ໃຫ້ປະຊາຊົນຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ເທົ່ານັ້ນ. ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໃຊ້ໃນການທຳມາຫາກິນ ແລະ ສ່ວນທີ່ເຫລືອນັ້ນ ແມ່ນປະຊາຊົນບ້ານໃກ້ຄຽງໄດ້ອ້າງສິດທິເອົາຄືນໝົດແລ້ວ ການຂາດເຂີນທີ່ດິນ ແລະ ຊັບ ພະຍາກອນຄືແຜນນີ້ ເຮັດໃຫ້ເກີດມີວິກິດການຕໍ່ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽວອາຫານ ຂອງຊາວບ້ານ ຜູ້ທີ່ມາຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ຢູ່ຕໍ່ໄປ.

ແຜນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຖິ່ນຖານໃໝ່ນີ້ ຂຶ້ນກັບຍຸດທະສາດ ເພື່ອຫັນປ່ຽນຊາວໄຮຊາວສວນ ຫາເຂົ້າກິນ ຄ່າມາເປັນຄົນປູກພືດເສດຖະກິດກາເຝ ໃນຊ່ວງໄລຍະເວລາອັນສັ້ນໆ ເຖິງວ່າຈະຢູ່ໃນສະຖານນະການທີ່ ມີໂອກາດ ແລະ ເງື່ອນໄຂເອື້ອອຳນວຍເປັນຢ່າງດີທີ່ສຸດກໍຕາມ ແຕ່ບັນຫານີ້ຈະເປັນງານທີ່ມີຄວາມຫຍຸ້ງ ຍາກຫລາຍ ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ນອກນາກຈະໄດ້ຮັບທີ່ດິນ, ການອົບຮົມ ຫລື ການສະໜັບສະໜູນບໍ່ພຽງພໍ ແລ້ວ, ລາຄາກາເຝ ກໍຍັງຕົກຕໍ່າລົງຢ່າງກະທັນຫັນ ພາຍຫລັງທີ່ຊາວບ້ານໄດ້ຕັ້ງຖິ່ນຖານຄືນໃໝ່ ເພາະສະນັ້ນ ຈິ່ງບໍ່ມີທາງເປັນໄປໄດ້ ທີ່ຊາວໄຮຊາວສວນ ຈະຫັນໄປເຝິງການຂາຍເມັດກາເຝ ເພື່ອເປັນແຫລ່ງ ລາຍຮັບເປັນຢ່າງດຽວ ຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ.

ປະຊາຊົນຫລາຍຄົນໄດ້ຫລົບໜີຈາກ ທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານ ຂອງຕົນຢ່າງບໍ່ເປັນທາງການກັບຄືນໄປສູ່ເຂດພື້ນທີ່ກະສິກຳ ແລະ ບ້ານເດີນຂອງພວກເຂົາ ໂດຍທີ່ບາງຄົນກໍໄດ້ສັບຊ້າເນື້ອທີ່ໄຮໃໝ່ຂຶ້ນມາ ໃນປີ 2006 ຄາດຄະເນວ່າ 70% ຂອງຄອບຄົວໄດ້ ຫລົບໜີອອກຈາກເຂດທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ໃນຕົ້ນປີ 2008 ກໍຍັງມີປະຊາຊົນໃນອັດຕາສ່ວນເທົ່າໆກັນ ໄດ້ຫລົບໜີຈາກທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ເໝືອນກັນ ໂດຍທາງການແລ້ວລັດຖະບານ ລາວ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ປະຊາຊົນກັບຄືນໄປຢູ່ໃກ້ກັບບ້ານເກົ່າຂອງພວກເຂົາ ດັ່ງນັ້ນ, ປະຊາຊົນຈິ່ງໄດ້ຖືກບັງຄັບໃຫ້ຍົກຍ້າຍໄປຢູ່ບ່ອນຈັດສັນໃໝ່ ເພື່ອໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງ ຫລື ຖ້າວ່າຈະກັບຄືນໄປຫາບ້ານເກົ່າອີກ ເທື່ອໜຶ່ງ ບັນຫານີ້ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຊີວິດຂອງຊາວບ້ານທີ່ມາຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ບໍ່ມີຄວາມທຸ່ນທ່ຽງຕໍ່ໄປອີກ.

ຜົນກະທົບຕໍ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳ

ໂຄງການຫ້ວຍເຫາະ ຍັງເຮັດໃຫ້ຊາວບ້ານຢູ່ເຂດກ້ອງເຂື່ອນພອຍໄດ້ຮັບຄວາມລຳບາກກາກກຳໄປດ້ວຍ ປະຊາຊົນ ເຜົ່າເຫີນນີ ຈາກບ້ານຂຸນຄຳ ກໍໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ຈາກອຸທິກກະໄພເກີດຈາກການປ່ອຍນ້ຳຈາກໂຮງງານໄຟຟ້າ ຕາຝັ່ງຖືກເຊາະເຊື້ອນ, ສັດລ້ຽງຈົມນ້ຳຕາຍ ແລະ ທົ່ງໄຮທົ່ງນາ ໃນເຂດທົ່ງພຽງ ກໍໄດ້ ຮັບຜົນກະທົບຈາກອຸທິກກະໄພທີ່ເກີດຈາກເຂື່ອນ ຜົນກະທົບເຫລົ່ານີ້ ບໍ່ໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍຈາກໂຄງການ ແຕ່ປະການໃດເລີຍ ປະຊາຊົນເຜົ່າຊອກ (Sok) ຊຶ່ງແມ່ນເຜົ່າຍ່ອຍໜຶ່ງຂອງກຸ່ມເຜົ່າໂອ້ຍ (Oy) ອາໄສຢູ່ ໃນບ້ານຊອກ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທາງອ້ອມຈາກໂຄງການຫ້ວຍເຫາະ ດິນດອນຕອນຫຍ້າສ່ວນຫລາຍ ຂອງເຂົາເຈົ້າຖືກຍຶດເອົາໄປ ເພື່ອສ້າງເປັນເຂດປ້ອງກັນໃນບໍລິເວນອ້ອມແອ້ມໂຄງການ ຊາວບ້ານບໍ່ໄດ້ ຮັບການຊົດເຊີຍໃດໆ ທັງສິນສຳລັບຊັບສິນຂອງເຂົາເຈົ້າທີ່ໄດ້ສູນເສຍໄປ.

ຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍໃນບ້ານຂຸນຄຳ, ມີໄຊ, ຫລັກ 52 ແລະ ບ້ານນ້ຳຫັນ ໄດ້ສູນເສຍທີ່ດິນກະສິກຳຂອງຕົນ ຈຳນວນຫລວງຫລາຍຄືກັນ ຈາກເຂດປ້ອງກັນອ້ອມແອ້ມເຂື່ອນ ດຽວນີ້ການປູກຝັງຢູ່ບໍລິເວນ

ໃກ້ກັບໂຮງງານໄຟຟ້າກໍ່ ຖືກເກືອດຫ້າມທັງໝົດ ແຕ່ໂຄງການກໍ່
ບໍ່ໄດ້ຈ່າຍຄ່າທຶດແທນໃດໆເລີຍ ນັບຕັ້ງແຕ່ໄດ້ຮັບຫຸ້ນ ສ່ວນໃຫຍ່
ໃນໂຄງການຫ້ວຍເຫາະໃນປີ 2001 ເປັນຕົ້ນມາ ບໍລິສັດຕະເຣັດເຕີແບນ
(Tractebel) ບໍ່ໄດ້ໃຊ້ ຄວາມພະຍາຍາມເທົ່າທີ່ຄວນ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນ
ຫາຄົງຄ້າງກ່ຽວກັບການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນ ຫລື ຜົນກະທົບ
ຈາກເຂື່ອນທີ່ມີຕໍ່ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມໃນເຂດໃຕ້ເຂື່ອນ.

ແນວທາງນະໂຍບາຍຂອງອົງການຮ່ວມມືເສດຖະກິດ ແລະ
ການພັດທະນາ (OECD) ແລະ ບໍລິສັດຕະເຣັດເຕີແບນ(Tractebel)
ບໍລິສັດຕະເຣັດເຕີແບນ (Tractebel) ໄດ້ຊື້ຫຸ້ນໃນໂຄງການຫ້ວຍເຫາະ
ໂດຍ ໃຊ້ເງິນທຶນຈາກສິນເຊື່ອການສົ່ງອອກ (export credit
) ຊຶ່ງແມ່ນລັດຖະບານປະເທດແບນຊິກ ເປັນຜູ້ສະ ໜອງໃຫ້
ບັນຫານີ້ເຮັດໃຫ້ ບໍລິສັດຕ້ອງປະຕິບັດຕາມແນວທາງນະໂຍບາຍວິສາຫະ
ກິດທີ່ມີສາຂາ ໃນ ຫລາຍປະເທດຂອງອົງການຮ່ວມມື ດ້ານເສດຖະກິດ
ແລະ ການພັດທະນາ (OECD) ໃນປີ 2004 ໜ່ວຍງານ ກ່ຽວຂ້ອງ
ໃນປະເທດແບນຊິກໄດ້ຊາບຂ່າວ ບັນຫາທີ່ຊາວບ້ານຜະເຊີນຢູ່ ແລະ
ໄດ້ຮູ້ວ່າ ບໍລິສັດຕະເຣັດເຕີ ແບນ (Tractebel) ໄດ້ລະເມີດ
ແນວທາງນະໂຍບາຍຂອງວິສາຫະກິດ ທີ່ມີສາຂາໃນຫລາຍປະເທດ
ຂອງ ອົງການຮ່ວມມືເສດຖະກິດ ແລະ ການພັດທະນາ(OECD)
ໃນເວລາຕໍ່ມາອົງການບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ໂປຣ ເຢກໂຕ
ແຫ່ງປະເທດແບນຊິກ(Belgian NGO Proyecto Gato)
ໄດ້ຍັງຍືນຄຳຟ້ອງຮອງ ບໍລິສັດຕະເຣັດເຕີ ແບນ (Tractebel)
ເປັນທາງການ ໄປຍັງສູນຕິດຕໍ່ແຫ່ງຊາດຂອງປະເທດແບນຊິກ(Bel
gium's National Contact Point) ກໍລະນີນີ້ສະແດງໃຫ້
ເຫັນເຖິງ ຄວາມພະຍາຍາມຄັ້ງທຳອິດ ເພື່ອບັງຄັບໃຫ້ບໍລິສັດເອກະ
ຊົນ ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນ ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າໃນລາວ ປະຕິບັດຕາມ
ມາດຖານການລົງທຶນສາກົນ ທີ່ກຳ ນົດ ໂດຍວິສາຫະກິດ ທີ່ມີສາຂາ
ໃນ ຫລາຍປະເທດຂອງອົງການຮ່ວມມືເສດຖະກິດ ແລະ ການພັດທະນາ
(OECD)

ອົງການໂປຣເຢກໂຕກາໂຕ (Proyecto Gato) ໃຫ້ເຫດຜົນ
ວ່າ ບໍລິສັດຕະເຣັດເຕີແບນ (Tractebel) ຄວນ ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ບັນຫາ
ທີ່ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນກຳລັງຜະເຊີນຢູ່ ໃນເຂດທີ່ຕັ້ງຈັດສັງຖິ່ນຖານໃໝ່
ບໍລິສັດຕະເຣັດເຕີແບນ (Tractebel) ແລະ ຊູເອສ (Suez)
ເຈົ້າຂອງ ຜູ້ທີ່ມີອຳນາດຕອບວ່າ ອົງການບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດ ຖະບານ ຄວນຮ້ອງ
ຟ້ອງບໍລິສັດແດວູ ແລະ ລັດຖະບານລາວ ແຕ່ບໍ່ຄວນຟ້ອງຮ້ອງພວກເຂົາ
ກ່ຽວກັບບັນ ຫາທີ່ຊຸມຊົນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ກຳລັງຜະເຊີນຢູ່.

ຫລັງຈາກນັ້ນ ສູນຕິດຕໍ່ພົວພັນແຫ່ງຊາດແບນຊິກໄດ້ຊື້ຂາດວ່າ
ບໍລິສັດຕະເຣັດເຕີແບນ (Tractebel) ບໍ່ຮັບຜິດຊອບຜົນກະທົບ
ຈາກໂຄງການທີ່ເກີດຂຶ້ນກ່ອນ ບໍລິສັດຊື້ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້າຫ້ວຍ
ເຫາະໃນປີ 2001 ສິ່ງທີ່ເຫັນໄດ້ຊັດເຈນກໍ່ຄື ສູນຕິດຕໍ່ພົວພັນແຫ່ງຊາດ
ຂອງປະເທດແບນຊິກບໍ່ຍອມຮັບເຫດຜົນຂອງອົງການໂປຣເຢກໂ
ຕກາໂຕ (Proyecto Gato) ທີ່ວ່າບໍລິສັດຕະເຣັດເຕີແບນ
(Tractebel) ໄດ້ຊື້ຊັບສິນ ຂອງ ບໍລິສັດລວມທັງໝົດສິນ
ກໍ່ຄືສິ່ງທີ່ບໍລິສັດຈະຕ້ອງ ຮັບຜິດຊອບທັງສອງຢ່າງນີ້.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ໃນຄວາມພະຍາຍາມ ເພື່ອປັບປຸງພາບພົດ
ຂອງຕົນເອງນັ້ນ ທາງບໍລິສັດຕະເຣັດເຕີແບນ (Tractebel)
ໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫລືອ ການສ້ອມແປງໂຮງຮຽນເກົ່າ
ໃນເຂດທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານ ໃໝ່ ແລະ ການກໍ່ສ້າງໂຮງຮຽນໃໝ່ເປັນມູນຄ່າ
30.000 ໂດລາສະຫະລັດ ບໍລິສັດຍັງໄດ້ຊ່ວຍປັບປຸງສູນຮັກ ສາ

ສຸຂະພາບໃນເຂດທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ແລະ ປັບປຸງເສັ້ນທາງຕິດຕໍ່
ລະຫວ່າງບ້ານຫ້ວຍກອງກັບເຂດທີ່ຕັ້ງ ຖິ່ນຖານໃໝ່ ມີຄວາມຍາວ
3.5 ກິໂລແມັດ, ດ້ວຍມູນຄ່າ 50.000 ໂດລາສະຫະລັດ
ສຸດທ້າຍບໍລິສັດຕະເຣັດ ເຕີແບນ (Tractebel) ໄດ້ສ້ອມແປງ
ນ້ຳສ້າງເກົ່າທີ່ແປແຝໃ ນເຂດທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ແລະ ກໍ່ສ້າງວິດຖ່າຍ
ຫົກບ່ອນ ຢູ່ໃນຫົກບ້ານເປັນມູນຄ່າທັງໝົດ 15.600 ໂດລາສະຫະລັດ.

ການຟ້ອງຮ້ອງຂອງອົງການໂປຣເຢກໂຕກາໂຕ (Proyecto
Gato) ຕໍ່ອົງການຮ່ວມມືເສດຖະກິດ ແລະ ການ ພັດທະນາ
(OECD) ໄດ້ເຮັດໃຫ້ບໍລິສັດຕະເຣັດເຕີແບນ (Tractebel) ແລະ
ອຳນາດການປົກຄອງ ແຂວງ ເພື່ອເພີ່ມຄວາມເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ຊຸມຊົນ
ຕັ້ງ ຖິ່ນຖານໃໝ່, ຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການຕອບສະໜອງ ການຊ່ວຍເຫລືອ ຈຳ
ນວນໜຶ່ງ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການແກ້ໄຂບັນຫາຂາດແຄນທີ່ດິນ
ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ໃຫ້ ແກ່ຊາວບ້ານທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ຫລື
ການ ແກ້ໄຂຜົນກະທົບຈາກໂຄງການຫ້ວຍເຫາະທີ່ມີຕໍ່ປະຊາຊົນອາໄສຢູ່
ເຂດລຸ່ມນ້ຳກ້ອງເຂື່ອນກໍ່ຍັງມີໜ້ອຍຢູ່.

ການຟື້ນຄືນໃໝ່ຂອງໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າເຊປຽນ - ເຊນ້ານ້ອຍ

ເຂື່ອນເຊປຽນ - ເຊນ້ານ້ອຍ - ຊຶ່ງແມ່ນເຂື່ອນທີ່ບໍລິສັດດົງອາເກົາຫລີ
ເປັນຜູ້ເລີ່ມພັດທະນາ ໃນທ້າຍຊຸມປີ 1990 ແຕ່ໄດ້ລົ້ມເລີກໄປ ໃນປີ 1990
ນັ້ນ ກໍກຳລັງຈະໄດ້ຮັບການຟື້ນຄືນຂຶ້ນມາໃໝ່ອີກ ອີງຕາມຂ່າວຫລ້າ
ສຸດຈາກລັດຖະບານລາວ, ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າມີຄວາມແຮງຂະ
ໜາດ 390 ເມກາວັດ ຈະໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ໂດຍບໍລິສັດເກົາຫລີ
SK ວິສະວະກຳ ແລະ ກໍ່ສ້າງ ແລະ ບໍລິສັດພະລັງງານແວັດສະເທີນ
ເກົາຫລີ ພ້ອມດ້ວຍບໍລິສັດຮາຊະບູຣີຂອງໄທ ຂໍ້ຕົກລົງວ່າດ້ວຍ
ການພັດທະນາໂຄງການ (PDA) ໄດ້ ສຳເລັດລົງແລ້ວ ແລະ
ການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າ ກໍ່ໄດ້ຖືກສະເໜີໃຫ້ມີຂຶ້ນໃນປີ 2015.

ມີຂ່າວເລົ່າລືກັນວ່າ ເຂື່ອນຈະຖືກສ້າງຂຶ້ນພ້ອມໆກັນກັບບໍ່ແຮ່
ຮ່ອາລູຍມິນຽມຂະໜາດໃຫຍ່ ທີ່ກຳລັງພັດທະ ນາ ຢູ່ໃນທິດຕາເວັນ
ອອກຂອງພູພຽງບໍລິເວນ ໂດຍບໍລິສັດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂອງອິດສະຕຣາ
ລີ ຄືບໍລິສັດອອດຣີວ ເວີຣີຊວກເຊີ (Ord River Resources) ແລະ ບໍລິສັດຂາຄູ່ຈິນຕີ ຊາຍນາໂນນເຟຣາສເມຕານ (China
Nonferrous Metals) ເປົ້າໝາຍຂອງບໍລິສັດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ກໍ່ຄື
ການພັດທະນາ “ ອຸດສາຫະກຳອາລູຍມິນ ນຽມ ລະດັບໂລກ ” ຢູ່ເທິງເຂດ
ພູພຽງບໍລິເວນ6 ການຜະລິດອາລູຍມິນຽມຕ້ອງການພະລັງງານໄຟຟ້າ
ຈຳ ນວນມະຫາສານ ແລະ ມັກຈະມີຜົນກະທົບດ້ານລົບຕໍ່ສະພາບແວດ
ລ້ອມ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະ ຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນເລື້ອຍໆ.7

ປະຊາຊົນເຜົ່າເຫີນນິທລາຍຄົນ ມີຄວາມຜິດຫວັງ ກ່ຽວກັບການສຳ
ປະທານນີ້ ຍອມວ່າການສຳປະທານນີ້ ກຳລັງໄດ້ຮັບການພັດທະນາ
ໃນເຂດທີ່ພວກເຂົາອາໄສຢູ່ມາກ່ອນ ທີ່ຈະຖືກຍົກຍ້າຍໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່
ຍ້ອນໂຄງການເຂື່ອນຫ້ວຍເຫາະ ໃນເວລາທີ່ເຂົາເຈົ້າຍົກຍ້າຍໄປຕັ້ງ
ຖິ່ນຖານໃໝ່ນັ້ນ ມີຜູ້ບອກໃຫ້ປະຊາຊົນ ຮູ້ວ່າ ເຂດທີ່ ຢູ່ເຂດທີ່ເກົ່າຂອງ
ເຂົາເຈົ້າ ຈະກາຍເປັນ ເຂດອະນຸລັກທຳມະຊາດ ເວລາຜ່ານໄປໄດ້ໜຶ່ງທົດ
ສະວັດແລ້ວ ນາຮອດດຽວນີ້ ທີ່ດິນຂອງພວກເຂົາໄດ້ຖືກຍຶດ ແລະ
ມອບໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດອິດສະຕຣາລີ ແລະ ຈົນໄປແລ້ວ ຊຶ່ງເປັນການຊຳເຕີມ
ຄວາມເຈັບປວດໃຫ້ແກ່ເຜົ່າເຫີນນິທລາຍຄົນ.

ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ດຽວນີ້ຢູ່ໃນເຂດດິນຂອງ

ພວກເຂົາ ມີແຕ່ບໍ່ແຕ່ຂຸມລະເບີດ ເກີດຈາກການເຈາະທົດລອງຊອກ ຫາແຮ່ອາລູມີນຽມ ນອກຈາກບ້ານທີ່ໂຄງການໄດ້ເຫາະເຂົ້າ ມາຍຶດເອົາແລ້ວ ຍັງມີ ບ້ານອື່ນອີກສີ່ແຫ່ງ ທີ່ຄາດວ່າຊາວບ້ານຈະ ໄດ້ຍົກຍ້າຍໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານຢູ່ແຫ່ງໃໝ່ ຍ້ອນໂຄງການ ເຊປຽນ- ເຊນ້ານ້ອຍ ຊາວບ້ານຈາກບ້ານໜອງປານວນ ແລະ ບ້ານຫ້ວຍຈອດ ໄດ້ພາກັນຄັດຄ້ານການຍົກ ຍ້າຍໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ມາຫລາຍປີແລ້ວ ແຕ່ດຽວນີ້ປະກົດວ່າ ພວກເຂົາຈະໄດ້ຍົກຍ້າຍໝີ. ພວກເຂົາຮູ້ ຂ່າວວ່າ ພວກເຂົາຈະໄດ້ຮັບເງິນຈຳນວນ 5,500 ໂດລາສະຫະລັດ ຕໍ່ຄອບຄົວ ເພື່ອທົດແທນຜົນ ສຳລັບຜົນເສຍຫາຍຂອງພວກເຂົາ.

ນອກຈາກນັ້ນ ຍັງມີອີກແຜນທີ່ໄດ້ຍົກຍ້າຍໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານ ໃໝ່ ໃນຊຸມປີ 1990 ທີ່ຄາດວ່າ ຈະໄດ້ຮັບ ການຊົດເຊີຍຈຳນວນໜຶ່ງ ຈາກໂຄງການເຊປຽນ-ເຊນ້ານ້ອຍຊາວບ້ານຈຳນວນ 410 ຄອບຄົວ, ຈາກບ້ານ ເຊນ້ານ້ອຍ, ລັດສາສິນ, ດອນໂຂງ, ນ້ຳແລ້ງ, ນ້ຳກອງ, ຫ້ວຍຊອຍ, ແກວຄູນເມືອງ ແລະ ນ້ຳຕຽງ ກໍ່ໄດ້ຮັບຂ່າວວ່າ ແຕ່ ລະຄອບຄົວຂອງພວກເຂົາຈະໄດ້ຮັບເງິນ 800 ໂດລາສະຫະລັດ ຈາກນັກພັດທະນາ ເຂື່ອນໄຟຟ້າ.

ເຂື່ອນເຊປຽນ-ເຊນ້ານ້ອຍ ຍັງຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບຕໍ່ເຂດ ກ້ອງເຂື່ອນຕາມສາຍເຊນ້ານ້ອຍ ໃນແຂວງອັດ ຕະປືຍ້ອນວ່າ ກະແສນ້ຳສ່ວນໃຫຍ່ຈະ ປ່ຽນທິດທາງໄຫລລົງໄປສູ່ເຊນ້ານ້ອຍ. ຜົນກະທົບເຫລົ່ານີ້ມີທັງ ການສູນເສຍການປະມົງຂອງຊາວບ້ານຫລາຍ ພັນຄົນ ທີ່ທຳການຫາປາໃນນ້ຳເຊປຽນ ພ້ອມທັງເປັນໄພຂົ່ມ ຊູ່ເຂດປ່າ ສະຫງວນແຫ່ງຊາດເຊປຽນອີກດ້ວຍ.

ພາກສະຫລຸບ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະ

ເປັນເວລານານກວ່າໜຶ່ງທົດສະວັດມາແລ້ວ ພາຍຫລັງທີ່ຊາວບ້ານໄດ້ຖືກ ບັງຄັບໃຫ້ອົບພະຍົກຫລົບໝີ ຈາກບ້ານເກີດເມືອງ ນອນຂອງຕົນ ແຕ່ຊາວບ້ານທີ່ອົບພະຍົກໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ຍ້ອນໂຄງການໄດ້ ເຫາະ ກໍ່ຍັງປະສົບບັນຫາຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽບອາຫານຢູ່ ພ້ອມທັງ ມີຄວາມຫ້ວງໜ້ອຍດຽວ ໃນການປັບ ປຸງຊີວິດ ການເປັນຢູ່ຂອງພວກເຂົາ ໃນອະນາຄົດອັນໃກ້ນີ້. ໃນອະນະທີ່ບໍລິສັດຕະເຣັດເຕີແບນ (Tractebel) ໄດ້ຕອບ ສະໜອງເງິນທຶນຈຳນວນໜຶ່ງ ໃນບໍ່ເທົ່າໃດປີຜ່ານມານີ້ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນຊາວບ້ານ ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ແຕ່ບັນຫາຜື່ນຖານຂອງ ການຂາດທີ່ດິນກະສິກຳ ກໍ່ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂແຕ່ຢ່າງໃດ ສະພາບ ການອັນຫລໍ່ແຫລມຄືແນວນີ້ ໄດ້ບິບບັງຄັບ ໃຫ້ປະຊາຊົນ 70% ໃນເຂດທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ຕ້ອງເອົາໂຕຫລົບລ່າວຕ່າງຄືນໄປ ດຳລົງຊີວິດ ແລະ ທຳມາຫາກິນ ໃນຖິ່ນຖານເກົ່າຂອງຕົນ ເຖິງວ່າຈະບໍ່ໄດ້ຮັບ ອະນຸຍາດເປັນທາງການ ໃນການກັບຄືນກໍ່ຕາມ ການດຳເນີນງານເພື່ອ ແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ເກີດຈາກໂຄງການ ຫ້ວຍເຫາະນັ້ນ ຍືດເຍື້ອກາຍກຳ ນົດໄປດົນນານແລ້ວ.

ຂໍ້ສະເໜີແນະ

- ບໍລິສັດຕະເຣັດເຕີແບນ (Tractebel) ຄວນສະໜອງການຊົດເຊີຍ ເພີ່ມເຕີມ ໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານຕັ້ງຖິ່ນ ຖານໃໝ່ ແລະ ຊາວບ້ານທີ່ໄດ້ ຮັບຜົນກະທົບໃນເຂດລຸ່ມເຂື່ອນ ທາງເລືອກໃນການອະນຸຍາດໃຫ້ ປະຊາຊົນຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ຢ່າງໜ້ອຍທີ່ສຸດ ຈຳນວນໜຶ່ງຍ້າຍກັບຄືນ ໄປຢູ່ໃນເຂດໃກ້ຄຽງກັບບ້ານ ເກົ່າຂອງພວກເຂົານັ້ນ ຄວນນຳມາ ພິຈາລະນາຢ່າງຈິງຈັງ ຍ້ອນວ່າໃນເຂດທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານນັ້ນ ບໍ່ມີທີ່ດິນ

- ພຽງພໍໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານ ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ທຳມາກິນ ເພື່ອລ້ຽງຕົນເອງ. ໂຄງການເຊປຽນ-ເຊນ້ານ້ອຍ ແລະ ບໍລິສັດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ອາ ລູມີນຽມ ແລະ ໂຮງງານຫລອມອາລູມີນຽມ ບໍ່ຄວນດຳເນີນການ ໃດໆຕໍ່ໄປ ຈົນກວ່າຈະມີການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງ ຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຮອບດ້ານສາກ່ອນແລະ ຈົນກວ່າໂຄງການຈະ ໄດ້ຮັບການຜິດສູດໃຫ້ເຫັນ ເຖິງຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນແງ່ເສດຖະກິດ ພ້ອມດ້ວຍຄວາມຍືນຍົງທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຊາວ ບ້ານຜູ້ທີ່ສູນເສຍດິນໃຫ້ແກ່ໂຄງການ ກໍ່ຄວນໄດ້ຮັບດິນໃນມູນຄ່າ ແລະ ຄຸນນະພາບ ເທົ່າກັນ ແລະ ແຫລ່ງດຳລົງຊີວິດທີ່ຮັບປະກັນ ແລະ ຍືນຍົງ.

ໝາຍເຫດ

1 Wyatt, A. B., “ການພັດທະນາໂຄງລ່າງຜື່ນຖານ ແລະ BOOT ໃນລາວ ແລະ ຫວຽດນາມ ກໍລະນີສຶກ ສາ ກ່ຽວກັບການດຳເນີນງານແບບລວມໝູ່ ແລະ ຄວາມສ່ຽງໃນ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ ໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານ ” ບົດຄວາມທາງວິຊາການຂອງ ຄຣ ປັດ ສະຍາ (PhD dissertation), ພະແນກພູມສາດປະຈຳໂຮງຮຽນທໍລະນີວິທິຍາ ມະຫາ ໂລ ຊິດນີ (ຊິດນີ, ອົດສະຕຣາລີ: 2004) ໜ້າທີ 316 (Division of Geogra- phy, School of Geosciences, University of Sydney (Sydney, Australia: 2004).316pp.)

2 ໃນວັນທີ 31 ຕຸລາ ປີ 2003 ບໍລິສັດຕະເຣັດເຕີແບນ (Tractebel S. A.) ໄດ້ລວມຕົວ ເຂົ້າກັບບໍລິສັດ Société Générale de Belgique S. A. ພາຍຫລັງການລວມ ລວມຕົວກັນ ແລ້ວກໍ່ໃສ່ຊື່ວ່າ: Suez-Tractebel S. A. ຊຶ່ງກາຍມາເປັນບໍລິສັດສາຂາ ຂອງຊູເອຊ (owned subsidiary of Suez) ທີ່ລວມເອົາບໍລິສັດພະລັງງານສາກົນ ຂອງຊູເອຊ ແລະ ບໍລິສັດວິສະວະກຳຕະເຣັດເຕີແບນ

(On 31 October 2003, Tractebel S. A. merged with Société Générale de Belgique S. A. The name of the company created as a result of the merger is Suez-Tractebel S. A., a wholly owned subsidiary of Suez. It includes Suez Interna- tional Energy and Tractebel Engineering.)

3 “ ບໍລິສັດວິສະວະກຳຕະເຣັດເຕີແບນ ຊື້ຫັນ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ມາດດຳເນີນໂຄງການພະລັງງານ ນ້ຳໃນລາວ ” ບົດ ຂ່າວໜັງສືພິມຂອງບໍລິສັດວິສະວະກຳຕະເຣັດເຕີແບນ ວັນທີ 31 ກັນຍາ ປີ 2001.

(Tractebel buys into Laos hydro project.” Tractebel Press Release, Brussels, 13 Sept 2001) http://www.suezenergyint.com/content/newsroom/pressreleases/pressarchives/010913_Laos.pdf.

4 Wyatt, 2004.

5 ມັກຂະໜັ້ນ “ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກເພີ່ມຂຶ້ນ ແກ່ປະຊາຊົນເຜົ່າເຫີນນີ (Khamin, N..) “More trouble for the Heuny,” ງານທ້ອງຖິ່ນ4 (2000) : ໜ້າ 22-29.

6 ໂວທານ, ມ, “ ແມ່ນ້ຳອອດຖ້ອມແຮ່ທາດອະລູມີນຽມຂອງລາວ ” ຂ່າວສານບໍ່ແຮ່ ວັນ ທີ 28 ກຸພາ ປີ 2006 (Vaughan, M., “Ord River awash with Lao bauxite,” Mining News, 28 Feb 2006 (<http://www.miningnews.net/storyView.asp?StoryID=66067>); Riseborough, J., “ ແມ່ນ້ຳອອດສັງສັນຍານໃຫ້ເຫັນທ່າແຮງໂຄງການອາລູມີນຽມລາວ ” ຂ່າວສານບໍ່ແຮ່ ວັນ ທີ 16 ພະຈິກ ປີ 2006 (Ord river flags Lao bauxite project poten- tial,” Mining News, 16 Nov 2006 (<http://www.miningnews.net/storyView.asp?StoryID=68947>).

7 ເບິ່ງຕົວຢ່າງ, ສະກັດກັ້ນງານອຸດສາຫະກຳບໍ່ແຮ່ອະລູມີນຽມ : ເຊື່ອງມືສຳລັບຊຸມ ຊົນ, ນັກຕໍ່ສູ້ ເພື່ອສັງຄົມຜູ້ຊົມໃຊ້ ແລະ ກຳມະກອນ, ເຄືອຂ່າຍອົງການແມ່ນັກນາງຊາດ <http://www.internationalrivers.org/en/node/1327> (2005). (Foiling the aluminum industry: a toolkit for communities, ac-

tivists, consumers and workers, International Rivers Network, <http://www.internationalrivers.org/en/node/1327> (2005).

8 Roberts, T. R. ແລະ Baird, I.G., “ການປະເມີນປ່າ ແລະ ການປະເມີນແບບ ເລັ່ງໄວ ສຳລັບໂຄງການພະລັງງານເຊນຳນ້ອຍ - ເຊປຽນ ໃນພາກໃຕ້ໃນ ສປປ ລາວ” ບົດລາຍງານທີ່ບໍ່ໄດ້ຈັດພິມ ສຳລັບກອງທຶນອະນຸລັກສັດປ່າ (ວຽງຈັນ, ລາວ: 1995).

(Roberts, T. R. and Baird, I.G., Rapid assessment of fish and fisheries for the Xenamnoi-Xepian hydroscheme in southern Lao PDR,” Unpublished report for the Wildlife Conservation Society (Vientiane, Laos: 1995)

ກໍລະນີສຶກສາ 10: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກເຊ ກະຕາມ

ສະເໜີໂດຍ : ນັກຂະໜົນ

ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກເຊກະຕາມ ຈະເປັນໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໃຫຍ່ອັນດັບສອງ ຖັດຈາກໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຫ້ວຍ ເຫາະ - ໂຄງການນີ້ຈະເປັນໄຟຟ້າຄວາມດ່ຽວສູງ ແລະ ຄວາມຄົງຢູ່ທາງດ້ານວັດທະນາທຳຂອງປະຊາຊົນເມືອງເຫີນນີ (ຍ່າເຫີນ) ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດພູຮູບລະເວນ ແຂວງຈໍາປາສັກ ພາກໃຕ້ຂອງລາວ. ເຂື່ອນແຫ່ງນີ້ ຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດໄພນໍ້າຖ້ວມຜືນທີ່ກະສິກຳ ແລະ ເຮັດໃຫ້ມີການຍົກຍ້າຍບ້ານຢ່າງໜ້ອຍທີ່ສຸດໜຶ່ງບ້ານ. ຜູ້ສະເໜີກໍ່ສ້າງໂຄງການ ໄດ້ຄາດຄະເນຜົນກະທົບ ຕໍ່ເຂດລຸ່ມນໍ້າເຂື່ອນເຊກະຕາມຕໍ່ເກີນໄປ. ໂຄງການນີ້ມີບັນຫາກ່ຽວກັບການປົກປ້ອງສິດທິຂອງຊາວບ້ານ ແລະ ເອກະສານໂຄງການ ກໍ່ບໍ່ໄດ້ເປີດເຜີຍໃຫ້ແກ່ມວນຊົນຊາບ ເພື່ອໃຫ້ເປັນໄປຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງກົດ ໝາຍລາວແຕ່ຢ່າງໃດ. ນັກສຳຫຼວດຜູ້ໜຶ່ງໄດ້ເດີນທາງໄປຢ້ຽມຢາມ ແຂວງຈໍາປາສັກ, ເຊກອງ ແລະ ອັດຕະປື ໃນຕົ້ນປີ 2008 ເພື່ອຊອກຮູ້ກ່ຽວກັບສະພາບການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໃນປັດຈຸບັນ.

ບັນຫາສໍາຄັນທີ່ໜ້າເປັນທ່ວງ

- ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກເຊກະຕາມ ຈະສົ່ງຜົນກະທົບໂດຍກົງຕໍ່ປະຊາຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍຈໍາ ນວນຫຼວງຫຼາຍ ໃນນັ້ນລວມທັງເຜົ່າເຫີນນີ (ຍ່າເຫີນ) ແລະ ເຜົ່າອື່ນໆ ທີ່ມາຈາກກຸ່ມເຜົ່າຮູ (ລະເວນ) ຊົນເຜົ່າເຫີນນີເປັນຊົນເຜົ່າທີ່ມີຄວາມກ້ວາງເປັນພິເສດ ຍ້ອນວ່າພວກເຂົາເປັນກຸ່ມຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍທີ່ຍັງມີເຫຼືອຢູ່ ໃນເຂດພູຮູບລະເວນ ພົນລະເມືອງເຜົ່າເຫີນນີ (ຍ່າເຫີນ) ສ່ວນໃຫຍ່ໄດ້ຍົກຍ້າຍອອກຈາກບ້ານເກີດເມືອງນອນຂອງຕົນ ໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານຢູ່ບ່ອນໃໝ່ມາແລ້ວ ຍ້ອນຜົນກະທົບຈາກໂຄງການຫ້ວຍເຫາະ, ພວກເຂົາເຫຼົ່ານີ້ ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍພຽງພໍ ສໍາລັບຜົນເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບພວກເຂົາ ແລະ ພວກເຂົາເຈົ້າ ກໍ່ເກີດຄວາມຫວາດລະແວງຢ້ານກົວວ່າ ເຂື່ອນເຊກະຕາມຈະນໍາເອົາຄວາມທຸກຍາກລໍາບາກ ແລະ ຄວາມເສຍຫາຍທາງວັດທະນາທຳຄືດັ່ງທີ່ເປັນມາແລ້ວ ກັບເຜົ່າຂອງພວກເຂົາ ຈາກໂຄງການຫ້ວຍເຫາະໃນໄລຍະຜ່ານມາ.
- ການທີ່ຈະຊອກຫາຜູ້ທີ່ທົ່ວຮຽງ ເພື່ອມາທົດແທນຜູ້ທີ່ທົ່ວນາເຂົ້າຂອງປະຊາຊົນທີ່ຈະຖືກນໍາເຂື່ອນເຊກະຕາມຂຶ້ນມາຖ້ວມນັ້ນ ຖືເປັນບັນຫາຫຍຸ້ງຍາກ ຍ້ອນວ່າໃນເຂດຜູ້ທີ່ດັ່ງກ່າວນັ້ນ ບໍ່ມີທີ່ດິນເພີ່ມເພື່ອ ເຮັດນາອີກແລ້ວ ການຈ່າຍເງິນງວດດຽວຕາມທີ່ໂຄງການໄດ້ສະເໜີນັ້ນ ເຫັນວ່າຈະເປັນໄປໄດ້ຍາກ ທີ່ຈະຊົດເຊີຍຄວາມເສຍຫາຍໃນໄລຍະຍາວ ຫຼື ເພື່ອເປັນການສ້າງໂອກາດ ການຜືນຝູງການດໍາລົງຊີວິດຂອງຊາວບ້ານ. ເຖິງວ່າໂຄງການຈະສົ່ງຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງແກ່ການປະມົງ - ແຫຼ່ງອາຫານ ແລະ ລາຍຮັບສໍາຄັນຂອງຊຸມຊົນໃນເຂດລຸ່ມນໍ້າກໍ່ຕາມ - ແຕ່ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມຂອງໂຄງການ ກໍ່ປະສົບຄວາມລົ້ມເຫຼວ ໃນການສະເໜີໃຫ້ຊົດເຊີຍແກ່ຜົນເສຍຫາຍ ດ້ານການປະມົງຂອງຊຸມຊົນໃນເຂດລຸ່ມນໍ້າ.
- ເຖິງວ່າໂຄງການຈະສົ່ງຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງແກ່ການປະມົງ - ແຫຼ່ງອາຫານ ແລະ ລາຍຮັບສໍາຄັນຂອງຊຸມຊົນໃນເຂດລຸ່ມນໍ້າກໍ່ຕາມ - ແຕ່ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມຂອງໂຄງການ ກໍ່ປະສົບຄວາມລົ້ມເຫຼວ ໃນການສະເໜີໃຫ້ມີການຊົດເຊີຍແກ່ ຜົນເສຍຫາຍດ້ານການປະມົງຂອງຊຸມຊົນໃນເຂດລຸ່ມນໍ້າ
- ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານລະບົບອຸທິກກະສາດ ແລະ ຄຸນນະພາບນໍ້າ

- ອັນເນື່ອງມາຈາກການກໍ່ສ້າງ ແລະ ການດໍາເນີນງານໂຄງການເຊກະຕາມ ຈະສົ່ງຜົນສະທ້ອນບໍ່ດີ ແລະ ຢ່າງໜ້ອຍສຸດຜົນສະທ້ອນເຫຼົ່ານີ້ ຈະແຜ່ລາມໄປຈົນຮອດຈຸດພົບກັນຂອງເຂດນໍ້າມ້ອຍ ແລະ ເຊກອງ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ໂຄງການບໍ່ໄດ້ມີແຜນການຊົດເຊີຍແກ່ຊາວບ້ານຜູ້ທີ່ຊົມໃຊ້ນໍ້າເຊກະຕາມ ແລະ ເຂດນໍ້າມ້ອຍໃນເຂດລຸ່ມນໍ້າໃຫ້ເຂື່ອນລົງໄປ.
- ເຖິງວ່າໂຄງການຈະໄດ້ຈັດຕັ້ງໃຫ້ມີ “ ການປົກປ້ອງສິດທິ ” ຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບໂຄງການກໍ່ຕາມ ແຕ່ໂຄງການ ກໍ່ບໍ່ໄດ້ສະໜອງຂໍ້ມູນພຽງພໍກ່ຽວກັບໂຄງການໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານ ແລະ ຜູ້ສັງເກດການຄົນອື່ນໆ. ຊາວບ້ານຜູ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບບໍ່ດີຈາກໂຄງການ ບໍ່ມີໂອກາດທີ່ຈະສະແດງຄວາມຄິດເຫັນ ກ່ຽວກັບຂໍ້ຂັດຂ້ອງໜອງໃຈຂອງພວກເຂົາ ຫຼື ບັນຫາອື່ນໆ ກ່ຽວກັບເຂື່ອນເຊກະຕາມຕໍ່ກັບໂຄງການພະລັງງານ ໄຟຟ້ານໍ້າຕົກແຫ່ງອື່ນໃນລາວນັ້ນ ຊາວບ້ານໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ຄິດເຫັນວ່າ ເຂື່ອນແມ່ນບູລິມະສິດຂອງລັດຖະບານ ເພາະສະນັ້ນການທີ່ຈະໄປຄັດຄ້ານບູລິມະສິດຂອງລັດຖະບານນັ້ນ ຈຶ່ງບໍ່ແມ່ນທາງເລືອກທີ່ດີ ຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ.

ຄວາມເປັນມາ ແລະ ລາຍລະອຽດຂອງໂຄງການ

ນໍ້າເຊກະຕາມຢູ່ໃນແຂວງຈໍາປາສັກ ພາກໃຕ້ຂອງລາວໄຫຼໄປສູ່ເຂດນໍ້າມ້ອຍ ຊຶ່ງເປັນສາຂາຂອງນໍ້າເຊກອງ ມັກວິສະວະກອນຍີ່ປຸ່ນ ໃຫ້ຄວາມສົນໃຈໃນການພັດທະນາເຂື່ອນໃນນໍ້າເຊກະຕາມ ນັບຕັ້ງແຕ່ຕົ້ນຊຸມປີ 1990 ເປັນຕົ້ນມາ. ໃນປີ 2004 ທະນະຄານໂລກ ໄດ້ເຮັດສັນຍາກັບ ບໍລິສັດມົງແຊລ ແລະ ລາເມເຍີ (Maunsell and Lahmeyer) ເພື່ອສຶກສາສໍາຫຼວດຄວາມເປັນໄປໄດ້ ໃນການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໃນນໍ້າເຊ ກະຕາມ ແລະ ແມ່ນໍ້າອື່ນໆຂອງລາວ. ຈາກການຄາດຄະເນວ່າ ຂີດຄວາມສາມາດຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າຂອງໂຄງການເຊກະຕາມຢູ່ລະຫວ່າງ 12 ແລະ 100 ເມກາວັດ. ສ່ວນບໍລິສັດມົງແຊລ ແລະ ລາເມ ເຍີ (Maunsell and Lahmeyer) ໄດ້ສຶກສາ ສະເພາະທາງເລືອກຜະລິດພະລັງງານ 12 ເມກາວັດ ທີ່ທາງບໍລິສັດຮັບວ່າ ຈະເຮັດໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດດ້ານເສດຖະກິດສູງສຸດ ແຕ່ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໃນລະດັບ ນີ້ຈະບໍ່ເປັນການຮັກສາໄວ້ແຫ່ງຄວາມສວຍງາມຂອງທໍາມະຊາດຂອງນໍ້າຕົກຕາດເຊກະຕາມ

ປະຊາຊົນເຜົ່າເຫີນນີ/ຍາເຫີນ ຜູ້ທີ່ມີເດີນຫຍ້າສຳລັບສັດລ້ຽງ, ທົ່ງນາ ແລະ ຜົນໄຮ່ ທີ່ຈະຖືກນໍ້າເຂື່ອນເຊ ກະໝານຂຶ້ນມາຖ້ວມ.

ເຊິ່ງເປັນຈຸດ ທີ່ສຳຄັນທາງດ້ານ “ ການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ວັດທະນະທຳ ” ໃນລາວ 2.

ໃນປີ 2004 ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້າການໄຊຂອງຍີ່ປຸ່ນ ໄດ້ ລົງນາມໃນບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈຮ່ວມກັບ ລັດຖະບານລາວ ເພື່ອສຳຫຼວດທ່າແຮງຂອງໂຄງການ. ການສຶກສາຄວາມເປັນໄປ ໄດ້ 3 ກ່ຽວກັບເຂື່ອນໃນປີ 2006 ທີ່ໄດ້ດຳເນີນ ໂດຍບໍລິສັດພະລັງ ງານໄຟຟ້າການໄຊ ດ້ວຍການໃຫ້ທຶນຈາກລັດ ຖະບານຍີ່ປຸ່ນ ໄດ້ສະເໜີ ແນະໃຫ້ກໍ່ສ້າງເຂື່ອນສູງເຖິງ 40 ແມັດ ແລະ ມີມູນຄ່າການກໍ່ສ້າງປະມານ 120 ລ້ານໂດລາ ສະຫະລັດ ຂີດຄວາມສາມາດຜະລິດພະລັງ ງານຂອງເຂື່ອນ ມີ 64 ເມກາວັກ4 ຊຶ່ງຊື້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ຈະບໍ່ມີບັນຫາ ຄວາມກ້ວົນຕໍ່ຜົນກະທົບທາງດ້ານສັງຄົມ ຫຼື ຄວາມກ້ວົນກ່ຽວກັບການ ອະນຸລັກນ້ຳຕົກຕາດເຊກະຕາມປະການໃດຄາດວ່າພະລັງງານໄຟຟ້າ ຈາກເຊກະຕາມ ຈະໄດ້ສົ່ງອອກໄປປະເທດໄທ ໂດຍຜ່ານ ສາຍສົ່ງທີ່ໂຄງ ການຫ້ວຍເຫາະ5 ໄດ້ນຳໃຊ້ຢູ່ນັ້ນ. ແຕ່ວ່າແຜນການພັດທະນາພະລັງ ງານຫຼ້າສຸດຂອງລັດ ຖະບານໄດ້ ລະບຸວ່າ ແມ່ນປະເທດລາວທີ່ເປັນຕະຫຼາດ ຊຶ່ງວາງໄວ້ໃນແຜນ.

ເຂື່ອນແຫ່ງນີ້ຈະໄດ້ກໍ່ສ້າງຂຶ້ນໃນນ້ຳເຊກະຕາມຢູ່ລະຫວ່າງຈຸດນ້ຳ ຫຼຽ ແລະ ບ້ານຫົວຫຼຽ (ຫົວສອງແຫ່ງ ນີ້ເປັນຈຸດທີ່ຕັ້ງຂອງບ້ານເຫີນນີ - ຍ່າເຫີນ) ແລະ ຈະມີນ້ຳຖ້ວມຕາມສາຍນ້ຳເຊກະຕາມນ້ອຍ ແລະ ເຊກະຕາມໃຫຍ່ ເນື່ອງຈາກອ່າງເກັບນ້ຳຂອງເຂື່ອນທີ່ມີເນື້ອທີ່ 7.6 ກິໂລແມັດມົນທົນ 2 ພາກສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງເຊກະຕາມ ຈະບົກແຫ້ງໃນເວ ລາສ້າງເຂື່ອນຕົ້ນນ້ຳເຊກະຕາມ ຍ້ອນວ່ານ້ຳຈາກອ່າງເກັບນ້ຳຂອງ ເຂື່ອນຈະຖືກລະບາຍຜ່ານອຸໂມງໄປຫາໂຮງງານໄຟຟ້າ ແລະ ຈາກນັ້ນ ກໍ່ຈະໄຫຼລົງໄປສູ່ນ້ຳຫຼຽທີ່ໄຫຼລົງສູ່ ນ້ຳເຊກະຕາມໃຕ້. ໂຄງການນີ້ກຳລັງ ຖືກພັດທະນາຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ວ່າ ກໍ່ສ້າງ - ດຳເນີນການ - ໂອນ ມອບ (BOT) ໃນໄລຍະ 30 ປີ. ລັດຖະບານລາວຈະຖືທຶນໃນໂຄງການ 6 25% ແຕ່ກໍ່ຍັງບໍ່ທັນແຈ້ງວ່າ ແມ່ນໃຜຈະເປັນຜູ້ຫຸ້ນອັນນີ້ ຫຼື ຈະມີຜົນກຳໄລຈາ ກການລົງທຶນນີ້ຄືແນວໃດ ໃນເດືອນທັນວາ ປີ 2007 ລັດຖະບານລາວ ແລະ ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້າການໄຊ ໄດ້ເຊັນຂໍ້ຕົກລົງສະບັບໃໝ່ຮ່ວມ

ກັນ. ການກະກຽມຈຸດທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເລີ່ມລົງມືເທື່ອ ແຕ່ວ່າ ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແຂວງຈຳປາສັກ ໄດ້ອ້າງວ່າການກໍ່ສ້າງຈະໄດ້ເລີ່ມ ກາງປີ 2008 ຕາມການລາຍ ງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ດຽວນີ້ບໍລິສັດ ພະລັງ ງານການໄຊ ກຳລັງຊອກຫາແຫລ່ງ ເງິນທຶນ ແລະ ການຄຳປະກັນ ຈາກ JBIC ຫຼື ບໍລິສັດປະກັນໄພການ ລົງທຶນ ແລະ ການສົ່ງອອກ ນິບປົງ (NEXI).

ບັນຫາ ແລະ ການວິ

ເຄາະໂຄງການ

ເປັນທີ່ຮູ້ກັນດີແລ້ວວ່າ ປະຊາຊົນ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດໂຄງການເຊກະ ຕາມນີ້ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນຊົນເຜົ່າຜື່ນ ເນືອງ ເຫີນນີ (ຍ່າເຫີນ) ແຕ່

ວ່າເຜົ່າຈຽ ພ້ອມດ້ວຍປະຊາຊົນກຸ່ມຊົນເຜົ່າອື່ນໆ ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດລຸ່ມ ນ້ຳກໍ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການນີ້ເໝືອນກັນ. ປະກົດວ່າການ ສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ ແລະ ການສຶກສາດ້ານອື່ນໆຂອງໂຄງການທີ່ ໄດ້ປະຕິບັດໃນເວລາຕາມມາ ໄດ້ຄາດຄະເນຜົນກະທົບບໍ່ດີທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນ ຈາກໂຄງ ການເຊກະຕາມ ແລະ ຈຳນວນບ້ານທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກໂຄງການໜ້ອຍເກີນໄປ.

ບັນຫາການຍົກຍ້າຍ ແລະ ການຈັດສັນປະຊາຊົນ ແລະ ການສູນເສຍທີ່ດິນຂອງຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ.

ໃນປີ 2006 ທີ່ປຶກສາຂອງບໍລິສັດ MEK ແລະ ບໍລິສັດ NEWJEC inc. ໄດ້ສ້າງບົດປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ບົດປະເມີນ ຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານການຍົກຍ້າຍຈັດສັນໃຫ້ແກ່ ໂຄງ ການ ເຖິງແມ່ນວ່າຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ສິ່ງແວດ ລ້ອມຂອງລັດຖະບານລາວ ຈະໄດ້ອະນຸມັດເອກະສານເຫຼົ່ານີ້ ໃນເດືອນ ກັນຍາ 2007 ກໍ່ຕາມ ແຕ່ຈົນມາຮອດດຽວນີ້ ໂຄງການກໍ່ບໍ່ໄດ້ນຳເອົາ ເອກະສານເຫຼົ່ານີ້ ອອກເຜີຍແຜ່ໃຫ້ມວນຊົນຊາບນຳ ການປະເມີນຜົນ ກະທົບຕໍ່ສັງຄົມໄດ້ກຳນົດພຽງແຕ່ 6 ບ້ານເຂົ້າຢູ່ໃນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ “ ເຂດໂຄງການ ” ຄື: ນ້ຳຫຼຽ, ໜອງຫີນ, ໜອງເທືອນ, ນ້ຳຕວດ ແລະ ຕະເຍືອກ ເສືອ ພ້ອມດ້ວຍປະຊາຊົນຈຳນວນ 1,569 ຄົນ, ຈາກ 265 ຄອບຄົວ.

ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມໄດ້ອ້າງວ່າ ໂຄງການຈະໄດ້ຍຶດ ເອົາຫຼື ເວນຄືນ ເນື້ອທີ່ຈຳນວນ 763 ເຮັກຕາ, ໃນນັ້ນລວມທັງປ່າປະສົມ, ນາເຂົ້າຢູ່ທົ່ວພຽງ, ສວນກາເຝ, ຜື່ນທີ່ໄຮ່ເລື່ອນລອຍ, ສວນໝາກ ໄມ້ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ເນື້ອທີ່ດິນສ່ວນໃຫຍ່ແຫ່ງນີ້ ຈະຖືກນຳຖ້ວມ ຈາກໂຄງການ9 ທາງເລືອກທີສອງ ທີ່ ຈະຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕໍ່ດິນກະສິກຳ ຖືກປະຕິເສດຈາກໂຄງການຍ້ອນມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງ.

ປະຊາຊົນຈຳນວນ 225 ຄົນ, 36 ຄອບຄົວ ຈາກບ້ານນ້ຳຫຼຽ ຂອງເຜົ່າເຫີນນີ ຈະຕ້ອງໄດ້ຍົກຍ້າຍໝີ ຍ້ອນໂຄງການ 10 ອີງຕາມ

ຊາວບ້ານບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າ ນັກພັດທະນາ ໂຄງການ ໄດ້ບອກຊາວບ້ານວ່າ ພວກເຂົາ ຈະໄດ້ຍົກຍ້າຍໄປຢູ່ຂົງເຂດທີ່ກວາລອງໃນເມືອງປາກຊ່ອງ ໃນຕົ້ນປີ 2008 ຊາວບ້ານຈາກບ້ານນ້ຳຕູງ ໄດ້ປະຕິເສດການຍົກຍ້າຍ ເຂົາເຈົ້າໄດ້ສົມທຽບຕົນເອງກັບປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຍົກຍ້າຍອອກຈາກບ້ານໃນ ໜຶ່ງທົດສະວັດຜ່ານມາຈາກໂຄງການຫ້ວຍເຫາະ ພວກເຂົາໄດ້ອ້າງວ່າ ປະຊາຊົນທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍໄປນັ້ນ ມີ ຄວາມທຸກຍາກຫຼາຍ ແລະ ຍັງປະສົບບັນຫາຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍຢ່າງມາໄດ້ຫຼາຍປີແລ້ວ ພາຍຫຼັງທີ່ພວກ ເຂົາຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານຢູ່ບ່ອນໃໝ່ຈາກຄວາມຄິດເຫັນຂອງຊາວ

ບ້ານ ປະກົດວ່າ ປະຊາຊົນໄດ້ຍົກຍ້າຍ ຍ້ອນ ໂຄງການຫ້ວຍເຫາະ ໃນເມື່ອກ່ອນ ບໍ່ມີວິແລວ ແລະ ຄວາມຫວັງເລີຍວ່າ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງພວກເຂົາ ຈະໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ (ເບິ່ງກໍລະນີສຶກສາ 9) ປະຊາຊົນຈາກບ້ານນ້ຳຕູງ ເວົ້າວ່າພວກເຂົາມີຊີວິດການເປັນຢູ່ດີແລ້ວ ຢູ່ກັບທົ່ວນາ, ສວນກາເຝນ້ອຍ ແລະ ສະຖານທີ່ລ້ຽງສັດບ້ານພວກເຂົາ.

ການປະເມີນຜົນກະຕຸ້ນຮັບຮູ້ວ່າ ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ເຂື່ອນຈະສົ່ງຜົນກະທົບບໍ່ດີຕໍ່ປະຊາຊົນເຜົ່າ ສ່ວນໜ້ອຍໃນເຂດໂຄງການລວມທັງສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ ສະຖານທີ່ສັກສິດຂອງພວກເຂົາ ຢູ່ຕາມແຄມທາງທີ່ໄດ້ປັບປຸງໃໝ່ດ້ວຍການລາດຢາງ. ໃນບົດປະເມີນນັ້ນ ກໍ່ໄດ້ມີການສະເໜີໃຫ້ໂຄງການປະຕິບັດການຊົດເຊີຍຕໍ່ຜົນເສຍຫາຍເຫຼົ່ານີ້ ແຕ່ວ່າຄົງເປັນໄປບໍ່ໄດ້ທີ່ຈະໃຫ້ການຊົດເຊີຍທັງໝົດ ສຳລັບຜົນກະທົບຫຼາຍຢ່າງທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນາທຳ ຊຶ່ງເກີດຂຶ້ນຈາກໂຄງການ. ອີງຕາມແຫຼ່ງຂໍ້ມູນຈາກອຳນາດການປົກຄອງເມືອງຊາບວ່າ ທາງບໍລິສັດຈະໄດ້ຮັບຜິດຊອບຄວບຄຸມເນື້ອທີ່ສຳປະທານ ເພື່ອການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນປະມານ 90,000 ເຮັກຕາເທົ່ານັ້ນ ເນື້ອທີ່ອັນນີ້ປະກອບດ້ວຍເຂດນ້ຳແດນດິນທີ່ຊົນໃຊ້ກັນມາແຕ່ດັ້ງເດີມ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທີ່ເປັນຊັບສິນບັດລວມຂອງຫຼາຍແຫ່ງ. ການຊົດເຊີຍຕໍ່ການສູນເສຍຕ່າງໆຂອງຊາວບ້ານນັ້ນ ແມ່ນບໍ່ມີຄວາມຫວັງເລີຍວ່າ ຈະໄດ້ຮັບຈາກໂຄງການ.

ສາຍສົ່ງໄຟຟ້າທີ່ມີຄວາມຍາວ 12 ກິໂລແມັດ ຈະໄດ້ເນັ່ງລະຫວ່າງບ້ານນ້ຳຕວດ ແລະ ບ້ານຕະເຍືອກ ເສືອ ຊາວບ້ານຄາດວ່າຈະສູນເສຍພື້ນທີ່ສວນກາເຝ 28 ເຮັກຕາ, ທົ່ງເນີນສູງ 43 ເຮັກຕາ, ສວນຜັກ ແລະ ສວນໝາກໄມ້ 29 ເຮັກຕາ ເພື່ອການສ້າງອາຄານ 11 ສາຍສົ່ງໄຟຟ້າຂອງໂຄງການ ບ້ານຕະເຍືອກເສືອໄດ້ຖືກຍົກຍ້າຍຍ້ອນເຂື່ອນຫ້ວຍເຫາະ, ດັ່ງນັ້ນ, ເທື່ອນີ້ຈະເປັນເທື່ອທີສອງ ທີ່ບ້ານນີ້ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນຂະໜາດໃຫຍ່ອີກ.

ອີງຕາມການບອກກ່າວຂອງຊາວບ້ານວ່າ ປະຊາຊົນຈາກບ້ານອື່ນ 12 ຫຼາຍແຫ່ງຈາກເມືອງປາກຊ່ອງຈະໄດ້ເສຍນາເຂົ້າຢູ່ທົ່ວພຽງຂອງເຂົາເຈົ້າໄປຍ້ອນໂຄງການ ການປະເມີນໂຄງການຜົນກະທົບຂອງໂຄງການມີຄວາມລົ້ມເຫຼວ ບໍ່ສາມາດທີ່ຈະລະບຸໄວ້ວ່າ ບ້ານນ້ຳຕ້າງ ແລະ ບ້ານຫ້ວຍກອງ ກໍ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການນີ້ຄືກັນ. ບ້ານຂອງຊົນເຜົ່າຈຽງທັງສອງແຫ່ງນີ້ ໄດ້ສູນເສຍທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ຂອງພວກເຂົາຍ້ອນ ໂຄງການເຂື່ອນຫ້ວຍເຫາະໄປແລ້ວ ເຖິງວ່າການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມຈະອ້າງວ່າ ນາເຂົ້າຢູ່ທົ່ວພຽງທີ່ສູນເສຍ

“ພວກເຮົາຢາກປາກເວົ້າອອກມາວ່າ: ພວກເຮົາບໍ່ເຫັນດີນຳການສ້າງເຂື່ອນ, ແຕ່ພວກເຮົາກໍ່ຢ້ານວ່າຈະມີອັນຕະລາຍແກ່ຕົນເອງ. ຖ້າວ່າພວກເຮົາເວົ້າໃນສິ່ງທີ່ພວກເຮົາຄິດ. ໃນຊີວິດພວກເຮົາບໍ່ເຄີຍພັກໃນໂຮງແຮມໃຫຍ່ຫຼາຍພູມເພື່ອຍ ຫຼື ໃນຫ້ອງປະຊຸມທີ່ເປັນພິທີທາງການ ແລະ ມີພະນັກງານຂຶ້ນນຳໃນລັດຖະບານຢ່າງຫຼວງຫຼາຍມາກ່ອນ. ບໍ່ມີຜູ້ໃດກ້າເວົ້າສິ່ງບໍ່ດີກ່ຽວກັບໂຄງການ”

-ຊາວບ້ານຜູ້ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມປົກສາທາລີກ່ຽວກັບໂຄງການເຂື່ອນເຊກະໜານ.

ໄປນັ້ນ ຈະໄດ້ຮັບການແທນຄືນດ້ວຍດິນບ່ອນອື່ນທີ່ມີຄຸນນະພາບຄືກັນ 13 ກໍ່ຕາມ ແຕ່ອີງຕາມຊາວບ້ານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ເນື້ອມ່ຽມນີ້ ທາງບໍລິສັດບອກວ່າ ແຕ່ລະຄອບຄົວຈະໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍ ດ້ວຍເງິນສົດພຽງແຕ່ 6,000 ໂດລາສະຫະລັດ, ສຳລັບການສູນເສຍດິນນາຂອງພວກເຂົາ ບັນຫານີ້ກໍ່ເປັນ ອັນຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າ ຊາວບ້ານຈະສາມາດປູກເຂົ້າ ຫຼື ຊີ້ເຂົ້າກິນພຽງພໍ ເພື່ອຈະມີຊີວິດຢູ່ຕໍ່ໄປໃນອະນາຄົດ ໂດຍສະເພາະເຂົ້າທີ່ມີລາຄາແຜງຂຶ້ນຫຼາຍ ເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້

ສູດທ້າຍໂຄງການກໍ່ຍິ່ງຈະເປີດໂອກາດເງື່ອນໄຂ ເຮັດໃຫ້ຊາວບ້ານຕ້ອງທຳມາກາກິນດ້ວຍການລ່າເນື້ອ ເພິ່ນຂຶ້ນໃນເຂດຕ່າງໆໂກສອກຫຼີກ ໃນເມື່ອກ່ອນ. ຕາມການລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ໃນເຂດໂຄງການນີ້ມີຝູງຊ້າງ ປ່າອາໄສຢູ່ຈຳນວນ 30-35 ໂຕ, ຊຶ່ງຝູງຊ້າງປ່າເຫຼົ່ານີ້ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບກະເທືອນ ຢ່າງບໍ່ຕ້ອງສົງໄສ

ຜົນກະທົບຕໍ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳ

ການສຶກສາສິ່ງແວດລ້ອມເບື້ອງຕົ້ນສຳລັບເຂື່ອນເຊກະຕາມ ໃນປີ 2006 ຂອງບໍລິສັດການໄຊ ໄດ້ຮັບຮູ້ ເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງການປະມົງ ທີ່ມີຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ ແຕ່ວ່າການສຶກສານັ້ນ ໄດ້ຄາດຄະເນຜົນກະທົບຈາກເຂື່ອນທີ່ຈະມີຕໍ່ຊີວະນາໆພັນນັ້ນຕໍ່າເກີນໄປ ຈົນມາຮອດຄຽວນີ້ ໂຄງການກໍ່ບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດການສຳຫຼວດລະອຽດ ກ່ຽວກັບຊີວະນາໆພັນປ່າ ໃນນ້ຳເຊກະໜານ ແຕ່ວ່າການສຶກສາທີ່ໄດ້ດຳເນີນໃນແມ່ນ້ຳຕອນເໜືອໃນອ່າງເຊກອງໄດ້ບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າ ມີຊະນິດພັນປ່າຫ້ອງຖິ່ນ ແລະ ພັນປ່າທີ່ບໍ່ເຄີຍຮູ້ມາກ່ອນ ຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ. ການສຶກສາສິ່ງແວດລ້ອມເບື້ອງຕົ້ນ ຍັງປະສົບຄວາມລົ້ມເຫຼວໃນການທີ່ຈະລະບຸໃຫ້ເຫັນຜົນກະທົບຕໍ່ລະບົບນ້ຳເຊກະຕາມ ແລະ ເຊນນ້ຳນ້ອຍ.

ບໍ່ມີການສະເໜີໃຫ້ຊົດເຊີຍໃດໆ ແກ່ຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນຂົງເຂດລຸ່ມນ້ຳ ໃຕ້ເຂື່ອນລົງໄປ ແມ່ນແຕ່ປະຊາຊົນທີ່ອາໄສໃນເຂດກຳນົດເປັນ “ ຜືນທີ່ໂຄງການ ” ກໍ່ຍັງບໍ່ມີການສະເໜີ ໃຫ້ການຊົດເຊີຍການສູນເສຍດ້ານການປະມົງເລີຍ. ອ່າງເກັບນ້ຳເຂື່ອນທີ່ມີພື້ນນ້ຳຂາດອີກຊື່ນັ້ນ ກໍ່ເປັນທີ່ຄາດຫວັງເອົາໄວ້ໄດ້ວ່າ ຈະສາມາດຊ່ວຍຄຳຈຸນການປະມົງຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍໄດ້ຄືແນວໃດ ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ການຄຸ້ມຄອງການປະມົງໃນອ່າງເກັບນ້ຳ ແລະ ການຂຸດໝອງປ່າ ສື່ບ່ອນກໍ່ປະກົດວ່າ ເປັນແຜນ ການອັນໜຶ່ງຂອງບໍລິສັດ ເພື່ອຈະດຳເນີນການກັບບັນຫາທີ່ແຜ່ນອັນນີ້ 14

ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງໂຄງການຍອມຮັບວ່າ

ບາງບ້ານຢູ່ຕາມແຄມສາຍນ້ຳ ເຊກະຕາມຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບບໍ່ດີຈາກ ໂຄງການນີ້ ປະຊາຊົນທັງໝົດຈາກບ້ານໜອງເທືອນ, ໜອງເມັກ, ໜອງ ຫີນ ແລະ ບ້ານນ້ຳຫຼວງ ນ້ຳໃຊ້ນ້ຳຈາກແມ່ນ້ຳແຫ່ງນີ້ ນາຕິນ, ມາອາບ ແລະ ຫາປາ. ຍ້ອນວ່າໂຄງການນີ້ເປັນໂຄງການເຂື່ອນຜັນນ້ຳ, ເພາະສະ ນັ້ນ ໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳເຊກະຕາມຈະມີກະແສການໄຫຼຂອງນ້ຳຕ່ຳ ແລະ ຢູ່ ນ້ຳຫຼວງ ຊຶ່ງເປັນແມ່ນ້ຳທີ່ຈະມີການຜັນນ້ຳຈະມີກະແສການໄຫຼຂອງນ້ຳສູງ ກວ່າ ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ເມື່ອໃດ ນ້ຳຫຼວງໄຫຼຜ່ານເຊກະຕາມເວລານັ້ນ ກໍ່ຈະມີກະແສການໄຫຼຂອງນ້ຳໃນເຊກະຕາມສູງຂຶ້ນໃນລະດູແລ້ວ. ການ ປ່ຽນແປງເຫຼົ່ານີ້ຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດການເສຍຫາຍຕໍ່ພືດພັນຕ່າງໆ, ຖິນຢູ່ອາ ໃສໃນນ້ຳທ່າມະຊາດຂອງສັດ ແລະ ພືດ ແລະ ຈະເປັນຜົນກະທົບກະ ເທືອນຕໍ່ປາຊະນິດພັນຕ່າງໆ.15

ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ລະບຸໄວ້ວ່າ ນ້ຳໃນ ເຂດລຸ່ມນ້ຳໃຕ້ເຂື່ອນຈະມີຄຸນນະພາບຕ່ຳ ແລະ ຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ ລະມັດລະວັງໃນການຄຸ້ມຄອງໃນການປ່ອຍນ້ຳອອກຈາກເຂື່ອນ. ໂດຍທົ່ວ ໄປແລ້ວກະແສການໄຫຼຂອງນ້ຳໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳຈະຫຼຸດລົງ ແລະ ນ້ຳທີ່ມີ ອົກຊີເຈນ ກໍ່ຈະຖືກລະບາຍອອກຈາກອ່າງເກັບນ້ຳໃນ ໄລຍະປະມານສາມ ເດືອນໃນໜຶ່ງປີ. ອ່າງເກັບນ້ຳບ່ອນທີ່ມີຜືນທີ່ເລິກເຖິງ 6 ຫາ 8 ແມັດ ຈະ ກາຍເປັນບ່ອນນ້ຳທີ່ຂາດອົກຊີເຈນທີ່ສຸດ, ແຕ່ວ່າ ການປະເມີນຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ກໍ່ຍັງຍັງຢືນວ່າບັນຫານີ້ຈະບໍ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຄຸນນະພາ ບນ້ຳແຕ່ຢ່າງໃດ ຍ້ອນວ່ານ້ຳທີ່ປ່ອຍອອກໄປນັ້ນ ຢູ່ສູງກວ່ານ້ຳທີ່ເປັນພິດ ທີ່ຂາດອົກຊີເຈນໃນກັ້ນອ່າງເກັບນ້ຳ ທີ່ປົກກະທັດການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ສະເໜີແນະໃຫ້ກຳນົດເອົາ ໂຄງປະກອບການເພີ່ມເຕີມ ປະລິມານອົກຊີ ເຈນໃນການອອກແບບໂຄງການ ແຕ່ກໍ່ຍັງຈະແຈ້ງວ່າ ໂຄງການ ຈະປະຕິບັດຕາມຂໍສະເໜີຂອງທີ່ປຶກສານີ້ຫຼືບໍ່. ການປະເມີນຜົນ ກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ຮັບຮູ້ວ່າ ສະພາບຂອງຄຸນນະພາບນ້ຳໃນເຂດ

ນ້ຳຕົກຕາດເຊກະຕາມ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບບໍ່ດີຈາກເຂື່ອນ

ລຸ່ມນ້ຳຈະເປັນບັນຫາສັບສົນທີ່ສຸດ ແລະ ປະກົດວ່າ ການປ່ອຍນ້ຳທີ່ຂາດ ອົກຊີ ຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບບໍ່ດີຕໍ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳໃຕ້ເຂື່ອນໃນບາງລະດູການ.

ນອກຈາກນັ້ນ ກໍ່ຍັງສາມາດຄາດການເອົາໄວ້ໄດ້ວ່າ ເຂດລຸ່ມ ນ້ຳເຊກະຕາມ ແລະ ເຂດເຊນ້ຳນ້ອຍຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງແຮງ ແລະ ຢ່າງໜ້ອຍທີ່ສຸດ ຜົນກະທົບເຫຼົ່ານີ້ກໍ່ຈະແຜ່ລາມລົງໄປຈົນເຖິງຈຸດ ທີ່ນ້ຳສອງສາຍນ້ຳນີ້ພົບກັບນ້ຳເຊກອງ ແຕ່ເຖິງປານນັ້ນ ການປະເມີນ ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ກໍ່ຍັງເນີນເສຍຕໍ່ໄພຂົ່ມຂູ່ເຫຼົ່ານີ້ຢູ່. ດິນເຊາະ ເຈື່ອນໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳ ທີ່ເປັນຜົນກະທົບໂດຍກົງຈາກເຂື່ອນ ມີທີ່ທ່າວ່າຈະ ມີຄວາມຮຸນແຮງຍິ່ງຂຶ້ນ ຊຶ່ງຈະສົ່ງຜົນສະທ້ອນບໍ່ດີຕໍ່ຄຸນນະພາບນ້ຳທັງ ໃນໄລຍະກໍ່ສ້າງ ແລະ ການດຳເນີນງານຂອງໂຄງການ ບ້ານຕ່າງໆ ໃນເຂດເຊນ້ອຍໃນເມືອງສາມັກຄີໄຊ ແຂວງອັດຕະປື, ບ້ານດາມ ແລະ ໜອງຈັນ ໃນເມືອງລະມາມ ແຂວງເຊກອງ ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບບໍ່ດີຈາກ ການປ່ຽນແປງຄຸນນະພາບນ້ຳ ແລະ ລະບົບນ້ຳ ໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳຄຽງຄູ່ ກັນນັ້ນ ກໍ່ຍັງມີປະຊາຊົນຈາກບ້ານອື່ນ ທີ່ອາໄສຫາປາໃນເຊກະຕາມ ແລະ ເຊນ້ຳນ້ອຍ ແຕ່ພວດເຂົາເຫຼົ່ານີ້ກໍ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາວ່າຈະ ເປັນຜູ້ “ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ” ຈາກໂຄງ ການເຊກະຕາມແຕ່ຢ່າງໃດ.

ການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນ ແລະ ການປົກສາຫາລື

ມີຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບເຂື່ອນເຊກະຕາມພຽງແຕ່ໜ້ອຍດຽວເທົ່ານັ້ນ ທີ່ໄດ້ນຳ ເຜີຍແຜ່ໃຫ້ຊາວບ້ານ ແລະ ຜູ້ສັງເກດການຈາກສາກົນຊາບ. ເຖິງວ່າ ໂຄງການນີ້ໄດ້ຮັບການສຶກສາ ແຕ່ປີ 2004 ກໍ່ຕາມ ແຕ່ມາຈົນຮອດ ປີ 2007 ຊາວບ້ານກໍ່ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບຊາບ ກ່ຽວກັບແຜນການກໍ່ສ້າງ ໂຄງການເຂື່ອນເຊກະຕາມຢ່າງເປັນທາງການ ແລະ ປະຊາຊົນທີ່ອາໄສ ຢູ່ຕາມແຄມເຊນ້ຳນ້ອຍ ກໍ່ບໍ່ມີຜູ້ໃດຮູ້ເລື່ອງໂຄງການ ຈົນມາຮອດກາງປີ 2008 ພາຍຫຼັງການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ໂຄງການໄດ້ຮັບ ການອະນຸມັດແລ້ວ, ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ ປະຊາຊົນທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ກໍ່ ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບຂ່າວຄວາມຍິ່ງເລີຍ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບບໍ່ດີທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ ໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳຈາກການປ່ອຍນ້ຳບໍ່ເປັນປົກກະຕິຂອງໂຄງການ ຫຼື ໄພຄຸກ ຄາມຕໍ່ຄຸນນະພາບນ້ຳໃນເຊນ້ຳນ້ອຍ ແລະ ເຊກອງ.

ບໍລິສັດອ້າງວ່າ “ ການປຶກສາຫາລືກັບປະຊາຊົນ ” ໄດ້ຮັບ ການຈັດຕັ້ງຂຶ້ນໃນບ້ານຕ່າງໆ ໃນເດືອນ ກໍລະກົດ ປີ 2005 ໃນເວລາ ກະກຽມການສຶກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ເບື້ອງຕົ້ນ ເຊິ່ງດຽວກັນການປຶກສາ ຫາລືກັບປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຈັດຂຶ້ນຢູ່ດຽວຈັນ ໃນເດືອນມັງກອນ ປີ 2006 ນອກຈາກນັ້ນ ຍັງມີການປຶກສາຫາລື ກ່ຽວກັບການປະເມີນຜົນຕໍ່ສິ່ງ ແວດລ້ອມຢູ່ເມືອງປາກເຊ ໃນເດືອນກັນຍາປີ 2006 ແລະ ຢູ່ດຽວຈັນ ໃນເດືອນມັງກອນປີ 2007 ເພື່ອປຶກສາກ່ຽວກັບຮ່າງແຜນການການປະ ເມີນຜົນຕໍ່ສັງຄົມ (SIA) ສິ່ງແວດລ້ອມ (EIA) ແລະ ແຜນດຳເນີນ ງານກ່ຽວກັບການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນ (RAP) ຢ່າງໃດ ກໍ່ຕາມ ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນກໍ່ມີຄວາມຮູ້ສຶກວ່າ ພວກເຂົາບໍ່ມີໂອກາດທີ່ແທ້ ຈິງ ເພື່ອຈະສະແດງຄວາມຄິດເຫັນ ກ່ຽວກັບບັນຫາຂອງພວກເຂົາອອກ ມາໃຫ້ເຫັນ ຜູ້ຕ່າງໜ້າຊຸມຊົນໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມຄັ້ງທີໜຶ່ງທີ່ໄດ້ຈັດ ຂຶ້ນຢູ່ທີ່ໂຮງແຮມຈຳປາພາເລດ ແຂວງ ຈຳປາສັກ ເວລາຢູ່ໃນກອງ ປະຊຸມ ເຖິງແມ່ນວ່າຊາວບ້ານຈະມີຄວາມກັງວົນຫຼາຍທີ່ສຸດ ຕໍ່ບັນຫາ ໂຄງການນີ້ກໍ່ຕາມ ແຕ່ພວກເຂົາກໍ່ຈຳໃຈບອກວ່າພວກເຂົາເຫັນດີນຳ ແຜນນະໂຍບາຍທຸກຢ່າງທີ່ໂຄງການໄດ້ນຳສະເໜີທີ່ປະຊຸມນັ້ນ ການ ປຶກສາຫາລືໄດ້ຈັດຂຶ້ນກັບປະຊາຊົນອັນບ້ານ ກໍ່ປະກົດວ່າ ໂຄງການບໍ່ໄດ້ ຍົກເອົາບັນຫາລະອຽດເລິກເຊິ່ງແນວໃດ ກ່ຽວກັບໂຄງການມາແຈ້ງສູ່ ປະຊາ ຊົນທ້ອງຖິ່ນຮັບຝັງນຳ ມີແຕ່ຂໍ້ມູນພາຍນອກພຽງໜ້ອຍດຽວເທົ່າ

ນັ້ນ ທີ່ໂຄງການໄດ້ນຳສະເໜີໃຫ້ແກ່ເຂົາເຈົ້າຝັງ ນຳ.

ໃນເດືອນກຸມພາ ປີ 2008 ອົງການບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານຂອງປະເທດຍີ່ປຸ່ນຊື່ວ່າ: ການເຝົ້າເບິ່ງແມ່ນ້ຳ ຂອງ (Mekong Watch) ໄດ້ຂຽນຈົດໝາຍສະບັບນີ້ໜຶ່ງ ໄປເຖິງຫົວໜ້າທ່ອງການຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ພະແນກວິສະວະກຳ ແລະ ກໍ່ສ້າງ ຂອງບໍລິສັດການໄຊ ໂດຍໄດ້ຕຳນິວິຈານຢ່າງຮຸນແຮງຕໍ່ການບໍ່ເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນຂອງໂຄງການ ແລະ ໄດ້ສະເໜີນຳເອົາເອກະສານກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມຂອງໂຄງການເຊື່ອມຕາມອອກເຜີຍແຜ່ໃຫ້ປະຊາຊົນໄດ້ຊາບກັບຢ່າງທີ່ວ່າເຖິງອົງການເຝົ້າເບິ່ງແມ່ນ້ຳຂອງ (Mekong Watch) ໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນວ່າ ພາຍໃຕ້ກົດລະບຽບກ່ຽວກັບການປະເມີນສິ່ງແວດລ້ອມ (ສະບັບເລກທີ: 1770/ STEA) ທ້ອງການຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຄວນຈະແຈ້ງ ແລະ ເຊື່ອເຊີນເອົາຝ່າຍກ່ຽວຂ້ອງທຸກຝ່າຍ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບເຂົ້າຮ່ວມປະກອບຄຳຄິດຄຳເຫັນຕໍ່ຮ່າງບົດລາຍງານ ກ່ຽວກັບການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ¹⁶ ແຕ່ມາຈົນຮອດດຽວນີ້ ອົງການເຝົ້າເບິ່ງແມ່ນ້ຳຂອງ (Mekong Watch) ກໍ່ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນໃດໆຕໍ່ກັບບັນຫານີ້ຈາກລັດຖະບານລາວ ຫຼື ບໍລິສັດການໄຊ.

ພາກສະຫຼຸບ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະ

ຖ້າມີການສ້າງເຂື່ອນເຊື່ອມຕາມຢ່າງໜ້ອຍທີ່ສຸດ ກໍ່ມີໜຶ່ງບ້ານຈະຖືກຍົກຍ້າຍ ນາເຂົ້າສຳຄັນ ໃນເຂດທົ່ງ ພຽງຫຼາຍແຫ່ງ ໃນຫຼາຍບ້ານຈະຖືກນ້ຳຖ້ວມ ນອກຈາກນັ້ນເຂື່ອນຍັງຈະສົ່ງຜົນກະທົບອັນບໍ່ດີແກ່ນ້ຳດື່ມ, ຖິ່ນຢູ່ອາໃສທຳມະຊາດຂອງສັດນ້ຳ ແລະ ການປະມົງໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳເຊື່ອມຕາມ ແລະ ເຊນນ້ຳນ້ອຍ ຊຶ່ງທັງໝົດນີ້ ລ້ວນແຕ່ ມີຄວາມສຳຄັນໃຫ້ແກ່ ການດຳລົງຊີວິດໃນຊົນນະບົດ ການສຶກສາລະອຽດກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຂອງໂຄງການຕໍ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳ ໃນນັ້ນ ລວມທັງເຊນນ້ຳນ້ອຍກໍ່ຍັງບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດເທື່ອ ແລະ “ ເຂດ ພື້ນທີ່ກຳນົດໂຄງການ ” ກ່ຽວເອົາແຕ່ພື້ນທີ່ນ້ອຍໆໜຶ່ງຢູ່ໃກ້ເຂື່ອນເທົ່ານັ້ນ ສຳລັບຜົນກະທົບໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳ ຫຼື ຜົນເສຍຫາຍທີ່ເກີດ ຂຶ້ນ ຕໍ່ການປະມົງບໍ່ໄດ້ສະເໜີໃຫ້ມີການຊົດເຊີຍ. ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການເຊື່ອມຕາມມີຄວາມກ້ວນຕໍ່ແຜນການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນແຫ່ງໃໝ່ນີ້ ພວກເຂົາເຈົ້າເຄີຍເຫັນບັນຫາກ່ຽວກັບການຍົກຍ້າຍຈັດສັນປະຊາຊົນ ທີ່ຕິດພັນກັບໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າຫ້ວຍເຫາະ ທີ່ຄ້າງຄາໄດ້ສືບປີແລ້ວ ແຕ່ກໍ່ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ ໂດຍປ່ອຍໃຫ້ປະຊາຊົນເຜົ່າເຫຼົ່ານີ້ຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍໄດ້ຮັບຄວາມເຈັບປວດມາຕະຫຼອດ. ຖ້າເຂື່ອນເຊື່ອມຕາມໄດ້ຮັບການກໍ່ສ້າງຂຶ້ນມາ ພວກເຂົາເຈົ້າຢ້ານວ່າຈະປະສົບບັນຫາເສດຖະກິດ - ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນາທຳທີ່ຄ້າຍກັບຊົນເຜົ່າພວກເຂົາໄດ້ຮັບມາຈາກບັນຫາເຂື່ອນຫ້ວຍເຫາະໃນເມື່ອກ່ອນ.

ຂໍ້ສະເໜີແນະ

ເມື່ອຄຳນຶງເຖິງບັນຫາຕ່າງໆທີ່ປະຊາຊົນເຜົ່າເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ປະສົບມາຈາກການຍົກຍ້າຍ ຍ້ອນເຂື່ອນ ຫ້ວຍເຫາະນັ້ນ. ຖ້າຫາກວ່າມີການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນເຊື່ອມຕາມຂຶ້ນມາ ກໍ່ຄວນຈະພະຍາຍາມເອົາໃຈໃສ່ ຜິເສດ ເພື່ອຮັບປະກັນແນວໃດ ບໍ່ໃຫ້ປະຊາຊົນເຜົ່າເຫຼົ່ານີ້ທີ່ຍັງເຫຼືອຢູ່ນີ້ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບບໍ່ດີທາງດ້ານຮ່າງກາຍ ແລະ ວັດທະນາທຳຂອງເຂົາເຈົ້າ. ກ່ອນຈະເລີ່ມຕົ້ນການກໍ່ສ້າງ ນັກພັດທະນາເຂື່ອນເຊື່ອມຕາມ ຄວນຜິສຸດໃຫ້ເຫັນໄດ້ວ່າ ມີພື້ນທີ່ດິນ ກະສິກຳພຽງພໍ ເພື່ອທົດແທນແກ່ພື້ນທີ່ທີ່

ນາ ແລະ ທີ່ດິນອື່ນໆທີ່ຊາວບ້ານຈະໄດ້ສູນເສຍໄປ, ພ້ອມກັນນັ້ນກໍ່ພັດທະນາເຂື່ອນ ຄວນຍິນຍອມໃຫ້ການຊົດເຊີຍຜົນເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຕໍ່ການປະມົງ.

ຄວນດຳເນີນການສຳຫຼວດລະອຽດ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຂອງເຂື່ອນເຊື່ອມຕາມທີ່ຈະມີຕໍ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳ ລຽບຕາມສາຍນ້ຳເຊື່ອມຕາມ ແລະ ເຊນນ້ຳນ້ອຍ ຄວນຈັດສັນເງິນທຶນໄວ້ ເພື່ອຊົດເຊີຍໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນທຸກຄົນທີ່ຊົມໃຊ້ແມ່ນ້ຳເຫຼົ່ານີ້ ແລະ ພ້ອມກັນນັ້ນກໍ່ຄວນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳໃຫ້ເຫຼືອໜ້ອຍລົງ.

ໝາຍເຫດ

¹ ບໍລິສັດມິວແຊລ ແລະ ລາເມເຊີສາກົນ “ ແຜນພັດທະນາລະບົບພະລັງງານສຳລັບ ສປປ ລາວ ” ບົດລາຍງານສະບັບສົມບູນ - ແຫຼ້ນ A: ບົດລາຍງານສຳຄັນ (ສິງຫາ 2004), ໜ້າທີ 224 (Maunsell and Laymeter Intention “ Power System Development Plan for Lao PDR ” Final Report A: Main Report (August 2004), 224 pp).

² “ ແຜນການສົ່ງອອກຜິດເສດຖະກິດຂອງ ແຂວງ ອັດຕະປື, ” ໜັງສືວຽງຈັນທາຍມ, ສະບັບວັນທີ 6 ເມສາ 2006: ໜ້າທີ 3 (“ Attapeu plans to export cash crops, ” Vientiane Times, 6 April 2006: p.3)

³ ບໍລິສັດພະລັງງານໄຟຟ້າການໄຊ ສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ກ່ຽວກັບໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກເຊື່ອມຕາມ ໃນສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ເພື່ອສົ່ງອອກພະລັງງານໄຟຟ້າ ໄປປະເທດໄທ (ບົດສັງລວມ) ກະຊວງເສດຖະກິດ, ການຄ້າ ແລະ ອຸດສາຫະກຳ (ຍີ່ປຸ່ນ 2006), ໜ້າທີ 204. ຜົນຂອງການສຶກສາຍັງບໍ່ໄດ້ເປີດເຜີຍ The Kansai Electric Power Co., Inc., Feasibility Study on Xe Katam Hydroelectric Power Project in the Lao People’s Democratic Republic for the Export of Electricity to Thailand (Summary), Ministry of Economy, Trade and Industry (Japan: 2006), 204 pp. The full study has not been disclosed.)

⁴ ການກວດກາສິ່ງແວດລ້ອມເຂື່ອນເຊື່ອມຕາມ ເມືອງ ປາກຊ່ອງ (28/3/2008-24/4/2008), ຫ້ອງ ການຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (WREA) (ແຂວງຈຳປາສັກ, ລາວ: 2008). (Environmental Monitoring, Xekatom Dam, Paksong District (28/3/08 – 24/4/08), Water Resource and Environment Agency (WREA) (Champasak Province, Laos: 2008.).

⁵ “ ບໍລິສັດ ເມກາເຜີຈຕ ຈັບຕາເບິ່ງການຊື້ຂາຍໃນລາວຫຼາຍຂຶ້ນ - Mega First eyes more Laos deals” ວາລະສານທຸລະກິດ (ນາເລເຊຍ) 14 ພຶດສະພາ 2007.

⁶ “ ບໍລິສັດຍີ່ປຸ່ນຈະສືບຕໍ່ກໍ່ໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນເຊື່ອມຕາມ ” ໜັງສືວຽງຈັນທາຍມ, ສະບັບວັນທີ 24 ທັນວາ 2007 . (“Japanese company to continue Katam dam project,” Vientiane Times, 24 Dec 2007.

⁷ Environmental Monitoring, Xekatom Dam, Paksong District (28/3/08 – 24/4/08), 2008.)

⁸ ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນຈາກຂໍ້ມູນທີ່ສະເໜີມາກ່ອນນັ້ນ (Ibid.)

⁹ ບໍລິສັດທີ່ປຶກສາ Mek Consultants ແລະ NEWJEC, ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ: ເຂື່ອນເຊື່ອມຕາມ, MEK Consultants, Ltd. (2007).

¹⁰ ບໍລິສັດທີ່ປຶກສາ Mek Consultants ແລະ NEWJEC, ແຜນການດຳເນີນການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນ: ເຂື່ອນເຊື່ອມຕາມ, ບໍລິສັດທີ່ປຶກສາ Mek Consultants ຈຳກັດ. (2007).

¹¹ ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນຈາກຂໍ້ມູນທີ່ສະເໜີມາກ່ອນນັ້ນ (Ibid.)

¹² ບ້ານຕ່າງໆລວມມີ ບ້ານນ້ຳຕູງ, ກອງເມັກ, ໝອງເທືອມ, ໝອງຫິນ, ນ້ຳຕ້າງ ແລະ ຫ້ວຍກອງ.

¹³ ບໍລິສັດທີ່ປຶກສາ Mek Consultants ແລະ NEWJEC, ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ: ເຂື່ອນເຊກະຕາມ, (2007).

¹⁴ ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນຈາກຂໍ້ມູນທີ່ສະເໜີມາກ່ອນນັ້ນ (Ibid.)

¹⁵ ບໍລິສັດທີ່ປຶກສາ Mek Consultants ແລະ NEWJEC, ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ: ເຂື່ອນເຊກະຕາມ, MEK Consultants, ຈຳກັດ (2007).

¹⁶ ລະບຽບກ່ຽວກັບການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໃນ ສປປ ລາວ ໝວດ 3, ມາດຕາ 13, ສຳນັກງານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ແລະ ອົງການວິທະຍາສາດ ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (ວຽງຈັນລາວ: 2000), ໜ້າທີ 22

ກໍລະນີສຶກສາ 11: ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ດອນສະໂຮງ

ສະເໜີໂດຍ: ນິກຂະໝິນ ແລະ Carl Middleton

ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກດອນສະໂຮງ ແມ່ນການກໍ່ສ້າງແຫ່ງທໍາອິດໃນຈໍານວນເຂື່ອນຫຼາຍແຫ່ງທີ່ໄດ້ສະເໜີໃຫ້ມີການກໍ່ສ້າງໃນແມ່ນໍ້າຂອງ ໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກບໍລິສັດ ເມກາເຟສ ກອກໂປເຣຊັນ ແບບຮາດຂອງປະເທດມາເລເຊຍ (Malaysian company Mega First Corporation Berhad (MFCB) ເຂື່ອນດອນສະໂຮງ ຈະມີທີ່ຕັ້ງຢູ່ເຂດນໍ້າຕົກຄອນພະເຜິ້ງ ພາກໃຕ້ຂອງລາວ ຖ້າຫາກວ່າມີການສ້າງເຂື່ອນແຫ່ງນີ້ຂຶ້ນມາ ມັນຈະປິດກັ້ນຊ່ອງນໍ້າທີ່ເປັນເສັ້ນທາງເຄື່ອນຍ້າຍໄປມາຂອງປາ ໃນເຂດຄອນພະເຜິ້ງ ຊຶ່ງຈະເປັນໄພຕໍ່ການດໍາລົງຊີວິດ ແລະ ການປະມົງ ເພື່ອການຄ້າຂາຍຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ການປະມົງບາງແຫ່ງ ໃນຂົງເຂດແມ່ນໍ້າຂອງທົ່ວໄປ. ໂຄງການແຫ່ງນີ້ຈະມີຜົນສະທ້ອນບໍ່ດີແກ່ຄວາມໝັ້ນ ຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ເສດຖະກິດຂອງພາກພື້ນນໍາອີກ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນຍັງຈະເຮັດໃຫ້ຝູງປາຂ່າ (ປາໂຣມານນໍ້າຈີດ) ໃນລາວເກີດຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ການຜົມນໍ້າຈາກຄອນພະເຜິ້ງ. ເຂື່ອນ ດອນສະໂຮງ ຈະທໍາລາຍຊື່ສຽງໂດ່ງດັງ ທີ່ກໍາລັງມີເພີ່ມຂຶ້ນຂອງເຂດຄອນພະເຜິ້ງ ຊຶ່ງຈຸດທ້ອງທ່ຽວລະຫວ່າງປະເທດ.

ບັນຫາສໍາຄັນທີ່ໜ້າເປັນທ່ວງ

- ໂຄງການດອນສະໂຮງຈະປິດກັ້ນຊ່ອງນໍ້າ ຊຶ່ງແມ່ນເສັ້ນທາງຂອງຝູງປາທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍໄປມາໃນຕະຫຼອດປີ ຢູ່ເຂດຄອນພະເຜິ້ງ ບັນນີ້ຈະເປັນໄພຕໍ່ການເຄື່ອນຍ້າຍໄປມາ, ການຢູ່ກິນ ແລະ ການໄປມາຂອງປານາໆຊະນິດພັນ ຊຶ່ງໃນນັ້ນກໍ່ລວມທັງການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາເສດຖະກິດສໍາຄັນລະຫວ່າງ ລາວ ແລະ ກໍາປູເຈຍ ໂດຍການທໍາລາຍການປະມົງ ແລະ ວິຖີການດໍາລົງຊີວິດທີ່ອາໄສການປະມົງເປັນພື້ນຖານຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ທົ່ວຂົງເຂດແມ່ນໍ້າຂອງ
- ໃນການເຮັດໃຫ້ເຂດນໍ້າຕົກຫາງຄອນ ຊຶ່ງມີສິ່ງດຶງດູດນັກທ່ອງທ່ຽວສອງຢ່າງຄື: ປາຂ່າ (ປາໂຣມານນໍ້າຈີດ) ແລະ ນໍ້າຕົກຕາດຄອນພະເຜິ້ງຕົກຢູ່ໃນອັນຕະລາຍນັ້ນ- ໂຄງການດອນສະໂຮງຈະສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ ແຜນຍຸດທະສາດຂອງລັດຖະບານລາວ ໃນດ້ານການສົ່ງເສີມປະເທດລາວໃຫ້ເປັນແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວທໍາມະຊາດທີ່ມີຊື່ສຽງລະດັບໂລກ. ເຂື່ອນດອນສະໂຮງຍັງເປັນໄພຄຸກຄາມຕໍ່ໂອກາດເງື່ອນໄຂ ໃນການກໍານົດເຂດຄອນພະເຜິ້ງເຂົ້າຮ່ວມຢູ່ໃນສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ເຂດຮາມຊາ (RAMSAR) ກ່ຽວກັບຄວາມສໍາຄັນຂອງເຂດດິນທາມໃນລະດັບສາກົນ
- ເຂື່ອນດອນສະໂຮງເປັນໄພຄຸກຄາມຕໍ່ການຢູ່ລອດຂອງຝູງປາຂ່າ (ປາໂຣມານນໍ້າຈີດ) ຝູງສຸດທ້າຍ ທີ່ຍັງຄົງມີເຫຼືອຢູ່ໃນເຂດລຸ່ມນໍ້າໃກ້ກັບນໍ້າຕົກຄອນພະເຜິ້ງໃນປະເທດລາວ.
- ເຂື່ອນດອນສະໂຮງເປັນໄພຄຸກຄາມຕໍ່ການປ່ຽນແປງຂອງລະບົບນໍ້າໃນແມ່ນໍ້າຂອງຕອນໃຕ້ເຂື່ອນ ຊຶ່ງຈະພາໃຫ້ເກີດດິນເຊາະເຊື້ອນທີ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ເກາະດອນບາງແຫ່ງໃນລາວ ແລະ ກໍາປູເຈຍເກີດມີການປ່ຽນແປງໄປຢ່າງຮ້າຍແຮງ ທີ່ ເກີດການສູນເສຍໄປໝົດກໍ່ໄດ້
- ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດໂຄງການດອນສະໂຮງໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຜິດພາດ ແລະ ບໍ່ຄົບຖ້ວນ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນຈາກເຂື່ອນ. ປະຊາຊົນໃນປະເທດກໍາປູເຈຍ ຍິ່ງໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບໂຄງການນີ້ໜ້ອຍຫຼາຍ ແລະ ບໍ່ຮູ້ເຂື່ອນນີ້ຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ເຂົາເຈົ້າແນວໃດ.

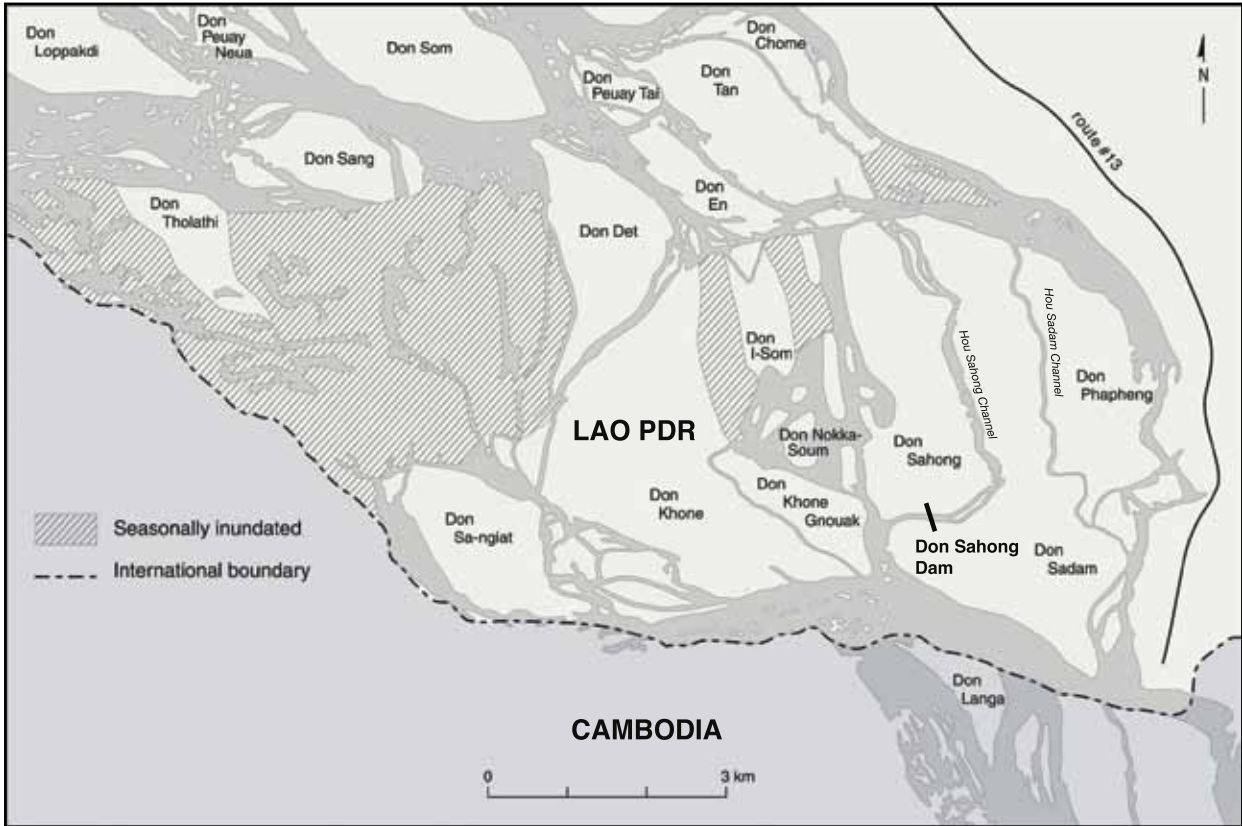
ຄວາມເປັນມາ ແລະ ລາຍລະອຽດຂອງໂຄງການ

ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກດອນສະໂຮງ ທີ່ໄດ້ສະເໜີກໍ່ສ້າງນັ້ນຈະຕັ້ງຢູ່ເຂດນໍ້າຕົກຄອນພະເຜິ້ງ ໃນສາຍນໍ້າຂອງ ຢູ່ເມືອງໂຂງແຂວງຈໍາປາສັກ ຫ່າງຈາກເຂດຊາຍແດນລາວ - ກໍາປູເຈຍ ຂຶ້ນໄປທາງເຂດເໜືອນໍ້າບໍ່ເຖິງ 2 ກິໂລແມັດ, ຢູ່ຈຸດນໍ້າຕົກຕາດຂະໜາດໃຫຍ່ສວຍງາມ ຂອງຄອນພະເຜິ້ງແຫ່ງ ນີ້ ມີນໍ້າຕົກຕາດແຕ່ 20 - 30 ແມັດ, ຜ່ານຮ່ອມແຄມຊ່ອງນໍ້າຫຼາຍບ່ອນ ແລະ ແກ້ວສະຫຼັບຊັບຊ້ອນສອດສານກັນ ຢູ່ໃນລະຫວ່າງໝູ່ເກາະດອນນ້ອຍໃຫຍ່ຫຼາຍບ່ອນ ຊຶ່ງນໍ້າຕົກຄອນ

ແມ່ຍິງຈາກດອນສະໂຮງ, ພາບໂດຍ: Marcus Rhineland

ແຜນຜັງເຂື່ອນດອນສະໂຮງ ທີ່ນອນຢູ່ໃນແຜນສະເໜີກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໃນ ແມ່ນ້ຳຂອງ

ອນພະເພັງຕາມທີ່ເອີ້ນກັນໃນທ້ອງຖິ່ນແມ່ນ “ ສີ່ພັນດອນ ” - 4,000 ດອນ - ຊຶ່ງເໝາະສົມກັບຄຸນລັກຊະນະຂອງເຂດດັ່ງກ່າວ.

ເຂື່ອນດອນສະໂຮງ ຈະໄດ້ກໍ່ສ້າງຂຶ້ນຢູ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳສຸດຂອງຮູສະໂຮງ ທີ່ມີສາຍນ້ຳໄຫຼຍາວປະມານ 7 ກິ ໂລແມັດ, ໃນລະຫວ່າງໝູ່ດອນສຳຄັນຂອງດອນສະໂຮງ ແລະ ດອນສະດຳ ແລະ ມີຄວາມກວ້າງປະມານ 100 ແມັດ, ເຂື່ອນແຫ່ງນີ້ຈະມີຄວາມສູງຢູ່ລະຫວ່າງ 30 ຫາ 32 ແມັດ, ແລະ ມີຂີດຄວາມສາມາດຜະລິດພະລັງງານໄດ້ລະຫວ່າງ 240 ຫາ 360 ເມກາວັດ, ໂຄງການດອນສະໂຮງຈະມີມູນຄ່າ ການກໍ່ສ້າງ ຢູ່ ປະມານ 300 ລ້ານໂດລາສະຫາລັດ. ແລະ ໄດ້ວາງແຜນຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າເພື່ອສົ່ງອອກ ແລະ ຊົມໃຊ້ພາຍໃນປະເທດພຽງໜ້ອຍດຽວ.1 ໂຄງການປະເພດທີ່ມີ ຄວາມສາມາດຜະລິດພະລັງງານໄດ້ 240 ເມກາວັດນີ້ ທຳອິດໄດ້ຖືກສະເໜີໃຫ້ກໍ່ສ້າງໃນປີ 1994 ໂດຍກອງເລຂາຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງ ຊຶ່ງຖືວ່າເປັນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ ໃນສາຍນ້ຳຂອງ ຕາມຮູບລຽນລຳ ດັບເກາະກ່າຍກັນ ແຜນການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນນີ້ໄດ້ຖືກວິພາກວິຈານກັນຢ່າງກວ້າງຂວາງ ແລະ ໝາກຢູ່ໃນເວລານັ້ນ ແລະ ຕໍ່ມາກໍ່ໄດ້ເລື່ອນ ກຳນົດໄປ (ເບິ່ງຢູ່ໜ້າທີ xx)

ໃນເວລາການອອກແບບສຸດທ້າຍຂອງໂຄງການດອນສະໂຮງ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເປີດສູ່ມວນຊົນນັ້ນ ຕາມການ ລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ເຂື່ອນຈະສ້າງເປັນຝ່າຍກັນນ້ຳຕັດຜ່ານ ຊ່ອງນ້ຳຮູສະໂຮງ ການເຮັດແນວນັ້ນໂຄງການ ຈະ ເຮັດໃຫ້ນ້ຳຢື່ງຂຶ້ນຖ້ວມ ຊ່ອງນ້ຳແລະ ຈະເຮັດພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງໝູ່ເກາະທີ່ຕິດກັນຈົນຢູ່ໃຕ້ນ້ຳ ແລະ ປະ ຊາຊົນ

ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຍົກຍ້າຍອອກຈາກເຂດບ້ານຕ່າງໆ ໃນເຂດດອນສະໂຮງ ແລະ ຮູສະດຳ ສິ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດກໍ່ຄື ເຂື່ອນທີ່ສ້າງຂຶ້ນນັ້ນ ຈະກິດກັນ ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ ຕາມຊ່ອງນ້ຳຮູສະໂຮງ, ບັນນີ້ແມ່ນຜົນກະທົບອັນດຽວທີ່ຮ້າຍແຮງທີ່ສຸດ ຊຶ່ງມີຜົນກະທົບໃຫ້ແກ່ປາ ແລະ ການປະມົງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ທົ່ວເຂດ ພາກ ພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ.

ນັກພັດທະນາເຂື່ອນກໍ່ຄື ບໍລິສັດ MFCB ແມ່ນບໍລິສັດກໍ່ສ້າງ ແລະ ວິສະວະກຳຂອງມາເລເຊຍ ທີ່ໄດ້ລົງ ທະບຽນໃນຕະຫຼາດຫຸ້ນຂອງ ກົວລາລຳເປີ ໃນເດືອນ ມີນາ 2006, ບໍລິສັດ MFCB ໄດ້ຮ່ວມລົງ ນາມໃນບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈກັບລັດຖະບານລາວເພື່ອກະກຽມ ການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ ຂອງໂຄງການ ດອນສະໂຮງ ຕໍ່ມາໃນປີ 2008 ກໍ່ໄດ້ມີການເຊັນສັນຍາກັນ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາໂຄງການ (PDA) ໂດຍໄດ້ຍືນຍົງວ່າ ການສຶກສາຄວາມເປັນໄດ້ ແລະ ການສຶກສາດ້ານສັງຄົມ - ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງໂຄງ ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນດອນສະໂຮງ ທີ່ສະເໜາະກໍ່ສ້າງນັ້ນ ມີຄວາມຄົງຕົວຢູ່ໄດ້ທາງດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ການເງິນ 2 ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ຈາກການລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າທາງລັດທະບານໄດ້ສະເໜີໃຫ້ບໍລິສັດ MFCB ທຳການສຶກສາກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມເພີ່ມເຕີມອີກ. ຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການພັດທະນາໂຄງ ການໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ບໍລິສັດ MFCB ເຂົ້າຮ່ວມເຈລະຈາກ່ຽວກັບເອກະສານ ຕ່າງໆຂອງໂຄງການເຊັ່ນ: ເອກະສານຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການສຳປະທານ (CA) ແລະ ເອກະສານຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການຈັດຊື້ຜະ ລັງງານ (PPA) ທີ່ຈະໄດ້ທຳການສະຫຼຸບສັງລວມໃນເດືອນກັນຍາ ປີ 2009 ນີ້,

ວັນກຳນົດການປະຕິບັດ ດ້ານການ ຄ້າ (COD) ຂອງໂຄງການແມ່ນ 2013.

ອີງຕາມບໍລິສັດ MFCB ໃຫ້ ຮູ້ວ່າ ໂຄງການນີ້ຈະໄດ້ຮັບການ ພັດທະນາຂຶ້ນ ພາຍໃຕ້ເງື່ອນ ໄດ້ ສ້າງ-ດຳ ເນີນງານ-ນອບໂອນ (BOT) ໃນກຳນົດເວລາສຳປະທານ 30 ປີ, ໃນເດືອນ ມິຖຸນາ ປີ 2008 ບໍລິສັດ MFCB ໄດ້ປະກາດການມີ ຫຸ້ນສ່ວນກັບບໍລິສັດ IJM ກອກໂປ ເຣຊີມ ແບກຣາດ (IJM Corporation Berhad) ທີ່ຈະຖື ຫຸ້ນ 30% ໃນໂຄງການເຂື່ອນດອນ ສະໂຮງ.3 ສ່ວນລັດຖະບານຈະຖື ຫຸ້ນ 20% ຂອງ ໂຄງການ.4 ຈາກ ການລາຍງານໃຫ້ຮູ້ຂອງບໍລິສັດ MFCB ຖືໂຄງການດອນສະໂຮງເປັນ ໂຄງການບຸກເບີກ ໃຫ້ແກ່ການລົງທຶນໃນລາວ5,6 ໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ.

ບັນຫາ ແລະ ການວິເຄາະໂຄງການ

ຜົນກະທົບຕໍ່ຊາວປະມົງ

ນ້ຳຕົກຕາດຄອນພະເພັງທີ່ມີຊື່ສຽງ ໂດ່ງດັງ ຍ້ອນຄວາມອຸດົມສົມບູນ ດ້ານການປະມົງ ຊຶ່ງເປັນເຂດທີ່ມີ ປາຢ່າງໜ້ອຍທີ່ສຸດ 201 ຊະນິດພັນ ທີ່ມີຄຸນຄ່າທາງດ້ານການຄ້າສູງເປັນ ທີ່ຮັບຮູ້ກັນທົ່ວໄປ ເພື່ອຕອບສະ ໜອງຕໍ່ສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງລະ ດູການທີ່ມີການປ່ຽນແປງ ແລະ ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງຊະນິດພັນຕ່າງໆ ຊາວປະມົງທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ປະດິດສ້າງເຄື່ອງມືຫາປາ 7 ພື້ນເມືອງຫຼາຍຊະນິດ, ນັກວິທະຍາ ສາດພິຈາລະ ນາວ່າ ເຂດຄອນພະເພັງເປັນຊ່ອງນ້ຳແຄບແບບຄ່ຳ ກວດ ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນແກ່ການເຄື່ອນຍ້າຍໄປມາຂອງ ປາຕະຫຼອດປີ ໃນທົ່ວອ່າງນ້ຳຂອງຕອນໃຕ້ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ຊາວບ້ານທ້ອງຖິ່ນ ສາມາດຈັບ ປາໄດ້ເປັນຈຳນວນ ຫຼວງຫຼາຍ.

ຮູສະໂຮງເປັນຊ່ອງນ້ຳທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດ ຕໍ່ການເຄື່ອນຍ້າຍ ໄປມາຂອງປາໃນເຂດຄອນພະເພັງ ໂດຍສະເພາະໃນລະດູແລ້ງ.8 ເຂື່ອນດອນສະໂຮງຈະປິດກັ້ນຮູສະໂຮງ ຊຶ່ງແມ່ນຊ່ອງນ້ຳເລິກແຫ່ງ ດຽວທີ່ເປັນ ເສັ້ນທາງໃຫ້ເຄື່ອນຍ້າຍໄປມາໄດ້ຜ່ານຄອນຕ່າງໆ ຕາມ ລະດູການ ລະຫວ່າງຫວຽດນາມ, ກຳປູເຈຍ, ລາວ ແລະ ໄທ. ບັນຫານີ້ເປັນໄພຄຸກ ຄາມຕໍ່ການເຄື່ອນຍ້າຍໄປມາ, ການຫາອາຫານ ແລະ ການປະສົມພັນ ຂອງຊະນິດພັນປາຕ່າງໆທີ່ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ - ລວມທັງການເຄື່ອນຍ້າຍ ສຳຄັນຂອງຝູງປາລະຫວ່າງປະເທດລາວ ແລະ ກຳປູເຈຍ - ຊຶ່ງຈະສົ່ງ ຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງຕໍ່ການປະມົງທີ່ ສຳຄັນເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ໃນພາກ ໃຕ້ຂອງລາວ (ເບິ່ງໜ້າທີ xx). ຈົດໝາຍປະຈຳເດືອນພຶດສະພາ ປີ 2007 ຈາກບັນດານັກວິທະຍາສາດ ສິ່ງຫາລັດຖະບານລາວ ໂດລະບູໄວ້ ວ່າ: “ ທີ່ຕັ້ງຂອງເຂື່ອນທີ່ສະ ເໜີໃຫ້ມີການກໍ່ສ້າງນີ້ ເປັນທີ່ຕັ້ງທີ່ມີ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ໜ້ອຍທີ່ສຸດ ທີ່ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າ 240 ເມ ກາວັດໃສ່ ຍ້ອນວ່າຈຸດນີ້ເປັນຈຸດ ເຕົ້າໂຮມສູງສຸດຂອງການເຄື່ອນຍ້າຍໄປມາຂອງປາໃນແມ່ນ້ຳ ທີ່ຊ່ວຍ ຄຳຈຸນການປະມົງນ້ຳຈືດ9ແຫ່ງໃຫຍ່ ທີ່ສຸດຂອງໂລກ”

ຊາວປະມົງບາງຄົນຍັງໄດ້ຈົມກ່ຽວກັບການທີ່ເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ສູນເສຍເຂດຫາປາ ທີ່ໄດ້ສືບທອດກັນມາແຕ່ສະໄໝບັນພະບູລຸດຂອງເຂົາເຈົ້າມາຫຼາຍເຊັ່ນຄົນ ແລ້ວ ແລະ ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນວ່າ ມັນເປັນການຍຶດເອົາຊັບສິນ ບັດສວນລວມໄປ ເປັນຂອງສ່ວນຕົວ ບໍ່ຕ່າງຫຍັງກັບການຍຶດເອົານາ ເຂົ້າ.ຊາວປະມົງຜູ້ໜຶ່ງ ເວົ້າວ່າ “ພວກເຮົາບໍ່ແນ່ໃຈວ່າ ພວກເຂົາ ຈະຕີລາຄາຄິດໄລ່ ການສູນເສຍຂອງ ພວກເຮົາຄືແນວໃດ, ແຕ່ວ່າເຂດ ຈັບປາແຫ່ງນີ້ ພວກເຮົາຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ ພາກັນຊົມໃຊ້ເປັນບ່ອນຫາຢູ່ຫາກິນ ລ້ຽງຊີບມາໄດ້ຫຼາຍເຊັ່ນຄົນແລ້ວ ແລະ ພວກເຮົາກໍ່ບໍ່ຕ້ອງການ ທີ່ຈະໃຫ້ຊັບສິນບັດອັນລ້ຳຄ່ານີ້ສູນເສຍໄປ ” ລາວຍັງ ຕໍ່ໄປອີກວ່າ “ ພວກເຮົາບໍ່ຕ້ອງການເຂື່ອນ ແຕ່ພວກເຮົາຈະເຮັດແນວໃດໄດ້ ? ພວກ ເຮົາຕ້ອງຈຳເປັນຕ້ອງຈຳໃຈຮັບມັນ ເພາະ ວ່າມັນແມ່ນອຳນາດການປົກ ຄອງຂັ້ນສູງໄດ້ຕັດສິນໃຈວ່າພວກ ເຂົາຕ້ອງການເຂື່ອນ”

ຜົນກະທົບໂຄງການທີ່ຕໍ່ປາ ແລະ ການປະມົງນີ້ສາມາດສົ່ງຜົນກະ ທົບຕໍ່ປະຊາຊົນຫຼາຍຮ້ອຍພັນຄົນ ທີ່ອາໄສຢູ່ລຽບຕາມແຄມແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ສາຂາຂອງແມ່ນ້ຳຂອງໃນທົ່ວພາກໃຕ້ ແລະ ພາກກາງຂອງ ລາວ ກໍ່ຄືປະຊາຊົນໃນກຳປູເຈຍ, ຫວຽດນາມ ແລະ ໄທ. ຊຸມຊົນຫາປາທີ່ອາ ໄສຢູ່ໃນ ຫຼື ຢູ່ໃກ້ກັບເຂດນ້ຳຕົກ ຄອນພະເພັງ ຈະໄດ້ຮັບຜົນສະທ້ອນຫຼາຍ ເປັນພິເສດ. ເຂື່ອນຈະສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຄວາມໝັ້ນຄົງ ດ້ານ ສະບຽງອາຫານຢ່າງຫຼີກລ່ຽງບໍ່ໄດ້ ພ້ອມກັນນັ້ນກໍ່ຈະເຮັດໃຫ້ລາຍໄດ້ ຂອງບ້ານທີ່ອາໄສ ການຫາປາ ເປັນຫຼັກລຸດລົງ ແລະ ເປັນຜົນສະທ້ອນ ໃຫ້ແກ່ເສດຖະກິດຂອງພາກພື້ນ ຍ້ອນຜົນກະທົບຂອງໂຄງການ ຕໍ່ ການ ຫາປາເພື່ອເສດຖະກິດການຄ້າ.

ນອກນີ້ແລ້ວ, ຊະນິດພັນປາທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນ ແລະ ມີຄຸນຄ່າສູງສົ່ງ ໃນນ້ຳຂອງຈະສູນພັນໄດ້ ຈາກບັນຫາເຂື່ອນດອນສະໂຮງ. ເມື່ອມ່ຽມານີ້ ຫາກຄົນເບີມາວ່າມີປາປືກໃຫຍ່ (Giant Catfish) ໃນຮູສະໂຮງ ຖືກ ຈັບທຸກໆປີ ແຕ່ວ່າໃນຊ່ອງນ້ຳອື່ນໆໃນເຂດຄອນພະເພັງ ປາເຫຼົ່ານີ້ບໍ່ເຄີຍ ຖືກຈັບຈັກເທື່ອ. ເປັນທີ່ເຊື່ອກັນ ວ່າປາເຫຼົ່ານີ້ເຄື່ອນຍ້າຍຈາກຕົວເລສາບ ໃນປະເທດກຳປູເຈຍຂຶ້ນໄປ ໃນເຂດເໜືອນ້ຳໃນພາກເໜືອຂອງລາວ ແລະ ປະເທດໄທ.

ເຖິງວ່າເຂື່ອນດອນສະໂຮງຈະບໍ່ເຮັດໃຫ້ເກີດອ່າງເກັບນ້ຳໃຫຍ່ກໍ່ ຕາມ ແຕ່ນັ້ນ ກໍ່ຍັງເປັນການກັກຂັງນ້ຳ ສ່ວນໜຶ່ງໄວ້ ໃນຊ່ອງນ້ຳຮູສະ ໂຮງການກັກຂັງນ້ຳໄວ້ຄືແນວນັ້ນ ແລະ ການດຳເນີນງານຂອງເຂື່ອນ ຈະພາໃຫ້ການເຄື່ອນເໜັງກະແສການໄຫຼຂອງລະບົບນ້ຳ ມີການປ່ຽນ ແປງທົ່ວເຂດຄອນພະເພັງ. ກະແສການໄຫຼທີ່ມີການປ່ຽນ ແປງໄປນັ້ນ ສາມາດສ້າງຜົນກະທົບທີ່ບໍ່ໝັ້ນຄົງໄດ້ ຕໍ່ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາໃນຊ່ອງ ນ້ຳແຫ່ງອື່ນໃນເຂດດັ່ງກ່າວ.

ເຖິງວ່າລາຍລະອຽດໃນການອອກແບບຂອງໂຄງການນີ້ ຈະບໍ່ໝັ້ນ ໄດ້ເປີດເຜີຍຕໍ່ມວນຊົນກໍ່ຕາມ ແຕ່ໝັ້ນ ທາງເລືອກສຳລັບການເຄື່ອນ ຂອງປາ ທີ່ສາມາດເປັນໄປໄດ້ວ່າມີໂຄງສ້າງທາງຜ່ານຂອງປາ ຫຼື ເຈາະຊ່ອງ ນ້ຳໃກ້ຄຽງໃຫ້ເລິກລົງດ້ວຍວິທີການລະເບີດ.ແຕ່ເຖິງຢ່າງ ໃດກໍ່ຕາມ ຄວາມສາມາດທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ສ່ອງທາງເລືອກນີ້ເປັນໄປໄດ້ນັ້ນ ມີໜ້ອຍ. ອີງໃສ່ບັດໃຈທາງດ້ານນິເວດ ແລະ ຄວາມໝາແໜ້ນຂອງ ການເຄື່ອນຂອງປາ ສູນອະນຸລັກປາໂລກ (WorldFish Cen- ter) ໄດ້ລະບຸໄວ້ວ່າ: “ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງບໍ່ປະກົດມີທາງ ຜ່ານຂອງ

ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ ຜ່ານຮູສະໂຮງຊຶ່ງເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນດີ

ຕໍ່ໄປນີ້ແມ່ນລະດູການເຄື່ອນຍ້າຍສໍາຄັນຂອງປາໃນເຂດຄອນພະເພັງ ຊຶ່ງທັງໝົດນີ້ແມ່ນຈະຖືກປິດກັ້ນ ສ່ວນໃດສ່ວນໜຶ່ງ ຫຼື ປິດກັ້ນທັງໝົດເລີຍ ຈາກເຂື່ອນດອນສະໂຮງ ນອກນັ້ນກໍ່ຍັງມີການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງ ປາທີ່ຖືວ່າບໍ່ສໍາຄັນປານໃດ ຊຶ່ງການເຄື່ອນຍ້າຍນີ້ກໍ່ເປັນຜົນກະທົບບໍ່ດີຄືກັນ.

ເດືອນ ທັນວາ ຫາ ເດືອນ ກຸມພາ: ຊະນິດພັນປາທີ່ສໍາຄັນໃນຂະໜາດກາງ (medium-sized cyprinid fishes) ຈໍານວນຫຼວງຫຼາຍທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍຈາກນ້ຳເຊກອງ, ເຊຊານ ແລະ ເຊຣປອກໃນປະເທດກໍາປູເຈຍ ແລະ ລາວຂຶ້ນໄປຕາມແມ່ນ້ຳຂອງ ຢູ່ແຂວງຊຽງແຕງ (ສະຕຽງເຕຣັງ) ປະເທດກໍາປູເຈຍ ແລະ ຈາກນັ້ນກໍ່ ເຄື່ອນຂຶ້ນໄປແມ່ນ້ຳຕອນເໜືອໃນປະເທດລາວ, ຝູງປາເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ເຄື່ອນຍ້າຍຜ່ານເຂດຄອນພະເພັງ ໂດຍຜ່ານຮູສະໂຮງ ແລະ ຈາກນັ້ນກໍ່ເຄື່ອນຍ້າຍຜ່ານປາກເຊ ຂຶ້ນສູ່ແມ່ນ້ຳຂອງໃນເຂດຊາຍແດນລາວ ແລະ ໄທ, ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາທັງໝົດເຫຼົ່ານີ້ຈະຖືກປິດກັ້ນ ໂດຍເຂື່ອນດອນສະໂຮງ, ນອກນັ້ນການປະມົງໃນເຂດນ້ຳເຊກອງໃນລາວ ກໍ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບເໝືອນກັນ ເພາະວ່າປາເຄື່ອນຍ້າຍໄປຢູ່ເຂດເໜືອນ້ຳຄອນພະເພັງ ແລະ ເຊກອງ.

ເດືອນ ມັງກອນ ຫາ ເດືອນ ມີນາ: ຝູງປາຕະກູນປາໄນ ຈໍານວນຫຼວງຫຼາຍ (cyprinid fishes) ໂດຍສະເພາະຊະນິດພັນປາສ້ອຍ (Henicorhynchus lobatus) ໄດ້ເຄື່ອນຍ້າຍຈາກຕົງເລສາບ ໃນປະເທດກໍາປູເຈຍຂຶ້ນໄປເໝືອນນ້ຳໃນປະເທດລາວ ໂດຍຜ່ານຄອນພະເພັງ ແລະ ຮູສະໂຮງ, ປາເຫຼົ່ານີ້ກໍ່ເໝືອນກັບປາທີ່ໄດ້ອະທິບາຍມາຂ້າງເທິງນັ້ນ, ມີຄວາມສໍາຄັນຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຕໍ່ປະຊາຊົນ ທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມແຄມແມ່ນ້ຳ ຂອງໃນພາກໃຕ້ ແລະ ພາກກາງຂອງປະເທດລາວ ຊຶ່ງການເຄື່ອນຍ້າຍ

ຂອງຝູງປາເຫຼົ່ານີ້ກໍ່ຈະຖືກປິດກັ້ນ ດ້ວຍເຂື່ອນດອນສະໂຮງບໍ່ໃຫ້ເຂົ້າໄປຍັງແມ່ນ້ຳໃນປະເທດລາວ.

ເດືອນ ເມສາ: ໃນຊ່ວງເດືອນເມສານີ້ ມີຊະນິດພັນປາພອນຈໍານວນຫຼວງຫຼາຍ (Cirrihnus microlepis) ເຄື່ອນຍ້າຍຕາມລໍາແມ່ນ້ຳຂອງຈາກປະເທດກໍາປູເຈຍຂຶ້ນໄປລາວ ໂດຍຜ່ານຮູສະໂຮງ.

ເດືອນ ເມສາ ຫາ ເດືອນ ພຶດສະພາ: ແຕ່ລະປີໃນຊ່ວງເດືອນເມສາ ຫາ ເດືອນ ພຶດສະພານີ້ ຊະນິດປາ ຍອນທໍາມະດາ (Pangasius macronema) ໄດ້ເຄື່ອນຍ້າຍຕາມລໍາແມ່ນ້ຳຂອງຈາກປະເທດກໍາປູເຈຍເຂົ້າໄປລາວ ໂດຍຜ່ານຮູສະໂຮງ.

ເດືອນ ພຶດສະພາ ຫາ ເດືອນ ມິຖຸນາ: ມີປາດຸກທີ່ເປັນສາຍພັນປາ Pangasiidae ເຄື່ອນຍ້າຍຕາມລໍາແມ່ຂອງຈາກປະເທດກໍາປູເຈຍເຂົ້າໄປລາວ ໂດຍຜ່ານຮູສະໂຮງ, ປາຊວຍຫາງເຫຼືອງ (Pangasius krempfi) ຊຶ່ງແມ່ນຊະນິດໜຶ່ງໃນຝູງປາເຫຼົ່ານີ້ ກໍ່ເຄື່ອນຍ້າຍເປັນໄລຍະທາງຍາວໄກຈາກເຂດສາມຫຼ່ຽມແມ່ນ້ຳຂອງ ໃນປະເທດຫວຽດນາມຂຶ້ນໄປຕາມແມ່ນ້ຳຂອງ.

ເດືອນ ຕຸລາ ຫາ ເດືອນ ມັງກອນ: ຈໍາພວກປາເອີນຕາແດງ (Probarbus jullieni) ທີ່ຖືກຄຸກຄາມ ແລະ ປາເອີນຂາວ (Probarbus labeamajor) ຂຶ້ນມາວາງໄຂ່ ຢູ່ເຂດຄອນພະເພັງໃກ້ໆກັບທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນດອນສະໂຮງ ທີ່ສະເໝີກໍ່ສ້າງຂຶ້ນ. ເອົາຈາກ Baird, I.G. (1996) ຊາວປະມົງເຂດນ້ຳຕົກຄອນພະເພັງຫາປາ ແລະ ເພາະພັນ/ລ້ຽງຄະນະກໍາມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງ - MRC, 2(2):1-3.

[ປາ] ບ່ອນໃດເລີຍທີ່ເປັນຕົວຢ່າງມີປະສິດທິຜົນດີ.” 10 ຄວາມຄິດເຫັນອັນນີ້ແມ່ນຄວາມຄິດ ເຫັນທີ່ໄດ້ແລກປ່ຽນກັນນັກວິທະຍາສາດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງກໍ່ໃຫ້ການຍືນຍົງວ່າ “ ບໍ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຈະຊ່ວຍໃຫ້ເສັ້ນທາງທີ່ປາຜ່ານ ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບບໍ່ດີ ຈາກການປິດກັ້ນ ສາຍນ້ຳທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຈາກເຂື່ອນແຫ່ງນີ້. ” ຊາວປະມົງທ້ອງຖິ່ນເຫັນພ້ອມກັນວ່າ: “ນັກກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄດ້ມາຍ້ຽນຢາມພວກເຂົາຫຼາຍເທື່ອ ພວກເຂົາໄດ້ບອກພວກເຮົາ ວ່າພວກເຂົາຈະສ້າງຂັ້ນໃດທາງປາຂຶ້ນ ເພື່ອໃຫ້ປາສາມາດຂຶ້ນໄປຫນ້າຕອນເທິງໄດ້ ແຕ່ຂ້ອຍກໍ່ບໍ່ເຊື່ອວ່າປາຈະສາມາດຂຶ້ນໄປໄດ້ ”.

ທາງເລືອກທີສອງໃນການ ເຮັດໃຫ້ຊ່ອງນ້ຳໃກ້ຄຽງກັນນັ້ນເລິກລົງອີກນັ້ນ ກໍ່ເປັນການເຮັດໃຫ້ມີຄວາມສ່ຽງ ຊຶ່ງ ຍ້ອນຄວາມສ່ຽງບໍ່ມີຂອງສະພາບອຸທິກກະສາດ ໃນເຂດຄອນພະເພັງ ແລະ ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ

ປາຈະຊອກຫາຈຸດ ແລະ ເລືອກເຄື່ອນຍ້າຍໄປຫາຊ່ອງນ້ຳໃໝ່ໄດ້ ຫຼື ບໍ່. ການລະເຍີດຊ່ອງນ້ຳທີ່ອາດ ເປັນໄປໄດ້ນັ້ນ ເບິ່ງແລ້ວກໍ່ຈະເປັນການສ້າງຄວາມເສຍຫາຍຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງ ທາງດ້ານລະບົບນິເວດ ໃນເຂດຄອນພະເພັງ ພ້ອມດ້ວຍເຂດຮາມຊາ, ຊຽງແຕງ (ສະຕຽງເຕຣັງ) ໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳ. ນອກຈາກນີ້ການຄວບຄຸມການໄຫຼຂອງນ້ຳຂອງ ທີ່ມີການປ່ຽນແປງລະຫວ່າງຊ່ອງນ້ຳ ທີ່ໄດ້ສ້າງໃຫ້ເລິກລົງ ແລະ ເຂື່ອນນັ້ນກໍ່ອາດເປັນໄປໄດ້ ເພື່ອຮັບປະກັນການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ ແລະ ການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າ ແຕ່ວິທີການນີ້ກໍ່ເທົ່າກັບວ່າເປັນບັນຫາທ້າທາຍຂອງນັກວິສະວະກໍາສໍາຄັນ ທີ່ອາດຈະມີຜົນສໍາເລັດໄດ້ຕໍ່ຕໍ່າ. ຕາມຂ່າວໃຫ້ຮູ້ວ່າ ບົດລາຍງານສະບັບສຸດທ້າຍ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຕໍ່ການປະມົງ ທີ່ໄດ້ກະກຽມໃຫ້ແກ່ການ ປະເມີນຜົນກະທົບຂອງສິ່ງແວດລ້ອມສໍາລັບເຂື່ອນດອນສະໂຮງໄດ້ສະເໜີແນະນຳ “ ບໍ່ຄວນສ້າງໂຄງການ

ນີ້” ຫລື ແຜນທີ່ວ່າຈະສ້າງເຂື່ອນໃສ່ຊ່ອງນ້ຳຮູສະໂຮງ ກໍ່ຄວນໄປສ້າງໃນຊ່ອງນ້ຳແຫ່ງໃໝ່. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ບົດລາຍງານ ສະບັບນັ້ນ ກໍ່ບໍ່ໄດ້ນຳອອກເປີດເຜີຍຕໍ່ມວນຊົນຢ່າງກວ້າງຂວາງ ແລະ ໃນນັ້ນກໍ່ມີບັນຫາຢູ່ວ່າ ສິ່ງທີ່ການປະເມີນຜົນກະທົບພົບເຫັນນັ້ນໄດ້ ຖືກນຳໄປປັບປ່ຽນດັດແປງໄປ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ ຕາມຈຸດປະສົງຂອງ ນັກພັດທະນາເຂື່ອນ ບັນຫານີ້ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຜົນກະທົບຈາກເຂື່ອນດອນສະໂຮງທີ່ຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດການເສຍຫາຍ ແກ່ການປະມົງໃນແມ່ນ້ຳຂອງນັ້ນ ຈະເປັນຄືແນວໃດ ແລະ ກໍ່ຍັງສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການຂາດເງື່ອນໄຂທີ່ເປັນທາງເລືອກໃຫ້ແກ່ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ. ຊາວບ້ານ ບາງຄົນຍັງໄດ້ສະເໜີວ່າ ຖ້າວ່າຈະສ້າງເຂື່ອນນີ້ແທ້ໆ ກໍ່ຄວນໄປສ້າງຢູ່ຊ່ອງນ້ຳແຫ່ງໃໝ່ ທີ່ບໍ່ມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການ ເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຫຼາຍປານໃດ. ຕາມການລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ບໍລິສັດ MFCB ບໍ່ເອົາຫົວຊາທີ່ຈະຜິຈາລະນາທີ່ຕັ້ງແຫ່ງອື່ນ ມາເປັນທາງເລືອກສຳລັບກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ ຍ້ອນວ່າທາງບໍລິສັດ ໄດ້ລົງທຶນເຂົ້າໃສ່ ການສຶກສາເຂດທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນຢູ່ຮູສະໂຮງມາຫຼາຍແລ້ວ.

ສະຖານະພາບເຂດຮາມຊາ (RAMSAR Status)

ໂດຍຮັບຮູ້ເຖິງຄຸນຄ່າລະດັບໂລກຂອງຖິ່ນຢູ່ອາໃສທ່າມະຊາດ ເກາະດອນຂອງຄອນພະເພັງ ອົງການຈັດ ຕັ້ງຂອງລັດຖະບານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຈຶ່ງຜິຈາລະນາ ສະເໜີເອົາຄອນພະເພັງເຂົ້າເປັນພາຄີແຫ່ງສັນທິສັນຍາ ສາກົນຮາມຊາ (RAMSAR) ວ່າດ້ວຍຄວາມສຳຄັນຂອງເຂດດິນທາມໃນລະດັບສາກົນ. ຊະນິດພັນສັດທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນເຊັ່ນ: ແຮວກັນຂາວ (White-rumped Vulture), ປາ ເຊັ່ນ: ປາປືກ (Giant Mekong Catfish), ແລະ ສັດເລືອຄານຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ປາຝາໄລອອງອ່ອນ (Asian Giant Soft-Shell Turtle) ເປັນຕົ້ນ ການກຳ ນົດເຂົ້າເປັນເຂດຮາມຊາ (RAMSAR) ຈະຊ່ວຍຊຸກຍູ້ຄວາມພະຍາຍາມ ເພື່ອຈະປົກປັກຮັກສາເຂດດິນທາມ ແລະ ເພື່ອສົ່ງເສີມການທ່ອງທ່ຽວ ຊຶ່ງຈະນຳຜົນປະໂຫຍດດ້ານເສດຖະກິດອັນມະຫາສານມາໃຫ້ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ, ພຽງແຕ່ຂ້າມ ເຂດຊາຍແດນໄປຫາເຂດຊຽງແຕງ (ສະຕັງ ເຕຣັງ) ເປື້ອງກຳປູເຈຍ ຊຶ່ງເປັນເຂດແມ່ນ້ຳຂອງເດ່ອອກໄປເໜືອສຸດ ໄດ້ຮັບການຈັດທະບຽນ ເຂົ້າເປັນເຂດຮາມຊາ (RAMSAR) ສາກົນໃນປີ 199912

ເຖິງວ່າຢູ່ຫ່ວໂລກຈະມີເຂດຮາມຊາ (RAMSAR) ຫຼາຍບ່ອນລວມທັງເຂື່ອນທີ່ຢູ່ໃນເວລານີ້ ແຕ່ບໍ່ມີບ່ອນໃດທີ່ສະເໜີໃນການສ້າງເຂື່ອນໃສ່ເຂດນີ້ເລີຍ. ຕໍ່ກັບສະພາບເຂດຄອນພະເພັງແຫ່ງນີ້ ເບິ່ງແລ້ວວ່າຈະເປັນການສວນທາງກັບເງື່ອນໄຂ ຂອງສັນທິສັນຍາຮາມຊາສາກົນ (RAMSAR) ທີ່ຊອກຫາຊ່ອງທາງ ເພື່ອສົ່ງເສີມການອະນຸລັກແລະການນຳໃຊ້ເຂດດິນທາມ 13 ຢ່າງສະຫຼາດປາດເປື້ອງ ບໍ່ພຽງແຕ່ເທົ່ານັ້ນ ການກໍ່ສ້າງແລະການດຳເນີນງານຂອງໂຄງການ ດອນສະໂຮງ ອາດສົ່ງຜົນກະທົບ ບໍ່ດີໃຫ້ແກ່ ເຂດຮາມຊາຊຽງແຕງ (ສະຕັງ ເຕຣັງ)

ຊຶ່ງຢູ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳໄດ້.

ປາຂ່າ (ປາໂຣມານ້ຳຈືດ) (Irrawaddy Dolphins)

ວັງນ້ຳເລິກເວີນຍາງ/ອານລອງ ເຈົ້າຕຽນ ໃກ້ເຂດລຸ່ມນ້ຳຂອງຄອນພະເພັງ ຢູ່ເຂດຊາຍແດນລາວ - ກຳປູເຈຍ ນັ້ນເປັນຖິ່ນອາໃສຂອງປາຂ່າ/ປາໂຣມານ້ຳຈືດປະມານ 10 ໂຕ (Irrawaddy Dolphins) ໃນລະດູ ແລ້ງ ປາເຫຼົ່ານີ້ອາໃສຢູ່ໃນວັງນ້ຳເລິກ ຊຶ່ງເປັນບ່ອນທີ່ມີເຫຍື່ອຂອງປາຂ່າ. ໃນລະດູຝົນປາຂ່າ/ປາໂຣມານ້ຳຈືດໄດ້ຍົກຍ້າຍອອກຈາກວັງນ້ຳເລິກ ໂດຍໄດ້ເຄື່ອນຍ້າຍໄປມາໃນວັງລັດສະໝີຫຼາຍຮ້ອຍແມັດ ຫ່າງຈາກເຂດທີ່ຕັ້ງເຂື່ອນ ທີ່ລັດຖະບານສະເໜີໃຫ້ກໍ່ສ້າງຂຶ້ນມານັ້ນ. ຝົນລະເນືອງປາຂ່າ/ປາໂຣມານ້ຳຈືດເປັນຝູງ ປາທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນ14 ແລະ ມີເຫຼືອຢູ່ບໍ່ເກີນ 100 ໂຕ. ຝູງປາຂ່າ/ປາໂຣມານ້ຳຈືດຢູ່ໃຕ້ຄອນພະເພັງ ແມ່ນ ຝູງປາຂ່າຝູງດຽວທີ່ມີຢູ່ໃນລາວ.15

ເຂື່ອນດອນສະໂຮງຈະເປັນໄພຄຸກຄາມຕໍ່ການມີຊີວິດລອດຂອງປາຂ່າ/ປາໂຣມານ້ຳຈືດ ອີງຕາມສະມາຄົມ ອະນຸລັກທຳມະຊາດ (WWF), ໄພຄຸກຄາມຈາກໂຄງການນີ້ຄື: ການສູນເສຍຖິ່ນອາໃສຂອງປາຂ່າ/ປາໂຣມານ້ຳຈືດ ຍ້ອນການປ່ຽນແປງລະບົບການໄຫຼຂອງນ້ຳປະຈຳວັນ ທີ່ເກີດມາຈາກການທ່າງງານຂອງເຂື່ອນ, ການມີອາຫານໜ້ອຍລົງ ຍ້ອນການຫຼຸດລົງຂອງປາ ທີ່ເປັນອາຫານຂອງປາຂ່າ/ປາໂຣມານ້ຳຈືດ ແລະ ຄວາມກົດດັນເກີດຈາກການກໍ່ສ້າງເຊັ່ນ: ການລົບກວນຈາກສຽງລະເບີດ, ຊຶ່ງຈະກະທົບກະເທືອນຕໍ່ການເພາະພັນຂອງປາຂ່າ/ປາໂຣມານ້ຳຈືດ ແລະ ຖິ່ນຫາກິນຂອງປາ 16

ລັດຖະບານລາວ ແລະ ກຳປູເຈຍ ໄດ້ມີນະໂຍບາຍກຳນົດເອົາການອະນຸລັກປາຂ່າ/ປາໂຣມານ້ຳຈືດມາເປັນ ບູລິມະສິດສຳຄັນໃນອັນດັບຕໍ່ໜຶ່ງ. ສະມາຄົມອະນຸລັກທຳມະຊາດໂລກ (WWF) ເຂົ້າໃຈວ່າ ຈາກຂໍ້ຜູກມັດອັນນີ້ ແລະ ສະຖານະອັນຫຼໍ່ຫຼາມ ແລະ ໃກ້ຈະສູນພັນຂອງປາຂ່າ/ປາໂຣມານ້ຳຈືດຄືແນວນີ້ “ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ສຳລັບການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຢ່າງມີປະສິດທິຜົນຂອງເຂື່ອນດອນສະໂຮງນັ້ນ ປະກົດວ່າມີຕໍ່າຢູ່ ” ສະມາຄົມອະນຸລັກທຳມະຊາດສະຫຼຸບໄດ້ວ່າ: “ ຍັງມີຄວາມສ່ຽງຢູ່ວ່າເມື່ອຫາກເອົາໄພຄຸກຄາມຈາກເຂື່ອນດອນສະໂຮງມາລວມເຂົ້າກັບໄພຄຸກຄາມທີ່ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນນີ້ ເຂື່ອນດອນສະໂຮງອາດຈະເຮັດ

ການເກັບປາຈາກຕ້ອນ, ພາບໂດຍ: Ian Baird

ໃຫ້ປາຂ່າ/ປາໂຮມານ້າຈິດໃນປະເທດລາວ 17 ສູນພັນໄປໄດ້”

ການທ່ອງທ່ຽວ

ການທ່ອງທ່ຽວເປັນແຫ່ງລາຍຮັບທີ່ສຳຄັນອັນດັບສອງຂອງປະເທດລາວ ແລະ ນ້ຳຕົກດອນພະເພັງກໍ່ເປັນ ແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວທີ່ມີຊື່ສຽງທີ່ສຸດແຫ່ງໜຶ່ງ ໃນລາວ. ສະມາຄົມອານຸລັກທຳມະຊາດ (WWF) ໄດ້ປະເມີນລາຍໄດ້ ຈາກການທ່ອງທ່ຽວທັງໝົດ ໃນເຂດຄອນພະເພັງ ສຳລັບປີ 2005 ມີ ປະມານ 8.2 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ຊຶ່ງຖືວ່າເປັນແຫຼ່ງລາຍຮັບທີ່ສຳຄັນ ແຫ່ງໜຶ່ງ ຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນຫຼາຍແຫ່ງ ທີ່ຢູ່ໃກ້ຄຽງກັບເຂດຄອນພະ ເພັງ 18 ລັດຖະບານລາວ ແລະ ກຳປູເຈຍ ທັງສອງຕ່າງກໍ່ຖືເອົາການ ພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວມາ ເປັນບູລິມະສິດສຳລັບເຂດດັ່ງກ່າວ ເຊື່ອນ ດອນສະໂຮງຈະເປັນບັນຫາທຳລາຍຊາດປະສົງອັນນີ້.

ເຊື່ອນດອນສະໂຮງຈະເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ ສິ່ງດຶງດູດນັກທ່ອງທ່ຽວສອງ ຢ່າງທີ່ສຳຄັນຄື: ປາຂ່າ/ປາໂຮມານ້າຈິດ ແລະ ນ້ຳຕົກດອນພະເພັງ. ໂຄງການຈະເຮັດໃຫ້ການໄຫຼຂອງນ້ຳລົງໄປສູ່ຄອນພະເພັງຫຼຸດລົງ ດ້ວຍ ການຜັນແຍກເອົານ້ຳເຂົ້າໄປສູ່ເຂື່ອນ ເພື່ອຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າ. ນອກນັ້ນ ກໍ່ຈະມີການກະທົບກະເທືອນ ຢ່າງຍິ່ງໃນຊ່ວງໄລຍະສັ້ນ ຕໍ່ເຂດ ພື້ນທີ່ຄອນພະເພັງ ໃນໄລຍະເວລາການກໍ່ສ້າງເກີດຂຶ້ນ ແລະ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ຄວາມສວຍງາມທາງທຳມະຊາດທີ່ ເກີດຈາກໂຄງລ່າງພື້ນຖານຂອງ ເຂື່ອນ ຊຶ່ງບັນຫານີ້ກໍ່ຍັງຈະເຮັດໃຫ້ຄວາມສົນໃຈຂອງນັກທ່ອງທ່ຽວທີ່ມີຕໍ່ ເຂດນັ້ນຫຼຸດໜ້ອຍລົງ

ໄຟຟ້າ

ເຫດຜົນສຳຄັນອັນໜຶ່ງທີ່ເປັນຂໍ້ອ້າງ ການສະເໜີໂຄງການດອນສະໂຮງ ກໍ່ຄືວ່າໂຄງການນີ້ຈະນຳເອົາໄຟຟ້າມາຊົມໃຊ້ໃນເຂດຄອນພະເພັງ ເຖິງ ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການທ່ອງທ່ຽວຫຼາຍ ແຫ່ງກໍ່ມີໄຟຟ້າໃຊ້ຢູ່ແລ້ວ ແລະ ຄາດວ່າບ້ານໃນເຂດດັ່ງກ່າວຈະຫັນໄປ ໃຊ້ໄຟຟ້າໃນປີ 2009 ນີ້. ພະນັກງານລັດໃນເມືອງໂຂງຜູ້ໜຶ່ງເວົ້າວ່າ: “ ປະຊາຊົນເວົ້າວ່າ ໄຟຟ້າຈະເພັງສາຍຈາກດອນໂຂງ ມາຫາເຂດຄອນ ພະເພັງ ດຽວນີ້ບໍ່ມີເຫດຜົນອັນໃດເລີຍ ທີ່ຈະໄປກໍ່ສ້າງເຂື່ອນທີ່ທຳລາຍ ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ ເໝືອນດັ່ງເຂື່ອນດອນສະໂຮງ.”

ບັນຫາຂໍ້ໂຕ້ຖຽງກ່ຽວກັບໂຄງການດອນສະໂຮງ

ບົດສະເໜີເພື່ອພັດທະນາໂຄງການດອນສະໂຮງ ໄດ້ສ້າງບັນຫາຄວາມ ສົນໃຈຫຼວງຫຼາຍໃນໝູ່ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ (NGO) ນັກຮຽນນັກສຶກສາ, ປັນຍາຊົນ, ນັກພັດທະນາລະດັບມືອາຊີບ ແລະ ມວນຊົນທົ່ວໄປ ພາຍໃນພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ໃນລະດັບສາກົນ 19 ໃນເດືອນເມສາ ປີ 2007 ຜ່ານມາ ໃນຂະນະທີ່ແຜນການໂຄງການໄດ້ ປະກົດແຈ້ງຂຶ້ນເທື່ອທຳອິດ ກໍ່ມີອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ 28 ອົງການ, ໄດ້ສົ່ງຈົດໝາຍເປີດຊອບໄປຫາລັດຖະບານລາວ, ຄະນະ ກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ລັດຖະບານປະເທດສະມາຊິກອົງການ ແມ່ນ້ຳຂອງ ໂດຍໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ທົບທວນພິຈາລະນາໂຄງການດອນ ສະໂຮງນີ້ຄືນໃໝ່ 20 ໃນເດືອນພຶດສະພາ ປີ 2007 ຕໍ່ມາກໍ່ມີນັກວິທະຍາ ສາດຫຼາຍຄົນ ໄດ້ສົ່ງຈົດໝາຍໄປຫາລັດຖະບານລາວ ໂດຍຮຽກຮ້ອງຜູ້ ຕັດສິນໃຈ “ ພິຈາລະນາເຖິງນ້ຳໜັກຂອງ ຫຼັກຖານທາງວິທະຍາສາດ ທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ໂຄງການດອນສະໂຮງຈະເປັນໂຄງການທີ່ສ້າງ ຄວາມເສຍຫາຍມະຫາສານໃຫ້ແກ່ຄຸນຄ່າທາງເສດຖະກິດ (ລວມທັງ

ການດຳລົງຊີວິດ) ທີ່ມີຄ່າເໝືອໄປກວ່າຜົນປະໂຫຍດທັງໝົດທີ່ຈະໄດ້ ຮັບຈາກໂຄງການນີ້ - ແມ່ນແຕ່ໃນໄລຍະກ່ອນການພິຈາລະນາ ບັນຫາ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ.21 ” ໃນເວລາຕໍ່ມາທາງສູນ WorldFish Cen- ter ແລະ ສະມາຄົມອະນຸລັກທຳມະຊາດ (WWF) ໄດ້ອອກຂ່າວສັ້ນ ດ້ານວິທະຍາສາດ ໂດຍຍົກໃຫ້ເຫັນບັນຫາຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບໄພຄຸກຄາມ ຂອງໂຄງການທີ່ມີຕໍ່ການປະມົງ ແລະ ປາຂ່າ/ປາໂຮມານ້າຈິດ.

ໃນເດືອນ ພະຈິກ ປີ 2007 ມີ 201 ອົງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ບຸກຄົນ ຈາກ 30 ປະເທດທົ່ວໂລກ - ລວມ ທັງ 120 ກຸ່ມພົນລະເມືອງຈາກ ບັນດາປະເທດໃນຂົງເຂດແມ່ນ້ຳຂອງ - ໄດ້ສົ່ງຈົດໝາຍເຖິງຄະນະ ກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງ ສະແດງການຄັດຄ້ານການຜືນຄືນແຜນການ ກໍ່ສ້າງໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ໄດ້ກຳນົດເອົາ ດອນສະໂຮງຂຶ້ນມາ ເປັນ ໂຄງການທີ່ມີບັນຫາຮ້າຍແຮງເປັນພິເສດ.22 ຈົດໝາຍຫຼາຍສະບັບໄດ້ ຕັ້ງຄຳຖາມ ຕໍ່ນັກພັດທະນາເຂື່ອນດອນສະໂຮງ ແລະ ລັດຖະບານລາວ ວ່າ: ນັກພັດທະນາເຂື່ອນ ແລະ ລັດຖະບານລາວຍັງຍຶດຖືຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວ ກັບ ແມ່ນ້ຳຂອງໃນປີ 1995 ນັ້ນຢູ່ ຫຼື ບໍ່ ? ທີ່ຕ້ອງການໃຫ້ແຈ້ງກ່ຽວ ກັບໂຄງການທີ່ລັດຖະບານລາວ ສະເໜີກໍ່ສ້າງໃນແມ່ນ້ຳຂອງໃຫ້ແກ່ ລັດຖະບານປະເທດສະມາຊິກອົງການແມ່ນ້ຳຂອງຊາບນຳ.

ໂຄງການດອນສະໂຮງໄດ້ເຮັດໃຫ້ພະນັກງານລັດຖະບານ ແລະ ອົງການພາກປະຊາສັງຄົມຕ່າງໆ ຢູ່ເຂດ ລຸ່ມນ້ຳໃນປະເທດກຳປູເຈຍມີ ຄວາມບໍ່ພໍໃຈ. ຜູ້ຕາງໜ້າຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງແຫ່ງຊາດປະ ເທດກຳປູເຈຍ (CNMC) ຫຼາຍຄົນ ຊຶ່ງໃນນັ້ນລວມທັງທ່ານປະທານ ລິມກຽມຮໍ (Chairman, H.E. Lim Kean Hor) ໄດ້ສະແດງ ຄວາມກັງວົນ ແລະ ເປັນຫ່ວງເປັນໃຍຕໍ່ມວນຊົນຢ່າງກວ້າງຂວາງ ກ່ຽວກັບເຂື່ອນດັ່ງກ່າວ.23 ໃນກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືເປີດກວ້າງ ມວນຊົນ ທີ່ໄດ້ຈັດຂຶ້ນຢູ່ກຸງພະນົມເປັນ ໃນເດືອນພຶດສະ ພາ 2008 ນັ້ນ, ທ່ານ ຈຽງຮົງ (Chheang Hong) ຫົວໜ້າຊັບພະຍາກອນນ້ຳໃນ ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳ ຂອງແຫ່ງຊາດກຳປູເຈຍ (CNMC) ໄດ້ຖະ ແຫຼ່ງວ່າ ພວກເຂົາບໍ່ໄດ້ຮັບເອກະສານໃດໆກ່ຽວກັບ ໂຄງ ການດອນ ສະໂຮງ ທັງໆທີ່ໄດ້ສະເໜີຂໍເອກະສານເຫຼົ່ານັ້ນ ຈາກລັດຖະບານລາວ ມາຕັ້ງສອງຄັ້ງແລ້ວ ຊຶ່ງຄັ້ງຫຼ້າສຸດແມ່ນເດືອນມີນາ ປີ 2008 ຜ່ານມາ ນີ້ເອງ. ກ່ອນໜ້ານັ້ນແມ່ນໃນເດືອນ ພະຈິກ ປີ 2007 , ອົງການແນວ ຮ່ວມແມ່ນ້ຳຂອງແຫ່ງຊາດກຳປູເຈຍ (The Rivers Coalition of Cambodia) - ຊຶ່ງແມ່ນພັນທະມິດແນວຮ່ວມຂອງອົງການພັກ ປະຊາສັງຄົມ ທີ່ເຮັດວຽກປົກປັກຮັກສາ ແລະ ພື້ນຜູ້ລະບົບິເວດ ຂອງ ແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດ ໂດຍການອາໄສແມ່ນ້ຳຂອງເປັນ ພື້ນຖານ ໃນປະເທດກຳປູເຈຍ - ໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນໄພຄຸກຄາມຈາກເຂື່ອນ ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ຊຶ່ງໃນນັ້ນລວມທັງເຂື່ອນດອນສະໂຮງ ທີ່ມີຕໍ່ການດຳລົງ ຊີວິດໃນເຂດຊົນນະບົດ.

ປະຊາຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນໄດ້ຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບເຂື່ອນດອນສະໂຮງ ທີ່ທາງການລາວໄດ້ສະເໜີ ກໍ່ສ້າງຂຶ້ນນັ້ນ ບໍ່ພຽງພໍ ແລະ ບໍ່ຊັດເຈນ, ຊາວບ້ານຫຼາຍຄົນຕ່າງກໍ່ຄິດວ່າ ມີພຽງແຕ່ຊ່ອງໜຶ່ງຂອງຊ່ອງນ້ຳຮູ ສະໂຮງ ຈະ ຖືປິດຕັ້ງ ນັ້ນກໍ່ໝາຍຄວາມວ່າຊ່ອງນ້ຳຮູສະໂຮງນີ້ ຍັງມີ ທາງທີ່ປ່ອຍປາເຄື່ອນຍ້າຍໄປມາໄດ້ຢູ່, ແຕ່ບັນດາຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກງານ ໃຫ້ແກ່ໂຄງການດອນສະໂຮງ ໄດ້ລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ແຜນການທີ່ຈະ ໄຂ່ຊ່ອງທາງເພື່ອໃຫ້ປາຂຶ້ນລົງໄດ້ນັ້ນບໍ່ມີເລີຍ. ຂໍ້ມູນບໍ່ຖືກຕ້ອງຊັດເຈນ ທີ່ຊາວບ້ານຫຼາຍຄົນໄດ້ຮັບນັ້ນ ເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາເຂົ້າໃຈຜິດ ແລະ ຕີ ລາຄາຜົນກະທົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນ ຈາກເຂື່ອນດອນສະໂຮງນັ້ນຕໍ່ເກີນໄປ. ເຖິງຈະມີຂໍ້ສະເໜີຫຼາຍຫົວຫຼາຍຕ່າງຊຳແລ້ວຊຳອີກຈາກມວນ

ຊົນກໍ່ຕາມ ແຕ່ກໍ່ເຫັນໄດ້ວ່າ ເກືອບບໍ່ມີຂໍ້ມູນຫຍັງເລີຍ ກ່ຽວກັບໂຄງການ ດອນສະໂຮງທີ່ລັດຖະບານລາວ ຫຼື ບໍລິສັດ MFCB ນຳອອກເຜີຍແຜ່ໃຫ້ ມວນຊົນຮັບຊາບນຳ. ຮ່າງການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດ ລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ທາງບໍລິສັດພະລັງງານ ແລະ ນໍ້າຈຳກັດ ຂອງ ອົດ ສະຕຣາລີ (Australian Power and Water Pty Ltd) ໄດ້ ກະກຽມຂຶ້ນມາ ແລະ ຕາມການລາຍງານບອກວ່າ ໄດ້ຍື່ນຕໍ່ລັດຖະບານ ລາວໃນເດືອນ ກໍລະກົດ ປີ 2007 ແລ້ວນັ້ນ. ຍັງບໍ່ໄດ້ນຳອອກເຜີຍແຜ່ ສູ່ມວນຊົນຊາບນຳ. ໃນຂັ້ນສູນກາງກໍ່ບໍ່ໄດ້ຈັດໃຫ້ມີກອງປະຊຸມປຶກສາຫາ ສົມວນຊົນ ກ່ຽວກັບໂຄງການນີ້, ຍັງມີສິ່ງທີ່ໝ້າເປັນຫ່ວງຢູ່ວ່າເອກະສານ ກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຈະເກີດຊ່ອງຫວ່າງ/ເກີດຄວາມ ລົ້ມເຫຼວ ເພື່ອຈະຮັບຜິດຊອບໄດ້ພຽງພໍ ຕໍ່ຜົນກະທົບການປະມົງ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດ ທີ່ຄາດວ່າຈະມີຈາກເຂື່ອນ ຍ້ອນຄວາມກົດດັນຢາກ ໃຫ້ໄດ້ບັດລາຍງານຖືກຕາມໃຈ ມັກຂອງນັກຜັດ ທະນາເຂື່ອນ.

ພາກສະຫຼຸບ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະ

ເຂື່ອນດອນສະໂຮງທີ່ເປັນເຂື່ອນທີ່ສາມາດຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າໄດ້ ພຽງແຕ່ 240 ເມກາວັດ. ຈະສ້າງ ຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ມໍລະດົກສຳຄັນ ທາງທຳມະຊາດສ່ວນໜຶ່ງຂອງລາວ, ຈະບັນທອນຊັບພະຍາກອນລາຍ ຮັບສຳຄັນ, ເປັນໄພຄຸກຄາມວັດທະນາທຳທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ການ ດຳລົງຊີວິດທີ່ອາໄສການປະມົງ ເປັນຜືນຖານໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ເຖິງວ່າເຂື່ອນດັ່ງກ່າວຈະເປັນໄພຄຸກຄາມຮ້າຍແຮງກໍ່ຕາມ ແຕ່ກໍ່ບໍ່ມີ ຂໍ້ມູນຫຍັງຫຼາຍ ກ່ຽວກັບໂຄງການ ເພື່ອເຜີຍແຜ່ໃຫ້ມວນຊົນຊາບ ຫຼື ເຖິງ ວ່າໂຄງການນີ້ຈະຕັ້ງຢູ່ບໍ່ໄກຈາກ ຊາຍແດນກຳປູເຈຍ ເກີນກວ່າສອງກິ ລໂລແມັດ. ແຕ່ຝ່າຍລັດຖະບານກຳປູເຈຍ ກໍ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຂ່າວຫຍັງຫຼວງຫຼາຍ ກ່ຽວກັບໂຄງການນີ້ ການອະນຸມັດການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນດອນສະໂຮງ ຈະ ສ້າງແບບຢາງບໍ່ດີໃຫ້ແກ່ໂຄງການທີ່ມີຄວາມສ່ຽງອີກ 7 ໂຄງການທີ່ ກຳລັງຜິຈາລະນາຢູ່ ເພື່ອກໍ່ສ້າງໃສ່ແຜນນຳຂອງ, ໂຄງການເຫຼົ່ານີ້ເປັນ ໂຄງການ ທີ່ເຮັດໃຫ້ມີການສູນເສຍທາງດ້ານສັງຄົມ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ເສດຖະກິດ ທີ່ບໍ່ສາມາດເອົາກັບຄືນມາໄດ້ຫຼາຍກວ່າລາຍຮັບ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດດ້ານໄຟຟ້າທີ່ເຂື່ອນຈະຕອຍສະໜອງໃຫ້.

ຂໍ້ສະເໜີແນະ

- ມວນຊົນລວມທັງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ບັນດາຜູ້ທີ່ຢູ່ໃນປະເທດ ໃກ້ຄຽງ ຄວນຈະໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບໂຄງການດອນສະໂຮງ ແລະ ຜົນກະທົບທີ່ຄາດວ່າ ຈະມີຈາກໂຄງການນີ້ຢ່າງຄົບຖ້ວນ ບັນຫານີ້ ແມ່ນບາດກ້າວທຳອິດ ທີ່ມີຄວາມຈຳຕໍ່ຂະບວນການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນສູ່ ມວນຊົນ ໃນບັນດາປະເທດໃກ້ຄຽງ ໂດຍປະເມີນໃຫ້ເຫັນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ຈະໄດ້ຮັບຈາກເຂື່ອນດອນສະໂຮງ ຢ່າງເປີດ ເຜີຍກົງໄປກົງມາ.
- ລັດຖະບານລາວ ຄວນນຳເອົາຜົນໄດ້ຮັບຈາກ ຂະບວນການປຶກສາ ຫາລືແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ຈາກມວນຊົນ ພ້ອມດ້ວຍຫຼັກຖານສຳຄັນ ຂອງຄວາມຮູ້ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ວິທະຍາສາດ ເພື່ອນຳເອົາມາປະເມີນ ໂຄງການດອນສະໂຮງ ອີງໃສ່ຫຼັກຖານ ກ່ຽວກັບຄວາມເສຍຫາຍທີ່ ບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ ຊຶ່ງຈະເກີດຈາກໂຄງການດອນສະໂຮງ ດັ່ງທີ່ ສະແດງລາຍລະອຽດໄວ້ ໃນບົດກໍລະນີສຶກສານີ້. ລັດຖະບານລາວ ຄວນຈະນຳເອົາແຜນການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນດອນສະໂຮງຂອງຕົນ ມາ ຜິຈາລະນາຄືນໃໝ່

- ລັດຖະບານ ຄວນສືບຕໍ່ດຳເນີນການຂອງຕົນເພື່ອກຳນົດ ແລະ ພັດທະນາເຂດຄອນຜະເພັງ ໃຫ້ກາຍມາເປັນເຂດຮາມຊາສາກົນ ແລະ ສືບຕໍ່ສົ່ງເສີມການພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ ໃນ ເຂດດັ່ງກ່າວ ເພື່ອໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດແກ່ພາກພື້ນລະດັບຊາດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ.

ໝາຍເຫດ

- 1 ບໍລິສັດ ເມກາເຜີສທ ແບກຮາດ (Mega First Corporation Berhad), ເຊິ່ງຂັ້ນຕົ້ນລົງຮ່ວມກັບລັດ ຖະບານລາວກ່ຽວກັບການພັດທະນາໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າ ນຳເກີດດອນສະໂຮງ, ບົດປະກາດຂອງ Bursa Malaysia, http://www.bursamalaysia.com/website/bm/listed_companies/company_announcements/announcements/ (ກຸມພາ 2008).
- 2 Ibid.
- 3 ຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບຂາຫັນເພື່ອພັດທະນາໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານຳເກີດດອນສະໂຮງ, ຄຳປະກາດແຈ້ງຂອງບໍລິສັດ IJM Corporation Berhad, http://www.ijm.com/announ_080610.htm (10 ມິຖຸນາ 2008).
- 4ໂຄງການພະລັງງານໃນ ສ ປ ປ ລາວ ຄະນະກຳມະການພະລັງງານລາວ <http://www.poweringprogress.org/updates/news/press/2008/Electric%20Power%20Plants%20in%20Laos%20as%20July%202008.pdf> (7 ກໍລະກົດ 2008).
- 5 “ ບໍລິສັດ ເມກາເຜີສທ ຈັບຕາເບິ່ງການຊື້ຂາຍໃນລາວຫຼາຍຂຶ້ນ - Mega First eyes more Laos deals,” ວາລະສານທຸລະກິດ (ມາເລເຊຍ) 14 ພຶດສະພາ 2007.
- 6 Dali, S., “Mega First, ຂອງລຳຄ່າທີ່ມີຄວາມລຶກລັບ - he Undiscovered Gem,” HotStocks, <http://hotstocks.com.my/post.php?counter=MFCB&tag=pt200707241544312800> (24 ກໍລະກົດ 2007).
- 7 See Baran, E., Baird, I.G. and Cans, G., ຊີວະນິເວດວິທະຍາກ່ຽວກັບ ການປະມົງຄອນຜະເພັງ, ສູນອະນຸລັກປາໂລກ (Fisheries Bioecology at the Khone Falls, WorldFish Center (2005).
- 8 Baird, I.G., “ ການປະມົງເຂດຄອນຜະເພັງ ” ຈັບ ແລະ ເພາະພັນ 2:2. ຄະນະ ກຳມະການແມ່ນຳ ຂອງ (1966) ໜ້າທີ 13.
- 9 ຈົດໝາຍຈາກນັກວິທະຍາສາດທີ່ມີຄວາມກ້ວາງວິນດໍາການພັດທະນາແບບຍືນຍົນຂອງ ແມ່ນຳຂອງ ສັງເຖິງລັດ ຖະບານ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ທີ່ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການຄຸ້ມ ຄອງ ແລະ ພັດທະນາແມ່ນຳຂອງກ່ຽວກັບ: ບັນຫາກ່ຽວກັບເຂື່ອນດອນສະໂຮງ ທີ່ມີແຜ່ນ ຈະກໍ່ສ້າງຢູ່ເຂດນຳເກີດຄອນຜະເພັງໃນແມ່ນຳຂອງ ເມືອງ ໂຂງ ແຂວງ ຈຳປາສັກ ພາກ ໃຕ້ຂອງ ສປປ ລາວ (ມະຫາວິທະຍາໄລຊີດນີ) <http://www.internationalrivers.org/files/Don%20Sahong%20scientists%20May%202007.pdf> (25 May 2007).
- 10 Baran, E. ແລະ Ratner, B., ເຂື່ອນດອນສະໂຮງ ແລະ ການປະມົງໃນແມ່ ນຳຂອງ, ບົດຄວາມວິທະຍາສາດໂດຍຫຍໍ້, ສູນອະນຸລັກປາໂລກ (WorldFish Center), [http://www.terraper.org/articles/DonSahong%20sci-ence%20brief.pdf](http://www.terraper.org/articles/DonSahong%20science%20brief.pdf) (June 2007).
- 11 ຈົດໝາຍນັກວິທະຍາສາດ 2007
- 12 Try, T. & Chambers, M., ການວິເຄາະສະພາບການ: ແຂວງອຽງແດງ (ສະຕັງເຕຣັງ), ກຳປູເຈຍ, ໂຄງການອະນຸລັກ ແລະ ນຳໃຊ້ບາງຜົນແບບຍືນຍົງເຂດດີ ນທານໃນແມ່ນຳຂອງ ປີ (2006) (2006) (Mekong Wetlands Biodiversity Conservation and Sustainable Use Programme (2006).

- 13 ສົນທິສັນຍາຮາມຊາ ໃນ ສປປ ລາວ. ເອກະສານສະເໜີໂດຍຫຍໍ້ຂອງອົງການອະນຸລັກໂລກ ປີ 2008 (The Ramsar Convention in Lao PDR, IUCN briefing paper (2008).
- 14 Baird, I.G. ແລະ Beasley, I.L., “ປາຂ່າ/ປາໂຣມານ້ຳຈືດ - Irrawaddy dolphins (Orcaella brevirostris) ໃນນ້ຳຂອງໃນປະເທດກຳປູເຈຍ: ການສຳຫຼອດເບື້ອງຕົ້ນ,” *Oryx* 39:3 (2005), ໜ້າທີ 301-310.
- 15 Baird, I.G ແລະ Mounsouphom, B., “ການແຈກຢາຍ, ການຕາຍ, ອາຫານ ແລະ ການອະນຸລັກ ປາຂ່າ/ປາໂຣມານ້ຳຈືດ (Orcaella brevirostris Gray) ໃນ ສປປລາວ ຊີວະວິທະຍາ ນ້ຳອາຊີ 14 (1997), ໜ້າທີ 41-48
- 16 ດອນສະໂຮງ ແລະ ປາຂ່າ/ປາໂຣມານ້ຳຈືດ ບົດຄວາມສັນດ້ານວິທະຍາສາດຂອງສະມາຄົມອະນຸລັກ ທຳມະຊາດໂລກ (WWF) - ປີ 2007. The Don Sahong Dam and the Irrawaddy Dolphin, WWF Science Brief (2007).
- 17 ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນຈາກຂໍ້ມູນທີ່ສະເໜີກ່ອນນັ້ນ (Ibid.)
- 18 ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນຈາກຂໍ້ມູນທີ່ສະເໜີກ່ອນນັ້ນ (Ibid.)
- 19 ເບິ່ງ http://www.searin.org./Th/Mekong/sub_lowerdam.html (ເຂົ້າຫາຂໍ້ມູນໃນວັນທີ 14 ກໍລະກົດ ປີ 2008) ສຳລັບບົດຂ່າວລະອຽດທາງໜັງສືພິມ.
- 20 ຈົດໝາຍເປີດຊຸມຮຽກຮ້ອງໃຫ້ລົ້ມເລີກແຜນການການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນດອນສະໂຮງ, ເຮືອຂ່າຍອົງການແມ່ ນ້ຳຂອງນາໆຊາດ, (Open letter calling for plans for the Don Sahong Dam to be abandoned, International Rivers Network) <http://www.internationalrivers.org/en/southeast-asia/southeast-asia/southeast-asia/southeast-asia/thailand/mekong-regional-initiatives/lao> (30 April 2007).
- 21 ຈົດໝາຍຈາກນັກວິທະຍາສາດ, 2007.
- 22 ຈົດໝາຍສົ່ງເຖິງຄະນະກຳມະການແມ່ນ້ຳຂອງກ່ຽວກັບເຂື່ອນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ການຕອບ ມູນນິທິ ເຜີຍແຜ່ລະບົບນິເວດວິທະຍາ (ເຂົ້າຫາຂໍ້ມູນວັນທີ 16 ມິຖຸນາ ປີ 2008) (Letter to MRC re dams on the Mekong Mainstream and Responses, Foundation for Ecological Recovery, http://www.terraper.org/what_new_view.php?id=25 (Accessed 16 July 2008).
- 23 “Cambodia Raps Laos Over Mekong Dams,” ໜັງສືພິມບາງກອກໂປສ Bangkok Post ຜ່ານ DPA), 15 ພະຈິກ 2007.

ເຂື່ອນໃນແມ່ຂອງ

ໃນຄະນະທີ່ປະເທດຈີນກຳລັງເດີນໜ້າປະຕິບັດການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນຫຼາຍແຫ່ງ ແບບຊ້ອນກາຍກັນລົງຕາມລຳ ດັບທີ່ມີບັນຫາໂຕ້ຖຽງກັນຫຼາຍທີ່ສຸດໄປໄດ້ເຄິ່ງທາງ ໃນແມ່ນ້ຳຂອງຕອນເທິງ (ລ້ານຊ້າງ - Lancang) ຊຶ່ງເປັນແລວນ້ຳຂອງຮ່ວມກັບປະເທດໄທ ຢູ່ນັ້ນ, ປະເທດກຳປູເຈຍ, ລາວ ແລະ ຫວຽດນາມ ຊຳພັດເອົາຕົວລອດໄປໄດ້ ໃນການພັດທະນາພະລັງງານນ້ຳຈີນຮອດດຽວນີ້ ຕໍ່ກັບປະຊາຊົນ 60 ລ້ານຄົນ, ທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບອາຫານ, ລາຍຮັບ ແລະ ບັດໃຈຈຳເປັນດ້ານການດຳລົງຊີວິດສ່ວນໜຶ່ງມາຈາກ “ ສາຍນ້ຳສຳຄັນຂອງແມ່ນ້ຳທັງໝົດ ” ນັ້ນຖືວ່າເປັນຂ່າວທີ່ໜ້າຍິນດີ, ຢ່າງໃດກໍຕາມ ໃນເມື່ອເສດຖະກິດພາກພື້ນຍັງສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍໂຕ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານພະລັງງານໄຟຟ້າ ຍັງເຕີຍໃຫຍ່ຂະຫຍາຍໂຕຕໍ່ໄປຢູ່ນັ້ນ ຈະເຫັນໄດ້ວ່າໃນໄລຍະໃໝ່ນີ້ ກໍ່ປະກົດແຜນການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນຫຼາຍແຫ່ງຂຶ້ນມາໃນແມ່ນ້ຳຂອງ.

ນັບແຕ່ກາງປີ 2006 ເປັນຕົ້ນມາ ລັດຖະບານກຳປູເຈຍ, ລາວ ແລະ ໄທ ໄດ້ອະນຸມັດໃຫ້ບໍລິສັດໄທ, ມາເລເຊຍ, ຫວຽດນາມ ແລະ ຈີນ ລົງມືສຳຫຼວດເຂື່ອນແປດແຫ່ງ ໃນແມ່ນ້ຳຂອງໂຄງການເຫລົ່ານີ້ຕັ້ງຢູ່ເມືອງປາກແປງ, ຫຼວງພະບາງ ປາກລາຍ, ໄຊຍະບູລີ, ໃນເຂດພາກເໜືອຂອງລາວ, ດອນສະໂຮງ ໃນເຂດພາກໃຕ້, ບ້ານກຸ່ມ ໃນເຂດຊາຍແດນລາວ - ໄທ, ຜາມອງ (ປາກຈອມ) ໃນຈັງວັດເລີຍ ປະເທດໄທ ແລະ ຊຳບໍ່ ໃນແຂວງກຣາຕີ ປະເທດກຳປູເຈຍ, ເຖິງວ່າໂຄງການເຫຼົ່ານີ້ ຈະເຮັດໃຫ້ເກີດການເສຍຫາຍຢ່າງມະຫາສານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດຢ່າງຫຼີກລ່ຽງບໍ່ໄດ້ກໍຕາມ ແຕ່ເຂື່ອນເຫຼົ່ານີ້ກໍກຳລັງຢູ່ໃນຂັ້ນດຳເນີນການສຶກສາ ໂດຍທີ່ສັງຄົມບໍ່ຮູ້ເລື່ອງຮູ້ລາວນຳແຕ່ຢ່າງໃດ.

ແຜນການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນກັນແມ່ນ້ຳຂອງ ບໍ່ແມ່ນເລື່ອງໃຫຍ່ແຕ່ຢ່າງໃດເລີຍ. ໃນທ້າຍຊຸມປີ 1950 ຄະນະກຳນະການແມ່ນ້ຳຂອງ ໄດ້ສະເໜີປະຕິບັດໂຄງການ ກໍ່ສ້າງເຂື່ອນອະເນກປະສົງ 7 ແຫ່ງ, ໃນຮູບແບບລັກສະນະລຽງເກາະກ່າຍກັນລົງໃນແມ່ນ້ຳຂອງ. ຈາກຂີດຄວາມສາມາດຂອງອ່າງເກັບນ້ຳທີ່ບັນຈຸບໍລິມາດ ນ້ຳຫຼາຍກວ່າໜຶ່ງສ່ວນສາມຂອງປະລິມານກະແສການໄຫຼປະຈຳປີ ຂອງນ້ຳໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ຄາດວ່າເຂື່ອນຈະສະໜອງພະລັງງານໄຟຟ້າ, ຄວບຄຸມນ້ຳຖ້ວມ, ສະໜອງນ້ຳຊົນລະປະທານ ແລະ ບັບປຸງການຄົມມະນາຄົມທາງນ້ຳໄດ້ດີ, ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ສົງຄາມ ແລະ ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານພູມິປະເທດ ແລະ ການເມືອງໄດ້ເຮັດໃຫ້ແຜນການກໍ່ສ້າງເຫຼົ່ານີ້ ຍຸດສະຫງົບລົງ.

ໃນເວລາຕໍ່ມາຄືປີ 1994 ກອງເລຂາຄະນະກຳນະການແມ່ນ້ຳຂອງຊຸດກ່ອນ ໄດ້ຈັດຜົນການສຶກສາວິໄຈ ສຳລັບການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ 9 ແຫ່ງ, ໃນຮູບ ແບບເກາະກ່າຍກັນລົງໃນແມ່ນ້ຳຂອງ. (A cascade of nine “run-of-river”

dams) ການວິໄຈນີ້ ໄດ້ສະເໜີກໍ່ສ້າງເປັນຊຸດຂອງເຂື່ອນທີ່ມີຄວາມສູງແຕ່ 30-60 ແມັດ, ພ້ອມດ້ວຍອ່າງເກັບນ້ຳທີ່ມີຄວາມຍາວຫຼາຍກວ່າ 600 ກິໂລແມັດ, ແຕ່ກໍ່ໂຊກດີ ໂຄງການອັນນີ້ໄດ້ຖືກຈັດໄປ ຍ້ອນຄວາມຕ້ອງການພະລັງງານໄຟຟ້າຫຼຸດລົງ, ເນື່ອງຈາກວິກິດການດ້ານການເງິນຂອງອາຊີ ໃນປີ 1997 ແລະ ມູນຄ່າການກໍ່ສ້າງກໍ່ສູງ ພ້ອມການປະນາມຂອງມວນຊົນ ທີ່ວ່າໂຄງການຈະສົ່ງຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງຕໍ່ກັບການປະມົງ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດໃນທ້ອງຖິ່ນ.

ຈາກການເຮັດໃຫ້ລະບົບອຸທິກກະສາດ ແລະ ລະບົບນິເວດປ່ຽນແປງ ແລະ ການປິດກັ້ນການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ, ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໃສ່ແມ່ນ້ຳຂອງ ຈະມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງທັງໝົດ, ເຂື່ອນຈະເປັນໄພຄຸກຄາມອັນຮ້າຍແຮງຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ ນັບຫຼາຍລ້ານຄົນທີ່ເພິ່ງພາອາໃສຄວາມອຸດົມສົມຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ, ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນຂອງຈີນ ໃນແມ່ນ້ຳຂອງກໍ່ໄດ້ສ້າງຜົນກະທົບ ໃນເຂດລຸ່ມນ້ຳມາແລ້ວ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ້ຳຢູລຽບຕາມຊາຍແດນ ລາວ - ໄທ, ບ່ອນທີ່ຊຸມຊົນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການຫຼຸດລົງຂອງການປະມົງ, ການປ່ຽນແປງລະດັບນ້ຳ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ຜົນຜະລິດກະສິກຳຕາມແຄມນ້ຳ ຜົນສະທ້ອນຈາກເຂື່ອນທີ່ສ້າງຂຶ້ນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ກໍ່ຍັງຈະມີຄວາມຮ້າຍແຮງຫຼາຍຂຶ້ນ,

ເພື່ອສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ ໃນເດືອນພະຈິກປີ 2007 ອົງການຈັດຕັ້ງ 201 ອົງການ ແລະ ບຸກຄົນໃນ 30 ປະ ເທດໃນທົ່ວໂລກ ໃນນັ້ນລວມທັງກຸ່ມອົງການພາກປະຊາສັງຄົມ 126 ກຸ່ມ, ໃນປະເທດຢູ່ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ໄດ້ພາກັນສົ່ງຈົດໝາຍເຖິງຄະນະກຳນະການແມ່ນ້ຳຂອງ ເພື່ອຄັດຄ້ານແຜນການພື້ນຄືນແຜນການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນຕັນແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ.2 ຍ້ອນເຫດຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງຕໍ່ລະບົບນິເວດ ແລະ ເສດຖະກິດທີ່ເກີດຈາກການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນເຫຼົ່ານີ້, ຈົດໝາຍດັ່ງກ່າວຈຶ່ງໄດ້ເປີດໂປງຄວາມນິດຽບ ຂອງຄະນະອົງການແມ່ນ້ຳຂອງ ໂດຍຖືວ່າ “ ເປັນການປະລະຄວາມຮັບຜິດຊອບແບບຜິດປົກກະຕິ ” ໂດຍຮັບຮູ້ວ່າແມ່ນ້ຳຂອງເປັນແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ທີ່ກວ້າງໃຫຍ່ໄພສານຂອງສາກົນ ແລະ ບໍ່ແມ່ນເຂດດິນແດນຂອງລັດຖະບານໃດໜຶ່ງ ທີ່ຢູ່ໃນເຂດແມ່ນ້ຳຂອງພຽງແຕ່ຜູ້ດຽວ, ຈົດໝາຍດັ່ງກ່າວຈຶ່ງໄດ້ອະຮອງໃຫ້ອົງການແມ່ນ້ຳຂອງປົກປັກຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານນິເວດຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ຢ່າງໜ້ອຍທີ່ສຸດ ກໍ່ໄດ້ດຳເນີນການດ້ານວິຊາການກ່ຽວກັບເຂື່ອນທັງໝົດ ທີ່ໄດ້ສະເໜີກໍ່ສ້າງໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ໃນນັ້ນລວມທັງການທົບທວນຜົນຂອງການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງແຕ່ລະໂຄງການແບບນີ້ສ່ວນຮ່ວມ

ໝາຍເຫດ

1 “ ຜົນກະທົບຕໍ່ເຂດລຸ່ມນ້ຳ ແລະ ການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກໃນ ແມ່ນ້ຳສາກິນ: ກໍລະນີສຶກສາຂອງແມ່ນ້ຳຂອງລ້ານຊ້າງ, “SEANIN, (Case Study of Lancang Mekong,” SEARIN, http://www.livingriversiam.org/mk/mek_down_impact_en.pdf (2004).)

2 ເບິ່ງ: http://www.terraper.org/what_new_view.php?id=25 (ເຂົ້າຫາຂໍ້ມູນວັນທີ16 ກໍລະກົດ ປີ 2008)

ພາກສະຫຼຸບ ແລະ ຂໍສະເໜີແນະ

ປະເທດລາວ ພວມຢູ່ໃນທ່າມກາງແຫ່ງການຂະຫຍາຍຕົວ ດ້ານການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້າຢ່າງບໍ່ມີ ນາກ່ອນ ອັນເກີດຈາກການຜັກດັນຂອງຄວາມຕ້ອງການພະລັງງານຈາກປະເທດເພື່ອນບ້ານໃກ້ຄຽງ ແລະ ນັກລົງທຶນຜູ້ຫຼວງກະຫາຍ ສ່ວນໃຫຍ່ກໍ່ແມ່ນມາຈາກປະເທດໄທ, ຈີນ, ຫວຽດນາມ, ລັດເຊຍ ແລະ ມາເລເຊຍ ເຖິງວ່າໂຄງເຫຼົ່ານີ້ ຈະສະໜອງລາຍຮັບມະຫາສານໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານລາວ ຈາກການສົ່ງອອກພະລັງ ງານໄຟຟ້າກໍ່ຕາມ ແຕ່ລາຍຮັບທີ່ໄດ້ຈາກການສົ່ງອອກພະລັງງານໄຟຟ້ານັ້ນ ຈະໄດ້ນຳໃຊ້ໄປສູ່ແນວໃດ ນັ້ນ ກໍ່ຍັງຄົງເປັນຄຳຖາມທີ່ສຳຄັນທີ່ຄ້າງຄາຢູ່ກວ້າງຂວາງ. ລັດຖະບານລາວໄດ້ປະກາດໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການດ້ວຍວ່າສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມກໍ່ຕາມ ແຕ່ນະໂຍບາຍໜັກແໜ້ນເຫຼົ່ານີ້ ກໍ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຕ່ຢ່າງໃດ ແຜນຍຸດທະສາດທີ່ມີກໍ່ບໍ່ໄດ້ເປັນທິດແນະນຳໃຫ້ແກ່ການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກໃນປະເທດແຕ່ຢ່າງໃດເລີຍ ແລະ ຜົນປະກົດອອກຢ່າງຈະແຈ້ງກໍ່ຄືຄວາມບໍ່ມີລະບຽບໃນການພັດທະນາເຂື່ອນນັ້ນເອງ, ຈຸດເລັ່ງຂອງລັດຖະບານກ່ຽວກັບການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້າ, ບໍ່ແຮ່ ແລະ ການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນພາຍໃນ ໄດ້ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມທຸກຍາກໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານໃນເຂດຊົນນະບົດຫຼາຍກວ່າເປັນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ.

ຄືດັ່ງກໍລະນີສຶກສາ 11 ໃນບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນລາຍລະອຽດ ການຂະຫຍາຍພະລັງງານໄຟຟ້າໃນປະເທດລາວນັ້ນ ບໍ່ແມ່ນເລື່ອງດີແຕ່ຢ່າງໃດເລີຍ ສຳລັບຄົນລາວ. ປະຊາຊົນຫຼາຍສິບພັນຄົນໄດ້ປະເຊີນກັບຜົນກະທົບບໍ່ດີມາແລ້ວ ຈາກໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກທີ່ກຳລັງຢູ່ໃນໄລຍະການກໍ່ສ້າງ ແລະ ມີປະຊາຊົນຫຼາຍແສນຄົນກໍ່ຢູ່ໃນທ່າວ່າ ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການສ້າງເຂື່ອນຫຼາຍແຫ່ງ ທີ່ຢູ່ໃນແຜນການກໍ່ສ້າງ. ຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍຫຼາຍພັນຄົນຖືກບີບບັງຄັບໃຫ້ຍົກຍ້າຍ ຍ້ອນການພັດທະນາເຂື່ອນ ແລະ ໃນນັ້ນ ກໍ່ມີຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ຍົກຍ້າຍໄປກ່ອນແລ້ວ ຈາກການລິເລີ່ມຂອງລັດຖະບານ ສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວປະຊາຊົນທີ່ຍົກຍ້າຍໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ເຫຼົ່ານີ້ ນັກຈະພົບກັບບັນຫາການບໍ່ມີທີ່ດິນ ແລະ ບໍ່ມີໂອກາດໃນການດຳລົງຊີວິດ ທີ່ສາມາດເປັນໄປໄດ້ໃນເຂດທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ຂອງພວກເຂົາ, ເຂດລຸ່ມນ້ຳກໍ່ຍັງຈະມີປະຊາຊົນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການສູນເສຍການປະມົງ, ໂພນ້ຳຖ້ວມ, ດິນເຊາະເຊືອນ ແລະ ບັນຫາຄຸນນະພາບນ້ຳ. ຊຸມຊົນເຫຼົ່ານີ້ຫຼາຍແຫ່ງ ກໍ່ບໍ່ໄດ້ຖືກກຳນົດເຂົ້າໃນບົດສະເໜີຂອງໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ການຊົດເຊີຍ ໂດຍສະເພາະກໍ່ແມ່ນຊຸມຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມຊາຍແດນໃນເບື້ອງກຳປູເຈຍ ນອກຈາກນັ້ນເຂດປ່າສະຫງວນຂອງລາວ, ຖິ່ນອາໄສທຳມະຊາດຂອງສັດປ່າ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນໃນລະດັບພູມິພາກ ກໍ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ເຮັດເກີດການ ເຊື່ອມເສຍ ຍ້ອນການພັດທະນາເຂື່ອນ.

ຕໍ່ກັບສະພາບການເຫຼົ່ານີ້ ກໍ່ຍັງມີທາງເລືອກຫຼາຍທາງຢູ່ ພະລັງງານໄຟຟ້າອາດຈະບໍ່ແມ່ນພາຫານະ ທີ່ດີທີ່ສຸດ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ລັດຖະບານລາວບັນລຸເປົ້າໝາຍຂອງຕົນ ແລະ ພະລັງງານໄຟຟ້າກໍ່ບໍ່ໜ້າຈະເປັນປັດໃຈທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນດີ, ກໍ່ໃຫ້ເກີດການປັບປຸງຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ລາຍຮັບຂອງຊາວບ້ານຊົນນະບົດ ລັດຖະບານລາວຄວນຈະກຳນົດເອົາວິທີການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຍາກ ດ້ວຍວິທີອື່ນທີ່ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໜ້ອຍມາເປັນບູລິມະສິດ ໂດຍເລີ່ມປະຕິບັດຈາກລະດັບນ້ອຍໄປຫາລະດັບໃຫຍ່ ເປັນແຕ່ລະບາດກ້າວໄປ, ວິທີການເຫຼົ່ານີ້ຈະຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ຄວາມສາມາດໃນການຜັນຕົວຂອງຊາວນາຊາວສວນ ທີ່ທຳການຜະລິດພໍດີ ກຸ່ມກິນ ການຄຸ້ມຄອງຖານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ມີຄວາມແຂ້ວແຂງຂຶ້ນໄດ້ດີ ແລະ ທັງເປັນການສ້າງຜືນຖານໃຫ້ແກ່ເຂົ້າເຈົ້າ ເພື່ອນຳເອົາຜົນປະໂຫຍດຈາກໂອກາດໃໝ່ໃນການສ້າງລາຍຮັບ.

ນອກຈາກນີ້ ອີງຕາມການວາງແຜນຂອງຂະແໜງການອ່າງລວມ ແລະ ການປະເມີນແຜນຍຸດທະສາດດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ

ແລ້ວ ກໍ່ຍັງວ່າມີວິທີທາງຫຼາຍດ້ານ ທີ່ດີກວ່າການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກ, ເຂື່ອນ ແລະ ນັກພັດທະນາເຂື່ອນ ທີ່ບໍ່ສາມາດປະຕິບັດຕາມມາດຕະຖານດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ບໍ່ສາມາດປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງລາວ ໃນລະດັບຕ່ຳສຸດໄດ້ນັ້ນ ລັດຖະບານກໍ່ຄວນປະຕິເສດການຮັບເອົາພວກເຂົາເຫຼົ່ານີ້, ລັດຖະບານລາວມີຄວາມຈຳເປັນໃຫ້ສິດອຳນາດພຽງພໍ ແກ່ຜູ້ທີ່ເຮັດໜ້າທີ່ຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມຂອງລາວ ກໍ່ຄືຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນນຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (WREA) ພ້ອມດ້ວຍພະນັກງານບຸກຄະລາກອນ ທີ່ມີຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດພຽງພໍ ແລະ ສະໜອງຊັບພະຍາກອນຢ່າງພຽງພໍ ໃຫ້ແກ່ຫ້ອງການດັ່ງກ່າວ ເພື່ອທົບທວນ ແລະ ກວດສອບໂຄງການຕ່າງໆ ທີ່ສະເໜີຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ຄັດຄ້າງການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ຄຸນນະພາບຕ່ຳ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າ ນັກພັດທະນາເຂື່ອນຈະມີແຜນການທີ່ມີວິປະນາມພຽງພໍ ເພື່ອນຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ໃຫ້ການຊົດເຊີຍແກ່ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນນຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຄວນຈະມີຊັບພະຍາກອນ ແລະ ອຳນາດ ໃນການຍ້ຽມຍາມກວດກາໂຄງການ ໃນໄລຍະກໍ່ສ້າງ ແລະ ດຳເນີນງານເປັນປົກກະຕິ.

ສ່ວນທາງດ້ານຫຼັກການແລ້ວ ລາຍຮັບຈາກໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກ ສາມາດທີ່ຈະນຳໄປເປັນ ມູນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໃນຂອບເຂດທີ່ປະເທດໄດ້ ແຕ່ແນວໃດກໍ່ຕາມ ຜົນກະທົບບໍ່ດີຂັ້ນສູງທ້າຍ ຈາກເຂື່ອນໃຫຍ່ກໍ່ຄົງຈະຍັງມີຕໍ່ໄປ ຈົນກວ່າຜູ້ທີ່ແບກຫາບພາລະສິ່ງເສຍຫາຍ ທີ່ເກີດຈາກການພັດທະນາເຂື່ອນເຫຼົ່ານີ້ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຄຳປະກັນວ່າ ພວກເຂົາເຈົ້າຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍ ສຳລັບສິ່ງທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ສູນເສຍໄປ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາ ກໍ່ຈະໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ - ຕາມຄວາມຕ້ອງການຢ່າງໜ້ອຍ ກໍ່ແມ່ນໃນລະດັບຕ່ຳສຸດ ໂດຍທີ່ຝ່າຍໂຄງການບໍ່ສາມາດທີ່ຈະຕໍ່ລອງໄດ້ ໂຄງການໃດທີ່ແນໃສ່ເພື່ອຜື້ນູ ຫຼື ຍົກລະດັບລາຍຮັບຂອງຊາວບ້ານຂຶ້ນ ໃຫ້ເຖິງພຽງແຕ່ລະດັບເສັ້ນກຳນົດຄວາມທຸກຍາກເທົ່ານັ້ນ ກໍ່ເປັນເລື່ອງຍາກທີ່ຈະເອີ້ນວ່າ ເປັນໂຄງການລິເລີ່ມການພັດທະນາໄດ້ ເປັນທີ່ໜ້າເສົ້າໃຈ ທີ່ນັກພັດທະນາເຂື່ອນລາວ ແລະ ລັດຖະບານລາວຍັງຈະຕ້ອງໃຊ້ເວລາຍາວນານ ເພື່ອທີ່ຈະສາມາດບັນລຸມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ໃຫ້ໄດ້ ແມ່ນແຕ່ໃນຂັ້ນຜື້ນຖານ.

ເບິ່ງໄປຂ້າງໜ້າ - ແລະ ຮຽນຮູ້ຈາກຄວາມຜິດພາດໃນອະດີດ - ຄວນສ້າງກົນໄກຕ່າງໆຂຶ້ນມາ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນ

ກະທົບ ໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງຜົນປະໂຫຍດຈາກໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າ ໂດຍເປັນໄປຕາມລະບຽບການຂອງສາກົນ ຕາມທີ່ຄະນະກຳມະທຳການ ໂລກ ເພື່ອພັດທະນາເຂື່ອນໄດ້ກຳນົດເປົ້າໝາຍໄວ້. ບົດຮຽນຕົວຢ່າງ ຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍຈາກປະເທດຕ່າງໆ ທີ່ຊາວບ້ານເຂດຊົນນະບົດ ໄດ້ ຮັບການຄຳປະກັນອັດຕາສ່ວນແບ່ງ ຈາກການຮັບຂອງໂຄງການໄປຈົນ ຕະຫຼອດອາຍຸໂຄງການ.1 ກົນໄກເຫຼົ່ານີ້ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນໄປໃນ ແຕ່ລະບ່ອນ ແລະ ອາດຈະກຳນົດເປັນຮູບການ ນັບຕັ້ງແຕ່ຫຼຸດອັດຕາ ສ່ວນ ພະລັງງານໄຟຟ້າໄປຮອດ ການປົນຜົນຢ່າງຍຸຕິທຳໃຫ້ມາເປັນຫຸ້ນ ຫຼືນຂອງໂຄງການ.2

ໃນລາວໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າ ຄວນຈະປະກອບອັດຕາສ່ວນ ຮ້ອຍຂອງລາຍຮັບຈາກໂຄງການ ເພື່ອມາສ້າງເປັນກອງທຶນ ເພື່ອປົກ ປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ3 ຊຶ່ງຈາກນັ້ນກໍ່ສາມາດນຳເງິນຫຼິ້ນໄປຈັດ ສັນ ເຂົ້າໃນການປະຕິບັດກິດຈະກຳປົກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມໃນຂັ້ນຕໍ່ ໄປ. ສ່ວນການມອບໂອນເຫຼົ່ານີ້ ກໍ່ຍັງບໍ່ທັນແຈ້ງວ່າ ໃນທາງປະຕິບັດ ນັ້ນຈະສາມາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ແນວໃດ ແຕ່ກົນໄກອັນນີ້ ກໍ່ສາມາດເປັນໄປ ໄດ້ທີ່ຈະມານຳໃຊ້ ເປັນຕົວແບບໃນການແບ່ງສ່ວນຜົນປະໂຫຍດ ໂດຍ ກົງກັບຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ໃນຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການສຳປະທານ ຄວນກຳນົດເອົາອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍ ລາຍຮັບປະຈຳປີຂອງໂຄງການໄປ ປະກອບເຂົ້າໃສ່ກອງທຶນ ໂດຍສະເພາະກໍ່ແມ່ນເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງ ຊຸມຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກໂຄງການນັ້ນໆ. ໃນຖານະທີ່ເປັນ ພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງຂະບວນການວາງແຜນການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ, ຊຸມຊົນ ທ້ອງຖິ່ນ ຄວນຈະໄດ້ຮັບອຳນາດ ເພື່ອເຂົ້າໃນການປະກອບຄຳຄິດຄຳ ເຫັນ ກ່ຽວກັບປະເພດຂໍ້ຕົກລົງຕ່າງໆກ່ຽວກັບການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍ ດທີ່ຊຸມຊົນເຫັນວ່າດີທີ່ສຸດ ທີ່ຈະຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ຄວາມມັ່ງມາດປາດຖະໜາ ໃນການພັດທະນາຂອງພວກເຂົາ.

ໃນທີ່ສຸດຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງນັກພັດທະນາ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ: ຜົນກະທົບຈາກໂຄງການພວກເຂົາ ໄດ້ຫຼຸດຜ່ອນຢ່າງຜຽວພໍ ແລະ ການ ຊິດເຊີຍຜົນເສຍຫາຍຂອງຊຸມຊົນ ທີ່ເກີດຈາກໂຄງການກໍ່ສ້າງຕ້ອງຖືກ ບັງຄັບ ໃຫ້ປະຕິບັດເປັນຈິງໄດ້. ຄວນກຳນົດໃຫ້ນັກພັດທະນາເຂື່ອນ ຄວນ ຈັດສັນເອົາທຶນສ່ວນໜຶ່ງມາເປັນທຶນຄຳປະກັນ ເພື່ອແກ້ໄຂຜົນກະທົບດ້ານ ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມໄປຈົນກວ່າຈະໝົດອາຍຸໂຄງການ. ກ່ອນຈະເກີດມີຂໍ້ກຳນົດເງື່ອນໄຂຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ ເປັນຮູບປະທຳຢ່າງໜັກ ແໜ້ນຮັດກຸມຂຶ້ນມາໄດ້, ລັດຖະບານລາວ ຄວນພິຈາລະນາຍັບຍັ້ງ ຫຼື ໂຈະໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າໂຄງການໃໝ່ຊົ່ວຄາວກ່ອນ ຊຶ່ງມັນເປັນ ວິທີທາງທີ່ດີທີ່ສຸດ ເພື່ອນຳໄປສູ່ການບັນລຸເປົ້າໝາຍຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກ ຍາກຂອງຕົນໄດ້.

ຂໍ້ສະເໜີແນະລາມ

- ປະເມີນທາງເລືອກດ້ານການພັດທະນາສຳລັບລາວໃຫ້ດີ. ລັດຖະບານ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ ຄວນປະເມີນທາງເລືອກທຸກດ້ານໃນ ການ ສ້າງລາຍຮັບ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ສຳລັບລາວໃຫ້ ລະອຽດເລິກເຊິ່ງໃນລັກສະນະທີ່ຕິລາຄາໃຫ້ເຫັນຜົນ ໄດ້ຜົນເສຍແລະ ມູນຄ່າຂອງການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້າຢ່າງກົງໄປກົງມາ ໂດຍຖືເອົາຫຼັກຖານການມີສ່ວນຮ່ວມມາເປັນຜືນຖານ.
- ເຮັດໃຫ້ການກ້າວກະໂດດຂອງໂຄງການເຂື່ອນໃໝ່ຄ່ອຍເປັນຄ່ອຍ ໄປ. ລັດຖະບານລາວ ຄວນເຮັດໄລຍະກ້າວກະໂດດຂອງໂຄງການ ພະລັງງານໄຟຟ້າໂຄງການໃໝ່ຊ້າລົງແບບຄ່ອຍເປັນຄ່ອຍ ໄປແລະ

ຫຼືນມາພິຈາລະນາ ໂຈະການຕົກລົງກ່ຽວກັບການສຳປະທານໃໝ່ໄປ ຈົນກວ່າຈະມີການນຳໃຊ້ການປະເມີນຜົນກະທົບ ຍຸດທະສາດສິ່ງ ແວດລ້ອມ, ການປະເມີນຜົນກະທົບສະສົມ ແລະ ແຜນການອ່າງ ລວມ ເພື່ອມາກຳນົດບູລິມະສິດໃນການພິຈາລະນາເຂື່ອນ.

- ເຮັດໃຫ້ມູນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍມີໜ້ອຍທີ່ສຸດ/ເຮັດໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຫຼາຍທີ່ສຸດ. ຜູ້ໃຫ້ທຶນ ແລະ ລັດ ຖະບານລາວ ຄວນເຮັດວຽກຮ່ວມ ກັນ ເພື່ອເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດ, ອຳນາດ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ຕ່າງໆ ໃຫ້ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (WREA) ເພື່ອໃຫ້ສາມາດບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ ຕ່າງໆ, ແລະ ສາມາດປະຕິເສດ ໂຄງການທີ່ບໍ່ປະຕິບັດຕາມເງື່ອນ ໄຂມາດຕະຖານທາງດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການເຫຼົ່ານີ້, ຫ້ອງການຊັບພະຍາ ກອນນ້ຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (WREA) ຄວນສ້າງໃຫ້ມີໜ່ວຍງານຊັບພະຍາກອນທີ່ດີ ເພື່ອຮັບຜິດຊອບ ດຳ ເນີນການກວດກາໂຄງການປົກກະຕິ ໃນໄລຍະມີການກໍ່ສ້າງ ແລະ ໄລຍະການປະຕິບັດງານຂອງໂຄງການ, ພ້ອມກັນນັ້ນ ກໍ່ເສີມສ້າງ ຂີດຄວາມສາມາດຂອງລັດຖະບານລາວ ເພື່ອເຈລະຈາຕໍ່ລອງ ຂໍ ຕົກລົງກັບຜູ້ຊື້ພະລັງງານໃຫ້ບັນລຸຕາມຄວາມຕ້ອງການ.
- ບົບປຸງການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ. ລັດຖະບານລາວ ແລະ ນັກພັດທະນາເຂື່ອນ ຄວນຮັບປະກັນເປີດ ເຜີຍຜົນຂອງການສຶກສາຄວາມເປັນໄດ້ຂອງໂຄງການ ແລະ ການ ປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ເປັນພາສາລາວ. ແລະ ພາສາອັງກິດ ໃນເຂດພື້ນທີ່ໂຄງການ, ຢູ່ສູນຂັ້ນນຳຂ່າວສານ ຢູ່ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ສູນກາງ. ແລະ ຍັງເຜີຍແຜ່ທາງ ອິນເຕີເນັດ ໃຫ້ທ່ວງທັນກັບເວລາ ຄວນດຳເນີນການປຶກສາຫາລືຢ່າງລະອຽດ ກວ້າງຂວາງ ກັບປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ນຳບັນດາ ອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ ທີ່ມີຄວາມສົນໃຈ ເພື່ອຈະສາມາດກຳນົດ ໃຫ້ເຫັນຊ່ອງຫວ່າງ ແລະ ຂໍ້ຄົງຄ້າງຕ່າງໆທີ່ມີຢູ່ໃນບົດສຶກສາທີ່ເປັນ ໄປໄດ້ ແລະ ການປະເມີນ ຜົນກະທົບຂອງໂຄງການເຫຼົ່ານີ້ ແລະ ສາ ມາດແກ້ໄຂໄດ້ທ່ວງທັນກັບເວລາ
- ສະໜັບສະໜູນການດຳລົງຊີວິດໃນຊົນນະບົດ. ລັດຖະບານລາວຄວນ ປະຕິເສດ ແຜນການຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈັດສັນປະຊາຊົນ ທີ່ຂາດເອກະ ສານລາຍລະອຽດ ຊຶ່ງລະບຸໃຫ້ເຫັນໄດ້ວ່າ ມີທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາ ກອນຜຽວພໍ ເພື່ອສະໜອງກິດຈະກຳການຜະລິດກະສິກຳແລະ ກິດຈະ ກຳອື່ນໆ ເພື່ອຮັບໃຊ້ການດຳລົງຊີວິດ ໃນເຂດທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ທີ່ ໂຄງການໄດ້ສະເໜີນັ້ນ, ລັດຖະບານລາວ ບໍ່ຄວນພິຈາລະນາກ່ຽວ ກັບໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນທີ່ບົດປະເມີນຜົນຂາດຂໍ້ມູນຜືນຖານແລະ ການປະ ເມີນລະອຽດຂອງຜົນກະທົບ ຕໍ່ການປະມົງໃນເຂດເໜືອນ້ຳ ແລະ ເຂດ ລຸ່ມນ້ຳ ໂຄງການພັດທະນາເຂື່ອນ ຄວນຈະໃຫ້ການຊີດ ເຊີຍ ແກ່ເຂດ ຊຸມຊົນທັງໝົດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໄປຕະຫຼອດອາຍຸໂຄງ ການ ມີຄວາມ ຈຳເປັນຈະຕ້ອງວາງຂໍ້ຜູກພັດ ຫຼື ກົນໄກຜູກພັດທາງ ດ້ານກົດໝາຍ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ນັກພັດທະນາເຂື່ອນຈະຕ້ອງສະ ໜອງເງິນທຶນ ເພື່ອແກ້ໄຂຜົນກະທົບທີ່ເກີດຈາກ ໂຄງການຂອງພວກ ເຂົາໃຫ້ຜຽວພໍ.
- ແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດໂດຍກົງກັບປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ລັດ ຖະບານລາວ ຄວນສ້າງລະບົບ ກົນໄກໃດໜຶ່ງຂຶ້ນມາໃຫ້ລະອຽດ ຊັດເຈນ ເພື່ອບັງຄັບໃຊ້ໃນການໃຫ້ການຄຳປະກັນແກ່ຊຸມຊົນ ທີ່ໄດ້ ຮັບຜົນກະທົບຈາກເຂື່ອນ ໂດຍໃຫ້ພວກເຂົາໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງຈາກ ລາຍຮັບໂຄງການ ຫຼື ຜົນ ປະໂຫຍດອື່ນໆ ຕະຫຼອດໄລຍະໂຄງການ,

ເພື່ອສົ່ງເສີມການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດຂອງໂຄງການນັ້ນ ຈະຕ້ອງໃຫ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງເພີ່ມເຕີມໃຫ້ແກ່ການຊົດເຊີຍສິ່ງທີ່ຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ສູນເສຍໄປແລະທັງເປັນມາດຕະການຜືນຝູ ການດຳລົງຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າ.

- ປົກປັກຮັກສາຊັບພະຍາກອນສຳຄັນ. ເວົ້າງ່າຍໆກໍຄືການອີງໃສ່ຄຸນຄ່າຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ ທີ່ມີຢ່າງນະຫາສານ ແລະ ສູງສົ່ງທາງດ້ານວັດທະນາທຳສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ບໍ່ຄວນທີ່ຈະສ້າງເຂື່ອນປົດກັນແມ່ນ້ຳ ແລະ ຈຸດທີ່ຕັ້ງບາງແຫ່ງ, ຕົວຢ່າງ: ບໍ່ຄວນສ້າງເຂື່ອນໃສ່ຕອນລຸ່ມຂອງ ແມ່ນ້ຳຂອງ ເພາະຈະເກີດຄວາມສູນເສຍຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງ ດ້ານການປະມົງ ຊຶ່ງບໍ່ສາມາດເອົາກັບ ຄືນມາໄດ້ ແລະ ຜົນກະທົບອື່ນໆທີ່ໂຄງການນີ້ກໍ່ຂຶ້ນແກ່ປະເທດລາວ, ກຳປູເຈຍ ແລະ ບັນດາປະເທດອື່ນໆໃນ ພາກ ຝື່ນແມ່ນ້ຳຂອງ.

ໝາຍເຫດ

1 ທີ່ຢຶກສາ Vattenfall Consultants AB, Ramboll Natura AB, ແລະ ລະບົບດິນ Aie ສປປ ລາວ : ການກະກຽມ ການປະເມີນຜົນກະທົບສະສົມສຳລັບໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າຄຳຮຸ້ມ 3, ບົດລາຍງານ ຂອງຜູ້ຊ່ວຍທີ່ຢຶກສາດ້ານເຕັກນິກ ທະນະຄານພັດທະນາອາຊີ (ກຸມພາ ປີ 2008), ໜ້າທີ 43

2 ມາຈາກແຫຼ່ງຂໍ້ມູນດຽວກັນກັບຂໍ້ມູນກ່ອນ (Ibid.)

3 <http://www.laoepf.org.la/>.

*ພາບຫຼັງບົກ: ເຂື່ອນໄຟຟ້າແຫ່ງທຳອິດໃນແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ຈະໄດ້ຮັບການກໍ່ສ້າງຂຶ້ນຢູ່ໃນເຂດຄອນພະເພັງພາກໃຕ້
ຂອງປະເທດລາວ, ພາບໂດຍ: Ian Baird.*

